

19 JUN 1914

SHIYALI

కృ. చుతానిక్కి పల్లవస్యసూత్రాని ప్రిహితం.

చప్పల శివుడు (మోతమే,

అం. ౧౪ 4 రిజిస్ట్రేషన్,

రిహితః మగ్ధాత గాఢమిత సంస్కృతమ్,

చెన్నప్పగోత,

మూర్త్యయంత్రేషు ముద్రాపితృకట్టితంచ

విజయతాత రామ్,

గూడెం గంజుల నెల

Registered Copy right.

మా వద్దవిక్రయమునకు సిద్ధముగనుండు పుస్తకముల వివరము.

	క్రయం. రు. అ. పై.	పోస్టేజి. రు. అ. పై.
కృష్ణయజుర్వేదముప్రథమప్రపాఠకము (మొదటిఅర్థము) శ్రీవిద్యార్థ్యభాష్యసహితము. జైందుప్రతి గకి.	౧౧ ౦ ౦	౦ ౧౦ ౦
అష్టోత్తరశలోపనిషత్తులు	౮ ౦ ౦	౦ ౫ ౦
కాలమాధవీయము (ధర్మశాస్త్రము.)	౧ ౪ ౦	౦ ౨ ౦
మహాన్యాసము	౦ ౪ ౦	౦ ౦ ౬
శ్రీసూక్తభాష్యము	౦ ౪ ౦	౦ ౦ ౬
వ్రతమాదామణి (ఇదిరంగవ్రతములుగలది)	౨ ౦ ౦	౦ ౪ ౦
అద్వైతపాఠవిశిష్టశ్రీమదామాయణము	౨ ౦ ౦	౦ ౬ ౦
జాతకాలంకారము (సంస్కృతాంధ్రవాఙ్మయవిశిష్టము.)	౦ ౧౨ ౦	౦ ౧ ౦
యాజుషప్రయోగింతామణి (పోడశకర్కలు)	౨ ౦ ౦	౦ ౪ ౦
గీతాభాష్యము (శంకరకృతము)	౧ ౮ ౦	౦ ౦ ౦
వేంకటేశ్వరస్తోత్రకదంబము	౦ ౪ ౦	౦ ౦ ౬
సప్తషిక్తకృతరామస్తోత్రము	౦ ౦ ౬	౦ ౦ ౬
మేఘసందేశము-సవ్యాఖ్యానము	౦ ౨ ౦	౦ ౦ ౬
శృంగారతరంగిణి (శుద్ధభాణము)	౦ ౪ ౦	౦ ౦ ౬
పంచబాణవిజయము	౦ ౪ ౦	౦ ౦ ౬
దశాధుక్తిచంద్రిక	౧ ౪ ౦	౦ ౧ ౦
నరసభూపాలీయము (అలంకారకాస్త్రము)	౦ ౧౨ ౦	౦ ౧ ౦
గణపతిభూసననామస్తోత్రము	౦ ౨ ౦	౦ ౦ ౬
కాళిదాసప్రహసనము	౦ ౨ ౦	౦ ౦ ౬

మదరాస్.

కృష్ణమ్మ నాయుడు అగ్రహారములోని వసింపుములుకుట్ల-రామలింగ శాస్త్రిలు.

శ్రీరస్తు.

ఏతద్విషయానుక్రమణికా

వయాః.	పుటసంఖ్య.	విషయాః.	పుటసంఖ్య.
ఘోషశ్వరపూజా	౧	విరజాఘోషామః	౮౦
సత్యహవాచనమ్	౪	ఉపాకమోత్సవకానం	౮౨
గంధీప్రయోగః	౯	వేదవ్రతప్రకరణం	౮౩
గంధీవిధిః	౧౦	ప్రాజాపత్యవ్రతం	,,
వగ్రహమఖః	౧౨	ప్రాజాపత్యవ్రతోత్సర్జనం	౮౪
సృష్టింజయమ్	౨౩	సౌమ్యవ్రతం	,,
వగ్రహపూజావిధిః	౨౪	సౌమ్యవ్రతోత్సర్జనం	౯౦
గ్నిముఖమ్	౨౬	ఆగ్నేయవ్రతం	౯౨
యాదయః	౩౦	ఆగ్నేయవ్రతోత్సర్జనం	౯౩
ఋభావలోకనం	౩౨	వైశ్వదేవవ్రతం	౯౪
రాభాధానం	౩౮	వైశ్వదేవవ్రతోత్సర్జనం	౯౪
మంతం	౩౯	స్నాతకం	౯౬
గ్రింసువనం	౪౨	వైకల్పికసమావర్తనం	౧౦౨
గ్రిప్రపుగ్రింసువనం	౪౩	వివాహః	,,
గృతకమప్రకరణం	౪౪	స్థాలీపాకప్రారంభః	౧౧౬
సామకరణం	౪౮	నాకబలిః	౧౨౪
సన్నప్రాశనం	౫౦	వివాహమంగళాష్టకాని	౧౨౭
సంకురారోపణం	,,	చూర్నికా	౧౩౧
కౌలప్రకరణం	౫౫	మహాసంకల్పః	౧౩౩
గోదానవ్రతం	౫౮	కంకణవిమోచనమంత్రః	౧౩౬
అగ్నిగోదానం	,,	మిథునవిడియమంత్రః	,,
అనుపనీతప్రాయశ్చిత్తం	,,	ఉపహారమంత్రః	,,
శపనయనం	౬౧	కన్యాస్తవ్యభృంభ్యధీనమం	,,
సాలాశకమః	౭౨	త్రః	౧౩౭
పాపాత్రయోదశఘోషామః	౭౪	వివాహసదస్యకాలసరస్వతీ	}
ఉపాకమప్రకరణం	౭౪	పూజావిధానం	
ఋన్నయజ్ఞః	౭౭	శాఖనాదిమంత్రాః	

విషయాః.

పుటసంఖ్యా.

విషయాః.

పుటసంఖ్యా.

హృదయసంసర్గపాదాః ౧౩౮

మూలికాహరణప్రశ్నాః ౧౩౯

అన్వారంభణీయస్థాతీపాకః ౧౪౦

అన్వారంభణీయాసంతరమన్వా

ధానం ౧౪౧

విభ్రాన్తేష్టిః ౧౪౩

వైశ్వదేవార్థగ్రహపాకారంభః ౧౪౪

వైశ్వదేవారంభః ౧౪౪

పక్షాంతరవైశ్వదేవప్రకారః ౧౪౫

భోగవినియోగః ౧౪౫

వైశ్వదేవః ౧౪౫

ప్రియభోజనం ౧౪౬

స్థాతీపాకః ౧౪౬

శిష్టపక్షవివాహవైశ్వదేవప్ర

కారః ౧౪౬

ప్రథమపూర్విమాతృక్రమకృత్యం ౧౪౬

హృదయసంసర్గత్యాగప్రాయ

శ్చిత్తం ౧౪౭

అలస్యపరిత్యాగప్రాయశ్చిత్తం ౧౪౭

కామకృతపరిత్యాగప్రాయశ్చిత్తం ౧౪౭

వాస్తిక్యపరిత్యాగప్రాయశ్చిత్తం ౧౪౭

వైశ్వదేవపరిత్యాగప్రాయ

శ్చిత్తం ౧౪౮

స్థాతీపాకపరిత్యాగప్రాయశ్చిత్తం ౧౪౮

ప్రాయశ్చిత్తసమన్వయః ౧౪౮

సర్వప్రాయశ్చిత్తకృత్వా ౧౪౮

ఆరంభః

వీతద్విషయానుక్రమణికా

వైశ్వదేవకేచనవిశేషాః ౧౪౯

దేవతార్చనాత్పూర్వం ౧౪౯

వైశ్వదేవనిర్వయః ౧౪౯

వైశ్వదేవపరిత్యాగప్రాయ

శ్చిత్తం

వైశ్వదేవత్పూర్వంభిక్షా

ధానం ౧౫౦

బలిప్రదానకాలకాకస్పృష్టిప్రా

యశ్చిత్తం

బలిప్రమాణం

వైశ్వదేవపక్ష్యప్రవాణి

వైశ్వదేవార్థగ్రహిణః ౧౫౦

తండులదానవిధిః

దాయార్థ్యపక్షావిధిక్రమై

శ్వదేవః

పక్షాంతరీయవైశ్వదేవస్థా

తీపాకః ౧౫౧

వైశ్వదేవకారికాక్షరణం ౧౫౧

వైశ్వదేవనిత్యత్వాది

విచారః ౧౫౧

ప్రవాసాధికర్తవ్యవైశ్వ

దేవవిధిః

రోగోపవాసాధికర్తవ్యవై

శ్వదేవవిధిః

భోజ్యపరాన్నాదివిచారః ౧౫౨

ప్రవాసపరాన్నాక్షరణం ౧౫౨

పరపాకరతాదీనాంప్రా

యశ్చిత్తం

సంస్కృష్టాద్యన్నవైశ్వదేవనిష్ఠ

వైశ్వదేవారంభవిచారః ౧౫౩

వచనము:	పుటసంఖ్య:	వివరము:	పుటసంఖ్య:
తృతీయబల్యుద్ధరణం	౧౨౮	ఆర్థికమంత్ర:	౨౧౭
శ్వదేవబల్యుద్ధరణాది		శ్రాద్ధాంగతర్పణం	౨౩౨
విశేషాః	,,	అన్నసూక్తం	౨౩౩
కకాలవైశ్వదేవద్వయ		అధిశ్రవణం	౨౩౭
నిషేధః	౧౨౯	మహాలయస్వరణం	౨౪౭
గౌతమీండాః	౧౩౦	హిరణ్యశ్రాద్ధప్రకరణం	౨౪౯
అహోమయంత్రాః	౧౩౧	సంకల్పశ్రాద్ధం	౨౫౪
అహోమయంత్రాః	౧౩౩	అతురసన్యాసః	౨౫౧
సూర్యోదయం	౧౩౪	సర్వప్రాయశ్చిత్తం	౧
ఘృతసంస్కారానవిధిః	౧౩౫	మృత్తికాస్నానం	౯
పానసం	౧౩౬	స్నానప్రకరణం	౧౪
అర్చనాపాదం	౧౩౭	గంగాప్రార్థనా	,,
అహోనిర్వాణం	,,	సింధుస్నానవిధిః	౧౭
సూర్యప్రవేశః	౧౩౮	ఊర్ధ్వపుండ్రవిధిః	౧౮
వైశాఖగృహీతస్య		భస్మధారణవిధిః	౧౯
శాంతిః	౧౩౯	కాలాగ్నిరుద్రోపనిషత్	౨౦
అగ్రహగృహీతస్యకుమార	,,	ఊపాసనం	౨౨
స్వశాంతిః	,,	నిత్యపితృతర్పణం	౨౪
ర్పణవిధిః	౧౪౦	యమతర్పణం	౨౬
ర్పణలెరుత్సర్గః	౧౪౧	భీష్మతర్పణం	౨౭
గ్రయణస్థానీపాకః	,,	పంచాయతనపూజా	,,
హమంతప్రత్యవరోహణం	౧౪౨	సూర్యోపస్థానం	౩౪
శాంతివిధిః	౧౪౩	పంచపూజావిధాననిరూపణం	,,
హస్తశ్రాద్ధప్రకరణం	౨౦౩	దేవతార్చనం	౩౬
ప్రకాశప్రకరణం	౨౦౪	పుత్రస్వీకారః	౪౦
భృంజలిః	౨౦౫	దత్తహోమాః	౪౧
స్వప్నకా	,,	ద్విధార్యాగ్నిసంసర్గః	౪౨
వశిష్టమంత్రవినియోగః	౨౦౬	అశ్వారోహణం	౪౭
అదపితృయజ్ఞః	,,	గజారోహణం	,,

విషయాః	పుటసంఖ్యా	విషయాః	పుటసంఖ్యా
తాభ్యాంపతితస్యకర్త	౪౮	సమస్యహేమామః	,,
సంవాదీయఫలీకరణహేమామః	,,	పక్షహేమామః	౫౪
సభార్యాయఃపురుషాంతర	}	అక్షరాభ్యాసః	౫
సంగతినిరాసార్థంకర్త		విధురవైశ్వదేవః	౫౫
పునస్తద్భార్యోపయోగ		సామాన్యాశీః	౫౬
కరణం	౪౯	ఆశీర్వాచనమంత్రాః	౫౮
పణ్యహేమామః	,,	ఋగ్వేదాశీః	౬౨
భార్యాయాభర్తృవశ్యకర్త	,,	సర్వశాంతివిధిః	,,
దాసాదిపలాయననిమిత్తంకర్త	౫౦	ఏకనక్షత్రజననశాంతిః	౬౭
ఆకస్మికవృక్షఫలాదిపతనం	,,	జన్మనక్షత్రేతోగోత్పత్తే	}
అస్పృతోత్పాతనిమిత్తం	౫౧	శాంతిః	
కడలివివాహః	౫౨	శాశ్వతేష్టనశాంతిః	౬౮
చంద్రగ్రహణహేమామః	,,	స్వస్తిమంత్రార్థాః	౭౧
సూర్యగ్రహణహేమామః	౫౩		

పతద్విషయానుక్రమణికాసమాప్తా

శ్రీ రస్తు.

యాజుషప్రయోగచింతామణిప్రారంభః.

వి ఘ్నో శ్వ ర పూ జా.

శ్రీ గు రు భ్యో నమః.

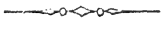
హరిః - ఓం - శుక్లాంబరధరంవిష్ణుంశశివస్థంచతుర్భుజం | ప్రసన్న
వదనంధ్యాయే తస్యగవిఘ్నోపశాంతయే || ౧ || తదేవలగ్నంసుదినంతదేవ
తారాబలంచంద్రబలంతదేవ | పితృబలం వైవభలం తదేవలక్ష్మీపతేతేం
ఘ్రియగంప్రరామి || ౨ || సుముహూర్తమస్తు. సుప్రతిష్ఠితమస్తు || దేవీం
వాచమజనయంతదేవాస్తాం పితృరూపాశివోపదంతి | సామోమంద్రే
షమూర్జందుమోనాధేనుర్వా గత్వానుషసుప్తుశైశు || సుముహూర్తమస్తు.
సుప్రతిష్ఠితమస్తు || కిల్యోణాద్యతగాత్రాయకామితాగ్ధప్రదాయినే | శ్రీమ
దేవంకటనాథాయ శ్రీనివాసాయమంగళం | యత్రయోగీశ్వరఃకృష్ణోయ
త్రపాథోఽధనుర్ధరః | తత్రశ్రీద్విజయోభూత స్థివానీర్మణిర్కమ || ౩ || స్కృ
తేసకలకల్యాణ భాజనంయత్రీజాయతే | పురుషస్తమజంనిత్యం వ్రజామి
శరణంహరిం || ౪ || సర్వకాసర్వకార్యేషు నాస్తితేమామమంగళం | యే
షాంహృదిస్థోభగవాన్సంగళాయతసహరిః || ౫ || లాభస్తేషాంజయస్తే
షాం కుతస్తేషాంపరాభవః | యేషామిందీవరశ్యామో హృదయస్థోజనా
దకనః || ౬ || అపదామపహక్తారం దాతారంసర్వసంపదాం | లోకాభి
రామంశ్రీరామం భూయోభూయోనమామ్యహం || ౭ || సర్వమంగళమాం
గళ్యేశివేసర్వాస్థసాధికే | శరణ్యేస్య గ్రింబితదేవి నారాయణేనమోస్తుతే ||
౮ || శ్రీలక్ష్మీ నారాయణాభ్యాంనమః | ఉమమహేశ్వరాభ్యాంనమః | వాణీ
హిరణ్యగర్భాభ్యాంనమః | శశిపురంధరాభ్యాంనమః | ఆరుంధణీషిష్ఠా
భ్యాంనమః | సీతారామాభ్యాంనమః | సర్వేభ్యో మహాజనేభ్యోనమః
ఉత్తిష్టత్యు... సమార్భే | ప్రాణానాయస్య పవంపిశిష్టేశుభేభ్యంగయము
హూర్తే శ్రీమాన్గోత్రఃనామధేయః | శ్రీమతఃగోత్రస్య నామధేయస్య

ఉపాస్తమితక్షయవ్యారా శ్రీపరమేశ్వరప్రీత్యర్థం ప్రారిఖింతకర్మకరిష్య
 మాణస్తదంగశేన దదాదాశుభ్యశం వృభ్యర్థం శాంత్యర్థ మభ్యుద
 యార్థంచ మహాజనైశుహ స్వస్తిపుణ్యాహవాచనంకరిష్యే । ఆదానిర్వి
 ఘ్నేనపరిసమాప్త్యర్థం శ్రీమహాగణాధిపతిపూజాంకరిష్యే । తదంగకల
 శారాధనంకరిష్యే । కలశస్యముఖేవిష్టాః కంఠేయద్రస్సమాశ్రితః । మూలే
 తత్రస్థితోబ్రహ్మమధ్యేమాత్యగణాష్టస్త్రితాః । కుక్షౌతుసాగ్రాశాస్సర్వేస
 త్ప్రసిద్ధిపావసుంధరా । ఋగ్వేదోధయజుర్వేదస్సామవేదోహ్యధర్వణః । అం
 దైశ్చసహితాస్సర్వే కలశాంబుసమాశ్రితాః ॥ * (ఆకలశేషుధావతి పవి
 త్రేపరిషిచ్యతే । ఉత్తైర్వజ్జేమవఃతే) ఆపోవాత్తదన్ సర్వంవిశ్వాభూ
 తాన్యాపః ప్రాణానాఆపవతపఆపోఽన్నమాసోమృతమాప స్సంమ్రాడా
 పోవిగాడాపస్సర్వరాడాపశ్చందాన్ ష్యాపోజ్యోతీన్ ష్యాపోయజూన్
 ష్యావస్సృశ్యనూపస్సర్వా దేవతాఆపోభూభూవస్సువరాపటం । గంగేచయ
 మునేకృష్ణే గోదావరిసకస్వతి । నర్మదేసింధుకావేరి జలేస్త్రితస్సన్నిధిం
 కురు । ఆయాంతు శ్రీమహాగణాధిపతిపూజార్థం మరితక్షయకారకాః ।
 కలశోదకేనపూజాద్రవ్యాణిసంప్రోక్ష్య । దేవమాత్మానంచసంప్రోక్ష్య । ఓం
 అమనీతేపునరస్సాస్మచతుఃపునః ప్రాణమిహ మోధేహిభాగం । జ్యోక్ష్వ
 శ్యేమసూర్యముచ్చరంతమసుమతే మృతయానస్స్వస్తి । అమృతంవైప్రా
 ణాఆమృతమాపః ప్రాణా నేవయథాస్థానముపహ్వయతే స్థిరోభవ । వర
 దోభవ । సుముఖోభవ । సుప్రసన్నోభవ । స్థిరాసనంతురు । ఓంగణా
 నాంత్యాగణవఃగోహవామహేకవింకవీనాముపమశ్రవస్తమం । జ్యేష్ఠరా
 జంబ్రహ్మణాంబ్రహ్మణాస్పృత ఆనశ్శుగ్రిణ్యన్నాతిభీషీదసాదనం । శ్రీమ
 హాగణాధిపతయేనమః । ధ్యానామి । ఆవాహయామి । సువర్నరత్నఖచి
 తసింహాసనంసమర్పయామి । పాదయోఃసాధ్యంసమర్పయామి । హస్త
 యోరర్ఘ్యంసమర్పయామి । శుద్ధాచమనీయం సమర్పయామి । ఓంఆ
 పోసోస్తామయోభవస్తానఙ్జైదధాతన । మహేరణాయచక్షుశే । యో
 వశ్శితతమోరసస్తస్యభాజయతేహసః । ఉతేతీరవమాతరః । తస్మాదరంగ
 మామవోయస్యక్షయాయజన్వథ । ఆపోజనయథావనః । శ్రీమహాగణాధి
 పతయేనమః । శుద్ధోదకస్నానంసమర్పయామి । స్నానానంతరమాచ
 మనీయంసమర్పయామి । ఓంఆభివస్తాస్రిసువసనాన్యమౌభిధేమాస్సుదు

ఘాః పూయమానాః | అభిచంద్రాభిర్నవేనోహిరణ్మ సమస్తదేశేష్వశే
 సోమ | శ్రీమహాగణాధిపతయేనమః | పస్త్రయ్యుక్తంగాననా దిర్మమాస్తు
 యుక్తధారణానంతరమాచమనీయం సమర్పయామి |
 మంపవిత్రం ప్రజాపతేగృహహజంపురస్తాత్ | ఆయుష్యమగ్రామప్రశముంచ
 శుభ్రయిష్ణోపవీతంబలహస్తతేజః | శ్రీమహాగణాధిపతయేనమః | యిష్ణో
 పవీతంసమర్పయామి | యిష్ణోపవీతానంతర మాచమనీయం సమర్పయా
 మి | శ్రీగంధంబందనోబ్బిత్రం కర్పూరైఃసుసంయతం | విలేపనంసురశ్రే
 ష్ఠప్రీత్యర్థంప్రతిగృహ్యతాం | శ్రీమహాగణాధిపతయేనమః | శ్రీగంధంసమ
 ర్పయామి | గంధస్థోపరి అలంకరణాద్ధమక్షతా త్సమర్పయామి | పు
 ష్పైఃపూజయామి | ఓంసుముఖాయనమః | ఓం ఏకదంతాయనమః | ఓం
 కపిలాయనమః | ఓంగజకర్ణకాయనమః | ఓంలంబోదరాయనమః |
 ఓంవికటాయనమః | ఓంఘ్నరాజాయనమః | ఓంగణాధిపాయనమః |
 ఓంధూమకేతవేనమః | ఓంగణాధ్యక్షాయనమః | ఓంఫాలచంద్రాయన
 మః | ఓంగజాననాయనమః | ఓంపక్రితుంధాయనమః | ఓంశూర్పకణ్ణా
 యనమః | ఓంహేరంబాయనమః | ఓంస్కందపూర్వజాయనమః | శ్రీమహాగ
 ణాధిపతయేనమః | ఘోషానాచపూజాం సమర్పయామి | వనస్పత్యుద్భ
 వైద్రివైర్నానాగంధైస్సుసంయతః | ఆఘేయస్సర్వ దేవానాంధూపో
 యంప్రతి గృహ్యతాం | శ్రీమహాగణాధి పతయేనమః | ధూపమాఘాఃప
 యామి | సాజ్యంత్రవర్తి సంయుక్తం వహ్నినాయోజితం ప్రియం |
 గృహాణమంగళందీపం శ్రేయాశ్చ తిమిరావహం | భక్త్యాదీపప్రయ
 చ్ఛామి దేవాయవరమాత్మనే | త్రాహిమాంసరకాన్తో రాద్ధ్యజ్యోతిర్న
 మోస్తుతే | శ్రీమహాగణాధి పతయేనమః | దీపందర్శయామి | ధూపదీపా
 నంతరమాచమనీయంసమర్పయామి | ఓంభూర్భువస్సువః | తత్సవితు
 ర్వరేణ్యం | భగోదేవస్యధీమహి | ధియోయోనః ప్రచోదయాత్ |
 సత్యంత్యరేన పరిషించామి | అమృతమస్తు | అమృతోపస్తరణమసి |
 శ్రీమహాగణాధిపతయేనమః | యథాభాగం గుడవైవేద్యం సమర్పయా
 మి | ఓంపాణాయస్వాహా ఓంఅపానాయస్వాహా | ఓంవానాయ
 స్వాహా | ఓంఉదానాయస్వాహా | ఓంసమానాయస్వాహా | మధ్యే
 మధ్యేపాణీయంసమర్పయామి | అమృతాపిధానమసి | ఉత్తరాపోశనం

ఉపాస్తమ్యుః తక్షయై ప్రత్యౌశనం సమర్పయామి । పాదప్రత్యౌశనం సమర్ప
మాణస్తదంగశ్చేన యం సమర్పయామి । పూగీభతైశ్చ కర్పూరైర్నాగవల్లీ
యాగం మహాఘోషానమాయుక్తంతంబూలం ప్రసంగ్యవ్యాతాం । శ్రీమ
హాగణాధిపతయోః తాంబూలం సమర్పయామి । తాంబూలచర్పణా
నంతరమస్త్యైశ్చ సమర్పయామి । ఉత్తరీసీరాజనందర్పయామి । సీరాజనా
నంతరమాదవసంసరుగ్పయామి । సుముఖతైచ్చకదంతశ్చ కపలోగజకర్ణ
కః । లంబోదరశ్చ పికటోవిఘ్న రాజోగణాధిపః । ఘామకేశుగ్గణాధ్యక్షః
ఫాలచంద్రోగజాననః । వక్రతుండశ్శూర్పకర్ణో హరింబస్కంధపూర్వజః ।
షోడశైతాని నామానియః పతేన్చక్రిణయాదపి । విధ్యారంభే వివాహే చ ప్ర
వేశే నిర్వమేతథా । సంగ్రామే సర్వకార్యేషు విఘ్నస్తస్యనజాయతే । శ్రీమ
హాగణాధిపతయేనమః । సువర్ణమంత్రప్రసవం సమర్పయామి । అత్తప్రద
క్షిణనమసాగ్రాంత్యమర్పయామి । వక్రతుండమహాకాయ సూర్యకోటిస
మప్రభా । అపిఘ్నంతు మేదేవసర్వకార్యేషుస్వదా । మంత్రహీనంక్రియా
హీనంభక్తహీనంగణాధిపయిత్వా జితంమయా దేవిపరిపూర్ణంతశస్త్రతే ।
అనయాధ్యానావాహనాదిషోడశోపచారపూజయా భగవాన్ సర్వాత్మ
కశ్చేమహాగణాధిపతస్సుప్రీతోపరదోభవతు ॥ ఉత్తరేశుభకర్ణాదపిఘ్నమ
స్తు । శ్రీమహాగణాధిపతి ప్రసాదంశీరసాగృహ్యేమి । యజ్ఞేనయజ్ఞమయ
జంతదేవాస్తానిధర్మాణి ప్రథమాన్యాసః । తేహనారం మహిమానస్సవం
తే యత్రపూర్వేనాధ్యాసంతిదేవాః । శ్రీమహాగణాధిపతం యథాస్థానం
ప్రతిష్ఠాపయామి । ఓంతత్సత్ * సమాప్తా శ్రీవిఘ్నేర్విరపూజా* *

పుణ్య హ వా చ నం.

ఇమం మేవరుణశ్శృణిహవిమన్యావ మృడయ । త్వమవస్యూరా
చకేతత్వాయామిబ్రహ్మణావందమానస్తదాశాస్తే యదహనోహపర్థిః ।
అహేడ మానోవరుణేహాబోధ్యురుశగ్ సమానఆయుఃప్రమోషీః ॥ ఓం
భూః - వరుణమావాహయామి । ఓంభువః-వరుణమావాహయామి । ఓంసు
వః-వరుణమావాహయామి । ఓంభూర్భువస్సువః । వరుణమావాహయామి ।
వరుణాయనమః । ధ్యానాదిషోడశోపచారపూజాంసమర్పయామి ॥ అనయా

పూజయావరుణః ప్రియతాం । ఓంసర్వేషుకాలేషు సమస్తదేశేష్వశే
షకార్యేషు తథేష్వశేష్వరః । సర్వస్వహవీ భగవాననా దిర్మమాస్తు
మాంగల్యవివృద్ధయేహరిః॥

పవిత్రపాణిః ప్రాణానాయామ్యశుభతథాశోభనముహూర్తైపవంగుణ
విశేషణ విశిష్టాయాంశుభశిఖా అస్మాకంసమటుంబానాం...విశ్వరూ
భివృద్ధ్యం సమస్తమంగళావాప్త్యర్థం అస్యకమారస్య జాతకర్తానామ
కరణాన్న ప్రాశనచాలోపనయనాశ్చ కర్తకరిష్యమాణః చాలోపనయ
నాంగళూతనాంశిశోభనదేవతాఉద్దిశ్యనాంశిశోభనదేవతాప్రీత్యర్థంనా
దీఅప్యనాశ్చ కర్తకరిష్యమాణః । చాలోపనయసలగ్నకాలే ఆది
త్యానీనాంసవానాంగ్రహణాం మధ్యేయేగ్రహః అరిష్టస్థానేషుస్థితాః
తేషాంగ్రహణామనుకూలశ్చసిద్ధ్యర్థం యేయేగ్రహఃశుభస్థానేషుస్థితాఃతే
షాంగ్రహణామన్యత శుభఫలావాప్త్యర్థం ఆదిత్యాదిసగ్రహదేవ
తాఉద్దిశ్య సవగ్రహదేవతాప్రీత్యర్థం సవగ్రహమభ్యాశ్చకర్తకరిష్యమాణః॥
అంతురార్పణాశ్చ కర్తకరిష్యమాణః తదాదౌశుక్ల్యర్థంవృక్ష్యర్థం అభ్య
దయార్థంచ మహాజనైస్సహస్వస్తీపుణ్యాహవాచనం కరిష్యే॥

ఓంప్రణ్యాహంక్షిర్మమాయురస్తు । శివాఆపస్సంశు । సౌమసస్యమస్తు । అక్ష
తంచారిష్టంచాస్తు । *అర్చితప్రార్చితప్రియమేధాసోఅచ తాచాంతు పుత్ర
కాఉతపురంసధృన్ధ్వచక్షత । గంధద్వారాంమరాధవాం నిత్యశ్రుష్టాంక
రిషిణీం । ఈశ్వరీగోసర్వభూతానాంతామి హూపహ్వయేత్రయం ।
గంధాఃపాంతు । సౌమంగల్యునుస్తు । ఆయనేతేదరాయణేకూర్వానోహం
తుపుష్పిణీః । హ్రదాశ్చపుండరీకాణి సముద్రస్యగృహాంమే॥ అక్షతాః
పాంతు । ఆయుష్యునుస్తు । పుష్పాణిపాంతు । సుమంగల్యుంచాస్తు । తాంబూ
లానిపాంతు । విశ్వర్యమస్తు । దక్షిణాఃపాంతు । బహుదేయంచాస్తు । స్వప్రశే
యసమస్తు । ప్రజాపతిఃక్రియతాం । శౌంతిరస్తు । యంకృత్వాసర్వవేదయ
జ్ఞక్రియాకరణకర్తారంభాశ్శుభాశ్శోభనాఃప్రవర్తంతే తమహమోంకా
రమాదింకృత్వాశుభద్భిరనుజ్ఞాతః పుణ్యంపుణ్యాహంవాచయిష్యే । వాచ్య

[illegible]

రోగాఋషిగణాః ప్రియంతాం । శ్రీవిష్ణుపురోగాస్స క్షేదేవాశ్చ ప్రియం
 తాం । ఆదిత్యపురోగాస్స క్షే గ్రహాః ప్రియంతాం । ఋషయశ్చిం దాగ్
 స్యాచార్యావేదాయజ్ఞా దక్షిణాశ్చ ప్రియంతాం । బ్రహ్మవబ్రాహ్మణాశ్చ
 ప్రియంతాం । బ్రహ్మపిష్టమహేశ్వ రాతుష్పదైతాం । శ్రద్ధామేధేపి
 యేతాం । ప్రియతాంభగ వానానారాం । ఆపఃక్షయతాంభగవాన్పక్ష
 న్యః । ప్రియతాంభగవాన్తాన్వసు మస్తమిష్ట ప్రేయశ్చతాంభగవాన్పితా
 మహః । సర్వావిరాఆశిషస్సంతాపుణ్యాశ్చ ప్రియశ్చతాం । ఉగ్రాతేవశ
 కు నెసామగాయసిబ్రహ్మపుత్రశ్చవసవ స్తే । ప్రియవవాజీశుమరీర
 పీచ్యా । స్యతోనశ్శకు నేభాగ్రహంవగవిశ్వతోనశ్శకు నేపుణ్యమావద యాజ్య
 యాయజతప్రదైవయాజ్యా । పుణ్యేవలక్ష్మీ పుణ్యామేవలక్ష్మీ సంభావ
 యః పుణ్యాంలక్ష్మీ స సూరుతేయత్పున్య నక్షత్రంతృబ్బుగర్వితోపపున్య
 వం । యదానై సూర్యోఽదేతి । అధనక్షత్రం నైతి । యావత్తీతసూర్యోగచ్ఛే
 త్ । యత్రాఘస్యంబశ్యేత్ । తావత్తీర్విత యతాగరీస్యాత్ । తాని
 వా ఏతానియమనక్షత్రాణి । యాశ్యే దేవనక్షత్రాణి । తేషుకుర్వీ
 తయతాగరీస్యాత్ । పుణ్యాహవపమరుతే । ఓం పుణ్యాహం భవం
 తోబ్రువంతు । ఓం పుణ్యాహం ॥ ఏవంత్రిః । స్వస్తయేవాయు ముపబ్రవా
 మహేసోమం । స్వస్తీభువనస్యయస్పరిః । బృహస్పతిగ్ సర్వగణం
 స్వస్తయేస్వస్తయఆదిత్యా సోభవంశునః । ఆదిత్యోఽదయనీయస్వస్త్యా
 ప్రియం తేపశ్యంస్వస్తీమభ్యున్యంతిస్వస్త్యావేదః ప్రియం తేస్వస్త్యున్యంతిస్వ
 స్త్యుద్యంతి । స్వస్తీనశ్చంద్రోవృద్ధశ్చ వాస్వస్తీనః పూషావిశ్వవేదాః । స్వ
 స్తీనస్తాన్త్ర్యో అప్త నేమిస్స స్తీనోబృహస్పతిదధాను । అష్టాదేవావసవ
 సోమ్యాసః । చక్షస్తోదేవీరజగాత్రవిష్టాః । తేయజ్ఞంపాంశు రజసఃపరస్తా
 త్ । సంవత్సరణమమృత్యోస్వస్తి । మహ్యంసహకుటుంబాయ శుద్ధివృద్ధ్య
 భృతయకన్యకేమహాజనాన్నమసుగర్వాణా యాశీర్వచనమపేక్షమాణా
 యాయుష్కతేస్వస్తీభవంతోబుగ్రివంతు । ఆయుష్కతేస్వస్తి । ఏవంత్రిః ।
 ఓగ్స్వస్తీభవంతోబుగ్రివంతు । ఓగ్స్వస్తి । ఏవంత్రీః । బుధ్యాచుస్తోమగ్
 ససుయామవాచమానోమంత్రగ్ సుధేహాపయాతం । యశోమపక్వం
 మధుగోష్వంతరాభూరాంశో అశ్వినోకామచుపాగ్రి । సర్వామృద్ధిమృగు

ఉమాను హేశ్వరాదిత్యాది నవగ్రహస్వరూపేభ్యస్త్వస్తి పుణ్యాహవా
చనమంజరజపదక్షిణాం మనసోత్సాహపరిమిత హిరణ్యం సంప్రక దేనమమ
వాస్తోస్పతే ప్రతిజానీహ్యస్తాత్త్వాన్వే శో అనమివోభవానః । యత్స్వేమ
హే ప్రతితవోజుపస్వశం నవభిద్విపదేశంచతుష్పదేవాస్తోస్పతే శక్తయా స
గ్ సదా తే సత్త్వీమహిరణ్యయా గాత్రమర్త్యై । అపఃక్షేమ ఉదయోగెవరం
నో యాయం పాతస్త్వస్తి శక్తస్సదానః । అమీవహావాస్తోస్పతే శిశ్వా రూపా
ణ్యా విశేషత్సాను శేవవిధిః । శుభగ్ శుభం । స్వస్త్వయనంతార్మమోక్ష
నెమిర్మనుహక్భూతం వాయసం దేవతానాం । అసురః పుష్కరిం సఖం సమ
త్సుభ్రహ్మద్యో నావమివారు హేమ । ఆగ్ హేమాముచమాంగిరసంగయం
త్యస్త్వస్త్వా త్రేయం మనసాచతాత్మ్యం । ప్రయితపాణిశ్శరణం ప్రవద్యై
స్త్వస్తిసంబాధేవ్యభయం నో అస్తు । శుభగ్ శుభం । హరిః ఓంతత్సత్ ॥

పుణ్యాహవాచనం సమాప్తం.

* అథ నాందీ ప్రయోగః *.

పత్న్యా సహ ప్రాణా నాయవ్య పంచగుణేత్యాది శుభాథౌ అస్తా
కం..... వృక్ష్యంతం... ధర్మా... సిద్ధ్యం... సమస్తమగ్రథా వాత్త్యంతం అ
స్యకుమారస్య ఆయుష్యభివృద్ధ్యం చౌలోపనయ నాంగభూతం నాందీ
శోభనదేవతా ఉద్దిశ్య నాందీ శోభనదేవతా ప్రీత్యం నాందీ అహ్వనా
ఖ్యం కర్తవ్యే ॥ నమస్సుదశేనమస్సుదశస్పతయే నమస్సఖీనాం పురోగా
ణాంచక్షుషే । నమోదివే । నమః పృథివ్యై ॥ అత్ర దేవతాః । నాందీము
ఖాః । నాందీ । వృద్ధప్రపితామహీ । వృద్ధపితామహీ । వృద్ధమాతరః । గో
త్రాః । నాందీముఖాః । నాందీ । వృద్ధప్రపితామహావృద్ధపితామహావృద్ధపిత
రః । గోత్రాః । నాందీముఖాః । నాందీమాతామహమాతుః పితామహమా
తుః ప్రపితామహః । పత్నీ సమేతాః । గోత్రాః । నాందీముఖాః । నాందీ ఉభా
భ్యాముభాభ్యాం సత్యవసుసంజ్ఞాకపిశ్వేదేవాంశ్చ గృహసిద్ధాన్నేన హిరణ్య
ద్రవ్యేణ వాద్యతోషయిష్యే ॥ అత్ర దేవతానుమోదనార్థ మిదావాచనం కరి
ష్యే । ఇదాదేవహూర్తునుర్వజ్జనీర్బ్రహ్మస్పృరుధామదాని । శక్తీ సిద్ధి
శ్వేదేవాసుక్తవాచః పృథివిమాతర్హమాహిగ్ సీర్తృభుమనిష్యేయభుజ

సోష్యే మధువత్క్యామిమధువదిన్యామిమధుమతీం దేవేభ్యోవాచముద్యాసగ్
 శుశ్రూషేణ్యాంమనుష్యేన్యస్తమాదేవా అవంతుశోభాన్దైపితరోసుమ
 దంతు॥ ఇదవిహిష్వాతాశ్శోభనదేవతామమకుమారస్య ఉపనయనాదిచతుర్థ
 దినసప్త్యంతం మమగృహేవసంతు॥ మాగ్ రక్షంతు॥ మమకుమారంరక్షం
 తు॥ అదితీర్వౌరదితీరంతరిక్షమదితీర్వాతాసపితాసపుత్రః॥ విశ్వేదేవాఅది
 తిఃపంచజనా అదితీర్వాతమదితీర్జన్యైః॥ అదితవిహిష్వాతాశ్శోభనదేవతామ
 మకుమారస్య ఉపనయనాదిచతుర్థదినసప్త్యంతంమమగృహేవసంతు॥ మా
 గ్ రక్షంతు॥ మమకుమారగ్ రక్షంతు॥ ప్రణోదేహిసరస్వతీవాజేభిర్వాజినీవతీ
 ధీనామపిశ్యవతు॥ ఆనోదివోబ్రుహణః పర్వతాదాసరస్వతీ॥ యజతాగం
 తుయజ్ఞం॥ సురస్వశ్యేహి॥ మమకుమారస్య ఉపనయనాదిచతుర్థదినస
 పత్యంతం మమగృహేవసంతు॥ మాగ్ రక్షంతు॥ మమకుమారంరక్షంతు॥
 శోభనంశోభనంశోభనం॥ నాందీశోభనదేవతాభ్యోనమః॥ ధ్యానాదిషోడ
 శోపచారపూజాంసమర్చయామి॥ అనయాపూజయానాందీ శోభనదేవతా
 స్సుప్రీతాస్సుప్రసన్నావరదాభవంతు॥ (అభ్యుదయక బ్రాహ్మణభోజనాసనా
 చ్ఛానసప్రత్యామ్నాయయథాశక్తిహిరణ్యంతుభ్యమహంసంప్రదదేనమమ)

* నాం దీ వి ధిః *

శ్లో॥ మాతాపితామహీనైవ తథైవప్రపితామహీ॥ పితాపితామహ
 నైచ్చనతథైవ ప్రపితామహః॥ మాతామహస్యవత్సకావిశ్వేదేవాస్త్యనంత
 రం॥ ఎతేరక్షంతునఃప్రీతాఃప్రీయచ్ఛంతి హమంగళం॥ శంకా దక్షస్యహ
 హితాసాధ్వీవిశ్వనామద్రుక్షీతి॥ తస్యాఃపుత్రామహావీర్యా విశ్వేదే
 వాస్త్రయోదశ॥ ఇష్టిత్రాధైదక్షత్రతూసంకిర్త్యైవైశ్వదేవకా॥ నాందీము
 ఖానత్యససూసాపిండ్యే కాలకామకా॥ పురూరవాద్ధీవానైతాపార్వణేన
 ముదాహృతా॥ హేమత్రాధైగనురుదీతీధైధురివిలోచనా॥ ఎకోద్దిష్టైరుద్ర
 సంక్షో విశ్వేదేవాస్త్రయోదశ॥ సూత్రాధైసంగ్రహారః॥ వివాహేక
 న్యకాయాశ్చ వరస్యైశ్వహేపిత॥ నాందీత్రాధంహ పూర్వేద్యః
 కర్తవ్యం స్మృతిశాసనాత్॥ మాతుఃకాగ్రీధంతు పూర్వంస్యాత్పితౄణాం
 తదనంతరం॥ తతోమాతామహాదీనాం వృద్ధాత్రాధ త్రయంప్యతం॥
 అత్రకాలనియమమాహ॥ గర్గః॥ మాతుఃత్రాధంతు పూర్వేద్యః కర్తవ్య
 నితుపైతృకం॥ మాతామహ్యంబోత్తరేయ్యర్వద్ధౌ త్రాధత్రయంప్యతం॥

ఏతచ్చ సతి సామధ్యే వేదతవ్యం । అసామధ్యే త్వేకస్మిన్నేవ దివసే । వృద్ధా
కాలత్రయే శ్రాద్ధత్రయమభిసేతం । కాలవిద్రావకాయాం శాతాతపః॥
పూర్వాష్టమాత్యకం శ్రాద్ధమధ్యాహ్నాపైత్యకతథా । తతోమాతామ
హానాంచ వృద్ధాశ్రాద్ధతయస్మృతమితి । తత్రోచ్యసావధ్యేన వివాహః ।
పుణ్యనేపవశక్తిశ్చేదే కస్మిన్నేన వాసరే । శ్రాద్ధత్రయం కుర్వీత వైశ్య
దేవతుతాంక్రికం । ఇతి । మనురవి । అలంభకస్మ కాలానాం నాందీ
శ్రాద్ధత్రయంబుకః । పూర్వేష్యైర్వై ప్రాప్య తస్మాత్పూర్వే హ్నా మాత్యపూ
ర్వమితి । సూత్రాద్ధాసంగ్రహకారిః । నా దిముపేవివాహేచ ప్రపితామ
హపూర్వం । అపి జీవపితానాం చ శ్రాద్ధం కుర్యాచ్చభాగమే । పితృశ్చప్ర
పితామహ్యన్యస్తా శ్శిల్పయథావిధి । ఎభ్యవపపితాదన్యశ్చే భ్యోదద్యా
స్సయంసుతః । జీవమానేపపితానాం చ శ్రాద్ధం స్యాతే । నాందీముఖే
కర్తవ్యం ప్రవృత్తపితృతోజీవోయస్యతంసః । యేభ్యశ్చ కద్యాత్వపి
తాస్వయంచ తేభ్యశ్చ కద్యాపి శాస్త్రసిద్ధం । నాందీశ్రాద్ధస్వయం
కుర్యాదిభ్యనేన ద్వితీయవివాహాదిషు పుత్రః స్వయమేవ నాందీశ్రాద్ధం కుర్యా
దిత్యుక్తింభవతి । ఉక్తం కాలవిద్రావకాయాం॥ శ్లో ॥ నాందీశ్రాద్ధం పి
తాకుర్యాత్పుత్రీ పుత్రవివాహయోః । ఉక్తరేషు వివాహేషు స్వయంకు
ర్యాత్తునాంకరిమితి । శతృ-క్షతృ-విరోధ్యపేక్షా యాంగాంగాభిప్రేయే
శాతాతపః । నాందీశ్రాద్ధం పితృకుర్యాత్తేషా పాణిగ్రహేబుకః । అతః
ద్వంసుతః కుర్యాదేభ్యవపేష్యసాపితి । సూత్రాద్ధాసంగ్రహకారిః । సత్యాం
మాతరిజీవం శ్యాంశేషవర్గౌ సవర్చయేత్ । మాతామాతా మహాసతౌ
జీవంతాపితరంచయజేత్ ॥ ప్రయోగపారిజాతే । జీవమానేమాతృశ్రేమా
తామహ్యాదివర్చయేత్ । మహిఃక్షిపి నాకుర్యాత్తీర్థ శ్రాద్ధమహాలయే॥ పి
తాదిజీవనేపిష్ఠః ॥ పితృజీవలియశ్రాద్ధం కుర్యాత్ । యేహం పితామహస్తేహం కుర్యా
త్ । పితరిపితామహే ప్రపితామహే చ జీవంతైవ కుర్యాత్ । ఎకద్వితిజీవ
నేపూర్వవదేవెత్యర్థః । తిషుజీవశ్చువైవకుర్యాదితివశిష్టే । సూత్రాద్ధాసం
గ్రహకారిః । అసగోత్రస్సగోత్రోవాయ ఆచార్యఉపాయనే । సతూపనే
యపిత్రాదీనుద్దిశ్యా భ్యుదయంచ రేత్ । కన్యకాయా మయం మార్గోముని
భిఃపరికీర్తితః । ఇత్యుక్తం యాజ్ఞవల్క్యైర్మహ్య విష్ణుర్వృద్ధైః పురాణవైః, తస్మా

ద్విపుత్రీకృతపుత్రీకాత్మశామతామహస్యాఖిలరిగ్ధిహరిణః | తథాసురోన్వా
హితకన్యకాత్మజా స చ్చాప్తకృత్యే హ్యసకారిణస్త్రయః | వృద్ధోగయా
యాంచమహాలయే కుసుక్షేత్రేనయాగాద్యఖిలేషుచిత్తమతామహా
శ్రాద్ధశ్రమేషికాగోభవంశ్యమాదిచ్ఛపినేః రేసదేతిశ్రితానందిముఖం ||

* స వ గ్ర హ మ ఖ ః . *

పశ్చాద్ధసహప్రాణానాయమ్య ఏవంగుణేశ్వాదిశుభతిథౌ ప్రాస
స్థితకర్మణః | లగ్నకాలే ఆదిశ్యాసీనాం సవానాం గ్రహాణాం మధ్యేయే
యేగ్రహః అరిష్టస్థానేషుస్థితాః తేషాంగ్రహాణా మనుకూలత్వ సభ్య
గ్ధంయేయేగ్రహః శుభస్థానేషుస్థితాః తేషాంగ్రహాణాం అత్యంతశుభ
ఫలానాస్త్యగ్ధం అపమృత్యు పరిహరద్వాగా ఆయుష్యాభి వృద్ధ్యగ్ధం
ఆదిత్యాది సవగ్రహదేవతా ఉద్విగ్రహదేవతాపీత్యగ్ధం సవగ్ర
హప్రసాదసభ్యగ్ధం సవగ్రహమనాశ్యం కర్మకరిష్యే || తదంగస్థంఽహిలోల్లే
ఖనాద్యగ్ని పతిష్ఠాపన కరిష్యే | పరిష్టరణాంతంకృత్యా | తదీశాన్యదిగ్భా
గేగ్రహరాధనంతు ర్యాత్ | మధ్యేచస్తులమండలమాదిత్యాయ | ఆగ్నేయాం
చతురశ్రగోసోమాయ | సక్షిణేక్రకోణమంగారి కాయ | ఈశాన్యాంబాణాకా
రంబుధాయ | ఉత్తరేదీర్ఘచతురశ్రంబృహస్పతయే | ప్రాకించకోణగోశు
కాయ | పశ్చిమేధసురాకారిగోశేనైశ్చరాయ | నైర్గత్యాంశూర్వా
కారంరాహవే | వాయవ్యాంధ్వజాకారింకేతవే | అంగుళి సోమాదిత్యా
య | పాలాగోసోమాయ | హిరణ్యంశారకాయ | అపామాగ్ధంబుధాయ |
అశ్వశంబృహస్పతయే | ఔమంబరగోశుకాయ | శమిగోశేనైశ్చరాయ |
రాహవేనూర్వాః | కేతవేకుకాః || ఆకృష్టేనాగ్నింకూతగిద్వద్రాయే
త్యాదిత్యాయ | ఆప్యాయస్వాప్నమెగోరిమమామేః సోమాయ | అగ్ని
ర్ముఖాస్య నాపృథివీక్షేత్రస్యపతినామయమిన్యంగారి కాయ | ఉదృప్తస్య
స్వేదంవిష్ణుస్సహస్రశిష్టాపురుషశ్రాబుధాయ | బృహస్పతేబ్రహ్మజ్ఞాన
మండ్రంవోవిశ్వతస్సుగీత బృహస్పతయే | శుక్రం తేఅన్యదింద్రాణీంద్రమ
రుత్వశుక్రకాయ | శమగ్నియూయప్రిజాపతేనేతిశనైశ్చరాయ | కయా
సశ్చిత్రతాయంగోర్నమోఅన్యసర్వేన్యైశ్చరాహవే | కేతుంకృష్ణాకసదిశ్రి
చిత్రంబ్రహ్మదేవానామితీకేతవే ||

సూర్యస్య॥ ఆత్మజ్ఞేనహిరణ్యమాపస్యవితాత్రిష్టుప్) ఆత్మజ్ఞేనేత్యస్య
 మంత్రస్యహిరణ్యమాపఃపిః॥ సూర్యగ్రహణాదేవతాత్రిష్టుప్భండః॥ సూ-
 ర్యగ్రహదేవతాముద్దిశ్య... ప్రీత్యస్థంసూర్యగ్రహప్రసాదసద్భ్యర్థేఅధిదేవతా
 ప్రత్యధిదేవతాసహితసూర్యగ్రహరాధనేపిసియోగః॥ ఆత్మజ్ఞేన॥ అంగస్తా
 భ్యాంనమః॥ రజసావర్తమానః॥ తర్ధినీభ్యాంనమ॥ సవేశయన్॥ మధ్యమాభ్యాం
 నమః॥ అమృతంమర్త్యంచ॥ అనామికాభ్యాంనమ॥ హిరణ్యయేనసవితారథేన
 కనిష్ఠికాభ్యాంనమః॥ ఆదేవోయాతీభువనానివశ్యన్॥ కిరతలకరప్రప్తా
 భ్యాంనమ॥ ఏవంహ్యురయాదికాభ్యానిః॥ భూర్భువస్సువరోమితదిగ్బంధః॥
 భ్యానం॥ వేదీమధ్యేలలితకమలేకన్దికాయాం రక్షస్థస్యప్రాశ్వరోగ్రుణ
 రుచివపుస్సప్తరజ్జర్జ్విభావః॥ గోత్రేతేమ్యేబహుః॥ సుశే... శ్యాపాభ్యే
 ప్రసూతః॥ కాళిం గాభ్యే విషయజనితః॥ ప్రాజ్ఞానిః॥ పక్షపాతః॥ పద్మాసనః॥
 ద్మకరోద్విభావః॥ పక్ష్యద్యతిస్సప్తతురింగవాహః॥ దివాకరోహాకగురుః
 కిరీటీమయిప్రసాదంపితధాతుదేవః॥ (మంత్రః) ఆత్మజ్ఞేనరజసావర్తమా
 నోనవివేశయన్నమృతంమర్త్యంచ॥ హిరణ్యయేనసవితారథేనాదేవో
 యాతీభువనానివశ్యన్॥ టంభూర్భువస్సువః॥ సూర్యగ్రహేహాగచ్ఛ॥
 సూర్యగ్రహంరక్తివర్ణం రక్తగంధంరక్తిపుష్పం రక్తమాల్యంబరధరంరక్త
 చ్చత్రాక్ష్యం॥ ఇవతాకాదిరోక్షేతం దివ్యరథసమాకూఢం మేరుంప్రదక్షిణేమి
 ర్వాణంప్రాజ్ఞానిం పద్మాసనస్థం॥ ద్విభుజం॥ సప్తాశ్వం॥ సప్తరజ్జం॥
 కళింగదేశాధిపతిం॥ కాన్యపసగోత్రం ప్రభవసంవత్సరమాఖశుష్కసప్త
 మ్యాం విశాఖానక్షత్రేజాతుం సింహరాశ్యధిపతిం॥ భానువారప్రయుక్తిం
 కిరీటిసంఘాసీనం పక్షిపుత్రపరివారసమేతం గ్రహమండలే ప్రవిప్రమస్త్రి
 న్నధికరణే మధ్యేనర్తులాకారమండలేగోధూమధాన్యసోమపరిసూర్యగ్రహ
 మావాహయామిస్థావయామి పూజయామి॥ అగ్నింమాతంవృణోమహే
 హిమాతారంవిశ్వవేదసం॥ అస్యయజ్ఞస్యసుక్రతుం॥ సూర్యగ్రహాధిదేవ
 తాంఅగ్నింసాంగం సాయుధంసవాహనం సకైవశ్చేపుత్రపరివారసమే
 తం సూర్యగ్రహస్యనక్షిణతః అగ్నిమావాహయామి స్థావయామి పూజ
 యామి॥ కదుగ్రదాయప్రచేతసేమీధుప్తమాయతవ్యసే॥ వోచేమశంతమగ్
 న్మాదే॥ సూర్యగ్రహప్రత్యధిదేవతాదురుద్రంసాంగం సాయుధంసవాహనం

సశక్తివత్సపుత్రపరివారసమేతుః చంద్రగ్రహస్య ఉత్తరతః దుక్రమావాహ
యామిస్థాపయామిప్రాజయ మి॥౧॥

చంద్రస్య॥ ఆప్యాయస్య శతమర్సే మోగాయత్రీ॥ ఆప్యాయస్వే
శ్యస్యచంద్రస్య॥ శాతమహిః॥ సోమోదేవతా॥ గాయత్రీధంవః॥ యజ
మానస్యాధిదేవతాప్రత్యధిదేవః సమంతదండిగ్రహప్రసాదోధ్యభేచంద్ర
గ్రహగ్రాహనవిషయోగః॥ ఆప్యాయస్వ॥ అంశస్థాభ్యాంనమః॥ సమేతు
తే॥ తద్దినీభ్యాంనమః॥ విశ్వతః॥ మన్యమాభ్యాంనమః॥ సోమవృష్టియం
అనామికాభ్యాంనమః॥ భివావాఽస్య॥ కిన్తికా॥ సంగతే॥ కరితల॥ ఏవం
హృదయాదివ్యాసః॥ భూగ్భువస్సువరోమహదిష్టంధః॥ ధ్యానం॥ ఆగ్నే
యభాగేనరీతో దశాశ్వశ్చాత్రేయజోయామునదేశశ్చ॥ ఆత్యగ్భుశ్చిన్త
శ్చతురశ్రపీతే గదాధరాంగో పిమహస్విభావః॥ శ్వేతాంబరశ్చేత్వతవ
పుఃకిరీటీ శ్వేతమృగ్దండధరోద్విబాహుః॥ చంద్రోన్యతాత్మాచరదః కిరీ
టీశ్రేయాం॥ సిమహ్యంవిషధాశుదేవః॥ ఆప్యాయస్వసమేతుతేపిశ్వత
సోమవృష్టియం॥ భివావాఽన్యసంగతే॥ ఓంభూగ్భువస్సువః॥ చంద్రగ్రహ
హగచ్ఛ॥ చంద్రగ్రహం॥ శ్వేతవర్ణంశ్వేతగంధం శ్వేతపుష్పంశ్వేతమా
ల్యాంబరధరం శ్వేతచ్ఛోభ్యజరభవరాకాదిశోభతందివ్యరక్షసమారాధం
మేరుంప్రవక్షిణీకుర్వాం దశాశ్వరథం సూనం ప్రత్యక్షబండ్విభుజందండ
ధరంయామునదేశాధిపః॥ ఆత్రేయసగోత్రం సంధనసంపత్తరకార్తిక
శుద్ధచతుర్దశ్యాం కృత్తికానక్షత్రేజాతం కరకటకరాశ్యధిపశంభుం దువాస
రపరీయుక్తం కిరీటీనంమణిసేనంపన్నపుత్రపరివారసమేతుః గ్రహమండలే
ప్రవిష్టమస్మిన్నధికరణే సూర్యగ్రహస్యాగ్నేయదిగ్భాగే సమచతురశ్రమం
డలే తుండులధాన్యసోమధిగవంతం చంద్రగ్రహ మావాహయామిస్థాప
యామిప్రాజయామి॥ అపు మేసో మోఅబ్రహీదంతర్విశ్వావిభేషజా॥ అగ్నిం
చవిశ్వశంభువమావశ్చ విశ్వభేషజే॥ చంద్రగ్రహాధిపతాంఅపఃసాంగం
సాయుధంసవాహనంసశక్తివత్స పుత్రపరివారసమేతుః చంద్రగ్రహస్య
దక్షిణతః అపఆవాహయామిస్థాపయామిప్రాజయామి॥ గౌరీమిమాయసలి
లానితక్షత్యైకపదీద్విపదీసాచతుష్పరీ॥ అష్టాపదీనపదీబహుశ్రుషీ॥ సహ
స్రాక్షగావరమేవోమన్॥ చంద్రగ్రహప్రత్యధిదేవతాం గౌరీంసాగాం

సాయుధాం సవాహనాంసశక్తిపుత్రపరివారసమేతాంచంద్రగ్రహస్యోత్తరతః శౌరీమావాహయాస్థాపయామిమిపూజయామి॥౨॥

అంగారకస్య॥(అగ్నిర్ముద్ధాదిహాపోంగారకోగాయత్రీ॥) అగ్నిర్ముద్ధాద్భేత్త్యస్యమంత్రోస్య । విరూపముఖః । అంగారకగ్రహహాదేవతా । గాయత్రీధండః । యజమానస్యానిదేవతాప్రత్యనిదేవతాసహితఅంగారకగ్రహ ప్రసాదసిద్ధ్యర్థేఅంగారకగ్రహారాధనైవయోగః । అగ్నిర్ముద్ధా । అంశుష్టాభ్యాంసమః । దివిఃకుతుత్ । తజానీవహఃప్యనివ్యాఃమధ్య । అయం । అనామికాఅసాగ్ రేతాగ్ సేకసిస్థి కాజిన్వతి । కరతల । ఏవంహృదయాదిన్యసః । భూర్భు...దిగ్బంధః । ధ్యానం । యామ్యగదాశక్తిధరస్త్రైశూలీవరప్రదోయామ్యముఖోబరిక్షః । కుజస్త్రవంశేవిషయస్త్రైకోణస్తప్తభరద్వాజమలేప్రసూతః । రక్తాంబరోరక్తసఖిరీటీ చతుర్భుజోమేషగమోగదాభృత్ । ధరాసుతశ్శక్తిధరశ్చశూలీ సదామహస్యాద్వరదఃప్రశాంతః । ఓంఅగ్నిర్ముద్ధాదివఃకకుత్స్థతోవృథివ్యాఅయం । అసాగ్ రేతాగ్ సేజిన్వతి । ఓంభూర్భువస్సువ । అంగారకగ్రహహాగచ్ఛ । అంగారకగ్రహంరక్తవర్ణంరక్తగంధంరక్తపుష్పం రక్తమాల్యాబంధరంరక్తిభస్మిధ్వజరథవతాకానిశోభితం । దివ్యరథసమారూఢం । మేనుంప్రవత్తుణీకుర్వాణం । మేవవాహనందక్షిణాభిముఖం । చతుర్భుజం । గదాశూలశక్తిధరం । అవన్తిదేశాధిపతిం । భారద్వాజసగోత్రంక్షయసంవత్సరస్వీయాయాంపూర్వప్లూనీ నక్షత్రజాతం । మేవవృశ్చికరాశ్యధిపతిం । భూమనాసరప్రియుక్తం । కిరీటీనంసుఖానీనం । వత్సపుత్రపరివారసమేతం । గ్రహమండలేప్రప్యమస్మిన్నధికరణేమార్యగ్రహస్యరక్షిణదిగ్భాగై శ్రోణాకారమండలే ఆధికధాన్యస్యోపరిభగవంతంఅంగారకగ్రహమావాహయామిస్థాపయామిపూజయామి । స్వోనాపుణివిభవాన్మక్షరానివేసేనీ । యచ్ఛానశ్శర్తనప్రధాః । అంగారకగ్రహోధిదేవతాంపృథివీంసాంగంసాయుధాం సవాహనాంసశక్తిపుత్రపరివారసమేతాంఅంగారకగ్రహస్యదక్షిణతఃపృథివీమావాహయామిస్థాపయామిపూజయామి । తేత్రస్యపతి నావయగ్ పితౄనేవజయామసి । గామశ్వంపోషయిత్వాసనోమృడాతీద్యశై । అంగారకగ్రహప్రత్యనిదేవతాంక్షేత్రీపాలకంసాంగంసాయుధంసవాహనంసశక్తిపత్నీపుత్రపరివారసమేతంఅంగారకగ్రహస్యోత్తరతఃక్షేత్రపాలకమావాహయామిస్థాపయామిపూజయామి॥ 3॥

బుధస్య॥ (ఉచ్యత్యస్వహధుశ్చందబుధస్త్రైష్టవే ॥) ఉచ్యత్య
 స్వేత్యస్యమస్త్రైస్య । మధుశ్చందబుధిః । బుధగ్రహాదేవతాత్రిష్ట
 ఛందః । యజమానస్యాధిదేవతాద్రత్యధిదేవతా సహితబుధగ్రహప్ర
 సావసంధ్యకే బుధగ్రహారాధ నేనెయోగః ఉచ్యత్యస్వాగ్నే । అంగస్తా
 భ్యాంనమః । ప్రతిజాగృహ్యేనం । శర్జనీ । ఇష్టాపూర్తేనగోస్పజేధాం । మ
 థ్యమా । అయంచ । అనామికా । పునఃకృణ్వన్ప్రాప్తి పితరంయువానం । కని
 స్థికా । అన్వాతాగ్నేత్యయితంశుమేతం । కరతలప్రవంహ్య యానిన్యా
 సః । ఘోర్ఘ్న...దిగ్బంధాధ్యాన ॥ ఉచ్యత్యభోమాగధజోహరిస్థశాచిత్రేయ
 గ్రోత్ర శ్మరమృదలస్థః । సఖిద్ధవన్త్యోరుగదాధరోజ్ఞ స్త్వీశానభాగేవరదస్సుపీ
 తః । పీతాంబరః పీతవపుః కిరీటీచతుర్భుజోదండధరశ్చసౌమ్యః । చర్మాసి
 ధృక్సోమసుతస్సుమేరు స్పింహాధిమాథోవరదోబుధశ్చ । ఉచ్యత్యస్వాగ్నే
 ప్రతిజాగృహ్యేన మిష్టాపూర్తేనగోస్పజేధామయంచ । పునఃకృణ్వన్ప్రాప్తి
 పితరంయువానమన్వాతాగ్నేత్యయితంశుమేతం । ఓంఘోర్ఘ్నవస్సువః । బు
 ధగ్రహేహోగధృ । బుధగ్రహంపీతవర్ణంపీతగంధంపీతపుష్పంపీతమాల్యాం
 బరధరం పీతచ్ఛత్రోన్వజరధ పతాకాదిశోభితందివ్యరథ సమారూఢంమే
 రుం ప్రక్షిణీమర్యాణం । సింహవాహనం । ఉచ్యత్యఖం । మగధదేశాధిప
 తిం । చతుర్భుజం । శర్జచక్రాంబరధరం । అత్రేయసగోత్రం । సౌమ్య
 సంవత్సర ఏకాదశ్యాంఉత్తరా ఫల్గునీనక్షత్రజాతం । కన్యామిధునరా
 శ్యధిపతిం । సౌమ్యవారప్రయుక్తం । కిరీటినంసుభాసినం । పత్నీపుత్రపరి
 వారసమేతం గ్రహమండలేప్రవిష్టమస్మిన్న ధికరణేసూర్యగ్రహస్యేశాన్యది
 గ్భాగేబాణాకారమండలే ముగ్ధభాన్యస్యోపరిభవంతంబుధగ్రహమావాహ
 యామిస్థాపయామిపూజయామి । ఇదంవిష్ణుర్విచక్రమేత్రేథానిదధేపదం ।
 సమూఢమస్యసాగోసురే । బుధగ్రహాధిదేవతాంవిష్ణుంసాంగంసాయుధంస
 వాహనంసశక్తిపత్నీపుత్రపరివారసమేతం బుధగ్రహాన్యదక్షిణతః విష్ణుమా
 వాహయామిస్థాపయామిపూజయామి । సహస్రశీమార్...ద్దశాంగులం । బు
 ధగ్రహప్రత్యధిదేవతాం నారాయణంసాంగంసాయుధంస వాహనంసశ
 క్తిపత్నీపుత్రపరివారసమేతం బుధగ్రహాన్యఉత్తరతఃనారాయణ మావా
 హయామిస్థాపయామి పూజయామి॥ర॥

బృహస్పతేః॥ (బృహస్పత్యేశ్వశ్చ మహాబృహస్పతిర్జగతీ) బృహ
స్పతేతితియదశ్యేత్యస్య చుత్తస్య । గృత్సన్నం డముషిః । బృహస్పతిగ్ర
హహాదేవతా । జగతీభంధః । యజమానస్యాగ్ని దేవతాద్రత్యగదేవతాన
హితబృహస్పతిగ్రహ ప్రసాదసిద్ధ్యేభృహస్పతిగ్రహారాధనే వినియోగః ।
బృహస్పతేతితియదశ్యేతిహ్యత్ । అంశుష్టాభ్యాంనమః । ద్యుమద్విభాః । త
ర్జస్య । క్రశమజ్జనేషు । మధ్యమా । యద్దేవయచ్ఛవస । అనామికా । ఋత
ప్రజాతదవస్తాను । కశస్త్రికా । ద్రవిణందేహిచిత్రం । కరితల । ఏవదహృద
యాదిన్యాసః । భూర్భు... దిగ్బంధః । ధ్యానం॥ సామ్యేమగ్నేచతురశ్రపీ
తేరథేన్దిరాఃపూర్వముఖస్వభావః । గంచాక్షమాలోజలపాత్రధారీసంధ్వా
ఖ్యదేశేవరదస్సురేశశక్తనకాంబరశక్తినకవిభుః । కిరీటీచతుర్భుజోదేవగురుస్స
శాంతః । తథాపిదండంచకమండలుంచ తథాక్షమాత్రాద్వరదోస్తుగైశ్చ॥

బృహస్పతే అతియదర్శో బ్రహ్మచర్యమర్చ్యభాశితమబ్జనేషుః । యదీయచ్ఛ
 వసర్తద్రక్షతాతనదస్తాః సుద్రవిణంధేహుః ॥ కులభూయ్యవస్సువః । బృ
 హస్పతిగ్రహేహగచ్ఛుః । బృహస్పతిగ్రహంకినకవర్ణం । కినకగంధం । కనక
 పుష్పంకినకమాల్యాంబరధరం । కినకభక్ష్యంభ్యుగభసతి । కాచశోభితం దివ్య
 రథసమారూఢం । మేరుంప్రదక్షిణేరుద్వాంబం । పూర్వాభిముఖం । పర్వాస
 నస్థం । చతుర్భుజం । దంతాక్షమాలాధారిణం । సంభ్రాంతిప దేశానిపతిం ।
 అంగీరసగోత్రం సౌమ్యసంహత్యం ద్వాపశ్యైస్త్రిభిస్తానామత్రజాతం । ధను
 ర్ద్వినరాశ్యనిపతిం గురువారివయోక్తం । కీరీతసంసృజానీనం పక్షేపుత్రపరి
 వారసమేతం । గ్రహమండలేన్ద్రక్షిప్తమప్త్యన్నధికరణే సూర్యగ్రహస్యోత్తర
 దిగ్భాగేద్విర్లు చతురశ్రమండలేచటక ధాన్యస్యోపరి బృహస్పతిగ్రహమావా
 హయామిస్థాపయామి పూజయామి । బ్రహ్మజ్ఞానంద్రథమంపురస్తాద్విస్వీమ
 తస్సుగుచ్ఛోవేనఅవః । సమగ్నియాటపమాఅస్యోపైస్తాస్తతశ్చ యోనిమసత
 శ్చవివః । బృహస్పతిగ్రహాధిదేవతాం బ్రహ్మణంసాంగంసాయుధం సవాహ
 నంసశక్తిపత్నీపుత్రపరివారసమేతం । బృహస్పతిగ్రహస్యోక్షిణతేబ్రహ్మణ
 మావాహయామిస్థాపయామి పూజయామి । ఇంద్రంవోక్ష్యేతస్పరిహవా
 మహేజనేభ్యః । అస్తాకమస్తుకేవలః । బృహస్పతిగ్రహద్రత్యధిదేవతాం ఇం
 ద్రంసాంగంసాయుధం సవాహనంసశక్తిపత్నీపుత్రపరివారిసమేతం । బృహ
 స్పతిగ్రహస్యఉత్తరతేఇంద్రమావాహయామిస్థాపయామి పూజయామి । గ

శుక్రస్య (శుక్రంతే భరద్వాజ శుక్రప్రీప్తావ్.) శుక్రంతే అన్య
 దిశ్యస్య చైన్యభరద్వాజః పిః శుక్రగ్రహే దేవతా త్రైప్త్యుచ్ఛందః
 యజమానస్యానిదేవతా ప్రత్యనిదేవతా సహిత శుక్రగ్రహప్రసాదసిద్ధ్యస్తే
 శుక్రగ్రహారాధనే వినియోగః॥ శుక్రంతే అన్యత్ అంగుయజతంశ అన్యత్
 తస్మాన్ విషుకాపే అహని మధ్యమా ద్యౌరివాసి అనామికా విశ్వా
 హిమా యా అవసిస్వధావః కనిష్ఠికా భద్రాతే పూషన్నిహరాతరస్తు
 కరతల పంచహృదయాదివ్యాసః భూర్భు... దిష్పంధః ధ్యానం ప్రా
 చ్యాయభృగుర్భృజాతిప్రతేత స్సభార్గవః పూర్వముఖ స్వభావః సపంచ
 కోణేశరథాదియాథో దండాక్షుమాల్వా పరవంబుపాత్రః శ్వేతాంబర
 శ్వేతవపుఃకిరీటీవతుర్భుజోదైత్య గురుః ప్రశాంతః తథాసంజంఘకమం
 జుయ తథాక్షుమాత్రాన్వరవోస్తుశస్త్రైః శుక్రంతే అన్యవ్యజతంతే అన్య
 ద్విషుకాపే అహనీద్యౌరివాసి విశ్వాహిమాయా అవసిస్వధావోభద్రా
 తే పూషన్నిహరాతరస్తు ఓంధూర్భువస్సువః శుక్రగ్రహే హోహగచ్ఛ శు
 క్రగ్రహం శ్వేతవస్థం శ్వేతగంధం శ్వేతపుష్పం శ్వేతమాల్యాంబరధరం
 శ్వేతచ్ఛత్రధ్వజరథపతాకాదికోభిణం దివ్యరథసమాలూఢం మేరుప్ర
 దక్షిణీకుర్వాణం పూర్వాభిముఖం వద్మానవస్థం చతుర్భుజం దండా
 క్షుమాల్వా జటాచక్రాల ధారిణం కాంభోజదేశాధిపతిం భాగవతగో
 త్రం మన్తధనంవత్సరదశమ్యాంపుచ్యుగినక్షత్రజాతం తుల్యవృషభరా
 శ్యనిపతిం భృగువారప్రయుక్తింకిరీటినంసుఖాసీనం పశీపుత్ర పరివారస
 మేతంగ్రహమండలే ప్రవిప్రమస్త్రీన్ననికగణేశసూర్యగ్రహస్య ప్రాగ్భాగేపంచ
 చకోణాకారమండలే రాజమాంషధాన్యవ్యోమరి శుక్రగ్రహమావాహాయా
 మిస్థాపయామి పూజయామి॥ ఇంద్రాణీమాసునారిషుసువత్సీ మహామత్ర
 వంసహ్యాస్యాకపరంచనజరసామరతేపః శుక్రగ్రహేధిదేవతాం ఇంద్ర
 ణీంసాంగం సాయుధాంసవాహనంసశక్తిపుత్రపరివారసమేతాం శుక్ర
 గ్రహస్య దక్షిణతః ఇంద్రాణీమావాహాయామిస్థాపయామి పూజయామి
 ఇంద్రమరుత్వృషాపాహిసోమం యథాశాస్త్రాతే అపి బస్సుతస్య తేవహ
 తేతవశూరశర్మన్నా వివాసంతికవయస్సుయజ్ఞాః శుక్రగ్రహప్రత్యధిదే
 తాం ఇంద్రమరుత్వంతంసాంగం సాయుధంసవాహనంసశక్తిపత్నీపుత్రప
 వారసమేతం శుక్రగ్రహస్య తైరతః ఇంద్రమరుత్వంత మావాహయాః

స్థావరాయామి పూజయామి॥.....౬

శనైశ్చరస్య (శమగ్నిరగ్నిమిశ్ననిరుష్టిక్.) శమగ్నిరగ్నిభిరిత్యస్యమ
 ద్రిస్య । ఇగ్నిమిలియపిః । శనైశ్చరగ్నిహహాదేవతాఽఽస్థిచ్ఛిందః । యజ
 మానస్యాధిదేవతాఽఽత్ర్యధదేవతాసహిత శనైశ్చరగ్నిహహాదేవతాస్థిచ్ఛిందః
 శనైశ్చరగ్నిహారాధనేవియోగః ॥ శమగ్నిః । అంసు । అగ్నిభిస్సరత్ ।
 తద్దేవీ । శంసస్తవతుసూర్యః । మధ్యమా । శంవాతః । అనామికా । వాత్సర
 పాః । కనిష్ఠికా । అపశ్రిధః । కరతలపవం... న్యాసః । భూర్భువః... దిగ్బంధః ॥
 ద్యాసం ॥ చపానసోగృధ్రగ్నికస్యనీలః । వ్రత్యహ్నిః । కాశ్యవతః । ప్రక్షిప్తాఽం ।
 సమాలచాపేషువరప్రదశ్చసౌరాష్ట్రదేశేప్రభవశ్చసౌరీ । నీలమృతీర్నీలవ
 పుః । కీరీటీగృధ్రస్థితశ్చాపకరోధనుష్కాః । చతుర్భుజహ్నుర్వసుణః । ప్రశాంతః
 స్సచాస్తుమహ్యంవరమంద గామిః । శమగ్నిరగ్నిభిస్సరచ్ఛన్నస్తవతుసూర్యః ।
 శంవాతోవాత్సరపాలపశ్రిధః । ఓంభూర్భువస్సువః । శనైశ్చరగ్నిహహా
 గచ్ఛ । శనైశ్చరగ్నిహంక్షిలవర్ణం । నీలపుష్పం । నీలమాల్యాంబరధరం । నీల
 చ్ఛత్రధ్వజరథపతాకాదిశోభితం । దివ్యరథసమారూఢం । మేరుప్రదక్షిణీ
 కుర్వాణం । చాపానసస్థం । వ్రత్యహ్నిః । గృధ్రగ్నిరథం । చతుర్భుజం । సూ
 లాయుధధరం । సౌరాష్ట్రదేశేశాధిపతిం । వికాశినవత్సరనవమ్యాం రో
 హిణీసక్షత్రజాతం । ముకరకుంభగుశ్యధిపతిం । మందవారప్రియైక్తం । కిరీ
 టీనం । సుధాసీనం । పక్షిపుశ్రిపకవారసమేతం । గ్నిహమండలేప్రిపిష్టమమ్మి
 న్నధికరణేసూర్యగ్నిహస్యపశ్చిమదిగ్భాగే ధనురాకారమండలేతిలధాన్య
 సోమరిభగవంతం శనైశ్చరగ్నిహమావాహయామి । స్థావరాయామి । పూజయా
 మి । యమాయసోమగ్ంసునుతయమాయజుహుతాహవిః । యమగ్ంహయ
 జ్ఞోగచ్ఛ్యోగ్నిదూతోఅరంభతః । శనైశ్చరగ్నిహాధదేవతాంయమంసాం
 గంసాయథం సవాహనంసశక్తిపక్షిపుత్రపరివారసమేతం శనైశ్చరగ్నిహ
 స్యదక్షిణః । యమమావాహయామి । స్థావరాయామి పూజయామి । ప్రజాప
 తేనత్వదేరాన్యనోవిశ్వాజాతానిపరితాబధూవ । యథామాస్తేజుహుమ
 స్తనోఅస్తువయగ్న్ స్యామపతయోరయీణాం । శనైశ్చరగ్నిహహాదేవ
 తాంప్రజాపతింసాంగం । సాయుధం । సవాహనంసశక్తిపక్షిపుత్రపరివారస
 మేతం శనైశ్చరగ్నిహసోమత్తరతః । ప్రజాపతిమావాహయామి । స్థావరాయామి
 పూజయామి ॥

రా హూః || (గ్రహం వామదేవో గాహు గ్రాయత్రీ) కయా నశ్చిత్రే
 త్యస్య సప్త్రీస్య | వామదేవఋషిః | రాహుగ్రహం వామదేవతా | గాయత్రీ
 ఛందః | యజమానస్యాధి ... సహిత రాహుగ్రహప్రసాదసిద్ధ్యర్థే రాహు
 గ్రహరాధనా వినియోగః || కయానః | అంగుస్తా | చిత్రాభివతే | తద్దనీ |
 డిటే | మధ్య | సదావృధ | అనామి | సభా | కశ్చి కా | కయాశచిష్టయా
 వృథా కరతల | పంచభృతయాది న్యాసః | గూర్భు... ద్విభృధం || ధ్యానం ||
 వైతీనసో బృహదేశజాతశ్చా గ్వాసనస్పిందూగతస్వదాః | యామ్యాననో
 వై ఋషిః క గాఢో వరప్రదశ్చూలసచిత్తఖిన్ద్రః || సోమరొసేలవపుః కిరీటీ
 క రాశ వక్త్రః కరవాలమాలీ | చతుర్ముఖశ్చర్మధరశ్చ రాహుస్పింహాధి
 రూఢో వరవో స్త్రుతస్త్రీ కయానశ్చిత్రాభివతాన వావృధస్సభా | కయాశ
 చిష్టయావృతా | డింభూర్భువస్సుః | రాహుగ్రహే హాగ్రహా రాహుగ్రహం
 సేలవర్ణం సేలగంధం | సేలపుష్పం | సేలదూర్భాంబాధం | సేలఛక్రస్వజ
 రథపతాకాదిశోభితం | దివ్యరథసమారూఢం | మేరుమంద్రక్షిణీకుర్వాం |
 సింహాసనం వై ఋషిముతముఖం శూర్పాసస్థం చతుర్ముఖం క రాశివక్త్రం
 ఖడ్గవక్త్రరకరం వైతీనసగోత్రం బృహదేశాధిపతిం | కిరీటసంభాసనం
 వక్షస్పుత్రపరివారసమేతం | గ్రహమండలే ప్రవిష్టమస్మిన్నగిరిణే సూర్య
 గ్రహస్య వై ఋషిః దిగ్భాగే శూర్పాకారిమండలే మాష ధాన్యసోపరి
 భగవంతం రాహుగ్రహ చూవాహయామి స్థాపయామి పూజయామి ||
 ఆయుఃకౌః పృథ్విరక్రమేదనవన్మాతృప్రసాదః పితరం చ పిత్రీయం సుకీ | రాహు
 గ్రహరాధనా దేవతాం గాంసాం గాం సాయుధాం సహాహనాం సశక్తిపుత్రపరి
 వారసమేతం రాహుగ్రహస్య దక్షిణః | గామావాహయామి స్థాపయా
 మి పూజయామి || నమో అస్తు సర్వేభ్యోయే కేదప్తగిహిమను యే అంతంక్షే
 యే విలేభ్యస్సర్వేభ్యోయే | రాహుగ్రహ ప్రత్యగ్ధేవతాం సర్వంసాం
 గంసాయుధం సవాహనం సశక్తివత్స పుత్రపరివారం మేతం రాహుగ్రహ
 స్య ఉద్ధరితః సర్వమావాహయామి స్థాపయామి పూజయామి || ..... ||

కేతోః || (కేతుర్భూత్వాభిర్భుదాః కేతుగ్రాయత్రీ) కేతుర్భూత్వా
 నిత్యస్య సప్త్రీస్య | మధుశ్చందఋషిః | కేతుగ్రహోదేవతా | గాయత్రీ
 ఛందః | యజమానస్యాధి దేవతా ప్రత్యగ్ధేవతా సహిత కేతుగణ ప్రసాద
 సిద్ధ్యర్థే కేతుగణారాధన వినియోగః || కేతుర్భూత్వా | అంగుస్తా | అకే

తవే తస్య । పేశోమర్యా మధ్య అపేతసే । అనామికా సముపద్భిః ।
 కన్యై కా అజాయధాః కరతలప్రవంహౌనయాది న్యాసః । ఖూర్ము...దిగ్బం
 ధః ॥ ధ్యానం ॥ ధ్వజాస మో జైమినిగోత్రజోత ర్వేదిషుదే శేషుపిత్రవర్ణః ।
 యామ్యానవోవాయుది శివశిర్షచక్రాసిభిశ్చాప్తతశ్చకేతుః ॥ ధూమ్రో
 ద్విబాహు ర్వరవోగ దాశ్చన్యద్రానసస్థోవికృతాననశ్చ । కిరీటకేయూరవి
 భూషితాంగస్సచాస్తుమేకేతుగణఃప్రశాంతః ॥ ఓం కేతుంకృణ్వన్నకేతవే
 పేశోమర్యాఅపేతసే । సముపద్భిరజాయధాః । ఓం ఖూర్ముసస్సువః । కేతు
 గణేహోగచ్ఛ । కేతుగణం చిత్ర వర్ణం । చిత్ర గంధం । చిత్రపుష్పం । చిత్ర
 మాల్యాంబరధరం । చిత్రచ్ఛత్రధ్వజుభవతా కాదిగోభితం । దిశ్చరీభ సమాకూ
 ఢం । మేరుమప్రదక్షిణీ కుర్వాణం । ధ్వజాసనస్థం । డక్షిణాభిముఖం । చతు
 ర్ముఖం । అన్తర్వేదిదేశాధిపతిం । ద్విబాహు । గదాధరం । పైత్తన సగోత్రం ।
 అభిజిన్నక్షత్రజాతం । సింహాసనాసనం । గ్రహమండలే ప్రవిష్టమస్మిన్నధి
 కరణేసూర్యగ్రహస్యవాయివ్యదిగ్భాగే ధ్వజాకారిమండలే । క్షణస్థిధా
 న్యస్తోపరి కేశుగణమావాహయామి స్థావయామి పూజయామి ॥ సచిత్ర
 చిత్రంచితయంత మస్త్రేచిత్రఃక్షత్రంచిత్ర తమంచయోధాం । చంద్రంయం
 పురుషీరం బృహతంచంద్రచంద్రాభి గ్గృణతేమచస్య । కేతుగణాధిదేవ
 తాం చిత్రగుప్తం సాంగం సాయుధం సవాహనం సశక్తివర్షి పుత్రపరి
 వారసమేతం । కేతుగణస్య దక్షిణతః చిత్రగుప్త మావాహయామి స్థావ
 యామి పూజయామి ॥ బ్రహ్మదేవానాం పదపీఠపీనామృషిర్వి ప్రాణాం
 మహిషోమృగాణాం । శ్వేమోగృధ్రాణాం స్వకటిర్వనానాగ్ం సోమః
 పవిత్రమత్యేకరేభా ॥ కేతుగణ ప్రస్థాపదవతాం బ్రహ్మేణం సాగం సా
 యుధం సవాహనం సశక్తివర్షి పుత్రపరివారసమేతం కేతుగణస్యోత్తరతః
 బ్రహ్మేణమావాహయామి స్థావయామి పూజయామి ॥ ౯

జాతవేదసేపనవామసోమమరాణీయతోనిదహోతివేదః । ససంపరుష
 దతిదుగ్ధాణి విశ్వోనావేదసింధుందురి తాత్యగ్నిః । దుగ్ధామావాహయామి
 స్థావయామి పూజయామి ॥ గణానాం ..నం । గణపతిమా...మి । క్షేత్రస్య
 తిసావయగ్ంహి లే నేవజయామసి । గామశ్వ పోషయిత్వాస మో మృ

గాఢీదృశేత్రైత్రపాలకమావా...మి * స్వస్తిదావిశస్సుర్యత్రహవిమృ
 ధోవశీ వృషేంద్రఃపుషతున స్వస్తిదా అభయంకరః। అభయంకరమా
 ...మి। ఇంద్రంవోవిశ్వతస్పనిహమామహేజనేభ్యః। అస్మామస్తుకేవలః।
 ఇంద్రంలోకసాలమావా...మి। అగ్నింనూతంవృణీమహేహూతారంబ
 శ్వవేదసం। ఆస్యయాజ్ఞస్యసుక్రతుం। అగ్నింలోకసాల...మి। యమాయ
 సోమగ్ంనుసతయమాయజహుతాహవిః। యమగ్ంహయజ్ఞోఽచ్చత్యగ్ని
 మాతోఆరంభత్య। యమంలోక...మి। మహాహుః పరాపరాన్ కర్తవీ
 దృహణావధీత్। సోమత్యుష్ణయాసహ। సీర్కతింలోక...మి। ఇమంమేవరు
 ...చకే। పరుంంలోకి సా...మి। తపవాయువృతస్వతేత్వహ్నామాతుఃద్భు
 తాఆవాంస్యాప్యణీమహే। నాయవ్యంలోకి...మి। సోమోధేనుగ్ంసోమో
 అర్వంతమాసుగ్ం సోమోపీరంత్యుగ్ంకదాతు। సాదన్యంవిదధ్యగ్ంసభే
 యంపితృప్రవణం యోవదాశన్తస్య। కుబేరంలోక...మి। తమిశేనంజగ

తస్తస్థపస్పతింకియంబిన్వమవసేపశూరు హేవయం । పూనానోయథావే
దసామసస్వధేరక్షితాపాయురభిస్సస్వస్తయే । ఈశానం లోకపా...మి ।
ఉద్ధృష్టాః పుష్కరాః తదేతిస్థాదేవోనసపితా । ఉద్ధృష్టావాజస్యసనితాయదం
జభిర్వాసుద్ధిర్విహ్వయామహే । ఉద్ధృష్టపురుషమా...మి । సోనాపృథి...
థాః పృథివీమా...మి । వాస్తోష్పతేప్రజానీహ్య...శంతుంశువే । వాస్తు
పురుషమా...మి । బ్రహ్మదేవానాం...రేభిః । బ్రహ్మణమా...మి । ప్రణో
దేవీనరస్వోవాజేభిర్వాజనీవతి । ధీనామవిత్త్రవతు । సంస్వతేమా...మి ।
ఇదంవిష్ణు...సురే । విష్ణుమా...మి । సప్తమివతితఉనాపునంతోయత్రధీరా
మనసావాచమక్రత । అత్రానశూయస్సహ్యానిజానతే । భద్రైహిలక్షీర్వి
హితాధివాచి । లక్షీమా...మి । కప్రుద్రాయప్రచేతసే...హృదేరుద్రమ
...మి । గౌరీమమాయసలిఖా...నోమక । గౌరీమా...మి । క్రానాశిశుర
హీనాంహిన్వన్నతస్పదీధితింవిశ్వపరిప్రియాభువ । ధద్వితా । ఆదిత్ర్యతః
స్యరేతసోజ్యోతిః । వశ్యంతవాసరం । పోయదిధ్యతేదివా । అశ్వరీ దేవత
మా...మి । ఏషోఉషాఅపూర్వాభ్యుత్థాః । ప్రయాదివః । సుషేవాచుశి

* యతః బ్రహ్మ యాను హేతతోనో అభయంకరః । మఘవంశధీః
వతంసః ఊతయే విష్ణవో విష్ణుభీజహి । ఆభయంకర మావాహ యావే
... ప్రాజమాని॥ కృత్యోన్మీగీయఃసూతః.

నాబ్బహత్ || అశ్వనీదేవతామా...మి|| సుపన్ణోసిగనుత్తాకాన్వజ్జేశో
 గాయత్రంవత్సుప్తేః ఆత్మాసామతేతమాద్వామదేవ్యం బృహద్రథంశే
 పతౌయజ్ఞాయజ్ఞయంపుచ్చం ఛందాగోస్యంగానిధిష్ఠియాశ్శఫాయజూగోం
 పినాసు | సుపన్ణోసిగనుత్తాకాదివంగవృన్మువఃసత | గరుడమావా...మి||
 ధన్వవాగాధన్వవాజింబయే మధన్వనాశీవాస్యమవోజయేమ | ధనుశ్శత్రో
 రపకామంకృణోతుధన్వనాసగ్వాఃప్రదిశోజయేసు | ధన్వంతరిమా...మి||
 మంచానిత్వాహవిహ జీవనాయక మజ్ఞాతయత్త్వై చుతగాజయత్త్వై |
 గ్రాహిజ్జగ్రహ యంత్రైతతేనం తస్యాఇంద్రాగ్నిప్రముముక్తమేనం | ఇం
 ద్రాగ్నిఆ...మి||యదిక్షితాయుర్బుధివాపరేతోయరిహ్యత్యోరంతికీనీతమే
 వృతమాహరామిర్గర్తేరుపస్థాః సార్పషమేనంశతశరదాయ | నిర్కతి
 మా...మి|| సందస్యప్తంధనచుభయః | ససాకృతమష్టజ్యంకతాంవరుణశ్చ
 మన్యుః | భీయంతిధానాహ్యదయేషు శత్రవః పరాజితాసో అపలయం
 తాః | శత్రుఫలమా...మి|| గూరమష్టగ్ధ్రువోయంగభీతాః | తదింద్రా
 గ్నికృణుతాంతద్విశాఖేతవగ్నిదేవాఅసుమచతుర్భుజం పశ్చాత్పురస్తాద
 భయవోఅస్తు | నక్షత్రాణామధివత్సీవిశాఖే | శ్రేష్ఠావింద్రాగ్ని భువ
 నస్యగోపా | ఓహూచశ్మత్రూరపబాధమానా | అపయుధంసురతామరాతిం ||
 విశాఖానక్షత్రమా...మి|| మంత్రసస్థాదిత్యాసవగ్రహదేవతాభ్యోనమః ||
 ఇంద్రాద్యస్థదిక్పాలక దేవతాభ్యోనమః || దుగ్గాగణపతిశ్రేత్రపాలక అభ
 యంకరవాస్తుపురుషాది దేవతాభ్యోనమః || ధ్యానాదిషోడశోపచారపూ
 జాంసమర్చయామి || నమ స్సుగ్ధాయ సోమాయ మంగళాయబుధా
 యచ | గురుశుక్రశనిభ్యశ్చరాహవేకేతవేనమః || ప్రార్థనాంసమర్చయామి ||
 అసయాపూజయామంటపస్థదేవతాస్సుప్తీతాస్సుప్తసన్నావరదాభవంతు
 ఇతినవగ్రహారాధనవిధిః.

అ థ మృ త్యం జ యం.

అస్యశ్రీశ్ర్యంబకస్తోత్రమహామన్త్రస్య | మైత్రావరుణభుతోవసిష్ఠ
 ఋషిః | అనుష్టుప్తాంధః | శ్రీమృత్యుంజయశ్ర్యంబకరుద్రోదేవతా | దేవ
 దేవ్యాప్రణవావిజశక్తిః | అత్రమూలమంత్రేణకరశుద్ధింకృత్వా | ప్రణవంక
 రతలయోర్విద్యస్య | వ్యాహృత్యాదిమన్త్రోపాదవతుష్టయంకరయోరంగు
 ష్ఠాదికన్ఠికాంత మంగుళీషువిద్యస్యతతస్సర్వేనావ్యాపకన్యాసంకృత్వాదే

హంగన్యాసమారభేత్ | ఓంఘా...వః అంగుష్ఠాభ్యాంసవః | త్రియంబకం
యజామహే | తజ్జ | సుగంధింపుష్టివరసం | మక్ష్య | ఉర్వారుకమివబంధ
నాత్ | అనా | మృత్యోర్ముక్షీయమాచ్యుతాత్ | కని | ఓంఘా...వః | త్రియం
బకం...తాత్ | కరతలక్రియః | కమిః | శిరిసి | యజామహా ఇశీలలాః | ఓంసగం
ధిమితమభే | పుష్టివర్ధనమిహస్పదయే | ఉర్వారుకమితకుఁడే | ఇవేనాభౌ
బంధనాదికటాంఠం | మృత్యోర్ముక్షీయమాచ్యుతాత్ | ముక్షీయేహనుక్షయే | నే
తేజః ఘృక్ష్మయే | అన్యతాహిహానుక్షయే | ఏవం చేహంగన్యాసంకృత్వాష
డంగన్యాసమారభేత్ | ఓంస మోభగవతే | త్రియంబకాయ శూలపాణయే
స్వాహాహృదయే | ఓంస మో... తేరుద్రాయామితమూర్తయే మాంజీవశేర
సేస్వాహా | శిరిసి | ఓంస... తేనీలకంఠాయ చంద్రబటిసేస్వాహా | శిఖాఓం
స... తేత్రిపురాంతకాయ హ్రంఘ్రిం | కవ | ఓంస... తేత్రిలోచనాయఋ
గ్యజుస్సామాధర్వణమూర్తయే | సేత్ర | ఓంస మోభగవతేరుద్రాయాగ్ని
త్రయాయజ్వలస్వజ్వలస్వహం రక్షరక్షఅఘోరాస్త్రీయఫట్ | భూర్భు
వస్సువరోమితిద్వింధః | ధ్యానం | తతశ్చంద్రమండలో పరిబద్ధపద్మాస
నం చంద్రవన్దం స్రవదమృత పూర్ణచంద్రకళాధరం | యోగముద్రాక్షమా
లాబధాధరహస్తస్వయంభృతామృతప్రాణ్ణకనకకలశోత్తరకరద్యయం | సో
మసూర్యాగ్నిత్రిలోచనంబద్ధపింగజటాజూటం నాగయజ్ఞోపవీతసం నాగా
భరణభూషితం వ్యాఘ్రుచక్రాంబరధరం భక్తానుకంపసంభస్తానులేపనంశ్రీ
రుక్రంధ్యాత్వా శ్నేహపూర్ణేన మనసాపూర్వోక్తమాగ్రేణార్చయిత్వాశ
రణంవజేత్ || త్రియంబకమహాదేవత్రాహిమాం శరణాగతం || జన్మమృత్యు
జరారోగైః పీడితంకర్మబంధనైః | తావకస్త్యగ్గతప్రాణస్త్యబ్ధితోహం
సదామృక్షఇతివిజ్ఞాప్యదేవేశం జపేన్మంత్రంత్రియంబకం || ఇతిప్రాథనాం
కృత్వాజపేత్ || ఓంఘార్భువస్సుసః || త్రియంబకంయజామహేసు...మా
మృతాత్ || ఆపమృత్యుమపయథమపేతశ్శపథంజహి || అథావోఅగ్నౌఆపహ
రాయస్సాపగ్నసహస్రీణం || ఏతేసహస్రీ...మృత్యువేనాగ్రహే || మమసర్వా
పమృత్యుర్నశ్యతుఆయుర్వర్ధతాం || (యథాశక్తిజపంకుర్యాత్.) ఆచ్యుతః
కల్పవృక్షశ్చఅనంతఃకామధేనవః చింతామణిస్తుగోవిందోనామత్రీయము
దాహతం || అచ్యుతాయనమః || అనంతాయనమః || గోవిందాయనమః ||

ఇతిమృత్యుంజయవిధానమ్.

* అక్షనవగ్రహపూజావిధిః. *

యాజ్ఞావల్క్యః ॥ శ్రీకామశ్శాంతికామోవాగ్రహయజ్ఞంసమాచరేత్ ।
 వృష్ట్యాయుఃపుష్టికామోవాతతైవాభిదరన్నపి ॥ సూర్యసోమోమహీపు
 త్రసోమహురోబృహస్పతిః । శుక్రశ్శుక్రశ్చిరోరాహుఃకెతుశ్చేతిగ్రహస్తస్మి
 తాః ॥ తామ్రకాతస్సుటికాద్రక్తచందనాత్స్వర్ణకాదుభా । రాజతాదయస
 స్సీసాతాగంస్యాశాగ్ర్యాగ్రహఃక్రమాత్ ॥ స్వవర్ణైర్వాపటైశ్శ్యాగంధై
 ర్మండలకెషువా । యథావర్ణంప్రదేయానివాసాంసకుసుమానిచ ॥ గంధా
 శ్చబలయజ్జైచనధూపోదేయశ్చగుద్గులుః । కర్తవ్యోమంత్రపఠశ్చపరవః
 ప్రణదైవతం ॥ ఆసత్సేనశ్శమందేవాఅగ్నిహృద్ధాదవఃకకుత్ ॥ ఉద్భవ్యస్వేతి
 చ యునోయథాసంఖ్యంప్రకీర్తితాః ॥ బృహస్పతేతితియదర్శ్యస్తతైవా
 న్నాగ్నిగురీతః । శంసోదేవీస్తథాకాంతాతెగుతుంకృణ్వన్నిమాస్తథా ॥
 అరూపలూశఃఖదిరలపామాగోభపిష్ఠః । ఉదుంబరశ్శమీదూర్వాఃకుశా
 శ్చసమిధఃక్రమాత్ ॥ ఎకైకస్యత్వప్తశతమష్టావింశతిరేవవా । ఊహత
 వ్యామధుసస్మిన్భ్యాందధాక్షీరణవాయుతాః ॥ శుడౌదనంపాయసంచహ
 విప్యంక్షీరమాష్టికం । దధ్యోదనంహవిశ్చూణంమాంసంబిత్రాన్నమేవచ ॥
 దద్యాన్గృహక్రమాదేవవిప్రభ్యోభోజనంబుధః । శక్తితోవాయథాలాభం
 సత్కృత్యవిధిపూర్వకం ॥ ధేనుశ్శంఖస్తథానద్వాకౌహేమవాసోహయఃక్ర
 మాత్ । కృష్ణాగౌరాయసశ్చాగపతావైదక్షిణాస్తస్మిన్ ॥ యశ్చయస్య
 యదాచుప్తస్తతంయత్సేనపూజయేత్ । బ్రహ్మణైహంవరోదత్తః పూజ
 తాఃపూజయిష్యథ ॥

విజ్ఞానేశ్వరే ॥ ఎతేహార్యాదయోనవగ్రహఃపూజ్యాశ్శుక్తంకిం
 కృత్వేత్యతాహి ॥ తామ్రకాదితి । సూర్యాదీనాంముగర్తయస్తామ్రాదిభిర్య
 థాక్రమంకార్యాస్తదలాభైస్సవర్ణజైః పటైశ్శ్యాః । మండలెషువాగంధైర
 క్తచందనాదిభిర్యథావర్ణంలెభ్యాశ్శత్యన్వయః । ద్విభుజత్వాదివిశేషస్తుమ
 త్యుపురాణోక్తోద్రష్టవ్యః । తద్యథా । పద్మాసనంపద్మకరఃపద్మగర్భసమద్య
 తిః । సప్తాశ్వరథసంస్థోపిద్విభుజస్సాయత్నదారవిః । శ్వేతశ్శ్వేతాంబరధ

రోదశాశ్వశ్చైవతథాపణః । గదాపాణిద్విబాహుశ్చక్రవ్యోపరదశ్శశీ,
రక్తిమాల్యంబరధరశ్శక్తి శూలగదాధరః । చతుర్భుజోమేషగమోవరద
స్సౌర్విధరాసుతః । పీఠమాల్యంబరధరః కణికాకాన్తమద్యుసంభిద్యవర్తుగ
దాపాణస్సూహస్థోవరవోబుధః । దెవదైత్యగురూతద్యోవ శశ్వేతౌచతు
ర్భుజౌ । దండనావరదౌకార్యోపాతుసూత్రకమండలూ । ఇంద్రనీలద్యుతి
శ్శూలీవరదోగృధ్రవాహనః । బాణబాణాసనధరః కర్తివ్యరూపశస్పరా
కరాళవనశ్చక్రవర్తుశూలవరద్రవః । నీలస్సింహాసనస్థశ్చరాహురత్రవశ
స్యతే । ధూమాగ్ని బాహుస్సూగదివోబిత్వతాననాః । గృధ్రాసనగతా
నిత్యం కైతివస్యర్విరవహః । సర్వేరీటనఃకార్యగ్రహలోకహితావ
హాః । స్వాగతుః శ్రీనోచ్చితాస్సర్వైతహస్థోద్ధిరంసదతి । ఎతేహంస్థాపన
దేశశ్చక్రైవోక్తిః । మధ్యమభాసురంపిద్యాలోహశయతీణేనతుఃకీర్త
యోగురుంపిద్యావృషాపూర్వోద్ధిరణతుః । పూర్వేణభాసివం పిద్యాత్స
మందతీలపూర్వతః । పశ్చిమేనశ్చవిద్యాదాహుందక్షిణపశ్చిమే । పశ్చి
మోద్ధిరతఃకైరూఃస్థాపయేన్నృతంధైరెతి॥ ఇతీనవగ్రహపూజావిధిః.

* ల ధా గ్ని ము ఖం. *

హరిఃసం । అగ్రే ద్దాశాశ్వచారం హ్యసిస్సహ్యం తెలఘాగ్నాశికి ద్దా
ణిపాగ్నిభోవధ్యేష్వసివోదగ్ధానూర్వాన్వాధారయమాణః పవిత్రపా
ణిపత్నాస్సహ । పాణినాయవ్యదేశకాలాసంకీర్త్యముకింకమకరి
ప్యశ్శతినయన్వ । ఉపలిప్యశుచాదేశే శ్వేతతంతులమూర్ధేనపాగ్నిదేశమాత్రం
స్థండిలంచతుర్రత్రంమండలంవాకిల్పయత్వా । ద్వాభ్యాందర్భాభ్యాముల్లిక్తి ।
పాగ్నివీపూర్వమువక్తస్థంధిరక్షిణారంభమాలిఖత్ । లభోదీపీశురస్సంస్థం
పశ్చిమారంభమాలిఖత్ ॥ అవాకగ్రోభ్యక్ష్యవిధాయ హిమమన్విత్యత
వోతుణతోయశేషం । ఉపోయసున్యన్నిగధాత్యుదగ్వాన్యాధాబహిస్సాన్వ
చ్ఛపరిస్తరాణాం । భుక్తుపస్సువరోమిత్యగ్నింప్రతిష్ఠాప్యావోతుణశేషతో
యం పాగ్నిదగ్గోత్సిత్య అన్యదుదకమానీయ యథా పరిస్తరణాద్భహిః
పాగ్నిదగ్గ్యా నివధ్యాగ్నిగ్నియన పాత్రయోరక్షతోదకంనిసీయాగ్ని

మిథ్యా । ఓండత్వాకృత్యం గాత్రయోః అస్య హావా ద్వోక్షేన ప్రహస్తాసో
అస్య । త్రిధాబద్ధో వృషభో రోహిణీయః సూర్యో దేవో మర్త్యాగ్ం అవివేకః ।
అగ్నిం ధ్యాయామి । సప్తహస్తశ్చ సుత్ర్యుంగస్సప్తజిహ్వాఽద్వితీర్షకః ।
త్రిపాత్ప్రసన్న మనస్సుః ససేనశ్శుచిచ్ఛిశః । స్వాహంతుదక్షిణేపాశ్చై
దేవీంవామేస్వధాంతథా । విభిర్వక్షిణహస్తైస్తుత క్తేషున్నం సుచగ్రువం
తామరంవ్యజనంవామైర్ముతపాత్రంతుధారియన్ । మేమయాథంబటాబ
ద్ధంకౌరవర్ణంమహాజనం । ధూమధ్వజం లోహితాక్షం సప్తాచ్ఛిస్సన్వకా
మరం । ఆత్మాభిముఖమాసీన మేవంధ్యాయేర్థ లాశనం । ఎషహిదేవః ప్రది
శోసుసర్వాః పూర్వోహిజాతస్సక్షగభేఅంతః । సవిజాయమానస్సజని
వ్యమాణః ప్రాప్యబృథా స్తిప్తతివేశ్యలోముః । పాశ్చిమభాగైషామాభిముఖో
భివః సుముఖాభివః సుప్రసన్నోభివః పరివోభివః ఓంధూభివః—త్ । సో
దకేనపాశీనాప్రవక్షిణమగ్ని పగిసమూహ్య । అంబృత్య । అగ్నయేనమః ।
హుతవహాయనమః । హుతాశీ నెనమః । కృష్ణరక్త నెనమః । దేవమనాయన
మః । సప్తజిహ్వాయనమః । ప్రశ్వాసనాయనమః । జాతివేదసెనమః । పాశ్చి
మదగ్గైర్వైష్ణం గ్నిం పరిప్రణాతి । క్షిణహస్తే రక్షోతి ఉత్తరాన
గరాక్షాంతిరేణాగ్నిం పాశ్చిమాగ్నిం గాత్రాగ్నిం గాత్రాగ్నిం ద్వంష్టం గ్యం చ
పాలం గ్నిప్రియం సత్క్షిణ్యమాజ్యస్థం గ్రాహ్యం గ్నిప్రిణీతమగ్నిం చరచీర్ష్యం ।
అప్రచ్ఛిన్నాగ్రావనం గర్భభావదభావప్రాదేహం గ్రాహ్యం గ్రాహ్యం గ్రాహ్యం
కాష్ఠం వాంతరాణ్యభినత్తేననభేన అపి ఉపస్పృశ్య । అగ్నిరనుమ్యుభ్యోప్రో
క్షణీమవదాయప్రోక్ష్య । తస్మాయపకరీయ । హస్తయోరంగురం పకరీయ కా
భ్యాముదగగ్రైశ్చ హిత్వా పాశ్చిమేన్ద్రియం పూర్వభయం చ । ఉత్తరానపా
త్రాశీకృత్వా విప్రస్యేత్సంప్రప్రోక్ష్య । శేషముభ్యివ్య । రగావత్రం క్షిణ
తోనిధాయ । తేపవిత్రేపూర్ణం పాత్రేనిధాయ । పూర్ణపాత్రమాదాయ పూ
ర్వవత్పూర్వానమం పాశ్చిమైర్వైష్ణం గ్నిం । ఉత్తరేణాగ్నిం చ క్షేమసాదయ
త్వా దక్షైః ప్రచాఛ్య । బ్రహ్మజ్ఞే క్షిణతో గ్నైర్వాప్తాణం దక్షేమసాదయ
(తవభావే బ్రహ్మయతనే) అస్తి కామూనకర్మణిర్వంబ్రహ్మభవం బ్రహ్మస్య

య్యసమస్తే బ్రహ్మస్త్రిహాశే । ఇబ్రహ్మసనంతత్వా లేవితే ఆస్యపాత్రే
 నిధాయ । ఆజ్యంవినిష్కయ । అపరేణాగ్నింపవిత్రాంతర హితాయామాజ్య
 స్థానామాజ్యంనికాశ్య । ఉదీచంగారాన్నియాహు । తెవ్యధిగ్రీవ । జ్వల
 తాత్యణేనాథోగామిన్యాహ్యైవైరో ఫలీకృత్య । ద్వైర్భాగైశ్చభిద్యప్ర
 తాశ్యప్రత్యస్థానంపంచస్థానంకాసహస్రేఃపంచోష్ఠితా । ఉదనుద్వా
 స్య । అంగారాన్ప్రకృత్యాహుడదగ్గరభ్యా ఏపిత్రాభ్యాంపునరాహారమా
 జ్యంబ్రహ్మచర్యమప్రసక్తాగ్నింపవిత్రాంతర హితాయామాజ్య
 నుప్రహరితదైస్ససూప్తసంక్షేణేనహస్తేనాదాయ । వాసేనజుహూయ
 గపప్రతితప్య । వామసస్త్రికానామికాసంభాజుహూయగ్నిహితా । తస్యో
 పరిస్థవమంతరతోభ్యా కాగంసగ్వతోబలమశిసమాహారంమూలైర్ద్విడమితి
 పుష్కత్రామేణధారయన్వాహువామశ్చింతరగోభ్యాకారం ప్రాచీనమ
 ద్వైర్భాగృతఃప్రతీచీంమ్నూనైర్ద్విడమితి మేఘస్థవస్థగర్భై రేవసంమృజ్య
 నసంమృజ్యమ సంమృజ్యసస్త్రిస్థయతి । పునఃప్రతితప్య । ప్రోత్య । ని
 ధాయ । దర్భానన్భస్మస్మృత్యాగ్నిప్రహరిత । ఇక్షమాదాయపాధీ
 న్మదదాతి । స్థవిష్టోమగ్వమఃఅణీయాన్ద్రాగ్నియక్షదక్షిణార్ధ్యః । అణిష్టో
 మ్రాసిష్టఉత్తరార్ధ్యః । ఉగగగంమగ్వమం । పాగ్నిగ్రామితరౌమధ్యమం
 పరిధిముపస్సృత్య । పురిస్తాకూర్ధ్వద్వైఆహురిసమిధావాహతి । అగ్నింప
 రిషించతి । అదితేనుమన్యస్వేదక్షింతఃపాగ్నిదీనమనుమతేనుమన్యస్వే ప
 శ్చాచుదీచీనగ్ సరస్వతేనుమన్యస్వేత్యుత్తరతః పాగ్నిదీనంపవిత్రాంతర హితాయా
 వేతిసమంతంఇన్ద్రమలంకృత్య । స్వయమలంకృత్య । బ్రహ్మోమలంకృత్య । ఇ
 ధ్మంద్విరభిఘార్య । మూలమధ్యమయోగ్యధ్యగోగంకృత్యా । అస్త్రికాహూ
 మకర్త్యణిబ్రహ్మకర్తృమాధాస్యే । ఆధతేన్వేద్యమజ్ఞాతశివశ్య । హస్తా
 భ్యాంతూష్ణీమిథమాదదాతి । ప్రజాపతయఇదం ఇన్ద్రప్రత్యేపణముహూ
 ర్తస్సుముహూర్తోఅస్తు । ఆమారావాఘంయతికర్మపూర్ణమాసవత్తూ
 ణ్ణీం । ఇతరదర్శిమాదాయ ఉత్తరపరిధిసంధిమన్వసహృత్యప్రజాపతీం
 నసాధ్యాయక్షేణతః పాగ్నింప మృజుగంసంతతమాఘారయతి వాయ

వ్యాదాగ్నేయాంతం ప్రజాపతయశ్చరం । ప్రధానదగ్ధీనూనాయ ద్వితీ
యమైంద్రమితరపరిధిసంగిరున్యవహృత్వస్యాగ్నిరగ్రం । పూర్వవదాఘా
రయతి । నైరుత్యావీశానాంతం । ఇంద్రామేదం ఎకం ద్వైత్రీణం । చత్వారి
రి । అథాజ్యభాగౌస్సహజహూతి । అగ్నయే స్వాహేత్యుత్తరాధా
పూర్వాధే । అగ్నయిశ్చరం । సోమాయస్వాహేదక్షిణాధాపూర్వా
ధాసోమాయేరం । సమంప్రార్పేణ । మధ్యేస్నోజు హూతీయధోపదేశం
ప్రధానాహుతీహుత్యాఅగ్నిస్థేన...నిమగ్ధ్యేస్వాహా । సూర్యగ్రహయే
దం । అగ్నిందూతం...సుక్రతుగ్ స్వాహా । అగ్నయిశ్చరం । క్రదుద్రా
య...హృదేస్వాహా । రుక్మామేరం । అప్యాయస్వ...సంగధేస్వాహా ।
చంద్రగ్రహయేదం । అపసమే భేషజీస్వాహాఅగ్ధ్యుశ్చరం । శౌరీమహ
య...పరమేవ్యోమకాన్వహా । శౌర్యాశ్చరం । అగ్నిక్షుధా...జిన్వతి
స్వాహా । అంగారకగ్రహయేదం । సోనాహృధిపీ...సప్రధాస్వాహా । పృథి
వ్యాశ్చదం త్రైత్రస్యపతినా...సృశేస్వాహా । త్రైలోకాలకాయే...ఉద్భుధ్య
స్వాగ్నే.....మేగ్ స్వాహాబుధగ్రహయేదం । ఇంద్రవిష్ణు.....సురే
స్వాహా । విష్ణవశ్చదం । సహస్రశేష...స్థశాంగులమ్ స్వాహా । నారాయణా
యేదం । బృహస్పతే...చిత్రగ్ స్వాహా । బృహస్పతిగ్రహయేదం । బ్రహ్మజ
జ్ఞానం...వివస్వాహా । బ్రహ్మణశ్చదం । ఇంద్రవోవిశ్వ...కేవలస్వాహా ।
ఇంద్రామేదం । శుక్రం తేఅన్యత్...గ్ స్వాహా । శుక్రగ్రహయేదం । ఇం
ద్రాణీమాసు...పతిస్వాహా । ఇంద్రాణ్యాశ్చదం । ఇంద్రీమరుత్వ...య
జ్ఞాస్వాహాఇంద్రమరుత్వత్రైత్రం ॥ శవగ్నిరగ్నిభిః...శ్రీధస్వాహా । శనై
శ్చరగ్రహయేదం । యవాయ...అరంభ్యత్రస్వాహా । యమాయేదం । ప్రజా
పతే...రయీణాగ్ స్వాహా । ప్రజాపతయశ్చరం కయానశ్చిత్ర...శచిప్రయా
వృతాస్వాహా । రాహుగ్రహయేదం । ఆయంశౌ...ప్రియంతువస్వాహా
గవశ్చదం । సమోఅస్తు...సర్పేహ్యోనమస్వాహా । సర్పేభ్యశ్చదం । కేతుం
కృణ్వత్...రజాయథాస్వాహా । కేతుగ్రహయేదం । సచిత్రచిత్రం...దువ
స్వస్వాహా । చిత్రగుప్తాయేదం । బ్రహ్మదేవానాం...రేభిత్వాహా । బ్ర

నామసత్తవం...స్వాహా । ఇషిరాయవిశ్వవృషసేవారాయగంధర్వామై
దం । తాభ్యస్సాహా । అద్భ్యోప్సరోభ్యఃముదాభ్యశ్రవం ॥ భువనస్యపతే
యస్యతడపరిగృహాచ । సవోరాస్వాజ్యోగం రాయస్సోషగంసువీ
ర్యగంసంవత్సరీణాగ్ స్వస్తిగ్ స్వాహా భువనస్యపతయశ్రవం ॥ పరమేష్ఠ్యఃప
తర్వత్ప్రత్యగ్గంధర్వస్తస్యవిశ్వమప్సరసోభువోనామసత్తవం...స్వాహా । పర
మేష్ఠి నేఅథపతయేమృత్యవేగంధర్వామైదం । తాభ్యస్సాహా । విశ్వస్తాఅ
ప్సరోభ్యఃభూభ్యశ్రవం ॥ సుక్షితస్సుభూతిగ్భద్రకృత్సువర్వాన్వద్వవ్యోగంధ
ర్వస్తస్యవిద్యతోప్సరసోముచోనామసత్తవం... స్వాహా । సుక్షితయేసుభూ
తయేభద్రకృతేమవర్వతేపజన్వాయగంధర్వామైదం । తాభ్యస్సాహా
విద్యతోభ్యోప్సరోభ్యఃముగ్భ్యశ్రవం । కూరేహేతిరమృడయో మృత్యుగ్గం
ధర్వస్తస్యప్రజాఅప్సరసోభీరవోనామసత్తవం...స్వాహా । కూరేహేత
యేఅమృడయాయమృత్యవేగంధర్వామైదం । తాభ్యస్సాహా । ప్రజాభ్యో
ప్సరోభ్యఃభీరుభ్యశ్రవం ॥ చారుక్యపణకాశీకామోగంధర్వస్తస్యాథయోప్స
రసశ్శోచయంలీర్నామసత్తవం...స్వాహా । చారవేక్యపణకాశీనేకామాయ
గంధర్వామైదం । తాభ్యస్సాహా । ఆథిభ్యోప్సరోభ్యశ్శోచయంలీభ్యశ్ర
వం । సవోభువనస్యపతేయస్యతడపరిగృహాచ । ఉరుబ్రహ్మణైస్సైక్ష
త్రాయమయిశమయచ్ఛస్వాహా । భువనస్యపతయేబ్రహ్మణశ్రవం । ప్రజాప
తింమనసాధ్యాయ ॥ ప్రజాపతేనత్వదేవస్యవ్యోవిశ్వాజాతానిపరితాబ
భూవ । యతామాస్తేజుహుమస్తన్నోఅస్తువయగ్ స్వాహాపతయోరయీ
ణాగ్ స్వాహా । ప్రజాపతయశ్రవం । భూస్సాహా । అగ్నయశ్రవం । భువ
స్సాహా । వాయవశ్రవం । సువస్సాహా । సూర్యాయదం । యదస్యకర్మణో
త్యరీరిచంయద్వామ్యనమిహాకరం । అగ్నిప్రస్విప్తకృద్విద్యాగ్ సృర్వగ్ స్వి
ష్టగ్ గంసుహుతంకరోతుస్వాహా । అగ్నయేస్విప్తకృతశ్రవం ॥ * (శమ్యఅపోహ్య)
మధ్యమపరిధింప్రహృత్య । ఇతరౌప్రహరణ్ । ఉద్దరాధస్యాగ్రమంగారేషూ
పగూహతి । పరిధీనభిమంత్ర్య । ఆఘారసమిథౌప్రహరతి । విశ్వాదేవానుద్ధి

* కామ్యకర్మసుశమ్యైతితదతరత్రపరిధిరిశేనస్సాప్రదాయః.

శ్చసన్ ప్రావేణాభిజా హయాతి । విశ్వేభ్యోదేవేభ్యస్యగ్ ప్రావభాగేభ్యశ్చ
దం । అర్చిత్రవృత్తేకమణిజ్ఞాతాజ్ఞాతాదిసకలవోష నిహారణార్థమనా
జ్ఞాతత్రయం । కమాంతరితకమణివర్యాస ప్రాయశ్చిత్తార్థంత్వంవో
అగ్నేసత్వంవోఅగ్నశ్చతి । స్వరాక్షరపవప్త తవణలోపప్రాయశ్చిత్తార్థ
మాభిగీభిరతివాక్షియతు లోపప్రాయశ్చిత్తార్థమిదంవిష్ణు స్త్రీయం
బకమిత్యుత్పిత్వేభ్య ప్రాయశ్చిత్తార్థంయద్యద్వాగ్ సశ్శిశునాదివోష
ప్రాయశ్చిత్తార్థమసారద్యోగతి । మిం దాదివోషప్రాయశ్చిత్తార్థంయత్త
ఆత్మనశ్చింతమస్త భయాద్యపదవవోషవిద్వరణార్థం పునరిగ్నిశ్చతురి
త్యగుప్తపహుతప్రాయశ్చిత్తార్థం పునస్తేదిత్యుత్పిత్వేభ్య ప్రాయశ్చిత్తా
ర్థంభూభువస్సువరోమిత్యేతైమణం శ్రేరాజ్యాహుతహూహ్యమి
అనాజ్ఞాతంయదాజ్ఞాతం యజ్ఞస్యత్రీయతమిథు । అగ్నేతదస్యకల్పయత్వ
గ్ంహివేధయథాతథగ్ స్వాహా । అగ్నయభదం । పురుషసన్నిహోయజ్ఞోయ
జ్ఞఃపురుషసన్నితః । అగ్నేతదస్యకల్పయత్వగ్ంహివేధయథాతథగ్ స్వాహా
అగ్నయభదం । యత్పాకతామనసాదీనదత్తానో యజ్ఞస్యమన్వతేమర్తా
సః । అగ్నిష్టథోతాక్రతువిద్విజాసక్ యజిష్ఠోదేవాగ్ం ఋతుశోయజాతి
స్వాహా । అగ్నయభదం । త్వవోఅగ్నేవరుణస్యవిద్వాదేవస్యహేహోవ
యాసీసిష్ఠాః । యజిష్ఠోవహ్నితమశ్మశుచానోవిశ్వాద్యేహగ్ం సివ్రముము
గ్భ్యస్తత్స్విహా । అగ్నివరుణాభ్యామిదంసత్వవోఅగ్నేవమోభవోహేనేదిహ
అస్యాపుషసోప్రుష్టా । అపయత్య వోవరుణగ్ంరరాణోవీహిమృడీకగ్ంసు
హవోసపథిస్వాహా । అగ్నివరుణాభ్యామిదం । ఆభిగీర్భిర్యదతోనడినమా
హ్యాయయహరివోవధమానః । యదాస్తోభ్యభ్యోమహిగోత్రారుజాసిభూయ
ష్టభాజోఅథతేస్యామస్వాహా । ఇంద్రాయహరివతభదం । ఇదంవిష్ణుర్విచ
కమేత్రేథానిదధేవదం । సమూహమస్యపాగ్ంసురేస్వాహా । శ్రీవిష్ణువభదం ।
త్రియంబకంయజా మహేసుగంధింపుష్టివధనం । ఉర్వారుకమివబంధనా
న్పుత్రోర్ముక్షీయమామృతాత్స్విహా । త్రియంబకాయేదం । యద్విద్వాగ్ం
సోయదవిద్వాగ్ంసోముద్ధాఃకుర్వంత్యుత్పిజః । అగ్నిత్తతస్మాదేనసత్కథా

దేవీచముంచతాగ్ సస్వాహా । అగ్నయేత్రధాదేవ్యాభిదం । అసాగ్ంద్యః
 సృధీమసాగ్ నృష భోయవాగాః । సూసైమావిశ్వాభువనా సూనోన్
 యజ్ఞఃప్రజనయతు । అసాగ్ నజనిపాజినీఅసూన్నాజ్యాయ తేవృహా । సూ
 న్నాత్పరిజనిషీమహిస్వాహాసూన్నాదిభ్యోదేవతాభ్యభిదంయత్కాత్మనో
 మిందాభూదగ్నిస్తత్పునరాహజ్జాతదేదానివక్షణిస్సాన్వహా । మిందాదిభ్యో
 దేవతాభ్యభిదం । పునర్గ్నిస్తత్పునరాహజ్జాతదేదానివక్షణిస్సాన్వహా । పునర్గ్ని
 శ్చినాయువంవక్షురాధత్తమత్వోసాన్వహా । అగ్నింప్రభృహస్పశ్యశ్చిభ్య
 భిదం । పునస్తాదిత్యురద్రావనవస్సుసంధరాంపునర్పిష్టానావసుధిధయ
 జ్ఞైఃఘృతేనత్వంతసువోవధ యస్వసత్యాసంతుయజమానస్య కామా సాన్వ
 హా । అగ్నయేవసుధాధాయేదం । సంభావితసమస్తవిధ్యపరాధపాత్రీయశ్చ
 త్రాధంసర్వపాత్రీయశ్చిత్తంకరిష్యే । ఓంభూర్భువస్సుచసాన్వహా । ప్రజాపత
 యభిదం । శ్రీవిష్ణు వేస్వాహా । విష్ణువేపరమాత్మనభిదం । ద్వాదశశక్రగృహితేనా
 జ్యేనసృచంపూరయిత్వా, సస్తతేఅగ్నేనమిధస్సస్త జిహ్వోస్సస్తక్షయస్స
 స్తధామప్రియాణి । సస్తాహూత్రాస్సస్తధాత్వాయ జంతినస్తయోనీరా
 ప్తణుష్యాఘృతేనసాన్వహా । అగ్నయేసస్తాహూత్రభిదం । పుణ్డాహుతిము
 త్తమాంజుహూతి । సర్వంవైపూర్ణాహుతిః । సర్వమేవాహూతిః । అభోభి
 యంవైపూర్ణాహుతిః । అస్యామేవప్రతితిష్ఠతి । వసోధారాంజుహూతివ
 సోద్యేధారాసదితివా ఏషాహూయ తేఘృతస్యవా ఏసమేషాధారాముష్మి
 న్లోకేపిన్వమానోవతిష్ఠతతజ్యేనజుహూతి । తేజోవాఆభ్యం తేజోవసో
 ధారాతేజనైవాన్తైతేజో వరుంధేతోకామాన్తై వసోధారాకామానేవా
 వరుంధే । పూర్ణాహుతిముపహార్తస్సుముహూర్తో అస్త్విశ్వమగృహ్యంతు ।
 సుముహూర్తమస్తు॥ అదితేన్వమగ్న్యోః । అసుమతేన్వమగ్న్యోః । సురస్వ
 తేన్వమగ్న్యోః । దేవసదితఃప్రాసవీః । ప్రణీతాస్వపతనీయ । సదసినస్తైఘా
 యా స్సర్వమసిసర్వంమేఘాయాః పూర్ణమసిపూర్ణంమేఘాయా అక్షి
 తమసిమామేక్షేష్టాః । యేనచేహూచవిశ్రేణ... మాన్దమంత్రాం । సముద్రం

వః ప్రహిణోమిస్వాంయోనిమపిగచ్ఛతః । అచ్ఛిద్రఃప్రజయాభూయాసం
 మావరాసేచిమశ్చయః । అంజలౌపూర్ణపాత్రమానయతి । రేతపవాస్వాం
 ప్రజాందధాతి । ప్రజయాహిమనుశ్యఃపూర్ణః । ముఖంవిష్కృత్యై । అవభిశ
 వ్యైవయాపశ్యత్వోత్తితతి । శాంతిరస్తు । పుష్టిరస్తు । ధనధాన్యసమృద్ధిరస్తు ।
 కర్మసమృద్ధిరస్తు । భగవాన్వాస్తోష్యతిఃప్రియరాం । ప్రాగ విపరిస్తరణము
 త్తరేవిస్మజేత్ । బ్రహ్మణేవరందదామి । అగ్నేస్త్యక్వాశ్యోచీమోమి । తేజ
 స్వీయశస్వబ్రహ్మవర్చసీభవతి । హూమాం తేగ్రీయన్ష్ఠపురుషాయనమః ।
 ధ్యానాదిషోడశోపచారపూజాంసమర్పయామి । స్వప్తి । శ్రద్ధాంమేధాం
 యశఃప్రజ్ఞాం విద్యాంబుద్ధింశ్రియంబలం । ఆయుశ్యంలేజఆరోగ్యం దేహి
 మేహవ్యవాహనం । యస్యస్తృత్యావ నామోక్త్యాశిషోహూమశ్రియా
 దిమ । న్యూనంసంపూర్ణ తాంయూతీసద్యోకం దిషమ ॥ శనం । యథతం
 తుమయాదేవ పరిపూర్ణంతనస్తుతే । (చతుస్సాగుపర్యంతం...అహంభో
 అభివాదయే) । అనేననవగ్రహహూమామేసభగవాన్సర్వాశ్చక్రశ్రీయజ్ఞేశ్వ
 రప్రియతాం ॥ మంటపస్థ ఆదిత్యాదినవగ్రహదేవతాభ్యోనమః । ఇంద్రా
 ద్యష్టదిక్పాలకదేవతాభ్యోనమః । పునఃపూజాంచకరిష్యే । ఛత్రంధార
 యామి । చామరంపీజయామి । నృత్యందర్శయామి । గీతంశ్రావయామి । వా
 ద్యంఘోషయామి । అందోళికానారోహయామి । అశ్వానారోహయామి । గ
 జానారోహయామి । సమస్తరాజోపచారదేవోపచారభక్త్యుపచారశక్త్య
 పచారపూజాస్సమర్పయామి । అనయాపూజయాఆదిత్యాదినవగ్రహః । ఇం
 ద్రాద్యష్టదిక్పాలకాస్సుప్రీతాస్సుప్రసన్నావరదాభవంతు । యజ్ఞేనయజ్ఞమ
 యజంతదేవాస్తాని ధగ్గాణిప్రథమాన్యాసక్ । తేహనాకంమహిమానస్స
 చంతేయత్రపూర్వే సాధ్యాస్సంతిదేవాః । మంటపదేవ ాః యథాస్థానం
 ప్రతిష్ఠాపయామి । (అక్షనవగ్రహధాన్యదానానికార్యాణి) । బృహత్సమక్షత్ర
 భృద్వృద్ధవృష్టియం । త్రిప్రభోజశ్శుభిశముగ్రవీరం । ఇంద్రస్తోమేనపంచద
 శేన మగ్యమిందవాతేనసగరేణరక్ష । మమంగలీరియం...విపరేతన । అగ్నే
 నయసుపథారాయే అస్త్యైశ్శ్వాదేవవయునావిద్యాక్ । యయోధ్యస్త

జ్ఞపలురాణమే మోఘాయప్తాంతే నమఉక్తింపిదేమ ॥ ప్రవశ్శుక్రాయభా
 నవేభరధ్వం హవ్యంమతించాగ్నయేషుపూశం ॥ యోదైవ్యానిమానుషా
 జనూగ్ వ్యంత్యోశ్వానివిచ్ఛనాజిగాతి । అచ్చాగ్నిరోమతయోదేవయంతీర
 గ్నియంతీరవిణంభిక్షమాణాః । సుసందృశగ్ంసుప్రతీ కగ్స్వంచగ్ంహ
 వ్యవాహురలింమానుషాణాం । అగ్నేత్వచుప్తద్యయోగ్యమీవా అనగ్ని
 త్రాఅభ్యుచంతకృష్టిః । పునరప్త్యగ్ంసువితాయదేవ త్వాంపిశ్వేభిరజరీభి
 ర్యజత్ర ॥ అగ్నేత్వంపారయానవో అస్మాక్ స్వస్తిభిరలిదుగ్గాణివిశ్వాపూ
 శ్వప్రస్థేబహులాన ఉర్వీభవాతోకాయతనయాయశంయోః । ప్రకారవో
 మనునావద్యమానాదేవద్రీపీంనయభదేవయంతః । దక్షిణావాడ్వాజసీప్రా
 చ్యేతి । హవిర్భరంత్యగ్నయేషుతాచీ ॥ నమస్తే గార్హపర్యాయనమస్తే దక్షి
 ణాగ్నయే । నమతహవసీయాయమహావైవ్రేనమోనమః । కాండవ్యయోప
 పాద్యాయశర్మబ్రహ్మస్వరూపిణేస్వగ్గాపవర్తరూపాయయజ్ఞేశాయనమో
 నమః । యజ్ఞేశాచ్యుతగోవింద మాధవానంతశేశవ । కృష్ణవిష్ణుహృషీకేశ
 వాసుదేవనమోస్తుతే । సకృతేఅగ్నేనమః । ద్విస్తేనమః । త్రిస్తేనమః । చతు
 స్తేనమః । పంచకృత్వస్తేనమః । డశకృత్వస్తేనమః । శతకృత్వస్తేనమః ।
 సహస్రకృత్వస్తేనమః । అసహస్రకృత్వస్తేనమః । అపరితకృత్వస్తేనమః । నమ
 స్తేఅస్తుమామాహిగ్ంసీః । అహంపరస్తాదహమవస్తాదహంజ్యోతిషావిత
 మోవవార । యదంతరిక్షంతదుమేపితా భూదహగ్ంసుర్యముభయతో
 దదర్శాహంభూయా సముత్తమస్సమానానాం । అన్యథాఅస్మిన్నన్యథాః
 పరస్మిగ్ స్త్రోతీయేలోకే అనునాస్యామ । యేదేవయానాఉతపితృయా
 నా సర్వాస్వరోఅన్యథాఅక్షీయేమ । ప్రమాదాతుల్యతాం కర్మప్రచ్యవే
 తాధ్వరేయది । స్మరణాదేవతద్విష్ణోః సంపూర్ణంస్యాదితిస్త్రుతిః । విష్ణుర్వి
 ష్ణుర్విష్ణుర్విష్ణుః ॥ ఇతిజయాదయః ॥ .....*

—(*)అథముఖావలోకనమ్.(*)—

పాణినాయమ్య ఏవం- సీత్యర్థంఉత్తరానక్షత్రప్రళమచరణేజా
 తస్యకుమారస్యతిథివారనక్షత్రవర్ణాదిసకలారిష్టనివృత్తిద్వారా పరమేశ్వర

ప్రీత్యర్థం ముఖావలోకి ససూర్యకం గ్రహమఖ్యం కర్తకరిష్యమాణస్తపంగ
 త్వేసతదాదౌ- కరిష్యే గణాధిపతిపూజాంకృత్యాపుణ్యాహంవాచయిత్వా
 ముఖావలోకససూర్యకం గ్రహమఖంశుర్యాత్ || రూపగ్ంకూపంప్రతిరూపోఽ
 భూవః తదస్యకూపంప్రసాదక్షణాయ | ఇంద్రోమాయాభిఃపురుకూపఈయ
 తెయుక్తాహ్యస్యహరియశ్శతావశః ముఖావలోకసముపసార్తస్యముపసా
 ర్తోఅస్తు || ఏవం ముఖావలోకి నంకృత్యాసూర్యోద్ధివిధినా గ్రహపూజాంస
 మావ్యతత్తద్ధోమదానాదికంయథాపిధిపర్యాత్ || కేవలముఖావలోకసప
 త్నేముఖావలోకసంకృత్యా గణాధిపతిపూజాం పుణ్యాహవాచనంచసమా
 చరేత్ || ఇతిముఖావలోకిసమ్ || .....*

—(*)అభగర్భాధానమ్.(*)—

(హేడశస్త్రుర్నిశాస్త్రీణాం తస్మిన్యస్మానుసంవిశేత్ | శుభేహనిచక
 ల్యాణేనక్షత్రేప్రాణసంయమః | ఋతుస్వాభావికాస్త్రీణాం రాత్రయష్టేడ
 శస్పృతాః | ఇతిమనువచనాత్ |) ఋతుస్నాతాయాంభార్యా యంశుభే
 హనిదంపతీమంగళస్నాతౌ భూత్యాపుణాహంవాచయిత్వా | ప్రాణానా
 యమ్య | ఏవంగుణ... శుభకథాలస్తాకం... వృధ్యర్థంధర్మార్థ... సిధ్యర్థం
 మమధర్మవత్కార్యైః రాత్రౌగర్భాధానాఖ్యం కర్తకరిష్యమాణః గర్భాధా
 నాంగభూతంనాంనీశోభనదేవతాఉద్దిశ్య... ప్రీత్యర్థంఅభ్యుయకంయథా
 శక్తిహిరణ్యద్రవ్యేణకరిష్యమాణఃగర్భాధానలగ్నకాలేఅదిర్యానివగ్రహ
 ప్రీత్యర్థంనవగ్రహమఖ్యంకర్తకరిష్యమాణఃరాత్రావావయోసత్సంతాన
 సాభాగ్యఫలసిధ్యర్థం... ఫలదానాకర్తంతంఫలపూజాఖ్యంకర్తకరిష్యమాణః
 తదాదౌశుధ్యర్థంవృధ్యర్థమభ్యుదయార్థంచ మహాజనైస్సహస్వస్తీపుణ్యా
 హవాచనంకరిష్యితిసంకల్ప్య | పుణ్యాహవాచనాదినగ్రహమఖాంతం
 ర్యాత్ | రాత్రావగ్నిమనుసంధాన్యబౌపాసనంకృత్యా | వత్కార్యసహప్రా
 ణానాయమ్య | కర్తవ్యపుణ్యాహవాచనం ఫలపూజాంవకృత్వా సూక్తపా
 రాయణంపర్యాత్ | విష్ణుర్వోనికల్పయతుత్వష్టారూపాణిపింగళతుఆసిం
 చతుప్రజాపతిర్థాతాగర్భండధాతుతేగర్భంధేహిసినీవాలి గర్భంధేహిసర

స్వస్తి! గర్భం రెలశ్వినా* దేవా వాధంత్రం ప్రసుర స్రజా! హిరణ్యాయా అరణీ
యంః స్తంభ తో అశ్వినా! తం లెగర్భగ్గోహ వామ హేదశ మేమాసి సూత వే
య ధేయం పృథ్వీమహితిస్తం లీగర్భమాస ధే॥ ఎవంత్యంగర్భమాధర్వదశ మే
మాసి సూత వే। యథాప్యధివ్యగ్నిగర్భావ్యోర్యధేంద్రాణాభిణీ। హయం
ర్యధాదిశాం గభా ఎవం గభాం దధాతుతే। పిష్టో శ్రేష్ఠేనయా పెణాస్యాం నా
ర్యా గపీన్యాం ప్రమాగ్ సం గభా మాధేహి దశ మేమాసి సూత వే। నెజ మే
వపరావత సపుత్రః పునరావత। అన్యై మెపుత్ర కామాన్యై గభా మాధేహి యః
పుమాః। వ్యస్యయోని ప్రతిరేతోగృహ్యోపుమాః పుత్రోధీయరాం గభోః
అంతః। తం మారాదశ మాసో విభక్త సజాయరాం పీరత మస్సానాం। ఆతే
గభోః యోని మేతు పుమాన్భూభవేషునిం। ఆఘోజాయరాం పుత్రస్తైర
శమాన్యః। కరోమి తే ప్రాజావల్వ మాగభోః యోజ్యే మేతుతే। అనూనః పూ
ణ్ణోజాయతా ముక్తోణోపిశాచ పీతః। పుమాగ్ పుత్రో నారితం పుమాసను
జాయరాం। యానిభద్రాణి బిజాన్యవ ఫాజనయంతినా। లాభద్రాణి బీ
జాన్యవ ఫాజనయంతినః। తైష్ఠ్యం ప్రతాన్ విందస్వ సాప్రసూధైను కాభవః।
కామస్సమృధ్య తాం మహ్యమపరాజిత మేవ మేయం కామం కామయే దేవతం
మేవాదాసమర్థయ! ఇతి పన్నీమభిమంత్య! ఆశిషో వాచయ త్వా ఫలదానాన్।
దత్వా। తయా సహ సంభోగం కుర్యాత్। (వక్షుగీ ప్రభృత్యా పోషణీము
త్తైరాముత్తరాం యుక్త్యాం ప్రజాని శ్రేయసమృత్తుగమనమిత్త్యవదిశంతి)
ఇతి గర్భా గానం॥.....*

—(*) అథ సీమంతం (*)—

సీమంతోన్నయనం ప్రథమే గర్భే చతుర్థే మాసి వష్టాప్త మేవాశుభేహ
నిదం పతీమంగళ సాత్తా భూత్వా। వధూం దక్షిణతడప వెశ్యస్వయముత్తర
తలసి నః పాశ్రానాయమ్య। ఎవం విశిష్టే కౌధర్మవత్సస మతోహం మధర్మ
వత్సాం ప్రథమ గర్భ సంసార ద్వా రాసర్వ గర్భ సంసారాద్ధం సీమం
తోన్నయనం కర్తకరిష్యే। పునః పాశ్రానాయమ్య। ఎవం ధర్మవత్సస మే

* అశ్వినా పుభానితి తద్దేవీయవైదిక సన్ముత్యపాతః.

తోహం సీమంతోన్నయనాంగత్వేనోభయోః రక్షాన్ధరతూబంధనం కరి
 ష్యే విశ్వేణైతేనవనెషు...బంధనే । బృహత్సామక్షత్ర...సగరేణరతు ।
 వామకరేవధ్యుః । బ్రాహ్మణాణాంభోజయిత్వాశోషోవాచయిత్వాపాశ్రా
 నాయమ్యుఎవంఛాసీమంతోన్నయనాంగత్వేనఅభ్యుదయకలకర్తృకరిష్యే ।
 శ్రీమహావిష్ణుస్వరూపాయ బ్రాహ్మణాయాభ్యుదయకప్రత్యక్షాన్నయ య
 థాశక్తిహిరణ్యంతుభ్యమహంసంప్రదదేనమః । తదంగకర్తృణఃపుణ్యాహం
 వాచయిష్యే । ఓంకర్తృణఃపుణ్యాహంభవంతో బ్రువంత్యిత్వాదిపత్నిమాన్ద
 నాంతంకుర్యాత్ । ఔపాసనాగ్నైరుపసమాధానాదిపాత్రప్రయోగకాలే॥
 శ్లో॥ యవాన్విశూడాఃఫలలీసపుంజాన్గల్గప్సయవానామపిబంధనంచ । ఎ
 తానిసీమంతవిధాప్రయుంజ్యాత్వాతాగ్రీణీసాకంఖలుమానుషాణి । పవిత్రకరి
 ణాద్యాజ్యభాగాంలేన్వారభ్యాయాముత్తరాతిహుతీహుత్యా । ధారాద
 దాతునోరయమితి చత్రోయస్త్యాహృదాకీరిణేతిచత్రసృతిప్రతిమంత్రమస్తా
 వాజ్యాహుతీర్స్తుత్వాసృచాఅభ్యమాదాయధారాదదాతునోరయమీశానో
 జగతస్పృశిః । ససఃపూర్ణేనవావనస్వాహాధాత్రఇదం । ధాతాప్రజాయాఉత
 రాయతుశేధాతేదంపిత్వంభువనంజజానధాతాపుత్రంయజమానాయదా
 తాతస్తాఉహవ్యంఘృతవద్విధేమస్వాహాధాత్రఇదం । ధాతాదదాతునో
 రయంపాగ్రీవీంజీవాతుమక్షిరాం । ఏయంచేవస్యధీమహి । సునుతీగంసత్వ-
 సత్వరాధసస్వాహాధాత్రఇదం । ధారాదదాతుదాశుషే వసునిప్ర
 జాకామాయమీధుషేచురోణే । తస్మైదేవాఅమృరాస్సంవ్యయంలాంబిశ్వే
 దేవాసోఅదితిస్సజోషాస్వాహాధాత్రఇదం । యస్త్యాహృదా-కీరిణామన్య
 మానోమర్త్యంమర్త్యోజోహవీమిజాతవేదోయశోఽస్తాసుధేహి ప్రజాభిర
 గ్నేఅమృతత్వ మశ్యాగ్స్వాహా । అగ్నయేజాతవేదసదదం । యస్తైత్వగ్ం
 సుకృతేజాతవేదఉలోకమగ్నేకృణవస్యోనం । అశ్వినగ్ంసపుత్రిణంవీరవంతం
 గోమంతగ్ంరయన్నశతే- స్వస్తిస్వాహా । అగ్నయేజాతవేదసదదం । త్వేసు
 పుత్రశవసోవృత్రనాగమకాతయః । నత్వామింద్రాతిరిష్యతేస్వాహా । ఇంద్రా
 యపుత్రిణఇదం । ఉగ్ధఉగ్ధేనోమృతంద్రంమమాద । నీధేనీధేమఘవానగ్ంసతా

సః | యదీగంసబాధః పితరలనపుత్రాస్సమాన దక్షాఅవసేహవంతే
 స్వాహా | ఇంద్రాయమమతఇదం | ఇత్యేవ జ్యోతుశ్శ్రావణం సమి
 ధమిత్త సన్నహనంచాగ్నోద్రవ్యశ్చ | చిత్తంచేద్యేష్ట పంచాశదవహ్నా
 మాహుత్వాబహిస్సహంఽనంవర్జ్యం శమ్యాః పరిధ్యధేస్థిగం గ్రీవతేక
 ర్మణీత్యాదిబ్రహ్మవిస్వనాంతే అపరేణాగ్నిం ప్రాచీ మపవేశ్య తే శ్యాశల
 ల్యాశ్రిభిర్దధ్యపుంజీతైశ్శలాయిస్సౌర జేడంబరశాఖయాచ | వ్యాహృతి
 భీరా కామహమిశచపురస్తా నాభియాధ్యగ్ం సీమంతమున్నయతి | తతస్సు
 మపచూరైః పరేణాగ్నిం ప్రాజ్ఞుభింజాయాముపవేశ్యస్వయంత్రప్రణ్యజ్ఞ
 ఖః | త్రైత్యాశలత్వేన్యాదిద్రవ్యాణియుగవగ్యహీర్వాతై రెవనాభిప్రదేశమా
 రభోర్ధ్వంశిః కేశమధ్యస్థ సీమంత కేహంతముక్తియంతత్పుంజం ప్రతీచీనం
 సరస్వాపడంస్సృజేత్ | భూః | భువః | సువః | రా కామహగ్ం సుహవాగ్ం
 సుష్టుతీహువేశుగ్రిహాతునస్సుభగాబోధతుశ్చనా | సవ్యత్వపన్నాచ్యాచి
 యమానయాదవాతుపీరగ్ం శతదాయముక్తిం | యాస్తైరాకేసుమతయ
 స్సుపేశసోయాభిర్దదాసిదాశుపేవసూని | తాభిరోఅగ్యసుమనాడుపాగ
 హిసహస్రపాషగ్ం సుభగైరరాణా | ప్రతీచీనం నిరస్వాపడంస్సృజ్య | గాయత
 మితిపీణా గాధినాసగ్ం శాస్త్ర్యజ్జరయోః పూర్వసాల్వానాం | యాగంధరి
 రేవనోరాజేలిసాల్వీరవాదిమః | వివృత్తచక్రాఅసినాస్తీరేణ యమునేతవ
 బ్రాహ్మణానామితరా | సోమపవనోరాజేర్యాహుర్బాహ్మణీః ప్రజాః |
 వివృత్తచక్రాఅసినాస్తీరేణాసాతః | నదీశ్చైశ్చయస్యాంఽపసంతి | యవా
 నివిరూఢానాబధ్యంతురితాత్పుప్రక్రితాత్ వధ్వాగ్నిరస్యాబధ్నాని |
 వాచంయచ్ఛత్యా నక్షత్రేభ్యఉదితేషు నక్షత్రేషుప్రాచీముదీచీంవాదిశ
 ముపనిషక్రిమ్య వత్సమన్వారభ్యవ్యాహృతీశ్చజ పిర్వావాచంఽస్మజేత్ ||
 (శ్లో || అన్వారభ్య తదావత్సంవ్యాహృతీశ్చజపేదధ | పిసృజేతపునర్వాచం
 భుంజీతసహబంధుభిః | అతిక్రామతి కాలశ్చైద్విజః పుంసువనస్యతు |)
 సీమంతోన్నయనెపాప్తై పశ్చాత్పూర్వంసమావయేత్ | యస్మిన్కాలే
 సీమంతోక్తచతుర్థమాసాదికాలే సీమంతంపుంసువనంచకరోతి | తదాస్వ

కాలబలవ శ్చ రేణసీమంతం కృత్వాపశ్చాత్పుంసంచనఃకుర్యాత్ । సర్వై
కదినే । త క్రాప్యేకస్మిన్నహస్యేన కుర్యాత్త కావాచంయచ్ఛర్యాన
క్షత్రేభ్యశ్చి వచనబాగ్వాప్సంపుసుషనం ఏశ్చాన్వీకంతుకుర్యాత్ ॥
శ్లో॥ సీమంతోన్నియనం కర్త్యయత్కన్యకాదినో వేత్ । తత్రపుంసవనంచే
త్తు పూర్వాపు సుచనతీమా । ఎత్కన్యకాదినోచైత్తముగర్భకన్యశి
తత్రపుసుషనం పూర్వపశ్చాన్వీకంతమాచరేత్ । సర్వవతః । స్త్రీయ
దాకృతసీమంతాప్రసూయతః కంఠం గృహీతపుత్రాదిపశ్చురస్స సాగ
రమహతి) ఇతిసీమంతం॥ ..... *

—(*)కృత్పుంసవనం (*)—

కృతైకైశ్చ త్రైచీయమంససగ్ధా పుత్ర్యశ్చ త్రైపున్నయత్రేమవా
పర్వాప్యైపుంసవనం కర్తవ్యదిప్యగ్ధాన కల్పపూర్వైర్విరాభ్యుదయికం
కృత్వాపశ్చేద్యంపతీ చంకశిస్తాతాథాత్వాపుత్ర్యహంవాచయిత్వా
జేపాసనాన్నింపంప్రాప్యప్రాణానాయద్య । ఏవంజేత్యుగ శుభతీథౌ
మమశర్కరర్పణ్యః పరీక్షమగర్భసంసారద్వారా సర్వగ్భసంసారా
ర్థంపుగ్ంసువనాశ్చింత్యకరి స్మృత్య నంకల్పయి । వసూంసక్షిణతడుపవేశ్య
స్వయముత్తరతపసినఃపునఃప్రాణానాయద్య ఏవం భక్త్యసీస మేతస్యమ
మపుసుషనాంకల్పైకోభయోః క్షౌణ్ధంరక్షోబంధనఃకరిత్య । విశ్వేత్తా
తే - బంధవే । బృహత్సాను - ౬౪ । వామకరేవధ్యా । పుగ్ంసువనంవ్య
తైకైశ్చైవ్యైర్విగ్ధైస్సన్యయాపాః క్షిపీవాశాభాతలస్సప్తమాణాగ్ం
శుంగామాహ్వైర్విమంతవగ్నైరుపసమాగానాది జేపాసనాన్నింప్ర
జ్వాల్యధ్యాత్వాల్పకృతపరీక్షియ పాత్రీప్రయోగ కాల)శ్లో॥ ఫలద్వయేన
సంయుతఃపటాయంరంభపత్నుతోసిమాయనాయపత్రికింక్షిపెత్సహైవ
పుంసువే । పవిత్రకరణాద్యాశ్చభాగాంతేన్వాగ్భాయాంసీమంతవధ్ధాతాద
దాతునశ్చత్వష్టాభిస్తు త్వాఅపాస్తసమిధమిద్దసన్నహసంచాగ్ంప్రహృత్య
చిత్తంచేత్యుప అష్టపంచాశదుపహేలామాక హుర్వామధ్యమ పరిధింప్ర
హృత్యేత్యాదిబ్రహ్మసర్వనాంతే । అనపస్నాశయా కుమార్యాదృశతుత్తై

ద్యవశ్యైరైవలశ్యం గాఢేషయిత్వా వస్త్రేణ పరిస్తాం వ్యఅపరేణాగ్నిం
 పాగ్నిభిముత్తానాం నిపాత్యపుగ్ం సువనహసేతి యజమాంసుః ప్తేన దక్షిణే
 నాసికాభిచ్చేదేరసంసితేఽపుగ్ం సువనమసి సాతమాగ్న్యాగ్నిత్యాశిషో
 వాచయిర్వాఽభిష్ట్యైత్యభిమృశ్య । అభిష్ట్యాహందశభిమృశామిదశమా
 స్యాయసూతవే । యదైవసోమఃపవతి యథానముద్రపజతి । ఏవం తేగర్భవిజ
 తుఃసహజరాయణానిస్సృమ్య స్రజిఃస్సృమ్య ముషిబ్రహ్మవర్చసియశసేపీర్యే
 న్నాద్యే । దశమాసాంశ్చ యానోఽఘోరపాతధాత్వితం । ఐతుగర్భోఽ
 ష్టితోజీవోజీవంత్యాః ॥ ఆయమగ్నిస్సయతగర్భమాపోదేవీస్సరస్వతీః ।
 ఇత్యభిమృశ్య । తిలదేవవిద్య స్వితేద్వాగ్న్యమవోక్షేత్ । తిలదేవవిద్యస్వన
 మాగ్ంసదసి నోదళం । స్థునిత్యమవవృత్తసమగ్ం శేషసన్నావసునభి
 మసిమజ్జసు । నిరైతువృత్తికేవలగ్ం శునేదగాయవత్తవే । ఇత్యవోక్షేత్ ।
 యస్యస్త్వత్యేత్యాది హూమశేషం సమాప్య బ్రాహ్మణా భోజయేత్ ।
 (స్తో॥ పరిస్తాం వ్యదవస్త్రేణ వధూంతన్ననివేశయేత్ । తత్రోక్తానాం పా
 త్యై నాందక్షిణాం గుప్తతోరసం । దక్షిణే నాసికాభిచ్ఛేదతంప్రంసువనమంత్ర
 తః । నిసయేత్సావధూంపశ్చాశ్చ సుమా సుంజనయత్యే । అన్వారభ్యవధూం
 పూర్వం హూమస్సీమంతవద్భవేత్ । ప్రపరోపిచ సంత్రావోపి శేషఇతి
 సంస్తృతః । చంద్రమాడియే॥ ద్వికయేచ శ్యోయేవామాసిపుంసువనంభవేత్ ।
 వ్యక్షేగర్భభిష్టేగర్భం సేమం తేనసంభవమ్॥) ఇతి పుగ్ం సువనం॥.....*

—(*) అక్షక్షిప్తపుగ్ం సువనం (*)—

వధూం దక్షిణతడవవేశ్యస్వయముత్తరతపసేనః । పాగ్నినాయ
 వ్య । ఏవం ధర్మవశ్నీసమేతోహంక్షిప్తపుగ్ం సువనాన్యంకర్తకరిష్యే । ష్టి
 ప్రపుగ్ం సువనమనాప్రీతేన శరావెణానుస్రోతసముదకమాహృత్య పత్తస్తూ
 ర్యంతీం నిధాయ మూర్ధ్నా చ్ఛేద్యంతీముత్తరేణ యజమాభిమృశ్య । అభిష్ట్యా
 హం దశభిరభిమృశామిదశమాస్యాయసూతవే । హస్తాభ్యాం మూర్ధానమ
 భిమృశ్య । ఎతాభిరభిరుత్తరాభిరవోక్షేత్ । యదైవసోమఃపవతి యథా
 నముద్రపజతి । ఏవం తేగర్భవిజతు సహజరాయణానిస్సృమ్య । ప్రతితిష్ఠ

త్వాముపిబ్రువృవర్చసేయశసివీర్యేన్నాద్యై । జశమాసాగ్ శచ్చశయానో
ధాతాగ్నితథాకృతం । ఐతుగర్భోఅక్షిణో జీవోజీవంత్యాః । ఆయమనీ
ర్యమయతగర్భమాపోదేషీస్సరస్వతీః । యదిజరాయునపతేదెవంవిహితాభి
రెవాన్భిరుత్తర్తాభ్యామవోక్షేత్ । తిలదేవపద్యస్వనమాగ్ సంమసి నోదలం
స్థవిత్త్యవపద్యస్వనమాగ్ సం సెషునస్నోవసునబద్ధమసిమజ్జమ । నిరైతుపు
శ్చి కేవలగ్ం శునెజరాయువత్తవే.....*

(శ్లో॥ అనాప్రీతశరావేణ చానుస్తోతసమాహరేత్ । జలంపశ్యన్తు
తూర్యంతీంనిధాయాన్భిఃప్రసేచయేత్ । సూత్యాగ్నిసంగ్రహకారోపి॥శ్లో॥
క్షిప్రప్రమాణ్యధమిహహచానాప్రీతేనచాక్షాళితనూతనైః । క్వచిన్మనాక్షై
శనవజ్జితైః గాగ్రిహ్యం హ్యనుస్తోతసమంభవతేత్ । తతఃపరంబ్రాక్షణ
భోజనంచకృత్వా శిషోవాచనమాచరేయః । ఔపాసనాగ్నోద్దేవకార్యై
హిసీమంతకపుంసువనాభ్యై । గర్భిణీశోషపరిహారాధ్యుఃకుంభకారగృ
హదానీ తేనాప్రీతైఃపత్రక్షాళితైః నవైశశరావేణ అనుస్తోతసంస్తోత
సోనులోమముదకమాహృత్యానీయ పత్రస్యాః పాదయోఃమూలేతూర్యం
తీమధఃపుష్పికా భ్యామోషధీంనిధాయతథాక్షుదకమపి తత్రైవవిన్యసృశో
వ్యంతీంచప్రసవపీడాయాశ్శుప్త్యమాణాంస్త్రీయమభిమృశేత్ । తస్యాఃమూ
ధానం హస్తాభ్యామభిమృశేదిత్యక్షః॥ ఇతిక్షిప్రపుగ్ంసువనమ్॥.....*

—(*అథజాతకర్తృప్రకరణమ్.*)—

(పుత్రేజాతేపితుస్సానంస చేలంతుఃఫీయతే॥యావన్నచ్ఛిశ్యతేనాశం
లావన్నాప్నోతిసూతకం । ఛిన్నేనాశైతతఃపశ్చాత్సూతకంతువిధీయతే॥)

అథజాతకర్తృ॥ ప్రాణానాయమ్యి ఏవంగుణవిశేషాః...ప్రీత్యర్థం
శ్రీమతఃగోత్రస్య నామధేయస్య ధర్మపత్నీసమేతస్య మమకుమారస్యాయు
ష్యాభివృద్ధ్యర్థం మమధర్మపత్నీయంజాతస్యకుమారస్య జాతకర్తృకరిష్యే
జాతంవాత్సప్రేణాభిమృశ్యి దివస్పరిప్రథమంజన్మైఅగ్ని రస్తుద్వితీయంపరి
జాతవేదాః॥ తృతీయమపున్యమణా అజప్రమింధానవనంజర తేస్వాధీఃవి
క్షాతేఅగ్నేతేధాత్రయాణి విక్షాతేసత్తవిభృతంపురుత్రా ॥ విక్షాతేనా

మపరమంగుహాయ ద్విత్వాతమత్సంయతజగంథ | సముద్రైత్యావృతమణా
 అప్పుంతర్మృ చక్షాక్షాధేదివో అగ్నీక్షాధేదివో | త్రోయోత్వారజసితస్థివాగ్ం
 సమృతస్యయోనామహిషాఅహిస్వ | అక్రందదగ్నిస్తనయన్నివద్యోఃతా
 మారెహాద్విరుధస్సమంజః | సవ్యోజ్ఞానోవిహిమిద్ధో అభ్యుదారోదసీ
 భానునాభాత్యంతః | ఉశిక్వావకోఅరతిస్సమే ధామరైవ్యగ్నిరమృతోని
 ధాయి | ఇనుర్దిధామమరుషంభరిభృదుచ్చుక్రణశోచిషాద్యామినత్ |
 విశ్వస్యకేతుర్భువనస్యగర్భాతరోదసీఅపృణాజ్ఞాయమానః | పీఠుంచినద్రిమ
 భినత్పరాయంజనాయదగ్నిమయజంతవంచ | శ్రీణాముదారోధరుణోర
 యీణాం మనీషాణాంపార్వణస్తోమగోపాః | వసోస్సూనుస్సహసోఅఘ్ని
 రాజావిభాత్యగ్రఉపసామిధానః | యస్తేఅద్యకృణవన్భద్రశోచేపూపందే
 వఘృతవంతమగ్నై | ప్రతంన్నయప్రతరాంవసోఅచ్ఛాభియ్యమ్నం దేవభ
 త్తంయవిష్ట | ఆతంభజసాశ్రవసేవ్యగ్నఉగ్ధఉగ్ధఅభజశస్యమానై | ప్రియ
 స్సూర్యేప్రియో అగ్నాభవాత్యుజ్జాతేనభినదమజ్జనిత్వైః | త్వమగ్నయజ
 మానాఅనుమ్యాన్ విశ్వవసూనిదధిరెవార్యాణి | త్వయాసహద్రవిణమి
 చ్ఛమానావ్రజంగోమంతముశిజోవివపుః | దృశానోరుక్తఉర్వ్యావృద్వ్యా
 న్దుర్దక్షమాయుశ్చైయేరుచానః | అగ్నిరమృతోఅభవద్వయోభిర్య ద్యేనం
 ద్యౌరజనయత్సురేతాః | అంతెసకృదభిమృశతి | అస్తిన్నహమితియజుషా
 అంకఉపవేశ్య | అస్తిన్నహగ్ం సహస్రంపుష్యామ్యేధమానాస్వేవశై
 ఉత్తరాభ్యామభిమంత్రణం మూర్ధన్యవహ్నిణం దక్షిణైకశ్లేజాపః | అంగా
 దంగాత్సంభవసి హృదయాదగ్నిజాయసై | ఆత్మైవైపుత్రనామాసిసజీ
 వశరదశ్శతం | అత్యైభవపరశుర్భవహిరణ్యమస్త్రుతంభవ | పశూనాం
 త్వాహింకారేణాభి జిహ్వామిరౌహిణ | తాభ్యామేవ మూర్ధన్యవహ్ని
 ణీం | అంగాదంగాత్సంభవసి.....రౌహిణ | తాభ్యామేవ దక్షిణైకశ్లే
 జాపః | అంగాదంగాత్సంభవసి.....రౌహిణ | నక్షత్రనామచనిర్దిశతి |
 తద్రహస్యంభవతి || (శ్లో) రోరేమమృజ్యేచిమృద్ధిరాదౌష్ఠాత్పైచవాంత్య
 శ్రవశాశ్వయుతమ్ | శేషేషునార్ద్యోః కపరస్వరోత్యస్సాన్వితోర్విరదీప్య

[illegible]

ఉంసంపుజ్యగోష్ఠ్యేనయే డన్యోవ్యాధయేత్ | ఉత్తరయామాతురువస్థత
 ధాయ | మాతెతుమారగ్ంబయోవధీర్వాధెనురత్యాసారిణీ | ప్రియాధనస్య
 సూయావధమానాస్వగృహే | ఉత్తరయాదక్షిణగ్ంస్తనంప్రతిభాప్య | అయం
 క్షుమారోజరాంధయతుష్టమాముః | యస్మైశ్వగ్ంస్తనప్రసృప్తాయాయుః
 రోచ్యయశోబలం | ఉత్తిరాధ్యాంపుధిషభిమృత్య | యుక్తాభిమేర్ష్యయం
 దివిచంద్రమసిశ్రితం | తమస్యస్య మాహంసౌత్రమఘ్ంబురుదం | యతైసు
 శేమేహ్యగంబునెదాహంతప్రజాపతౌ | వెగామతస్యైవయంచూహం
 పౌత్రమఘ్ంబురుదం | యత్రీకుమారిశ్శయిష్యతెతత్రితం కుమారిమభిమృతౌ
 యాంఘమామాతాసంవెగయతి | ఉత్తిరేణయజుమాసంబింక మార
 మభిమృత్య | నామయినంబుతి యత్రవయంవదామసియత్రీభిష్యతౌ
 మసి | ఉత్తిరేణయజుమాశిరస్సమీపే ఉచిమంభంధాయ | అపిస్సృతైమజా
 గ్రతరత్రాగ్ంస్సిరితోనుదగ్ం | స్పృహాగ్ంబుర మిశాగ్ంబులిమోస్తై
 స్త్రిస్త్రిప్రిప్రిస్సాసూకారింహూరాగ్ంబుశాస్త్రి | శోక్రియాగారాని
 మాహృత్యాగ్ంబుపనమాధాయాలంబత్య | అయంకలింబతయంతగ్ంశా
 నమినోద్విష్టం | అజాంపాశరామివమరుతఃపర్యాక్షగ్ంసాన్వయోమరుఘ్ం
 ఇదంసేవ్యమరుఘ్ంభిఇరంసాన్వయో | మరుఘ్ంభిఇరం (వపంసంస్కృతి) శం
 డెరభశ్ంబింకెరంబులూఖిలః | చ్యవనోనశ్యరాదితస్సాన్వయో | మరుఘ్ంభిఇదం
 అయశ్ంబింకెమరుఘ్ం ఉపపీరంబులూఖిలః | చ్యవనోనశ్యరాదితస్సాన్వయో | మరు
 ఘ్ంభిఇదం | కెనీనశ్యలోమినిఃఖిజాపాజోపకాశిని | అపెతనశ్యరాదితస్సాన్వయో
 హం | మరుఘ్ంభిఇరం | మిశ్రవాససఃకాబెరకారయోరాజెనపేషిరాః | గ్రా
 మగ్ంసజానయోగచ్ఛంత్రిచ్ఛంతోపాదాకృతాన్వయో | మరుఘ్ంభిఇ
 దం | ఎతాన్వయతైరాన్వయస్తేతైత్యయంబ్రహ్మణస్సృతః | లానగ్ంబుపర్య
 సరత్తానింద్రస్తాన్వయస్తృతః | రానహంవేదబ్రాహ్మణఃప్రహృతతఃకూట
 దంరాన్వయోకేశాన్వయంబనస్తనాంతాన్వయో | మరుఘ్ంభిఇదం సత్తంచారిణః
 రస్పెశాన్వయచ్ఛాన్వయస్తాన్వయంబలపాన్వయో | పూర్వవిషంపితేత్యుచ్యైశ్శా
 వ్యకర్ణకః | మాతాజఘ్ంనాన్వయసర్వగ్ంబుగ్రామేవిభురమిచ్ఛంతిస్సాన్వయో | మరుఘ్ంభి

ఇదం । నీరీథచారిణీస్వసాసంధినాప్రేక్షతేకులం । యాస్వపంతంబోధయ
తియస్యైవిజాతాయాంమనః । తాసాంత్యంకృష్ణవర్తక్లోమానగ్ంహృ
దయంయకృత్ । అగ్నేఅక్షిణీనిర్దహస్వాహా । మరుద్భ్యశ్చిదం । స్వాహా ।
మరుద్భ్యశ్చిదం । స్వాహా । మరుద్భ్యశ్చిదం । ప్రవిష్టే ప్రవిష్టపవంశూష్ణీమ
గ్నావాపతేతి । సర్వపాస్థులీకరణమిత్రానంజలినామ్నిస్నైవాగ్నోవాగ్యతా
ఆవపతేతి । (తేపితథాకుర్యుః । ఏవమహరహరానిర్దశతాయాః । ఏవమ
హరహః ప్రవిష్టేప్రవిష్ట ఇత్యాదిరానిర్దశతాయాః । అయంకలిమిత్యేతై
ర్మంత్రైస్తుతదహరేవ । అజ్మర్యాదాయం - తేనదశమేహనిరాత్రో
క్షిపంతి॥ (శ్లో॥ ఏకాదశేప్రతిష్ఠాప్యజాత కాగ్నియథావిధి - పాశ్చిమాయా
మెనచాగూర్య పశ్చిమాతాభిమర్శనం॥) ఇతిజాతకర్తృప్రకరణం॥...*

—(*)అథనామకరణం(*)—

(దశమ్యాముత్థితాయాగ్నీస్నాతాయాంపుత్రస్యనామదధాతి) ఏకాదశేహ్ని
మాతాపితరౌమంగళస్నాతౌఘాత్సోపవిశ్య- ప్రాణానాయమ్య- ఎవంహి
ప్రే...ధర్మపత్నీసమేతస్యమమకుమారిస్యాయుష్యాభివృద్ధ్యర్థం కుమారస్యస
ద్వివహారార్థంనామధాన్యావహే- ఇతిమాతాపితరౌసంకల్ప్యకర్తృణఃపు
ణ్యాహవాచనాదినాందీత్రాధాంతంకృత్యాద్వ్యతిరంచతురక్షరంచానాప
పూర్వమాఖ్యాతోత్తరందీప్తిభిస్తానాంతంఘోషవదాద్యంతంతంతం
లపూర్ణకాంస్య పాత్రేమాసనామనక్షత్రానామవ్యావహారికనామానిదశ
ఖత్యావ్యవహారసామసహక్షరంపుంసః ఆసమాక్షరంస్త్రీయఃద్వ్యతిరం
తురక్షరంచాలిఖత్వా తత్రాథంవైత్రాదిఫాల్గునాంతాఃక్రమేణవిజ్ఞేయం
శ్లో॥ కృష్ణోనంతోచ్యుతశ్చక్రీవైకుంఠాథజనార్దనః । ఉపేంద్రోయజ్ఞపురుష
వాసుదేవస్తథాహరిః । యోగీశఃపుంక్షరీకాత్మోమాససమాస్యనుక్రమాత్
సక్షత్రనామసంబుధ్యానిర్దిశతి । కథం । కార్తిక । రౌహిణి । మార్గశీర్షణ
ఆర్ద్రా । పునర్వసు । తిష్య । ఆశ్లేషా । మాఘ । ఫాల్గున । ఫల్గున । హస్తావైత్ర
స్యాతి । వైశాఖ । అనూరాధ । జ్యేష్ఠ । మూలక । ఆషాఢ । శ్రావణ । శ్రవిష్ఠ
శ్రాతభిషజ । ప్రాప్తపద । ప్రోతపద । అహిర్బుధ్వైరైవత । ఆశ్వయుజ

అపభరణేవా ఏవలిఖత్వా | (అయ్యుక్తాక్షరం నామకరణాః | శ్రీః, గౌః | భౌః | సౌర్యః | పరివర్తనాః | కమలేక్షణీ - ఏవం నామకరణే స్త్రీపుంసా మ్నోగాద్యంతయోః శ్రీకారం ఖత్వా - మాసనామకరణానామకరణామాధిష్ఠాన దేవతాభ్యోనమః | గ్యానాదిమోక్షశోపచార పూజాస్సమ స్పృహమి | (శ్లో || అమంత్రకాతుకార్యేయం స్త్రీతామావ్యవశేషః | సం సారాద్ధంశరీరస్య యథాకాలం యథాశ్రమమ్) | ప్రవాసాదేగ్యపుత్ర స్త్యోజ్జరా భ్యావక్కిమంత్రం మూర్ధన్యచణం | అంగదంగాత్స భవసి శ్చందయాదధిజాయతే | వేదోవైపుత్ర నామాసి సజీవవన్మితం | అపైభ పరశుశ్చప హిరణ్యమస్త్రైతంభవతి శూనాం శ్వాసాంకారేణాభిజిహ్వా మిశ్రీవాసశర్త్తమ్ | ఏవమంత్రైరాభ్యా మూర్ధన్యసమూహం | అంగదంగా స్సంభవసి... అభిజిహ్వామిశ్రీనివాసశర్త్తమ్ | దక్షిణేన్ద్రేక్షరాంత్రంరాత్ పేత్ || అగ్నిరాయుష్మాం త్వవసస్సోభిరాయుష్మాత్ తేనగ్నాయుషాయు స్మంతంకరోమి | సోమాయుష్మాత్సదీపధీభిరాయుష్మాత్ తే నర్వాయుషాయుష్మంతంకరోమి | యజ్ఞాయుష్మాత్స దక్షిణాభిరాయుష్మాత్ తే నత్వా యుషాయుష్మంతంకరోమి | బ్రహ్మాయుష్మత్ప్రహ్లాదాయుష్మత్తే నత్వా యుషాయుష్మంతంకరోమి | దేవాతాయుష్మంతస్తేవృతే నాయుష్మంతస్తేన క్వాయుషాయుష్మంతంకరోమి | ఘృతన్నిష్పిఖర్యాయువ్యై ఘృతమమృతం హిరణ్యమమృతాదేవాన్నిష్పిబతి | శతమానంభవశితతాయః పురు శ్శతేంద్రియతయస్యే వేంద్రియేప్రతినిష్ఠలి | నక్షత్రనామ్నాకాంతిః వ్యవహారనామ్నాశ్రీనివాస ఇత్యయంకుమారో దేవబ్రాహ్మణేభ్యోనమః సూరోతి | స్త్రీయాస్త్రమ్ || మార్గశీర్షేచవాద్దేవీపుష్పే పద్మావతీతథా | శ్రీకవీచా సావిత్రీభూమిః కళ్యాణీకీతథా | సత్యభామాపుణ్యవలీ రూపవందీమర్తిసి | చంద్రావతీచలక్తీశ్చ స్త్రీనామకరణేషుచ | మాసనామ్నాకళ్యానక్షత్రనామ్నాకాంతిః వ్యవహారనామ్నా సావిత్రీతయంకుమారీ దేవ బ్రాహ్మణేభ్యోనమః సూరోతి | సర్వస్వాదాత్మనస్సంభూతాసి సాజీవశరదత్రయమితియజుషా | బ్రాహ్మణైస్త్రీవార మాశీర్వచనంకారయేత్ | నామకర

గణప శాస్త్రము మహాశాస్త్ర స్త్రీవ్యవస్థాంశు సుమ పశూర్తమస్తు.
 (స్త్రీ నామానాంకీరణంపుణ్యాహంబ్యభోజనం | రతాబంధనమ్నా
 దచోలాభ్యంపుమేవ) ఇశినామకరణమ్.....*

— (५) १७ १८ १९ २० २१ २२ २३ २४ २५ २६ २७ २८ २९ ३० (*) —

[illegible]

—(*)అధ్యక్షురారోపణమ్ (*)—

(శ్లో॥ సర్వేషునుంగళేష్వాదావంతురాష్ట్రమిష్యతః పూర్వంవా
 ౧౩ సేనస్తదివసేపంచమేపివా. పంచాంగశుద్ధిదివసేవీజనక్షత్రసంయుతే।
 సహమంగళఘోషాదైర్విప్రలభ్యాంగనాదిభిః స్వగ్రామీత్రాప్తుడుద్వా
 తుమ్మత్రికానయనంశుభం) అథాలోంకురాష్ట్రవిధింవ్యాఖ్యాస్యామస్త

త్తతాత్మాంగభూతమంతరాగ్గుణంకరిష్యతినంకల్పబాహ్రిస్తానన్నైసహ
తుష్యపుణ్యాహంవాచయిత్వా శుచౌదేశేగోచర్మమాత్రంచతురత్రంథంపి
లం గోమయేనానులిప్యగంధపుష్పాక్షుప్తైస్సంకీర్త్యపంచపాలికా సౌప్త్యర్థరజి
తతామ్రమృద్ధమైర్వాయథాసంభవంగృహీత్వా॥ (గ్లో॥ మధ్యచతుర్ముఖం
విద్యాకూర్వైవజ్ఞానమివతః । దక్షిణేచయమంపిద్యాక్షుచ్ఛిమేపరుణంత
థా । ఉత్తరేశశినవిద్యార్పాలికాస్థాపనంశ్రమాత్ । దూర్వామర్శస్థపక్షం
చశిరీషంబిల్వపత్రకం । తాసాంచూలెతుబద్ధీయాచ్ఛైత్వతస్మాత్త్రైణ వైష్ణ
యేత్॥ శుద్ధప్రదేశేభూమిభూమిైతిభూమిమభిమంత్ర్య । భూమిభూమి
మూద్యోర్వరిణాంతరిక్షంమహిత్యా । ఉపస్థైతేద్యవిలెగ్నిమన్నాదమ
న్నాద్యాయాదధే । ఆయంగౌపృచ్ఛిన్నరక్షమీదసనన్తాతరంపునః । పితరం
చప్రయంత్యుపరి గ్రీంశద్ధామపిరాజకవాక్పతంగాయశిశిమే । ప్రత్యస్తవ
హద్యభిః । అస్యప్రాణాదపానత్యంతశ్చరణిరోచనా । వ్యక్తివృహిషస్సువః ।
యత్వాకృద్భిఃపరోపపమన్యనాయకనన్త్యై । సుకల్పమగ్నైతద్దేవపునస్త్యై
పయామసి । యతైషాన్యపరోస్త్యైపుష్పిషిమనువక్ష్వసే । ఆదిత్యావిశ్వేత
దైవావసవశ్చసమాభరత్ । మరోజ్యోతిజావతామాజ్యంవిచ్ఛిన్నంయజ్ఞ
గం సమిమందధాతు । బృహస్పతిస్తనుతామిమవో విశ్వేదేవాఇహ
మాదయంతాం । సప్తతేలిగ్నైసమిధస్సప్తజిహ్వస్సప్తర్షయస్సప్తధామ
ప్రియాణి । సప్తచాలాత్రాస్సప్త ఛాత్వాయజంతి సప్తయోనీరాప్యణ
స్వాస్మతేన । పునరూర్జానివర్తస్య పునర్గృహిషాయమా । పునర్మహి
షివిశ్వతః । సహరయ్యాణివర్తస్వాగ్నై పిన్వస్వధారయా । విశ్వస్మిన్
యావిశ్వతస్పరి । తేకస్సతేకస్సుతేకస్తేనఆదిత్యా ఆజ్యంజమాణావియంతు
కేతస్సకేతస్సుకేతస్తేన ఆదిత్యాఆజ్యంజమాణావియంతు వివస్వాగ్ంఅ
దితిర్దేవజాతిస్తేన ఆదిత్యా ఆజ్యంజమాణావియంతు । మావోరిషభ్యైతేతి
మంత్రేణభూమింభసతి । మావోరిష భ్యనితాయస్తైచాహం ఖనామివః॥
ద్విపచ్చతుష్పదప్రాకగ్ం సర్వమస్త్యనాతురం । అపఉపస్పృశ్య । భూ
మిర్థేసురిమృదమభిమంత్ర్య । భూమిధేనుద్ధరణీలోకధారిణీ । ప్రణవేన

పూరయిత్వా || శ్లో || వర్తీకమృత్తికాంచైవగోమయంచత్తైవచ | పతా
 నిప్రక్షిపేత్తాను పాలికా నయథాక్రమం | పాలికాసుకించిత్రాంచదుదకం
 సుప్రోత్యైలమాషయ వప్రీహిమ్మునన్దచణ కసుభుథగో గూఢుప్రియం
 సుశ్యామా కాదిచక్షుశద్వాఃశ వాయథాసంభవం గృహీత్వా యాజా
 తాఃపథయత్తస్యనువాకేన కాంస్యపాత్రే మిన్ద్ర్యక్షీరేణప్రకౌశ్య| యా
 జాతాఃపథయోదెవ్యేన్ద్రీయుగంపురా| మం వామిబభూరిణామహాగ్ంశ
 తంథామానస్తద| శతంవోఅంబధామాని సహస్రముతవోరుహాః| అథా
 శతశ్శత్యో యాయమిమంమెఅగదంశ్యశ| పుష్పావతీప్రసూవఃః| ఫలిసీర
 ఫలాఉత| అశ్వాత్తనసజత్వరీ ర్విరుఃపారయిన్దవః | ఓషధీరితిమాతరస్త
 ద్వో జేమిరుపబ్రువేరపాగ్ంసవిఘ్నతీరితరచః||౧||చాతయమానాః| అశ్వశ్శే
 వోనిషదనంవణైవోపనతికృతా | గోధాఽత్తమిలా సకయత్సరవథపూరు
 పం| యదహంవాజయన్ని మాఓషధీహాన్తతదధే | అత్తాయత్తస్యనశ్య
 తిపురాజీవగృహోయథా|యవోషధయస్సంగచ్ఛంతే రాజానస్సమితావివ|
 విప్రస్సఉద్యతేభిష గ్రహోచోమీవచాతనః| నిష్క్యాకర్షామవోమాతాథా
 యాయగ్గోస్థసంకృతః| స రాఃపతత్రణీః||౨|| స్థనయ కామయనిష్కృత | అ
 న్యావోఅన్యాయవత్వ న్యాన్యస్యాఉపావత | తాస్సర్వాఓషధయస్సంవి
 దానాత్తనంమెప్రావతావచః| ఉద్భుష్టాఓషధీనాం గావోగోష్ఠాన్మెరతే|
 ధనగ్ంసనిష్యంతీనా మాత్తానంతవపూరుష|అశవిశ్వాఃపరిస్థాస్తైనత్తవవ్రజ
 మత్రముః| ఓషధయః ప్రాచున్ద్యపుర్యటించతసువాగ్ంరవః|యాః|| ౩||శ
 ఆతస్థ రాత్తానంయా అవివిశుఃపరుఃపరుః | తాస్తైయత్కంపిబాధంతాము
 గ్రోమన్యమోరవ| సాకంయత్కప్రవతశ్యేనసరికిపివినా| సాకంవాతస్యధ్రా
 జ్యాసాకంనశ్యనిహకోయా | అశ్వావతీగ్ంసోమవతీ మూజః యంమోమవోజ
 సం | ఆపిస్సర్వాఓషధీరస్తే అరిష్టతాతయ | యాఃఫలిసిర్యాఅఫలాఅపు
 ష్పాయాశ్చపుష్పిణీః | బృహస్పతిప్రసూతాస్తావో ముంచంత్యగ్ంహాసః|
 యాః|| ౪ || ఓషధయస్సోమరాక్షీః ప్రవిష్టాఃపృథివీమను | తాసాంత్యను
 స్యుత్రమా ప్రణోజీవాతచెనువ| అవపతంతీరచదంచపఓషధయఃపరి| యం

జీవనుశ్చలవామస్తేన సరిష్యాతిపూరుషః । యాశ్చైవముపశ్యంతియా
 శ్చకూరంవరాగతాః । ఇహ సంగత్య శాస్త్ర్యాత్తైస్సంధ్యైశ్చైవజం । మా
 వోరిషభ్యతాయస్తైశ్చాహంఖనామివః । ద్విపచ్చతుష్టకస్తాకంస్వసుత్స్వ
 నాతురం । ఓషధయస్సంవదంతేసోమేనసహరాజ్ఞా । యత్యైకరోజ్జాన్త్ర
 ణస్తగ్ంరాజన్వారయామసి । బ్రహ్మజ్జ్ఞానంప్రజాపతేనత్వ జెతానోమధ్యమ
 పాలికాయాం । బ్రహ్మజ్జ్ఞానంప్రకమంపురస్తాద్విసీమతస్సుగుహానైవలవహా ।
 సమున్నియా ఉపదూతస్యనిష్ఠాస్సతత్పయోనిమసతశ్చవిః । ప్రజాపతేన
 త్వదేతాన్యవ్యోజ్జ్వాలాగ్నాపరితాబభూవ । యతాగ్రామాన్తైజుహుమస్త
 న్నోఅప్తవయ్యస్సామవనయోయీతాం । బ్రహ్మపాలికాయామయంబీ
 జావాపస్సకృత్సంత్రేణద్విస్తాస్థీమ్ । యతఇంద్రభయామహేస్వప్తిచావి
 శస్సఃరితిపాశ్చయం । యతఇంద్రభయామహేతతోనోఅభయంకృణి । మ
 ఘవకృచ్ఛభీతవతన్న ఉతమేవిద్విసోవిద్యుసోజహి । స్వప్తిదావిశస్సవ్య
 త్రిహావిద్యుసోవశే । వృషేంద్రపురవితునస్వప్తిదాలభయంకరః । ఇంద్ర
 పాలికాయామయంబీజావాపస్సకృత్సంత్రేణద్విస్తాస్థీమ్ । యమాయసో
 మమిమంయమేవక్షిణస్యం । యమాయసోమగ్ంసమతయమాయజహు
 తాహవిః । యమగ్ంహయష్టోగచ్ఛత్యగ్నికూతోఅరంకృతః । ఇమంయమప్ర
 స్తరమాహిసీదాంగిరోభిషిత్తృభిస్సంవిదానః । అత్వానుంత్రోకవిశస్తావ
 హంత్యేనారాజకహంషిమహాదయస్వగర్తరాజపాలికాయామయంబీజా
 వాపస్సకృత్సంత్రేణద్విస్తాస్థీమ్ । ఇమంమేవరుణతత్వానామీశప్రలేచ్యం
 ఇమంమేవరుణశ్రాభీహావమద్యావవృషయ । త్వానువస్యరాదకే । తత్వా
 యానిబ్రహ్మణావందమానస్తదాశాస్త్రైయజమానోహవిః । అహేదమా
 నోవరుణేహావోధ్యుగ్ంసమాసతయఃప్రమోషీః । పరుణపాలికాయామ
 యంబీజా...స్తాస్థీమ్ । సోమోధేనుమాప్యాయస్వోశ్వీచ్యం । సోమో
 ధేనుగ్ంసోమోఅర్వంతమాశుగ్ంసోమోపీరంకర్తృణ్యందచాతు । సావన్యం
 విదత్స్యగ్ంసభేయంపిశుశ్రవణంరేషాదదాశదస్తై । అప్యాయస్వసమేతుతే

విశ్వతస్సోమవృష్టియం భవావాజస్యసంగథే సోమరపాలికాయామయం
 బీ... యాస్మిమ్ శుక్లాభిస్సకతాభిః ప్రచ్ఛావయేత్పంచగవ్యేనజలేనవాప్రో
 మయేత్ మధ్యమపాలికామాం ఓంభూః ఋక్షోణమావాహయామి
 ఓంభువః ప్రజాపతిమావాహయామి ఓంభువః హిరణ్యగర్భమావాహ
 యామి ఓంభూర్భువస్సువః చతుర్భుజమావాహయామి ప్రాచ్యాం ఓం
 భూః వజ్రిణమావాహయామి ఓంభువః ఇంద్రమావాహయామి ఓం
 సువః శతక్రతుమావాహయామి ఓంభూర్భువస్సువః శబీపతిమావాహ
 యామి దక్షిణస్యాం ఓంభూః యమమావాహయామి ఓంభువః వై
 వస్వతమావాహయామి ఓంభువః పితృపతిమావాహయామి ఓంభూ
 ఋణవస్సువః ధర్మరాజమావాహయామి ప్రతీచ్యాం ఓంభూః ప్రచేత
 సమావాహయామి ఓంభువః వరుణమావాహయామి ఓంభువః అ
 హంపతిమావాహయామి ఓం...భూవః సహపిణిమావాహయామి ఉదీ
 చ్యాం ఓంభూః శశినమావాహయామి ఓంభువః నిశాకరమావాహ
 యామి ఓంభువః చంద్రమావాహయామి ఓంభూ...వః సోమమావా
 హయామి అశ్నేతాస్వద్భిరాపోహిష్ఠాదుయోభువభిః తిస్రభిహిరణ్య
 వజ్ఞాభిః తతస్పృభిః పవమానస్సువర్జనైత్యైతేనాసువాకేనచసంహృత్య స
 ర్వోపచారాన్సూక్ష్మాముష్మైనమోముష్మైనమభితి అపోహిష్ఠాదు...జన
 యథాచనః హిరణ్యవశాం...బలమోజోనినత్త పవమానస్సువర్జనః
 పవిత్రేణవిచక్షణః యఃపోతాసపునాతుమాపునంతుమాచెవజనాః పు
 నంతుమనవోధియపునంతువిశ్వతియవః జాతదేవఃపవిత్రవత్ పవిత్రేణ
 పునాహిమా శుక్రేణదేవదీద్యత్ అగ్నేక్షత్రావ్వాత్తూగ్ంరసుయతైవపిత్ర
 ముచ్చిషి అగ్నేవిరతమంతరా బ్రహ్మతేనపునీమహే ఉభభ్యాం దేవస
 వితః పవిత్రేణసంవెనచ ఇదంబ్రహ్మపునీమహే వైశ్వదేవీపునతీదేవ్యాగా
 తే యవైవబహ్వైస్తసువోవీతప్యస్తాః తయామదంతస్ససమాద్యేషు వ
 యగ్నోసేషుపతయోరయీణాం వైశ్వానరోర్హిభిర్వాపునాతు వాతః
 పూరితే సమిరోమయోగూః ద్యావాప్యగ్నిపయసావయోభిః ఋతావరీ

యజ్ఞయేమాపునీతాం బృహచ్చిస్సవితస్తృభిః | వర్షిష్టైర్దైవమన్వభిః | అ
గ్నైరత్యైః పునాహిమా | యేనదేవాః పునత | యేనాపోదివ్యంకశః | తేనచ
వ్యసప్రహ్లాణా | ఇదంబ్రహ్మపునీదుహే | యపావచూనీరభ్యే | ఋషిభిస్సం
భృతోఽంరసంసర్వగ్ంసపూతమశ్నాతి | స్వదితంమాతరిన్వహ | పావచూనీ
ర్యోతభ్యేతి | ఋషిభిస్సంభృతోఽంరసం | తద్వైసరస్వతీదుహేక్షీరగ్ంసర్నిస్తు
ధూఃకం | పావచూనీస్సవ్యయనీః | సుదుఘాహిపయన్వనీః | ఋషిభిస్సం
భృతోరసః | బ్రాహ్మణేవ్యమృతగ్ంహితం | పావచూనీన్దిశంతునః | ఇమం
కమధౌతము | కామాత్మచర్ధయంతునః | దేవీద్వైస్సమాభృతాః | పావ
చూనీస్సవ్యయనీః | సుదుఘాహిఘృతశ్చృతః | ఋషిభిస్సంభృతోరసః |
బ్రాహ్మణేవ్యమృతగ్ంహితం | యేనదేవాః విత్తేణ... జాతవేదా మూర్ధ
యంత్యాపునాతు | సర్వోపచారానిక్రత్వా | బ్రహ్మణేనమః | ఇంద్రాయన
మః | యమాయనమః | వరుణాయనమః | సోమాయనమః | ఇంద్రసమస్త్యై
దిశాంపతీన్నమస్యామిసర్వకావ ఫలప్రదాత్ | కుర్వంతుసఫలంకర్తృకుర్వం
తుసతతంభుభం | తాపాలికాయావరిక్రత్వాంశంసురక్షితంకృత్వాతత్తచ్చ
భకర్తృకా లేసాంకురాఃసాలికావేదికాచతుషోగణేషు | సంఘాపయేదేకాం
గృహదేవతాభ్యోవ్యాహృతీభిరుగ్వానయేనాసప్తమాన్నృజాకామ అపం
చమాన్నశు కామఆశ్రరాతాః | న్నాన్యకామస్సృజాసారి అలయప్యకామ
ఇత్యాహభగవాన్బోధాయనః || ఇత్యంకురావోఽణమ్ || ..... *

—(*)అథచౌలప్రకరణమ్.(*)—

(జన్మవోధిత్వోయేవవైచౌలంపునర్విస్తో) | శుభేహనిదంపతీమంగ
ళస్నాతౌభూత్వాప్రాణానాయమ్య | ఎవం...ధర్మపత్నీసమేతస్య మమ
కుమారస్యాయుష్యాభిషృగ్యం ఇమంశ్రీనివాసశక్త్యాం కుమారంచౌలైస
కర్తృణాన్గోసూరిష్యే | పూర్వేద్యరాభ్యదయికంకృత్యావరేద్యః కర్తృ
ణిఃపుణ్యాహంవాచయంత్యా | చౌలోపనయనాంగత్వేనరత్నార్థంరత్నబం
ధనంకరిష్యే | బృహత్సామేతిమంత్రేణవటోఃకలేకంకణంబధ్వా | బ్రా

—(* గోదానవ్రతం. *)—

హరిఃఓమ్॥ ఏవంగోదానమస్యస్మిన్నపినక్షత్రేషోఽశే వక్ష్యేఽగ్నిగోదానోవాస్యాత్॥ పూణానాయవ్య॥ ఏవం... ధర్మపక్షేనమేతస్యమమకుమారస్యాయుష్యాభివృద్ధ్యర్థం॥ ఇమంశ్రీనివాసశక్త్యాంకుమారంగోదానాఖ్యానకర్తృణానగ్గోసూరిష్యే॥ పూణానాయవ్యం యత్వాశిషోవాసయిత్వా॥ స్థండిలోల్లాఖనాది॥ శ్లో॥ పాత్రప్రయోగే ఖలుయోజనీ యోగోదానకర్తృణ్యపిచాలపక్షుః॥ నగ్లఘృపుంజీలలల్యఇష్టాతాత్రిస్థలుప్తాహిభవంతేయస్తాత్॥ పవిత్రకరణాద్యాజ్యభాగాంతేనాస్వరభేకుమారేధాలాదచాతునోరయమితిచతస్రాయస్తాహృదాకీరిణేతిచతస్రఇత్త్యప్తజ్యాహులీహుఃత్వాజయాదిప్రకపద్యతేపరిషేచనాంతం కృత్వాశిభామాత్రమవశిష్యసర్వానౌశావాపయతి॥ సన్నత్యాబ్రహ్మణేవరందదాతి॥

*

—(* అగ్నిగోదానం. *)—

పక్షాంతరమాహ॥ అగ్నిగోదానోవాస్యాత్॥ పూణానాయవ్య॥ ఏవంవిశేషైః... ప్రత్యేకంఇమంశ్రీనివాసశక్త్యాంకుమారంగోదానాఖ్యానకర్తృణానగ్గోసూరిష్యే॥ అగ్నేరుపసమాధానాద్యాజ్యభాగాంతే॥ అగ్నేయకాండర్షయేస్వాహా॥ అగ్నేయకాండర్షయఇదం॥ జయాదిప్రతిపద్యతేపరిషేచనాంతంకృత్వా సంవత్సరంగోదానవ్రతమేకఉపదిశంత్యేణావన్నానా॥ సర్వానౌశావాపయత్యేదకోపస్పృశ్యసమితి॥ ఛందోగాః॥ అచార్యయవరందదాతి॥ పూర్వవత్సౌశవపనం.....*

—(* అనుపనీతప్రాయశ్చిత్తం. *)—

శ్రీగురుభ్యోనమఃహరిఃఓమ్॥ అనుపనీతప్రాయశ్చిత్తం॥ ఏవంవిశేషైశుభభ్యుదయముహూర్తైశ్రీమాన్గోత్రేనామధేయః ప్రమతేగోత్రస్య హమధేయస్యధర్మపక్షేనమేతస్య మమకుమారస్యాయుష్యాభివృద్ధ్యర్థం జాతకర్తృనామకరణన్నప్రాశనచాలోపనయనాభ్యైః కర్మభిసగ్గోసూరిష్యమాణస్తదంగత్వేన తదాదౌ శుభ్యర్థంవృద్ధ్యర్థం శాంత్యర్థమభ్యుదయార్థంచమహాజనైః స్సహస్వస్తిపుణ్యాహవాచనం కరిష్యే॥ ఆదోనిర్విఘ్నైః

నపాసమాప్త్యర్థం శ్రీమహాగణాధిపతిపూజాంకరిష్యే। గణాధిపతిపూజాం
 కృత్వా। పుణ్యాహంబాచయిత్వా। జాతాదికర్తృణాముక్త కాలానుష్ఠానా
 భావాత్ప్రాయశ్చిత్తముచ్యతే। తతఃప్రాణానాయమ్యుః। ఎవం...ప్రీత్యర్థం
 మమకుమారస్యా యుష్యాభివృద్ధ్యర్థం ఉపసయనాధికారసిద్ధ్యర్థంచ య
 థాశక్తిసంభవత్ప్రాయశ్చిత్తంకరిష్యే। ఆత్మప్రదక్షిణత్రయంకృత్వా॥శ్లో॥
 సమస్తసంపత్సమనాప్తి హేతవస్సముద్ధితాపత్కులభూమకైతవః। అపార
 సంసార సముద్రసేతవఃపునః తుమాంబ్రాహ్మణ పాదపాంసవః। ఆపద్ధ
 నధ్వాంతసహస్రభానవస్సమీహితా గ్ధార్పణకామధేనవః। సమస్తతీర్థాం
 బుపవిత్రమూర్తయోరక్షంతుమాంబ్రాహ్మణపాదపాంసవః। ఆధివ్యాధిహ
 రంస్తానాంమృత్యుదారిక్రవనాశనం। శ్రీపుష్టికీర్తిదంపదేవిప్రశ్రీపాదపం
 కజం। అశేషేహపరివర్తన్దీయాంవిజ్ఞా పనామవ ఛార్యమయానమర్చితాం
 పరివర్తక్షిణాంయథోక్తదక్షిణామివ స్వీకృత్యమమకుమారస్యజ్ఞాభ్యాసాది
 జ్ఞప్తప్రభృతీచోలోపనయనపర్యంతంమధ్యేసంభావితానాంపాపానాంమా
 తృప్తస్యపానతిష్ఠ స్మూత్ర పర్యుషితాన్నభోజనోచ్చిష్టాన్నభోజనసహ
 భోజనకామచారకామవాదాభక్ష్యభక్షణాభోజ్యసో జనాలెహ్యలేహ
 నాపెయపానాస్పృశ్యసజాతీయవిజాతీయసహచరక్రీడానల్లాపసంస్ప
 ర్శనాదిమూత్రపురీషోన్మేషనాదితత్త్రైలకౌచాభావప్రభృతీనాం స్వగృ
 హేభ్యాక్తముఖ్యకాలాతీతజాతకర్తృనామ కరణాన్నప్రాశనాదికర్తృణాం
 తత్తత్కాలాతీతాద్యోదోపస్సమ జనితద్వోపపరిహారాధాం మమసావిత్రి
 ప్రదానయోగ్యతాఫలసిద్ధ్యర్థం మమకుమారస్యచసావిత్రిప్రతిగ్రహణయో
 గ్యతాఫలసిద్ధ్యర్థంచ యథాశక్తిసంభవత్ప్రాయశ్చిత్తముపదిశ్యేనుగృహ్ణాం
 తు। ఉపసయనాధికారసిద్ధిరప్యితిభవంతో బ్రువంతు। ఉపసయనాధి
 కారసిద్ధిరస్తు। ప్రాణానాయమ్యుః। ఎవంసుప్రీత్యర్థంమమకుమారస్యాము
 ష్యాభి వృద్ధ్యర్థంశరీరశుద్ధ్యర్థంచస్వగ్ధాజ్యధాన్య కృత్రాణ్యాచరిష్యే॥శ్లో॥
 స్వర్ణంపవిత్రమమలంస్వర్ణంపాపప్రణాశనం। స్వర్ణంహిశంకరంయస్తాదత
 శ్శాంతింప్రయచ్ఛమే। కామధేనోస్సముచ్ఛాతం స్వక్రతుషుసంస్థితం।

దేవానామజ్య మాసరిమతశ్శాంతిం ప్రయచ్ఛ మే! ధన్యంకరోషి దాతార
 మిహలోకేపరత్రయ! యస్తాంతిస్తాచ్ఛివం మే న్యైవతశ్శాంతిం ప్రయచ్ఛ మే!
 శ్రీమహావిష్ణు స్వరూపాయ బ్రాహ్మణాయ మమకుమారస్యశరీరశుద్ధిం కా
 మయమానః శ్రీమహావిష్ణు ప్రీతయైకృచ్ఛత్రయవ్రత్యా మ్నాయయథాశ
 త్తహిరణ్యంతు భ్యమహం సంప్రక దేనమమ! పూర్వోక్తపవంగుణ విశే
 షణపిశ్టా యాంశుభేదౌమయశ్చైతే రేభిస్స్వణ్ణాభ్యాధాన్యకృతైర్ని
 గవాః త్వగ్వాక్యకీశ్రీమహావిష్ణు స్సప్రీతోవరదోహుత్వా మమకుమార
 స్యశరీరశుద్ధిం కుర్యాదితిభవంతో బ్రువంతు । అస్యకుమారస్యశరీరశుద్ధిర
 స్తు! ప్రాణానాయవ్య । ఎవంకుణ... ప్రీత్యర్థం మమకుమారస్యాయష్టాభి
 వృద్ధ్యర్థం జాతకర్తనామ కరణాన్న! పాశనచాలాశత త్రితామైషున ఓహి
 తాసితేషాంతత్రతామైష మద్యోరోష స్సరుజ్జగద్దోష పరిహారా
 ధాంతైకర్మభిర్మమ కుమారస్యపురిస్తాత్స సూరం కన్తుమస్తాకమాచా
 ర్యత్వయోగ్యతాభిసేద్యర్థం పాహిత్రయో దిశ మేవామంకరిష్యే! తదంగ
 విగ్నిప్రతిస్థాపనంకరిష్యే! స్థండిలోగ్లేభానాదిచతుష్పాత్రప్రయోగకుర్యా
 త్ ॥ శ్లో॥ నాభూరౌ నాభ్య భాగౌ దనశ్చైవ సయోదయః । చతుష్పాత్ర
 ప్రయోగేతుశ్చిచ్ఛిత్తోక్తంకవప్తినా ॥ పూర్వపరిషేచనంకృత్వా స్రువోచ
 తుగ్రహీతమాభ్యం గృహీత్వా । పునమాజూని వర్తస్వ పునరగ్ని ఇహ
 యమా! పునర్ఘ్నిః పాహివిశ్వతస్సాహా! అగ్నయశ్చవం! సహరయ్యోవ
 త్తస్సాగ్నేపిన్వస్వధారయ! విశ్వస్మిన్నయాపిశ్వతస్సృసాహా! అగ్నయ
 ఇరం! భూరగ్నయేషప్రణిద్యైవమహతేషస్సాహా! అగ్నయేషప్రణిద్యైమ
 హశిఇరం! భువోవాయవేవాంతరిక్షాయచ మహతేషస్సాహా! వాయవే
 అంతరిక్షాయమహతేఇరం! సువరాదిత్యాయచదిశచ మహతేషస్సాహా!
 ఆదిత్యాయదివేమహతేఇరం! భూర్భువస్సు వశ్చంద్రమసేనక్షత్రైభ్యశ్చ
 దిశ్భ్యశ్చమహతేషస్సాహా! చంద్రమసేనక్షత్రై భ్యోదిగ్భ్యోయమహతేఇ
 రం! పాహి నో! అగ్నయేషస్సాహా! అగ్నయశ్చవం । పాహి మోవిశ్వవేద
 సోస్సాహా! విశ్వవేదశ్చవం! యజ్ఞంపాహివిభావసోస్సాహా! విభావసవ

ఇదం సర్వంపాపశతకతోస్వాహా, శతశతవత్సరం | పాహివోఅగ్నవి
కయా | పాహ్యహిష్టాయామ | పాహ్యహిష్టంత్రోయయా | పాహిగర్భి
శ్చతస్సభిర్వసోస్వాహా వసవత్సరం పునమాజ్ఞాని... విశ్వశస్వాహా అగ్న
యఇదం | సహరియచ్చిని... శస్పరిస్వాహా అగ్నయఇదం స్వస్థాయశ్చి
త్తంకిరి ధ్యేహుస్సహస్సువస్వాహా | ప్రజాపతయఇదం ఉత్తరపరమేజనం
కృత్వా | అవతేన్వమగ్ధాః... ప్రాసాహితి || అనుపతితప్రియశ్చిత్తం ||

— * అశుభపరయనం. * —

గృహ్యోత్తే || ౧ || జాతాదికర్మస్వపివాదనైచసంకల్ప అర్చిత
నైచనామి | అబ్రహ్మమంత్రోపి దక్షిణస్వాంతోవహ్నితంస్వాహామతేన
సిద్ధం || ౧ || ఉపాయనాగ్నోక్తశ్చౌచబాలం కొపీవపైశ్చినుబద్ధకచ్ఛం
ఆచార్యతాచాంత ఉపస్థితాంతంవా మేతిరస్థంకృతయాచరిత్యం అన్వితృవా
నూకిరణం దకృత్వాస్వహాత్రసంమత్యనుసారమాగ్నే || ..... *

గృహ్యూత్రే || ఉపనయనం వ్యాఖ్యాన్యోమోగిర్భాష్టమేషుబా
ష్టాణామపగయీత | గర్భైకానశేషురాజన్యంగర్భిద్వాపిశేషువైశ్యం | వ
సంతోగ్రీష్మశ్శరదివ్యృతవోవజ్ఞానుపూర్వైశ్చిలూర్వైచ్యరభ్యసయికం న
వతంతుధారణం రాత్రావంతరాహ్నంరాత్రావంతరాహ్నం దిక్పత్యువరెమ్మః
పుణ్యాహంవాచయిత్వ | ఎవంపిశేష్టై... ధర్మపక్షేన మేతస్యనుమహిమార
స్వాయుష్యాభివృద్ధ్యర్థం ఇమంప్రీనివాసశిర్భాగంమహిమమనైష్టే పునః
పాగ్నినాయమ్య | ఏవం ధర్మపక్షేన మేతస్యనుమహిమంసోగ్యవనయనాం
గర్భాతమాభ్యసయికంకర్మకిరీష్టే | ప్రేమపక్షిష్టస్వరూపాయబాగ్నితా
యాభ్యసయికప్రత్యాయాయ యథాశక్తిహరిణ్యంశుభ్యనువంసంప్రద
దేనమమ | పునఃపాగ్నినాయమ్య | ప్రేమపక్షేన ప్రేత్యంమనుమహిమ
రసోగ్యవనయనాంగర్వేన కర్మంపుణ్యాహంవాచయిత్వ | కర్మంపుణ్యా
హంభవంతోబ్రువంస్త్వాదివత్సమంజ్ఞానంతంకుర్యాత్ | బాగ్నితా
భోజయిత్వాశిషోవాచయిత్వా పాగ్నినాయమ్య | ఎవం - ప్రేత్యంధర్మప
క్షేనమేతస్య మనుమహిమసోగ్యవనయనాంగర్వేన క్రౌతస్తా ద్దీప్త్యకిరీష్టాయ

స్తానయోగ్యతాసిద్ధ్యం యజ్ఞోపవీతధారణంకరిష్యే ఇతిసంకల్ప్య యజ్ఞో
పవీతపూజాంకల్పిత్వా । బ్రాహ్మణేభ్యోయజ్ఞోపవీతదానానికారయిత్వా ।
యజ్ఞోపవీతంపరమంపవిత్రం ప్రజాపతేర్యశసహజంపురస్తాత్ । ఆయుష్య
మగ్న్యంప్రతిముంఠశుభ్రంయజ్ఞోపవీతంబలమస్తు తేజః । ఇహమంత్రేణయజ్ఞో
పవీతంసంధాన్యవాచయిత్వా । అచమ్య । యజ్ఞోపవీతధారణ ముహూ
ర్తస్సుముహూర్తో అస్త్వితిభవంతోబ్రువంతు । సుముహూర్తోఽస్తు ॥ తతః
కుమారంభోజయేత్ ॥ స్తో ॥ కుమారలగ్నతాలేతు మాత్రావసహభోజనం
సప్రాణాహుతిమానంచ గురుర్భావకంవదేత్ ॥ భోజనఆచమనెస్సా
ధ్యామేచ యజ్ఞోపవీతస్యాదితి ధర్మశాస్త్రవచనాత్ । కుమారంభోజ
యిత్వా । ద్విరాచమయ్య । అనువాకస్య । ప్రసమేనయజుహవస్సుగ్ం
సృజ్య । ఉష్ణేనవాయ ... కేశావపతు । ఉష్ణాశ్శీతాస్సాన్వీయోత్తర
యాశరఉన్తీ । అపఉండంఠు... సూర్యుద్భవే । పాగారభ్యవదక్షిణ
మునన్తి । త్రీగ్ (స్త్రీ) దర్భానంతథాయోత్తరాభిశ్చసృభిః ప్రతిమంత్రంప్ర
తిదిశంప్రవవతి । యేనావపత్సవితా... న్నారాయణశర్వా వపంతముత్తర
యానుమంత్రయతే । దక్షిణతోమతాబ్రహ్మచారీవా సదుహేశకృత్ప్రదే
యవాన్నిధాయ । తస్మిన్సోశానుపయమ్యాపఉపస్పృశ్య । యత్నై రేణమ
ర్చయ- ప్రమోషీ । వపంతమాచార్యనునుమంత్రయతే । పునస్త్రీగ్ దర్భా
నంతథాయ । యేనపూషా... స్వస్తమే । దక్షిణతః । తస్మిన్సోశానుపయ
మ్యా... నంతథాయ । యేనసూర్య... స్వస్తమే । ఇహివశ్చద్దిశంప్రవవతి ।
తస్మిన్సోశానుపయమ్యాపఉపస్పృశ్య । పునస్త్రీగ్ దర్భానంతథాయ । యేన
పూషా... అసాః । ఉత్తరతః । తస్మిన్... స్పృశ్య । క్షేరయోమంబర
మూలైదర్భస్తంబేవానికధాతి । ఉత్త్రాయకేశాన్... అపస్సునః । ఇత్యం
తం కృర్వాతురం ప్రత్యశ్యనికధాతి । స్నాతమగ్నైరుపసమాధానా
ది । అక్షమమారంస్నాపముత్వా గ్నైరుపసమాధానాది ॥ స్తో ॥ సాత్రప్రయో
గైశుశాంబుహర్చ వస్త్రాత్కరండాజినమేఖలాశ్చ । దైవ్యానిపాత్రాణి
యశ్యశ్చాచ్యంజీత చాన్యానస హూవనెతా ॥ పవిత్రకరణాద్యావ్యభా

గాం తెకుమారంపాలాగ్ం సమధముత్తరయాధాప్య | ఆయుగ్గాదెజర
సంగృణానోఘృత ప్రతీకోఘృతప్యజోఅగ్నైః | ఘృణంపిబన్న ఘృతంచారుగ
వ్యంపి తేవపుత్రంజర సేనయేమం | ఆధేహి | అగ్నయశ్చపం | కుమారస్యైవ
హేమామకర్త వృత్తంసతుమంత్రోచ్ఛారణం | స్వాహాకారః | ఆధేహీతిబ్రూ
యాత్ | శ్లో || స్వాహాకారోనచాయద్దా ఇశ్యత్రసమిధాహుతౌ | ఆధేహీ
త్యైవమంత్రాంతే పటుమాధాపయేద్ధురుః | ఉత్తరేశాగ్నింపక్షిణేనపదా
శ్చైనమాస్థాపయ త్యాహిషేతి | అహిషేమమశ్చైనమశ్చైవస్వగ్గోస్థిరోభవ | అభితి
స్థృతస్థితస్సహస్వప్రతనాయశః || శ్లో || అశ్వనిస్థాపితోయేనవాసోపిపరిధా
యచ | మేఖిలామజినంచైవయావదశ్చైనమాచరేత్ || వాసస్సవ్యోకృత్తొత
ముత్తరాధ్యామభిమంత్ర్య || తేవకోస్త్యావ్యక్షిణాకృష్టికాశ్చకృత్గోస్త్యా
ధియోవయన్నవగ్నా అవ్యంజితృహస్రమంత్రాగ్ం అభితోఅయచ్ఛృణ్ |
దేవీదేవావయపరిధీసవిలేమహత్తదాసామభవన్తహితృనం | ఉత్తరాభి
ష్టిస్థభిఃపరిధాప్య | యాఅకృంతన్నవయోయాఅతస్వతయాశ్చ దేవీరం
తానభితోదదంత | రాస్త్యా దేవీర్గరసేనంవ్యయంత్యా యుగ్మనిఃపరిధ
త్స్వవాసః | పరిధత్తగత్తవాససైసగ్ంరెరాయుషంకృణుతగ్గ్మయాయః |
బృహస్పతిఃపా్రియచ్ఛద్యాస ఏతతోమాయరాజ్ఞేపరిధాతవాఙ్ | జరాంగ
చ్ఛాసిపరిధత్స్వనాసోభవాకృష్టి నామభిశస్తిపావాశతంచజీవశరఙ్గువ
ర్చారాయశ్చసోపముపసంవ్యయిస్వ | పరిధాప్యాదమ్య పరిహితముత్తర
యానుమంత్రీయతే | పరిజంవాసోధాస్సవ్యస్తయేభూరా పీనామభి
శస్తిపావా | శతంచజీవశరఙ్గుః పురుషీర్వసూనిచాయో విభజాసిజీ
వన్ | మాంజీంమేఖిలాం త్రివృతాంత్రీః ప్రక్షిణముద్గిరాభ్యాం పరివీ
య | ఇయందురుక్తాపరిబాధమానాశర్మవరూధంపునతనతగాత్ | పా్రిణా
పానాభ్యాం బలమాభరంతీప్రియాదేవానాగ్ంసుభగామేఖిలేయం | ఋ
తస్యగోష్ఠీతపసఃపరస్పిస్సుతిరక్షుహమానాలరాతీః | సాసస్సమంతమ
పపరిహిభద్రయాభరారస్తైమేఖిలేమారిషామ || శ్లో || మాంజ్యజినాఽస్థాప
సపోక్షిణోత్థాపనానితు | సమంత్రమేతాన్యచార్యఃపూర్వంకృత్వాభవా

చమత్ || అజసము శ్చగయా | విత్రస్యవముర్ధనుణంబరీయస్తేకోయః సిన్ధు
 ప్టపిరగ్ సమద్ధం | ఆనాహస్యంసససంజరిణ్ణపిరవంవాన్యజినందధేహం
 వాచయేత్ | ఉత్తరైశ్చాగ్నిం దంకాత్స్యస్త్రీకృతేష్వేనముత్తిరయావ
 స్థాప్య | ఆగంతానహగన్తహిప్రసుమృత్యుంయయాతన | అష్టాస్సంచరే
 మహిస్వ సిచరతావహస్వప్త్యాప్యహేభ్యః | వాచయేత్ | ఉగకాంజలిను
 స్యాంజలావాసేయోత్తిరీయాశ్చాప్రోత్థ్య | సముద్రాగూర్నిర్మథుమాగ్ ఉ
 దారదుపాగ్ శునాసమమృతత్వమశ్యాం | ఇమేసుతేత్తయస్సూగ్యస్య
 యేభిస్సపిత్యంశితరోనాయక్ | సకృన్యంత్రేన్ద్విష్టాష్ట్యంవాచయేత్ | ఉత్త
 రైర్దక్షిణేహస్తేగృహీత్వా | అగ్నిస్తేహస్తమగ్రభీత్ | సోమస్తేహస్తమగ్ర
 భీత్ | సవితాతేహస్తమగ్రభీత్ | సరస్వతేహస్తమగ్రభీత్ | సూమతే
 హస్తమగ్రభీత్ | బృహస్పతేహస్తమగ్రభీత్ | అవ్యమాతేహస్తమగ్రభీత్
 ఆగ్ శుస్తేహస్తమగ్రభీత్ | భగస్తేహస్తమగ్రభీత్ మిత్రస్తేహస్తమగ్రభీత్
 మిత్రస్త్వసునికర్తాగ్నిరాచార్యస్తవ | సర్వేహమంత్రేనకృత్యంత్యుగ్ని
 యాత్ | ఉత్తరైర్దక్షిణతాభ్యంపరిదాయ | అగ్నయేత్వాపరిదదామినారా
 యణశర్త్తుక్ | సోమాయత్వాపరిదదామినారాయణశర్త్తుక్ | సమిత్రత్వా
 పరిదదామినారాయణశర్త్తుక్ | సరస్వత్వాపరిదదామినారాయణశర్త్తుక్
 మృత్యువేత్వాపరిదదామినారాయణశర్త్తుక్ | యమాయత్వాపరిదదామినా
 రాయణశర్త్తుక్ | గదాయత్వాపరిదదామినారాయణశర్త్తుక్ | అంతకాయ
 త్వాపరిదదామినారాయణశర్త్తుక్ | అన్యస్తాపరిదదామినారాయణశ
 ర్త్తుక్ | కీషకీభ్యస్తాపరిదదామినారాయణశర్త్తుక్ | పృథివ్యైత్వాపరిదదా
 నరామైపరిదదామినారాయణశర్త్తుక్ || స్తో || అంతకుసగ్వమంత్రాణాం
 హస్తగ్రహణవివ్యతే | దేవతాభ్యంపరిదానం | రక్షణాచపుష్కలపుష్కల ||
 దేవస్సత్వేతి యజుశుకుమారమంక ఉపవేశ్య | చూర్ణికామంకాఞ్చకాని
 పాతయిత్వా * ఉపనయనమంగళాష్టకాని * స్తో || తదేవలగ్నంసుదినంత
 దేవతారాబలంచంద్రబలంతదేవ | విద్యాబలంచైవబలంతదేవలక్ష్మీపతేతేం
 సుక్రియంగంస్తరామి * సులగ్నా | ఆదోగణేశస్తదనుస్వయంభూస్తతోగిరిశ

స్తదనంతరంహరిః । ఏతేసదాదేవగణాదిశంశువటోశ్చిరాయశ్శుభకీర్తి
విద్యాః॥ ౧ ॥ సుమేరసారత్నగిరిండ్రసీలకైలాసపింధ్యాచలహేమకూటాః।
గిర్యస్సమస్తాస్తతతందిశంతువటోశ్చిరాయు...విద్యాః॥ ౨॥ గోదావరీసిం
ధుమలాపహరీవేగావలీనంజవతీప్రశస్తాః । నద్యస్సమస్తాస్తతతందిశంతువ
టోశ్చి...విద్యాః॥ ౩॥ కృష్ణాజినందన్యసుయీచమాంజీపాలాశదండఃపరి
ధానశాలీ యజ్ఞోపవీతానిదిశంతువటోశ్చి...విద్యాః॥ ౪॥ తాంబూ
లగంధాక్షతపత్రపుష్పదీపాంకురాశీర్వచనానియాని। పుణ్యాహవాక్యానిది
శంతుతానివటోశ్చి...విద్యాః॥ ౫॥ మందారధాత్రీరుహపారిజాతసంతా
నకల్పవృషుచందనాని। కల్పవృషాభ్యాదిశంతుతానివటోశ్చి...విద్యాః॥
౬॥ జంభూరివైశ్వానరకాలపుణ్యాస్సగిస్సకీర్తనాంకరజేత్రశాః । ఏతేస
దాదిక్షతయోదిశంశువటోశ్చి...విద్యాః॥ ౭॥ ఓంకారసవ్యాహృతిమంత్ర
ముద్రాస్సావిత్రీగాయత్రీసరస్వతీస్సరాః । ఛందాంసేవేదాశ్చదిశంతుస
ర్వేవటోశ్చి...విద్యాః॥ ౮॥ వశిష్టజాబాలిదరాశరాత్రివాఘాలబోధాయ
నజామదగ్నాః। భృగ్వంగిరోగౌతమకాశ్యపాశ్వపటోశ్చి...విద్యాః॥ ౯॥
సులగ్నాసావధానా। సుముహూర్తాసావధానా॥.....
*చూర్ణికా*స్వప్త్యష్టాశీతేనమాస్రాణాంద్విజగురుడైవత్యానాంపురుహూ
తహుతవహదండధర్మశాచరపాశపాణినమీరణవైశ్రవణశశిశేఖరాణాం।
ఆయుష్కతఃకమలాసనస్యగౌరీమనోవల్లభస్సత్రీలక్ష్మీనారాయణస్యప్రజ్ఞాగు
రోస్సురగురోర్మృకండుమునినయనమార్తాండాతులధుర్యవర్యస్యవాలఖిల్య
స్యతపోనిష్ఠాగరిత్రవరిష్ఠస్యవసిష్ఠస్య ఉర్వీమర్వావపీర్యకృతాంభోధేకుంభి
నీవిజృంభణస్తంభవిభ్రామస్యపారావారవీర్యగాంభీర్యస్య శ్రీశైలమరని
వాసినాం। మందమకరందబిందుసందోహపురందరపాదపానాం। చింతా
మణిమరకతమాణిక్యముక్తాద్రవాళవజ్రవైడూర్యగోమేధికపువ్యరాగకాస్తు
ఖాదీనాం। దినమణిరమణీయరమణీతాశేషజనజీవనకీరణానాం। గీర్వాణప్ర
భృతీనాం। చింతామణికల్పవృక్షకామధేమానాం। అగణ్యపాగిగణ్యవరేణ్యశ
రణ్యనాం। సనకసనందనసనతుమారసనత్సుజాతనారదాదిదేవక్షీణాం। చ

తున్నభవేదవ్యాసజపితపడంగ సహితముగృహస్థామాధర్వణోపనిషద్వేద్య
 బ్రహ్మవేదాంతకర్మవేదానాం । తత్ప్రచారస్యజగత్ప్రాయాబీలావిలాసస్యస
 చ్చిదానందవిగ్రహస్యకస్యసరబ్రహ్మణః భూకరణకళాపరిపూర్ణయోశ్చంద్ర
 సూర్యయోద్వయస్యసత్త్వరజస్తమోగుణాత్మకమూర్తిత్రయాణాం త్రిలోకా
 నాం । చతురాననస్యచతుర్ముఖానాం । పరమేశ్వరస్యపంచముఖానాం । కుమా
 రస్సామినఃషణ్ముఖానాం । సప్తర్షీణామష్టవసూనాంనవగ్రహాణాందశావ
 తారాణామేకాదశరుద్రాణాం ద్వాదశాదిత్యానాం త్రయోవశవిశ్వేషాం ।
 చతుర్దశమనూనాం పంచదశదినానాం షోడశకలానాం సప్తదశశూ
 నాం । అష్టాదశప్రతిపురాణానాం । అష్టావింశతీనక్షత్రాణాం । త్రయస్త్రీం
 శశోగ్రహాటిదేవానాం । పట్టమాంజిస్తకాసుంభసువర్ణాభరణదీపీనాంబరా
 లంకృతదివ్యస్త్రీబాహ్మణానాం అవిష్ణువినాయకప్రసాదేనగ్రీలక్ష్మీనారా
 యణప్రసాదేనచాస్యనటోఃఇత్యుజీరకకథిగుడఫలకుసుమామంగళద్రవ్యా
 ణిశుభకరాణిస్సృగి । అష్టిస్త్వహూర్దేతల్లగ్నశూలారాద్రేకాగ్రణనవాంశ
 ద్వాదశాంశత్రింశాంశత్రింశదంశాంశైశ్శుభానుకూలాస్తర్వేగ్రహస్సనక్ష
 త్రాశుభపకాదశస్థానఫలచావరదాస్సుప్రీతాస్సుప్రసన్నాస్సుమూహూ
 రాభవంతు* దేవస్యత్వాసవితుఃప్రసవఉపనయెనారాయణశర్కరముహూ
 ర్తికాలెతత్సనస్సమీపమానయతిసుప్రజాఇతిదక్షిణైకశ్లేజపతిః । సుప్రజాఃప్రజ
 యాభూయాస్సురీరోపీరైస్సువర్చవర్చసాసుపోషఃపోషైః । బ్రహ్మదర్శమా
 గామితిప్రసూత ఇత్యంతంకుమారఆహ । బ్రహ్మచర్యమాగాముపమాం
 నయస్వదేవేనసవిత్రా ప్రసూతఃప్రప్తంపరస్య । ప్రతివచనంకుమారస్య ।
 కోనామాసి । ఇత్యాచార్యః । నారాయణశక్తానామాస్త్రితీకుమారః ।
 కస్య బ్రహ్మచార్యసి నారాయణశర్కర । ఇత్యాచార్యః । పాణిస్య
 బ్రహ్మచార్యస్త్రీతీకుమారః । ఆచార్యః । నారాయణశర్కరైషతేదేవసూ
 ర్యబ్రహ్మచారీతం గోపాయసమాన్మతైషతే సూర్యపుత్రస్స దీక్షాయు
 స్సమాన్మతయాగ్ స్వస్తిమగ్నిర్వాయు సూర్యశ్చంద్రమా ఆపోసుసంచ
 రంతితాగ్ స్వస్తిమనుసంచర నారాయణశర్కర । శేషం పరోజపతి

ప్రత్యగాశిషంజైసంవాచయతి । అధ్వనామధ్వపతేశ్రేష్ఠస్యాధ్వనఃపార
 మశీయః కుమారంవాచయతిఉక్తమాజ్యభాగాంతమత్రైసముత్తరాఽహు
 తీహ్వావయిత్వా । యోగైయోగఇతి ప్రతిమంత్రమేకాదశాజ్యాహుతీఃకు
 మారేణ హోవయిత్వా॥ (శ్లో॥యోగాదీన్వాచయన్నేవ కుమారంహోవ.
 యేభలు ద్వితీయవతుర్థాబ్రూయాదాచార్యోజహుయాద్వటుః) కుమా
 రోజు హుతిః । యోగైయోగైతవస్తగం వాజైవాజైహవామహే । సభా
 యఇంద్రమూతయేస్వాహా । ఇంద్రాయేదం । తతఆచార్యః । ఇమమగ్న
 ఆయుషేవర్చసే కృషిప్రియగ్ంరేతోవరుణసోమరాజన్ । మాలేవాస్తా
 అదితేశర్తయన్భవిశ్వేదేవాజరదష్టిర్యథాసత్స్వాహా । అగ్నివరుణసోమా
 దివివిశ్వేభ్యోదేవేభ్యఇదం । కుమారః । శతమిన్నశరవోఅంతదేవాయత్రా
 నశ్వక్రాజరసంతమానాం । పుత్రాసోయత్రపితరోభవంతిమానోమధ్య
 రీరిషతాయుర్గంతోస్స్వాహా । దేవేభ్యఇదం । తతఆచార్యః । అగ్నిష్టాయః
 ప్రతరాం దధాత్వగ్నిష్టేపుష్టిం ప్రతరాంకృణోతు । ఇంద్రోమరుద్భిర్భ
 తుధాకృణోత్వాదిత్యైస్తైవసుభిరాదధాతుస్వాహా । అగ్నింద్రమరుదాదిత్య
 వసుభ్యఇదం । కుమారః । మేధాంమహ్యమం గిరసోమేధాగ్ంసప్తఋ
 షయోదమః । మేధాంమహ్యం ప్రజాపతిర్దైధా మగ్నిర్దధాతుమేస్వా
 హా । అంగిరస్సప్తషిప్రజాపత్యగ్నిభ్యఇదం । అఘరాసుచయామేధాగం
 ధర్వేషుచయద్యశః । దైవీయామానుషీమేధాసామామావిశతాదిహస్వా
 హా । మేధాయాఇదం । ఇమంమేవరుణ...రాచకేస్వాహా । వరుణా
 యేదం । తత్స్వాయామి...ప్రమోషీస్వాహా-వరుణాయేదం - త్వన్నో
 అగ్నే...ప్రముముద్భ్యస్తత్స్వాహా । అగ్నివరుణాభ్యామిదం । సత్వ
 న్నోఅగ్నే...సుహవోనవిధిస్వాహా । అగ్నివరుణాభ్యామిదం । త్వమగ్నేఅ
 యాస్యయాసన్...భేషజగ్స్వాహా । అయసెగ్నయఇదం । ప్రతిమంత్ర
 మేకాదశాజ్యాహుతీః కుమారేణహోవయిత్వా । అపాస్తసమిధమిక్తు
 సన్నహసంచాగ్నౌప్రహృత్య । చీతంచేత్యప్త పంచాశ దుపహూ
 మాహుత్వా । శమ్యాఅపోహ్య । అప్సిస్ప్రకృతే కర్తుణీత్యాదిఅనా

జ్ఞాతాది హూమాంతే అస్మిన్ గర్భాని యజుర్భ్యోష ప్రాయశ్చిత్తంకరి
 ష్యే । భవస్సాన్వహో । వాయవత్తనం ॥ (శ్లో ॥ యతుర్భుజీబ్రాహ్మ
 ణశబ్ద ఉక్తోభేషోస్తిచైత్తత్రతోవసీతా । తతుర్భువహ్నౌ భవఅహుతి
 సాన్వీధ్యువేదనాజ్ఞాతవిశ్రయంవా) హస్తం ప్రతూ ధ్యేత్యాది శరిషేచ
 నాంతంకృత్వా । అపరేణాగ్నిముదగగ్రంకూర్చంనిధాయ । తస్మిన్నుత్తరే
 ణయజుషోప నెత్తోపవిశతి । రాష్ట్రగ్భృకస్యాచార్యాసంధీమాత్వద్యోషం ॥
 (శ్లో ॥ ఆచార్యాయపటుఃకూర్చంబద్ధాదగ్రముదగ్యధా । తథానిధాయత
 తూర్-రైరాష్ట్రగ్భృకృజుషాగురుః) పురస్తాత్ప్రత్యజాసీనః కుమారోదక్షి
 ణేనపాణినాగురోః దక్షిణంపాదమన్వారభ్యాహసావిత్రీం భోఅనుబూ
 హీతిబ్రూయాత్ తస్మాఅన్వాహ తస్మవితురితివచోచ్ఛర్ధచ్చశస్త తస్సర్వా
 వ్యాహృతీర్విహృతాః పాదాదిపద్వంతేషువా తథార్ధర్చయో రుత్తమాం
 కృత్వాన్వయాం । ఓంభూః । తత్సవీతుర్వరేణ్యం । ఓంభువః । భగోదేవ
 స్యగ్రీమహిః । ఓం సువః । ధియోయోనః । ప్రచోదయాత్ । ఓంభూః । తత్సవీతు
 ర్వరేణ్యంభగ్రోదేవస్యగ్రీమహిః । ఓంభువః । ధియోయోనః । ప్రచోదయాత్ ।
 ఓం సువః । తత్సవీతుర్వరేణ్యంభగ్రోదేవస్యగ్రీమహిః । ధియోయోనః । ప్రచోద
 యాత్ ॥ గాయత్రీఉపదేశముహూర్త... సుముహూర్తోఅస్తు । పుమారఉత్త
 రేణమంత్రేణోత్తరమోఽథముపస్పృశతి । అస్పృశమసాహోమ్యప్రాణస్వం
 మేగోపాయ । ఆంఘ్రి । శ్యావాంతపర్యంరావోష్టాపుపస్పృశ్యాచామే
 దితివచనాత్ । కర్ణాపుత్తరేణ । బ్రహ్మణఆణీస్థః । కర్ణౌస్పృశతి । దండ
 మాత్తరేణా దక్షి-పాలాశోదండోబ్రాహ్మణస్య వైయగ్రోధసూంధజోవా
 జగ్రోగాజన్యస్యబాదరబౌదుంబరో వావైశ్యస్యవాత్సోదంశ ఇత్వవర్ణసం
 యోగైవైకరూపదిశంతి । సుశ్రవస్సుశ్రవసంమాకురుయథాత్వగ్ంసుశ్రవస్సు
 శ్రవాఅప్యైవహమగ్ంసుశ్రవస్సుశ్రవాభూయాసంయథాత్వగ్ంసుశ్రవో
 దేవానాం నిధిగోపోవైవహమం బ్రహ్మణానాం బ్రహ్మణోనిధిగోపో
 భూయాసం । స్మృతంచమత్తత్యేతద్వాచయత్వా । స్మృతంచమేత్మతంచ
 మేతత్మతంచయంత్రతం । నిందాచమేసిందాచమేతత్మతంచయంత్రతం - శ్ర

ద్ధాచమేశ్రద్ధాచమేతన్నఉభయంవ్రతం । విద్యాచమేవిద్యాచమేతన్నఉభ
యంవ్రతంశ్రుతంచమే । శ్రుతంచమేతన్నఉభయంవ్రతం । సన్యోచమేనృతం
చమేతన్నఉభయంవ్రతం । తపశ్చమేతపశ్చమేతన్నఉభయంవ్రతం । వ్రతంచమే
వ్రతంచమేతన్నఉభయంవ్రతం । యద్బ్రాహ్మణానాంబ్రహ్మణీవ్రతం । యదగ్నే
స్సేంద్రస్యసప్రజాపతిశ్చసదేవస్యసదేవరాజస్యసమనుష్యస్యసమనుష్యరా
జస్యసపితృశ్చసపితృరాజస్యసగంధర్వాఘృగస్తస్యయక్షఆత్మనఆత్మనీవ్రతం ।
తేనాహగ్ంసర్వవ్రతోభూయాంసం । గురవేవరండత్వా గురో వరం । తేదదా
మీతికుమారోబుగ్రియాత్ । ఆచార్యస్సప్తదశకృతోష్వపాస్య । దేవస్యత్వా
సమితుః ప్రసవేతిశ్వితోర్బాహుభ్యాం । పూణ్ణోహస్తాభ్యాంప్రతిగృణ్ణోమి ।
రాజాత్వా వరుణోనయతు దేవిపక్షిణైరుద్రాయగాం । తేనామృతత్వమ
స్యాంవ...ప్రతిగృణ్ణోతు । ఉదాయుషేత్యుజ్ఞాప్య । ఉదాయుషాస్వాయు
షోదోషధీనాగ్ం రసేనోత్పర్జన్యస్య శుష్కేహోదస్థామ మృతాగ్ంఅను ।
వాచయతిఉత్తరైరాదిత్యముపతిష్ఠతే । తచ్ఛత్రుదైవహితంపురస్తాచ్ఛుక్ర
ముచ్చరత్ । పశ్యేమశరదశ్శతం । జీవేమశరదశ్శతం - నందామశరదశ్శ
తం । మోదామశరదశ్శశంభవామశరదశ్శతం - శ్రుణవామశరదశ్శతం ।
ప్రబ్రవామశరదశ్శతం - అజీతాస్యామశరదశ్శతం - జ్యోక్చసూర్యందృ
శే॥ యంకామయతనానుమద్భిద్యేతేతితముత్తరయా దక్షిణేహస్తైగృణ్ణీ
యాత్ - ఆథకామ్యవిధిమాహ - యష్టిన్భూతంచభవ్యంచసర్వేలోకాస్స
మాహితాః - తేనగృణ్ణోమిత్వామహంసహ్యంగృణ్ణోమిత్వామహంప్రజా
పతినాత్వామహ్యంగృణ్ణోమినారాయణశర్క - త్ర్యహమేతమగ్నింధార
యంతిత్వారలవణవర్జనంచ- పరిత్యేతిపరిమృజ్య- * అగ్నికార్యం * ప్రాణా
నాయమ్య- ఏవంగుణవిశేషణవిశిష్టే...శుభేభ్యదయముహూర్తై శ్రీమా
న్గోతః । నామధేయోహం మమఉపాస్తమరితక్షయద్వారా శ్రీపరమేశ్వ
ర...ప్రీత్యర్థం పారితరగ్నికార్యంకరిష్యే - పరిత్వాగ్నేపరిమృజామ్య
యుషాచధనేనచ- సుప్రజాః ప్రజయాభూయాంసగ్ంసువీరోవీరైస్సువర్చా
వర్చసా సుపోషఃపోషైస్సు గృహాగృహైస్సుపతిః పత్యాసుమేథామేథ

యాసుబ్రహ్మబ్రహ్మచారిభిః - పరిమృజ్యాంకృత్యఅది తేనుమన్యస్వ | అను
మ తేనుమన్యస్వ - సరస్వతేనుమన్య స్వ దేవసవితఃప్రిసువ - తస్మిన్నుత్తరై
స్సమిథఅదభ్యుత్ - అగ్నయే సమిథమితద్వానశసమిథఅదభాతి అగ్నయే
సమిథమాహోరవంబృహతే జాతపెదసే | యథాత్వమగ్నే సమిథాస
మిథ్యసపవం మామాయమావర్చసా సన్యామెథయా ప్రజయాపశుభిర్బ్రా
హ్మనర్చసే నాన్మాద్యేనసమేథయస్వాహా - అగ్నయభ్రం - ఎథోస్యేసి
షీమహిస్వాహా - అగ్నయభ్రం - సమిదసి సమేసి షీమహిస్వాహా | అగ్న
యభ్రం తేజోసితేజోమయి థేహిస్వాహా - అగ్నయభ్రం - అపోఅద్యా
న్వచారిషగ్ం రసేనసమస్తృత్యహి | పయస్వాగ్ం అగ్న ఆగమతంమా
నగ్ంస్పృశవర్చసాస్వాహా - అగ్నయభ్రం - సమాగ్నే వర్చసాస్పృశ
ప్రజయాచథనేనచస్వాహా - అగ్నయభ్రం - విష్యన్తే అస్యదేవాభ్రం
దోవిద్యాశ్సహషిభిస్సాహా - ఇంద్రానాదం - అగ్నయేబృహతేనా
కాయస్వాహా - అగ్నయేబృహతేనాకాయేదం - ద్యావాప్రథివీధ్యాగ్
స్వాహా - ద్యావాప్రథివీధ్యామిదం - ఏసాతేఅగ్నేసమిత్తయావర్ణస్వ
చాప్యాయస్వచతయాహంవర్ణమానోభూయా సమాప్యాయమానశ్చ
స్వాహా | అగ్నయభ్రం - యోమాగ్నేభాగి నగ్ంసంతమథా భాగంచ
కీర్ణత్యభాగమగ్నేతం కురుమామగ్నేభాగినంతుస్వాహా | అగ్నయభ్ర
దం | సమిథమాధాయాగ్నే సర్వప్రతోభూయాస్త్వస్వాహా | అగ్నయ
భ్రం | భూర్భువస్సువస్సాహా ప్రజాపతయభ్రం | అంతేతూష్టింపరిస
మూహ్య | అది తేన్వమగ్నేష్టాః | అనుమ తేన్వమగ్నేష్టాః | సరస్వతేన్వమగ్న్
ష్టాః | దేవసవితఃప్రసవీః | యతైఅగ్నేతేజస్తేనాహంతేజస్వీ భూయాసం
యతే అగ్నేవర్చస్తేనాహంవర్ణ స్వీభూయాసం యతైఅగ్నేహారస్తేనా
హగ్ంహరిస్వీభూయాసం | మయిమేధాంమయిప్రజాంమయ్యగ్నిస్తేజోద
ధాతుమయి మేధాంమయిప్రజాంమయింద్ర ఇంద్రియందధాతు | మయిమే
ధాంమయిప్రజాంమయిసూర్యోభాగోదధాతు | మానస్తోకేతనయేమాన
ఆయుషిమానోగోషుమానో అశ్వేషురీషః | వీరాన్మానోరుద్రధామితోవ

ధీహావిష్ణుం శోనమసావిధేమతే । త్రాయయపంజవదగ్నేః కశ్యపస్యత్రాయ
యపంయద్యేవానాంత్రాయయపంత్యేలస్త్వత్రాయయపం । భస్మనాశిరోల
లాటవక్షస్సంధేః పుత్రకానితుర్యాత్ । మేధావీభూయాసం । తేజస్వీభూ
యాసం । వర్చస్వీభూయాసం । బ్రహ్మవర్చస్వీభూయాసం । ఆయుష్మాన్
భూయాసం । అన్నాదోభూయాసం । యశస్వీభూయాసం । సర్వసమృద్ధో
భూయాసం । పునస్త్యాదిత్యా ..... కామాస్వాపః । స్వప్తిగ్రహమిత్యా
దిసమస్కారకర్యాత్ । హూమాంతే శ్రీయజ్ఞ పురుషాయనమః । ధ్యానా
దిషోఽశోపచారపూజాస్సమర్పయామియస్యప్రృత్యేత్యాది॥ ఏవమన్యప్తి
న్నపిసదారణ్యాచేధానా హృత్ప్రేక్షయానగ్ంశాస్తి.....*

ఆచార్యః । బ్రహ్మచార్యసి । కుమారః । బాధం కామచారవాదభక్ష
ణకామోనభవామి ఆచార్యః । ఆపోశాన । కుమారః బాధమశ్నోమి । ఆచా
ర్యః । కర్తృతురు । కుమారః । బాధంకరోమి । ఆచార్యః । మానుషుస్థాః । కుమా
రః । బాధందివానస్వపామి । ఆచార్యః । భిక్షాచర్యంచర । కుమారః బాధంచ
రామి । ఆచార్యః । ఆచార్యాగ్రీవోభవ । కుమారోబాధంభవామి । భవస్థిర
ననుష్ఠాతస్సయాజనాదికన్యనకరోమి । తతోగురుంమాతరమన్యగ్ శ్చ
పృథాన్నమస్కర్యాత్ । భవాభిక్షాండరాత్వితిపురుషం । భవతోభిక్షాండే
హీతిస్త్రీయంయాచయేత్ ॥ (శ్లో॥ గాయత్రీం గురుణాదిప్రాంత్యన్నాసూ
ర్యమభ్యసేత్ । సూర్యేస్తగిభిరంపాస్త్రే సాయంసంధ్యాముషకగ్రీమేత్ ।
అగ్నికార్యంతతః కుర్యాన్నంధ్యయోరుభయోరపి । తతోభివాదయెద్వృ
ద్ధానసావహమితిబృవత్) సగ్ంశాసనాంతేభిక్షాచరణం । ఆథాన్నాఅరి
క్తంపాత్రంప్రయచ్ఛన్నా హమాతరమెవాగ్రేభిక్షస్వేతిబోధాయనగ్న
హ్యేత్ ॥ (శ్లో॥ బ్రహ్మచార్యస్యపోశానేత్యమశిష్యవటుంగురుః । బాధమిత్యే
వసర్వత్రప్రతిబూరియాత్తతోవటుః । అదిమధ్యావసానేషుభవచ్ఛబ్దోపల
క్షితః । బ్రాహ్మణక్షత్రియవిశాంభిక్షాచర్యంయథాక్రమం॥) వాసశ్చక్షుర్ధీము
త్తరయాదత్రైత్యత్పరిధాప్య । యస్యతేవ్రథమవాస్యగ్ంహరామస్తంత్యా
విశ్వేఅవంతుదేవాః - తంత్యాభ్రాతరస్సు వృథోవర్ధమానమను జాయం

తాంబూవస్తుజాతం | గురోవాసస్తేనదామీతదద్యాత్ | ఆపస్తంబమిత్యే
తదంతముపనయనమ్ || ..... *

—(*) పాలాశకర్మ. (*)—

కేచిత్పాలాశం కర్మకుర్వంతీ శ్రీహాసేప్రిత్యహ మామభైక్షమా
చరేత్ | చతుర్థహస్యన్నస్సా రేస్సస్మాత్యాచార్యేణ సహపా
చీముదీదీంవా దిశముపని ప్రకమ్య పా శానాయమ్య | పవంవిశిష్టే...
ధర్మపక్షే సమేతస్యమనుకుమాంస్యాముష్యాభి వృధ్యర్థం మేధాజననసిధ్య
ర్థం పాలాశంకర్మకరిష్యే | పలాశములనులంకృత్యే | తత్రత్రేణ్యుదగవవ
గాణిస్థండిలానికిల్పయిత్వా తేషుయథాక్రమమావాహ్య | యశ్చింద
సామృతభోవిశ్వరూపః | ఛందోభ్యోద్యమృతాత్సంబభూవ | సమేంద్రో
మేధయాస్త్వరోతు | అమృతస్య దైవగాణిభూయాసంశరీరం మేవిచ
ర్షణం | జిహ్వమేమధుమస్తమా క్షణాన్యభూరిపిశువం | బ్రహ్మణః
కోశోసిమేధయాపిహితః | శ్రుతం మెగోపాయ | ఇతిప్రథమస్థండిలేప్రణవ
మావాహయామి | శ్రీధ్యాగ్నిస్సమిధ్యరే శ్రీధ్వా విందతేహవిః | శ్రద్ధాం
భగస్యమార్ధని | వచసావేదయామసి | ప్రియస్ శ్రద్ధేదవతః | ప్రియగ్ శ్రద్ధది
దాసతః | ప్రియంభో జేషుయజ్వసు | ఇనంమఉదితంకృధి | యథాదేవాఅసు
రేషు | శ్రద్ధాముగ్రేషుచక్రిరే | పవంభో జేషుయజ్వసు | అస్మాకముదితంకృధి |
శ్రద్ధాండేవాయజమానాః | వాయుగోపాఉపాసతే | శ్రద్ధాగ్ంహృద
య్యయాకూర్త్యా శ్రద్ధయాహూయతేహవిః | శ్రద్ధాంపాతర్హవామ
హే | శ్రద్ధాంమధ్యందినంపరి | శ్రద్ధాగ్ంసూర్యస్యనిమృచి | శ్రద్ధేశ్రద్ధాపయే
హమా | శ్రద్ధాదేవానధివస్తే | శ్రద్ధావిశ్వమిదంజగత్ | శ్రద్ధాంకామస్యమా
తరం | హవిషావర్ధయామసి | ద్వితీయస్థండిలే శ్రద్ధామావాహయామి | మేధా
దేవీజుషమాణానతిగాద్విశ్వాచీభద్రాసుమనస్యమానా | త్వయాజుష్టాను
దమానామరుక్తాన్బృహద్వదేమవిదధేసువీరాః | త్వయాజుష్టఋషిర్భవతి
దేవిత్వయాబ్రహ్మతత్రీరుతత్వయా | త్వయాజుష్టశ్చిత్రంవిందతేహసునా
నో జుషస్వద్రవిణోనమేధే | మేధాంమత్తంద్రోదధాతు మేధాందేవీసర

స్వతీ । మేధాం మె అన్వి నాపుభా వాథంతాంపుమః రస్రజా - ఆపురాసుద
యా మేధాగంధ ద్వేషు చయన్మనః - దైవీం మేధాసుస్వతీ సామాం మేధాసు
రభిర్ముతాన్ స్యాహ - ఆమాం మేధాసురభిర్విశ్వరూపాహిరణ్యవణ్ణజగ
తీజగమ్యా - ఊర్జస్వతీవయ సాపిన్వమానాసామాం మేధాసుపత్రీ కాజుషం
తాం - మయి మేధాం . . . సూర్యోగ్రాజోదధాతు - తృతీయస్థం డిలే మేధా
మావాహయామి । ప్రణవశ్రద్ధా మేధాదేవతాభ్యోగ్న్యై పాద్యావమన
సానవస్త్రగంధమాల్య భూపకీపబలీకదత్వాధోవతిష్ఠతే । ప్రణవశ్రద్ధా
మేధాదేవతాభ్యోగమః । పాద్యంసమస్తయామి । అగ్న్యైం దైవేద్యంతాం
బూలఽనీరాజనం । యశ్చౌకసాంశ్రద్ధయాగ్నిస్సమిధ్యతే । మేధా దేవతీమం
త్రపుష్పం । మమకుమారస్య మేధాజననసిద్ధిరస్త్వితిభవంతోబ్రువంతు । మే
ధాజననసిద్ధిరస్తు సమంగాదగ్నిమపూజైఃపరిశ్రేత్య । * ప్రాణానాయమ్య
ఏవం . . . ప్రీత్యగ్ం । మమకుమారస్య మేధాజననసిద్ధ్యగ్ం పాలాశ హేమామం
కరిష్యే । అగ్నింధనాద్యాయభాగాంతే । యశ్చిందసామిహి ఛందస్సాన్
క్షంవాచయన్విచాయంక్రేపయేతి చర్వాభిశ్యక్తాప్వప్రతమంత్ర మేకాదితా
జ్యాయుతీకుమారగ్ం యోగియత్వా యశ్చిందసామృతభోవిశ్వరూపః । ఛం
దోభ్యోభ్యమృరాశ్నుంబభూవ । సమేంద్రోమేధయాస్పృశోతు । అమృత
స్యదేవధారణోభూయాన్గ్ం స్యాహః । ఛందోభ్యిత్తవం । శరీరం మేవిచర్ష
ణంజిహ్వోమేచుధుమశ్శమా । కణ్ఠాభ్యాంభూరిపిశ్యవంగ్ంబ్రహ్మణఃకోశోసి
మేధయాపిహితః । శృత్రు మేగోపాయస్వాహః । ఛందోభ్యిత్తవం । ఆవహం
తీవితన్వానాకుర్వాశాచీరమాశ్శనః । వాసాగ్ంసిమమగావశ్చ । ఆన్నపా
నేచసర్వదా । తతోమేశ్రియమావహా । లోపశాంఽశుభిస్సహస్వాహః ।
ఛందోభ్యిత్తవం । ఆమాయంతుబ్రహ్మచారిణస్సాహః । ఛందోభ్యిత్తవం ।
యశోజనెసానిస్వాహః । ఛందోభ్యిత్తవం । శ్రేయాన్వస్యసోసానిస్వాహః ।
ఛందోభ్యిత్తవం । తంత్యాభగప్రవిశానిస్వాహః । ఛందోభ్యిత్తవం । సమాభగప్ర
విశస్వాహః । ఛందోభ్యిత్తవం । తత్త్రిత్సహస్రశాఖానిభగాహంత్యయిమృజే
స్వాహః । ఛందోభ్యిత్తవం । యథాప్రవరాయంతి । యథామాసాఅహర్జ

రం । ఏవంమాంబ్రహ్మచారిణః । ధాతరాయంతుసర్వతస్సాహుః । ఛందో
భ్యభిరంగప్రతివేశోసిప్రమాధాహిప్రమావ్యస్వసాహుః । ఛందోభ్యభిరంగ ।
తతఃచార్యోజుహుయాశ్శనిత్సహనజయాదప్రఃపద్యతే । పరిషేచనాం
తంకృత్వా । స్వప్తిశ్రద్ధామిత్యాం నమసాకరంకుర్యాత్ । రతఃపలాశము
లెదండంపిస్సభ్యః (శ్లో॥ మేఖలామబినందండం పాలాశాగ్రేష్యక్షిపేత్ । త
ద్వాసో గురవేదద్వావ్యురన్యనిధామేత్) సుశ్రవణతిమంత్రేణాన్య
దండమాదాయ । రేవలేస్త్వైర్ద్వాభ్యాం వాసోఽమంత్ర్యః । యాలక్ష్మంత
న్నవయన్నితీతసృభిర్వాసంపరిధావ్యరన్మృతచార్యః । పరివమేపహితం
కుమారమభిమంత్రీయతే । ఇమంకురుద్వైర్ద్వాభ్యాం మేఖలాంధారయి
త్వాత్రిమధురేణ బ్రాహ్మణాన్యోగయిత్వా సహచార్యోగృహమాగచ్ఛె
దితి॥ (శ్లో॥ సుత్యోమేఖలాదీనిబ్రాహ్మణాశ్రంభినావటుః । సర్వంపలాశే
నిక్షిప్యనవాన్యన్యానిధారయేత్ । మేఖలావనందండముపదంకమండ
లుం । అప్సూశ్రీశ్యవిశ్చాని గృహీత్వాన్యానిభూర్వవత్ । సవనంమేఖలా
దండం ధైత్యోచ్యవతనిచ । నివర్తంతేజ్వజాలీనాం పునస్సంసాకరకర్త
ణి॥ ప్రకృతమనుసరామః । ఉపకీతస్యసర్వాఉపదిష్టాః । హరిఃసంతత్యుత్ ।
ఇత్యుపనయనం.....*

—(*)పాహిత్రయోదశ హోమావః(*)—

* ఏవంకుణ... శుభకౌ అస్యకుమారస్యశస్త్రాలాల విహితకర్త
లోపపాఠ్యిచ్చితార్థం పాహిత్రయోదశ హోమాభ్యాం కర్తకరిష్యే ।
తదంగస్థంబిలోల్లేఖనాద్యన్నిప్రతిహవనకరిష్యే । చతుష్పత్రప్రయోగంకు
ర్యాత్ ॥ (శ్లో॥ నాహురొనాన్యభాగౌచ నచేత్తంనజయాదయాః । చతుష్ప
త్రప్రయోగేతు నిష్ఠిత్యోక్తంకపదినా॥) పూర్వపరిషేచనంప్రత్యా । సు
వేదచతుర్గృహీతమాభ్యాం గృహీత్వా । పునరూజ్ఞా.....విశ్వతస్సాహ
హుః । అగ్నయభిరంగం । సహరయ్యా... స్పరిసాహుః । అగ్నయభిరంగం ।

* దేశభేదాత్కర్తృభేదఃఅస్మిన్పాలాశేకర్తృణిపాహిత్రయోమం
కేచనకుర్వతి అపరేనేతిశ్చేయమ్.

పాహినోఅగ్నవనసేస్వాహా | అగ్నయశ్శవం | పాహినోవిశ్వవేదసేస్వా
 హా | విశ్వవేదసశ్శవం | యజ్ఞంపా...వసోస్వాహా | విభావసశ్శవం | స
 ర్వంపా...క్రతోస్వాహా | శతక్రతవశ్శవం | పాహినోఅగ్న...చతస్సభిర్వ
 సోస్వాహా | వసవశ్శవం | భూరగ్నయేవ...మహతేచస్వాహా | అగ్నయే
 పృథివైమహతశ్శవం | భువోవాయవే...మహతేచస్వాహా | వాయవే
 అంతరిత్రాయమహతశ్శవం | సువరాదిత్యాయ...మహతేచస్వాహా |
 ఆదిత్యాయదివేమహతశ్శవం | భూర్భువస్సువ శ్చందమసేచ...మహతే
 చస్వాహా | చంద్రమసేగర్జతేభ్యోదిగోభ్యోమహతశ్శవం | పునరుజా...
 విశ్వతస్వాహా | అగ్నయశ్శవం | సహాయా...తస్మరిచ్ఛాహా | అగ్నయశ్శ
 వం | సర్వప్రియస్త్వి శంకరిష్యే | ఓంభూర్భువస్సువస్వాహా | ప్రజాపత
 యశ్శవం | ఉత్తరపరిషేచనంకృత్వా | ఆనేనపాహిత్రయోవశశహూమేన
 భగవాత్సర్వాత్కః శ్రీయశ్లేశ్వరిఃప్రియతాం || (గ్లో || పునరుజ్ఞానహా
 ద్యంతే మధ్యపాహీతిపంచకం | మహావ్యాహృత్భిశ్చైచ్చనపాహి హూ
 మంసమావరేత్ |) ఇతిపాహిత్రయోవశశహూమః | .....*

—(*)ఉపాకర్తప్రకరణం(*)—

శ్రీగురుభ్యోనమఃహరిః | గృహ్యపూత్రే || ఉపాకర్తేసమా
 పనెచఋషిగ్యఃప్రజ్ఞాయతే | సగనస్సృద్ధిర్వోయః | ఓషధీషుప్రామర్భావే
 శ్రావణ్యాంపాణ్డమాస్యాం | ప్రైస్త్రహాచార్యఃసడింతటాకంవాగత్వా | కేశ
 శ్చక్రలోమనఃఖనివాసమత్వా | మృత్తికాస్నానంవారుణస్నానంకృత్వా |
 పాశానాయమ్య | ఏవంగుణేన్యాదిశుభశ్శౌ | మమోపాత్త...ప్రీత్యం
 శ్రావణ్యాంపాణ్డమాస్యాం అభీరానాం | ఛందపాంసవీర్యత్వాయ అధ్యా
 యోత్సర్జనాఖ్యంకర్తకరిష్యమాణః | ఉత్సర్జనకాలాఃపన్నదోషప్రాయశ్చి
 త్తార్థంపాహిత్రయోత శశహూమాఖ్యం కర్తకరిష్యమాణః | అక్షేప్య
 మాణానాంఛందసాగ్ం సవీర్యత్వాయ అధ్యామోపాకర్తాఖ్యం కర్తక
 రిష్యమాణః | పాశాపర్యాదినవర్షిపూజా హూమాఖ్యం కర్తకరి
 ష్యమాణః | సర్వేషాం మహాజనానాం సంవత్సర కృతదోషప్రామర్భా
 వే

బ్రహ్మం పరజామేమామాశ్విం కర్తకరిష్యమాణః । తదాదౌ శుశ్ర
 థం వృశ్రథమభ్యుపయాథం చ మహాజన్తైస్సహస్వప్తి పుణ్యాహవాదనం
 కరిష్యే । ఇతి సంకల్ప్య । పుణ్యాహంవాచయిత్వా । ప్రాణానాయ
 న్య । ఏవంతుణేత్వాశుభిః ॥ శ్రీవశ్యాంసాన్యమాస్యానుధీతానాం
 ఛందసాగ్ంసపీఠ్యత్వాం అధ్యాయోన్మన్తం హేమ - మాశ్వింకర్తకరిష్యే
 ఉపాకరిణే । అధ్యేష్యమాణానాం ఛందసాగ్ంసపీఠ్యత్వాం అధ్యాయో
 పాపకర్తృహేమ - మాశ్వింకర్తకరిష్యే । తదంగస్థంక్షిలోష్టభినాద్యోప్రిత
 స్థాపనాదిరిషేచసాంతలక్ష్మత్వా । ప్రాజాపత్యాదినస్త్రిసస్వయేత్ । నివీతీ
 భూత్వా ప్రజాపతింకాండ్వీ మావాహయామి । సోమంకాండ్వీ మావాహ
 యామి । అగ్నింకాండ్వీ మావాహయామి । పితౄంకాండ్వీ నా
 వాహయామి । సాగ్ంహితిర్దేవతాఉపనిషకతివాహయామి । యాజ్ఞీకీర్దే
 వతాఉపనిషకతివాహయామి । వారుణీర్దేవరౌతపనిషకతివాహయామి ।
 బ్రహ్మణ్యోగ్స్వయంభుపమావాహయామి । సవనస్పతిమావాహయామి । ఉ
 పవీతీ - ప్రాజాపత్యాదికాండ్వీ దేవతాభ్యోనమః । ధ్యానాదిషోడశోపచా
 రపూజాస్సనుగ్మయామి ॥ నివీతీభూత్వా ప్రజాపతింకాండ్వీ పితర్వయా
 మితర్వయామి । సోమంకాండ్వీ పితర్...మి ॥ ౧ ॥ అగ్నింకాండ్వీ పితర్...
 మి ॥ ౨ ॥ విశ్వోదేవస్తాండ్వీ పీగ్స్త...మి ॥ ౩ ॥ సాగ్ంహితిర్దేవతాఉపని
 షకస్త...మి ॥ ౪ ॥ యాజ్ఞీకీర్దేవతాఉపనిషకస్త...మి । వారుణీర్దేవతాఉపని
 షకస్త...మి ॥ ౫ ॥ బ్రహ్మణ్యోగ్స్వయంభువంత...మి । సదసస్పతింత...మి ॥ ౬ ॥
 ఇతితస్మయిత్వా ఉపవీతీభూత్వా । ఉత్తరేణాగ్నింస్రాగ్గ్రాణాదర్భాత్స
 గ్స్పీఠ్య...అగ్నిముఖాంతంకృత్వా । అన్వారభేష్యం తెవాగ్ని సునేహజ్య
 హుతీర్బు హేమాతి సర్వేనివీతనః । ప్రజాపతయేకాండ్వీ పయస్వాహ । ప్రజా
 పతయేకాండ్వీయశ్శకం సోమాయకాండ్వీయస్వాహ । సోమాయకాండ్వీ
 పయశ్శకం । అగ్నయేకాండ్వీ పయస్వాహ । అగ్నయేకాండ్వీ పయశ్శకం ।
 విశ్వేభ్యోదేవేభ్యః కాండ్వీ శ్శిస్వాహ - విశ్వేభ్యోదేవేభ్యః కాండ్
 వీశ్శిశ్శకం - సాగ్ంహితిభ్యోదేవతాభ్యుపనిషకస్త్రిసస్వాహ । సాగ్ంహి

తీర్థాధిపతి తాళవలసిన పద్మవిభజనం । యాజ్ఞోక్తి భోగ్య దేవతాభ్యుదయ పరిషత్తు
స్వాహా । యాజ్ఞోక్తి భోగ్య దేవతాభ్యుదయ పరిషత్తు విభజనం । వారుణీభ్యో
దేవతాభ్యుదయ పరిషత్తు స్వాహా । వారుణీభ్యో దేవతాభ్యుదయ పరిషత్తు
పరిషత్తు విభజనం । బ్రహ్మాణే నమః - బ్రహ్మాణే నమః - బ్రహ్మాణే నమః
సదసస్సుకయే స్వాహా సదసస్సుతయ విభజనం - ఉపవీతి సదసస్సుతయ విభజనం
ప్రియమింద్రస్య కామ్యం - సని మెథామయా శిష్యా స్వాహా - సదసస్సుకయ
విభజనం - అఖిలే వాచా జహన్ముయాత్ - ఇషే త్వో ర్జైర్వా... కర్తృణామ్ స్వాహా -
ఛందోభ్యుదయం - అగ్నిమితే .. రక్షాధాతమం స్వాహా ఛందోభ్యుదయం - అగ్ని
ఆయాహి... బ్రహ్మ సి స్వాహా - ఛందోభ్యుదయం - శంకో దేవీరభిష్టయ... రభి
స్రీవంతు న స్వాహా - ఛందోభ్యుదయం యజ్ఞోపవీత గ్రంథం విశ్రాంత్య ఆజ్యే
నాక్త్యా స్రచ్చిదాయ - యజ్ఞోపవీతం... బలమస్తు తేజస్వాహా. అగ్నేయే
రమాత్మన విభజనం - శిష్యై సహ చార్యః ప్రాణానామ్యుపవంగుణే త్యాదిశు
భిక్షా-మమోపాత్త... పీత్యర్థం అధీతానాం ఛందసాగ్ సంవీర్యత్వాయ
అధ్యాయోత్సర్జనాం.. అధ్యేష్య మాణానాం ఛందసాగ్ సంవీర్యత్వాయ
అధ్యాయోపాకర్తాం.. శ్రోతస్త్వార్థ నిత్య కర్తామస్తాగ్ యోగ్యతాఫ
లిప్త్యర్థం యజ్ఞోపవీత దానం హారణం చకరిష్యే - యజ్ఞోపవీత దానానంత
రం యజ్ఞోపవీతమితి మంత్రేణ హారయేత్ * బ్రహ్మయజ్ఞః * దర్శేష్యాసి
మో దర్భాధారయ మాణః ప్రాణానామ్యు - ఏవంగుణే త్యాదిశుభ
భిక్షామమోపాత్త ... పీత్యర్థం శ్రావణాయ ... అధీతానాం ఛంద
సాగ్ సంవీర్యత్వాయ అధ్యాయోత్సర్జనాం.. అధ్యేష్య మాణానాం ఛంద
సాగ్ సంవీర్యత్వాయ అధ్యాయోపాకర్తాం.. దేవీర్షిత్వ తుష్టిర్థం బ్రహ్మ
మిథాసిధ్యర్థం బ్రహ్మయజ్ఞేనయ త్యే॥ .....*

—(*)అథబ్రహ్మయజ్ఞః. (*)—

* విద్యుకసివిద్య మేపాప్తానమృతాత్సత్యముపైమి । హస్తావననిజ్య ।
 ॥ రాచామేత్ । ద్విఃపరిమృజ్య । సకృదుపస్పృశ్య । యత్సప్యం పాణిపాదా
 నిత్య । బ్రహ్మయజ్ఞస్యాప్యయ మేవక్రమఃపరంతునంకల్పభేదో స్తీర్ణిజ్ఞేయమ్.

ప్రోక్షణి శిరశ్చతుషీనాసికేశ్రోత్రేహృదయమాలభ్యః దక్షిణోత్తరౌపా
 నీపాదౌ కృత్వాసపవిత్రాటమీవప్రతిపద్యతే ఓంఋషోఅక్షరేపరమేవ్యో
 మః। యస్మిన్ దేవాఅభిషేన్యసిషేమర్యస్తన్నవెదకిమృచాకరిష్యతి। యఇ
 ద్విదుస్తఇమేసమాసతే। ఏవంఃః ఓంభూః। తత్సవితుర్వరేణ్యం ఓంభు
 వః। భర్గోదేవస్యధీమహి। ఓంఋషః। ధియోయోనఃప్రచోదయాత్ ఓం
 భూః। తత్సవితుర్వరేణ్యం భర్గోదేవస్యధీమహి ఓంభువః। ధియోయో
 నఃప్రచోదయాత్ ఓంఋషః। తత్సవితుర్వరేణ్యం భర్గోదేవస్యధీమహి
 ధియోయోనఃప్రచోదయాత్ (ఓంపరోరజసి సావదో॥) హరిఃఓం ఇషే
 త్వోర్జ్జేర్వానాయవస్థాన పాయవస్థానదేవోవ సువితాప్రాచయతుశ్రేష్ఠత
 మాయకర్త॥ అప్యాయశ్వసున్నయాదేవ భాగమూర్జ్జస్వతః పయస్వతః
 ప్రజావతీరసమీవాఅయత్నైమావస్తేన ఈశతమానుశం సోరుద్రస్యహే
 తిః పరివోవుగాక్తుభుగ్రివాఅస్మిన్లోపతాస్యాగబహ్విశ్రజమానస్యపశూన్నా
 మిః హరిఃఓం॥ బ్రహ్మసంధత్తంతయైజిన్వతం త్షత్రగ్ంసంధత్తంతయైజిన్వ
 తం ఇషగ్ంసంధత్తంతం మేజిన్వతం డోజగ్ంసంధత్తంతం మేజిన్వతం
 రయిగ్ంసంధత్తంతం మేజిన్వతం పుష్టిగ్ంసంధత్తంతం మేజిన్వతం ప్ర
 జాగ్ంసంధత్తంతం మేజిన్వతం పశూగ్ంసంధత్తంతం మేజిన్వతం స్తుతోసిజ
 నథాః । దేవాస్త్యాశుక్రపాఃప్రణయంతు । సుపీరాఃప్రజాః ప్రజనయన్పరీ
 హి ॥ హరిఃఓం ॥ నమోబ్రహ్మణేధారణం మేఅస్త్యనిరాకరణం ధారయి
 తాభూయాసం కర్ణయోశ్రుణంమాచ్యోభ్యంమమాముష్యఃఓం । ఋతంత
 సస్యత్యంతపశ్చుగ్రితతపశ్చాంతంతపోదమస్తప శ్చమస్తపోదాన్తం తపోయ
 జ్ఞంతపోహుర్భువస్సువర్భుగ్రిహేత్తాచుపాస్త్యైరస్తపః । యౌవృక్షస్యసం
 పుష్పితస్యనూరాగ్గంధోవాత్యేవం పుణ్యస్యకర్త॥ హిమాగ్గంధోవాతియ
 థాసి ధారాంగరైవహితాదు వక్త్రామేయద్యువేయు వేహవావిహ్వయి
 ష్యాసిగతాంపతిష్యామీత్యేవమన్యతాదార్తానంజగుఘ్నత్ ఓంసహనా
 వవతు సహనాభనక్తు । సహవీర్యంకరవావస్తా తేజస్నినావధీతమస్తుమా

విద్విహవహే! ఓంశాన్తిశ్శాన్తిశ్శాన్తిః! అహంవృక్షస్యరేవా । కీటిఃపుష్టంఽగిరేవ! ఉద్ధృష్టపత్తోనాజనీవస్వమృతమస్మి! ద్రవిణంసంసవచాసం! సుమేధాఅమృతోహితః । ఇతీత్రీశంకోర్దేవదాసువచసంఃఖ్యగేంద్ర! అగ్నిమీధైపురోహితంయజ్ఞస్యదేవమృష్టిజం! హేమాతారంరగ్నధాతమంసామ! అగ్నాయాహిహితయేగృణానోహవ్యదాతయే! హేమాతారాసన్నిభస్విషి! ఆభ్యశాన్తిశంకోదేవీరభిష్టయతిపోభవంతుపీతయశంమోరగ్నసంతుస! అభశీక్షాంవ్యాహస్యామ! వృద్ధిరాదైవ! మయరసతజభసలగసమితంసమామ్నాయస్సమామ్నాయ! పంచసంవత్సరమయం! క్లౌః! క్షౌ! క్షౌ! క్షౌ! అథాతోదర్శపూర్ణమాసావ్యాభ్యాస్యామః । ఆథాతోధర్మజిహ్వాసా । ఆథాతోబ్రహ్మజిహ్వాసా! అథాతేస్సామయాచారికాథక్త్యాభ్యాస్యామః! ఓంభూర్భువస్సువస్సువత్సర్వధాయాంజుహేమామి! ఓంసమోబ్రహ్మణేనమోఅస్త్యగ్నయేనమః! పృథ్వియైనమః! భీశ్యం! నమోవాచనమోవాచస్మతయే! నమోవిష్ణవే! బృహతేఽరోమి! ఓంశాన్తిశ్శాన్తిశ్శాన్తిః ॥ వృష్టిరసివృశ్చమేపాప్తానమృతాత్సత్యముపాగాం! స్మృత్యావమనంకృత్వా ఏవం - ప్రీత్యగ్నంబ్రహ్మయజ్ఞాంగదేవ్నపితౄనామగ్నిశ్యదేవర్షిపితృప్రీత్యగ్నందేవర్షిపితృచర్పణంకరిష్యే ॥ బ్రహ్మహయోయేదేవాఃతాదేవాగ్స్తర్పయామి! సర్వాదేవాగ్స్తర్పయామి! సర్వాదేవగణాగ్స్తర్పయామి । సర్వాదేవపక్షిగ్స్తర్పయామి । సర్వాదేవపుత్రాగ్స్తర్పయామి! సర్వాదేవపాత్రాగ్స్తర్పయామి! భూద్దేవాగ్స్తర్పయామి! భువద్దేవాగ్స్తర్పయామి । సువద్దేవాగ్స్తర్పయామి । భూర్భువస్సువద్దేవాగ్స్తర్పయామి॥ నివీతిక్యన్త్యైవాయనాదయోయేముషయః । తాన్యపీగ్స్తర్పయామితర్పయామి॥ సర్వాన్యపీగ్స్తర్పయామి॥ సర్వాన్యపిగణాగ్స్తర్పయామి॥ సర్వాఃఋషిపత్నీస్తర్పయామి॥ సర్వాన్యపిపుత్రాగ్స్తర్పయామి॥ సర్వాన్యపిపాత్రాగ్స్తర్పయామి॥ భూర్భువీగ్స్తర్పయామి॥ భువసూరీగ్స్తర్పయామి॥ సువర్యపీగ్స్తర్పయామి॥ భూర్భువసూరీగ్స్తర్పయామి॥ అథకాండర్షితర్పణం! ప్రజాపతింకాండర్షితం॥ సోమంకాం

ఊర్షింత-మి॥౨॥ అగ్నిం కాంఊర్షింత-మి॥౨॥ పిశ్వాదేవాకాంఊర్షి
 షీగ్ స్త - మి॥ ౨॥ సాగ్ హీతీగ్దేవతా ఉపనిషదస్త - మి॥౨॥ యాజ్ఞీకీగ్దేవ
 తా ఉపనిషదస్త - మి॥౨॥ వారుణీగ్దేవతా ఉపనిషదస్త-మి॥౨॥ బర్హిష్పతిగ్
 స్వయంభువంతర్పయామి॥౨॥ సవనస్సశింతర్పయామి॥ ౨॥ ప్రాచీనాపీతి
 సోమః పితృమాకాయ మోగిరస్వానగ్నిస్వాత్తాగ్నిః కవ్యవాహనాదయో
 యేపితరః॥ తాకాపితృగ్ స్వగ్నానమస్తర్పయామి తర్పయామి తర్పయామి
 ఏవంత్రః॥ సర్వాకాపితృగ్ స్తర్పయామి ॥ ౩ ॥ సర్వాకాపితృగ్నాగ్ స్త
 యామి॥ ౩॥ సర్వాకాపితృపత్నీస్తర్పయామి॥ ౩ ॥ సర్వాకాపితృపుత్రాగ్ ...
 స్తర్పయామి॥ ౩॥ సర్వాకాపితృపౌత్రాగ్ ... స్తర్పయామి॥ ౩॥ ధూమిత్వాగ్
 ... స్తర్పయామి॥ ౩॥ భువఃపితృగ్ ... స్తర్పయామి॥ ౩॥ సువఃపితృగ్ ...
 స్తర్పయామి ॥ ౩ ॥ భూర్భువస్సువః పితృగ్ ... స్తర్పయామి॥ ౩॥ అనే
 నబ్రహ్మయజ్ఞేన దేవర్షి పితృతర్పణేన భగవాన్ త్వర్వాత్తకశ్మీరిపరమేశ్వరః
 ప్రీతాతు ॥ ఇతి బ్రహ్మయజ్ఞవిధిః ॥ * * * * *

—(*) విరజా హోమః. (*)—

* ఆచమ్య - పానీనానాయమ్య మమోపాస్త...వీర్యం - సంవ
 త్యరకృత దోషపారియశ్చిత్తాథం విరజా హోమంకరిష్యే - ఇతీసంక
 ల్ప్య - తిలాకజు హోమీత్యాది పంచవిగ్ంశతిమంత్రైః తిలాశ్చ సమిశ్న
 త్తభిః హస్తేన జు హోమతి - తిలాకజు హోమవిసరసాగ్ం సప్తిష్టాన్తం
 ధారమమచిత్రేరమంతుస్వాహా - శ్రియా ఇదం - గావోహిరణ్యంధనమన్న
 పానగ్ం సర్వేషాగ్ శ్రియేస్వాహా - శ్రియా ఇదం - శ్రియంచలక్ష్మీంచతు
 ష్టింషక్తికీంచాన్యణ్యతాం - బ్రహ్మణ్యంబహుపుత్రతాం - శ్రద్ధామేధేప్రజా
 స్సందదాతుస్వాహా - శ్రియా ఇదం - తిలాఃకృష్ణాస్తీలా స్వీతాస్తీలాస్సా
 మ్యావశానుగాః - తిలాఃపునంతుమేపాపం యతీంధీర్మురితామయిస్వా
 హా - శ్రియా ఇదం - చోరస్యాన్నంసవశాగ్ధం బ్రహ్మహాగురుతల్పకః -
 గోస్తేయగ్ం సురాపానంధ్రూణహత్యాతిలాశాంతీగ్ంశమయంతుస్వాహా

* ఉపాకర్తువ్రతేతత్రత్రవిరజా హోమస్య అనుష్ఠితత్వాదత్రగ్రథితః.

శ్రి యా ఇదం - శ్రీశ్చలక్ష్మీశ్చప్రప్తీశ్చ కీర్తిం చాన్యతాం । బ్రహ్మణ్యం
 బహుపుత్రతాం - ఇథ మేధేజ్జాత జాతేదేదస్సృజత స్వాహా
 శ్రియా ఇదం - ప్రాణాపానప్యహా నానసమానామే శుభ్యంతాం జ్యోతి
 రహంవిరజా విపాప్తా భూయాన్గ్స్వాహా - పాణాదిభ్యోదేవతాభ్య
 ఇదం - వాఙ్మనశ్చక్షుశ్రోత్రజిహ్వమ్రీణ రేతోబుధ్యామాతస్సంకల్పమే
 శుభ్యంతాం జ్యోతిరహం... స్వాహా - వాగాదిభ్యో దేవతాభ్య ఇదం - త్వక్చ
 ర్మమాగ్ంసరుధిర మేవోమజ్జాస్నాయ్వస్థీనిమేశుభ్యంతాం జ్యోతిరహం
 ... స్వాహా - త్వగాదిభ్యోదేవతాభ్య ఇదం శిరఃపాణిపాదపార్శ్వపృష్ఠో
 రూదరజంఘశిశోవస్థ పాయోమేశుభ్యంతాం జ్యోతిరహం... స్వాహా
 శిరాదిభ్యోదేవతాభ్య ఇదం । ఉత్తిష్ఠపురుషహోతపింగళలో హితాక్షదే
 హిదేహిదాదపైతామే శుభ్యంతాం జ్యోతిరహం... స్వాహా । ఉత్తిష్ఠాది
 భ్యోదేవతాభ్య ఇదం । పృథివ్యాపస్తేజోవాయాకాశామేశు ధ్యంతాం
 జ్యోతిరహం .. స్వాహా పృథివ్యాదిభ్యోదేవతాభ్య ఇదం । శబ్దస్పర్శరూప
 ఇదం రసగంధామేశుభ్యంతాం జ్యోతిరహం... స్వాహా శబ్దాదిభ్యోదేవతా
 భ్యమనోవాక్కాయశక్త్యాశి మేశుభ్యంతాం జ్యోతి... స్వాహా । మానసాది
 భ్యోదేవతాభ్య ఇదం । అవ్యక్తభావైరహంకారైర్జ్యోతిరహం... స్వాహా
 అవ్యక్తాదిభ్యోదేవతాభ్య ఇదం । ఆత్మామేశుభ్యంతాం జ్యోతిరహం... స్వా
 హా । అత్తన ఇదం । అంతరాత్మామేశుభ్యంతాం జ్యోతిరహం... స్వాహా । అంత
 రాత్మన ఇదం । పరమాత్మామేశుభ్యంతాం జ్యోతిరహం... స్వాహా । పరమాత్మ
 న ఇదం । తుదే స్వాహా । తుద ఇదం । తుత్పిపాసాయ స్వాహా । తుత్పిపా
 సాయేదం । విమత్స్యే స్వాహా । వివిట్యా ఇదం । ఋగ్వీధానాయ స్వాహా । ఋ
 గ్వీధానాయేదం । కషోతాయ స్వాహా । కషోతాయేదం । తుత్పిపాసా
 మలాంజ్యేష్ఠామ లక్ష్మీం నాశయామ్యహం । అభూతిమసమృద్ధించ సర్వా
 న్నిర్నుదమేపాప్తాన్గ్ స్వాహా । తుత్పిపాసాదిభ్యోదేవతాభ్య ఇదం । అ
 న్నమయప్రాణమయ మనోమయ విజ్ఞానమయమానందమయ మాత్మా
 మేశుభ్యంతాం జ్యోతిరహం... స్వాహా । అన్నామయాదిభ్యోదేవతాభ్య

ఇదం । అపాస్తసమిథమిధ్యసన్నహనంచాగ్నౌ ప్రహృత్యచిత్రంచేత్యప్త
పంచా శదుప ఔమామాన్ హుత్వాబర్హిస్సమంజసం వర్జగ్ శమ్యోపా
ధ్యధేష్ఠిన్సృక్పతే కర్తవీత్యాదిబ్రహ్మవిసర్జనాంతే । ఔమామాన్తేశీ
యజ్ఞః పురుషాయనమఇత్యాదిపూజాంశృత్వా స ర్వశ్రీయజ్ఞేశ్వరఃప్రీణా
తు । ఆరాధితానామృషీణాపునరా రాధనంకరిష్యే శత్రుంధాంయామీత్యా
ద్యవచారంశత్యా అసయాపూజయాప్రాజాపత్యాది కాండన్నిదేవతా
స్సుప్రీతాస్సు ప్రసన్నావరదాభవంతు । యజ్ఞేనేమంత్రేణ ఋషీనుద్యా
స్సు । మారుతమీత్యనువాక చతుష్టయంజపిత్యా । పుణ్యతీర్థేఋషీణా
ద్వాస్య । ఆచార్య పురస్కరంగృహనేశ్య ఆచార్యంవస్తాదిభిరలం కృత్య
యథావిధి సంపూజ్యానుజ్ఞాం గృహీత్వాస్వగృహే వ్రజేయః॥ ఇత్య
పాకర్మప్రకరణమ్.....*

ఉ పా క ర్మ త్స ర్జ నం.

హాఃఓమ్ శ్రావణ్యాంపాల్లమాస్యామనెన ప్రకారేణకుర్యాత్ ।
తైష్యాంపాల్లమాస్యామత్సర్గః । ప్రాణానాయమ్య । ఎవంశ్శ్చ... ధర్మప
త్నీసమేతోహమథ్యాద్యోత్సజన్తంకరిష్యే* ఆదితశ్చతురోసువాకానధ్య
యనంవినా సర్వంపూర్వవతుర్ర్యాత్ ॥ శ్లో॥ ఉపక్రమోత్సర్జనయోస్సశి
ష్య ఆచార్య అస్తుశ్యనుహాపగాను । సంతర్ప్యవార్యంజలిభిర్నునీస్తా నెభ్య
స్తుహూప్యక్ త్వదసస్సంచ । కేంద్వగ్నివిశ్వాంశ్చనిషత్స్వయంభుం
హుత్వాముఖాంతే సదసస్పతించ । ఆద్యానువాకాంశ్చతురోపరాధ్యాన
ధీయ తేతత్రతతోజయాదిచరుప్రధానెష్వఖిలైషుకర్మసుప్రథానకత్వాచ్చ
రుణాముఖాహుతిః । ఉత్సర్జనోపాకరణవ్రతేషుఘృతేన కార్యాగ్నిముఖా
హుతిస్సృతీ । ఆవాహనాసనెపాద్యమర్చ్యమాచమనీయకం । స్నానవస్త్రీ
పతీతానిత్వర్చనంతదనంతరం । గంధఃపుష్పంతథాధూపఃపాపైవేద్యమేవ
చ । తాంబూలంచతతోదద్యాద్విధివత్తద్వయేదృషీత్ । వ్యాంజలిభిరేతాం
స్తుతతోనత్వావిసర్జయేత్ । ఋషీణామర్చనం సర్వంకర్తవ్యంహినివీతినా॥

* ఇషేత్వాగ్నినువాక చతుష్టయంఉపాకర్మప్రతేప్రాజాపత్యాదిన
వర్హి ఔమామానంతరం పతేదితివైదికసమ్యతవ్యవహారః । గ్రంథవిస్తరభ
యాన్నాత్రలిఖితః.

—(*)అథ వేదవ్రతప్రకరణం.(*)—

అథవేదవ్రతానాముదగయనాదికాలః॥ శ్లో॥ అథోదగయనాద్యుక్తకాలేవేదవ్రతానిచ। స్నానాదిద్విజభుక్త్యంతంకర్తవ్యతంత్రంపృథక్పృథక్। నభవేన్ముఖ్యకాలస్సౌ క్షణేనంకల్పశ్చతే। శ్రావణ్యాంవైకతంత్రేణకుర్యాద్వ్రతచతుష్టయం। వేదవ్రతేషుచత్వషువిధి వర్తూపజయేద్యపీ॥ వార్యంజలిభిరైతేతాః పూజాంతేతర్పయేద్వ్రతీ। యస్మిన్వ్రతేచతుర్వైషుతర్పణేచోదితాశ్చతే। ఋషయఃకీర్తితాఃపూజయేయైవం మునిసత్తమైః॥ ప్రాజాపత్యాదిసూక్తైశ్చ చతుర్భిర్విధివత్సమాత్। వాక్యస్సప్త్యవతత్రాపి హుత్యాచైవషడాహుతీః। సదస్సతిమంత్రేణ స్విష్టకృజ్జహుయాత్తతః। సదసస్సత్త్వితీయ ఇతిసూత్రాచ్చత్సవి॥ సమాప్యవిధివత్తత్రతంత్ర శేషంయథాక్రమం। అథ్యాపయేచ్ఛవిధివత్తత్తత్రాండమథాపరం। ఉత్సర్జనంవత్సరాంత ఎవ మేవహికారియేత్। షణ్మాసేవాథమాసేవాపత్యేవాథపరేహని। తత్తదుత్సర్జనంకుర్యాద్విధ్యుక్తేనైవమార్గతః। శ్రావణ్యాంప్రోక్షపద్యాంవా వైశాఖ్యాంవాథవాద్విజః। ఆసన్నోద్వాహఆర్తోవాఆపదిస్వయమేవవా। ఎకతంత్రేణవాకుర్యాదేతద్వ్రతచతుష్టయం। గోదానాదీనికమాణివివాహోత్సూర్వవాసరే। ఎకతంత్రేణవాకుర్యాదితివేదవిదోవిదుః। వటోశ్చకేశవవనం వ్రతేషూత్సర్జనైషుచ। వదంతకేచిత్సామ్యాఖ్యవ్రతఏవేతరైషున॥.....*

—(*)ప్రాజాపత్యవ్రతం.(*)—

వ్రత్యతమనుసరామః। అథప్రాజాపత్యవ్రతేనద్యాం వషసపూర్వకంస్నాత్వాచార్యశ్శిష్యేణ సహప్రాణానాయమ్య। ఎవం... శుభతిథౌథర్వసత్త్వీసమేతస్య మమఉపాత్తమరితక్షయద్వారా శ్రీపరమేశ్వరప్రీత్యర్థం ఇమంశిష్యం ప్రాజాపత్యవ్రతేన సగ్గ్సగ్గ్రిష్యే। ఋషిపూజాంకృత్వా। కుడ్యపీగ్ సత్తర్పయేత్। నివీతీభూత్వా। ప్రజాపతింకాండర్షింతర్పయామి। సాగ్ంహితీదైవతాఉపనిషదస్తర్పయామి। యజ్ఞకీర్దైవతాఉపనిషదస్తర్పయామి। వారుణీదైవతాఉపనిషదస్తర్పయామి। బ్రహ్మణగ్స్వయరే

భవంతర్పయామి! సదసస్పతింతర్పయామి! తర్పయిత్వా ఉపవీతి! అగ్నే
 దుపసమాధానాద్యభ్యాధాగాంతేషుభాహుఃగంహుత్వా న్వారభైవ్రవః
 జాహూతి! ప్రజాపతయేకాండర్షయేస్వాహా! ప్రజాపతయేకాండర్ష
 యథాదం! ప్రజాపతేనత్వైరాస్యవ్యో విశ్వజాతానిపరితాబధూవ! య
 తామాస్తైజాహుమస్తస్మో అస్తువయగ్గేస్వామ పతయోంయూతాగ్
 స్వాహా! ప్రజాపతయథదం! రయూతాంపతయజతం బృహంతమస్మిన్
 రేన్యతమంవాజసాతే! ప్రజాపతింప్రథమజాన్మతస్య యజామదేవమః
 నోబ్రవీతుస్వాహా! ప్రజాపతయథదం! ప్రజాపతేత్వంనిఃపాఃపురాణోదే
 వానాంపితాజనితా ప్రజానాం! పతిర్విశ్వస్యజగతఃపరస్సాహవిమోదే
 వవిహవేజుషస్యస్వాహా! ప్రజాపతయథదం! తివేమెల్ కాఃప్రదిశోదితశ్చ
 పరావతోనివతఉద్వతశ్చ! ప్రజాపతేవిశ్వసృజ్జీవధన్యథదన్నో దేవప్రహ
 ర్యహవ్యగ్గేస్వాహా! ప్రజాపతయథదం! ప్రజాపతింప్రథమంయజ్ఞీయానాం
 దేవానామగ్రయజతంయజద్వంసనోదదాతుప్రవిగ్ంసువీగ్యం రాయ
 స్సోషంవివ్యతునాభిమస్తైస్వాహా! ప్ర...దంయోరాయతాశేతదాయ
 ఉద్ధ్యోయఃపశూనాగ్ంరక్షితావిష్టితానాం! ప్రజాపతిః ప్రథమజాఋతస్య
 సహస్రధామాబుషతాగ్ంహపిర్నస్వాహా! ప్ర...దంసూక్తేనప్రశ్నవం
 షడాజ్యహుఃసృజాహూతి! సాగ్ంహితిభ్యోదేవతాభ్యఉపనిషద్భ్యస్వా
 హా! సాగ్ంహితిభ్యోదేవతాభ్యఉపనిషద్భ్యథదం! యాజ్ఞికీభ్యోదేవతా
 భ్య ఉపనిషద్భ్యస్వాహా! యాజ్ఞికీభ్యోదేవతాభ్య ఉపనిషద్భ్యథదం!
 వారుణీభ్యోదేవతాభ్య ఉపనిషద్భ్యస్వాహా! వారుణీభ్యోదేవతాభ్యఉ
 పనిషద్భ్యథదం! బ్రహ్మణేస్వయంభువెస్వాహా! బ్రహ్మణేస్వయంభువథదం!
 సదసస్పతిమద్భుగం ప్రియమింద్రస్యకామ్యం! సనిమేధ మదూశిషగ్గే
 స్వాహా! సదసస్పతయథదం! తతఃప్రత్యుత్థాయ! అగ్నేవ్రతపతేకాండర్
 షిభ్యః ప్రాజాపత్యవ్రతంపరిహ్యమి తచ్చ కాయంత్యైరాధ్యతాం! వాయో
 వ్రతపతేకాండర్...తాం! ఆదిత్యవ్రతపతేకాండర్...తాం! వ్రతానాంప్ర
 తపతేకాండర్షిభ్యః ప్రాజాపత్యవ్రతం...రాధ్యతాం! అగ్నిపురోగా
 శ్చతస్తోదేవతాఉపతిష్ఠతే! జయాదివ్రతిపద్భ్యతేసావిష్టకృతగ్ంహుత్వాద

ర్వాపరిధీన సక్తిపరిధీన్రహ్యత్వసన్ ప్రావంచకృత్వానాజ్ఞాత మిత్యాది
పరిమేచనాంతంకృత్వా బ్రాహ్మణాణాతర్పయేత్ । తఃకర్మాభూతమాభ్యస
యికం కర్మణఃపుణ్యాహంవాచయిత్వా । సమాపనైశ్చైవపేవప్రయోగః ।
సంవృత్య రెపర్యవేతె । ఇతిప్రాజాపత్యవ్రతమ్. * * * * *

—*) ప్రాజాపత్యవ్రతోత్పన్ననం. (*)—

ప్రాణానాయమ్యు.ఎవం...తథౌధర్మపత్నీసమేతోహమిమంశిష్యం
ప్రాజాపత్యవ్రతోత్పన్ననెన కర్మణాసన్గోసూరిప్యే । పూర్వవత్సానంతర్ప
ణంహూయశ్చ । ఉపస్థానమంత్రేషు । అగ్నేవ్రతపతెకాండర్షిభ్యఃప్రా
జాపత్యవ్రతమచారిషంతపతకంతిన్దైరాధి । వాయోవ్రతపతెకాండ...రాధి ।
ఆదిత్యవ్రతపతెకాండ...రాధి । వ్రతానాం వ్రతపతెకాండ...రాధి । పూర్వ
వదుపత్యతె । శేషంపూర్వవత్ । ఆభ్యసయికంకర్మణః పుణ్యాహంవాచ
నంచ కుర్యాత్, ఇత్యుత్పన్నమ్.....*

—(*)సామ్యవ్రతం. (*)—

అథసామ్యవ్రతం । ఉదగయనెవర్పణీపూర్వపత్యేపుణ్యేనక్షత్రేపూ
ర్వాస్తౌకేశశ్శశువాపయిత్వా । తతఃపార్యశ్శిష్యేణ సహన్నాత్వాప్రా
ణానాయమ్యు । ఎవం...తథౌధర్మపత్నీసమేతోహమిమంశిష్యంసామ్యవ్ర
తెనసగోసూరిప్యే । పూర్వవత్పక్షిపూజాకృత్వాషడ్వర్షీస్తర్పయేత్ ।
నివీరీభూత్వాసోమంకాండర్షిపింతర్పయామి । సాగోహతీరైవతాఉప
నిషదస్తర్పయామి । యాజ్ఞకీరైవతా ఉపనిషదస్తర్పయామి । వారుణీరైవ
తాఉపనిషదస్తర్పయామి । బ్రహ్మణ్యోస్వయంభువంతర్పయామి । సఃసప్త
తింతర్పయామి । తర్పయిత్వా ఉపవీరీతతోపరాణ్ణోప్రాచీముదీవీంవాది
శముపనిష్కరమ్య । అరణ్యేచ్ఛుదిర్దర్శ్యైర్గైరుప సమాధానాద్యాద్యభౌగాం
తేముఖాహుతిగోంహుత్వాన్వారభ్యేవ్రతినిజుహూతి । సోమాయకాండర్షి
యోస్వాహి । సోమాయకాండర్షిషయభదం । సోమోధేనుమితిసూక్తేనషడా
జ్యాహుతీజుహూతి । సోమోధేనుగోసోమోఅర్వంతమాశుగోసోమో
వీరంకర్షణ్యందదాతు । సాదన్యంవిదధ్యగ్ సభేయంపితుశ్రవణయోదదాశ

దత్తైస్వాహా! సోమాయేదం! అపాథం యుత్సుప్తతనాసుపప్రిగ్ం సువన్దామ
 ప్సంప్యజాన్యగోపాం! భరేమజాగ్ం సుషీతిగ్ం సుశ్రవసంజయంతంత్యా
 మనుమదేమ సోమస్వాహా! సోమాయేదం! త్వగ్ం సోమక్రతుభిస్సుక్రతు
 యుత్వందతైస్సుగతో విశ్వవేదాః! త్వం వృషావృషత్వైభిర్వ హిత్యా
 ద్యుమై భిర్ద్యుమ్యుభివోన్మచతూస్వాహా! సోమాయేదం! యాతేథా
 మానిహవిహయజంతితాతే విశ్వాపరిభూరస్తుయజ్ఞాగయస్సానః! ప్రతర
 గస్సుపీరోపీరహోవరాసోమదుర్యాకతస్వాహా! సోమాయేదం! త్వమిమా
 ఓచధీసోమవిశ్వాత్వమహో అజనయస్త్వంగాః! త్వమాతతంధోర్వంతరి
 త్తంతం జ్యోతిషాఽతమోవవర్ధస్వాహా! సోమాయేదం! యాతేథామా
 నివియాపునివ్యాం యావర్వతేవ్యోషధీష్వపు! తెభిరోవీశ్వైస్సుమనా
 అహడోరాజాతోన్మ స్రతిహవ్యాగృభాయస్వాహా! సోమాయేదం! సా
 గ్ం హితిభ్యోదేవతాభ్యఉపనిషద్భ్యస్వాహా! సాగ్ం హితిభ్యోదేవతా
 భ్యఉపనిషద్భ్యగ్ం! యాజ్ఞకీభ్యోదేవతాభ్యఉపనిషద్భ్యస్వాహా! యాజ్ఞ
 కీభ్యోదేవతాభ్య ఉపనిషద్భ్యగ్ం! వారుణీభ్యోదేవతాభ్య ఉపనిషద్భ్య
 స్వాహా! వారుణీభ్యోదేవతాభ్య ఉపనిషద్భ్యగ్ం! బ్రహ్మణేస్వయం
 భువేస్వాహా! బ్రహ్మణేస్వయంభువగ్ం! సదసస్పతిమద్భుతం ప్రియమిం
 ద్రస్యకామ్యం! సనిం మేథామయాశిష్గ్ స్వాహా! సదసస్పతయగ్ం! మ
 దంతీరుపస్పృశ్యప్రభమేనానువాకేనశాంతింప్రత్వా! సమోవాచెయావో
 దితాయాచానుదితాతత్యైవాచే సమోనమోవాచేనమోవాచస్పతయేన
 మఋషిభ్యోమంత్రకృద్యోమంత్రపతిభ్యోమామాన్యుషయోమంత్రకృతో
 మంత్రపతయఃపరాదుర్జాహమృషీన్తంత్రకృతోమంత్రపతీన్సరాధాంవైశ్వ
 యేవీంవాచముద్యాసగ్ం శివామదస్తాంజుష్టాందేవేభ్యశ్శర్మమేద్యాశ్శర్మపృథి
 వీశర్మవిశ్వమిదంజగత్! శర్మచంద్రశ్చసూర్యశ్చ శర్మబ్రహ్మప్రజావతీ! ధూ
 తంవదిష్యేభువనంవదిష్యే తేజోవదిష్యే యశోవదిష్యేతపోవదిష్యే బ్ర
 హ్మవదిష్యేసత్యంవదిష్యే తన్తాఅహమిదముపస్తరణ ముపస్తరణ ఉపస్తర
 ణంమే ప్రజాయైపశూనాం భూయాదుపస్తరణమహం ప్రజాయైపశూ

నాంభూయాసం ప్రాణాపానామృత్యోగ్నా పాతంప్రాణాపానా మా
మాహాసిద్ధం పథుమనిష్యే వథుజనిష్యేవథువత్సామి వథువదిష్యామి
మథుమతీం దేవేభ్యోవాచముద్యాసగ్ంశుశ్రూషేణ్యాంనుమనీష్యే భ్యస్తం
మాదేవాఅవంతుశోభానై పితరోసుమంతృః ఓంశాం ఓంశాంఓంశాంతిః
చతస్రదేదుంబరీస్సమిధో ఘృతాన్వక్తాఅభ్యాదదాతి । ఓంపుణీసమిత్ ।
తామగ్నిస్సమింధే । సాగ్నిగ్ంసమింధే । తావహగ్ంసమింధే । సామాసమి
ద్ధా । ఆయుషాతేజసా । వర్చసాశ్రియా । యశసాబ్రహ్మవర్చసేన । అన్నా
ద్యేనసమింతాగ్ంస్వాహా । అగ్నయశ్చరం । అంతరిక్షగ్ంసమిత్ । తాంవా
యుస్సమింధే । సావాయుగ్ంసమింధే । తామహగ్ంసమింధే । సామాసమి
ద్ధా । ఆయుషాతేజసా । వర్చసాశ్రియా । యశసాబ్రహ్మవర్చసేన । అన్నా
ద్యేనసమింతాగ్ంస్వాహా । వాయవశ్చరం । ద్యౌస్సమిత్ । తామాదిత్యస్సమిం
ధే । సాదిత్యగ్ంసమింధే । తావహగ్ంసమింధే । సామాసమిద్ధా । ఆయుషా
తేజసా । వర్చసాశ్రియా । యశసాబ్రహ్మవర్చసేన । అన్నా ద్యేనసమింతా
గ్ంస్వాహా । ఆదిత్యాయేదం । ప్రాజాపత్యామేసమిదసిసపత్నక్షయణీ । భ్రా
తృవ్యహమేసిస్వాహా । ప్రజాపతయశ్చరం । అగ్నదేవతోష్ఠానం । అగ్నేప్రిత
పతేకాండర్షిభ్యస్తేస్సమ్యవ్రతంచరిష్యామితచ్ఛాకేయం తస్మైరాధ్యతాం ।
వాయోవ్రతపతేకాండర్షిభ్యస్తేస్సమ్య...తాం । ఆదిత్యవ్రతపతేకాండర్
షిభ్యస్తేస్సమ్య...తాం । వ్రతానాంవ్రతపతేకాండర్షిభ్యస్తేస్సమ్య...తాం ।
ఉపస్థాయ । శుక్రీయమంత్ర బ్రాహ్మణానువాకానాం వ్రథమపదాన్యభివ్యా
హార్యవాచయిత్వాచార్యః । నమః । యుంజతే వృష్ణః । బ్రహ్మక్ । బ్రహ్మక్ ।
దశ । అపశ్యక్ । దేవస్య । సముద్రాయ । ఇమే ఘర్తుః । దేవాః । సావిత్రం ।
పదిశ్రీతే । బ్రహ్మక్ । అగ్నిః । శీరః । దేవస్య । విశ్వాః । ఘర్తుః । ప్రజాపతిం । ప్ర
జాపతిః । సవితా । యుంజతేసవితేతివా । జయాదిప్రతిపద్యతేసా విష్టకృత
గ్ంశుత్యాదర్వాదర్వాపరిధీనసక్తి । పరిధీన్రహ్మణ్యస్గ్ంసావంచకృత్వానా
జ్ఞాతమిత్యాది పరిషేచనాంతంకృత్వా మదంతీయపస్పృశ్యోస్తేమేనాను
వాకేనశాంతింకుర్యాత్ ॥ * * * * *

శంసోవాతఃపవతాం మాతరిశ్వాశంనస్తపతుసూర్యః । అహోనిశం
భవంతునశ్శగ్ంరాత్రిఃప్రతిధీయతాం । శముషామోఽప్యగ్ధతుశమాదిశ్శ
ఉదెతునః । శివానశ్శంశమాభవ సుహృదీకాసరస్వతీ । మాతేవ్యోమసం
దృశీ ఇడామైవాస్త్యశివాస్తునుద్వాస్తునుంతో భూయాస్త్యమావాస్తోశ్చ
ద్విహ్యవాస్తుసభూయాద్యోస్తాక్ ద్వైష్టియంచవయంద్విత్తః । ప్రతిష్ఠా
సిప్రతిష్ఠావంతో భూయాస్త్యమాప్రతిష్ఠా యాశ్చిత్సహ్యప్రతిష్ఠసభూయా
ద్యోస్తాద్వైష్టియంచవయంద్విత్తః । ఆవాతవాహిభేషజం వివాతవాహి
యద్రపః । త్వగ్ంహివిశ్వభే-జోదేవానాం దూతక్షయసే । ద్వావిమా
వాశౌ వాత ఆసింఘోరాపరావతః । దక్షంమెఅన్యతావాతౌ పరాన్యోవాతు
యద్రపః । యదదోవాతతేగృహే మృతస్యనిధిః హితః తతోనోధేహిజీవసే
తతోనోధేహిభేషజం । తతోనోమహాఆవహావాతఆవాతుభేషజం । శంభూ
ర్మయోఘోర్నోహ్యదేప్రూతయూగ్ంషితోపత్ । ఇంద్రస్యకృతేచా
సితంత్యాద్ర పద్యేసగ్ంసాన్వః । సహయద్యైతస్తితేన ఘోప్రవద్యోభవః
ప్రపద్యేసువఃప్రపద్యే భూర్భువస్సువః ప్రపద్యేవాయుప్రపద్యే నారాండ
వతాం ప్రపద్యేశ్చైనమాఖణం ప్రపద్యేసజాపతేన్యక్తోశం బ్రహ్మప్రప
ద్యేఽప్రపద్యే । అంతరిక్షంమఉర్వంతరం బృహదగ్నయఃపర్వతాశ్చయ
యావాతస్వస్త్యాస్వస్తీమాత యస్వస్త్యాస్వస్తీమానసాని । ప్రాణా
పానౌమృత్యోగ్దా పాతంప్రాణాపానౌ మామాహాసిప్తం మయిమేధాం
మయిప్రజాం మయ్యగ్నిదైజోదధాతు మయిమేధాం మయిప్రజాంమ
యూంద్రఇంద్రియం దధాతు మయిమేధాంమయి ప్రజాంమయిసూర్యో
ధ్రాజోదధాతు మ్యభిరక్తుభిఃపరిపాత మస్తానరిష్టేభిరశ్వీ గాసోభగేభిః
తంనోమిత్రోవరుణో మామహంతామదితిస్సింధుపృథివీఉతద్యౌః । కయా
నశ్చిత్రాభవమాతీనదా వృధస్సఖా । కయాశచిప్తయావృతా । కస్త్యాగ
త్యోమదానాం మగ్ంహిష్టోమత్సదంధసః । దృఢాచిదారుజేవసు । అభీష
గాస్సఖీనామవితాజరిశ్శాణాం । శతంభవాస్యూతేభిః । వయస్సువన్తాఉః
సేమరింద్రంప్రియమేధా ముషయోనాధమానాః । అపధ్వాంతమూన్యహి

పూర్ణిచతుర్ముఖస్యాన్నిధయేవబద్ధాః । శంకోదేవీరభిప్రయ అపోభ
 వంతుపీతయః । శంయోరభిప్రవంతునః । క్షుశానావార్యాణాంక్షయంతీశ్వర్
 వణీనాం । అపోయాచామభేషజం । సుమిత్రానఅపటీషధయస్సంతు దుర్మ
 తాస్తస్యైభూయాసుర్యోస్యాన్వైష్టియంచవయంద్విష్కం । అపోహిష్టామ
 యోభువస్తానడోద్దేదధాతన । మహారణాయచక్షుసే । యోవశ్శివతమోర
 సస్తస్యభాజయతేహనః । ఉశతీరివమాతరః । తస్మాఅరంగమామవో
 యస్యక్షయాయజన్వథ । అపోజనయథాచనః । ప్రథివీశాంతాసాగ్నినా
 శాంతాసామేశాంతాశుచగ్ంశమయతు । అంతరిక్షగ్ంశాంతంతద్వా
 యునా శాంతంతస్యైశాంతిగ్ంశుచగ్ం శమయతు । ద్యౌశ్శాంతాసాది
 త్యైన శాంతాసామేశాంతాశుచగ్ం శమయతు । పృథివీశాంతిరంతరి
 ఙ్మగ్ం శాంతిర్ద్యౌశ్శాంతిర్దిశ్శాంతిర వాంతరదిశాశ్శాంతిర్గ్ని శ్శాంతి
 ర్వాయుశ్శాంతిరదిత్యశ్శాంతి శ్చంద్రమాశ్శాంతి ర్మక్షత్రాణిశాంతిరా
 పశ్శాంతిరోషధయశ్శాంతి ర్వనస్పతయశ్శాంతి ర్గౌశ్శాంతిరజాశాంతిరశ్వ
 శ్శాంతిః పురుషశ్శాంతి ద్రుష్కశాంతి బ్రాహ్మణశ్శాంతి శ్శాంతిరైవశాం
 తిశ్శాంతిరైఅస్తుశాంతిః । తయాహగ్ంశాంత్యాసర్వ శాంత్యామహ్యం
 ద్విపదే చతుష్పదే చశాంతిం కరోమిశాంతిర్మై అస్తుశాంతిః । ఎహ
 శ్రీశ్చపీశ్చపృతిశ్చ తపోమేధాప్రతిష్ఠా శ్రద్ధాసత్యం ధర్మశ్చైతానిమో
 త్తిష్ఠంతుమనూర్తిష్ఠంతుమామాగ్శ్రీశ్చపీశ్చపృతిశ్చతపోమేధాప్రతిష్ఠా
 శ్రద్ధాసత్యం ధర్మశ్చైతాని మామాహాసీషుః । ఉదాయుషాస్వాయుషో
 వోషధీనాగ్ం రసేనోత్పర్జన్యస్యశుష్కేణోదస్థామమృతాగ్ంఅను । తచ్చ
 తుద్వైవహితంపురస్తాచ్ఛక్రిముచ్చరత్ । పశ్యమశరదశ్శతం । జీవెమశర
 దశ్శతం । నందామశరదశ్శతం । మోదామశరదశ్శతం । భవామశరదశ్శ
 తం । శ్రుణవామశరదశ్శతం । ప్రబ్రీవామశరదశ్శతం । అజీతాస్సౌమశ
 రదశ్శతం । జ్యోత్స్వసూర్యందృశే । యఉదగాన్తహతోర్ణవాద్విభ్రాజమాన
 స్సురిరస్యమధ్యాత్సమా పృషభోలోహితాక్ష సూర్యోవిపశ్చిత్తనసాపు
 నాతు । బ్రహ్మణశ్చోతస్యసి బ్రహ్మణఆణీస్థో బ్రహ్మణఆవషనమసిధారితే

త్యతః | మదంతీస్తాఉపస్పృశ్య నమోవాచెతిశాంతికం | జప్తావతసస్స
మిథస్సాజ్యోదౌదుంబరీర్వటుః | పృథివీసమిదిత్యేతైరుత్తిష్ఠన్నాదధాతిహి |
యుంజతేవృష్ణత్యాద్యాద్వాదశద్వాదశోత్తరేచుంత్రబ్రాహ్మణపాతా
సువాకానాంపదవాచనం | యుంజతేసవితేత్యేతా ద్వోవావాచయతీస్సు
టం | అగ్నేవ్రతపతేకాండేత్యామృపస్థానమాచరేత్ | శన్నోవాతశ్శాంతిజ
పస్సమిల్యాహతవాససాశిరస్సుంవేప్త్యస్తమితేత్వగారంవాప్రవేశయేత్ |
పరేద్యుబాహ్నిమ్నానాంచభోజనంకారయేదితి | ఉత్సర్జనం త్వేవమేవద్వా
రారైస్సమిధఃక్షిపేత్ | అదిత్యవ్రతపతేకాండేత్యామృపస్థానమాచరేత్ |
వటోశ్చకేశవపనంప్రతేషూత్సర్జనేషుచ | వదంతికేచితౌస్సమ్యాఖ్యవ్రతప
తరేషున || ఇతిసౌమ్యవ్రతమ్ || ... .. *

—* అగ్నేయవ్రతం. *

ప్రకృతమనుసరామః || అగ్నేయవ్రతేనద్యాంపవన పూర్వకం
సౌత్వాచార్య శ్శిష్యోసహప్రాణానాయమ్య | ఏవం ..... తిథౌ |
ధర్మవర్తీ సమేతోహ మిమంశిష్యం అగ్నేయ వ్రతేనసగ్ధ సురిష్యే |
పూర్వవదృషి పూజాంకృత్వా | షడృషీగ్ స్తర్పయేత్ | నివీతీభూత్వా
అగ్నింకాండర్షిం తర్పయామి | సాగ్ హితిర్దేవతా ఉపనిషద స్తర్ప
యామి | యాజ్ఞీకీర్దేవతా ఉపనిషద స్తర్పయామి | వారుణీర్దేవతా
ఉపనిషద స్తర్పయామి | బ్రహ్మణ్యోస్స్వయంభువంతర్పయామి | సదస
స్పతింతర్పయామి | తర్పయిత్వా | ఉపవీతీ | అగ్నేరుపసమాధానాద్య
జ్యభాగాంతేముఖాహుతిగ్ంహుత్వాన్వారభ్యేవ్రతనిజుహూతి | అగ్నేయ
కాండర్షిషయేస్వాహా | అగ్నేయకాండర్షిషయత్తనం | అగ్నే నయసుపథా
రాయే అస్మాకవిశ్వానిదేవవయనానివిద్వాక్ | యుయోధ్యప్తజ్జహురా
ణమేనోభూయిష్టాంతేనమఉక్తిం విధేమస్వాహా | అగ్నేయత్తదం | ప్రవశ్య
క్రాయభానవేభరధ్వగ్ంహవ్యంమతించాగ్నేయసుపూతం | యోదైవ్యాని
మానుషాజసూగ్ంప్యంతర్విశ్వాని విత్తనాజిగాతిస్వాహా | అగ్నేయత్తదం |
అచ్చాగ్నిరోసుతయోదేవయంతీరగ్నేయంతిద్రవిణంభిక్షమాణాః | సుసంద్య

శక్తిఁనువ్రతీకగ్ స్వం చగ్ హవ్యవాహమరణిం మానుషాణాగ్ స్వాహా! అగ్న
యథదం॥ అగ్నే శ్వమస్తద్యయోభ్యమీవా అనగ్నితా అభ్యమంతృప్తిః పు
నరత్మభ్యగ్ హవ్యవతాయ దేవతాం విశ్వేభిరజ రేభ్యజతస్వాహా! అగ్నయ
థకం॥ అగ్నే త్వం పారయానవ్యో అస్మాకత్వ వ్రష్టిభిరతిదుగ్గాణివిశ్వా
పూశ్చ పృథ్వీబహులాన ఉర్విభవ తో కాయతనయాయశఁయోస్సాన్వహా!
అగ్నయథదం॥ ప్రకారవోమనునావచ్యమానా దేవద్రీపీంనయథ దేవయంతః॥
పక్షిణావాహ్వాజినీప్రాచ్యేతిహపిర్గురింత్యగ్నయే ఘృతాపీస్వాహా! అగ్న
యథదం॥ సాగ్ హిభ్యోదేవతాభ్యఉపనిషద్యస్సాన్వహా! సాగ్ హితి
భ్యోదేవతాభ్యఉపనిషద్య థకం॥ యాజ్ఞకీభ్యోదేవతాభ్యఉపనిషద్యస్సా
న్వహా! యాజ్ఞకీన్యోదేవతాభ్యఉపనిషద్య థకం॥ వారుణీభ్యోదేవ
తాభ్యఉపనిషద్యస్సాన్వహా! వారుణీభ్యోదేవతాభ్యఉపనిషద్య థకం॥
బ్రహ్మణేస్వయంభువేస్వాహా! బ్రహ్మణేస్వయంభువథకం॥ సదసస్తమ
ద్భుతంప్రియమింద్రస్యకామ్యం॥ సనిమేధామయానిషగ్ స్వాహా! సదస
స్తతయథకం॥ అథదేవతోపస్థానం॥ అగ్నేవ్రతపతేకాండర్ పిభ్యతగ్నే
యవ్రతంచరిష్యమితశ్చకెయంత్యైరాభ్యతాం॥ వాయోవ్రతపతేకాండర్
పిభ్యతగ్నేయ...తాం॥ అదిత్యవ్రతపతేకాండర్ పిభ్యతగ్నేయ...తాం॥
వ్రతానాంవ్రతపతేకాండర్ పిభ్యతగ్నేయ...రాం॥ దేవతాఉపస్థాయ॥
జయాదిప్రతపతేసావిష్టక్రితగ్ హుతాం॥ దర్వాపాధీననక్తిపరిధీన్స
హృత్యసగ్ స్రావంచక్రస్వా నాహ్వాతమిత్యాది పరిషేచనాంత్యైరాభ్య
బ్రాహ్మణాక తగ్నయేత్॥ అభ్యుదయకం॥ అగ్నే శ్వమస్తద్యయోభ్యమీవా అనగ్నితా అభ్యమంతృప్తిః పు
నరత్మభ్యగ్ హవ్యవతాయ దేవతాం విశ్వేభిరజ రేభ్యజతస్వాహా! అగ్నయ
థకం॥ అగ్నే త్వం పారయానవ్యో అస్మాకత్వ వ్రష్టిభిరతిదుగ్గాణివిశ్వా
పూశ్చ పృథ్వీబహులాన ఉర్విభవ తో కాయతనయాయశఁయోస్సాన్వహా!
అగ్నయథదం॥ ప్రకారవోమనునావచ్యమానా దేవద్రీపీంనయథ దేవయంతః॥
పక్షిణావాహ్వాజినీప్రాచ్యేతిహపిర్గురింత్యగ్నయే ఘృతాపీస్వాహా! అగ్న
యథదం॥ సాగ్ హిభ్యోదేవతాభ్యఉపనిషద్యస్సాన్వహా! సాగ్ హితి
భ్యోదేవతాభ్యఉపనిషద్య థకం॥ యాజ్ఞకీభ్యోదేవతాభ్యఉపనిషద్యస్సా
న్వహా! యాజ్ఞకీన్యోదేవతాభ్యఉపనిషద్య థకం॥ వారుణీభ్యోదేవ
తాభ్యఉపనిషద్యస్సాన్వహా! వారుణీభ్యోదేవతాభ్యఉపనిషద్య థకం॥
బ్రహ్మణేస్వయంభువేస్వాహా! బ్రహ్మణేస్వయంభువథకం॥ సదసస్తమ
ద్భుతంప్రియమింద్రస్యకామ్యం॥ సనిమేధామయానిషగ్ స్వాహా! సదస
స్తతయథకం॥ అథదేవతోపస్థానం॥ అగ్నేవ్రతపతేకాండర్ పిభ్యతగ్నే
యవ్రతంచరిష్యమితశ్చకెయంత్యైరాభ్యతాం॥ వాయోవ్రతపతేకాండర్
పిభ్యతగ్నేయ...తాం॥ అదిత్యవ్రతపతేకాండర్ పిభ్యతగ్నేయ...తాం॥
వ్రతానాంవ్రతపతేకాండర్ పిభ్యతగ్నేయ...రాం॥ దేవతాఉపస్థాయ॥
జయాదిప్రతపతేసావిష్టక్రితగ్ హుతాం॥ దర్వాపాధీననక్తిపరిధీన్స
హృత్యసగ్ స్రావంచక్రస్వా నాహ్వాతమిత్యాది పరిషేచనాంత్యైరాభ్య

—(*)ఆగ్నేయవ్రతోత్సవము—

సంవత్సరమయ్యవేతే॥ స్రావణమాసమయ్య॥ ఎవం॥ శ్రీధర్మప
త్నీ సమేతోహమమం శివ్యమాగ్నేయే॥ శ్రీధర్మపత్నీ సమేతోహమమం శివ్యమాగ్నేయే॥
పూర్వవత్సానంతర్వణం హుతామశ్చ॥ ఉపస్థానమంత్రేషు॥ అగ్నేవ్రతప
తేకాండర్ పిభ్యతగ్నేయవ్రతమచారిషం తిదశకంత్యైరాభి॥ వాయోవ్ర

త...రాధి| అదిత్య...రాధి| వ్రతానాం...తద్వైగాధి| దేవతాఉపస్థాయజ
యాదిప్రతివన్యతే సావిత్రికృతం హుత్యాదగ్వాం పరిధీసక్తిపరిధీప్ర
హృత్యసగ్ స్రావంచకృత్వా నాజ్ఞాతమిత్యాది పరిషేచనాంతంకృత్వా|
బ్రాహ్మణాంతర్పమేత్|అభ్యుదయకంకర్మాంపుణ్యాహవాచనంకుర్యాత్||

—(*)అథవైశ్వదేవవ్రతం.(*)—

వైశ్వదేవవ్రతేనద్యాంపనపూర్వకం స్నాత్యాచార్యశ్చిష్యేణస
హపాశ్రీణానాయమ్య| ఏవంగుణవిశేషణ... తిథౌధర్మస్సీసమేతోహమి
మంశిష్యంవైశ్వదేవవ్రతేసగ్ స్థరిష్యేపూర్వవద్యపిపూజాంకృత్యాషడ్వ
షీగ్ స్తర్పయేత్| నివీతీహుత్యావిశ్వాదేవాకారండర్షీగ్ స్తర్పయా
మి|సాగ్ంహితీ...యామి|యాజ్ఞకీ...యామి|వాసుశ్చేవతా...యామి|
బ్రహ్మాణ్య...యామి|సదసస్పతింతర్పయామి|ఇతితగ్ముత్వాఉపవీతీ|అగ్న
రుపసమాధానాద్యాజ్యభాగాంతముఖాహుతీగ్ంహుత్వాన్వారభేవ్రతని
జు హూతి| విశ్వేభ్యోదేవేభ్యః కాండర్షీభ్యస్సాస్వహా| విశ్వేభ్యోదేవే
భ్యఃకాడ్విభ్యశ్చం| అనోవిశ్వేఅస్మాగ్మంతు దేవామితో|అర్యమావరు
ణస్సజోహవిభువకాయథానో విశ్వేవృధాసః కరకత్సుసాహ విధురంశవ
స్సాస్వహా| విశ్వేభ్యోదేవేభ్యశ్చదం| శంనోదేవా విశ్వదేవాభవంశగ్ం
సరస్వోసహధీభిరస్తు| శమభిషాచశ్చమురాతిషాచ శ్శంనోదివ్యాః పాగ్నివా
శ్శంనోఅప్యాస్సాస్వహా| విశ్వేభ్యోదేవేభ్యశ్చదం| యేసవితుస్సశ్యసవస్య
విశ్వేమిత్రస్యవ్రతేవరుణస్యదేవాః| తేసాభగంవీరవన్తోమదహ్నదధాతన
ద్రవిణం చిత్రమప్రేస్సాస్వహా| విశ్వేభ్యోదేవేభ్యశ్చదం| అగ్నేయాహిదూ
త్యంవారిషేణ్యోదేవాగ్ంఅచ్ఛాబ్రహ్మకృతాగణేన| సరస్వోమరుతో
అశ్వినాసోయషి దేవావ్రతౌధేయాయవిశ్వాత్సాస్వహా| విశ్వేభ్యోదేవే
భ్యశ్చదం| క్యాపితః పృథివిమాతరద్యగగ్నేభ్రాతర్వసోమృదతాసః| విశ్వ
ఆర్యాఅదితే సజోహ అమృభ్యగ్ంశర్మబహులంవియంతస్సాహా| విశ్వే
భ్యోదేవేభ్యశ్చదం| విశ్వదేవాశ్శువతేమగ్ంహవగమేయే అంతరిక్షేయ
ఉపద్యన్తి| యేఅగ్నిజిహ్వోఉతవామృతా| ఆసద్యాన్యన్యకాపిమా

దయఃస్వస్త్వాహం । విశ్వేభ్యోదేవేభ్యైశ్చ ॥ సాగంహిభ్యో...
 ద్యుస్వాహం । సాగం హిభ్యోదేవ... ద్యుశ్చ ॥ యజ్ఞే
 భ్యో...స్వాహం । యజ్ఞే...దం । వారుణీ...స్వాహం । వారుణీ...
 దం । బ్రహ్మణే...వె స్వాహం । బ్రహ్మణే...ఇశం । సదసస్పతి
 ...యాసిషన్ స్వాహం । సదసస్పతయైశ్చ ॥ ఆథదేవతోపస్థానం ।
 అగ్నేవతపతేకాండర్షి భ్యోవైశ్వదేవవ్రతం చరిష్యామితన్మయం
 తప్తేరాధ్యతాం । వాయోవ్రత... భ్యోవైశ్వ దేవవ్రతంచరిష్యామి...
 రాధ్యతాం । ఆదిత్యవ్రత... భ్యోవైశ్వదేవవ్రతంచరిష్యామిత...రాధ్య
 తాం । వ్రతానాంవ్రత...భ్యోవైశ్వదేవవ్రతంచరిష్యామిత...రాధ్యతాం ।
 దేవతాఉపస్థాయ । జయాదిప్రత్యతేసావిష్టకృతగ్ంహుత్వా దర్వాపరిధీన
 క్తిపరిధీన్ప్రహృత్యస్గ్ సాగ్రీవంచకృత్వా నాహుతమిత్యాది పరిషేచ
 నాంతంకృత్వా । బ్రహ్మణా తర్పయేత్ । ఆభ్యుదయకంకర్షణఃపుణ్య
 హవాచనంచకుర్యాత్ ॥ సమాపనేప్యేషమేవప్రయోగః.....*

—(*)అథవైశ్వదేవప్రతోత్సర్జనం(*)—

సంవత్సరార్యవేతెప్రాణానాయవ్య । ఏవం... ఆథాభ్యుదయకం
 మేతోహమిమం శిష్యంవై శ్వదేవవ్రతోత్సర్జనస్గ్ సూరిప్యే । పూర్వవ
 త్సానంతర్పణంహుతామశ్చ । ఉపస్థానమంత్రేషు । అగ్నేవతపతేకాం
 డర్షిభ్యోవైశ్వదేవవ్రతమచారిషంత దశకంతన్తేరాధి । వాయోవ్రత...
 రాధి । ఆదిత్యవ్రతపతే...రాధి । వ్రతానాం...రాధి । దేవతాఉపస్థాయ । జ
 యాదిప్రత్యతే సావిష్టకృతగ్ంహుత్వా దర్వాపరిధీన క్తిపరిధీన్ప్ర
 హృత్యస్గ్ సాగ్రీవంచ కృత్వా నాహుతమిత్యాది పరిషేచనాంతం కృత్వా
 బ్రహ్మణా తర్పయేత్ । ఆభ్యుదయకంకర్షణఃపుణ్యవాచనంచకుర్యాత్ ॥
 శ్లో॥ యజుర్వైదేతుచత్వానః కాండాఃకాండవతీన్యషీక । తర్పయంత్య
 ర్పయంత్యేతానుపచారైశ్చసూరయః । ఋషింముఖాంతేజహుయాద్వ్ర
 తేమసూక్తోక్తహుమాత్సదసస్పతించ । ఉపస్థితశ్చాపిచదేవతానాం
 యాదయోబ్రహ్మణతర్పణంచ । వ్రతేషునువనైవతప్తేవాధ్యయనము

భా. పరిశ్రమిహరణంకుర్యాత్తైవకార్యంనవిద్యతే. సువనైగ్రహపూజాయా
ఉపాకర్తవ్యితోత్సృజే. పరిశ్రమిహరణంకుర్యాత్సం సావివస్త్తువిధీయతే
వృతాని | వెదవృతాని. సువనం | పుగంసువనం | అశ్వయనం | ఉపాకర్త
మఖః | గ్రహపూజాహరిఃబంతత్సత్ || ..... (*)

—(*)*ଅନୁସାଂସକଂ. (*)*—

* అథ సమావర్తనముచ్యతే ॥ శ్లో ॥ వెదోదితానాం నిత్యానాంకర్త
 కాంసమఃకృమే । స్నాతకవ్రతలోపేచ ప్రియశ్చిత్తమభోజనం । పా
 నానామయ్య ఏవం - తిథౌస్నాతకవ్రతాఖ్యం కర్మకడిమ్యనూనస్తదంగ
 త్వేన తదాదౌశుభ్యర్థం పృథ్వ్యర్థం శాంత్యర్థమభ్యుదయార్థంచ మహాజ్ఞా
 నసహస్వప్తిపుణ్యాహవాచనంకరిష్యే । ఆకౌసరిశ్చిన్నైవరిసమాస్త్యర్థం
 మహాగణాధిపతిపూజాంకరిష్యే । గణాధిపతిపూజాంకృత్వా పుణ్యాహంవ
 చయిత్వా యథాశక్తిః క్షిణాంగ్యహిత్యా ఉపస్థాయ । బ్రహ్మణాకప్రా
 యేత్ । ఆశేషేమాపరిపత్ మదీయాంపిజ్జాపనామవధార్యమఉపసయన
 దీనమావర్తనపర్యంతం మధ్యేశౌచస్నాన సంధ్యావందన జపభిక్షాగ్ని
 కార్యస్వాధ్యాయవ్రతమెఖిలాదండాజినరాహిత్యదివాస్వాపనభత్రపాద
 కమాల్యోద్వర్తనానులేపన శూద్రస్పర్శవ్యూత పశితసంభాషణగుహా
 దిప్తయథోక్త సంధ్యావందనద్విరగ్నికార్యసాయం ప్రాత్యభిక్షాన్నభో
 నగుర్బభివందనాది నియమోల్లంఘనక్రముక భక్షణతాంబూలచర్మ
 అశ్వారోహణగజారోహణ శకటారోహణనటవిట గాయకగీతవాద్యశ్ర
 వణగురుశ్రామిద్రవతలోపేతేమామపనోదనార్థం ఉత్తరతస్నాతకవ్రత
 ధికారసిద్ధ్యర్థం పరిషదుపస్థానపురస్సరంశక్య ప్రత్యామ్నాయ యాపేణాచ
 ష్యే । ఆత్మప్రదక్షిణత్రయంకృత్వా ॥ శ్లో ॥ సమస్తసంపత్సమవాప్తిహేతుః
 స్సముష్టితాపత్యుగ్ధామ కేతవః । అపారసంసారసముద్రసే తవంపునంత

* స్నాతకవ్రతాత్పూర్వం గౌదానికంకార్యం। తదుపనయనపూర్వభాషికద్వయపఠితత్వాదత్రనోక్తమ్. ద్రష్టారప్రత్రద్రుశ్యంతు.

మాంబ్రాహ్మణపాదపాంసవః | ఆహ్వానధ్వంతసహ స్రాహనవస్సమీహితా
 ధార్పణకామధేనవః | సమస్తతీర్థాంబుజవిత్రమూర్తయోర్మతంతమంబ్రా
 హ్మణపాదపాంసవః | అధివ్యాధిహరంస్మాణాం మృత్యుదాశ్చిద్రవనాశనం |
 శ్రీపుష్టికీర్తిదంపంచెవిప్రశ్రీపాదపంకజం | అశేషేహపరిషత్మదీయాంవి
 జ్ఞాపనామవధార్యమయాసమగ్నితామిమాం పరివస్తక్షిణాయథోక్తదక్షి
 ణామివస్వీకృత్యమమోచనయనాది సమావర్తనపర్యంతమధ్యేశోచసా
 నసంధ్యావందనాద్యతిక్రమేభ్యస్తస్వేభ్యః పాపేభ్యోవిముక్తోభూయాది
 త్యైషాసభానుగృహ్లాతు | సాతకవ్రతాధికారసిద్ధిరస్త్వీతి భవంతోబ్రువం
 తు | సాతకవ్రతాధికారసిద్ధిరస్తు | ప్రాణానాయమ్య | ఎవం...తిథౌనా
 మధేయోహంమమశరీరశుభ్యర్థం స్వస్థాజ్యధాన్యకృత్రాణ్యాచరేష్యే | స్వ
 గ్ధంపవిత్రమసులం స్వగ్ధంపాపప్రణాశనం | స్వగ్ధంహిశంకరంయస్తాదత
 శ్శాంతింప్రయచ్ఛమే | కామధేవోస్సమన్భూతంసర్వక్రితుమసంస్థితం | డె
 వానామాజ్యమాచార మతశ్శాంతింప్రయచ్ఛమే | ధన్యంకరోషిదాతార
 మిహలోకేవరత్రచ | యస్తాత్తస్తాచ్ఛివంమేస్యాదతశ్శాంతింప్రయచ్ఛమే |
 శ్రీమహావిష్ణుస్వరూపాయ బ్రాహ్మణాయమమశరీరశుద్ధింకామయమానఃశ్రీ
 మహావిష్ణుప్రీతయేకృత్రయ ప్రత్యామ్నాయ యథాశక్తిహిరణ్యంతుభ్య
 మహంసంప్రదదేనమమప్రూర్వోక్తవంగుణవిశేషణవిశిష్టాయాం శుభతి
 థౌమయాక్యతైరేభిస్త్వస్థాజ్యధాన్యకృత్రైర్భగవాన్ త్వర్వాక్షకః శ్రీమహా
 విష్ణుస్సుప్రీతోవరదోభూత్వామమశరీర శుద్ధింకుర్యాదితిభవంతోబ్రువంతు |
 ...సాతకవ్రతాధికారసిద్ధిరస్తు | ప్రాణానాయమ్య | ఎవం...తిథౌమమబ్ర
 హ్మచర్యవ్రతలోపప్రాయశ్చిత్తార్థంపాహిత్రయోదశ శుభామంకరిష్యే |
 స్థండిలోల్లఖనాద్యాజ్యసగ్ధ సాగరాంతేచతుష్పాతప్రయోగంకుర్యాత్ |
 పూర్వపరిషేచనంకృత్వా పునఃపూజాం...విశ్వతస్స్వాహా | అగ్నయఇ
 దం | సహరయ్యాని...స్పరిస్వాహా | అగ్నయఇదం | భూరగ్నయేచపుణివై
 చమహతేచస్వాహా | అగ్నయేపుణివై వ్యమహతేఇదం | భువోవాయవేచాం
 తరిత్యాయేచమహతేచస్వాహా | వాయవేఅంతరిక్షాయ మహతేఇదం | సువ

రాదిత్యమవదివెచ మహతేచస్వాహా | అదిత్యయదివెమహతేచ |
 భూర్భువస్సువశ్చంద్రమసేచ నక్షత్రైభ్యశ్చదిశ్చిశ్చమహతేచస్వాహా |
 చంద్రమసేనక్షత్రైభ్యోదిగ్భ్యోమహతేచ | పాహి నో అగ్నవస సేస్వా
 హా | అగ్నయేచ | పాహి నో విశ్వవేద సేస్వాహా | పిశ్వవేద సేచ | య
 జ్ఞంపాహి విభావసోస్వాహా | విభావసవేచ | సర్వంపాహి శతక్రతోస్వా
 హా | శతక్రతవేచ | పాహి నో అగ్నవకయా | పాహ్యతద్విషాయయా | పా
 హ్యజ్జంతృతీయయా | పాహి గ్భిశ్చతస్మభిగ్నసోస్వాహా | వనోవేచ |
 పునరూజాణి... పిశ్వతస్వాహా | అగ్నయేచ సహరయ్యానివర్తస్వా
 గ్నై... స్పరిస్వాహా | అగ్నయేచ | సర్వప్రాయశ్చిత్తంకరిష్యే భూర్భు
 వస్సువస్వాహా | ప్రజాపతయేచ | ఉద్ధిరవరిషేచ సంకృత్యాగ్లో || పున
 రూజ్ఞాసహద్యంతేమధ్యేపాహీతపంచకం | వ్యాహ్వోభిశ్చతుర్ హుత్వా
 గ్రయోదశఉదాహృతాః | ప్రాణానాయమ్య ఏవం... తథా ప్రాతరగ్నికా
 ర్యంకరిష్యే సరిత్వాగ్నై—అహంభో అభివాదయే | * * * *

పెదమధీత్యస్నాస్యక్ ప్రాగుదయాప్రవృజం ప్రవిశ్యాంతగ్లోమూచ
 ర్మణాద్వారమపిధాయామై | గురుకులాత్సమావృత్తస్నాన్మైయం సమా
 వర్తనాపర పర్యాయంస్నాన్వాశ్చింతర్క | కుమారః ప్రాణానాయమ్య ఏవం
 ... తథా శ్రీమాణోగ్రః నామధేయోహంస్నాన్వాశ్చింతర్కకరిష్యే పునః
 ప్రాణానాయమ్య | ఏవం... తథా స్నాతకప్రతాంగత్వేన రక్షార్థంరక్షా
 బంధనంకరిష్యే | పిశ్వేత్తాతే... బంధవే నైసమేతదహరాదిత్యోభితపేత్ |
 మూత్రపురీషోత్సర్జనార్థం సనిగ్ధచ్ఛేత్ | మధ్యందిసేగ్నైరుపసమాధానాది
 పాత్రప్రయోగకాలే || శ్లో || సూత్రేవద్యైవమణియుగ సమిత్రస్సక్కుః | ధాన్ ప్రవ
 ర్తై | శీతోష్ణాంబుత్సురకటయవచ్ఛత్రదం డాంజనాని అదర్శ్యపానమాకుశశ
 కృత్సానమాణానికుర్వన్సానంయుంజాత్సకృదిహనరః కాష్ఠమాదుం
 బరంచ | పవిత్రకరణాద్యాజ్యధాగాంతేపాలాశీగ్ం సమిధముత్తరయాధా
 య | ఇమగ్న్స్తోమమహాతేజాతవేద సేరధమివ సప్త హేమమనీషయాభ
 ద్రాహినః ప్రమతరస్యసగ్ం సక్యగ్నై సఖ్యమారిషామవయంతవస్వాహా

అగ్నయశ్చవం । అపరెణాగ్నింకటవిరకాయాం వోపవిశ్యోత్తరయాతుర
 మభిమంత్ర్య । త్ర్యాయుషం... త్ర్యాయుషం । ఉత్తరేణయజుషావప్తైప్ర
 దాయ । శివోనామాసిస్వధితిస్తైపితానమస్తైఅస్తుమామాహిగ్ంసీః । అపా
 గ్ంసగ్ంసస్వసాద్యైకే శనిఛానాదుపనయనవత్సమానం । అనువాకస్య
 ప్రథమేనయ జుషాపస్సగ్ంసృజ్య । ఉష్ణేన... అపస్సువః । ఇత్యంతం
 కృత్వా యురంప్రత్యశ్య గూఢంసిదధాతి । జఘనాధైవ్రజస్యోపవిశ్యవి
 స్రస్యమేఖలాం బ్రహ్మచారిణేప్రయచ్ఛతి । రాగ్ంసఉత్తరేణయజుషోదుం
 బరమూలే దగ్ధస్తంబేవోపగూహతి । ఇదమహంవిష్ణుశర్మణాగోతమస్య
 పాప్తానముప గూహంమ్యుత్తరో నారాయణశక్త్యాద్విషద్యభ్యః । ఏవంవి
 హితాభిరేవాద్భిరుద్ధిరాభిష్టద్భిస్సాన్సత్వా । ఆపోహిస్తామయోభువః...
 చనః । హిరణ్యవణాశ్శుచయః... శగ్ంస్యోనాభవంతుః । ఆపోహిస్తామయో
 భువఇతిప్రోహిరణ్యవణాశ్శుచయఃపావకాఇతితీస్రః । తూష్ణీంమిత్రితాభి
 శ్శీతోష్ణాభిరద్భిష్టణ్ణామంతే సకృదేవస్నాతి । ఉత్తరయోమంబరేణదతో
 ధావతే । అన్నాద్యాయన్యూహాఽవ్వందీభూయయరహమన్నాదోభూయా
 సం । సోమోరాజాయమాగమత్సమేముఖంప్రవేక్ష్యసిభగేనసహవర్చసా
 వైర్కత్యాందిశినిరస్యాపఉపస్పృశ్య । ఆచవ్య । స్నానీయేనాచ్ఛాదిత
 స్సాన్సతః । మసూరమాణ్ణాదిభిరుద్వక్త్యామలకపిష్టాదిభి శ్శీరస్సాన్సత్వై
 స్సాన్సతశ్చభవతి । ఉత్తరేణయజుషాహతముత్తరంవాసఃపరిధాయ । సోమ
 స్యతనూరసితనువంమేపాహిస్వామాతనూరావిశ । వాసఃపరిధాప్యాచ
 మ్య । సార్వసురభిణాచందనైవోత్తరైవేవతాభ్యఃప్రదాయ । నమోగ్రహో
 యచాభిగ్రహోయవ । నమశ్శృకజంజభాభ్యాం । నమస్తాభ్యోదేవతాభ్యో
 యాఅభిగ్రాహిణీః । ప్రదానంనమశ్శబైన । ఉత్తరయానులిప్య । అప్సరస్సు
 యోగంధోగంధర్వేషుచయవ్యశః । వైవోయోమానుషోగంధస్సమాగంధ
 స్సురభిర్బుషతాం । మణిగ్ంసౌవర్ణగ్ంసోపధానగ్ంసూతోత్తరయో
 దపాత్రేత్రిఃప్రదక్షిణంపరిష్టావ్య । ఇయమోషధీత్రాయమాణా సహమా
 నాసహస్వశీ । సామాహిరణ్యవర్చసంబ్రహ్మవర్చసినంమాకరోతు । ఉత్తర

యాగ్రీవాస్వాబధ్య. అపాశోన్యురోమేమాసగ్ శారీఃశివోమోపతిష్ఠస్య
 దీక్షాయుత్వాయశతశారదాయ । శతగ్ శరభ్యతయుషేవర్చసేజీ
 వాత్వైపుణ్యాయ । త్యగ్ సానయాగ్రీవాస్వాబధ్య. ఏవమేవబాదరమణిం
 మంత్రవర్జగ్ సంవ్యేపాణావాబధ్య. ఆహతముత్తరంవాసోరేవతీస్తైర్జ్ఞానమా
 నం । వాసస్సద్యఃకృత్తాతముత్తరాభ్యామభిమంత్ర్య । రేవతీస్తావ్యక్షిణౌ
 మహిశ్వనం । ఉత్తరాభిస్తస్పృభిఃపరిధాప్యాయాతకృంతన్నవయక్...సం
 వ్యయస్య । పరిధాప్యచమ్య । పరిహితముత్తరయానుమంత్రయతే । పరీదం
 వాసో...విభజాసిజీః । తస్యదశాయాంప్రవర్తైప్రబధ్యదర్వామథా
 యాజ్యేనాధ్యానయన్నుత్తరాతహుతీహుత్యా । ఆయుష్యమితిప్రతిమం
 త్రీమష్టాజ్య హుతీజాహుతి । ఆయుష్యంవర్చస్యగ్ సంపీర్యగ్ శరా
 యసోపచమాద్ధిధ్యం । ఇదగ్ శిరణ్యంజైత్రాయావిశతాంమాగ్ స్వా
 హా । హిరణ్యయేదం । ఉచ్చైర్వాజిపుతనాజసత్రిసాహంధనంజయంస
 ర్వాస్సమృద్ధిర్ ధ్యయోహిరణ్యేష్టిత్సమాహితాస్వాహా । హిరణ్యయే
 దం । శునమహాగ్ శిరణ్యస్సపితురివనామాగ్రభైషం । తంమాహిరణ్యవ
 ర్చసంపూరుషుప్రియంకురుస్వాహా । హిరణ్యయేదం । ప్రియంమాదేవేషు
 కురుప్రియంమాబ్రహ్మణేకురు । ప్రియంవిశ్వేషుశూద్రేషుప్రియగ్ శరా
 మాకురుస్వాహా । హిరణ్యయేదం । యాతరశ్చీనిపద్యసేహంవిధరణేత్తి ।
 తాంశ్వాఘృతస్యధారయాయజేసగ్ శరాధనీమహాగ్ స్వాహా । సగ్ శరాధ
 న్యాఇదం । సగ్ శరాధవ్యైదేవ్యైస్వాహా । సగ్ శరాధవ్యైదేవ్యాఇదం । ప్ర
 సాధవ్యైదేవ్యైస్వాహా । ప్రసాధవ్యైదేవ్యాఇదం । సమాజంచవిరాజం
 చాభిశ్రీర్యాచనోగృహే । లక్ష్మీరాప్త్రీస్యయాముఖేతయామాసగ్ శరజామ
 సిస్వాహా । లక్ష్మ్యైఇదం । ఇత్యష్టాజ్యహుతీహుత్యా । జయాదిప్రతిపద్య
 తేపరిషేచనాంతంకృత్వా । ఏతాభిరేవదక్షిణైకణ్ఠేఆబధ్నీత । ఆయుష్యంవ
 ర్చస్యగ్ శరా- తయామాసగ్ శరజామసి । దక్షిణైకణ్ఠేఆబధ్నీత । సస్వాహా
 శారీఃపతాభిస్సవ్యై । ఆయుష్యంవర్చస్యగ్ శరా...తయామాసగ్ శరజామ
 సి । సవ్యైకణ్ఠేఆబధ్నీత । ఏవముత్తరైర్గృథాలింగంప్రజశ్శిరసి । శుభికేశిరతి

రోహశోభయంతీముఖంమను | ముఖగంహిమమశోభయఘాయాగంసం
సభగంకురు | యామాహరజ్జమనగ్నిశ్శ్రద్ధానైకామాయావై | ఇమాం
తామపిన హ్యేహంభగెనసహవర్చసా | బధ్నాతి | ఆంజనమాపర్మా నెక్ష
ణంఉపానహాభత్రందండమితి | ఆంజనం | యదాంజనంనైకకుదంజాత
గంహిమవతఉపరి | తెనవామాంజేతెజసేవర్చసేబలాయద | మయిపర్వ
తపూరుషం మయిపర్వతవర్చసంమయి పర్వతభేషజంమయిపర్వతచియు
పంత్రిక్రికుదీనాజ్జేరదర్మావెక్షణం | యన్యైవర్చసేపరాగతమాత్మానమప
తిష్ఠతి | ఇదంతత్తునరాదదేదిహ్యాయత్వాయవర్చసే | ఉపానహా | ప్రతి
ష్ఠేష్ఠోదేవతానాంమామాసంతాప్తం | యుగపత్ | ఛత్రంతూష్ణీమాదా
య | ప్రజాపతేశ్వరణమసి బ్రహ్మేశ్చదిర్విశ్వజనస్య ఛాయాసీసర్వతో
మాపాహి | ఆత్మానమభిచ్ఛాదయతి | వైణవంపండమితి | దేశస్యత్వానపితుః
ప్రసవేశ్వరోర్బాహుభ్యాం సూక్ష్మోహస్తాభ్యా మూరదద్విషతోవధాయం
నస్య వజ్రోసివార్త్రీఘ్నశ్శర్మ మేభవయత్వాపంతంనీవారయ | వాచం
మచ్ఛత్యానక్షత్రేభ్య ఉదితేషునక్షత్రేషు ప్రాచీముదీచీంవాదిశముపని
షు మోయత్రరాధేన దిశముపస్థాయ | దేవీష్టతుర్వీరుణఃకృణోత విశ్వే
వేవాసభహవీరయశ్చం | ఉత్తరేణనక్షత్రాణిచంద్రమసమితి | మాహాస్వహి
ప్రజయామాతనూభిర్గృహ ఛామద్విషతేసోమరాజన్ | రాతినాసంభావ్య
యథార్థంగచ్ఛసి | మిత్రేణగాహాస్థ్యగ్ం సంభావ్యగచ్ఛతీతి (కాశీయా
త్రాయాం ||) శ్లో || చరిత్రబ్రహ్మచర్యోహంకృతవ్రతవతుష్టయః | కాశీయా
త్రాంగమిష్యామి అసుజ్ఞాందేహిమేశుభాం | (ప్రతివాక్యం) సాలంకారాం
యమసుతాం కన్యాందాస్యామితేద్విజ | పాణింగృహిత్యాసాగ్నిప్రస్వంగ
చ్ఛస్వాగచ్ఛమన్యహం | ప్రాణానాయమ్య | ఎవం ... ప్రీత్యర్థంసాత్తక
వ్రతాంగభూతమాభ్యుదయకం కర్మకరిష్యే | శ్రీమహావిష్ణుస్వరూపాయ
బ్రాహ్మణాయాభ్యుదయక ప్రత్యామ్నాయ యథాశక్తిహీరణ్యం తుభ్య
సహంసంప్రదదేనమమ | పునః ప్రాణానాయమ్య | * ఎవం ... ప్రీత్యర్థంత

* స్నాతకవ్రతే ఆభ్యుదయకంకర్మణః పుత్రాహంవనానుష్ఠేయ
మతిపాశ్చాత్యవైదికసమ్యతవ్యవహారః ||

దృగ్గత్యుగఃపుణ్యాహం వాచయిష్యే । ఓంకర్మణఃపుణ్యాహం భవంతోబ్రు
వంత్యత్యుగః మాన్వానాంతకుంభత్ । హరిః ఓంతత్సత్ ॥ ఇతిస్నాతకం.

—(*) వైకల్పికసమావర్తనమ్. (*)—

(అశ్లేతకపరంకూష్ఠీమేవతీర్థేస్నాత్వాకూష్ఠీగ్ం సమిధమావధా
తి) పూర్వపదాచార్యేణానుజ్ఞాతఃప్రాణానాయమ్య । ఏవంనామధేయో
హంవైకల్పికసమావర్తనంకరిష్యే, కూష్ఠీమేవతీర్థేస్నాత్వాశ్రోత్రియాగా
రాదగ్నిమాహృత్య విషవోపసమాధాయాలం కృత్యపాలాశీగ్ంసమిధం
ప్రాదేశమాత్రీంతత్సత్ సేవాగ్ంకూష్ఠీం ప్రజాపతీంమనసాధ్యాయన్నాద
ధాతి॥ (శ్లో॥ స్నానంవత్సృజ్యరంకూష్ఠీంతీర్థేస్నాత్వాశ్రవణాకిం । వహ్ని
మాధామవిధివచ్చిషిచ్యసమంతతః । పాలాశీంసమిధంకూష్ఠీమగ్నావా
ధాయయత్సునః । పరిషేచనంతథామర్యాగ్యధాపూర్వమీహస్త్పః॥ ఇతివై
కల్పికసమావర్తనమ్॥.....*

—(*) అథవివాహః. (*)—

హరిఃఓం॥ (అథవివాహప్రయోగఉచ్యతే) అగ్రేతేర్థేకాః॥ప్రా
ణసంయమనంప్రథమంభవే త్వేషణంసుహృదామభిమంత్రణం । సంగతా
యవరాయసమవ్యతేస్వామినాతువధూజ్జలపూర్వకం॥౧॥ స్థావ్యతేనవి
వాహమహేతతేపావకోవిధివత్సద్గువరకః । సోత్రగోసహితోఽసహితో
పివాదీయతేపరివృత్తాసమీక్షయా॥ ౨ ॥ ఏవమేవవరాపచిత్తతోధ్యాత్వ
మంత్రసపోక్షసమీక్షణం । అత్రచాహుతికరణంవరకస్యయోగ్య్యంతరంయజు
షాపరిమ్యుతే॥ ౩ ॥ కన్యకాస్వజనోయదిసాపివాచుదిహిరోదితిబంధువి
యోగతఃతహిజీవవతీంతుజపేవృచంకన్యకావరణయదివర్జనం॥౪॥ స్నా
వనాదితుయగ్నహుమంత్రకంకర్మతత్త్రియతేంతతపవహ్ని । గృహ్యతేభ
లుపాణిరమంత్రకంగవ్యతేజ్వలనస్తుసమంత్రకం॥ ౫ ॥ (తత్రాయంప్రయో
గః । మునూర్నసమయేవరోమంగళస్నానంకృత్వా । పూర్వమేవపథూం
మంగళస్నానంకారయిత్వా ॥ శుభమస్తు ॥ అయంముహూర్తస్సుముహూ
ర్తోఅస్తు శ్లో॥ యశ్చివోనామహాపాభ్యాం...సర్వేభ్యోమహాజనేభ్యోనః

మః! ఉత్తిష్ఠంతు... సమారభే! పూజానామయమ్యశుభైశోభనేషు సమాగ్రే
 క్రీమతఃగోత్రస్యనామధేయస్య మమోపాత్తమరితక్షయద్వారాగ్రహరమే
 శ్వరప్రీత్యర్థం పాణిగ్రహణాశ్చం కర్తవ్యమితి ప్రమాణస్తదంగత్వేనతదాదౌ
 పృథ్వీర్థం శుభ్యర్థంకాత్యర్థమభ్యుదయార్థం స మహాజనైస్సహస్వప్రీతు
 శ్యాహవాచనంకరిష్యే । ఆదానిర్విఘ్నేనపరిసమాప్త్యర్థంక్రీమపాణిగ్రాహ
 పటపూజాంకరిష్యే । గణాః పటపూజాంపుశ్యాహవాచనంచకృత్వా । య
 తాసుఃకర్తవ్యప్రజాసంపత్త్యర్థం(స్త్రీ)యముద్వహభిసంకల్ప్య । మహాభిస్సమ
 వేతాప్యంత్రవతోవరాస్పృహణయత్ । మదన్తకన్యాంవృణోన్మహిషరా
 న్మైషయతి । తాన్ప్రసక్తం తేతిద్వాభ్యామభిసంత్రయతే । ప్రసక్తంతా
 ధియసానస్యసత్కణివరేభిర్వరాగ్ అభిషుప్రసేదతి । అస్తాకమింద్రఉభయం
 జుజోపతియత్సాన్యసాన్యంధసోబుబోధతి । అన్యక్షరాముజవన్సంగపంథా
 యేభిస్సఖాయోయంతినోవరేయం । సమర్థమాసంభగోనోనీయాన్సంజా
 స్పత్యగ్ సువయషస్తుదేవాః । తేకన్యాదాతారంగత్వాబ్రువతే । కాశ్యపా
 వత్సరవైద్యవత్సానిరుషేయ ప్రవరాన్వితకాశ్యససగోతోద్భవస్యకేశవ
 శర్మణానస్త్రీ । కాశ్యపా... గోతోద్భవస్యనారాయణశర్మణఃపాత్రా
 య! కాశ్యపా... గోతోద్భవస్యమాధవశర్మణఃపుత్రాయ! కాశ్యపా...
 గోతోద్భవాయశ్రీనివాసశర్మణవరాయ! అంగీరసబార్హస్పత్యభారద్వాజ!
 త్సానిరుషేయప్రవరాన్వితభారద్వాజసగోతోద్భవస్యశ్రీరామశర్మణాన
 స్త్రీం! అంగీరస... ధృవస్యశంకరశర్మణఃపాత్రీం! అంగీరస... ధృవస్యరా
 జశేఖరశర్మణఃపుత్రీం! అంగీరస... గోతోద్భవంలక్ష్మీనామ్నీంకన్యాం!
 ధర్మప్రజాసంపత్త్యర్థంవృణోమహే । వృణోన్మహిషరాన్యాప్రదఃప్రతి
 బ్రూయాత్ । ఏవంత్రీ! కృతార్థావయమితివరమావేదయేయః! వరఃప్రా
 నానాయమ్య! ఏవం—ప్రీత్యర్థంధర్మప్రజాసంపత్త్యర్థం స్త్రీయముద్వహే!
 పునఃప్రానానాయమ్య! ఏవంగు—ప్రీత్యర్థం । ఉద్వాహంగభూతద్వితీ
 యయజ్ఞోపవీతధారణంకరిష్యే । ఆచమ్య! యజ్ఞోపవీ—తెజః! యజ్ఞోపవీ
 తంభృత్వాచమ్య! దాతాప్రాణానాయమ్య! ఏవంగుణ—ప్రీత్యర్థం(స్త్రీ)యముద్వహే!

నారాయణప్రీత్యర్థం సాలక్యశిశువానంకరిష్యే। అన్యశ్రీమన్మృగవతో
మహాపురుషస్య । తతోవిష్ణుసాయుజ్యఫలావాప్త్యర్థంకన్యాదానమహంకరి
ష్యే। మహానంకల్పముచ్చార్య। వరిమభ్యర్చ్య । శ్రీలక్ష్మీనారాయణస్వరూ
పస్యవరిసృతఃసమాసనం । శ్రీలక్ష్మీనారాయణస్వరూపవర ఉభాభ్యామిదం
పాద్యం। నమోస్తునంతాయ—యగ్ధారిణేనమః। శ్రీలక్ష్మీనారాయణ
స్వరూపవరలీలగంధాః। అలంకారార్థాగ్ధమేతత్సత్త్వక్షతాస్స
కిలారాధనైశ్శోభనమస్తు॥ శ్లో॥ కన్యాంకనకింపన్నాంకనకాభరణైర్భు
తాం। దాస్యామివిష్ణువేతుభ్యంబ్రహ్మలోకజగీషయా। ౧ । కన్యమమాగ్ర
తోభూయాఃకన్యేమేదేవిపార్శ్వస్యాః। కన్యేమేస్వతోభూయాస్తద్దానా
న్తోక్షమాపుయాం॥ ౨॥ విష్వంభరిస్సర్వభూతాస్సాక్షిణ్యస్సర్వదేవతాః।
కన్యమిమాంప్రదాస్యామి పితౄణాంతారణాయ॥ ౩॥ కన్యాంసాలం
కృతాంసాధీప్వం సుశీలాయసుధీన॥ ప్రయతోహంప్రయచ్ఛామిధర్మకా
మాన్ధస్థయే॥ ౪॥ ఆంగీరస...గోత్రస్యశ్రీరామశర్మణోనప్తీ॥ ఆంగీరస...
గోత్రస్యశంకరశర్మణఃపాత్రం॥ ఆంగీరస...గోత్రస్యరాజశేఖరశర్మణఃపుత్రం॥
ఆంగీరస...భారద్వాజసగోత్రోఽగ్నివాంలక్ష్మీనామ్నీకన్యాం। కాశ్యపావ
త్సర...కాశ్యపసగోత్రస్యకేశవశర్మణోనప్తే॥ కాశ్యప...గోత్రస్యనారా
యణశర్మణఃపాత్రాయ॥ కాశ్యప...గోత్రస్యమాధవశర్మణఃపుత్రాయ॥
కాశ్యప...కాశ్యపసగోత్రాయశ్రీసహస్రశర్మణేవరాయ॥ ౫॥ ప్రజాస
హత్వకర్తృభ్యఃప్రతిపాదయామీతికన్యాముదకపూర్వందద్యాత్ । స్వప్రీతి
ప్రతిపదనం। దేవస్యత్వాసవితుఃసవే । అశ్వేమోరచ్ఛూభ్యాం। పూష్ణో
హస్తాభ్యాంప్రతిగృహ్లామి । రాజాత్వావరుణోనయతుదేవిదక్షిణప్రజాపత
యేకన్యాం। తేనామృతత్వమశ్యం । వయోదాతే॥ మయోమహ్యమ్య
స్తుప్రతిగ్రహితే । క ఇదంకింక్వాఅదాత్ । కామఃకామాయ । కామోదా
తా । కామఃప్రతిగ్రహితా॥ కామగ్ంసముద్రమావిత॥ కామేనత్వాప్రతిగృ
హ్లామి॥ కామైతతై । ఏషాతేకామదక్షిణాఉత్తానస్తాన్వంగీరసఃప్రతిగృహ్లా
తు॥ కన్యాదానసాన్ధ్యార్థం దక్షిణాంతుభ్యమహంసంప్రదదేనమమసాల

గామదానం । దాతా । ధర్మాగ్ధకామేషుత్వయైమానాతిచరితన్యావరః ।
 నాతిచరామీప్రతివచనం । తత్తైవకన్యాస్తై । వరోవివాహవేదికాయామ
 గ్నిప్రతిష్ఠాపనంకుర్యాత్ । వరః । పాత్రానాయమ్య । మమోపాత్త...ప్రీ
 త్యర్థంసకలత్రోతస్తార్తనీత్యకన్యానుష్ఠానాధికారసిద్ధ్యర్థం గృహ్యగ్నిప్రతిష్ఠా
 పనంకరిష్యే । స్థండిలంకృత్వోల్లిఖ్యగ్నింప్రతిష్ఠాప్యగ్నిం ధ్యాయత్వాంకృ
 త్య*తతోమధుపరకః । దాతా । పాత్రానాయమ్య । మయాక్రియమాణకన్యా
 దానాంగత్వేనవరంమధుపకేణపూజయిష్యే । కూర్చంప్రయచ్ఛతి । య
 రాస్త్రాఅపచితింకుర్వంతితతూర్చకపవిత్రేతి । యథాపురస్తాత్ । రాష్ట్ర
 భృగస్యాచార్యాసంధిమాత్పద్యోషం । ఆపఃపాద్యాః । ఇహదాతాపాత్రాహ ।
 ఉత్తరయాభిమంత్ర్య । ఆపఃపాదావనైజనీర్ద్విషతంనాశయంతుమే । అస్మి
 నుకలైబ్రహ్మవర్చస్యసాని । దక్షిణపాదంపూర్వంబాహ్మిణాయప్రయచ్ఛే
 త్వవ్యగ్ం శూద్రాయప్రక్షాళయితారముపస్పృశ్య । ఉత్తరేణయజుషా
 త్తానంప్రత్యభిమృశేత్ । మయిమశ్చూమయియశోమయీందియంబీ
 ర్యం । కూర్చాభ్యాంపరిగృహ్యమృన్మయేనాహాణీయాఆవృత్రీపాత్రాహ । ఉ
 త్తరయాభిమంత్ర్య । ఆమాగ్తయశసావర్చసాసగ్ంస్పృశవయసాతేజసా
 చ । తంమాప్రియంప్రజానాంకుర్వధిపతింపశూనాం । అంజలావేకదేశఆనీ
 యమానఉత్తరంయజుర్దపేత్ । విరాజోదోశూసివిరాజోదోహమసి
 యమమపద్యాయవిరాజ । శేషంపురస్తాన్నినీయమానముత్తరయానుమం
 త్రయతే । సముద్రంవఃప్రహిణామిస్వాంయోనిమపిగచ్ఛతే । అచ్ఛిద్రఃప్రజ
 యాభూయాసంమాపరాసేచిమత్పయః । దధిమద్విశేసగ్ంస్పృశ్యకాగ్ంసేన
 వషీయసాపిథాయకూర్చాభ్యాం పరిగృహ్యమధుపకేణైతి పాత్రాహ । త్రవ్య
 తమేకఘృతంచపాక్షుమేకే । ధానాస్సక్తుగ్శోచ్చత్తరాభ్యామభిమంత్ర్య ।
 త్రయ్యైవిద్యాయై యశోసియశసోయశోసిబ్రహ్మణోదీప్తిరసి । తంమాప్రి
 యంప్రజానాంకుర్వధిపతింపశూనాం । ఆమాగ్తయశసావర్చసాసగ్ంస్పృ

* భట్టియేమధుపరకస్యకన్యాదానాత్పూర్వభావిత్యముక్తం । సూత్రే
 కన్యాదానాంగత్వేనోత్తరకర్తవ్యతా । అనుష్ఠానంతుయథామతికర్తవ్యం ॥

జపయసాతేజసాచ | తం మాప్రియం ప్రజానాం కర్వణిపతిం పశూనాం | య
 జుర్భామపతామతీపురస్తాదుసరిష్టాశ్చ | అమృతోపస్తరణమసి | పీత్యా
 విరాచమ్య | ఉత్తరయాత్రోపాక్రియ | యత్కథనోమధవ్యం పరమమన్నా
 భ్యంఘోర్యం | తేనాహం మధుమోమధవ్యేనపరమేణాన్నాద్యేనవీర్యోపర
 మోన్నాదోమధవ్యోపాని | సకృత్సంప్రేణద్విస్తూణ్ణం | అమృతాపిధాన
 మసి | అపఃపీత్యా | హస్తంప్రత్యాశ్య | ద్విరాచమ్య అనుకంఘ్రియప్రయ
 త్చేత్ప్రక్రియైవరాజాథవతిర్వాపురోహితాయగౌరితిగాంప్రేహూ
 త్తరేణయజుషాభిమంత్ర్య | గౌరీస్యపహతపాష్టాసపాష్టానంజహిమమచా
 ముష్యవ | తస్యైవపాగ్ శ్రవయత్వోపస్తీణాభిఘాతాం వాధ్యమేనాంత
 మేనవాపలాశపర్శేనోత్తరయాజుషేహతి | అగ్నిఃప్రాశ్నాత్పుప్రథమస్స
 హివెదయధాసాపి | అనస్తమష్టాకింకుర్వాన్ప్రాశ్నాత్ప్రాశ్నాత్ప్రాశ్నాత్
 ద్యుత్పజేదుపాగ్ంసూత్తరాంజపిత్వా - యజ్ఞోవధతాంయజ్ఞస్యవృధిమ
 నువధాపచితిరస్యపచితింమాకుర్వపచితోహంమనుష్యేషుభూయాసం | గౌ
 ధేనుభవ్యామాతారుద్రాణాం దుహితావసూనాగ్ంస్వసాదిర్యానామ
 మృతస్యనాభిః - ప్రజవోచంచీతుషేజనాయమాగామనాగామదితింవధి
 స్త్వ - పిబతూదకంత్యణాన్యస్తు - ఓముత్సృజత - ఉచ్చైరసుజానాతి - అన్నం
 ప్రోక్తిముపాగ్ంసూత్తరయాభిమంత్ర్య - ఓంకల్పయతేశ్యుచ్చైః - సిద్ధమ
 న్నంభూతం - చాతాప్రాహ - భూతం వరః సావిరాట్ - శస్త్రాత్మాయి
 తస్యతేజీయతస్త్వడుగ్ధంధాః - ఓంకల్పయత - ఉచ్చైః | వరంవస్త్రాదిభిర్య
 ధాహాంపూజయేత్ - తతస్సుముపహరేత్స్వయంవృష్ట్యాశృతీయాంజపే
 త - అభాక్త్యస్మింవరుణాపతీస్మింబృహస్పతే - ఇంద్రాపుత్రస్మింల
 క్ష్యంతామద్యైసవితస్సువ - దృష్టైవచతుషీఉపసగ్ంహరితి - చతుర్థ్యాస
 మీతైత - అఘోరచతురపతీఘ్నైశివాపతిభ్యస్సుమసాస్సువర్చాః - జీవ
 సూర్దేవకామాసోనాశంఘోభవద్విపదేశంచతుష్పదే - కృతప్రాణాయా
 మా - ఆవాభ్యాంకర్తాణిర్తవ్యాని - ప్రజాశ్చోత్పాదయితవ్యాః - వధూ
 వరౌసుకల్పయతః - లంగుప్తేనోపమధ్యమయాచాంగుళ్యాదర్భం సం

గృహ్యూత్తరేణ యజుషాతస్యాభ్యవోరంతరగ్ం సంమృజ్యప్రతీవీసంసర
 శ్చేత్ - ఇదమహంయాత్వయిపతిఘ్నులక్ష్మిస్తాంనిర్దిశామి అపఉపసృప్యశ్య
 పాప్రైనిమిక్షఉత్తరాంజపేత్ । జీవాగ్ంరుదంతివిమయంతేఅధ్యరేద్విగ్నా
 మనుప్రసితందీధియర్చరః । వామంపితృభ్యోయిఇగ్ంసమేరిరేమయఃప
 తిభ్యోజనయః పరిష్వజే । యుగ్త్వాశ్శనువెర్తంత్రవత ఉత్తరయా
 ద్భ్యఃప్రహీణయాత్ । పృథక్పూర్వముదవంత్యాప ఆవైభాగ్మణాకా
 త్సవనగ్ంహరంతు । అవీరఘ్నీరుదవంత్యాపః । ఉత్తరేణయజుషాతస్యా
 శ్శిరసిదభేణ్యంనిధాయ । అర్చణైఅగ్నింపరియంతు ధీప్రంప్రతీక్షంతా
 గ్శ్వశోస్విదేవరశ్చ । తత్తన్నుత్తరయాఽపిణం యుగచ్ఛిన్త్రంప్రక్షప్తాప్య ।
 ఖేనసఃఖరఖఃఖాయుగస్యశవీవతే । అపాలామింద్రత్రిపూర్వ్యకరతూర్వ
 వర్చసం । ఛిద్రైసువర్ణముత్తరయాంతధాయ । శంతేహిరణ్యగ్ంసముశం
 త్వాపశ్యంతేమేధీభవతుశంయుగస్యశ్చక్షుః । శంతఅపశ్యతపవిత్రాభవంత్య
 థావత్యాతస్వగ్ంసగ్ంసృజస్య । ఉత్తరాభిఃపంచభిస్సాన్నపయిత్యా । హిర
 ణ్యవర్ణాశ్శుచయఃపావకాః ప్రవక్రముక్త్యావద్యమాపః । శతంపవిత్రా
 వితతాహ్యేసుతాభిష్త్వాచేవస్సవితాపునాతు । హిరణ్యవర్ణాశ్శుచయః పావ
 కాయాసుజాతఃకశ్యపోయాస్వగ్నిః । యాలగ్నింగభాంధధిరేసువర్ణాస్తా
 స్తతపశ్యగ్గ్సోనాభవంతు । యాసాగ్ంరాజావరుణోయాతిమధ్యేసత్యా
 నృతేఅపపశ్యకజనానాం । యాలగ్నింగభాంధధిరేసువర్ణాస్తాస్తతపశ్య
 గ్గ్సోనాభవంతు । యాసాందేవాదివికృణ్వంతిభక్షంయా అంతరిక్షేబ
 హుధానివిష్టాః । యాలగ్నింగర్భంధధిరేసువర్ణాస్తాస్తతపశ్యగ్గ్సోనాభవం
 తు । శివేనత్వాచక్షుషాపశ్యంత్యాపశ్శివయాతన్వోపసృప్యశంతుత్వచంతే ।
 ఘృతశ్చుతశ్శుచయోయాఃపావకాస్తాస్తతపశ్యగ్గ్సోనాభవంతు । సశ్య
 త్సాన్నపయతి । ఉత్తరయాహతేనవాససాచ్ఛాద్య । పరిత్వాగ్నిర్వణోగ్నిర
 ఇమాభవంతువిశ్వతః । వృద్ధాయమనువృద్ధయోజుష్టాభవంతుజుష్టయః ।
 ఆవమ్యఉత్తరయాయోక్షేణసన్నహ్యతి । ఆశాసానాసౌమనసంప్రజాగ్ం
 సౌభాగ్యంతేనాం । అగ్నేరినువ్రతాభూత్వాసన్నహ్యేసుకృతాయకం । ఉత్త

రేణనాభినిష్ఠర్కగ్రింశంకృత్వా ప్రదక్షిణంపర్యాహ్య దక్షిణేననాభిమవ
 స్థాపయతి।మాంగల్యపూజాంకుర్యాత్ । మాంగళ్యతంతువానెనమమజీవన
 హేతునా।కంఠేబద్ధామిమభగైత్వంజీవశరదశ్శతం।మంగళమాత్రంబధ్నా
 మాంగల్యధారలస్తు...తతతద్ద్రాక్షతారోపణంకుర్యాత్ । తతఃకపిలావాచ
 సంవరఃపయసావధ్వంజలాపువస్తీర్యద్విస్తండులానోప్యద్విరభిఘారయతి।ప
 రాంజలావన్యఃకుర్యాదేవంవద్యగజలెరుపరిష్ఠాప్య।సోదకంకలశమాచాయ
 కపిలాగ్న్యాంరయంతు।దక్షిణాంపాఠతుబహుదేయంచాస్తు।పుణ్యంవర్ధతాగ్ం
 శాంతిరస్తు।పుష్టిరస్తు।తుష్టిరస్తు।వృద్ధిరస్త్యవిఘ్నమస్తాయుష్యమస్తావరోగ్య
 మస్తు।స్వస్తిశివంకర్తాస్తు।కర్తృసమృద్ధిరస్తు।దంపతోస్సగ్రహేన నక్షత్రేస
 హసోమేనక్రియేతాగ్ంశాంతిరస్తు।ప్రజాపతిస్త్రియాంయశః।ముమగ్నయో
 రిదధాత్సపం।కామస్యత్యప్తిమానందం।తస్యాగ్నేభాజయేహమా।మోదః
 ప్రిమోదితనందః।ముమగ్నయోర్నిహితస్సపః।స్త్రిత్వేవకామస్యత్యప్యాణి।
 దక్షిణానాంప్రతగ్గ్రహే।మనసశ్చైతమామృతిం।వాచస్సత్యమశేమహి।ప
 శూనాగ్ంరూపమన్నస్య।యశశ్శ్రీశ్శ్రీయతాంమయి।యథాహమస్యాఅ
 త్యవగ్న్స్త్రీమైపుమాత్ । యథాస్త్రీతృప్యతిపుంసప్రియేప్రియా।ఏవంభ
 గస్యత్యప్యాణి । యజ్ఞస్యకామ్యఃప్రియః।వతామీత్యగ్నిర్వృదతి । తథేతివా
 యురాహతత్ । హంతేతిసత్యంచంద్రమాః।ఆదిత్యస్సత్యమోమితి।ఆపస్త
 త్యత్యమాభరత్ । యశోయజ్ఞస్యదక్షిణాం।ప్రజామేకామస్సమృద్ధతాం ।
 అనోన్యన్యగ్ంశిరసితండులారోపణంకుర్యాత్ । పూర్వంవరోవధ్వాశ్శిరసి
 ప్రాపయేత్ । ద్వితీయపర్యాయేవరస్యశిరసిపూర్వంప్రాపయేత్ । తృతీయప
 ర్యాయేవధ్వాశ్శిరసిపూర్వం।చతుర్థేఅమ్యోన్యంయుగపత్ । ద్వితీయప
 ర్యాయే । పశవోమేకామస్సమృద్ధతాం।తృతీయపర్యాయే । ముఞ్జోమేకా
 మస్సమృద్ధతాం।రూక్షీంచతుర్థం ॥ స్తో॥విశ్వేత్తాతేత్యృచాపుంసాంబధ్ని
 యాదక్షిణేకరే । అథవామకరేస్త్రీణాంబృహత్సామేతిమంత్రతః । సంక
 ల్పసంతరంతస్యమ్యుకాలభిషిన్నతః।హస్తగ్రహణకాలోవాచతుర్థ్యాం
 నిశిమోచయేత్ । ఏవంగుణ...ప్రీత్యర్థంవధ్వాసహపాణిగ్రహణాంగత్వేన

అవయోఃరత్నార్థం రత్నాబంధనంకరిష్యే । విశ్వేత్తాతేనననము ప్రవాచ్య
యాచకర్దమఘవన్నిత్రసున్వతే । పారావతం యత్పరుసంభృతంవస్వ
పావృణోశ్శగభాయయిషిబంధవే । తతః । బృహత్సహ యత్రభృత్పవదవృ
ష్ణీయం । త్రిష్టుభౌజశ్శుభిలముగ్రపీఠం । ఇంద్రస్తోమేన పంచదశేనమద్య
మిదంవాతేనసగరేణరక్షు । వధ్వావామక రే ధ్వాః । బ్రహ్మగ్రింధిబధ్వాతి ।
అదైనాముత్తరయా దక్షిణేహస్తై గృహీత్వాగ్నిమభ్యాసీయ । తూష్ణీంద
క్షిణహస్తైగృహీత్వా । పూషాత్వేతోనయతు హస్తగృహ్యశ్వినౌత్వా ప్రవ
హతాగ్ంరథేన । గృహ్యన్తగ్చగృహపత్నీయధాసోవశీత్వం విదధమావదా
సి । అపరేణాగ్నిం కిలహస్తీర్యతస్మిన్నుపవిశశఉత్తరోవః । గృహప్రవేశ
ఁజూమాంపృగ్విరఉత్తరతోభవేత్తతోదక్షిణోన్యత్ర పలదానంపినా
శిషోరితిత్రికాండివచినాదితరత్రదక్షిణత పవస్యాత్ । కృతప్రాణాయా
మా । ఏవంగుణ...ప్రత్యర్థం అనయానవోధయాం వధ్వాసహవివా
హప్రధానఁజూమంకరిష్యే । అగ్నేరుపసమాధానాది పాత్రప్రయోగకా
తే॥ శ్లో॥ వధ్వంజలింఁజూమవిశానదర్శిం దివితీయదర్శిం సహచార్యధా
న్యా । పోత్రార్థపాత్రేణ సహప్రణీతామిన్ద్రంవశమ్యా ససహలాజమశ్మే ।
పవిత్రకిరణాద్యాభ్యాభాగాంతే । వధూహస్తయోస్సాదన ప్రోక్షణ తపన
సమృద్ధనానికరోతి । అదైనామాదితోద్వాభ్యా మభిహంశ్రయేత । సో
మఃప్రథమోపివిదే గంధర్వోవివిదఉత్తరః । తృతీయో అగ్నిష్టేవత్యురీ
యస్తేమనుష్యజాః । సోమోదవగ్గంధర్వాయ గంధర్వో దదదగ్నయే ।
రయింద పుత్రాగ్ శచ్చదాదగ్నిర్మహ్య మభోజిమాం । ద్వాభ్యామాసీ
నాంవధూమభిమంశ్ర్య । ఆథానైవదక్షిణేనసహాస్తేన దక్షిణుత్తానగ్ం
హస్తం గృహ్ణీయాద్యదికామయేత స్త్రీరేవజనయేయమిత్యం గురీరేవ
గృహ్ణీయాద్య దికామయేతపుగ్ం సవవజనయేయ మిత్యంగుప్తమేవసో
భీవాంగుప్త మభివలోమానిగృహ్ణోతి । గృహ్ణామిత ఇత్యేతాభిశ్చత్రస్పభిః ।
గృహ్ణామితేసుప్రజాస్త్యా యహస్తంమయాపత్యాజరదష్టిర్యధానః । భగో
అర్యమాసవితాపురం ధిర్మహ్యంత్యామగ్నాహాపత్యాయదేవాః । తేహ

పూర్వేనాసోయత్ర పూర్వపహూహితాః మూర్ధన్వాన్ యత్రసాభి
 వః పూర్వోదేవేభ్యతతవత్ సరస్వతీప్రహమవపభగేవాజినవత్రితాంత్వా
 విశ్వస్య భూతస్యప్రగాయామస్యగ్రతః । యవితప్రదేశస్సర్వాదిశోమవవ
 మానః । హిరణ్యహస్తవిరంనుస్సత్వానువృత్తసంకృతోతులంతేహస్తగ్ర
 హణం । అథైనాముత్తరేణాగ్నిం దక్షిణేనవదాపాగ్నిమదీదీంవాదిశమభిప్ర
 త్రిమయత్యేకమిషభిసభాతసప్తమేపదేజవతి । ఏకమిషవిష్ణుస్త్యాన్వేతు
 ద్వైటాజేవిష్ణుస్త్యాన్వేతు । త్రీణీవతాయవిష్ణుస్త్యాన్వేతు । చత్వారిమాయో
 భనాయవిష్ణుస్త్యాన్వేతు । పంచపశుభ్యోవిష్ణుస్త్యాన్వేతు । షడ్వతుభ్యోవిష్ణు
 స్త్యాన్వేతు । సప్తసప్తభ్యోహూతాభ్యోవిష్ణుస్త్యాన్వేతు । సఖాసప్తప
 దాభవసఖాయాసప్తపదాబభూవసఖ్యంతేగమేయగ్ం సఖ్యాన్తైమాయో
 షగ్ం సఖ్యాన్తైమాయోస్తాస్సనుయావసంకల్పానహైసంప్రియారోదీష్ణూ
 నుమనస్యమానావిషమూజః మభీసంవసానాసంనామనాగ్ంసిసంవ్రతా
 సముచితాన్యాకరం । సాత్వమస్యమాహా మాయాహమప్తిసాత్వంద్వార
 హంపుథీత్యగ్ంరేతోహగ్ంరేతోభృత్వంమనోహమప్తివాక్ష్వగ్ం సా
 మాహమస్త్వ్య క్ష్వగ్ంసామామనువ్రతాభవపుగ్ంసేపుత్రాయవేత్తవే
 త్రియైపుత్రాయవేత్తవవిహిసూన్యతే సభేతసప్తమేపదేజవతి । పాఞ్ఘోమా
 త్రప్రదక్షిణమగ్నింకృత్వాయథాస్థానమువ విశ్వోన్వాగ్భాయాముత్తరాత
 హుతీస్సహూతి సోమాయజనివిదేస్వాహత్యేతైప్రమంత్రగ్ంషడశా
 జ్యోహుతీహుతా । సోమాయజనివిదేస్వాహసోమాయజనివిదభదం ।
 గంధర్వాయజనివిదేస్వాహ । గంధర్వాయజనివిదభదం । అగ్నయేజనివిదేస్వా
 హ । అగ్నయేజనివిదభదం । కిన్యలాపిన్యభ్యోయతీవతలోకిమవదీతూమదా
 స్థస్వాహ । వద్యేసూర్యాయాభదం । పేతోముంచాతినాయతస్సుబద్ధా
 పముహురీత్ । యథేయమింద్రమీక్ష్యస్సుపుత్రాసభగాసనిస్వహ । ఇం
 ద్రాయమీధువభదం । ఇమాంత్యమింద్రమీక్ష్యస్సుపుత్రాసంసభగాంకృణు
 దశాస్యంపుత్రానాధేహిపతిమేకాదశంకృణిస్వాహ । ఇంద్రాయమీధువ
 భదం । అగ్నిరేతుప్రకమోదేవతానాగ్ం సోమ్యేప్రజాంముచతుమృత్యు

పాశాత్ . తదయన్ రాజపరుణోనుమన్యతాయథేయగ్ (స్త్రీ)పాత్రమ
 ఘనరోహతస్వహా . అగ్నిపరుణాభ్యామిదం . ఇమావగ్నిస్త్రాయతాం
 గాహాపత్యః ప్రజామద్యైనయతుదీగ్న్యమాయః . అశూన్యోపస్థాజీవతా
 మస్తమాతాపాత్రమానందమభిప్రబుధ్యతామియగ్ స్వాహా . అగ్నయేగా
 ర్హపత్యామేదం . మాతెగృహేః శిఘ్రాపక్షాద్ధాదన్యత్రత్వద్రువశ్యస్సంవిశం
 తు . మాత్యంపికేశ్యురప్రవధిస్తాజీవహ్నిపత్యోకవిరాజపత్యంతీప్రజాగ్ంశా
 నుమనన్యమానాగ్ స్వాహా . వద్యైసూర్యా యా ఇః . ద్యౌస్తేపృథగ్ంశు
 తువా యుకూదూఅశ్వినౌ వస్తసంధయంతగ్ంసపితాభిరక్షతు . ఆవాసనఃప
 రిధానాన్పుహస్పతివిశ్వేదేవాఅభిరక్షంతుపశ్చాత్స్వాహా . ద్యువాయ్
 శ్వినవితృబృహస్పతివిశ్వేదోదేవేభ్యఇదం . అప్రజస్తాంపాత్రమృత్యుంపా
 స్త్యనముతవాఘం . కీర్ణప్రజమివోస్తుశ్యవోషర్భ్యఃప్రశమంచామిపాశ
 గ్ స్వాహా . వద్యైసూర్యా యా ఇదం . ఇమంమేవరుణ... కేస్వాహా . వరు
 ణాయేదం . తత్వాయామి - మోషీస్వాహా . వరుణాయేదం . త్వంనోఅ
 గ్నే... ముముగ్ధ్యష్ట తస్వాహా . అగ్నిపరుణాభ్యామిదం సత్వంనోఅగ్నే...
 ఏధిస్వాహా . అగ్నిపరుణాభ్యామిదం . త్వమగ్నేఅయాస్యయాసన్యససా
 హితః . అయాసోహవ్యమూహిషేయావోధేహిభేషజగ్ స్వాహా . అయ
 సేగ్నయఇదం . అదై నామస్తరేణాగ్నింనక్షిణేనపదాత్తైసమాస్థాపయత్యా
 తిష్ఠేతి . ఆతిష్ఠేమమత్తానమత్తేవత్వగ్గ్ధిరాభవ . అభితిష్ఠపృతన్యతస్సహ
 స్వపృతనాయతః . అథాస్యాఅంజలావుసస్తీర్యద్విదాజానోప్యాభిఘారయ
 తి . తస్యాస్సోగ్యోలాజానావపతీత్యేకజాఘాతీయంనారీతి . త్రోర్ణమద
 గ్నినాం . ఇయంనార్యపబూతేకల్పన్యాపపంతికా . దీర్ఘాయురస్తుమే
 వతిర్జీవాతుశరదశ్యతగ్ స్వాహా . వధ్వాఇదం ఉత్తరాభిస్తీస్సృభిఃప్రదక్షిణ
 మగ్నింకృత్వాశ్వాసమాస్థాపయతి యధాపుగస్తాత్ . తుభ్యమగ్రివర్యస
 హాత్సుర్యాంసహతునాసహ . పునఃపతిఘోజాయాండా అగ్నేప్రజ
 యాసహ . పునఃపత్నీమగ్నిరదాదాయహ సహవర్యసా దీర్ఘాయురస్యా

యః పః స్స విశుభ్రదశ్యతం । విశ్వాఉత్తస్వయావయంధారాఉచన్యాఇవ ।
 అతిగా హేమహేద్విషః । అతిప్యేమమశ్మేచ...పుతనాయతః । హేమామ
 శ్చో శ్చరయాపునఃపరికిమణం । అస్మాఅంజలాపుపస్తీర్య । ద్వి
 లాజానోప్యాభిఘార్య । అర్యమణంను జేవం కన్యాఅగ్నిమయక్షత । సఇ
 మం దేవో అధ్వరః । పెత్తోముంచాతినాముతస్సుబధ మ మతస్సరత్సాస్వ
 హః । అర్యణ్ణ ఇమం । తుభ్యమగ్నే...నుహేద్విషః । అతిప్యేమమ...పుతనా
 యతః । హేమామశ్చో చ్చరయాపునఃపరికిమణం । వధ్యంజలాపుపస్తీర్య
 ద్విదాజానోప్యాభిఘార్య । త్వమ్యహభవసీయత్రానీనాం నామస్వ
 ధావత్స్వస్త్వంభిభవ్సి । అజలస్మేక్ష్యోఽనుభిశంసగోభ్యోఽవలీ సమనసా
 క్రిశోషిస్తాహః । అర్యణ్ణ ఇమం । తుభ్యమగ్నేప్రహత్యాహ్నాగాహేమ
 హేద్విషః । జయాదిప్రతివ్యతేషిరిషేచనాంతం కృత్వోత్తరాభ్యాంయో
 త్త్రీంవిముచ్య । ప్రిత్యాముచామివరు స్యసాశాద్యేనత్వా బహ్నత్సవి
 తాసుకేత । ధాతుశ్చయోనాసుకృతస్యలోకే సోనం తేసహవన్యాకరోమి ।
 ఇమంవిష్యామివరుస్యపాశం యమబస్మింసవిసాసుకేవః । ధాతుశ్చయో
 నాసుకృతస్యలోకేరిప్తాంర్వా సహవన్యాకరోమి । తాంతతఃప్రివాహ
 యేత్త్వనాపరీయేన్యమోష్యేతమగ్నిమనుహగంతి । సోమోధార్యోనుగతో
 మంధ్యశ్శోత్రియా గారాద్వాహర్యఉపవాసశ్చాన్యశరస్యభార్యాయాః
 పశ్యర్వాసుగతే పివోత్తరయాజుహుయాన్నోపపసేత । పత్వాన్యస
 హప్రాణానాయచ్య దేశకాలోసక్తీర్వై । పవంగుణ...తిభోశ్రీపరమే
 శ్వోపీత్యధం అనుగతస్యాగ్నేః పునస్సంధానాశ్చం కర్తృకరిష్యే । స్థండి
 లోల్లెఖనాద్యగ్ని ప్రసోపనం కృత్వాలంకృత్యపరిస్తీర్యోత్తరే తాగ్నింద
 ర్భాగ్నోస్తీర్య ద్వంద్వంధ్యందిపాత్రాణిప్రయునక్తి । దర్శియన్యస్థాలీం
 ప్రోక్షణీమితరవర్షిమితేపవిత్రకరణాద్యాన్యస్గ్ సాగ-రాంతేదితతేనుమ
 న్యోస్వర్వాదిభిఃపరిషిద్యచతుర్గ్రహీతంకృహీత్వాన్వారభాయాం । అయా
 శ్చాగ్నేగ్యసగ్నికస్తీర్చసశ్యమిత్వమయాంసినయసామససాధ్యతోయసా

హవ్యమూహిషేయానోధేహిభేషజగ్స్వాహా । ఆయసేగ్నయశ్చదంపాక
యజ్ఞవ్రతలోపప్రాయశ్చిత్తాగ్ధంసస్తహూతారంహూమ్యామి మహా
హవిహూతాసగ్యహవిరధ్వర్యుః । అచ్యుతపాజాఅగ్నితే । అచ్యుతమనా
ఉపవక్తా । అనాభృచ్యశ్చప్రతిధృస్యశ్చయజ్ఞస్యాభిగ్రా । అయాస్యఉగ్రా
తా । నాచస్పతేహృద్విధేనామ । విధేమతేనామ । విధేత్స్వమస్తాకంనామ ।
వాచస్పతిసోమసుపాత్ । మదైవ్యస్తంతుశ్చేదిమామనుష్యః । నమోదవే ।
నమఃపృథివ్యైస్వాహా । వాచస్పతయేబ్రహ్మణశ్చదం । సర్వప్రియశ్చిత్తాగ్ధం
భూభూవస్సుసస్వాహా । ప్రజాపతయశ్చదం । ఆదితస్త్వ...ప్రాసాపీః ।
నస్తాపహృతయోదమేవ । శ్లో॥ ప్రాయశ్చిత్తేషుహూమేషుచతుష్పత్ర
విధానతః । నాఘారౌచతుష్పత్రేవప్రణీతధ్వంససాకృతా । నాఘారౌచ్య
భాగోచనశ్చైవంసజయదయః । చతుష్పత్రప్రయోగేతు నిశ్చిత్తోక్తంక
పదిశానా***ఉత్తరారణ్యస్యైవంభినీసత్యేనోక్తభిశాభూమిమూర్త్యేనా
త్తభిశాద్యైః । యతేనాదిత్యాస్తేష్టంతిదివిసోమోఅదితీతః । వాహోవుత్తరా
భ్యాంయనక్తిదక్షిణమగ్రే । యంజంతిబ్రహ్మమరుషం చరంతంపరితస్తుషః । రో
చంతేరోచనాదివి । యోగేయోగేతవస్తరంవాజేవాజేహవామహే । సఖా
యశ్చంద్రమూతయే । ఆరోహతీముత్తరాభిరభిమంత్రయతే । సుకిగ్ । శుకగ్ం
శల్మలింవిశ్వరూపగ్ంహిరణ్యవర్ణగ్ంసువృతగ్ంసుచక్రం । ఆరోహవధ్వ
మృతస్యలోకగ్స్యోనంపత్యేవహతుంకృణుస్వ । ఉమత్తరమారోహంతీవ్య
స్యంతీపుతస్యతః । మూర్ధానంపత్యరారోహప్రజయాచవిరాడ్భవసంమా
జ్ఞీశ్వశురేభవసమాజ్ఞీశ్వశాస్త్రింభవసనాందరిసమాజ్ఞీభవసమాజ్ఞీఅధి
దేవ్యమస్మషణాగ్శ్వశురాణాంప్రజాయాశ్చధనస్యపతీనాంచదేవ్యా
ణాంచసజాతానాంవిరాడ్భవతీస్సభిర్వధూమభిమంత్ర్యే । సూత్రేవత్కనో
ర్స్వీవస్తృణాత్యుత్తరయానీలందక్షిణస్యాం । లోహితముత్తరస్యాం । నీలలో
హితేభవతఃకృత్యానక్తిర్స్వీశ్వతే । ఏకంతేస్యాజ్ఞాతయఃపతిర్బుధేషుబధ్య
తేఉత్తరాభిరభియాతియేవధ్వశ్చంద్రంవహతుంయత్కైయంతిజనాగ్ంఅ
నుపునస్తాన్యజ్జియాదేవానయంతుయతఆగతాః । మావిదన్పరిపంథినోయ

అసీదంతిదంపతీసుగభిర్దుగమతీతావపదాంత్యరాతయఃసుగంపంథానమా
 రుక్షమరిష్టగ్ స్వస్తివాహనం యస్మిన్ పీరోసరిష్యన్యైషాంవిందతేవసుతి
 గ్గఘాణుచతుష్పథవ్యతిక్రమేహోన్తిరాంజపేత్ । తామందసానామనుషో
 దురోణఆధర్తగ్ంరయిందశపీరంపచస్యవై కృతంతీర్థగ్ంసుప్రపాణగ్ంశుభ
 స్ఫులీస్థాణుంపభేష్టామపదర్శ్యగ్ంహతం । నావముత్తరయానుమంత్రయత్తై
 అయంహోమహ్యఃపార్థగ్ంస్వస్తి నెషద్వనస్వతిః । సిరానసుతరాభవద్ధి
 యుత్వాయవర్చసే । నచనావ్యగ్ంస్తరతీవధూఃపశ్యేత్తీర్వోత్తరాంజపే
 త్ । అస్యపారైసర్థగ్ంస్యజీవాజ్యోరశీమహిమహ్యైర్ద్రస్వస్తయైశ్చ
 శానాదివ్యతిక్రమేభాండెరథేవారిష్టేగ్నేరుపసమాధానాద్యాజ్యభాగాం
 తెన్వారభాయాముత్తరాతిహవతీర్థుర్వా యద్యతేచిగభిశ్చిషంపురాజత్వ
 భ్యోఅత్యదిఃసంధాతాసంధింమఘవాపురోవసుర్నిమగ్న్తావిహ్యతంపునస్వా
 హా మఘవత్యదంధిడామగ్నేపురుదగ్ంసగ్ంసనిగోశ్యశ్వస్తమగ్ంహ
 వమానాయసాధా స్యాన్నసూసుస్తనయోజావాగ్నేసాతెనుమతిర్భూ
 త్వస్తేస్వాహా । అగ్నయితదంధిసుంమేవరుణ...రాచకెస్వాహావరుణా
 యేదం । తత్త్వయామి...ప్రమోషీస్వాహా । వరుణాయేదం । త్వంనోఅ
 గ్నే...ముముగ్ధ్యస్తత్స్వాహా-అగ్నివరుణాభ్యామిదంసత్వంనో...ఏకస్వా
 హా । అగ్నివరుణాభ్యామిదం త్వమగ్నేఅయాస్య...భేషజగ్ంస్వాహాఅయ
 సేగ్నయితదం- జయాదిప్రతపగ్ధ్యతేపరిషేచనాంతంకరోతి- క్షీరిః మన్యే
 షాంవాలక్ష్మణ్యానాంవృతాణాంనదీనాంధన్వనాంచవ్యతిక్రమణత్తరేయ
 థాలింగంజపేత్ - యేగంధర్వాఅభ్రసశ్చదేవీరేషువృక్షేషువానస్పత్యై
 ష్వసతే శివాస్తేఆప్యైవత్వైభవంతుమాహిగ్ంసిషుర్వహతుమూహ్యమా
 నాం- యాఽపథయోయానద్యోయానిధన్వానియేవనా- తెన్వావధుప్రజా
 వతీంప్రత్వాముంచంత్యగ్ంహసః- గృహసుత్తరయాసంకాశయతి- సంకా
 శయామివహతుంబ్రహ్మణాగృహైరఘోరేణచతుషామైత్రేణ-పర్యాణధం
 విశ్వరూపంయదస్యాగ్ంస్యోనంపతిభ్యస్సవితౌ కృణోతుతత్ - వాహాపుత్ర
 రాభ్యాంవిముంచతిదక్షిణముగ్గి - అవామగ్ంతుమతిర్వాజినీవసూన్యశ్వే

నాహృత్సుకామాగ్ంఅయగ్ంసత । అనుతంగోపామిధునాశుభస్పతీప్రి
యాఅర్యణైదుర్భాగ్ంఅశీమహి । అయంమోదేవస్సవితాబృహస్పతిరిం
ద్రాగ్నిమిత్రావరుణాస్వస్తయైత్వష్టావిష్ణుఃప్రజయానగ్ంఠరాణఃకామతి
యాతంకామాయత్వావిముంచతు । లోహితంచర్మానఘహంప్రాచీనగ్రీవ
ముత్తరలోమకుశ్యేగారస్యోజ్జరయాస్తీర్యశర్మవర్షేదమాహరాప్యేనా
ర్యాఉపస్తిరే । సిసివాలిప్రజాయతామియంభగస్యహమతావసత్ । గృహో
స్సగ్రిపాపయన్నుత్తరాంచాయతి । గృహోన్మద్రాత్తునునసఃప్రప్యే
వీరఘ్నీవీరవతస్సువీరా । ఇరాంచహతోఘృతముక్షమాణాస్తేష్వహగ్ంసు
మనాస్సంవిశామిసాచవరశ్చదక్షిణేనపదానచడేహలీమభితిష్ఠశ్చత్తరపూ
ర్వడేశేగారస్య । వరవర్షోదక్షిణోత్తరాపుపవిత్రతః ప్రాణానాయమ్య
ఏవం...ప్రీత్యర్థం । అసయానవోఘయావధ్వానహం । వివాహగృహ
ప్రవేశజాలామంకరిష్యే । అగ్నేరుపసమాధానాద్యాజ్యధాగాంతే
న్వారభాయాముత్తరాఅహుతీహుర్వా । ఆగ్నోత్తం మహిషీగోభిర
త్వైరాయుష్మత్పత్నీప్రజయాస్వర్వితే । బహ్వింప్రజాంజనయంలేసురత్వై
మమగ్నిగ్ంశతహిమాస్సపర్యాత్వాహం । అగ్నయఇదం । అయమగ్నిర్వ
హపతిస్సనగ్ంసత్పుష్టివర్ధనః । యథాభగస్యాభ్యాందధద్రయింపుష్టిమథో
ప్రజాగ్ంస్వాహం । అగ్నయేగృహపతయఇదం । పృజాయాఅభ్యాంప్రజా
పతఇంద్రాగ్నిశర్మయచ్ఛతం । యతైనయోర్నప్రమీయాతా ఉభయోర్జీవ
తోఃప్రజాస్సాహం । ఇంద్రాగ్నిభ్యామిదం । తేనఘాతేనహవిమాయమా
ప్యాయలాంపునః । జాయాంయామస్తాతివాత్సుస్తాగ్ంఠసేనాభివర్ధతా
గ్ంస్వాహం । ఇంద్రాగ్నిభ్యామిదం । అభివర్ధతాంపయసాభిగాప్తేణవర్ధ
తాం । రయ్యాసహసగ్రిహోపసేమాస్తామనపేషితాస్వాహం । ఇంద్రాగ్నిభ్యా
మిదం । ఇహైవస్తంమావియోజ్ఞం విశ్వమాయుర్వ్యశుతం । మహ్యే
ఇంద్రస్సప్రయేస్వాహం । ఇంద్రాయేదం । ధృతైఃపోష్యాసు యమహ్యం
త్వాదాదృప్యహస్పతిః । మయాపత్యాప్రజావతీ సంజీశరదశ్శతగ్ంస్వాహం ।
బృహస్పతయఇదంత్యష్టాజాయామగ్నయర్వష్టావ్యేతావ్సంతి । త్యష్టా

సహస్రమాయాగ్ంషి దీర్ఘమాయుఃకృణోతువాగ్ స్వాహా, త్వష్టిభదం |
ఇసుం మేవరుణ...చ కెస్వాహా! వరుణాయేః | తత్త్వాయామి...ప్రమో
షీస్వాహా! వరుణాయేదం | త్వంనోఅగ్నే...మధ్యక్షత్వాహా | అగ్నివ
రుణాభ్యామిదం | సత్వంనో.. ఎఫిస్వాహా! అగ్నివరుణాభ్యామిదం | త్వమ
గ్నే...భేషజగ్ స్వాహా | అయసెగ్నయభదం | ప్రతిమంత్రంత్రయోదశా
జ్యోహుతీర్ణుత్వాపాస్తసమిధమిద్వసన్నహనంచాగ్నోప్రహృత్యజయాదిప్ర
తిపద్యతేవరిషేచనాంశం కృణ్వోజ్జరయా చర్మణ్యపవిత్రత ఉత్తరోవరః ||
ఇహగావఃప్రజాయధ్వమిహశ్వాభిహూరుమాః | ఇహహసహస్రదక్షి
ణోరాయస్వోషోసీషీచతు | అథాస్యాఃపుగ్ స్వోర్జ్జీవపుత్రాయాః పుత్రమం
క ఉత్తరయోపవేశ్య | సోమేనాదిత్యాబలిసస్సోమేనపుణిషీదృథా | అథోన
క్షుత్రాణామేషాముపస్థేసోమతిథిః | తస్మైహలాన్యత్తరేణయాజుషాప్రదా
య | ప్రస్వస్థస్ప్రేయంప్రజయాభువనేశోచేష్ట ఉత్తరేజపిత్యావాచంయ
చ్ఛతతనక్షత్రేభ్యః | ఇహప్రియంప్రజయాతేనమృత్యతామస్త్విన్యహేగా
న్స్తావత్యాయజాగృవి | ఏనావత్యాతన్యగ్ంసగ్ంస్యజస్వాధాజీవీవిదధమా
వదాసి | సుచంగళీరియంవధూరిమాగ్ంసమేతవశ్యత | సాధాగృమనైవన
త్వాయాధాస్తంపివరేతన | ఉచితేషునక్షత్రేషుప్రాచీముదీపీంవాదిశము
ససిమ్క్రమ్యోత్తరాభ్యాం యథాలింగంధృవమరుంధతీంచదర్శయతి | ధృ
వక్షితిస్థివియోనిస్థివమసిధృవతస్థిస్థగం | త్వంనక్షత్రాణామేభ్యసస
మాపాహి పృతన్యతః | వరంధృవందర్శయతి | సప్తఋషయః ప్రథమాంకృ
త్తికానామరుంధతీంయధృవతాగ్ంహనిన్యఃపట్యత్తికాముఖ్యయోగం
వహంతీ యమస్తాక మేధత్వస్తమీ || వధూమరుంధతీంచదర్శయతి || ఇతిగృహ
ప్రవేశహుతామః || ..... (*)

—(*)స్థాలీపాకప్రారంభః.(*)—

అతైనామ్నాగ్నేయసస్థాలీపాకెనయాజయతి | పత్నాస్సహస్రప్రాణా
నాయమ్య...ఎవంగుణప్రీత్యర్థంఎనాంవధూమాగ్నేయసస్థాలీపాకెనయా
జయిష్యే | ఇతిసంకల్ప్య | ఎనాంయజ్ఞపదామాగ్నేయసేతివా | అగ్నేయ

జుష్టానిర్వపామి | అగ్నయేస్విష్టకృతేజుష్టానిర్వపామి | అగ్నయేజుష్టాన్
 సవపామి | అగ్నయేస్విష్టకృతేజుష్టాన్సవయామి | అగ్నయేజుష్టాన్ప్రో
 త్నామి | అగ్నయేస్విష్టకృతేజుష్టం ప్రోత్నామి | అగ్నయేజుష్టమధివ
 పామి | అగ్నయేస్విష్టకృతేజుష్ట మధివపామి | పత్నయవహంఽచరున్.
 శ్రవయిత్వాభిఘోర్య ప్రాచీనముదీచీనం వోద్వాస్యప్రితమభిఘోర్యా
 గ్నైరుపసమాధానాద్యాభ్య భాగాంతేనా రథ్థాయాగ్నోస్థాలీపాకాజ్జ
 హూతి | సకృదుపస్తరణాభిఘోరణే ద్వివరదానం | దర్వాముపస్త
 ర్య | హవిషోమధ్యాదం గుప్తపర్వమాత్రమవదానం తిరస్చీనమవత్యతి |
 పూర్వాథాద్వితీయమనూచీనం | పంచావతీనః పశ్చాద్ధాద్వితీయం | అభి
 ఘోర్యహవిఃప్రత్యభిఘోరయతి | అగ్నిగ్నేవతాస్వాహోకాగిఃప్రధానః | అగ్న
 యోస్వాహో | ఆఘోరసంభేదేజుహూతి | అగ్నయశ్చదం | అపివాసకృదు
 పహృత్యజహయత్ | సతుపూర్వవచ్చతురవత్తంపంచావత్తంవా | అగ్ని
 స్విష్టకృద్వితీయః | దర్వాముపస్తీర్య ఉత్తరాథాత్సకృత్స్విష్టకృతేవదా
 యద్విరభిఘోర్య నహతిఃప్రత్యభిఘోరయతి | సకృదుపస్తరణావదానెద్వి
 రభిఘోరణం | మధ్యాత్పూర్వస్యావదానంమధ్యే హూమః | ఉత్తరాథా
 దుత్తరస్యోత్తరాథపూర్వాథే | అగ్నయేస్విష్టకృతేస్వాహా | అగ్నయేస్వి
 ష్టకృతశ్చదం | ఇన్ద్రసన్నహనాన్యద్భిసగ్ సృష్ట్యాగ్నోప్రహరతి | రుద్రాయ
 తంతిచరాయదం | అపఠపస్పృశ్య | ఏతత్కర్మసమృద్ధ్యర్థం ప్రాజాపత్య
 హూమంకరిష్యే | ప్రజాపతేనత్వ... రయితాగ్నోస్వాహా | ప్రజాపతయ
 శ్చదం | భూస్వాహా | అగ్నయశ్చదం | భువస్సాహా | వాయుశ్చదం |
 సువస్వాహా | సూర్యాయేదం | భూర్భువస్సువస్వాహా | ప్రజాపతయశ్చదం |
 లెవయోః ప్రస్తరవరూక్షీం బహిరక్వాశ్చోప్రహరతి || (గ్నో || దర్వా
 మనక్త్యగ్నిమథేరస్యాం మధ్యంసమూలంత్రిహోపివాద్విః | పక్షేద్వితీయ
 సకృదేషమూలం ద్వితీయదర్వా మితరచ్చదర్వాం | అక్తోష్వసేయాక్త
 త్మణంనిధాయదర్వాంప్రతీష్ఠాప్యకరద్వయేన | నిరస్తసవ్యఃప్రహరేత్ప్ర
 హృత్యత్రిత్రవోదుర్యత్యత్రప్రహరః | నిర్దైశనంచాగ్నభిమంత్రణంచ భూ

మాసిష్ట్యపరిధిప్రసంగః। సంసావశామంతమమంత్రకంస్యా తా
 త్రప్రియుక్తంత్యగమశ్రవహిః॥) దర్వాప్రపరిధీననక్తి పాత్రప్రయు-
 దభాగ్రాణీదర్వాప్రమభ్యస్య । స్రువేషభ్యమూలెఅనక్తి । మూలాం
 నైవక్షిణంపాణిమధకుర్యాత్ । పవంత్రః । కించిత్త్యగమపాదాయత్ర
 జ్ఞాతంనిధాయ । పాణిభ్యాందర్వాప్రం ప్రతిష్ఠాప్యహుత దేవతాఉద్దిశ్య
 గ్నాప్రహృత్య । స్రజాపతయశ్చదం । ఇంద్రాయేదం । అగ్నయశ్చదం
 పోమామేదం । అగ్నయశ్చదం । అగ్నయేస్విష్టకృతశ్చదం । అంజలినాత్ర
 రుద్రత్యశ్చణాప్రహరతి । తిరంశుశ్యానిర్దిశ్య । ఎతత్ । ఎతత్ । ఎతత్
 అగ్నిమభిమంశ్ర్యసూమిముపస్పృశేత్ । మధ్యమపరిధిం ప్రహృత్యశ్చరరా
 ప్రసంగ ఉత్తిరాద్వ్యస్యాగ్రమం గారేషూపోహతి । పరిధీనభిమంశ్ర్య ।
 ఆఘారసమిథోప్రహరతి । దర్వాప్రమితరదర్వ్యగ్రమవధాయ సగ్గ్రాప్ర
 శాభిజుహోతి । వసుసోమరుద్రేభ్య ఆదిత్యేభ్యస్సగ్గ్రాప్రవభాగేభ్యశ్చ
 దం । అస్తిన్యక్తి తేకర్మణీత్యాది । సిద్ధమంత్రంపరిషేచనం । తతః
 ప్రణీలావిమోకోపి । తేనసర్పిష్ఠతాబ్రాహ్మణం భోజయేద్ద్యోస్యాప్రచి
 తస్తస్మాముషభంపదాతి*****పవమంత్రాధ్యం దక్షణావర్ణముపోషి
 తాభ్యాం పగ్వసుకార్యః పూర్ణపాత్రస్తుకక్షిణేత్యేకే । ఆగ్నయస్థాలీ
 పాకాకూర్ధ్వంయత్పర్వాగ్చ్ఛతిత్సా ఉపక్రమః । పూర్ణమాస్యామేవ
 పంచదశ్యాంప్రాతఃకాలేకృతప్రాణాయామః । దేశకాలాసంకీర్త్య పవం
 విశిష్టే ... ప్రీత్యర్థంపాణ్ణమాసేనాగ్నేయేనస్థాలీపాకేన శ్వోయాజయ
 ష్యేనసర్వమాగ్నేయస్థాలీపాకవత్ । వృషభదానంనాస్తి । పూర్ణపాత్రస్తు
 దక్షిణేత్యేకే । ఆగ్నేయస్థాలీపాకానంతరమాపాసనశామః । సాయం
 ప్రాతరంత్రాధ్యం హస్తేనైతేఆహుతీతండు వైశ్యవైర్వాజ్ఞ గురూత్ ।
 స్థాలీపాకవద్దైవతగం సౌరిపూర్వాహుతిః । ప్రాత్రత్యేకఉభయతఃపరి
 షేకనంయథాపురస్తాత్ । అస్యప్రయోగః । ప్రాణానాయమ్యపవ...ప్రీ
 త్యంఅనయానవోథ చూపధ్యాసహ బోపాసనమారప్యే । తేనయావ
 జ్జీవం శామోష్యామీత్య భయోస్సంకల్పః । పునఃప్రాణానాయమ్య । పవం

గుణ...ప్రీత్యర్థం సాయమా పాసనంతండులైర్నోష్యామి * భూర్భువస్సు
 వరోమ్ | అగ్నివిధ్వా చత్వారి...అవివేశ | సప్తహస్త...హుతాశనం
 పషహి...విశ్వతోముఖః | ప్రాద్దుభాగ్నో...జాతదేదశేనమః | అదితేను...
 ప్రసువ | అగ్నయేస్వాహా | అగ్నయథిశం | మధ్యేగ్నోజుహూతి | అగ్న
 యేస్విష్టకృతేస్వాహా | అగ్నయేస్విష్టకృతథిశం | అగ్నేహుతరవూర్వదేశే
 జుహూతి | అదితేన్వ...ప్రసవీతి | అగ్నేత్వం మోఅంతమః... అఘాయ
 తస్యమస్తాత్ | హూన సాన్తాన్యార్థ మనాజ్ఞాతత్రయమంత్రపంకరిపేయ
 అనాజ్ఞాతం...యజాగి | అనేన సాయమాపాసన హూమేన జపేనచభ
 గవాన్ సర్వాక్షకః శ్రీయజ్ఞేశ్వరస్సుప్రీతాతు | స్వస్తిశ్లోకం... హవ్య
 వాహన | చతుస్సగర ... అహంభోఅభివాదయే | అగ్నేనయేతి
 ప్రక్షిణనమస్కారాకర్యత్ | అగ్నేనయసుపధారాయేఅస్తాన్విశ్వా
 నిదేవవయునానివిద్వాత్ | యుయోధ్యస్తజ్జహురాణమేనో భూయి
 స్థాంతేనమఉక్తింవిధేమ | ప్రవశ్యుక్తాయ భానవేభరక్షంహవ్యంమసిం
 చాగ్నయేసుపూతం | యోదైవ్యానిమానుషాజనూగ్ ప్యంతర్విశ్వానివిర్భ
 నాజిగాతి | అచ్ఛాగిరోమతయోదేవయంతీ రగ్నియంతిద్రవిణంకిక్షుమా
 నాః | సుసందృశగ్ంసుప్రతీక్ స్వంచగ్ం హవ్యవాహవరంమానుషా
 నాం | అగ్నేత్వమస్త్యయోధ్యమీవా అనగ్నితా అభ్యసంతకృష్టిః | పున
 రస్త్యభ్యగ్ం సువితాయదేవతాం విశ్వేభిరజరేభిర్యజత్ర | అగ్నేత్వంపార
 యానవో అస్తాక్ స్వస్తిభిరతిదుగ్గాణిపిశ్వాపూశ్చప్రధ్వీబహులానఉర్వి
 భవాతో కాయతనయాయశయోః | ప్రికారివోమసునావచ్యమానా దేవ
 ద్రీచీం నయథదేవయంతః | దక్షిణావాడ్వాజినీ ప్రిచ్యేతిహవిర్భురంత్య
 గ్నయేఘృతాచి | నమస్తేగార్వాపత్యాయనమస్తేదక్షిణాగ్నయే | నమఆ
 హవనీయాయ మహావేద్యేనమోనమః | కాండద్వయోపపాద్యాయకర్త
 బ్రహ్మస్వరూపితే | స్వగ్గావవర్గనూపాయ యజ్ఞేశాయనమోనమః | య
 జ్ఞేశాచ్యుతగోవిందమాధవానంతకేశవ | కృష్ణవిష్ణోహృషీకేశవాసుదేవన

* అత్ర హూమద్రవ్యదానంసర్వత్రకుర్వంతిజౌత్తిరీయాస్తున.

మోస్తు తే॥ సకృత్తే అగ్నేనమః । ద్విస్తేనమః । త్రిస్తేనమః । చతుస్తేనమః ।
 పంచకృత్వస్తేనమః । ధశకృత్వస్తేనమః । శతకృత్వస్తేనమః । సహస్రకృత్వస్తేన
 మః । ఆసహస్రకృత్వస్తేనమః । అపరిమితకృత్వస్తేనమః । నమస్తే అస్తుమామ
 హిగ్ంసీ అహం పరస్తాదహమవస్తాదహం బోధ్యమి త మోవవార । యద
 తరిత్రుంతమ మేపితా భూదహగ్ం సూర్యముఖయతోదవర్కాహంభూయాన
 ముత్తమస్సమానానాం । నృణాం సిన్ధునృణాం పరస్త్విన్ద్యస్తృతీయై లోకే
 నృణాం స్యామః । మేదేవయానా ఉతపితృయానాస్సర్వాన్వనృణాం తీర్థే
 మ । నర్యప్రజాం మేగోపాయ... మాసగ్ంస్యజామసి । సంతతశ్రీరస్తు సమస్త
 మంగళానిభవంతు । నిత్యశ్రీరస్తు । నిత్యమంగళానిభవంతు । మతగ్ం క్షుద్ధ
 తాం... మహర్షయః । అపరాధసహసాశ్రీ... యజ్ఞేశ్వర । ఏవమేవ ప్రాతరౌ
 పాసనం । పార్శ్వానాయశ్చ । ప్రాతరౌ పాసనంతండు వైష్ణోహ్యమి । ఇతి స
 కల్ప్య । (అగ్నేయే స్వాహే త్యేకే । సూర్యాయ స్వాహే శ్యవ్యే) అన్యత్సమా
 నమ్ । ఔపాసనకాలోత్తత శ్చేత్ భూర్భువస్సువస్సాస్వి హేతహ్నియశ్చిత్తి
 హేమామంకర్తవ్యం । (తమక్తం శ్లో॥ గార్హేష్ఠుః కర్తవ్యపరాధదృష్టావబ్ర
 హ్మణోక్తే మనుష్యశ్చోస్సన్యతే । ఏకాహుతిర్వాప్యహృతభిస్తుతా సాస్తా
 త్రేవ్యనాదేశశహాసుయామః) స్వకాలే నారభానాంతుపాకయజ్ఞానాం
 సర్వప్రాయశ్చిత్తం హుత్వాచారంభః । కేచిత్పాకయజ్ఞానాం స్వకాలేష్వ
 వారంభే ఆరభానాంచాకరణే గౌణకాలాశిక్రమే చతుర్గృహితేన జ్యేనస
 గ్రహం సప్తహేమాతారంజువ్యతి । ఔపాసనవైశ్వదేవఫాలీపాకాః
 పాకయజ్ఞ లోపప్రాయశ్చిత్తాథం సప్తహేమాతారం హేమామ్యమి ।
 పూర్వపరిషేదనంకృత్వా । చతుర్గృహితేనా జ్యేనమహాహవిష్టోతా..
 పృథివ్యైస్సాహా । వాచస్పతయే బ్రహ్మణ్యసం । ఉత్తరపరిషేదనంకృత్వా
 ప్రకృతమనుసరామః । పూర్వణేనాతోన్యాయాగ్నికర్మాణి వ్యాఖ్యాతాన్యాయా
 రాద్యానికృత్యాం తే । యథోపదేశం దేవతాన్నిగ్ంస్విష్టకృతంచాంతరేణా
 వికృతమాతిథ్యం వైశ్వదేవే విశ్వేదేవాః పార్థమాస్యాం పార్థమాసీయస్యాం
 క్రియతే । ఉపాకరణేనమాపనే చముషిర్యః । ప్రజ్ఞాయ తే ద్వివీతీయః సదస్వ

స్త్రియానుపేతేనత్రారలవణపరాన్నసగ్ం సృష్టస్యదహేమామంపరిచక్ష
 తేయిథోపదేశంకామ్యానిబలయశ్చసర్వత్రస్వయంప్రజ్వలితే గౌప్రత్రరా
 భ్యాగ్ంసమిధావాదధ్యాత్ । ప్రాణానాయమ్య । ఏవంగుణ...ప్రీత్యర్థం
 అరిష్టనివృత్త్యర్థం స్వయంప్రజ్వలితేగ్ం సమిధాథానంకరిష్యే । ఉద్ధీ
 ప్యస్వజాతవేదోపఘ్నున్నిర్ రుకంమమ । పశూగ్ శ్చమహ్యమావహజీవనం
 చదిశోదశ । ఏకాగ్ంసమిధమాదధాతి । మానోహిగ్ంసీజ్జాత వేదోగామ
 శ్వంపురుషంజగత్ । అవిభ్రదగ్ంఆగహిశ్రియామాపరిపాతయ । ద్వితీయా
 గ్ంసమిధం । స్వాహాకారోవిగతః । పరిషేచనాదికంనాస్తి । ఆపన్నాశ్రీ
 శ్రీర్మాగాదితివైతదహర్విజానీయాత్ - యస్మిన్నహని గృహప్రపాదనాది
 స్థాలీపాకాంతం కర్తుకరోతితదహరవధి త్వేనవిజానీయాత్ । స్థాలీపాకా
 దూర్ధ్వంగంధర్వస్థాపనం । యదహర్భార్యామావహతేత్రిరాత్రముభయో
 రథశ్శయ్యా బ్రహ్మచర్యంతారలవణవర్జనంచ తయోశ్శయ్యామంతరేణ
 దండోగంధలిస్తోవాససా నూత్రేణవాపరిపీత స్తివృత్తి । విశ్వావసుగంధర్వదే
 వతాభ్యోనమః । ధ్యానాదిషోడశోపచారపూజాంసమగ్నయామి । తం
 చతుర్థ్యమపరరాత్రా పుత్రరాధ్యాముష్ణాప్యప్రత్యాశ్వనిధాయ । ఉదీ
 వ్వాతో విశ్వావసోనమ సేదామహేత్వా । అన్యామిచ్ఛప్రభర్వ్యగ్ంసం
 జాయాంపత్యాస్మజ । ఉదీవ్వాతఃపతివతీహ్యేషావిశ్వావసుం నమసాగీ
 ణ్భిరీష్టే । అన్యామిచ్ఛపితృషదం వ్యక్తాగ్ంసతేభాగోజనుమాతస్యవిధి ।
 గంధర్వంప్రత్యాశ్వ । శయనాదన్యత్రనిదధాతి । పత్యాస్యసహప్రాణానా
 యమ్య । ఏవంవిశిష్టే...ప్రీత్యర్థంఅ నయానవోథ యావధ్వాసహవివా
 హశేషహేమామంకరిష్యే । అగ్నేరుపసమాధానాద్యాజ్య భాగాంతే
 న్నావరభాయా ముత్తరాతిపలుతీర్ణుత్వా అగ్నేప్రాయశ్చిత్తే త్వందేవా
 నాంప్రాయశ్చిత్తిరసిబ్రాహ్మణస్తానాథకామః । ప్రపద్యేయాస్యాంపతి
 ఘ్నీతనూః ప్రజాఘ్నీ పశుఘ్నీ లక్ష్మీఘ్నీజూరఘ్నీ మన్వైతాంకృణోమి
 స్వాహా । అగ్నయఇదం వాయోప్రాయశ్చిత్తేత్వం...కృణోమిస్వాహా ।
 వాయవఇదం ఆదిత్యప్రాయశ్చిత్తేత్వం...కృణోమిస్వాహా । ఆదిత్యానో

దం॥ ప్రజాపతేనాయశ్చిత్రైత్వం... కృణోమిస్వాహా॥ ప్రజాపతయశ్చదం॥
 ప్రసవశోపయామశ్చకాటశాపిర్ణవశ్చధన్వసశ్చ ద్రవిణంచ భగశ్చాంతరి
 తుంచసింధుశ్చసముద్రశ్చ సర్వస్వాగ్శ్చ విశ్వవృశాశ్చతేయంద్విష్టో
 యశ్చనోద్వేష్టితమేమాంజం భేదద్వస్వాహా॥ ప్రసవాదిభ్యోదేవతాభ్య
 శ్చదం॥ యథుశ్చమాధవశ్చ శుక్రశ్చశుచిశ్చనభశ్చనభస్యశ్చేషశోచ్యర్ణశ్చన
 భాశ్చసహస్యశ్చ తపశ్చతపస్యశ్చతేయం ద్విష్టోయశ్చనోద్వేష్టితమే
 మాంజంభేదద్వస్వాహా - మథాదిభ్యోదేవతాభ్యశ్చదం॥ చిత్తంచచిత్తి
 శ్చాహుతంచా మాతశ్చాధీతంచాధీతశ్చవిజ్ఞాతంచ విజ్ఞానంచ నామచక్ర
 తుశ్చ దగ్ధశ్చపూర్ణమానశ్చతేయం ద్విష్టోయశ్చనోద్వేష్టితమేమాంజం
 భేదద్వస్వాహా॥ చిత్తాదిభ్యోదేవతాభ్యశ్చదం॥ సప్తాజ్యాహుతీర్హుత్వా॥
 జయాది ప్రతిపద్యతేహిషవనాంతంకృత్వా పరేణాగ్నింప్రాచీముపవేశ్య
 తస్యాస్మిరస్యాజ్యశేషాభిర్వాగ్నిహుతీభిరోంకారచతుర్ధాభిరానీయజ్యశే
 షాతింబీధప్తేనాదాయధూస్వాహా॥ భువస్వాహా॥ సువస్వాహా॥ ఓగ్
 స్వాహా॥ సర్వేషామంతే సకృదానయతి॥ కేచిత్ప్రశిమంత్రం॥ అపశ్యం
 త్వామనసాచేకితానం తపసోజాతంతప సోవిభూతం॥ ఇహప్రజామిహార
 యిగ్ంరరాణః ప్రజాయస్వప్రజయాపుత్రకామ॥ వధూర్వరమీక్షేత॥ అప
 శ్యం త్వామనసాచీభ్యానాగ్స్వా యాంతమాగ్ంబుత్వియే నాథమా
 నాం॥ ఉపమాముచ్చాయువతిగృభూయాః ప్రజాయస్వ ప్రజయా ౨త్ర
 కామే॥ వరోవధూమీక్షేత॥ ఉత్తరయాజ్యశేషేణ హృదయదేశౌ
 సంమృజ్య॥ సమంజంతుపిశ్వేదేవాస్సమా పోహృదయానినా॥ సంమాతరి
 శ్వా సంధాతాసముదేష్టీదిదేష్టునా॥ వధూండక్షిణతలసీసస్వ వామకరే
 ణస్వహృదయసమీప మాకృష్యస్వపక్షిణకరాంగుష్ఠానామికా భ్యాంసం
 పాతాజ్యశేషేణ హృదయదేశేయుగపత్నంమృజ్య॥ ఉత్తరాస్త్రోజపి
 త్వా॥ ప్రజాపతేతన్వంమేజపస్వ త్వత్తద్దేవేభిస్సహసామఇంద్రవిశ్వేదే
 వైరాతిభిస్సగ్ంరరాణిపుగ్ం సాంబహూనాంమాతరస్సృమ॥ ఆనఃప్ర
 జాంజనయతు ప్రజాపతిరాజ రసాయసమనక్త్వర్యమా॥ అదుర్భంగలీపతి

లోకమావిశేశంనో భవద్విషదేశంచతుష్పదే। తాంపూషణ్భవతమామేర
 యస్వయస్యాం బీజంచసుప్యోవపంతి । యానడోకూడశతీ విస్రయాతె
 యస్యాముశంతఃప్రహరేమశేపం । శేషగంసమావేశనేజపెత్ । (*ఆరో
 హూరుముపబర్హస్వ బాహుంపరిష్వజస్వజాయాగ్ంసుమనస్యమానః।
 తస్యాం పుష్పతంమిథునాసయోనీబహీష్వం ప్రజాంజనయంతౌ సతేతసం।
 ఆగ్నియారణ్యాయత్రామంథత్పురుషం పురుషేణశక్రః । తదేతామిథునా
 సయోనీప్రజయా వృతేనేహగచ్ఛతం । అహంగర్భమదధామోషధీష్వ
 హం విశ్వేషుభువనేష్వంతః। అహంప్రజాఅజనయంపితౄణా మహంజని
 భ్యోఅపరీషుపుత్రాః । పుత్రిణేమాకుమారిణా విశ్వమాయుర్వ్యశ్నుతం।
 ఉధాహిరణ్యపేశసా వీతిహూత్రా కృతద్వసూదశస్యంత్వామృతాయ
 కంశమూఢోరోమశగ్ంహఢోదేవేషుకృణుతోదువః*)। సమావేశనేజపాం
 తే। ప్రాణానాయమ్య । ఏవంగుణ...ప్రీత్యర్థం మమవివాహంగభూతం
 ఆభ్యుదయికంకర్తృకరిష్యే। శ్రీమహావిష్ణుస్వరూపాయబ్రాహ్మణాయఆభ్యు
 దయికప్రత్యామ్నా యయథాశక్తి హిరణ్యంతుభ్యనుహం సంప్రదదేన
 మమ। పునఃప్రాణానాయమ్య। ఏవంగుణ...ప్రీత్యర్థంతదంగకర్తృణఃపుణ్యా
 హవాచనంకరిష్యే। సోదకంకలశంతండులతాంబూలయుక్త పాత్రేనిధా
 యాషధీషుప్రతిష్ఠాప్య బ్రాహ్మణాన్సార్థయేత్ । ఓంకర్తృణఃపుణ్యాహంభ
 వంతోబ్రువంతు ఓంపుణ్యాహంకర్తృణోస్తు । ఏవంత్రిః యత్పుణ్యంనకు
 త్రం...కురుతే ఓంకర్తృణేస్వస్తిభవంతోబ్రువంతు । ఓగ్ంస్వస్తికర్తృణో
 స్తు। ఏవంత్రిః స్వస్తినిశ్చంద్రో...దధాతు ఓంకర్తృణఃఋద్ధిం భవంతోబ్రు
 వంతు ఓంకర్తృఋద్యతాం । ఏవంత్రిః ఋధ్యాన్య...ప్రతీతిస్తతి । ఋద్ధింభ
 వంతోబ్రువంతు । ఋద్యతామృద్ధిస్సమృద్ధిః । కర్తృణఃపుణ్యాహంసమృద్ధిరస్తు
 వర్షశతసంపూర్ణమస్తు గోత్రాభివృద్ధిరస్తు శాంతిఃపుష్టిస్తుప్తిశ్చాస్తుశుభ
 గ్ంశుభమస్తు । పునరపిగో బ్రాహ్మణేభ్యశ్శుభంభవతు సర్వసంపదస్తు।
 ఇతివత్సీమార్జనాంతంకురాత్ । ఇతిశేషహూమః॥.....*

—(*)అథనాకబలిః.(*)—

అథాతోనాకబలివిధింవ్యాఖ్యాన్యాయమః చతుర్థ్యాంధంపత్యో శ్చక్రకర్తృ
 నఖకృంతనం మంగళస్నానంచకారయిత్యా సాయమాపాసనానంతరమ
 పరరాత్రోశేష హోమగోమహుత్వాసమిదాన్త్యసమారోపణంవాక్యత్వా
 గ్నిముద్వాస్య గృహమధ్యేహస్తద్వయమాత్రం చతురశ్రంగౌరవన్తం మృ
 త్తయేనానులిప్య పంచవన్త తండులచూడైశ్చతురశ్రం పుష్కరాకారంలిఖ
 త్యా । దక్షిణోత్తరయోగ్గవణఖడ్వైర్ద్వజాలిఖత్వా ఇంద్రాణీంతదుర్ధితో
 గౌరీంచప్రతిష్ఠాప్యాయుధం నిధాయసర్వతస్తంతు భిచ్ఛేష్టయిత్యా గంధ
 పుష్పాక్షతాదిభిరభ్యర్చ్యత్రయ స్త్రింశద్దీపాః పాత్రద్వయేనిధాయసు
 వాసన్యా దీపసహితకాంస్య పాత్రద్వయంగృహీత్వా తత్పురతో వృద్ధసు
 వాసినీహద కుంభంగృహీత్వా యజ్ఞకోటియుధేనసహ సిగంహేవ్యా
 ఘృతేతయాపుతారా త్విషిరగ్నాబ్రాహ్మణేనూర్ద్యేయః ఇంద్రంయాదే
 వీసుభగాజజానా సానఆగ్నవర్చసాసంవిదానా యారాజన్యేయందుభా
 వాయితాయాం । అశ్వస్యకగింద్యేపురుషస్యమాయా ఇంద్రంయాదేవీసు
 భగాజజానా సానఆగ్నవర్చసాసంవిదానా యాహస్తినిద్విపిసీయాహిర
 ణ్యేత్విషిరగ్నేషు పురుషేషుగోషు । ఇంద్రంయాదేవీసుభగాజజానా ।
 సానఆగ్నవర్చసాసంవిదానా రేధేఅక్షేషుపృవభస్యవాజే । వాతెవర్ణ
 న్యే వరుణస్యశుష్ఠే ఇంద్రంయాదేవీసుభగాజజానా । సానఆగ్నవర్చ
 సాసంవిదానా । రాడసివిరాడసి । సమాడసిస్వరాడసి । ఇంద్రా
 యత్వా తెజస్వతే తెజస్వంతగ్గ్రీణామి ఇంద్రాయశ్వోజస్వత ఓజస్వం
 తగ్గ్రీణామి । ఇంద్రాయత్వాపయస్వతే పయస్వంతగ్గ్రీణామి । ఇం
 ద్రాయత్వాయుష్త్వత ఆయుష్త్వంతగ్గ్రీణామి తెజోసః తత్తైప్రయచ్ఛామి
 తెజస్వదస్తుమేముఖం తెజస్వచ్ఛిరోఅస్తుమే తేజస్వాన్విశ్వతః ప్రత్యజ్ఞే
 తెజసాసంపిపృథిమా ఓజోసః తత్తైప్రయచ్ఛామి ఓజస్వదస్తుమేముఖం
 ఓజస్వచ్ఛిరోఅస్తుమే ఓజస్వాన్విశ్వతః ప్రత్యజ్ఞే ఓజసాసంపిపృథిమా
 పయోసః తత్తైప్రయచ్ఛామి పయస్వదస్తుమేముఖం పయస్వచ్ఛిరోఅస్తు
 మేపయస్వాన్విశ్వతః ప్రత్యజ్ఞే పయసాసంపిపృథిమా ఆయురసి తత్తైప్రయ

చ్ఛామి! ఆయుష్షశస్త్రమేముఖం! ఆయుష్షచ్ఛిరోఅస్తమే! ఆయుష్షాన్విశ్వ
 తఃప్రత్యక్షః! ఆయుషాసంపిపృగ్ధిమా! ఇమమగ్నఆయుషే వర్చసేకృధి!
 ప్రియగ్ం రేతోవరుణసోమరాజన్! మాతెవాస్తాఅదితె శర్మయచ్ఛశ్వే
 దేవాజరదష్టిర్యథాసత్! ఆయురసి! విశ్వాయురసి! సర్వాయురసి! సర్వ
 మాయురసి! యతోవాతోమనోజవాః! యతఃక్షరంతిసింధవః! తాసాం
 త్వాసర్వాసాగ్ంరుచా! అభిషించామివర్చసా! సముద్రఇవాసిగ్ంహనా!
 సోమఇవాన్యదాభ్యః! అగ్నివివిశ్వతఃప్రత్యక్షః! సూర్యఇవజ్యోతిషావి
 భూః! అపాంయోద్రవణేరసః! తమహమస్తా ఆముష్యాయణాయ! తెజ
 సేబ్రహ్మవర్చసాయగృష్ణోమి! అపాంయడిర్మైరసః! తమహమస్తాఆము
 ష్యాయణాయ! ఓజసేవీర్యాయగృష్ణోమి! అపాంయోమధ్యతోరసః! తమ
 హమస్తాఆముష్యాయణాయ! పుష్టైప్రజననాయగృష్ణోమి! అపాంయో
 యజ్ఞియోరసః! తమహమస్తాఆముష్యాయణాయ! ఆయుషేదీప్స్వాయుత్వా
 యగృష్ణోమి! ప్రాచిణిష్ఠత్యాదధతి! తేనప్రాచీందిశంజయతి! ప్రాచీదిగ్భా
 గేఇంద్రోదేవతా! ఇంద్రప్రసాదాద్విజయాయ! తందక్షిణాపరివహంతి!
 తేనదక్షిణాందిశంజయతి! దక్షిణదిగ్భాగేయమోదేవతా! యమప్రసా
 దాద్విజయాయ! తంస్రత్యంబమావతాయంతి! తేనప్రతీచీందిశంజయతి! ప్ర
 తీచీదిగ్భాగేవరుణోదేవతా! వరుణప్రసాదాద్విజయాయ! తముదీచిస్త్రీష్ట
 తఉపావహంతి! తెనోదీచీందిశంజయతి! ఉదీచీదిగ్భాగేరుబేరోదేవ
 తా! కుబేరప్రసాదాద్విజయాయ! సోమేనరాజ్ఞాసర్వాది శోజయతియప
 వందేద! ఇశ్యనువాక్తైస్త్రయస్త్రీంశద్దీపాన్ప్రదక్షిణోరుగ్యః! ప్రాదక్షి
 ణ్యేసర్వతోదీపాన్నిధాయ! త్రయస్త్రీంశదన్నకబళాన్! సర్వతోనిధా
 య! ఉపహారాదికంకృత్వా! తంతూనుద్వాస్య! పుషకరంప్రవిశ్యచతుర్ది
 తునాక దేవతాభ్యోబలిముచకపురస్సగంవిసృజ్య! దంపతీచిత్రపస్త్రాదికం
 ధారయిత్వా ఇంద్రాణీంప్రార్థయేత్! దేవేంద్రాణినమస్తుభ్యం! దేవేంద్ర
 ప్రియధామిని! వివాహంభాగ్యమారోగ్యం పుత్రలాభంచదేహిమే! ఇతి
 ప్రార్థ్య! నీలనోహతపూజాంకృత్వా! నీలనోహతేతి మంత్రేణ ముక్తా

ప్రవాళగ్రథితమాత్రంబధ్వా నిలలోహితేభవతఃకృత్యాసక్తిరవ్యజ్యతే
 ఏకంతేస్యాజ్ఞాతయః పతిర్బంధేషుబధ్యతే నిలలోహితధారణ...సుమ
 హూర్తోఅస్తు | ప్రాణానాయమ్యప్రవం...ప్రీత్యర్థంఋతుస్నాతాయాంభా
 ర్యామం గర్భాధానంకరిష్యే | విష్ణుర్వీణంకల్పయతు త్వహాయాపాణ
 పిగంశతు | ఆసించతుప్రజాపతిగ్ధాతా గర్భందధాతుతే | గభాంధేహిసినీ
 వాలిగభాంధేహిసరస్వతి | గర్భంతే అశ్వినౌదేవావాధతాం పుషకరస్ర
 జా | హిరణ్యయాఅరణీయంనిర్కంధతోఅశ్వినా | తంతెగర్భగ్ం మావామ
 హే శమేమాసిసూతవే | యథేయంపుథివీమహిన్యంతీగర్భమాదధేప్రవం
 త్వం గర్భమాధత్స్వదశమేమాసిసూతవే | యథాపుథివ్యగ్నిగర్భాద్యోర్య
 థేంద్రిణగభిణే | వాయుర్యథాదిశాం గభాంవం గభాందధాతుతే |
 విష్ణోశ్రేష్ఠీనయాపేణాస్యాం నార్యాంగవీన్యాం | పుమాగ్ంసంగభామా
 ధేహదశమేమాసిసూతవే | నెజమేపరాపతనపుత్రఃపునరాపత | అస్యై
 మేపుత్రకామామై గభామాధేహియఃపుమా | వ్యస్యయోనిం ప్రతిరెతో
 గృహీపుమా పుతోధీయతాంగభోఅంతః | తంమాతాదశమాసోవి
 భర్తుసజాయతాంవీరతమస్సానాం | ఆతెగభో యోనిమేతుపుమా
 వ్యాణశ్చవేషుధిం | ఆవీరోజాయతాం పుత్రస్తైదశమాన్యః | కరోమితేప్రా
 జాపత్యమా గభోయోనిమేతుతే | అమానఃపూర్ణోజాయతామగ్లోణాపి
 శాచధీతః | పుమాగ్ంస్తైపుతోనారితం పుమాననుజాయతాం | తాభ
 దాగ్రీవీజాన్యప్రభాజనయంతినా | యానిభద్రాగ్రీవీజాన్యప్రభాజనయం
 తినః | తైస్త్యంపుత్రావిందస్వసాప్రసూధైసుకాభవాకామస్సమృద్ధతాం
 మహ్యమపరాజితమేవమే | యంకామంకామయేదేవతంమేవాయోసమర్థ
 య | గర్భాధానముహూర్తస్సు...సుముహూర్తోఅస్తు | * సువాసిసీభ్యో
 శూర్పూయనానిదత్వా | దక్షిణగజస్యోపరివహూన్ధిత్వా | వరణక్రగజం
 ధిత్వా | ఇంద్రాయరాజ్ఞేతిహిమవతోహస్తీత్యంతంజపేత్త్రిప్రదక్షిణంకృ
 త్వా | ఇంద్రాయరాజ్ఞేసూకరోవరుణాయరాజ్ఞేవృష్ణాయమాయరాజ్ఞేరుక్మ

* అత్రగర్భాధానంయాజ్ఞికప్రయోజనార్థంసంకృహితం ||

ఋషభాయరాజ్ఞే గవయశ్శాస్త్రాలాయరాజ్ఞే శౌరఃపురుషరాజాయ ధీర
 శ్వేనస్యవర్తికాః । నీలంశౌక్రిమిస్తోమస్యరాజ్ఞః కులుంగస్సంధోశ్శిగ్ం శుమా
 రోహమవతోహస్తి । ఫలదానాదత్వా । బంధుభ్యోమిథునేభ్యో శాం
 బూలానిదత్వా । విప్రైర్రాశీర్వచనమనుభూయః । బంధుభ్యస్సహభుం
 జీతేత్యహభగవాన్సోభాయనః । నాందీదేవతా కంకణపిన్దవాన్ధంక
 ర్మణఃపుణ్యాహవాచనంకృత్వా । కంకణవిమోచనం । కంకతోనకంకతో
 సతినకంకత, ద్వాపితృపృషీ ఇతిన్యాఅశృష్టాఅలిప్సరా । కంకణంమోచయా
 మ్యద్యరతూస్తి సకదాచన । మయిరతూంస్థిరాంబధ్వా దేవత్వంగచ్ఛకిం
 కణ । తతోవసంతమాధవపూజాంకుర్యాత్ । వసంతమాధవదేవతాభ్యో
 నమః । ధ్యానాదిషోడశోపచార పూజాంసమర్పయామి । మాన్దనంఽవసం
 తేనర్తునాదేవాః । వసవస్త్రిస్సతాస్తృతం । రక్షతరేణతేజసా । హవి
 రింద్రదేవయోదధుః । గ్రీష్మేణదేవాఋతునా । రుద్రాఃపంచదశేస్తుతం । బృహ
 తాయశసాబలం । హవిరింద్రదేవయోదధుః । వస్వాభిర్ రతునాదిత్యాః । స్తో
 మేసప్తదశేస్తుతం । వైరూపేణవిశౌజసా । హవిరింద్రదేవయోదధుః । శారదే
 నర్తునాదేవాః । ఏకంగంశేరుభవస్తుతం । వైరాజేనశ్రియాశ్రియం । హవి
 ...దధుః । హేమం తేనర్తునాదేవాః । మరుతస్త్రిణవస్తుతం । బలేనశక్వ
 రీసహః । హవి...దధుః । వైశిరేణర్తునాదేవాః । త్రయస్త్రిగంశేమృతగ్న్
 స్తుతం । సశ్వేనరేవతీఃక్షత్రం । హవిరింద్రదేవయోదధుః । దేవస్యత్వా...
 చామి॥ ఇతినాకబలిస్సమాప్తః॥.....*

—(*)వివాహమంగళాష్టకాని(*)—

స్తో॥ సోమేశాజ్ఞభవాష్టదిక్పతిముఖైర్దేవైర్వసిష్టాదిభిర్భూర్నిప్రవ
 దైశ్చనారదముఖైర్దేవర్షిభిశ్శుషితే । ఆసీవోరమయాభువా సహమహా
 వైవాహికేమంటపేశ్రీమాన్కోశీవిపురీశ్వరోనరహరిఃకుర్యాజ్జగన్మంగళం॥౧॥
 ప్రహ్లాదం దురవాపశోకజలధే రుద్రారయన్మైగమాం బాహ్యంతఃపరిపూ
 ర్ణతాంప్రకటయన్ స్తంభంవిభిందన్బలాత్ । హేమాక్షాగ్రజమాజఘాన
 న్శుభై ర్యోమంగళానాంనిధిఃశ్రీమాన్కోశీవి...మంగళం॥ ౨॥ యత్పదా

జ్జమరందవింశత్యశీ గంగాజగత్పావనీ యన్నామస్తరణందవాతి సక
లానామమాన్యకామన్యహం | యత్యేవాభవసాగరైకతరణి స్సోయంజ
గన్నాయకశ్రీమాన్...మంగళం॥ ౩॥ కథ్యాణైకనికేతనస్సుజనతా కథ్యా
ణసంధాయకః కథ్యాణప్రదక్షీర్తవోగుణనిధిః కథ్యాణకథ్యాణదః | కథ్యా
ణాద్రీసమానసారివిభవః కథ్యాణసారాత్మకశ్రీమాన్...మంగళం॥ ౪॥
అవ్యోన్యాభినవాక్షతార్పణవిధౌ శృంగారభంగ్యావహం లక్ష్మీక్షణవై
ఖరీమనుభవన్ తత్పాణిసంగోత్సవే | సానందంష్టరపారవశ్యపిశునం రో
మాంచముద్వేలయన్ శ్రీమాన్...మంగళం॥ ౫॥ లక్ష్మీనందనరాంపులిండత
నయాం లావణ్యసారాత్మికాం సంరక్తాంసుమమంజరీంకరుణ యాజగ్రా
హవీలాస్పదః | సర్వజ్ఞఃప్రథితచ్చిరంతనరుషి సుబ్రహ్మచారితియశ్రీమాన్
...మంగళం॥ ౬॥ సత్యాసత్యవివేచనైకశల సృష్ట్యప్రియస్తత్యవాక్సత్య
జ్ఞానసుఖాత్మకస్సుఖికర స్సత్యావతారోహరిః | సత్యః కేవలజన్మయోనతజ
వాసత్యావహస్సగ్వదాశ్రీమాన్...మంగళం॥ ౭॥ రాజీవాయతలోచనః
ప్రవిల సద్రాజీవమిత్రప్రభుః రాజీవాంఘ్రిరజోవిధూతవృజిన బ్రహ్మర్షి
రాజిస్సదా | రాజీవైకనికేతనాముఖిల సద్రాజీవపుష్పాధయశ్రీమాన్ ..
మంగళం॥ ౮॥ ఇత్యేతద్వరమంగళాష్టకమిదం లక్ష్మీనృసింహస్వయః కథ్యా
ణోత్సవ వేదికానుచితే వధ్వావరస్యశ్రియే | మాగల్యంసుతసంపదంసువి
మలాం కీర్తించదత్వావిభుశ్రీమాన్...మంగళం॥ ౯॥ .....*

లక్ష్మీగ్యస్యపరిగ్రహః కమలభూస్సూనుర్గరుత్మానగ్రీః పాత్రోచం
ద్రవిభీషణౌసురగురు శ్శేషశ్చశయాసనమ్ | బ్రహ్మాండంవరమందిరంసు
రగణాయస్యప్రభోస్సేవకా స్సత్రైలోక్య కుటుంబసోమణపరః కుర్యాత్స
దామంగళం॥ ౧॥ బ్రహ్మచాయుగిరీశ శేషగుడాదేవేంద్రకామాగురు
శ్చంద్రారౌఘ వరుణానలౌఘనుయమావితైశవిఘ్నేశ్వరౌ | నానత్యాని
ర్ ర్ తిర్మరుగ్గణయుతాః పర్జన్యమిత్రాదయస్స స్త్రీకాస్సురభుంగవాః ప్రతి
దినంకుర్వంతువాంమంగళం॥ ౨॥ విశ్వామిత్రపరాశరోర్వభృగవోగస్త్యుఃపు
లస్త్యుఃక్రతుః శ్రీమానత్రిమరీచికౌత్సపురవశ్య క్తిర్వశిష్టోంగిరాఃమాండవ్యో

జనుదగ్గిరౌతమ భరద్వాజా దయస్తాపసాస్స (స్త్రీ)కామని పుంగవాః
ప్రతిదినంకుర్వంతువాంమంగళం॥ ౩ ॥ మాంధాతానహుషోంబరీషసగరో
రాజాపృథుహైహయశ్శ్రీమాధర్మసుతోనభోదశరథోరామోయయాతి
ర్యదుః । ఇత్వాకుశ్చవిభీషణశ్చ భరతశ్చోత్తానపాద ధృవాశ్చైత్యేతేభు
విభూభుజః ప్రతిదినంకుర్వంతువాంమంగళం॥ ౪ ॥ అశ్వశ్లోబదరీచచంద
నతరుర్మందార కల్పదృమా జంబూనింబకదంబమాతసరళౌ వృక్షాశ్చయే
క్షీరిణః । సర్వేతేఫలమిశ్రితంవనచయం వైభ్రాజితంభ్రాజితం రమ్యంవై
త్రరథంసునందనవనం కుర్వంతువాంమంగళం॥ ౫ ॥ శారీశ్రీరదితిచ్చకదృవినతే
జ్యోతిస్తుపూర్ణావతీ సావిత్రీచసరస్వతీచ సురభిస్సత్యవతారుంధతీ సా
హజాంబవతీచరుక్మభగినీ దుస్సప్తవిధ్యంసినీ వేలాచాంబునిధే సుమీర
మక రాకుర్వంతువాంమంగళం॥ ౬ ॥ ఆదిత్యాదినవగ్రహశ్శుభఫలా మేషాద
యోరాశయోనక్షత్రాణిసయోగికాశ్చతిథయస్తదేవతాస్తగణాః । మాసా
బ్దాఃపుతవస్తథైవదివసాస్సంధ్యాదయోరాత్రయ స్సర్వేష్టావరజంగమాః
ప్రతిదినంకుర్వంతువాంమంగళం॥ ౭ ॥ గంగాసింధుసరస్వతీవయమునా గో
దావరీనర్మదా కృష్ణాభీమరథీచఫల్గు సరయూశ్రీగండుకీగోమతీ । కావేరీక
పిలావ్రీయాగనిరతా సేతావతీత్యాదయో నద్యశ్శ్రీహరిపాదపంకజభ
వాఃకుర్వంతువాంమంగళం॥ ౮ ॥.....*

లక్ష్మీశోభవనత్రయేనివసతో దేవాన్మనుష్యోరగాః సంస్థాతుంకరు
ణానిధేకరుణయామాద్రాండవంశేయయా । కాసల్యానిజగర్భసంభవభృతే
జన్మన్యసాధారణేజాతేశ్రీరఘునాయకస్య జననందేయాదిదంమంగళం॥ ౧ ॥
వైదేహీవదనాభిలాషణయుతం కామంసకామంకృతం విభ్యాతంభువనత్ర
యం హరధనుర్భగ్నీకృతంలీలయా । విశ్వమిత్రపరాశరాదిమునిభిస్తత్స
న్నిధానాంచితం సీతారాఘవయోర్వివాహసమయే దేయాదిదంమంగ
ళం॥ ౨ ॥ ఉత్పల్లామలనీలవారిజదళశ్యామోన్నతంకోమలం పార్వత్యాచమ
హేశ్వరేణచశిరస్లాఘీకృతంసర్వదా । సాశాపాన్వితశౌతమస్యవనితా శై
లాసుశీలాకృతాదంపత్యోరిహవామభాగవనితం దేయాదిదంమంగళం॥ ౩ ॥

శ్రీరామంజనకాశ్చజాసురగురుం ప్రశ్నశ్చక్షుఖంప్రాచ్యుఖందోర్భ్యామంజలి
మంజలేనవసితామాపూర్వముక్తాఫలైః | నానారత్నవిరాజమానకలశైరాసీ
యతంసాగరాత్ సేతారాఘవయోగ్వివాహసమయే దేయాదిదంమంగళం ||
౮|| కల్యాణంకమసీయకోమలకవైరాద్ధాగ్రితారోపణంశ్యాదానపుంస్సరం
సురగురోర్విప్రాశిషానుగ్రహం | బాహ్యాంకంకణబంధనందశగుణంమాం
గల్యసూత్రాన్వితం సీతారాఘవయోః... మంగళం || ౯ || ధాన్వానాశ్చ
పగోత్రజోరుణరుచిర్యసింహ పోగు స్సమిష్టత్త్రిస్తోదశ శోభమోగురుశశీ
భామాస్సమిత్తాస్సదా | శుక్రోమందరిపుః కిళిగజనిపశ్చాగ్నిశ్వరోదే
వతే మధ్యవస్తులపూర్వదిగ్దినకరిః కుర్యాత్సదామంగళం || ౧౦ || పండ్రఃకర్క
టకప్రభుస్సితభిశ్చాత్మే యగోత్తోభ్యవశ్చాగ్నే యశ్చతురశ్రవారుణ
ముఖశ్చాపొడమాధీశ్వరః | వల్బుప్తాగ్ని రైకశోభనఫలో మోరిర్బధా
రప్రియస్సావీమీయామునదేశపట్టసమిధః కుర్యాత్సదామంగళం || ౧౧ || భౌ
మోదక్షిణదిక్త్రికోణయమదిగ్వింధ్యేశ్వరః ఛాదిరస్సావీమీ పృశ్చిక మేష
యోస్సురగురుశ్చాకర్కశశీసాహృదః | జ్ఞోరిష్టత్త్రిఫలప్రదశ్చవమధాన్యం
ధఃక్రమాగ్నేవతా భారద్వాజకులోద్వహూరురుచిః కుర్యాత్సదామంగ
ళం || ౧౨ || సౌమ్యఃపీతఉదబుక్తి స్సమిదపామాగ్నాత్రిగోత్తోభ్యవః బాణేశా
నదిశస్సుహృద్రవిసుత శ్శేషాస్సమాస్సితగోః | కన్యాయుగ్మవత్తద్దశాష్టచతు
రష్టణైత్రగశ్శోభనవిష్ణుకైవ్యధిదేవతేమగధపఃకుర్యాత్సదామంగళం || ౧౩ ||
జీవశ్చాంగిరగోత్రజోత్తరముఖో దీప్తోత్తరాశాస్థితః పీతోశ్వత్థసమిచ్చ
సింభుజనితశ్చాపొడమీనాధిపః | సూర్యేందుక్షితిజప్రియోబుధసితో శత్రూ
సమాశ్చాపరే సప్తాంగద్విజవత్సితశ్శుభకరఃకుర్యాత్సదామంగళం || ౧౪ ||
శుక్రోభార్గవగోత్రజస్సితనిభః పూర్వాముఖఃపూర్వదిక్పాంశాలస్థవృక్ష
లాధిపమహారాష్ట్రాధిపాదుంబరః | ఇంద్రాణీమఘవాచలాంధనశసర్పిత్రార్క
చంద్రావరీషష్టిత్రిదశవర్జితేభ్యగుసుతఃకుర్యాత్సదామంగళం || ౧౫ || మం
దశృష్టనిభస్సవశ్చమముఖఃసౌరాష్ట్రపఃకాశ్యపః నక్రఃకుంభపమిత్రసౌమ్య
నగరే పశ్యేందుయామారయా | స్థానంపశ్చిమదిక్ప్రజాపతియ మాదేవౌ

ధనుష్యాసనౌ పత్తిస్థశ్శుభకృత్యయాః సుతఃకుర్యాన్నదామంగళం॥౭॥
రాహుస్సింహాశదేశపోనిరురుఃకృష్ణాంగశూర్పాసనఃయః పైతీనసగోత్ర
సంభవనమిదూర్వాముఖోఽక్షిణః। యస్సరోష్ఠ్యసృజేవతో నీర్ కః తఃప్రత్యా
ధిదేవస్సదాపత్తిస్థశ్శుభకృత్యచ్యసంహకసుతఃకుర్యాత్సదామంగళం॥౮॥

కేతురైమినిగోత్రజఃకుశనమిద్వాగుచ్యకోణైస్థితశ్చిత్రాంకధ్వజబాంధనో
హిభగవాన్యోరక్షిణాశౌముఖః। బ్రహ్మచైవతుచిత్రగుప్తప్రముఖఃప్రత్యాని
దేవస్సదాపత్తిస్థశ్శుభకృత్యబగ్భరపకింకుర్యాత్సదామంగళం॥౯॥ ...*

—(*)అథచూర్ణికా.(*)—

స్వప్ర్యప్తాశీతసహస్రాణాం ద్విజగురురైవత్యానాం పురుషాత
హుతవహదండధరనిశాచర పాశపాణినమీరణవైశ్రవణశశిశైఖరాణాం
ఆయుష్షతఃకమలాసనస్య సకలదురితనివారణపారాయణస్యశ్రీలక్ష్మీనారా
యణస్యఆర్యంతరహితస్యగౌరీమనోవల్లభాస్య సర్వశుభఫలప్రదాయకస్య
పుష్పసాయకస్యసత్యసంధస్యహరిశ్చంద్రస్య తెజస్వినస్సవితుర్నయనానంద
కరస్యశ్రీరామచంద్రస్యప్రజ్ఞాగురోస్సురగురోర్మృతంతుమునయనపుండరీక
మారాండస్యమార్గంధేయస్యతపోనిష్ఠస్యవసిష్ఠస్యదుర్వాసపీఠ్యస్యకృతపీఠ్య
కులభుర్యస్యకారతపీఠ్యస్యఅంభోనిధికుంభినిఃపృంభణస్తంభనస్య కుంభసం
భవస్య అపారపారస్యపారావారస్య శ్రీశైలసువేలసురనివాసకైలాసా
దీనాం శైలానామమండమకరంద బిందుసందోహానిష్యందసుందరమందార
హరిచందనాదీనాం-చింతామణిదినమణికౌస్తుభాదీనాంమణీనాం రమణిత
మణికర్ణరమణీయమణిఘృషణానాంగీర్వాణతరుణీనాం కామధేనుప్రభృతీ
నాంధేనూనాంయమనియమాసనప్రాణాయామప్రత్యాహారధ్యానధారణ
సమాఖ్యప్రాంగయోగనిష్ఠాగరిష్ఠానాంవసిష్ఠవాలఖిల్యవాల్మీకవ్యాసాగస్త్య
త్ర్యం బరీషకశ్యపకణ్వకాత్యాయన కాండిన్యకపిలకాశికకుత్ససరాశరశ్రీవ
త్సశల్మల్యాండిల్యజమగ్నిపుండరీకభారద్వాజపిశ్వామిత్రగౌతమశుకశౌనక
సనకసనందన సనతు-మారనారదాదిముఖ్యమనీనాం । రవిశశికుజబుధ

గురుశక్రశనిరాహుకేతుముఖ్యనవగ్రహాణాం । అశ్విన్యాదిగతుత్రాణాం ॥
 ఋగ్యజుస్సామాధర్వకావ్యనాటకాలంకారపురాణన్యాయైశేషికవ్యా
 కరణభాట్టప్రాధాకరతర్కవేదాంతాదిశాస్త్రాణాం । అంగవంగకళింగ
 కాళింగకాశ్మీరకాంభోజకేరళకేకయకోసలకుంతలకురంగకురవక
 సావీరసారాష్ట్రమహారాష్ట్రమత్స్యమరువమాళవనేపాళమగధఘూర్జర
 బభ్రురపార్శ్వకకణ్ణాటమగధవిదర్భచోళపాంచాలసాళ్యపులీంద్ర
 సిక్కిసింధుపంజాబికాపాండ్యద్రవిడయవనశూరసేనబాహ్లికకొంక
 నాదిభవన్నదేశానాం । అయోధ్యామధురామాయాకాశీకాంచీ
 అవంతికా । పురీద్వారవత్సాదిపుణ్యనగరీణాం । సందినీమందాకినీనల్లినీ
 తామ్రపర్ణిభీమరథీగంగాయమునావేత్రవతీవేగవతీపంపానదీకృష్ణవేణీమ
 హేంద్రతనయాగోదావరీనర్మదాదిమహానదీనాం । అగణ్యప్రాగణ్యశరణ్య
 వరేణ్యానామరణ్యానాం । అరుంధతీలోపాముద్రాహల్యానసూయాద్రౌపది
 దమయంతీతారాసీతాభగవతీప్రభృతీనాంసతీనాం । ఆశాభాజాంపుణ్యభా
 జాంగజానాంద్విజానాం । బ్రహ్మణశ్చతుర్ముఖానాం । పరమేశ్వరస్వపంచము
 ఖానాం । కుమారస్వామినక్షణ్ముఖానాం । సప్తకులపర్వతానాం । సప్తద్వీపా
 నాం । అష్టవసూనాం । అష్టదిగ్గజానామష్టైశ్వర్యాణాం । నవగ్రహాణాం ।
 దశావతారాణాం । ఏకాదశరుద్రాణాం । ద్వాదశశతానాం । త్రయోదశ
 విశ్వేషాం । చతుర్దశమనూనాం । పంచదశాహుతీనాం । షోడశశలానాం । అ
 ష్టాదశపురాణానాం । అష్టాదశజ్యోతిశ్శాస్త్రప్రయోజకత్వానాం । జంబూన్ద
 షాశ్వత్థకపిథసాలన్యగ్రోధాద్భుతమాతౌదుంబరతిందుకతింక్రణీనింబజంబీరక్ర
 ముకనారికేశపనసతాళఖదిరిఖర్జూరకద్రువేత్రవేణువేమాదివనస్పతీనాం ।
 కల్పారమల్లికాజాజికదంబకేసరకమలకాంచనాదిపుష్పజాతీనాం । మాణిక్య
 నీలవైడూర్యగోమేధికమరకతమాక్తికపువ్యరాగప్రవాళాదిమహామణీ
 నాం । శంఖపద్మమహాపద్మమరకచ్ఛపనీలకుందకుముదాదిమహానిధీనాం ।
 వీణావేణుమృదంగడిండిమడమృగశంఖనిస్సాణాదివాద్యవిశేషాణాం । పట్ట
 మాంజిష్ఠవేత్రకాశికఉదయరాగచీనీదీనాం । బరాదిమకూలవస్త్రాణాంసా

లంకృతదివ్యాభరణభూషితపుష్పస్త్రీభిర్భాగ్యైశ్చానాంతవిఘ్నకృతాశ్రీవి
నాయకప్రసాదేన శ్రీలక్ష్మీనారాయణప్రసాదేన శ్రీఉమామహేశ్వరప్రసా
దేన చలనయోద్ధం పత్యోరిక్షుక్షీరదధిమధుఘృతగోరోచనహింకుజీరకగుడ
హరిద్రామరీచ్యాదిమంగళద్రవ్యాణిసర్వాషధయస్సర్వసస్యానిసర్వమంగ
ళకరఃణిమంగళానిభవేయుః । తిథివారసత్వత్రయోగకరణముహూర్తలగ్న
హుతారాద్రేకాగ్రణ నవాంశద్వాదశాంశశ్రిం శాంశశ్రింశదం శాంశకా
నాంశిరంతరమనుకూలాశ్శుభాశ్శోభనాఃఅస్యవివాహముహూర్తస్యపతి
ధిఃసువారంసునత్వత్రంసుయోగం సుకరణంసుచంద్రతారాబలంఅనుకూలం
శుభశోభనాస్సర్వేద్రహాస్సరత్వతాశ్శుభ ఏకాదశస్థానఫలదాపరదాస్స
ప్రీతాస్సప్రసన్నాస్సముహూర్తాభవంతు ॥ ఇతిమార్జికా ॥ .....*

—*మహాసంకల్పః*—

అస్యశ్రీమద్భగవతోమహాపురుషస్య శ్రీమదాదినారాయణస్యా చిం
త్యాపరిమిత శక్త్యాభిరియమాణస్య మహాజలౌఘస్యమధ్యే పరిభ్రమమా
ణానా మనేకకోటి బ్రహ్మాండానామేకతమేవ్యక్తావ్యక్త మహదహంకార
పుణివ్యప్తేజోవాయ్వాకాశాద్యా వరణైరావృతేఽప్తిన్మహతి బ్రహ్మాండ
ఖండయోర్మధ్యే । ఆధారశక్తిగ్రహీతవరాహ వైష్ణవానంతనాగశేష
తక్షకాష్టదిగ్గజోపరిప్రస్థితేఅతల వితలసుఖల తలాతలరసాతలమహాతల
పాతాళాదిసప్తలోకానామపరితలైభూర్భువస్సువర్తహర్షనస్తపస్సశ్యమి
త్యూర్ధ్వసప్తలోకానామభోభాగేచక్రవాళశైలమధ్యగతమహాసుమేరోస్స
హస్రశిఖరానువర్తిని మహానాళాయమానఫణిరాజరాజస్యశేషస్యసహ
స్రఫణామణిమండలమండితేవిరావతపుండరీకవామనకుముందాంజనపుష్ప
దంతసార్వభౌమసుప్రతికాభ్యాష్టదిగ్దంతిశుండాదండోత్తంభితే । అమరావ
త్యశోకవత్సంభోవతీరైవతీసిద్ధవతీ గాంధర్వవత్సలకావత్యాది పుణ్యపురీవి
రాజితే । ఇంద్రాగ్నియమనిర్వతివరుణాయా కుబేరైశానాష్టదిక్పాలక
పాలితే । మహేంద్రమలయసహ్యాశక్తి హిమవదృతవద్వింధ్యపారియాత్ర
సప్తకులచలమతంగ హిరణ్యశృంగమాల్యవతిహిమింద్రఋష్యశృంగాశ్వ

పంచమసోనగాఢిష్ఠితే । రానుశివిరంతి పృథుమద్భుగీరథ భరతశశిబిందుగ
జాంబరీషదిలీపపరశు రామాదిషోడశమహారాజైఃపరిపాలితే । కార్తవీర్యస
గరపురూరవపురుకుశ్మనలహరిశ్చంద్రాఖ్యపట్చక్రవర్తిభిరఢిష్ఠితే । అంగవం
గకలింగ కాశ్మీర కాంభోజసౌవీర సౌరాష్ట్రమహారాష్ట్రమగధ మాళవ
నేపాళ కేరళ చోళపాంచాల గౌళమళయాళ సింహళ ద్రవిళ ద్రావిళ
కర్నాట నాటకర్వాటమర్వాటపానాటనాట పాండ్యపులిందాంధ్రహూ
ణదశాన్తభోజకుమారుకురు గాంధారిపదర్భవిదేహబాస్లిక బర్భర కేకయ
కోసల కుంతల కిరాత శూరసేన సేవన టెంకణ కొంకణ మత్స్యమద్ర
పార్శ్వ ఘూర్జరయావన జాలాంధ్రసాల్వచెడి సింధువత్సాప్యనేకవిశేష
దేశ భాషాభూమిపాలచిత్రితే । భాగీరథీ గౌతమీనర్మదాయమునా సరస్వతీ
కృష్ణవేణీ బాహుదా భీమరథీ తుంగభద్రారేణుకామలావహరీ కావేరీ
కృతమాలాతామ్రపర్ణి విశోకా కాశికీ గండకీవిదిత్ర కావస్థిప్రవరాకాస్య
వీసరయానగ్వపావహుశావతీ ఘృణీ కరతోయాపుణ్యతావ్రణీతాద్యనేక
పుణ్యనదీవచిత్రితే । ఆయోధ్యామధురామాయాకాశీకాంఠీ అవంతికా పురీ
ద్వారావత్సాది పుణ్యపురీవిరాజితే । సగరగుల్మిస్వామిపుష్కరత్రయసహి
త శేషాచల శ్రీశైలాదిపుణ్యాచలాధిష్ఠితే । జంబూన్ద్రక్షౌల్మలకుశక్రాంచ
శౌఖపుష్కరాఖ్య సప్తద్వీపవీతే । ఇంద్రక శేరుతామ్రగభస్తి నాగసౌమ్య
గాంధర్వచారణభారతేతనవవర్ణాత్మికే । ప్రత్యేకంనవసహస్రయోజనవిస్తృ
తే । భారతకింపురుషేలావృతకురు భద్రాశ్వకరమణకమండహరణకేతుమా
లాఖ్యనవఖండమండితే । దండకవింధ్య కచంపకబదరికనహుషగుహచెవ
దారుకారణ్యాదిదశారణ్యాయతెలోకాలోకాచలవలయితే । పంచాశశ్లో
ఢివిస్తీర్ణభూమండలే । లక్షయోజన విస్తీర్ణజంబూద్వీపే । ౪౪తపర్వదేవివి
ధమరతరు క్రీడావిరాజమాన దశదిశాబహుళపరిమితపటల భగ్నిమరయుం
కారనికరకదంబితకలకంతమాజితసనాథకేకీసలముఖరీ కృతవిజితసారస్వత
స్వనతరుషండే । అతులవిమలసశులభౌతకల్పతరుచ్ఛాపయావస్యప్రదేదీప్య
మానరత్నసింహాసనసోమసస్థిత యంత్రరాశేశ్వరుర్దేశవర్ణవర్ణిత సహస్ర

యోజనోన్నతవిస్తారస్యపూర్వత శ్చేఖరీకృతధ్వజపతాకాయుగయోజనో
 న్నతకదంబవృక్షదీపితస్య మందారస్యపామ్రతే । భరతఖండే । పంచాశదా
 దివద్వై ప్రథమమాసే ప్రథమపక్షే ప్రథమేహనిత్రయోదశఘటికాద్విచత్వా
 రింశద్ద్వటికాగతపవ్యద్విఘటికాయాంపృథహప్రాణాయామకాలే । పాథివ
 కల్పానంతకల్ప కూర్మకల్ప బ్రహ్మకల్ప వరాహకల్ప శ్వేతవరాహకల్ప
 ప్రళయకల్పపార్శ్వకల్పసావిత్త్ర్యాదికల్పనాంమధ్యే । స్వాయంభువస్వారోచి
 షోత్తమతావసంతై వతచాయుషవైవస్వతసూర్యాగ్ని బ్రహ్మహుద్రుషసావహ్ని
 రాచ్యభాత్యపతుగ్దశమన్వంతగాణాంమధ్యే । సప్తమేవైశ్వస్వోమన్వంతరే
 శ్రీమదాదివిష్ణోర్మూర్త్య కూర్మ వరాహనారసింహ వాచన భాగవగాఘవ
 కృష్ణబౌద్ధక్రి దశావతారాణాంమధ్యనవమేబౌద్ధావతారే । యుక్తిర
 విక్రమారగ శాలివాహన విజయాభినందన నాగార్జునపట్నకానాంమధ్యే ।
 తృతీయేశాలివాహనశతే । ఇగాసీమష్టాపింశన్నహాయుగే । అష్టావింశత్సహ
 స్రాన్వితసప్తదశలక్షాన్వితకృతయుగేయాతే । షణ్ణవతీసహసాన్వితద్వా
 దశలక్షాబై తేరీరాయుగేయాతే । చతుష్షష్ఠిసహసాన్విత అష్టలక్షాబై
 ద్వాపరయుగేయాతే । ద్వావింశస్సహసాన్వితచతుర్లక్షాబైకలియుగేప్ర
 థమపాదేచాండ్రసౌరమానేనప్రథవాదిషష్ఠి సంవత్సరాణాంమధ్యేవర్తమా
 నసంవత్సరేతియనేయితోమాసేపక్షే । వాసరయుక్తాయాంశుభతిథౌసునక్ష
 త్రేసుముహూర్తైసులగ్నే-గంగావాలుకాభిన్నక్షత్రిమండలపర్యంతంకృత
 రాశేర్వర్షసహసాన్వితసానైవక్షకవాలుకాపక్షర్షక్షమేణ సర్వరాశ్యపక్షర్షస
 మ్మితకాలేబ్రహ్మలోకేనివాససిద్ధ్యర్థంజలైహ్మగ్యమండలపర్యంతంకృతరాశే
 ర్వర్షసహసాన్వితసానైవక్షకతిలాపక్షర్షక్షమేణ సర్వరాశ్యపక్షర్షసమ్మితకాలే
 బ్రహ్మలోకేనివాససిద్ధ్యర్థం యవైర్గ్రహమండలపర్యంతంకృతరాశేర్వర్షస
 హస్రావసానైవక్షకయవాపక్షర్షక్షమేణ సర్వరాశ్యపక్షర్షసమ్మితకాలేబ్రహ్మ
 లోకేనివాససిద్ధ్యర్థంసర్వపైర్ధ్రువమండలపర్యంతంకృతరాశే ర్వర్షసహస్రా
 వసానే వక్షకసర్వపాపక్షర్షక్షమేణ సర్వరాశ్యపక్షర్షసంమితకాలే బ్రహ్మలో
 కేనివాససిద్ధ్యర్థంపంచాశద్ధ్రువ్యాతిగణనాసమ్మితకాలే వృషలోమభిర్నక్షత్ర

మండలవర్యంతంకృతరాశేర్వర్ష సహస్రావసానైకలోమ్హపక్షకృషే
 గాసర్వగాశ్యవకర్షసమ్మితకాలేబ్రహ్మలోకేణవాససిధ్యంత్రిగుణీకృతాగ్ని
 స్తోమాతిరాత్రాహ్లోర్యానుసాం తపనవాజపేయ పాండరీకాశ్వమేధాని
 శతత్రతు పుర్యుభూవాప్త్యర్థం మయాసహదశపూర్వేషాందశాపరేషాం
 మద్వంశ్యానాంమాతృవంశ్యానాంసర్వేషాంపిత్రూణాం సర కాదు త్తీర్యశా
 శ్వతబ్రహ్మలోకేనివాససిధ్యర్థం అన్య విద్యావాసనయాప్తిత్వం సా
 రేవిదితాభి ర్విదితాగ్నిమయోనిషుపునఃపున రనేక ధాజనిత్వాకన వాకర్ష
 విశేషేణదానీ మప్కిన్వంశే జాతస్యనామధేయస్య మమజన్మాభ్యాసాది
 జన్మసృభృత్యై తస్మై గవర్యంతం మధ్యవర్తనకాలే సంభావితానాంపాపా
 నాం వాక్పాణిపాదపాయూపస్థానాంకర్తేంద్రియాణాం త్వచ్ఛక్తుశో
 త్రజహ్మీహ్రిణానాంపంచానాంజ్ఞానేంద్రియాణాంపతేషాంపరికస్యాం
 తఃకరణైస్సగోచరైస్సంబంధేసంసంభావిత సకలపాపనివృత్తిద్వారా పరిమే
 శ్వరప్రీత్యర్థం స్వగృహ్యాత్కప్రకారేణ మస్యపురాణోక్తపోడశమహా
 నాంశర్వగ్రిసాలంకృతకన్యాదానంసహిరణ్యోదకధారా పూర్వకమహం
 కరిష్యే॥ ఇతిమహాసంకల్పః॥.....*

—(*)కంకణవిమోచనమంత్రః.(*)—

కంకతోన కంకతో ధోసతీనకంకతః । ద్వావిఃపుషీఇతిన్యాఅదృ
 షాఅలిపుత । కంకణంమోచయామ్యద్య రతౌప్తిన్నకిదాచన । మయిర
 తౌంఘిరాంబధ్వా దేవత్వంగచ్ఛకంకణ॥.....(*)

—(*)మిథునవిడియమంత్రః (*)—

తతోనచెతాం ద్వంద్వమిన్ద్రేణదేవతాస్యస్యంతే । ద్వంద్వంవైమి
 థునంతస్మాద్ద్వంద్వమిథునంప్రజాయతేప్రజాత్యైప్రజాయతేప్రజాయప
 శుభిగ్యవంవేద॥.....(*)

—(*)ఉపహారమంత్రః.(*)—

సుమంగలీరియంవధూరిమాగ్ంసమేతపశ్యత|సాభ్యామస్తై రత్వాయా
 థాస్తంవిపరేతన॥ఇతిమంత్రముచ్ఛార్యత త్తద్దాతృనామవదేత్॥ఇతిపథ్యాః॥
 యువంవస్త్రాగ్రీపీవసావసాధేయువోరచ్ఛిద్రామంతవోహసర్గాః ।
 అవాతరతిమమృతానివిశ్వాఋతేనమిత్రా పరుణానచెధే॥ ఇతిమంత్రీము
 చ్ఛార్యత త్తద్దాతృనామవదేత్॥ ఇతివరస్య॥.....*

హిరణ్యరూపస్సహిరణ్యసంస్థగపాన్నపాచ్ఛేమహిరణ్యవర్ణః హి
రణ్యయాత్పయోనిర్నిపద్యహిరణ్యదాదః త్యన్నమస్తే॥

—(*)కన్యాయాస్తగ్బంధస్వధీనమంత్రః(*)—

అష్టవద్వాభవేత్కన్యా పుత్రవత్పాలితామయా । ఇదానంతవదా
స్యామిదత్తాన్నేహేనపాలయ॥ అష్టవద్వా...మయా । ఇదానంతవపుత్రస్య
దత్తాన్నేహేనపాలయ॥ అష్టవద్వా...మయా । ఇదానంతవపాత్రస్యన
త్తాన్నేహేనపాలయ॥ అష్ట...మయా । ఇదానంతవభాగ్నిత్వదత్తాన్నే
హేనపాలయ॥ ఇత్యాదితత్త్వప్రతిగ్రహీత్యనామ్నామూహః॥

—*వివాహసదస్యకాలసరస్వతీపూజావిధానం*—

ఏవం...ధృంవివాహం గత్వేన ఇంద్రాద్యక్షదిక్పాలకసహితసరస్వ
తీపూజాంకరిష్యే । ఆదోర్విఘ్నైరపరిసమాప్త్యగ్ధంశ్రీమహాగ...కరిష్యే ।
గణాధిపతిపూజాంకృత్వా । ప్రణోదేపీసరస్వతీవాజేభిర్వాజీనవతిధీనామ
విత్కీవత్ । మహాసరస్వతీమావాహయామిస్థాపయామిపూజయామి॥ అష్ట
దిక్పాలకానావాహ్య । ప్రణోదేపీత్యనెనమంత్రేణ మోడశోపచారపూ
జాంకృత్వా ॥ అనంతరంసభాపూజాంకుర్యాత్ ॥ తమపరిమహదాశీర్వ
చనంకుర్యాత్ ॥ ఇతిసదస్యపూజా ॥ ... .. *

అనుహవంపరీహవంపరీవాదంపరిక్షపం । దుస్స్వప్నందురుదితంత
ద్విషదోఘ్నవిశామ్యహం । పరిక్షవేజపేత్ । అనుహవాతంపురుహాతగ్ం
శుకునైర్వదశాకునం । మృగస్యసృతమణ్డయా । తద్విషదోఘ్నవిశామ్యహం । పరి
కాసనెజపేత్ । ఉత్తరైర్వధాలింగంపీత్రియంవనస్పతిగ్ంశకృదితిగ్ంసి
గ్వాతగ్ంశకునిమితి । ఆరాతైర్అగ్నిరస్తాస్వరాశ్చరశురస్తుతే । నివాతేత్వాభి
వర్షతుస్వస్తితేస్తువనస్పతే స్వస్తిమేస్తువనస్పతే । చిత్రియమభిమంత్రయ
తే । నమశ్శక్యత్సదేదుద్రాయనమోరుద్రాయశక్యత్సదే । గోస్తమసిసమస్తే
అస్తుమామాహిగ్ంసీః । శక్యదభిమంత్రయతే । సిగసిససివజోగ్నిసమస్తేఅస్తు
మామాహిగ్ంసీః । సిగ్వాతమభిమంత్రయతే । ఉద్గాతవశకునెసామగాయ

గమంగానిసంమృత్యుపత్రితీనంనిరస్యేత్ । ప్రాణానాయమ్య పవంప్రీత్యర్థం
కుష్ఠాదివోగనివృత్త్యర్థం అంగసంస్పృశనాశ్చ్యం కర్తుకరిష్యే ॥ అక్షిభ్యాం
తేనాసి కాభ్యాం కిణ్వా భ్యాంచుబు కాదధి । యక్షుగ్ంఽరీర్షణ్యం ముక్తిమోహ
జ్జహ్వీయావివృహమితే । గ్రీవాభ్యస్తడస్థిపాద్యోః కీక సాభ్యోమాక్యా
త్ । యక్షుందోషగ్యుగ్ంఽసాభ్యాం బాహుభ్యాంవివృహమితే । అంత్రే
భ్యస్తైగుదాభ్యోవనిస్తోహృదయాదధి । యక్షుంఽమతేస్తాభ్యాంయక్షుః
స్థాశిభ్యోవివృహమితే । ఉనుభ్యాం తేష్ఠీవద్భ్యాంజంఘాభ్యాంపదాభ్యాం
యక్షుగ్ంఽశోణీభ్యాంభాసదాధ్వగ్ంఽససోపివృహమితే । మేహనాద్యలం
కరణాల్లోమభ్యస్తైనభేద్యోఽయిక్షుగ్ంఽసగ్వస్తాగాత్తనస్తమిమంఽహృహమ
తే । అంగాదంగాల్లో మోలలో మోలజాతంపగ్యుగ్ంఽర్యుగ్ంఽ । యక్షుగ్ంఽస
ర్వస్తాదాత్తనస్తమిమంవివృహమితే । వధూవాసఉద్గిరాభిరే తద్విదేద
ద్యాత్ । పరాదేహిశాబ్ద్యం బ్రహ్మభ్యోవిభజాఽసు । కృత్యైషావన్వతీ
భూత్వాజా యావితే లెపతిం । అగ్నేలాతనూర్భవశుశోపాపయాముయా ।
వలిగ్యువ్వైవృహససాస్వమంగమభిధిత్సరి । కూరిమెతత్రటుకమేతదపా
స్తవద్విషవనైస్తదస్తవే । సూర్యాంయఃప్రత్యక్షం విగ్యాత్సవతత్రుగ్ంఽగ్నే
యాత్ । ఆశసనంవిశసనశాభోఅధిచివర్తనం । సూర్యాంయఃపశ్యిరూపా
ణీరానిబ్రహ్మార్కతశగ్ంఽసతి॥ఇత్యంగస్పర్శనం॥.....*

—(*)అన్వారంభణీయస్థాలీపాకః (*)—

పూర్ణిమాక్షణదాయాంతరిధినౌపాసనస్యచైత్ । ప్రణవద్వైవకుర్వీత
యాగద్వయముదాహృతం । పూతః కాలేముహూర్తాదౌ యదిప్రథమపర్వ
ణి । రాత్రోసంకల్ప్యనిత్యాంతే హ్యన్వారంభఃపరేహని । చతుర్థమేవా
మమధ్యేతు పూర్వతేయదిపూర్ణిమా । తస్యామారభ్యవిధివదన్వాధాన
పురస్సరం॥... ..*

పార్థమన్వారం ప్రాతరిక్షాబ్దిషీ ఆసాద్య ప్రాతరౌపాసనంకృ
త్వా । వధూముత్తరతడపవేశ్యస్వయందక్షిణతఆసీనః పూర్ణానాయమ్య
పవం...ప్రీత్యర్థం । దర్శపూర్ణిమాసోపక్రమణార్థం అన్వారంభణీయస్థా
లీపాకేనసద్యోయత్యే । విద్యుదసి...శ్య । తత్రాగ్నిగ్ంఽవిష్ణూసర

స్వో సరస్వతీసన్నిధిగీ చ ప్రథానదేవతాః స్విష్టకృదంగదేవతాః । ప్రీహిషు
యంచరుద్రవ్యమన్యస్త్రీనారాలే ఉపవత్సావ్యమీతీసంకల్పవత్సవహంతి
చరుగ్గ్రహయిత్వాభిఘాత్యపాగ్రిదీనముదీచీనం వోద్వాస్యప్రతిస్థితమభిఘా
త్యాగైరుపసమాధానా ద్యాభిఘాతాంతే పూర్ణా పశ్చాత్త్యజే దేవా
అదభురితద్వే ఆజ్యాహుతీస్తుత్పా పూర్ణాపశ్చాదుతపూర్ణా పురస్తాదుత్ప
ద్యతః పార్థమాసీజిగాయ । సస్యాందేవా అభిసంవసంత ఉత్తమేనాః ఇ
హమాదయంతాగ్ స్వాహా పార్థమాస్యామేదం । యజ్ఞేదేవా అదభుగ్భా
గధేయమమావాస్యే సంసంతోమసితాస్వా-సా నోయజ్ఞం పిప్రహివిశ్వవా
రైరయింవో ధేహిసుభగైః పరీగ్ స్వాహా అమావాస్యా యా ఇదం । దర్వా
ముపస్తీర్య చరుమధ్యాక్షరవదాయాభిఘాత్యనావిప్రీత్యభిఘాతయతి । అ
గ్నయే స్వాహా అగ్నయే ఇదం పునరవదానధత్తైశావదాయ । అగ్నవిష్ణుభావ
గ్ స్వాహా-అగ్నవిష్ణుభావమేదం పునరవదాయ । సరస్వత్యై స్వాహా సరస్వ
త్యా ఇదం పునరవదాయ । సరస్వత్యై స్వాహా । సరస్వత్య ఇదం । పునరవదాయ ।
అగ్నయే భగి సే స్వాహా అగ్నయే భగిన ఇదం పునరుపస్తీర్య ఉత్తరాధాన్యకృ
త్స్విష్టకృతేవదాయద్విగభిఘాత్యనమాః పితృభిఘాతయతి । అగ్నయే స్విష్టకృ
తే స్వాహా । అగ్నయే స్విష్టకృత ఇదం । జయాదిప్రవక్తృతే సౌపిష్టకృగ్ం
హుత్వా బహిఃస్సమంజసంకృత్వా । * దర్వాపరిధీననక్తిపరిధీన్ప్రహృ
త్యసగ్ స్వావంచకృత్వా అన్తిన్ప్రకృతే కర్తవ్యత్యాదిపరిషేచనాంతంకృ
త్వా ప్రణితా మజ్జనంబ్రహ్మద్యాససంచకుర్యాత్ ॥ ౧౧ ॥ వ్రతేషు శాంతి
శాంతామేషవిభగ్ స్తీప్తే వృషోత్పజే । చరోః ప్రధాని కేచేషవమ్యావనసం
శయః । అత్రవృషభపక్షిణానాన్తి । పూర్ణపాత్రస్తురక్షితే త్యేకే తన్మక్షణం ।
అప్తముష్టిభవేలంచితంబి ద్భర్వాపుమలః । పుమలాలైచ్చవచత్వా
రిఅథకః పరికీర్తితః । అథకా లైచ్చవచత్వారి పూర్ణపాత్రస్స ఉచ్యతే ॥ ..... *

అత్ర కేచన స్విష్టకృతేవదాయదర్వాసంస్థాప్యజయాదికాంతే జు
హుయాదితపరిధ్యధైః మ్యాః కార్యా ఇతి చ వదంతి । తత్ర స్తోకాః ॥ స్థాలీపా

* అత్ర పరిధి ప్రహరణం నాస్తీతి కేమాంచిత్కృతం.

కానంత కేవావినాహే సంపూర్ణైవాయాతిచేత్సర్వమాసీ । తస్యాచున్వా
రంభణీయాశ్చ ఘోరమంకుర్యాత్ప్రతిపాన్థమాస్యాంయథోక్తం । త్రౌ
తేన్వారంభణీయామగ్నాః స్థూసఃస్వతీసరస్వాంతాచ్ఛిగ్భగీచస్తా
ర్థే ప్యేతాశ్చ దేవతాః । అగ్నిగ్నోస్విప్రుకృతంచాంతరేణైత్యస్తాచ్ఛమాత్రతః ।
అవ్యోగ్నిస్సిష్టకృచ్చాచ్యోస్సర్వేషు చరుత్మసు । తస్మాన్వారంభణీ
యేచరౌషన్వతాశ్చ ॥ కారికాశ్చస్మిన్ప్రత్యోక్తాశ్చ హ్యగ్నిః పురాతనైః ।
అనాహితాగ్నేఃసకమేచరౌచయాదేవతాస్తాః ప్రపండితదజ్ఞాః । తస్యా
పికాళికిరిపాన్థమాస్యాంప్రాతర్వనంత్యేనకపక్షిచ్యుతాః । అగ్నిస్తథాగ్నాసహ
తశ్చనిష్ఠఃస్థిరస్వోదైవతథాసరస్వాత్ । అగ్నిగ్భగీస్విప్రుకృగ్నిరేతాఃక్ర
మేమహత్వాగతతోజయాది । ఆద్యేచరౌదక్షిణతోవరోత్రావదానధర్మా
జ్ఞహుయాత్పథీమాత్ ॥ ౩ మేఽచాగ్నోనిచతస్మాత్సహితహుత్వాత్వర్ష
యేష్టేభిగినేవదాయుః శిష్టంహవిఃప్రభృభిఃపూర్వశ్చాచ్ఛ్మధోమస్తతస్సిష్టకృ
తేవదాయుఃసంస్థాప్యనర్వాగ్నింకుజయాదికాంతమనస్యకుస్విప్రుకృతంచ
హుత్వాత్పాలీపంకదేవతావైశ్వశేవేదిశ్వేదేవాశ్చ్యవేహోపదిప్తాః । మం
త్రామానాసుక్రిమేజైవచాగ్నోద్యారౌద్రాంతాదేవతాస్త్రింశమక్తాః ।
సూప్తేష్యదేవతాపాన్థమాసీకర్తృణ్యుక్తాత్రావణీమాగ్నశ్చై ॥ తత్రాప్యన్వా
రంభణీయేచరౌచత్రౌతోక్తాయాదేవతాస్తాశ్చమాస్యః ॥ ధర్మప్రశ్నైమ
చారిరాజసంప్లేష్టాలీపంకే దేవతాదైచ్చవహుత్వాసమంజనంబర్హిషిపవ
శమ్యాఃపరేహింతస్పక్షతిఘోరామడంతిః । సమహిష్వచ్ఛశనాహుతీషు
ప్రాస్తాస్వనంతం త్వభిఃపూరితంవ । శిష్టంహవిస్సిష్టకృగ్భమేవాభిఃపూర
యేత్సర్వచరుక్రిమాసుః । ఇత్యన్వారంభణీయస్థాలీపంకః ॥ ... .. *

—(*)అన్వారంభణీయానంతరమన్వాధానః(*)—

పాన్థమాస్యాంప్రాగ్నిరౌపంసనంహుత్వాగ్భేష్వాసేహోదర్భాన్
ధారయమాంః పతన్వాసహప్రాణానాయవ్య । ఏవం...ప్రీత్యర్థం । పా
న్థమాసీనాగ్నేయేనస్థాలీపంకేనశోన్మయజయిష్యే । తత్రాగ్నిస్సిష్టకృ
చ్చదేవతే, ద్రీహిమయచరుక్రగ్య ముశ్యుక్తానాంలడపవత్సరిత్యన్వా

ధానంకృత్వా । ఇర్వాబ్ధిషీసన్నహృతిః । అమావాస్యాయాం గార్హి కేనా
గ్నేయేన స్థాలీపాకేన శ్వోయాజయిష్యే । ఇశ్యన్వాధానంకుర్యాత్ ॥...*

—(*) అశవిభ్రాంతిః. (*)—

శ్లో॥ అగ్నేయే చ తథేంద్రాయ సోమాయస్విష్టకృతుపః । హోదయేషి
త్వతంతేన విభ్రాంతిః జయిష్యే ॥ పాణానాయస్య । ఏవం... ప్రీత్య
ద్ధం ప్రథమస్య శివో వద్దో మాత్రమేనా పాయశ్చిత్తార్థం అన్యార్థభాగ్య
ధికారసిద్ధ్యర్థం । విభ్రాంతిః కరిష్యే ఇతి సంకల్ప్య । తత్కార్యేంద్రసో
మాః ప్రధానచేతాః । స్విష్టకృదంగచేతాః । ప్రీహమయం చ సుద్రవ్యం
స్థాలీపాకేన సద్యోయాజయిష్యే । పత్నీవహంతి చ రుగ్ శ్రీపయిత్వాభి
ఘాత్యప్రాచీనముదీచీనం వోద్వాస్యప్రశ్నితమభిఘాత్య । అగ్నేరుచసమా
ధానాద్యగ్నిముఖం తే । దర్వావ్యముపస్త్యీచరు మధ్యాద్విగ్ధపదాయాభి
ఘాత్య । అగ్నేయే స్వాహా । అగ్నేయ ఇదం । ఇంద్రాయ స్వాహా । ఇంద్రా
యేదం । సోమాయ స్వాహా । సోమాయేదం । అవధానధర్మేణ జహుయా
త్ । ఉత్తరాధ్యానకృదవదాయద్విరభిఘాత్యనహవిః ప్రత్యభిఘారయాతి ।
అగ్నేయే స్విష్టకృతే స్వాహా । అగ్నేయే స్విష్టకృత ఇదం । సమిత్సన్నహనం ।
జయాదీక్షామత్వాబ్ధిస్సమంజసంకృత్వా । శిష్యాః పరిష్యర్థేష్టాన్మృత్యేక
ర్మణిత్యాదీభిః స్థాపితాన్ ॥ తే హి హిమం తే శ్రీయశ్చ పురుషాయ నమః...
యజ్ఞేశ్వరః ప్రీతాతు తత అన్యార్థభాగ్యేయంకృత్వా ప్రతీవద్దోమకుర్యాత్ ॥

—(*) వైశ్వదేవార్థగృహపాకారంభః. (*)—

ఆర్యాః ప్రయశానైశ్చిదేవే అన్నస్య సూక్తా రస్సున్యర్థామంకాసం
క్షవధుమిత్యభిముఖోన్నం వర్జయేత్తే శాసంగం వాసశ్చాలభ్యావఉపస్సృ
శేదార్యానిష్ఠితా వా శూద్రాస్సగ్ సూక్తా రస్సున్యైషాగ్ సంపవాచమసక
ల్పానీకమహారహః కేశశ్చశృలోమనఖివాపనముచ కోపస్సృగ్గం చ సహ
వాససామపివాప్తమిష్యేవ పర్యసువాపపెరన్నరోక్షమన్నగ్ం స్యోస్సృత
మగ్ధావధిశ్రిత్యాభిః ప్రోక్షేత్తదైవపవిత్రమిత్థాచక్షుశి సేన్ధేన్ద్రోష్టమాభి
తమితిస్వామి సప్రబ్రూయాత్తత్సమూలం విరాజన్మంత్రాన్తాయామిద్రవచన
నొగృహ మేధినోయదశేనీయస్య హిమామాబలయశ్చస్వగ్రపుష్టి సంయుక్తా ఇతి ॥

—(* ప్రథమైశ్వరీదేవారంభః. *)—

కర్తాశుచిహ్నుత్వా ఆచార్యము ఖాదైవశ్వ దేవస్వరూపంసర్వం
యథా శాస్త్రంజ్ఞాత్వా ఆచార్యంసంపూజ్యత దనుజ్ఞాంగృహీత్వా య
థాధర్మోపదేశం వైశ్వదేవంప్రథమమూచార్య సన్నిహౌకుర్యాత్ ॥ తత్ప్ర
కారశ్చ॥ బలీనాంచ తస్యతస్యదేశేసగ్ సాగ్రోహస్తేనపరిమృజ్యావోక్త్య
న్యస్యసశ్చాత్పరిషేచనమాపాసనేపదనేవాషడ్భిరాదైవ్యః ప్రతిమంత్రగ్ం
హస్తేనజుహుయాదుభయతఃపరిషేచనం యథాపురస్తాదెవంబలీనాండేశే
దేశేననువెతానాగ్ం సకృత్సకృదంతేపరిషేచనగ్ం సఃసూపసగ్ంసృష్టే
నకార్యాఽపరేణాగ్ంసప్తమాష్టమాభ్యాముదగపవర్గముదధానసన్నిహౌ
నసమేనమధ్యేగారస్యదశమైకాదశాభ్యాం పాగ్రిగపవర్గముచరపూర్వదే
శేగారస్యోజ్జరైశ్చతుర్భిఃశ్రయ్యాదేశేకామలింగన దేహశ్వామంతరిక్ష
లింగే వోక్తరేణాపిధాన్యాముజ్జరైర్బ్రహ్మసదనెదక్షిణతఃపితృలింగేనపాగ్రి
చీనావీణ్యవాచీన పాణిఃకుర్యాద్రాద్ర ఉత్తరోయథాదేవతా భ్యస్తయో
ర్నానాపరిషేచనం ధన్వభేదాన్నక్షమేవోజ్జమేనవైసోయసం యవతా
నవ్యగ్ంయథాపదేశం కరుతేనిత్యస్స్వగః పుష్టిశ్చాగ్రంచదేయమిత్యాది
ధర్మోపదేశః॥ . . . . . *

అనుష్ఠానక్రమశ్చ | పాఠానాయమ్య | ఏపం- ప్రీత్యం అనుసంసార
రద్వారాతత్సంసారాధం పంచనానాపనుత్తయేగృహేసిద్ధేనాన్నేన
పాఠితైవైశ్వదేవంకరిష్యే || గృహపాకాధవిష్యం చాహవిష్యంచపృథగా
దాయాగ్నావధి త్రిత్యోదగుద్వాస్యాశ్చిః ప్రోత్యహవిష్యంద్విధాకృత్వా
అభిఘార్య | అగ్నిమిద్వైత్యాదిధ్యాత్వా లంకృత్య | ఆదితేనమన్యస్య... దేవ
సతిః ప్రసవ | హవిష్యప్రథమభాగాదాదాయ | అగ్నయేసాహా | అగ్న
యథదం | విశ్వేభ్యోదేవేభ్యస్సాహ | విశ్వేభ్యోదేవేభ్యథదం | ధృవాయ
భూమాయస్వాహ | ధృవాయ భూమాయేదం | ధృవక్షితయేస్వాహ | ధృవ
వక్షితయథదం | అచ్యుతక్షితయేస్వాహ | అచ్యుతక్షితయేక్షదం | అగ్నయే
స్విష్టకృతేస్వాహ | అగ్నయేస్విష్టకృతథదం | అదితేనమగ్నాహా | పాఠావసాహ |

అహవిష్యం కింవిదానాయఉదీన ముష్ణభస్మా పోహ్యసూక్ష్మింస్వా
 హేతిహుత్వా స్వాహా । ప్రజాపతయఇదం । అథహవిష్యప్రథమభాగం
 అహవిష్మ్యేసంయోజ్యబీకహరేత్ । యత్రయత్రబలిహరణం తత్రతత్ర
 ఫలైషుసప్తాస్సనమవోక్షుణంచ కృత్వా యథాంగుశ్యగ్రాణిభూమిం స్పృ
 శంతితథాబీకహరేత్ । సూక్ష్మింసమంతంపరిషేచనంకుర్యాత్ । దేశేదేశే
 సమవేతానాంతుబలీనాం సకృత్సకృదంతేపరిషేచనంకుర్యాత్ । అగ్నేఃప
 శ్చాత్స్వస్యపురతః । హస్తేనపరిమృజ్య । అవోక్ష్యధర్మాయస్వాహా । ధర్మ
 యేదం । హస్తేనపరిమృజ్య । అవోక్ష్య । అథర్మాయస్వాహా । అథర్మాయ
 దం । ఇత్యుదగపవర్గంధాయ । అంతేవ్వయోసకృత్పరిషేచ్య । ఉదధాన
 సన్నిధౌ । పరిమృజ్య । అవోక్ష్య । అన్భ్యస్వాహా । అన్భ్యఇదం । పరిషే
 చ్య । మధ్యేఽగారస్య । పరిమృజ్య । అవోక్ష్య । ఓషధివనస్పతిభ్యస్వాహా । ఓష
 ధివనస్పతిభ్యఇదం । పరిమృజ్య । అవోక్ష్య । రక్షోదేవజనైభ్యస్వాహా । రక్షో
 దేవజనైభ్యఇదం । పాగ్రిపవర్గంధాయ । ద్వియోఃపరిషేచ్య । ఉత్తరపూ
 ర్విదేశేఽగారస్య । పరిమృజ్య । అవోక్ష్య । శృహ్యేభ్యస్వాహా । శృహ్యేభ్య
 ఇదం । పరిమృజ్య । అవోక్ష్య । అవసానైభ్యస్వాహా । అవసానైభ్యఇదం । పరి
 మృజ్య । అవోక్ష్య । అవసానపతిభ్యస్వాహా । అవసానపతిభ్యఇదం । పరి
 మృజ్య । అవోక్ష్య । సర్వభూతైభ్యస్వాహా । సర్వభూతైభ్యఇదం । పాగ్రి
 పవర్గంధాయ । అంతేసకృత్పరిషేచ్య । శయ్యాదేశే । పరిమృజ్య । అవో
 క్ష్య । కామాయస్వాహా । కామాయేదం । పరిషేచ్య । గేహభ్యాంపరిమృజ్య । అ
 వోక్ష్య । అంతరిత్రాయస్వాహా । అంతరిత్రాయేదం । పరిషేచ్య । అపిధాన్యాంపరి
 మృజ్య । అవోక్ష్య । యదేవతిజగతియచ్ఛచ్చేష్టతినామోభాగోయం నామ్నే
 స్వాహా । వాయవఇదం । పరిషేచ్య । బ్రహ్మసదనైఃపరిమృజ్య । అవోక్ష్య । పృథివై నీ
 స్వాహా । పృథివ్యాఇదం । పరిమృజ్య । అవోక్ష్య । అంతరిత్రాయస్వాహా । అంతరి
 త్రాయేదం । పరిమృజ్య । అవోక్ష్య । దివేస్వాహా । దివఇదం । పరిమృజ్య । అవోక్ష్య ।
 సూర్యాయస్వాహా । సూర్యాయేదం । పరిమృజ్య । అవోక్ష్య । చంద్రమసే
 స్వాహా । చంద్రమసఇదం । పరిమృజ్య । అవోక్ష్య । నక్షత్రేభ్యస్వాహా ।

సక్షత్రేభ్యశ్చదం । పరిమృశ్య । అవోక్ష్య । ఇంద్రాయస్వాహా । ఇంద్రా
 యేదం । పరిమృశ్య । అవోక్ష్య । బృహస్పతయేస్వాహా । బృహస్పతయశ్చదం ।
 పరిమృశ్య । అవోక్ష్య । ప్రజాపతయేస్వాహా । ప్రజాపతయశ్చదం । పరిమృశ్య ।
 అవోక్ష్య । బ్రహ్మణేస్వాహా । బ్రహ్మణశ్చదం । పాగ్రిపవర్గం నిధాయ । సర్వే
 మామంతే సకృత్పరిషేచనం । దశానాంబలీనాందక్షిణతః । పాగ్రిచీనావీతి
 పితృసీధేన । పరిమృశ్య । అవోక్ష్య । స్వధాపితృభ్యస్వాహా । స్వధాపితృ
 భ్యశ్చదం । యజ్ఞోపవీత్యపడపస్పృశ్య । దశానాంబలీనాందక్షిణతః పితృబలెరు
 త్తరతః । పరిమృశ్య । అవోక్ష్య । స మోరుద్రాయపశుపతయేస్వాహా । పశుప
 తయేరుద్రాయేదం । అపడపస్పృశ్య । పాగ్రిచీనావీతి । అప్రదక్షిణం పరిషేచ్య
 డపవీతి । ప్రదక్షిణం పరిషేచ్య । ప్రాణానాయమ్య । ఏవం... ప్రీత్యర్థం
 దేవయజ్ఞేనయత్యే । విద్యదసీత్యపడపస్పృశ్య । మెపాష్టాసమృతా త్సృమమపైసి ।
 అపడపస్పృశ్య । అదితేను... ప్రిసువ । హవిష్యద్వితీయభాగాదాదాయ ।
 దేవేభ్యస్వాహా । దేవేభ్యశ్చదం । అదితేన్వ... ప్రిసావీః । వృష్టిరసీత్యప
 డపాష్టాసమృతా త్సృమమపాగాం । అపడపస్పృశ్య । పాగ్రిచీనావీతి ।
 ప్రాణానాయమ్య । ఏవం... ప్రీత్యర్థం పితృయజ్ఞేనయత్యే - విద్యదసీత్యప
 డపస్పృశ్య - అగ్నేరుదక్షిణతో భూమాసంమృజ్యావోక్ష్య । ద్వితీయభా
 గాదాదాయ - పితృభ్యస్పృధాస్తు । పితృభ్యశ్చదం । అప్రదక్షిణం పరిషేచ్య
 వృష్టిరసీత్యపడపస్పృశ్య - యజ్ఞోపవీత్యపడపస్పృశ్య - ప్రాణానాయమ్య ।
 ఏవం... ప్రీత్యర్థం భూతయజ్ఞేనయత్యే - విద్యదసీత్యపడపస్పృశ్య ।
 అగ్నేరుత్తరతో భూమాసంమృజ్యావోక్ష్య । ద్వితీయభాగాదేవ । భూతే
 భ్యోనమః , భూతేభ్యశ్చదం , పరిషేచ్య । వృష్టిరసీత్యపడపస్పృశ్యనివీతి
 భూత్వా ప్రాణానాయమ్య - ఏవం... ప్రీత్యర్థం మనుష్యయజ్ఞేనయత్యే -
 విద్యదసీత్యపడపస్పృశ్య । అదితేనుమన్యస్వేత్యాదిభిః పరిషేచ్య । ద్వితీయ
 భాగాదేవ - మనుషేభ్యోహంతా । మనుషేభ్యశ్చదం । అదితేన్వ... ప్రా
 సావీః । వృష్టిరసీత్యపడపస్పృశ్య । డపవీతి । ప్రాణానాయమ్య । ఏవం...
 ప్రీత్యర్థం బ్రహ్మయజ్ఞేనయత్యే । విద్యదసీత్యపడపస్పృశ్య । ప్రజాపతి

లేదక్షణతః పరిమృజ్య । అవోక్ష్య । ద్వితీయభాగాదాదాయ । ప్రజా
పతయేస్వాహా । ప్రజాపతయశ్చదం । వృష్టిరసీశ్యపడపస్పృశ్య । పాణీ
నాయమ్య । పవం... ప్రీత్యగ్గం అగ్రదానంకరిష్యే । అది.....ప్రసువ, పర
మేష్ఠినేస్వాహా । పరమేష్ఠి నశ్చనం । యథాకూచశ్చ తథారస్సహస్ర
ధారోఅక్షితః । పవామెఅస్తుధాన్యగ్ం సహస్రధారమక్షితం । ధనధా
న్వైస్వాహా । అగ్నయేస్సిష్టకృతశ్చదం । అది తేన్వమ...పాణీసాపిః॥సర్వ
భాగాన్నశేషమాదాయ॥ శ్లో॥శ్వనా హిశ్యాను శబలావై వస్వతకులో
ద్భుతా । తాభ్యాంబలిప్రదాన్యామిరక్షేతాంపశిసర్వదా । ఇంద్రవారుణ
వాయవ్యా యామ్యనైర్తోద్భవాః । వాయసాఃప్రతిగృహ్ణంతు భూ
మాపిండం మచూర్షితం । శ్వపతిత శ్వపచవాయసేభ్యః క్రిమిభ్యశ్చదం ।
ఇతిదేవతేన్ద్రేననివేశనద్వార దేశేచద్యాత్ । పాతాప్రత్యూశ్యాచమ్య । గో
దోహనమాత్రం ప్రాంగణతేష్ఠేత్ । రాత్రోరౌగాగ్నితవైశ్వదేవానంత
రం । యేభూతాఃప్రచరంతిదివానక్తంబలి మిచ్ఛంతోపితువన్యప్రేష్యాః ।
తేభ్యాంబలింపుష్టికా మోహరామిమయిపుష్టింపుష్టిపతిదక్షాధాతుస్వాహా ।
దివానక్తంచారిభ్యోభూతేభ్యశ్చదం । శ్లో॥ ద్వావేకంద్వేచ చత్వారిప్రత్యే
కంఽస్రపవచ । పృథివ్యాది దశస్వేక మతడౌర్ధ్వంపుభక్ పుభక్ । ఇతివై
శ్వదేవః - అత్రకేచన అన్యథాకుర్వంతి॥

—(*)అథపక్షాంతరవైశ్వదేవప్రకారః(*)—

వైశ్వదేవభాగనిర్ణయః । శ్లో॥ప్రథమఃపూర్వదిగ్భాగేద్వితీయంచత
రోక్షరే । తృతీయంచద్యసుంప్రోక్తం చతుర్థందక్షిణేతథా । పంచమంపశ్చి
మంప్రోక్తమితిభాగాదినిర్ణయః॥

—(*)అథభాగవినియోగః(*)—

శ్లో॥ షడాహుతీరగ్రభాగేద్వితీయేశాకాహూమకం । ద్వితీయబలి
దానంస్యాన్రగ్రదానంతృతీయకేతృతీయదేవభూతేపిపిత్రర్థేచచతుష్టయం
పంచమేమానుషోహూమోవైశ్వదేవస్వలక్షణం । స్మృత్యంతరే హవి
ష్యం పంచథాకృత్వా పూర్వభాగా షడాహుతీః । ద్వితీయభాగాదాదా

యాజువల్క్యాయామన్యభస్మని | అగ్రదానం దేవయజ్ఞంభూతయజ్ఞం చతు
ర్థకం | పంచమతు న్యయజ్ఞంస్వాదైవ్వదేవస్యనిజయః ||

—(*)అథవైశ్వదేవః(*)—

ప్రాణానాయవ్య ఏవ...ప్రీత్యగ్ధం సిద్ధేనాన్నేనవైశ్వదేవంకరి
ష్యే | తతోగృహపాకాద్ధనివ్యమాదాయతవన్నంపంచ ధావిభజ్య అదితే
సుమన్యస్వేత్యాని భిరోపాసనాన్నింపరిషిచ్య | ప్రథమభాగాదాదాయప
దాపలుతీర్ణస్తైనజుహుయాత్ | అగ్నయేస్వాహా | అగ్నయిత్రంవిశ్వే
భ్యోదేవేభ్యస్సాన్వహా | విశ్వేభ్యోదేవేభ్యిత్రం | ధృవాయ భూమాయ
స్వాహా | ధృవాయభూమాయేరంధ్రవక్షితయేస్వాహా | ధృవక్షితయిత్రం |
అచ్యుతక్షితయేస్వాహా | అచ్యుతక్షితయిత్రం | అగ్నయేస్విష్టకృతేస్వా
హా | అగ్న...దం | ఉత్తరపరిషేచనంకృత్వా | ద్వితీయభాగాత్రింవి
దాదాయ | ఉదీచీనముష్ణభస్మాసోహ్య | తూష్ణీఃస్వాహా | ప్రజాపతయ
త్రం | ప్రథమభాగేద్వితీయభాగంసగంస్సృజ్యబుక్తహరేత్ | యత్రయత్ర
బలిహరణం తత్రతత్రస్థలేషుసన్మగ్ధనమవోక్షణంచకృత్వా యథాంగుభ్య
గ్రాణి భూమింస్పృశంతి | తథాబలీహరేత్ | సర్వత్రబలిషుగంధపు
ష్పాదిభిరభ్యర్చ్యతూష్ణీంసమంతం పరిషేచనంకుర్యాత్ | ఏకదేశసమవే
తానామపిబలీనాం సకృత్సకృదంతేపరిషేచనంకుర్యాత్ | అగ్నేఃపశ్చా
త్స్వస్త్వపురతః | హస్తేనసమ్మృజ్యర్షయోరవోక్ష్య | ధర్మాయ స్వాహా |
ధర్మాయేదం | అధర్మాయస్వాహా | అధర్మాయేదం | ద్వయోఃపరిషిచ్య |
అధర్మాయస్వాహేతి బలేపురస్తాత్ | ఉదధానసన్నిశా | అఘ్నయస్వాహా |
అఘ్నయిత్రంపరిషిచ్యతత్పురస్తాత్ | మక్తేఽగారస్య | ఓషధివనస్పతిభ్య
స్సాన్వహా | ఓషధివనస్పతిభ్యిత్రం | రిక్తోదేవజనేభ్యస్సాన్వహా | రిక్తోదే
వజనేభ్యిత్రం | ప్రాగవపర్గంనిధాయ | పరిషిచ్య | అధర్మాయస్వాహేతిబలే
రుత్తరతః | ఉత్తరపూర్వ దేశేఽగారస్య పాక్ష్విక్తా | గృహ్యభ్యస్సాన్వ
హా | గృహ్యభ్యిత్రం | అవసానేభ్యస్సాన్వహా | అవసానేభ్యిత్రం | అవ
సానపతిభ్యస్సాన్వహా | అవసానపతిభ్యిత్రం | సర్వభూతేభ్యస్సాన్వహా | సర్వ

భూతేభ్యశ్చనం ప్రాగపవర్గం నిధాయ పరిషిచ్య అగారస్యోత్తరభాగ్న
 దేశే కామాయస్వాహా కామాయదం పరిషిచ్య గేహశ్శాంతం అంతరి
 త్రాయస్వాహా అంతరిత్రాయదం పరిషిచ్య తదనిధానాయం యదెడటిజగ
 తియచ్చ చేష్టతినామో భాగోయం నామేస్వాహా- వాయవ్యదం - పరి
 షిచ్య - ధర్మాయస్వాహేతి బలేర్దక్షిణతః ప్రాగ్విజ్ఞైః శ్రవణాకారేణ
 పృథివైస్వాహా పృథివ్యాశ్చదం | అంతరిత్రాయస్వాహా- అంతరిత్రాయ
 దం- దివేస్వాహా- దివ్యశ్చదం- సూర్యాయస్వాహా- సూర్యాయదం- చం
 ద్రమసస్వాహా- చంద్రమసశ్చదం నక్షత్రేభ్యస్వాహా నక్షత్రేభ్యశ్చదం-
 ఇంద్రాయస్వాహా ఇంద్రాయదం- బృహస్పతయేస్వాహా బృహస్పతయ
 శ్చదం- ప్రజాపతయేస్వాహా- ప్రజాపతయశ్చదం- బ్రహ్మణేస్వాహా బ్రహ్మణ
 శ్చదం- ప్రాగపవర్గం నిధాయ పరిషిచ్య దశానాం బలీనాం దక్షిణతః- ప్రాచీ
 నావీతి పితృభీర్దేవస్వధాపితృభ్యస్వాహా- స్వధాపితృభ్యశ్చదం- యజ్ఞోపవీ
 త్యపడవస్పృశ్య - దశానాం బలీనాం దక్షిణతః పితృబలేరుత్తరతః న మోరు
 ద్రాయపశుపతయేస్వాహా- రుద్రాయపశుపతయశ్చదం | అపడవస్పృశ్య-
 ప్రాచీనావీతి- అప్రదక్షిణం పరిషిచ్య ఉపవీతి ప్రదక్షిణం పరిషిచ్య రుద్రబలే
 రుత్తరతః భూమిం సస్మృజ్య | కిం చిదన్నమాదాయ యేభూతాః ప్రచరంతి
 దివా బలిమిచ్ఛంతో... స్వాహా దివాచారిభ్యోభూతేభ్యశ్చనం పరిషిచ్య
 ప్రాణానాయమ్య ఏవం—ప్రీత్యర్థం అగ్రదానం కిరీష్యే | పూర్వపరిషేచనం
 కృత్వా- తృతీయభాగాదాదాయ- దదామీత్యగ్నిర్వదతి- తథేతి వాయురా
 హతత్ - హం తేహిసత్యం చంద్రమాః- ఆదిత్యస్సత్యమోమితి- ఆపస్తత్యస్య
 మాభరణ-యశోయజ్ఞస్య దక్షిణాం-మమోపాత్తయరితక్షయోమే కామ
 స్సమృద్ధతాగ్ స్వాహా - విష్ణవశ్చదం - ఉత్తరపరిషేచనం కృత్వా ప్రాణా
 నాయమ్య ఏవం—ప్రీత్యర్థం దేవయజ్ఞేనయత్యే- విద్యుః సీత్యపడవస్పృ
 శ్య- పూర్వపరిషేచనం కృత్వా తృతీయభాగాదాదాయ - దేవేభ్యస్వా
 హా- దేవేభ్యశ్చదం- ఉత్తరపరిషేచనం కృత్వా- వృష్టిరసీత్యపడవస్పృశ్య -
 ప్రాచీనావీతి - ప్రాణానాయమ్య- ఏవం—ప్రీత్యర్థం పితృయజ్ఞేనయత్యే

విమ్యుకసేత్యప ఉపస్మృత్య - అగ్నే ర్దక్షిణతో భూమా సంమ్యజ్యావోక్ష్య
 చతుర్థభాగాదాదాయ - ఏత్యభ్యస్సన్వాస్తు - ఏత్యభ్యభ్యవం - అప్రదక్షి
 ణంపరిషీచ్య - వృష్టిగసేత్యపఉపస్మృత్య - యజ్ఞోపవీత - పాశానాయ
 మ్య ఏవం—ప్రీత్యర్థం - భూతయజ్ఞేనయత్యై - విమ్యుకసేత్యపఉపస్మృ
 త్య | అగ్నేరుత్తరతో భూమా సంమ్యజ్యావోక్ష్య | తృతీయభాగాదాదా
 య | భూ తేనోనసః | భూ తేభ్యభ్యవం | పరిషీచ్య | వృష్టిగసేత్యప ఉప
 స్మృత్య | నివీతీభూత్వాప్రాణా నాయమ్య | ఏవం—ప్రీత్యర్థం మనుష్య
 యజ్ఞేనయత్యై విమ్యుక—మి | పంచమభాగాదాదాయ | పూర్వపరిషేచ
 నంకృత్యా - మనుష్యేభ్యోహుతా | మనుష్యేభ్యభ్యవం - అదితేన్య—
 ప్రాసాపీ - వృష్టిగసేత్యపఉపస్మృత్య ఉపవీతీభూత్వా - సర్వభాగాన్న
 శేషమాదాయ || శ్లో || శ్వానాహిశ్యామ—సుయాగ్నివం - శ్వపతిత్వప
 చివాయసేభ్యః క్రిమిభ్యభ్యవం - ఇతి యతిర్థేననివేనద్యౌరదేశేరద్యౌత
 పాదాప్రత్యౌత్యాచమ్య గోదోహనమాత్రంప్రా గణేతిస్తేత్ || శ్లో || ద్వా
 వేకంద్వచచత్వారిప్రత్యేకంలిస్త్రిపంచ చక్రైవ్యాదిదశ సేవ్యమతఉద్ధ్వం
 పృథక్పృథక్ || నత్తబలిః - యేహు లాఃప్రచరతిదివాబలిమిచ్ఛంతోవిశుద
 స్సప్రేష్యాః - తేభ్యోబలింపుష్ట కామోహరామి మయిపుష్టింపుష్టిపతిద
 ధాతుస్వాహా - దివాచారిభ్యోహు తేభ్యభ్యవం || రాత్రా-యే భూతాః ప్రచ
 రంతినత్తింబలిమిచ్ఛంతోవిశుదస్సప్రేష్యాః - తేభ్యోబలింపు—స్వాహా |
 నత్తంచారిభ్యోహు తేభ్యభ్యవం- ఇతిపత్రాంతరవైశ్వ చెః ||

—*అగ్నిప్రయజ్ఞాజనం.*—

పర్వసుచోభయోరుపవాస బేపవస్తమేవకాలాంతరే భోజనం
 తృప్తిశ్చైన్నస్యయచ్చైచయోః ప్రియంస్యాజ్జితేతస్మిన్నహనిభు జీయా
 తామగచ్ఛత్యాయూర్వాంమైసునవజానంచ ||

—*అగ్నిస్థాలీపాకః.*—

శోష్ణుతేస్థాలీ పాకస్తస్యేవచారః పార్షణేనవ్యాభ్యాతఃపరేద్యుః
 ప్రాతరౌపాసనగీంహుత్వాపత్న్యవహంలేర్వాదిప్రతిస్థితాభిఘరణాంతం

కృత్వా అగ్నేరుపసమాధానాద్యాజ్యభాగాంతే సృశ్యపస్తీర్యవరుమ
 ధ్యాద్విరవదాయాభిఘార్యహవిః ప్రశ్యభిఘరయతి । అగ్నేయేస్వాహా
 అగ్నేయభదం । అపరేణాగ్నిం లేపనిమృజ్య । సృశ్యపస్తీర్య । ఉత్తరాథా
 శ్చకృత్స్విప్తకృతేవదాయ । ద్విరభిఘార్యహవిః ప్రశ్యభిఘరయతి । అగ్నేయే
 స్విప్తకృతేస్వాహా । అగ్నేయేస్విప్తకృతేభదం । అపరేణాగ్నిం లేపనిమృజ్య ।
 ఆగ్నేయ లేపం ప్రశనుం ప్రాశ్య ఉత్సృప్య చమ్య । అనంతరం స్విప్తకృతై
 పంపాశ్య ఉత్సృప్య చామతి ॥ ద్విజాహేతి ద్విజామాప్తిద్విః స్రా
 శ్చాత్సృప్య ఉత్సృప్య చామతీతి సూత్రాత్ ॥ సమిత్సన్నహనంహుత్స్వబహిః
 స్రుమంజనాదిద్రణీతావిమోకాంతకృత్వానప్యపభదానం । సూక్ష్మపాత్ర
 న్తుదక్షిణే త్యేకై వైశ్వదేవకృత్వాహోజయేత్ ॥.....

—(*)కృష్ణపక్షవివాహవైశ్వదేవప్రకారః.(*)—

తేహం మంత్రాణాముపయోగే ద్వావశాహమధశ్శయ్యాబిహ్నూచ
 ర్యంత్రారలవగ వర్జనంచోత్తమనైక్యకీరాత్రముపవాసః । శుక్లద్వితీయా
 యాంతస్యోప క్రమంకృత్వాపంచతీద్వావశా హోన్యకశ్శయనం బ్రహ్మచ
 ర్యం త్రారలవగవర్జనంచకృత్వాభద్రాదతుర్దశ్యామి పోష్య పాణ్ణమాస్యాం
 ప్రాతరౌపాసనంకృత్వా అన్వారంభణీయాం కృత్వా అన్వాధాయ వై
 శ్వదేవపాకా నంతరం వైశ్వదేవమారభ్యప్రియభోజనంచకృత్వా శోభా
 తేస్థాలీపాకంకుర్యాత్ ॥ ... .. *

—*ప్రథమపూర్ణిమాతికరిమకృత్యం.*—

కాలవిలంబానుసారేణ పృథ్వీక్షకృతృచారికంకృత్వా పాహిత్ర
 యోదశ శూలామంకృత్వా అనుగతమగ్నింపునస్సంధాయకూక్షేందా
 దికంచకృత్వా పాణ్ణమాస్యాం విభగ్రిష్టేప్రింతన్వారంభణీయాంచకృత్వా
 అన్వాధాయ వైశ్వదేవపాకానంతరం వైశ్వసరస్థాలీపాకంసప్తశూలా
 తారంసర్వ పాయశ్చిత్తంకృత్వా వైశ్వదేవమారభ్య ప్రియభోజనంచకృ
 త్వా శోభా తేస్థాలీపాకః.*

—(*) ఔపాసనపరిత్యాగప్రాయశ్చిత్తం. (*)—

అజ్ఞానాశక్తివిషయేతు శాట్యాయనః । చతుర్థీహేమామాదుపర్యోపాసనాగ్నానుగతే అయాశ్చైత్యాత్మిరాత్రావ్యసో జ్యోతిష్సతామితీచాసప్తరాత్రాదత ఊర్ధ్వమాద్వా దశరాత్రాత్త్రిసస్తంతుమతీస్తంతుంతస్వన్నుద్యుగ్యస్వాగ్నేత్రయస్త్రీగ్ంశత్తంతవ ఇతివప్రాణాయామశశంచావింశతిరాత్రామపవాసంచాత్రిగ్ంశతిరాత్రాదత ఊర్ధ్వమాపప్తిరాత్రాత్త్రిస్తోరాత్రీకుపవసేదత ఊర్ధ్వమాసంవత్సరాత్పాజావత్యంవిహితమత ఊర్ధ్వంకాలబహుత్వేదోషగురుత్వ మేనస్సుగురుషుగురూణిలఘుషులఘూని శుచికరాణిభవంతి నిర్వేషోయథాకర్త్యాభ్యాసోగరీయానిలిశ్యతత్త్వాదితి॥

—(*) ఆలస్యపరిత్యాగప్రాయశ్చిత్తం. (*)—

శాట్యాయనః । ఆలస్యావగ్నిపరిత్యాగే ద్వాదశశాహతి క్రమేత్య్రహముపవాసో మాసాతిక్రమే ద్వాదశశాహముపవాసో సంవత్సరాతిక్రమే మాసోపవాసః పయోవాభక్షయేమభయత్ర యావత్కాలస్స్యత్తావద్దోమద్రవ్యంత్యశేషతో దానంనైవంవిప్రీయద ద్యాద్యథా హేమామస్తతైవస్యాదితినీహితోగ్నిరుత్పత్తిస్తస్త్వర్థగ్ంసంవత్సరగ్ంసంవత్సరవ్యతిక్రమేపతితోభవతి తస్మాదత ఊర్ధ్వగ్ం సర్వకర్తృస్వసథికారోన ప్రాయశ్చిత్తమిత్యక్తమితి ॥

—(*) కామకృతపరిత్యాగప్రాయశ్చిత్తం. (*)—

కామకారవిషయేతుమనురాహ । అగ్నిహేమ—త్ర్యవవిధ్యాగ్నికౌబ్రాహ్మణః కామకారతః । చాంద్రాయణం చరెన్నాసంవీరహత్యాసమం హితత్ అగ్నిహేమ—త్ర్యవవిధ్యాగ్నికౌమాసాదూర్ధ్వంతుకామతః । కృత్రించాంద్రాయణంనైవకుర్యా నేవావిచారయన్నితి॥

—* నాస్తిక్యపరిత్యాగప్రాయశ్చిత్తం *—

నాస్తిక్యవిషయేతు వ్యాసుః । యోగ్నిస్త్యజతి నాస్తిక్యాత్ప్రజాపత్యంచరేద్ద్యజః । అనన్యత్రీపునరాదధ్యాద్వానమేవ తథైవచ॥ ...*

రభేత్ అతడిద్ధ్వంసంవత్సర పర్యంతంప్రాజాపత్యముపవాసంచ కృత్వా ఉక్తప్రకారేణారభేత్ | ఔపాసనేసత్యేవాయంకల్పః | తదనుగమేతు చతుర్థ హిమామాదిత్యారభ్య యదుక్తంతత్సర్వంకృత్వాఅరంభేత్ | అతడిద్ధ్వం సంచత్సరానంతరం సర్వేషాం || ... .. *

—(*)సర్వప్రాయశ్చిత్తంచకృత్వాఅరంభః(*)—

వైశ్వదేవస్థాలీపాకయో రారభ్యాతిక్రమేతు ఉక్తవచనానుసారేణ కాలపిలంబమాశ్రిత్య పునరాధేయాంతంచ కృత్వా ఔపాసనాదికంకుర్యాత్ | అత్రాప్యాలస్యో న్యతిక్రమేతు ఉక్తప్రకారేణ సంవత్సర పర్యంతం ప్రాయశ్చిత్తంచకృత్వాఔపాసనాదికంకుర్యాత్ | అనంతరంసర్వప్రాయశ్చిత్తం కూర్వాంతాదికంచ కృత్వాఔపాసనంకుర్యాత్ | సర్వత్రప్రథమ పర్వాతిక్రమమారభ్య గృహిణోర్వృతలోప ఇత్యాది శాట్యాయనవచనాత్పాపాత్రయోదశ హిమామశ్చకర్తవ్యః || ... .. *

—(*)అశ్లేషద్విషయానుక్రమణికా.(*)—

సంవత్సర పర్యంతం ప్రాజాపత్యాదికం - అతడిద్ధ్వమాపాసన ప్రాయశ్చిత్తప్రకరణోక్త ప్రథమకల్పవ్యతిరక్తవిషయేషతస్థానే సర్వప్రాయశ్చిత్తం పర్యుద ప్రవిషయేతు విలంబానుసారేణ ప్రాజాపత్యాదికమేవ ||

—(*)అథవైశ్వదేవకేచనవిశేషః.(*)—

ఆపస్తంబినాం తొకికాగ్నోపక్యమన్నంవైదికాగ్నోవైశ్వదేవంకుర్యాత్ | తథాహోపస్తంబః || పరోక్షమన్నం స్వస్మై సమ్రతమగ్నా వధిశ్రిత్యాద్భిః ప్రోక్షై జ్జగ్దేవపవిత్రమిత్యాచక్షుతే దేవానామపితృవైత్రంకింపునర్తనుష్యాణామితి | ఏతేనభార్యాపుత్రాదిసంస్కృతమన్నం పాత్రేనిధాయజుహుయాదితి || (గ్లో || ప్రాత హిమామంతునిర్వర్త్యసముద్భృత్యహ తాశనాత్ | శైషంమహానసేపక్వాతత్రపాకంసమాచరేదితి మనువచనాత్ ||) యస్మిన్నగ్నాభి వెత్వాకౌవైశ్వదేవంతుతత్రవైశ్రితశాతాతపవచనాచ్చ | అన్యగ్నిపక్వాన్నస్యాన్యగ్నోవైశ్వదేవోనకర్తవ్యఇత్యర్థః | తొకికాగ్నిపక్షేపరగృహోదగ్నింనాహరేదితి | యతఃపరాగ్నిపక్షేన కృతస్యకర్తవ్యార్థం ఫలమగ్నిద

స్వభవతి | అపరాధే | పచనాగ్నిం నగ్నస్థాయాశ్చరవైశ్వనిజాతుచిత్ |
తేనపశ్వేనచాన్నైనయతూర్తకురుతేశుభం | తచ్చుభస్వఫలస్యార్థమగ్నిర
స్వభవేన్నైవేతివచనాత్ | పచనస్యాగ్నిర్లోకికాగ్నిః | అచోదితేనపా
శనకృతేనార్థరజేనవా | లోకికాగ్నిస్సవిజ్ఞేయోఽహూమేనాచోదితేనచ
త్యాదివచనానిధార్యాగ్నివిషయాణి | లోకికాగ్నిపక్వపక్షైశుగృహ్యకా
రికాకారతహ | అచోత్త్యోద్వాస్వస్మతాభ్యక్తంభుజిసవ్యంనిధాయచే || *

—(*)అథదేవతార్చనాచూర్వంవైశ్వదేవనిర్ణయః.(*)—

ధర్తుభండే | అకృతైశ్వదేవేతు యదదేవనివేదనం | సవ్యసా
పండతామేతికర్తృచ్ఛిష్టంయదిష్టరేత్ || ౧వేదితేనచాన్నైనవైశ్వదేవంయ
దిష్యతే | వినియుక్తవిరోధేనమీమాంసాయాఃప్రకోపనం || వ్యత్యయోనహి
శంకాహాస్సృతివాక్యవిరోధతః | వైశ్వదేవంవిధాయా దౌతదన్నంమం
త్రీసంస్కృతం || దేవేభ్యశ్చప్రదాతవ్యం బలికర్తావసానకం | ఖడ్గధా
రాసమంవిద్యాత్సార్థకర్తృముఖీరితం || సూక్త్యాశ్చూత్సతరంతచ్యుతై
త్సృతివిలోకనాత్ | స్మృతిజ్ఞానాదనుష్ఠానమనంతఫలదంవిదుః || ప్రత్య
భావేవివృద్ధాభ్యస్తీర్భిర్యోధర్తావగాహనం | శ్రుతిస్మృతిభ్యాంహీనోం
ధఃకాణోహ్యతైర్నికయావినెతి || శ్రుతిస్మృతిహివిప్రీణాంచతుషీపరమే
మతే | కాణస్తతైర్నికయాహీనోద్వాభ్యామంధఃప్రకీర్తితః || లభిత్యచతు
రోవేదాన్ పడంగంచపడక్రిమాన్ | స్మృతిహీనానశోభంరేచంప్రహీనై
పశరవీ || ... .. *

—(*)అథవైశ్వదేవపితౄణామగ్నిశ్చంద్రం.(*)—

హేమాద్రా | దేవతః | వైశ్వదేవంద్విజ్ఞైః కార్యమన్నశుభ్యర్థమాద
రాత్ | పంచసూనాదనుత్త్యర్థంలవజైర్వ్యంజవైర్వినా || లోకాక్షిః | ద్విజ
స్త్రవహరహఃకుర్యాద్వైశ్వదేవంపూరాశనై | అన్యథాదోషమాప్నోతివృక్ష
స్యాత్సూరంట్కేభువి | అన్నదుష్టంత్రివిధం | సంసూరదుష్టం క్రియాదుష్టం
స్వభావదుష్టంచేతి | దేవపూజానైశ్వదేవరహితంసంసూరదుష్టం | ఏకప
క్షైభుంజానోద్విజఃభోజనం త్యక్త్వాగచ్ఛశేషైర్వ్యక్తంతస్మియాదు

ప్రసంసానాదికం స్వభావదుష్టం | తథాహమనుః | సంసారదుష్టంవిజ్ఞే
యంతైశ్వదేవవివక్షితం | ఏకపక్షిపవిత్రశ్చక్ష్యం పాత్రంగతోయది |
కిరీయాదుష్టంహివిజ్ఞేయం తద్భక్త్యాణాంద్విజన్మనాం | స్వభావదుష్టంల
శునం విప్రైస్సర్వత్రగణ్యతే | తస్మాదైశ్వదేవోఽవశ్యం కర్తవ్యః | అన్య
థాదోషమాహగౌతమః | వైశ్వదేవంపరిత్యజ్యయో భుక్తైస్త్విజాధమః |
మహంతంసరకం గత్వా వృక్షోభవతికంటకీ | ప్రియశ్చిత్తమిదంప్రోక్తం
వైశ్వదేవాపరిగ్రహే | ఫలకృభృంతథాగత్వా శుద్ధిమాప్నోతిపూర్వజః |
మాసత్యాగేతుచాంద్రిస్సృద్వర్షత్యాగేవతత్యసా | అతఃపార్థ్వంపతితపా
యశ్చిత్తముక్తం || ... .. *

—(*)వైశ్వదేవాశ్చూర్వంభిత్వాదానం.(*)—

అకృతైశ్వదేవేతుభిత్వాభిత్వాధమాగతే | ఉర్భృత్యైశ్వదేవార్థం
భిత్వాందత్వానినర్జయేత్ || ... .. *

—(*)బలిప్రదానకాలకాకస్పృష్టిపాత్రశ్చిత్తం.(*)—

అథబలిప్రదానకాలే కాకస్పృష్టిమాహ | స్పృత్యంతరే | బలిప్రదా
నకాలేతుకాతైరభిమృశక్వాజః | బలింసథాయభూమాతుఃప్రతంప్రాశ్య
పశుఃకృత్తి | హేమాదౌద్రవ | బల్యర్థమన్నమాదాయశ్వానావిజిజవగ్రహే |
స్పృష్టోబలిభుజావిప్రఃపాదౌవ్రత్యైశ్వవాగ్యతః | భూమాబలింవిసిక్షిప్యద్వి
రాచమ్యవిశుశ్యతి | బలిప్రదానాదన్యత్రస్నానమేవవిధీయత్యతి ||

* బలిప్రమాణం. *

బలిప్రమాణమాహ | గ్రాసమాత్రేణచాన్వేనదవ్యా చ్ఛాప్యదిబలిం
గృహీతి | చందికాయాం | ఉత్తానేనతుహస్తైస్సవశ్యంగుప్తాగ్రేణపీడితం |
సంహతాంగుళిపాణిస్తువాగ్యతోజుహుయాధ్యవిరితి | షట్కర్మచందికా
యాం | దేవేభ్యస్తుహుతాదన్నాచ్ఛేషామ్భూతబలింహరేత్ || *

—(*)అథవైశ్వదేవవర్జ్యద్రవ్యాణి.(*)—

అథవైశ్వదేవవర్జ్యనాళహచంద్రికాయాం | అహవిష్యంసమస్తం
వావైశ్వదేవేవివక్షయేత్ - కోద్రవంసరకంమాషం మసూరంచవివక్ష
యేత్ | ఇతి | చకారాత్యైస్సరయావనాశాన్నం || *

—*వైశ్వదేవాద్యధికారిణస్తండులదానవిధిః.*—

అథవైశ్వదేవాద్యధికారిణస్తండులదానవిధిః నాన్నదానాష్టదుణ
ఫలంభవతి|తథాచస్త్రాఃః| ఆమమేవప్రదాతవ్యమన్నదానాచ్ఛసద్గుణం|
అతిథిరైశ్వదేవంచదేవోభార్యాసుతస్త్వయం || అమంతంబూదిద్రవ్యం|
స్వగృహంప్రత్యాగతస్యవైశ్వదేవాద్యధికారిణోగృహస్థస్వగృహస్థేనభో
జ్యాన్నేనాపితస్యామమేవదాతవ్యం || తత్ప్రిత్యగృహస్థాత్తేనాన్నేనవై
శ్వదేవాదికరణాద్దాతురన్నదానాష్టదుణపుణ్యంభవతి|వైశ్వదేవాద్యధికా
రిణోపరాన్నభోజనకృతేవైశ్వదేవాద్యధావేన అన్నప్రితిగ్రహపాపా
ష్టదుణపాపంభవతీత్యధిపాత్రీయః | పురాణేపి|అన్నదానాచ్ఛతగుణంఫలం
తండులదానతః | దేవాసనంవైశ్వదేవమూర్ధ్వం దేవరార్చనం| బంధూ
నాంపుత్రదారాణాంతథాస్వస్యచపోషణం|| భవంత్యేతానిసర్వాణి రాజ
తండులదానతత్త్వతి | స్వయంపాకీశతంభుంజ్యై ఇతిలోకప్రసిద్ధత్వాచ్చేః||

—(*)అథదాయాద్యగ్నిపత్రావిభక్తవేశ్వదేవ(*)—

యక్షాక్తంఅవిభక్తమ్తవిభాగానం తరంవైశ్వదేవచంద్రాత్|విభా
గకాలపర్యంతంపిత్రాజ్యేష్ఠభాగ్రావాక్యతంసర్వాధ్యంభవతి | తల్పాధన
భూతాన్నాదేః సంస్పృష్టత్వాత్ | తదుక్తంగృహ్యసీపికాయాం| అవిభక్తో
విభక్తోవావిభాగానంతరంపుణక్| భాగితాయవీయాక్ బర్హిసత్రావత్తజ్జ్యే
ష్ఠకర్తృకమితి|| యాజ్ఞవల్క్యేనాసి| కర్మస్మార్తంవివాహోగ్నో హర్వితప్రత్య
హంగృహీ | దాయకాలాహృతేవాపి శ్రుతంవైతానికాగ్నిషు || సార్తక
ర్మదాపాసనం|వైశ్వదేవాదికంప్రత్యహంకర్తవ్యం|వైశ్వదేవస్థాలీపాకం
చ వివాహోగ్నోపర్యాత్ | వివాహానంతరంవైశ్వదేవముపక్రమే నితిభావః|
ప్ర్యత్యంతరే | వివాహశేషహేమామాంతే వైశ్వదేవఉపక్రమః | కర్మమ
ధ్యేనకర్తవ్యం కర్మాదాచ తథైవచేతి | సూత్రార్థసంగ్రహకారిః| సాగ్న
యోష్యేకపాకాస్సృజ్యేపుత్రభాగ్రాదయోయది | సప్తథగైశ్వదేవా
స్సృజ్యేస్వపాకాన్నిర్వపేన్యసీ||మితాక్షర్యాంసారదః| భాగిత్రాణామవి
భక్తానామేకోధర్మఃప్రవర్తతే|విభాగసతిధర్మసిభవేత్రేయంపుణకర్మపుణక్

ఇతి । విభాగానంగరంపితుశ్చాగ్నిం దేవతాన్యనమాశీర్భంచవిభక్తానాం
 పృథక్పృథక్ భవేయ్యుత్త్యుక్తః । అవిభక్తోభాగ్రాదే శాంతరేణితఃపృథగా
 ద్విభవోపి పృథగైవ్యశ్వ దేవాది కర్తృనపర్యాత్ । పృథగాగ్నితధనస్యాపి
 తత్సాధన భూతస్యాన్నాది ద్రవ్యస్య సంస్కృత్యైవ । సమవేతైస్తుయ
 త్రాప్తంసర్వేతత్రిసమాంశిన ఇశేవచనాత్ । సమవేతైరవిభక్తైరిత్యుక్తః ।
 సమాంశినస్యైవస్యసర్వేషామ్యుత్త్యుక్తః । సంస్కృత్యన్యైకృతం కర్తృ
 కేనకృత మపిసర్వైవస్యస్వామిభిః కృతంభవతీపంచమానానాంభండి
 న్యాదీనామపిసముదాయద్రవ్య త్వేనతత్కృతహింసాదిదోషనివృత్తిరన్యేన
 జ్యేష్ఠభాగ్రాఅవిభక్తేనకృతేన వైశ్వదేవేనైవభవిష్యతీనపృథగ్రేశాంతర
 ణ్ణ తేనావిభక్తేనానుజేనపృథగైవ్యశ్వదేవఃకర్తవ్యఃతథాచోక్తం । కశ్యపేన
 అవిభక్తాఃపృథగ్దేశాః పృథగాజితధనాఅపివైశ్వదేవాదికర్తాగ్నిచరయు
 ర్విపృథకస్పృథాః । జ్యేష్ఠభాగ్రాపివాపిత్రాస్తర్వైరైవకృతంహితమితి । హిత
 శబ్దఃప్రసిద్ధవాచకః । యస్యాభ్యస్తస్యతత్ఫలమితి శాస్త్రార్థస్య ప్రసిద్ధత్వాది
 తథావః । సుధాన్యవేపి । సంస్కృష్టా భాగితోయే స్యుర్మహ్యగ్నాక్షతా
 దిభిః । వైశ్వదేవం పృథకుర్యాదన్నేనజ్యేష్ఠపవహి । వైశ్వదేవంబలిహృ
 తంప్రిత్యహంగృహ మేధినః । సాయంప్రాతశ్చకుర్వీరన్ తూనాదోషాప
 నుత్తయే । హేమానుముఞ్చైష్ఠ్యభోక్తవ్యమన్నతాపాసనకృతం । అన్వైశ్చైచ
 పనభోక్తవ్యం భోక్తవ్యంలౌకికకృతం । వ్యాసః । హేమామగ్రదానిరహి
 తంనభోక్తవ్యంకదాచన । అవిభక్తైషుసంస్కృష్టైష్వైకేనాపికృతంకృతమి
 తి । ఏషాంకులధర్మత్వేనభాగ్యుక్తాం విభాగివచనాస్తే । తేష్యవిభక్తైస్తత
 స్తన్నభ్య ఏవోజ్యేష్ఠః కనిష్ఠోవాదేశాంతరగతః । సప్తగవ్యైవ్యశ్వదేవాదికంకు
 కుర్యాత్ । తథాచగర్గః । అవిభక్తాఃపృథగాగ్నిమాన్యస్వా - తధనాశ
 నాః । వైశ్వదేవమమాశాగ్నింకుర్యుర్దేవాచానంపృథగ్గి । పృథ్యంతరేఅ
 విభక్తౌపిదాయాదోగతోదేశాంతరంయది । వైశ్వదేవంపృథకుర్యానాన్త
 శుంచాన్నశుద్ధయే । దాయాదోభాగితా । ఇదంవచనవ్యయం స్వతం
 తాగ్నివిభక్తభాగితృవిషయం । యుక్తంవైతత్ । స్వతంతాగ్నివిభక్తభాగ్ని

తుష్ట్యత్వాత్ । స్వతంత్రవిభక్తభ్రాతర స్సర్వదారాజకార్యాన్
 త్వావ్యపారిణస్తైష్వాజిత ధనస్యయశేష్టవినియోగాదిదగ్ధనాత్ । ఆత్మశు
 రాత్కసంసారః । సచమలాపకమణలతాణం ఏవమన్నశుద్ధిసంసార
 యః సచభోజనాహతా । తథాహాత్తం పంచమానాగృహస్థస్యచర్తం
 తేహరహస్తథా । ఖండినీపెషణీఘనీజలకుంభీప్రమార్జనీ । ఏతాభివం
 చనూనాభిప్ర్యహంబాద్యత్యగీహీ । పంచమాననిపుత్యర్థం వైశ్వదే
 వంసమాచరేత్ । సవనాన్నసంసారః । అశవాహాణావిశ్లేయః ।
 అశనంభోజనం॥ సూనాఃసింసాదోమాః । ఇత్యవిభక్తవైశ్వదేవః॥ ఇతి
 తద్దాయాద్యగ్నివిషయం ॥ ... .. *

ఆరంభవిషయకేచిత్ శేషహేమామానంతరం ద్వాదశాహదీతాం
 కృత్వాప్రళయైహాన్యారంభఇతివదంతి । అపరేతు శేషహేమామానంతరశుక్ల
 ద్వితీయాయాముపక్రమ్య ద్వాదశాహదీతాంచరిత్వాచతుర్థాముపోష్య
 పార్ణమాస్యాంపైశ్వదేవస్థాలీపాకపూర్వకంవై శ్వదేవారంభమిచ్ఛంతి ॥

—* అశపతాంతరయవైశ్వదేవస్థాలీపాకః. *

శుక్లద్వితీయాయాంతస్యోపక్రమంకృత్వా చంపతిద్వాదశాహస్యక
 శ్శయనం బ్రహ్మచర్యంతారలవణ వర్జనంచకృత్వా భర్తాచతుర్థశ్యాము
 పోష్య పార్ణమాస్యాంప్రాతరాపాసనగోమలత్వావత్సాసహపాశ్రా
 నాయమ్య । ఏవం ... పీశ్యర్థం వైశ్వదేవప్రార్థనార్థాధికారసిద్ధ్యర్థంవైశ్వ
 దేవస్థాలీపాకంకరిష్యే । పత్నీవహంతిచరుగ్శశ్చయిత్యాభిఘ్నాప్రాచీ
 నముదీదీనంవోద్వాప్య । ప్రతిష్ఠితమభిఘ్నార్యాగైరుపసమాధానాద్యో
 భాగాంతేదర్వాముపస్తీర్యచరుమథ్యాద్విరవదాయాభిఘ్నా । అగ్న
 యోస్వాహా॥ అగ్నయఇదం । ఏవగోసర్వత్రోపస్తరణావదానాభిఘ్నరణా
 నివిశ్వేభ్యోదేవేభ్యస్సస్వాహా॥ విశ్వేభ్యోదేవేభ్యఇదం ॥ ఘృవాయభూ
 మాయస్వాహా॥ ఘృవాయభూమాయేదం । ధృవక్షితయేస్వాహా॥ ధృవక్షి
 తయఇదం । అచ్యుతక్షితయేస్వాహా । అచ్యుతక్షితయఇదం । అగ్నయే
 స్విష్టకృతేస్వాహా । అగ్నయేస్విష్టకృతయఇదం । ధర్మాయస్వాహా । ధర్మా

పాక హుమామానతావత్ । నోత్పత్తిశ్చౌపాసనస్యాభవైశ్వదేవస్యాభ్య
 త్పత్తిరేవాత్రనోక్తా । కర్తవ్యేత్రాపాసనారంభ ఏవాగ్నేయస్థాలీపాక
 హుమామేకృతేతు । ప్రారంభస్సన్విదైశ్వదేవస్య వైశ్వదేవస్థాలీపాక
 హుమామేకృతే । యేదేవతేపథ్యైతస్థాలీపాకేగ్నిదైవతై బౌపాస
 నేపి తేషవసాయం ప్రాతస్తుదేవతై యాః ప్రోక్తాస్సున్విదైశ్వదేవస్థాలీ
 పాకేపిదేవతాః । సాయంప్రాతరైశ్వదేవేష్యుక్తాస్తా ఏవదేవతాః స్థాలీ
 పాకేవైశ్వదేవేప్రధానాస్తత్రాగ్నీద్యౌరౌద్రపర్యంతమత్రాః । వేదో
 క్తాస్తా దేవతావైశ్వదేవేపిశ్వేదేవాహీతీ సూత్రోదితాగ్ధాతే । ఆగ్నేయా
 దయష్ఠోమాబలిహరణాచానగ్ని దేశాన్యపి । సర్వాణ్యపిప్రధానాని
 నహికించిదపి శేషాచరణమంగళమితసూత్రాగ్ధాః । సుదర్శననేర్థముదీరితా
 ధాత్సర్వే ప్రధానాభిశిచ్చితాస్సుయః । ఏవం దగావ్యేవదోపిగృహ్యప్రదీ
 పికాకృష్టరురుక్తవాహిః । కర్తవ్యత్వాత్కర్మణాంవైశ్వదేవకర్తవ్యప్రారం
 భాధికారాన్ధసిదైవై పత్నీయుక్తః కర్మకృత్వైశ్వదేవస్థాలీపాకంకర్మకుర్వీ
 తవిప్రః । పివాహూర్ధ్వంవైశ్వదేవమంత్రాణాముపయోగకే ద్వాదశా
 హమథశ్శయ్యాంవిచరేచ్ఛసభార్యకః । ఇత్యుక్తాన్వహశస్త్రేహన్యారభ్యే
 తిసుదగ్ధనః । ప్రాహరభ్యేతివాక్యేనస్థాలీపాకోవగమ్యతే । అథార్యాప్ర
 యతావైశ్వదేవేన్నేత్యాద్యుదీరితం । సూత్రమేతత్సాయంప్రాతరైశ్వ
 దేవక్రియాపరం । అత్రైతదుక్తంభవతిప్రసంగాద్వాక్యాత్సమావేశనపక్ష
 పాతాత్ । సాంగేవివాహేసలివైశ్వదేవోపయోగమంత్రాధ్యయనంహి
 కుర్వన్ । సద్వాదశాహవ్రతమత్రచాథశ్శయ్యాదిపత్నీసహితశ్చరేత్వా । త్ర
 యోదశేహమ్యపవాసకృత్సన్విచ్ఛతుడశేహ్మేయహిపౌర్ణమాస్యాం
 పక్త్యాస్థాలీపాకమాపాసనాగ్నీపుద్వాసోవదగ్ధ హింషిస్తాప్యవహేః ।
 జ్వాలాకార్యాద్యభ్యభాగావసానేస్థాలీపాకాచ్ఛావదాయావదాయ
 హుతవ్యాస్సున్విత్కంత్రపాతక్రమేణహ్యే రౌద్రాంతాస్త్రింశదగ్నీద్ర
 యశ్చ । సవ్యేవైవాత్రాపిపిత్రాహుతిస్సాన్విసోషహ్యస్సున్విస్సప్తకృద్ధో
 మమంతః । హుత్వాబద్ధిశ్శంజనం హుమామశేషంకృత్వాగారాదగ్న

మాదాయసిద్ధం । పాత్రేవ్యన్నంపంచధా కల్పనీయతత్సార్థక్యాదేకపా
త్రేపివాంశాత్ । పెలామార్థమేకత్రహవిష్యమన్నంపాత్రేవకల్పావ్యష్ట
హవిష్యజాతం । త్రాదిముగ్ధాదియుతంద్వితీయేదవాధ్వరాగ్ధంచహవిస్త
తీయేపితృగ్ధమన్నాదఖిలాచ్చతుగ్ధేతద్వన్నయజ్ఞాయచపంచమహిసుద
ర్భనేనైవముదీరితంస్యాస్మితృక్రతోభూతమఖిస్యకల్పయిం । పెలామోగ్ర
భాగాన్యలయోద్వితీయాన్భూతాగ్రదేవక్రతవస్తృతీయాత్ । పిత్రధ్వరా
ద్దైవచతుర్థభాగో మనుష్యయజ్ఞాయహి పంచమాంశః । ఇత్థంవిభాగంప్ర
వదంతిప్రాణక్షయేషేకమిహవలంబ్యక్షీరాజ్యదధ్యాదిభిరక్తమన్నం
హస్తేనచాదాయతదగ్రభాగాత్ । జాపాననాగ్నోజుహుయాక్షాదాహు
తీరగ్నాదికాస్సిష్టకృదస్తిపాతాత్ । తస్మాన్నపెలామోస్తుత్యసప్త
మాప్తమాభ్యాంగిరాచార్యమతేక్వచిన్నతస్మాదభూస్సిష్టకృదేవపప్తకం
పెలామాత్పరంచోత్తరతోష్టభిష్టుని । త్రాద్యహోమ్యంజుహుయాచ్ఛ
హు — మయోశ్చేషంతు సంస్రజ్యబలీతనమాచరేత్ । దేశేచేశేస్యాన్య
లీనాంప్రమృజ్యాహోక్ష్యన్యప్యాసేచనం చాత్రనానా । అంగుశ్యగ్రాణి
స్పృశంతీహయద్వత్భూమిం తద్వద్ధదరీమానమాత్రం । నానాప్రదేశా
హాబలీతనమస్యవహేషిః ప్రతీచ్యాంతుసమాచరంతి । అగ్నేఃప్రతీచ్యా
ముతసప్తమాప్తమాదవ్యగ్ధనీధర్మబలేశురస్తాత్ । అన్యఃక్షిపేత్సపర
తస్తూర్ధ్వంద్వాభ్యాను ధర్మాఖిబలేరుదక్తః । గృహ్యోజ్యఇత్యాదిపు
రోపవర్గంపాశ్చిష్టి మేతాశ్చతురోత్రదద్యాత్ । బలేరథర్మాత్పరతస్తు
కామబలిస్తతః పాగ్ధిశిచాంతరిక్షం । తత్ప్రాగ్యదేజత్యథ దక్షిణేతుదదా
త్పృథివైప్రభృతిభ్యిఇత్థం । ప్రాకష్టిరేవంవ్యజ్ఞాకృతిస్సాన్యత్తగ్ధక్షిణస్యాం
దిశీపిత్ర్యరౌద్రయోః । ప్రసవ్యసవ్యాచ్ఛబలీప్రదద్యాత్తతైవకుల్యత్పరిషే
చనంచ । తతోగ్రదానంత్వథ దేవయజ్ఞో వహ్నప్రసవ్యేనచదక్షిణస్యాం ।
అగ్నేశ్చభూమ్యాంపితృయజ్ఞ ఉక్తస్సవ్యేనచోదగ్ధిశిహుతయజ్ఞః । మను
ష్యయజ్ఞస్త్యేవీతి నైవస్యశబ్దతోగాత్రనచాదయస్సుయః । సవ్యేనకార్యస్త్వితి
దానకుల్యావ్యాహృత్యభిః తస్మిన్చుదీరితంహి । అదౌవిద్యత్పంచ యజ్ఞేషు

చాంతేవృష్టిఃప్రోక్తా న్యేషు కార్యేషునస్తః । స్థాలీపాకేవైశ్వదేవేజయా
దాపిత్ర్యోఽహు - మస్సవ్యవన్నాపనవ్యాత్ । ఏవంసాయంచాపిరౌద్రాంత
మేవేత్యుక్తంనోచేద్దోమవైహాయసావా । అగ్నేదానంపంచ యజ్ఞాంశ్చకు
ర్యాన్నక్తంచదప్యేకకాలేద్యయోర్న । ఇతివైశ్వదేవకారికాప్రకరణం॥**

—(*)వైశ్వదేవనిత్యవిచారః.(*)—

ఏవంవైశ్వదేవమారభ్య ప్రత్యహంసాయంప్రాతరుక్తవిధినా గౌపాస
నాగ్నాదేవసిద్ధేనహవిష్యేణకర్తవ్యః । సాయంప్రాతరైవైశ్వదేవఃకర్త
వ్యోబలికర్త చ । మహతఃపంచయజ్ఞాంస్తుదివైవేద్యాహగౌతమః । ఇతిష్ఠర
ణాత్ । అకరణేప్రత్యవాయశ్చ పరాశరేణదర్శితః । వైశ్వదేవవిహీనాయే
ఆతిథ్యేనవివర్జితాః । సర్వేలెవ్యపలాజ్ఞేయాఃకాకయోనించజంతితే॥...*

—(*)ప్రవాస్యాదికర్తవ్యవైశ్వదేవవిధిః.(*)—

అనాహితాగ్నిఃప్రవాసే - ఆహితాగ్నిస్సర్వాధానీ - విధురశ్చ-
లాకికాగ్నాదేవమేవవైశ్వదేవంకుర్యాత్ । పాకాదిబల్యంతకవైశ్వదేవ
స్సాయంప్రాతర్ధార్య గౌపాపనాగ్నౌ । కర్తవ్యస్సాప్తవ్రాత్యహం పోషి
తోపితద్వచ్చావైకారయేచ్ఛందిరేతు । ఆచార్యేజ్ఞేవోక్తధర్మాన్యసూ
త్రాదుక్తంచార్యాః ప్రయతావైశ్వదేవే । ఇత్యురభ్యాహతి ఫీనవ
చాగ్రభోజయేదిత్యంతకం వైశ్వదేవం । లోకాగ్నౌచానాహితాగ్నిః
ప్రవాసే కుర్వీతాగ్రం పంచయజ్ఞానహమ్మం । ఉష్ణేభిస్తున్యా హితా
గ్నిస్త్యన్మగ్నిఃకుర్వీతాగ్నౌ తాకోవైశ్వదేవం । అత్రసర్వత్రగౌపాసనెవ
చనేవేతిధర్మసూత్రంప్రమాణం । సూతోక్తేవికల్పశ్చవ్యవస్థితః । వ్యవస్థిత
శ్చౌపాసనవతాహిపాసనెఅన్యేషామితరప్యన్నితి ॥.....*

—(*)రోగోపవాసాదికర్తవ్యవైశ్వదేవవిధిః.(*)—

రోగాదివిషయేతు॥శ్లో॥రోగోపవాసాదిపరాన్నభోజనాద్యాపత్సుస
త్వ్యప్యశనంప్రయత్నతః । కర్తవ్యమేవాహనిసాయమన్వహం స్యాద్వైశ్వ
దేవం త్వథపంచచాధ్వరా । కుర్వీతసోచేద్య దివక్వసున్నంఫలాదిమూ
లాద్యథతంషులాది । యథానికారంబహుయాచ్ఛనహ్నౌ జలంజలెవప్ర

సిచెనగ్నైః । ఇతి మేఘైః సునృతైః స్పృష్టం శిష్టైరుదాహృతః । పక్వాభావే
ప్రవాసే చ తుపిలూకాః పశ్యంత్యువా । పయోదధిస్థుణం చాపికం న మూలభలా
నివా । యోజయే దైవం యజ్ఞానౌ జలం వామస్తు నాజయేత్ శ్వదేవావశ్యకత్వ
మాహ శాతాతిరోముని । నైశ్వదేవపీహీ నాయై పశ్యశి శ్చేనపిబిభాతాః ।
సర్వే రెపుషలాన్ భూతాః । ప్రాప్తవేదా అపి ద్విజాః । ఉత్తీంచ భగవద్గతా
స్వే విమే వార్ధముత్తమిం । ఇహో యోగాగ్నిహోదేవా దాస్యంతే యజ్ఞ
భావితాః । తైర్వర్తాన సదా దైభ్యో యోభుం క్షేప్తై నపవనః । యజ్ఞశిష్టాశి
నస్సంతో ముచ్యంతే నగ్నకిప్తైః । బుంజతే తే త్వఘంపాపాయై పచం
త్యాశ్చ కారణాత్ । యజ్ఞోపవీతే బహుయాచ్ఛ దేవతే ధేనవో గ్రానక రేణ
చాన్నం । తద్వైశ్వదేవాదిషుహస్తసాధ్యహూమేషు స ర్యేష్వపితండు
లాదీః । అగ్రమాసంమాధవీయబాధాయ సమిదం వచః । యస్య నిత్యానిలు
ప్రానితదైవాగంతు కానిచ బ్రువదస్థోపనస్వగ్నం గచ్ఛేత్తు పతితోహి నః । తస్మా
త్కందైః ఫలైర్ముచైర్ముఖనాధర సనవా । నిత్యం నిత్యాని కుర్వీత నతు నిత్యా
నిలాపయేదితి॥ ... .. *

—(*) భోజ్యపరాన్నాదివిచారః (*).—

భోజ్యపరాన్నంచ ద్వివిధం । నివాసపరాన్నం ప్రవాసపరాన్నమితి ।
పరాన్నేన వైశ్వదేవనిషేధాత్ । ఏతచ్ఛపరాన్న భోజనం కాదాచిలం
నైమిత్తికంచ । నివాసపరాన్నభిక్షణం యదా ఉపవసతి పరాన్నం వాభు
క్రతదా వైశ్వదేవార్థం పుథక్పాకం కృత్వా లైవైవ వైశ్వదేవాదికం కృత్వా
ఉపవసేత్ । పరాన్నభోజనార్థం వాగచ్ఛేత్ । ఇతి పృథ్వికారోక్తిః॥ కవి
త్పరాన్నైవాపి వైశ్వదేవమిచ్ఛంతి । అన్నస్యామి వాత్యక్తేనాన్నేన వైశ్వ
దేవాదికం కుర్యాదితి తదయుక్తం । త్యక్తిస్యాన్నస్య భోజనార్థత్వేన తద్దినే
స్యాన్నైసకృహేదైశ్వదేవాదికం కృత్వా పరాన్నభోజనార్థం గచ్ఛేదిత్యు
క్తం యుక్తంచైతత్ । దేవతోద్దేశేన స్వగ్రవ్యత్యాగోయాగ ఇతి లక్షణాత్ -
పరాన్నం చ పిత్రాదివ్యతిరిక్తాన్నం । పిత్రోరన్నం గురోరన్నం జ్ఞాతశ్వశురమౌ
రపి । భ్రాతృమాతృలయోరన్నం పరాన్నం సదా చ నైవ చ నాత్ । తేన వై

శ్వదెవస్యాత్మ సంసారాగార్థత్వాత్పత్రాగ్రీవాం ప్రత్యేకమారంభస్యావ
శ్యకత్యేపిఅరంభానంతరం నిత్యంపితాదిభిరైశ్వర్యదేవేకృతేస్వయంజలా
దిభిరైశ్వర్యదేవనిర్వర్త్యశిష్టాన్నభక్షణం నిర్వదాకర్తవ్యమేవేతనకించి
ద్బాధకః॥ తేపిప్రవాసేనాకికాగ్నౌవైశ్వర్యదేవంకుర్యః॥ ... .. *

—(*)సృవాసపరాన్నభక్షణమ్.(*)—

ప్రవాసేపిత్రాగ్రీవాంత్యగ్రీవాయ పరాన్నభాజనప్రసక్తౌపూర్వవదే
వజలాదిభిస్సవైశ్వర్యదేవం నిర్వర్తయజ్ఞశేషోభాక్తవ్యః । ఏతద్భవ
సార్వధికం॥ స్వాన్నభాజనప్రసక్తౌతాకికాగ్నౌవైశ్వర్యదేవంకుర్యాదేవ॥ ఏతే
నస్వయంతైశ్వర్యదేవాదికంకృత్యాపిసర్వదాపరాన్నభాజనకరణే పరపాకర
తత్వంభవతి । పరాన్నభాజనంపరిత్యజ్యైశ్వర్యదేవాదికమకృత్యానియమే
నస్వాన్నభాజనేపి పరపాకనివృత్తత్వంభవత్యేవ॥ ఏవమేవనివాసేపిగమ
తిక్రమ్యతాకికాగ్నౌవైశ్వర్యదేవాదికంకృత్యానియమేనస్వాన్నభాజనేపివృ
ధాపాకత్వంభవత్యేవ । స్వయంమపరిత్యాగేతులిపవత్వంభవతి । ఏతే
షాంలక్షణానిపరాశరణదాజహర॥ గృహీత్వాగ్నిం సమారోప్య పంచయ
జ్ఞాన్ననిర్వపేత్ । పరపాకనివృత్తో సామునిభిః పరికీర్తితః॥ పంచయజ్ఞాన్
త్స్వయంకృత్యాపరాన్నైవోపజీవతి । సతతంపాత్రితరుణాయ పరపాకర
తప్తుః॥ గృహస్థధర్మోయోవిప్రీదదాతిపరివర్జితః॥ ఋషిభిర్ధర్మతత్వజ్ఞైర
పచఃపరికీర్తితః॥ శాతాతపబృహస్పతీ యోగ్యహీత్వావివాహాగ్నిం గృహస్థ
ఇతిమన్యతే । అన్నంతస్యనభోక్తవ్యంవృథాపాశోహిసన్మృతఇతి॥...*

—(*)పరపాకరతాదీనాంపాత్రియచ్ఛిత్తం.(*)—

పరాశరః॥ పరపాకనివృత్తస్య పరపాకరతస్యచ॥ అపచస్యచభుక్త్వాన్నం
ద్విజశ్చాచంద్రాయణంచరేత్ ॥ శాతాతపబృహస్పతీ । వృధాపాకస్యభు
క్త్వాన్నంప్రాయశ్శిత్తంచరేద్విజః । పాత్రిణాయామంత్రీరభ్యస్యస్మృతం
ప్రాశ్యవిశుద్ధ్యతీతి॥.....*

—(*)అథసగంస్మష్టాద్యన్నవైశ్వర్యదేవనిషేధః.(*)—

ఏవమేవసగంస్మష్టాన్నాదికమపివైశ్వర్యదేవేషిధ్ధంసగంస్మష్టముభయో
రైకభాండపక్వంతస్వైశ్వర్యదేవంకుర్యాత్ ॥ దర్పిజలభాండభేదాత్పాకభే

౧౬॥ ఆశ్వలాయనః । మాతృనెమృణ్మయపాత్రైదేవానాంతామృభాజనైః ।
 స్వయమేవపచేదన్నం యద్యాశోత్రియభార్యయా । స్వయమితపుత్రా
 దీనామపలక్షణం । పుత్రైణాప్రియశిష్యేణభార్యయావామనోజ్ఞయా । య
 ద్యాశోత్రియవిప్రేణ పితృమాతృస్వబాంధవైః ॥ పాచయిత్వాపవిత్రా
 న్నం దేవాదిభ్యోవివేదయేత్ । తన్నివేదితశేషేణ స్వాన్పాశాంప్రసక్తయై
 త్సుగీరితి । తర్పయైత్తప్తింగమయేత్ । స్వయమపితన్నివేదితాన్నశేషమే
 వాశ్మీయాదిత్యగ్గః । యజ్ఞశిష్టాశినస్సంతో ముచ్యంతేసర్వకీర్తిమైః । భుంజతే
 తైత్వసుంపాసాయేపచంత్యాత్మకారణాత్ ॥ ఇతిభగవద్వచనాత్ ॥ మో
 ఘుమన్నంవిందతే అప్రచేతాఇతిశ్రుతేశ్చ । అహవిష్యంమాషాది । అయజ్ఞి
 యావై మాషావరకకోద్రవాఇతిశ్రుతేశ్చ । అథసాయంప్రాతఃసిద్ధస్యహవి
 ప్యస్యజుహుయాదిత్యగృహ్యకారవచనం । అస్సార్థః । సిద్ధంపక్షంతేనాప
 త్వానాంతండులాదీనాంనివృత్తిః । హవిష్యంప్రీహిప్రియంగు యవగోధూ
 మశ్యామాకాద్యన్నం । తేనాహవిష్యమాషవరకకోద్రవయావనాథాదీనాం
 నివృత్తిః । ఆరనాశంయావనాథాన్నం గ్రాహ్యమితికేచిత్ । అయంముఖ్య
 పక్షః । ముఖ్యాసంభవేస్తుతికారోక్తగౌణపక్షోపి గ్రాహ్యః । తేనసిద్ధాన్నా
 సంభవే అసిద్ధతండులాదిభిరపివైశ్వదేవంకుర్యాదితి । అన్ననవైవైశ్వదేవం
 తండుతేనజతేనవా । అథవామంత్రతఃకుర్యా ద్వైశ్వదేవశ్చతుర్విధః । అన్య
 త్రాపి । శాకంవాయదివాపత్రం మూలంవాపత్యుతజ్జలమితి । శాకమితిభ
 త్యైశాకంవ్యవస్థితం । ప్రకరణాదేవంహవిష్యాసంభవే అహవిష్యమపిజు
 హుయాత్ ॥ యదశ్చాతితజ్జుహుయాదితి । శంఖస్తరణాత్ । రామాయ
 నే । హింగుదైర్బదరైవిల్వై రామస్తగ్వయతేపితౄణామ్ । యదన్నంపురు
 షోలోకేతదన్నాస్తస్యదేవతాః । అహవిష్యహుమేవిశేషాపాశితేనో
 క్తః । యద్యహవిష్యంజుహుయాదుదీచీన ముష్ణంభస్మాపోహ్యా తత్రాజు
 హుయాన్ధుతమహుతంభవతీతి । ఆహ్నికధర్మసారేవిశ్వామిత్రః । తండులో
 దక సంయుక్తం పాకంకుర్యాద్ద్విశేషతః । తప్తోదకస్యతత్ప్రద్యేతండులాన్న
 తుపాచయేత్ । తప్తోదకస్యమధ్యేతుతండులాపాచయేద్దధి । తదన్నంగుర

శంఖేయంత్యుంగోమాంసభక్షణేరితి॥ అగ్రత్రారలవణపరాన్నసగ్ంస్సప్త
స్యచ హు — మంపరికక్షత ఇతిసూత్రంప్రమాణ ॥ అత్రసూత్రేత్రారల
వణాపరాన్నమితిపాతాంతరం ఏతచ్ఛవైశ్వదేవాదిక మాపాసనాగ్న
వేవకుర్వీత తథాచమనుః । వైవాహికాగ్నో కుర్వీతగృహ్యకర్మయథా
విధి । పంచయజ్ఞవిధానంచపక్షింశాన్వాహికీంగృహీ । పంక్తిలక్షణంస్త్రు
త్యంతరేక్షం॥ .....*

—(*)వైశ్వదేవారంభవిచారః (*)—

వైశ్వదేవారంభస్తుప్రథమపూర్ణిమాయామేవకర్తవ్యః । ఏవవత్తడో
ర్ధ్వమితిగృహ్య సూత్రేపాక్షణిస్థాలీపాకంవిధాయత వైశ్వదేవర్వణిప్రియ
భోజనాదివిశేషవిధానార్థం పాణిగ్రహణాదధీత్యాద్యారభ్యశోభూతే
స్థాలీపాకస్తస్యోపచారః పార్వతేనవ్యాఖ్యాత ఇత్యసువాదంకృత్వా ప్రియ
భోజనాపేక్షిత పాకసిద్ధ్యర్థమగ్నిప్రేష్టాపనముదధానాయతనాదికంచ
విధాయమైధునప్రసంగ ప్రాప్తదైనందినమైధున శుద్ధ్యాదికం ఆర్యాఃప్ర
యతావైశ్వదేవఇతి వైశ్వదేవపాకపూర్వకం వైశ్వదేవవిధానాత్ । అన్య
థాసూత్రేవైయథ్యాపత్తిః । తథాహి । కాలయోర్భోజనమతృప్తిశాచ్చన్న
స్యేతి కాలయోరేవభోజనమేవెతినియమాత్ కాలాంతరస్యప్రియభోజ
నస్యచ నివృత్తైరసిద్ధత్వేన పర్వణిప్రియభోజనస్యవిహితత్వేన తదాక్షిప్త
పాకస్యవిషయత్వానంగీకారేచ నాత్మార్థమభిరూపమన్నం పాచయెడితిని
షేధసూత్రస్య నిర్విషయత్వేన వైయథ్యాపత్తిః । తద్భయాత్ ప్రియ
భోజనవిధ్యాక్షిప్తపాకస్య విషయత్వాంగీకారే ప్రియభోజన విధివైయ
థ్యాపత్తిః । ద్వాదశాహదీక్షా విధానస్యాన్యధాప్యవపత్తిః । అతపవ
గృహప్రవేశహు — మాద్యా పార్ణమాస్యాదిరిష్యతే । తస్యాంతమార
భేతేతివృత్తికారణ భాషితమిత్యభియుక్తోక్తీస్సంగచ్ఛతే । ఆరభేతేత్యన
సస్థాలీపాకోవగమ్యతఇతికైశ్చిదుచ్యతే । తదవ్యసమంజసం । మాసిశ్రాద్ధా
దౌవ్యభిచారాత్ । పితృభిన్నత్వేనతీహితోస్తువిశేషణత్వే సోపాధి
కత్వాపత్తిః । వైశ్వదేవస్థాలీపాకపూర్వకోనభవతి । గృహపాకహు — మ
విధానాత్ । మాసిశ్రాద్ధవత్ । ఇతినత్రపితృశ్చహేతుప్రకరణంచస్థా
లీపాకవిధాయకంచభవతి । విధాయకత్వేనాభిమతవైశ్వదేవే విశ్వదేవా

ఇతి సూత్రశ్చైశ్వదేవశబ్దస్యస్థానీపాకవాచకత్వాసంభవాత్ ప్రకరణం
 తువిద్యమానార్థసంకోచకం నా విద్యమానార్థకల్పకం । వైశ్వదేవశబ్దస్యశు
 వైశ్వదేవతత్థానీపాకద్వయవాచకత్వేనసంభవతినతిస్థానీపాకప్రకరణంవై
 శ్వదేవరూపార్థం సంకోచ్యతత్థానీపాకరూపార్థంబ్రూయాత్ । స్థానీపాక
 రూపార్థస్తువైశ్వదేవశబ్దస్యకుతాప్రిసినన్యప్తః । కించిత్థానీపాకప్రకరణమపి
 సార్వజేనాతోన్యాయీత్యుక్తమన్త్రాత్పాత్రికేవసమాప్తం । తత్ప్రభృతికల్పా
 తిదేశప్రాప్తదేవతాద్వయస్యయథోపదేశదేవతానాంచక్రమణికావిధానా
 త్ । అతపనావికృతమాతీర్థమిత్యపితత్ప్రకరణేక్షుక్తం । విధాయకవచనం
 తుశశవిషాణప్రియమేవేతిదిక్ । యస్తువివాహకాలేచవిభాగకాలే సీమం
 తకాలేచసపిండకాలే । పిత్రోర్మృతాహేన్యశుభేదినేనాపార్థంభణం
 ప్రాకమికంవిధిష్ఠః । ఇతితదాశ్వలాయనవిషయమితి నకించిద్భాధకమస్తి॥
 తత్తైశ్వదేవవిశేషప్రకరణేఅస్మాభిరుక్తం॥

*

—(*)పితృభూతబల్యధరణః(*)—

భూతయజ్ఞాన్న శేషేణపితృయజ్ఞం సమాచరేత్ । పితృయజ్ఞా
 హుతిం భూతయజ్ఞస్యాహుతినాసహ॥ ఉద్ధృత్యప్రక్షిపే చ్ఛుద్ధభూమకా
 నాగ్నో వినిక్షిపేత్ । ఆశ్వలాయనవిషయమేతత్ ॥ యోజుష్యమయేతు
 గృహ్యురత్నాకరేణోక్తం । పితృభూత బలీచాగ్నోప్రక్షిపేద్వాజుషస్సకృ
 దితి॥ సూత్రార్థసంగ్రహకారః । ఔపాసనేవచనేనావ్యవస్థితో ఽల్పఉ
 క్తోత్రనతుల్యకల్పః - సర్వాహితాగ్నిర్విభురోపి లౌకికేవహ్నోచకుర్వీత
 హివైశ్వదేవికం॥

*

—(*)వైశ్వదేవబల్యధరణాదివిశేషః(*)—

వైశ్వదేవబలీనాంతునదోహోదర్యనేక్వచిత్ । స్వయముద్ధరణేదో
 షస్తస్మాదనైస్త్రికారయేత్॥ అసుద్ధృత్యబలీనశ్చప్రాణయామాణ
 షడాచరేత్ । స్వయముద్ధరణేచేత్తుప్రాజాపత్యంసమాచరేత్ ॥ నిశ్యప్య
 ర్వాఘంబలీదద్యానైవపాత్రాంతరేక్వచిత్ । ఉద్ధృత్యగోగ్నివిపాశ్శు
 షిపేదోపరిసమ్మనాం॥ విజ్ఞానేశ్వరే । వైశ్వదేవనిమిత్తంవైపత్నాసా
 ర్థంబలీనహరేత్ । తథావైశ్వపచాదిభ్యస్తతైవాన్నంవిసర్జయేత్॥...*

—(*)ఏకకాలవైశ్వదేవద్యయనిషేధః (*)—

ఏకకాలవైశ్వదేవద్యయనిషేధః పటార్కచంద్రికాయాం గౌతమః ।
 సాయం ప్రాతర్వైశ్వదేవకర్తవ్యో బలికర్తృచ । మహతః పంచయజ్ఞాంస్తు
 దివైవేత్యాహ గౌతమః ॥ వ్యాసోపి । సాయం ప్రాతర్వైశ్వదేవకర్తవ్యో
 బలికర్తృచ । అనశ్చ తాపినతతమన్యగాకిల్బిషీభవేత్ ॥ కిల్బిషంపాపం । ఇనం
 వైశ్వదేవద్యయం చ త్సాయం హైవారభ్యవ్యం । చంద్రికాయాం । యస్స ఘో
 ర్యశ్శుచిస్సాన్నతోవిధినాచమ్యవాగ్యతః । ఉపవిశ్య సమిధైశ్చైశ్వదేవంస
 మాచరేత్ ॥ ఆరంభః ప్రథమప్రయోగః । ఆరంభాదూర్ధ్వం ప్రవాసేపత్నీర
 హితోపి వైశ్వదేవంకుర్యాత్ । గృహ్యపరిశిష్టే । ప్రోషితోప్యాశ్చ సంత్రాంకు
 ర్యాదేవావిచారయన్ । స్వగృహాభ్యాక్తవిధానైశ్చైశ్వదేవంసమాహిత
 ఇతి ॥ ప్రోషితః । ప్రవాసితః । ధార్యాగ్నివిముక్తైశ్చైశ్వదేవం ప్రవాసః । గృ
 హ్యకారికాకారః । గృహస్థో వైశ్వదేవాభ్యం కర్తృపారభతే దివా తంత్రం
 నాస్త్యత్ర భగవద్వృత్తికారవచోయథా ॥ దివా గ్రహణైశ్చైశ్వదేవస్య పృ
 థమారంభః । ఔపాసనవన్నసాయమారంభఇత్యర్థః । తంత్రం నామ ఏకకాలే
 ఔపాసనవద్యైశ్వదేవద్యయం కర్తవ్యమిత్యర్థః । తథాచ గౌతమః । ఔ
 పాసనమశక్తశ్చైత్యమస్యం వాపికారయేత్ । నావద్యపి సమాసోస్తి వైశ్వదే
 వస్య కర్తృణః ॥ నోత్కర్షోవాపకపోవాకర్మణాం నాదృతఇతి అస్య
 ధః । ఔపాసనం వైశ్వదేవంచ కాలద్వయేపి సాయం కాలే ప్రాతః కాలేచ
 పృథక్పృథక్కుర్యాత్ । కాలద్వయేప్యేపాసనం పృథక్పృథక్ కర్తవ్యం ।
 అశక్తశ్చైత్యమస్యం సమాససాధ్యం । సమాసస్సంక్షేపః । మేళనమితియా
 వత్ । ఆపద్యపి ఆపత్యా లేపి వైశ్వదేవకర్తృణః ఔపాసనవన్న సమాసోస్తి ।
 తథావచనాభావాత్ । అత్ర శ్చిద్వదతి । వైశ్వదేవద్యయం కాలే పృథక్పృ
 థక్ కర్తుమశక్తశ్చైత్యాయం వైశ్వదేవమపకృప్య ప్రాతర్వైశ్వదేవాంతేక
 కర్తవ్యం । ప్రాతర్వైశ్వదేవమత్యుత్కృప్య సాయం వైశ్వదేవాంతేకకర్తవ్యమి
 తితదయుక్తం । ఉత్కృష్టావకృప్య వా వైశ్వదేవం కర్తవ్యమితి వచనాభా
 వాత్ । వచనాభావేపి యత్కీయతే తద్వ్యర్థమేవ తథాచ కర్తృసాన్ని

ప్రాయశ్చతం ద్దయతిగించిత్ జ్ఞానవజ్జితం। క్రీ డాక ర్మైవ బాలానాం తత్స
 న్నంస్యాన్నిరధాకం । అత్రవృత్తికారణోక్తిమిదమమూలమేవేతి నాంగీక
 రణీయమితి తథాసర్వేషు దేశేషు శిష్టాచారాదర్శనాత్ । యత్ర హి ధర్మసం
 దేహే అభయదిత్యేక్తివిచిత్సావా పృత్యవిచిత్సావాస్యాదితి శిష్యాను
 శాసనైన నిర్ణీతవ్యత్వాత్ । తస్మాదైశ్వర్యదేవద్యయం యుగపతగ్రవ్యమి
 త్యసంగతం । సాయం ప్రాతఃవైశ్వదేవయోః పుణకృష్ణకర్కరణాశక్తౌ ప్రా
 తర్వైశ్వదేవంకుర్యాత్ । అనుష్ఠానైతస్యైవముఖ్యత్వాత్ । సాయంవైశ్వ
 దేవస్యజఘన్యత్వాత్ । ముఖ్యజఘన్యయోన్మ్యైవలవదిన్యాయాత్ । అశ
 క్తస్యసాయంవైశ్వదేవస్యలోపః తథాచ । ముఖ్యైలుక్తైజఘన్యస్యనానుష్ఠా
 నంప్రవర్తతే । తథాముఖ్యనుష్ఠాయజఘన్యమనుత్పతీతి॥.....*

కచిత్తువిధురవైశ్వదేవదేవయజ్ఞలోపః । వైదికాగ్నౌదేవయజ్ఞవిధా
 నాత్ । జీవపితృకస్యపితృయజ్ఞలోపః తదుక్తంగృహ్యదీపికాయాం । నజీవపి
 తృకఃకుర్యాన్పితృయజ్ఞంతుకేవలం । వైశ్వదేవైత్యబలింకుర్యాదేవావిచా
 రయన్ । స్మృత్యంతరే । జీవతాతఃపితృయజ్ఞంచేవయజ్ఞంత్యనగ్నికః । నకుర్వీ
 తేతరాన్యజ్ఞాన్కుర్వీతవిధిపూర్వకమితి॥... ..*

—(*) అథహూష్యాండాః (*)—

అథహూష్యాండుమంత్రాః । ఏవంగుణవిశేషణశిష్టాయాం శుగతిభౌ
 భృణహత్యాయా ఆర్వాచియావంతి ఏనాంసిమయిసంభవంతితావ
 రామేనసాంవిముక్త్యసం హూష్యాండా హూష్యామి ॥ చరుగ్గ్త్రపయ
 త్వా॥ అగ్నేరుపసమాధానాద్యాభిభాగాంతే పక్వాజ్జు హూతిః ఓంభూ
 ర్భువస్సువః తస్యపితృర్వరణ్యం... ప్రచోదయాత్స్వహా॥ సవిత్రఇదం ఆజ్యే
 నః । భూస్సాస్వహా॥ అగ్నయఇదం । భువస్సాస్వహా॥ వాయవఇదం । సువస్సాస్వ
 హా॥ సూర్యాయేదం । భూభువస్సువస్సాస్వహా॥ ప్రజాపతయఇదం । యద్యైవా
 దేవహూషం దేవాసశ్చకృమావయం । అదిత్యాస్తస్మాన్మాముంచత ర్తస్యరైసమా
 మితస్సాస్వహా॥ దేవేభ్య ఆదిత్యేభ్య ఇదం । దేవాజీవనకామ్యాయద్వాచాస్మ
 తమూదిమః । తస్మాన్న ఇహముంచతవిశ్వదేవాస్సుజోషసస్సాస్వహా॥ దేవేభ్య

ఇదంబు తెనద్యావాపుధివీటు తెనత్వగ్ సంరస్వతీ కృతాన్నఃపాహ్యేనసో
యత్త్రించాన్యతమూదిమస్వాహా॥ ద్యావాపుధివీభ్యాగ్ సంరస్వత్యాఇదం
ఇంద్రాగ్నిమిత్రావరుశౌసోమోధాతాబృహస్పతిః॥ తేనోముంచంత్వేనసో
యదన్యకృతమూదిమస్వాహా॥ ఇంద్రాగ్నిభ్యాంమిత్రా వరుణాభ్యాగ్ సంసో
మాయథాత్రైబృహస్పతయఇదం॥ సజాతశగ్ సంసామతజామిశగ్ సంసాజ్ఞాన్య
యసశ్శగ్ సంసామతవాకనీయసః॥ అనాధ్యస్తందెవకృతంయదెనస్తస్మాత్వమ
స్మాజ్ఞాతవేదోముముగ్ధిస్వాహా॥ అగ్నయేజాతవేదసఇదం॥ యద్యాచాయన్య
ససాబాహుభ్యామూరుభ్యామప్తివద్భ్యాగ్ శిశ్నేర్వదన్యతంచకృమావ
యం॥ అగ్నిర్వాతస్మాదెనసః ప్రమంచతుచకృమయాని చుష్కృతాస్వా
హా॥ అగ్నయఇదం॥ యెనత్రితోఅగ్ణవాన్నిభభూవయేన సూర్యంతమసో
నిన్యమోచాయెనంద్రోవిశ్వాఅజహదరాతీస్తేనాహం జ్యోతిషాజ్యోతిరాన
శానఅక్షిస్వాహా॥ అగ్నయేజ్యోతిశ్చతఇదం॥ యతుగ్నీదమప్రతీక్షంమయే
హయేనయమస్యనిధినాచరామి॥ ఏతత్తదగ్నే అన్యణోభవామిజీవన్నైవప్ర
తితత్తేదధామిస్వాహా॥ అగ్నయఇదం॥ (యన్మయిమాతాయదాపిపెషయదం
తరిక్షం యదాశసాత్రిక్రామామిన్) తే దేవాదివిజాతామదాప ఇమంమే
వరుగతత్వాయామిత్వంనో అగ్నేసత్వంనో అగ్నేత్వమగ్నేఅయాసి) య
న్మయిమాతా గభేనసతివశచ్చకారయత్ప్రతా॥ అగ్నిర్వాతస్మాదెనసః॥ గా
హాపత్యః ప్రమంచతుచురితాయానిచ కృమకరోతుమామనెనస్త్ స్వా
హా॥ అగ్నయే గార్హపత్యామైదం॥ యదాపిపెషమాతరం పితరంపుత్రఃప్ర
ముదితోధయత్॥ అహిగ్ంసితాపితరోమయాతత్ తదగ్నే అన్యణోభవామి
స్వాహా॥ అగ్నయఇదం॥ యదంతరిక్షంపుధివీముతద్యాంయన్తాతరంపితరం
వాజిహిగ్ంసిమ॥ అగ్నిర్వాతస్మాదెనసో గార్హపత్యః ప్రమంచతుచురితా
యానిచకృమకరోతుమామనెనస్త్ స్వాహా॥ అగ్నయే గార్హపత్యామైదం॥ య
దాశసానిశసాయత్పరాశసా॥ యదెనశ్చకృమానూతనంయత్పురాణం॥
అగ్నిర్వా...స్త్ స్వాహా॥ అగ్నయే గార్హపత్యామైదం॥ అత్రిక్రామా
మిచురితం యదెనఃజహామిరిప్రంపరమేనధస్థే॥ యత్రయంతిసుకృతోనా

పిమమృతస్తమారోహమిసుకృతాన్నులోకస్త్వస్వాహా॥ సుకృతాంసులో
కాయేదం । త్రితేదెవాఅమృజైతదేనఃప్రిత ఏతన్నసుమ్యేషుమామృజైత
తోమాయదికించదాన శెఅగ్నిర్కాతస్మా... సస్త్వస్వాహా॥ అగ్నయేగార్హ
పత్యాయేదం । దిపిజాతాలఘ్నజాతాఃయాజాతా ఓపధీభ్యః । అథోయాఅ
గ్నిజాఅపస్తానశ్శుంధంతుశుంధనీస్సాస్వాహా॥ అన్యశ్శుంధనీభ్యఇదం । యదా
సోనక్తంచరితంచరామ । యద్వాదివానూతనంయత్పురాణం । హిరణ్యవ
ణ్ణాస్తతఉత్పసీతనస్వాహా॥ అద్యోహిరణ్యవణ్ణాభ్యఇదం । ఇమంమేవ
రుణ... చ కెస్వాహా॥ వరుణాయేదం । తత్త్వాయామి... మోషీస్సాస్వాహా॥
వరుణాయేదం । త్వంనోఅగ్నే... ధ్యత్తత్స్వాహా॥ అగ్నీవరుణాభ్యామిదం ।
సత్వంనోఅగ్నే... ఏధిస్వాహా॥ అగ్నీవరుణాభ్యామిదం । త్వమగ్నేఅయా
స్యయా... భేషజస్త్వస్వాహా॥ అయసెగ్నయిఇదం । యదదీప్యంస్థగమహం
బధూవాదిత్యన్వా సంజగరజనైభ్యః । అగ్నిర్కాతస్మాదింద్రశ్చసంవిదానౌ
ప్రముంచతాగ్ స్వాహా॥ అగ్నింద్రాభ్యామిదం । యధస్తాభ్యాంచ కరకిల్బి
ష్యాత్రాణాం వగ్నుముపజిహ్నుమానః । ఉగ్రంపశ్యాచరాష్ట్రభృచ్చ
తా గృభురసావసుదత్తామృణానిస్వాహా॥ ఉగ్రంపశ్యారాష్ట్రభృద్భ్యామి
దం । ఉగ్రంపశ్యేరాష్ట్రభృత్కిల్బిషాణి యదక్షవృక్షమను దక్షమేత
త్ । నెన్నఱుణాన్యణవ ఇత్యమావో యమస్యలోకేఅధిరజ్జురాశుస్వా
హా॥ ఉగ్రంపశ్యారాష్ట్రభృద్భ్యామిదం (అవతేహేడ ఉదుత్తమమిమం
మే వరుణతత్త్వాయామిత్వంనోఅగ్నే సత్వంనోఅగ్నే) అవతేహేడోవ
రుణనమోభిరవ యజ్ఞేభిరమహేహవిక్లిః । తుయన్నస్తభ్యమనురవ్రచే
తోరాజస్తేనాగ్ంసినిశ్రధఃకృతానిస్వాహా॥ వరుణాయేదం । ఉదుత్త
మంవరుణపాశమస్తేతవాధమంపిమధ్యమగ్ శ్రీధాయఅథా... యమాదిత్య
ప్రతేతవానాగసో అదితయస్యామస్వాహా॥ వరుణాయేదం । ఇమంమే ..
చ కెస్వాహా॥ వరుణాయేదం । తత్త్వాయా... మోషీస్సాస్వాహా॥ వరుణాయే
దం । త్వంనోఅగ్నే... ప్రముముధ్యత్తత్స్వాహా॥ అగ్నీవరుణాభ్యామిదం ।
సత్వంనో... ఏధిస్వాహా॥ అగ్నీవరుణాభ్యామిదం । సుకుసుకోవికుసుకోని

ర్ ర్ ధోయశ్చనిస్వనః । తెఽన్యద్యత్తుమనాగసోదూరాద్దూరమచీచతగ్
 స్వాహా॥ సంసుకవికుసుకగ్ ర్ ధనిస్వనెభ్యభ్యగం నిర్యత్తుమచీచతె కృ
 ర్వాంసిర్ ర్ తంచ । తెనయోఽన్యత్సమృచ్ఛాజైతమన్యైస్సనువామసిస్వాహా॥
 నిర్యత్తుయెదం । చుశ్మగ్ంసానుశగ్ంసాభ్యాంఘణేనానుఘణేనచ । తెనా
 న్యోఽన్యత్సమృచ్ఛాజైతమన్యైస్సనువామసిస్వాహా॥ చుశ్మగ్ంసానుశగ్ం
 సఘణానుఘణేభ్యభ్యదం । సంవర్చసాపయసా సంతనూభిరగన్తహి మనసా
 సగ్ంశివెన । త్వష్టానోఅత్రపిదధాతురాఽయోనుమాన్త్రతన్యోఽయద్విరిప్తగ్
 స్వాహా॥ త్వష్టగ్భదం । ఆయుఃప్తైవిశ్వతోదధదయమగ్నిర్వరేణ్యః । పునస్తై
 ప్రాణ ఆయుతీపరాయత్తుగ్ంసువామి తెస్వాహా ॥ ఆయుషేగ్నయభ్యదం ।
 ఆయుడాఽఅగ్నేహవిషాజుషాణోఘృతప్రతీకోఘృతయోనిరెధి । ఘృతం
 పీత్యామఘచారుగన్యంపి తెవపుత్రమభిరక్షతాదివగ్ స్వాహా॥ ఆయుర్లైగ్న
 యభ్యదం । భమమగ్నఆయుషేవర్చసకృధిత్కమోజోవరుణసగ్ంశిశాధి ।
 మాతేవాస్తాఅదితేశర్తయచ్ఛవిశ్వేదేవాజరదష్టిర్యథాసత్స్వాహా॥ అగ్ని
 వరుణాదితివిశ్వేభ్యోదేవేభ్యభ్యదం । అగ్నీఆయాగ్ంషిపవన ఆసువోజఽ
 మిషంచనః । ఆరేబాధస్యమచ్ఛనాగ్ స్వాహా॥ అగ్నయేపవనభ్యదం । అగ్నే
 పవస్వస్వపా అన్యైవర్చస్సువీర్యం । దధద్రయంమయిపోషగ్ స్వాహా॥ అగ్న
 యేపవమానాయెదం । అగ్నిర్ ర్ పిఃపవమానః పాంచజన్యఃపురోహితః ।
 తమీమహేమహాగయగ్ స్వాహా ॥ అగ్నయేఋషయే పవమానాయపాంచ
 జన్యాయపురోహితాయెదం । అగ్నేజాతాన్ప్రణుదానస్సపత్నాః ప్రత్య
 జాతాన్జాతవేదోనుదస్వ । అన్యైదీదిహిసుమనా అహోడఽచ్ఛర్తా తెస్వా
 మత్రివరూధఉద్భాస్వాహా॥ అగ్నయభ్యదం । సహసాజాతాన్ప్రణుదానస్సప
 త్నాన్ప్రత్యజాతాన్జాతవేదోనుదస్వ । అధినోబూరిహ సుమనస్యమానోవ
 యగ్ స్వామప్రణుదానస్సపత్నాఽత్స్వాహా॥ అగ్నయభ్యదం । అగ్నేయోనో
 భితోజనోవృకోవారోజిఘాగ్ంసతి । తాగ్ స్త్వంవృత్రహంజహివస్వత్సభ్య
 మాభరస్వాహా॥ అగ్నయేవృత్సఘృభ్యదం । అగ్నేయోనోభిదాసతినమానో

యశ్చనిష్ఠః । తవయగ్ సమిధంకృత్వాతుభ్యమగ్నైపిదధ్యసిస్వాహా ॥
 గ్నయశ్చదం । యోనశ్చపాదశపతోయశ్చనశ్చపతశ్చపాత్ । ఉపాశ్చతస్మై
 నిముక్చసర్వంపాపగ్ం సమూహతాగ్ స్వాహా । ఉపానిముగ్ధ్యశ్చదం ।
 యోనస్ససతో యోరణోమర్తోభిదాసతిదేవాః । ఇన్ద్రస్యేనప్రత్యాయతో
 మాతస్యోచ్చైషికించనస్వాహా ॥ దేవేభ్యశ్చదం । యోమాంద్యేష్టిజాతవే
 దోయంచాహంద్యేష్టియశ్చమాం । సర్వాగ్ స్తానగ్నైసం దహయాగ్ శ్చ
 హంద్యేష్టియేవమాగ్ స్వాహా ॥ అగ్నయజాతవేదసశ్చదం । యోఅప్తభ్య
 మరాతీయాద్యశ్చనోద్వేషతేజనః । నిందాద్యో అస్మాకదిప్సాచ్చసర్వా
 గ్ స్తాన్తవ్యమాకురుస్వాహా ॥ అగ్నయశ్చదం । సగ్ంశితంమేబ్రహ్మసగ్ంశి
 తంవీర్యాబలం । సగ్ంశితంక్షత్రంమేజిష్ణయస్యాహమప్తిపురోహితస్వా
 హా ॥ బ్రహ్మక్షత్రాభ్యామిదం । ఉదేహంబాహూఅతిరముద్వరోచ్చి అఘోబ
 లం । క్షిణోమిబ్రహ్మణామిత్రానున్నయామిస్వాంలహగ్ స్వాహా ॥ బ్రహ్మ
 ణశ్చదం । పునర్మనఃపునరాయుర్మత గాత్పునశ్చక్షుః పునశ్శ్రోత్రంమతగా
 త్పునఃప్రాణఃపునరాకూతంమతగాత్పునశ్చిత్తంపునరాధీతంమతగాత్ । వై
 శ్వానరోమేదబ్ధస్తనూపాలవబాధతాందురితానివిశ్వాస్వాహా ॥ వై శ్వాన
 రాయాదభ్రాయతనూపశ్చదం । స్రువేణాహుః—మః । సగ్ంహేవ్యాఘ్రోఉత
 యాపుదాకౌత్విషిరగ్నో బ్రాహ్మణేనూర్జేయా । ఇంద్రంయా దేవీ భ
 గాజజానసానఆగ్ వచసాసంవిదానాస్వాహా ॥ ఇంద్రజనవైద్యదేవ్యా
 శ్చదం । యారాజన్యేమందుభావాయతా యామశ్చస్యక్రంద్యై పురుషస్య
 మాయా । ఇంద్రంయా...దానాస్వాహా ॥ ఇంద్రజనవైద్యదేవ్యాశ్చదం ।
 యాహస్త్రినిద్యేపినీయా హిరణ్యేన్ద్విషిరశ్వేషుపురుషేషుగోషు । ఇంద్రం
 యాదేవీ...దానాస్వాహా ॥ ఇంద్రజనవైద్యదేవ్యాశ్చదం । రథేఆత్మమపు
 షభస్యవాజేవాతే పర్జన్యేవరుణస్యశుష్మే । ఇంద్రంయాదేవీసు...దానా
 స్వాహా ॥ ఇంద్రజనవైద్యదేవ్యాశ్చదం । అగ్నేభ్యావర్తిన్నభినలవర్తస్వాయు
 పావచసా । సన్యామేధయావ్రజయాధనెనస్వాహా ॥ అగ్నయేభ్యావర్తి
 నశ్చదం । అగ్నేఅంగిరశ్చతంతేసంతా వృతేస్సహసంత ఉపావృతః । తా

సాంపోవస్యపోషేణపునరోనప్తమాకృధి పునరోరయమాకృధిస్వాహా॥
 అగ్నయేంగిరసశ్చదం॥ పునయాజ్ఞాని...తస్సాహా॥ అగ్నయశ్చదం॥ సహ
 రయ్యా...విశ్వతస్పరిస్వాహా॥ అగ్నయశ్చదం॥ అథసమిత్వాణిరగ్నిముపతి
 స్థతే॥ అథోపస్థానం॥ వైశ్వానరాయప్రతివేదయామోయదీనృణాంసంగ
 రోదెవతాసు॥ సవతాస్సాశాస్ప్రముచన్వ॥ వెదసనోమంచాతుమరితా
 దవద్యాత్॥ వైశ్వానరఃపవయాన్నః పవిత్రైర్విశ్వసంగరమభిధావామ్యా
 శాం॥ అనాజానన్వనసా యాచమానోయదైన్రోఅవతత్సువామి॥ ఆమీ
 యేసుభగేదివిచృతౌనామతారకే॥ ప్రేహోమృతస్యయచ్ఛతామే తద్భస్
 కమోచనం॥ ఓజిహీర్వల్లోకాన్సృధిబాధాన్కంచాసిబద్ధకం॥ యోనెరి
 వప్రచ్యుతోగర్భస్సర్వాస్పృహోఅనుష్వ॥ సప్రజానః ప్రతికృష్ణీతవిద్వాన్సృ
 జాపతిః ప్రథమజాముతస్య॥ అస్మాభిర్దత్తంజరసః పరస్తాదభిన్నంతతుమ
 సుసంచరేమతతఃతంతుమన్వేకేఅనుసంచరంతియేమాంఃత్వంపితృమాయ
 సమత్॥ అబంధ్యేకేదదతః ప్రయచ్ఛాద్దాతుంచెచ్ఛక్నవాగ్ంసస్వర్గపమాం॥
 శరభేధామనుసగ్ంరభేధాగ్ంసమానంపంథామవధోఘృతేన॥ యద్వాం
 ప్రూర్తంపరివిష్టంయదగ్ంతత్తైగ్ంత్రాయేహజాయావతీసగ్ంరభేధాం॥ య
 వంతరిక్షంపునివీముతద్యాం యన్మాతరంపితరంవాజిహిగ్ంసిమ॥ అగ్నిర్వా
 కస్మాదెనసోగర్వాపత్యుక్తోనోనేషద్దురితాయానిచకృమ॥ భూమిర్మాతా
 పిత్వోజనిత్రంభాత్తాంతరిక్షమభిశస్తవనః॥ ద్యౌర్నఃపితాపితృయ్యాచ్ఛం
 నవాసిజామిమిత్వామావివిశ్సిలోకాత్॥ యత్రసుహార్దస్సకృతోమదంతే
 సహాయరోగంతన్వా అగ్ంస్వాయాం॥ అగ్లోణాంనైరహృతాస్వర్గేతత్ర
 సశ్యేమపితరంచపుత్రం॥ యదన్నమద్యస్సతేనదేవాహస్యన్నదాస్యన్ను
 కవాకరిష్యే॥ యదైవానాంచక్షుష్యాగ్ం అస్తియదెవకించప్రతిజగ్రాహ
 మగ్నిర్వాతస్మాదనృణంకృణోతు॥ యదన్నమద్విబహుథావిరూపం వాసో
 హరణ్యముతగామజామవిం॥ యదైవానాంచక్షుష్యాగ్ం అస్తియదెవకించ
 ప్రతి జగ్రాహమగ్నిర్వాతస్మాదనృణంకృణోతు॥ ఇత్యుపస్థాయ॥ యన్మయా
 మనసావాచాకృతమేనఃకదాచన॥ సర్వస్తాతస్మాదైత్థితోమోద్ధిత్వగ్ంహివేధ

యథాతక్సస్వాహా॥ సమిద్వయమగ్నోప్రహృత్యః అగ్నయశ్చదం॥ అవదాన
ధక్తే॥ అగ్నయేస్విష్టకృతస్వాహా॥ అగ్నయేస్విష్టకృతశ్చదం ఫలితాం సమి
ధమాధాయ బ్రహ్మణేవరందదాతి॥ తతస్సమిధమిత్తస్సన్నహనంచాగ్నోప్రహృ
త్యశయా దీక్షాజుహుయాత్॥ ఇత్యాదితంత్రస్సమాప్తః॥ కూశ్మాండసంగ్రహ
శ్లోకః॥ సాపిత్యాగ్నిముఖాం తేన్నహవనం యదైవాను వాకత్రయం॥ సిం
హేవ్యాసుదతురశ్చసకలాభ్యావతి॥ నీగాజ్యతః॥ హుతోద్దఙ్ముఖమువతి
స్తేతదృతవైశ్వానరేత్యాది సమిధమాధాయవరందదాత్యశతియేకుర్యాజ్ఞ
యాదీన్నవా॥... ..

—(*) అథ గణహారామమంత్రాః. (*)—

దర్భానారయమాణః పత్న్యసహప్రాణానాయవ్య॥ పవంసుణవి
శేషణవిశిష్టాయాం శుభతథౌ ధర్మపత్నీసమేతస్య అగ్ంహా ఆగపవో నివృత్య
ర్థం సకృత్పక్షమాశ్రిత్య సవనశ్రయంగణహారామానూరిష్యే॥ ఇతి సంకల్ప్య
ఉత్తరతోదర్భాన్నిరస్యాపడపస్పృశ్య॥ పునస్సంకల్ప్య అగ్ంహా... త్య
ర్థం పాత్రస్యావనికగణహారామానూరిష్యే॥ పత్న్యసహపాసనాగ్నో
చరుగ్ శ్రవయిత్వా ప్రాదీనముదీచీనం వోద్వాప్య ప్రక్షిప్తమభిఘర్యాగ్నిం
ధనాద్యాజ్యభాగాంతే॥ అగ్నేరుత్తరతస్సవనకుంభమాసాద్యప్రోక్షణాది
భిస్సగ్ స్పృత్య అద్భిస్సంపూర్య॥ ఫలపుష్పాదిభిరభ్యర్చ్య ప్రతిష్ఠాప్య అగ్ని
ముఖాంతే॥ ఆజ్యేనః ఓంభూభువస్సువః... యాత్స్వాహా॥ సమిత్రశ్చదం॥
ఘాస్వాహా॥ అగ్నయశ్చదం॥ భువస్వాహా॥ వాయవశ్చదం॥ సువ
స్వాహా॥ సూర్యాయేదం॥ భూభువస్సువస్వాహా॥ ప్రజాపత
యశ్చదం॥ అథచారవాః॥ అగ్నేనయసుపథారాయే అస్మాకవిశ్వానిదేవవ
యునానివిద్వాన్॥ యుయోధ్యస్తజ్జహురాణమేవో భూఽప్రాంతేనమ
ఉక్తిం విధేమస్వాహా॥ అగ్నయశ్చదం॥ ప్రవశ్శుక్రాయథానవే భరథ్వ
గ్ంహవ్యం మతించాగ్నయేసుపూతం॥ యోదై వ్యానిమాసుషాజనూగ్ వ్యం
తర్విశ్వానివిద్యనాజిగాతిస్వాహా॥ అగ్నయశ్చదం॥ అచ్ఛాగ్నిరోమతయో
దేవయంతీరగ్నియంతిద్రవిణంభిక్షమాణాః॥ సుసంధృశగ్ంసుప్రతీకగ్ స్వం

చగ్ం హవ్యనాహమరతిమానుషాణాన్ స్వాహా॥ అగ్నయశ్చదం । అగ్నే
 త్వహస్తద్యయోధ్యమీ వాఅనగ్ని త్రాఅభ్యమంతకృష్టిః । పునరష్టభ్యగ్ంసు
 వితాయదేవత్రాంవిశ్వేభిరజరేభిర్యజత్రస్వాహా ॥ అగ్నయశ్చదం । అగ్నే
 త్వంపారయానవ్యో అస్త్యాత్స్వస్తీభిరతిదుగ్ధాణివిశ్వా । పూశ్చపుశ్చీబ
 హులానడ్రీష్వభవాతో కాయతనయాయశంయోస్వాహా అగ్నయశ్చదం ।
 ప్రకారవోమనునావవ్య మానాదేవద్రీచీంనయథదేవయంతః । దక్షిణా
 వాడ్వాజినీ పాచ్యేతిహవిర్భరంత్యగ్నయేఘృతావీస్వాహా ॥ అగ్నయశ్చ
 దం । సహస్రశీర్షాపురుషస్సహస్రాతుస్సహస్రపాత్ । సభూమింవిశ్వతో
 వృత్వాత్యతిష్ఠద్దశాంసులగ్న్ స్వాహా ॥ పురుషాయనారాయణాయదం । పు
 రుషవవేదగ్ం సర్వంయద్యుతంయచ్ఛవ్యం । ఉతామృతత్వస్యేశానో
 యదన్నేనాతీరోహతిస్వాహా ॥ పురుషాయనారాయణాయదం । ఎతా
 వానస్యమహిమాతోజ్యాయగ్ శ్చపురుషః । పాద్యోస్యవిశ్వాభూతాని
 త్రిపాదస్యామృతందివిస్వాహా ॥ పురు...దం । త్రిపాదూర్ధ్వఉత్తురుషః
 పాదోస్యహోభవాత్పునః । తతోవిష్వజ్వ్యక్రామత్సానానశనెఅభిస్వా
 హా॥ పురు...దం । తస్మాద్విరాడజాయతవిరాజోఅధిపురుషః । సజాతోఅ
 యోచ్యతపశ్చాద్భూమిమథోపురస్వాహా ॥ పురుష...దం । యత్పురు
 షేణహవిషాదేవాయజ్ఞమతస్వత । వసంతోఅస్యాసీదాజ్యంగ్రీష్మశ్చద్వశ్శ
 ద్దవిస్వాహా ॥ పురు...దం । సప్తాస్యాసకపరిధయస్త్రీసప్తసమిధఃకృ
 తాః । దేవాయద్యజ్ఞంతన్వానాలబధ్నాపురుషంపశుగ్ స్వాహా ॥ పురు...
 ం । తంయజ్ఞంబర్హిషిప్రాక్షాపురుషంజాతమగ్రతః । తేనదేవాలయ
 ంతసాధ్యాయుషయశ్చయేస్వాహా ॥ పురుష...దం । తస్మాద్యజ్ఞాత్సర్వ
 గుతస్సంభృతంపుషదాజ్యం । పశూగ్స్తాగ్శ్చక్రేవాయవ్యానారణ్యా
 గ్రామ్యాశ్చయేస్వాహా ॥ పురు...దం । తస్మాద్యజ్ఞాత్సర్వహుతయవస్సా
 హునిజ్జిరే । ఛంధాగ్ంసిజజ్జిరేతస్మాద్యజస్తస్మాదజాయతస్వాహా ॥ పు
 రు...దం । తస్మాదశ్వాఅజాయంతఎకేవోభయాదతః । గావోహజ్జిరే
 స్తాతస్మాజ్జాతాలజావయస్వాహా ॥ పురుష...దం । యత్పురుషంవృధ

భుక్తా భావ్యకల్పయన్ । ముఖికిమస్యక్తా బాపనా కాపూరూపాదాపు
 ఛ్యైతేస్వాహా ॥ పురు...దం । బ్రాహ్మణోస్యముఖిమాసీద్బాపనారాజస్యః
 కృతః । ఊహతదస్యయైవైశ్యేపద్భ్యాన్ శూద్రోఅజాయతస్వాహా ॥
 పురు...దం । చంద్రమామనసోజాతశ్చక్షుర్సూర్యోఅజాయత । ముఖాదిం
 ద్రశ్చక్షుశ్చప్రాణాద్వాయురజాయతస్వాహా ॥ పురు...దం । నాభ్యా
 ఆసీదంతరికుగ్ంశీర్దోద్యాస్సమవర్తత । పద్భ్యాంభూమిదిశశశ్శోత్రాత్త
 ధాలోకాగ్ంఅకల్పయన్ తస్వాహా ॥ పురు...దం । వెదాహామేతంపురుషం
 మహాతేమాదిన్య వన్తంతమసస్తుపాదే । సర్వాణిరూపాణి వివిశ్యధీరో
 నామాని కృత్యాన్భివర్తయదాస్తైస్వాహా ॥ పురు...దం । ధాతాపురస్తా
 ద్యముదాజహర శక్రఃప్రవిద్వా న్రుదిశిశ్చశస్రః । తమేవంవిద్వానమృత
 ఇహభవతీనాన్యః పంథాయనాయవిద్యతేస్వాహా ॥ పురు...దం । య
 జ్ఞేనయజ్ఞమయజంతచేవాస్తాని ధర్మాణీప్రథమాన్యాసన్ । తేహనాకంమ
 హిమానస్సచంతేయత్రపూర్వేసాధ్యాస్సంతచేవాస్వాహా ॥ పురు...
 దం । అగ్నేర్మనైప్రథమస్యప్రచేతసోయం పాంచజన్యంబహవస్సమింధ
 తే । విశ్వస్యాంవిశ్విషిషివాగ్ం సమీమహేసమోముంచత్వగ్ం హస
 స్వాహా ॥ అగ్నేయోగ్ం హేమాముచత్వదం । యస్యేదంప్రాణంఽమిషద్య
 దైజత్యస్యజాతంఽనమానంచకెవలం । స్తోమ్యగ్నింనాశితోజోహవీమిస
 నోముంచత్వగ్ం హసస్వాహా । అగ్నేయోగ్ం హేమాముచత్వదం । ఇంద్ర
 స్యమనైప్రథమస్యప్రచేతసోవృత్రఘ్నస్తోమా ఉపమామపాగుః । యోదా
 శుషమస్సృతోహవముచ గంతాసనోముంచత్వగ్ం హసస్వాహా । ఇం
 ద్రాయాగ్ం హేమాముచత్వదం । యస్సంద్రాదుంసయతి సంవశీ యథేయః
 పుష్టానిసగ్ం సృజతిత్రయాణి । ప్రామీంద్రం నాశితో జోహవీమిసరోముం
 చత్వగ్ం హసస్వాహా । ఇంద్రాయాగ్ం హేమాముచత్వదం । మనస్వేవాం
 మిత్రావరుణాతస్యవిత్తగ్ం సత్యోజసాద్యగ్ం హణాఽన్నుచేధే । యారా
 జానగ్ం సరథంయాధ ఉగ్రాతానోముచతమాగసస్వాహా ॥ మిత్రావ
 రుణా భ్యామాగోముగ్భ్యామిదం । యోవాగ్ం రథముజరశ్చిస్సత్యకర్తామి

ధుశ్చరంతముచయః తిరూపయన్ । స్తోమిమిత్రావరుణా నాధితో జోహవీ
 మి తోవోముంచత మాగసస్సాహ్ । మిత్రావరుణాభ్యామాగోముగ్భ్యా
 మిదం । హయోస్సవితుర్విదధాని మన్తహేయావాస్త్యన్వద్భిశ్చతోయాచ
 రక్షతః । యావిశ్వస్యపరిధూబధూచతుస్తానోముంచతమాగసస్సాహ్ ।
 వాయుసవితృభ్యామాగోముగ్భ్యామిదం । ఉపశ్రేష్ఠానాశిషోదేవయోధ
 తైత్తిరీక । స్తోమిచాయగ్ంసవితారం నాధితోజోహవీమితోనోముంచత
 మాగసస్సాహ్ । వాయుసవితృభ్యామాగోముగ్భ్యామిదం । రథీతమా
 రథీనామహ్వాఙ్మతమే శుభంగమిష్టాసుయమేభిరశ్వైః । యయోర్వాందె
 నౌదేదేష్వనిశితమోజస్తానోముంచతమాగసస్సాహ్ ॥ అశ్వభ్యామా
 గోముగ్భ్యామిదం । యదయాతంచహతుగ్ంసూర్యాయాస్త్రిదక్రేణసగ్ం
 సృజమిచ్ఛమానౌ । స్తోమిదేవావశ్వినౌనాధితోజోహవీమితోనోముంచత
 మాగసస్సాహ్ ॥ అశ్వభ్యామాగోముగ్భ్యామిదం । మరుతామన్వేలిధి
 నోబ్రువంతు ప్రేమాంవాచంవిశ్వానువంతువిశ్వైః । ఆశూఽహువేసుయ
 మానూతయేతేనోముంచంత్వేనసస్సాహ్ ॥ మరుద్భ్యవనోముగ్భ్యశ్చదం ।
 తిక్తమాయుధంవీడితగ్ం సహస్వద్విదధగ్ంశర్ధఃపుతనాసుజిష్ఠు । స్తోమిదే
 వావ్యగుతో నాధితోజోహవీమితోనోముంచంత్వేన సస్సాహ్ ॥ మరు
 ద్భ్యవనోముగ్భ్యశ్చదం । దేవానామన్వేలిధి నోబ్రువంతు ప్రేమాంవా
 చంవిశ్వానువంతువిశ్వైః । ఆశూఽహువేసుయమానూతయేతేనోముంచం
 త్వేనసస్సాహ్ ॥ విశ్వేభ్యోదేవేభ్యవనోముగ్భ్యశ్చదం । యదిదంమాభి
 శోదతిపారుషేయేణదైద్యేన । స్తోమివిశ్వాదేవాన్నాధితోజోహవీమితే
 నోముంచంత్వేనసస్సాహ్ ॥ విశ్వేహ్యోదేవేభ్యవనోముగ్భ్యశ్చదం । అను
 నోద్యానుమతిర్యజ్ఞందేవేషునున్యతాం । అగ్నిశ్చూవ్యవాహనోభవతాం
 దాశుషేమయస్సాహ్ ॥ అనుమత్యాశ్చదం । అన్విననుమతేశ్వంమన్యా
 నైశంచనఃకృధి । క్రత్వేదక్షాయకోహినుప్రణాయాగ్ం పితారిషత్స్వా
 హ్ ॥ అనుమత్యాశ్చదం । వైశ్వానరోనఙ్మత్యాప్రయాతుపరావతః । అగ్ని
 రుక్థేనవాహసాహ్ ॥ అగ్నయేవైశ్వారాయదం । పృష్టోదివిపృష్టో

అగ్నిఃపృథివ్యాంపృష్ఠోవిశ్వానీషధీరావివేశ . వైశ్వానరస్సహసాపృష్ఠోఽగ్నిస్సహోదివాసరిషఃపాతునక్తగ్న్స్వాహా ॥ అగ్నయేవైశ్వానరాయేదం యేఅప్రథేతామమితేభి రోజోభి ర్భ్యవ్రతిష్ఠే అభవతాంవసూనాం । స్తోమి ద్యావా పృథివీ నాధితో జోహవీమితేనోముంచతమగ్ంహసస్వాహా॥ ద్యా వాపృథివీభ్యామగ్ం హేలూముగ్భ్యామిదం । యత్రైవయంపురుషత్రాయ విష్ణోవిద్వాగ్ంసశ్చకృమాకచ్ఛనాగః । కృధీస్వస్త్వాగ్ంఅదితేరనాగావ్యే నాగ్ంసి శిశ్రహోవిష్వగ్గైస్వాహా॥ అగ్నయేగ్ం హేలూముచభదం । యథాహతద్వసహోగౌర్యం చిత్పదిషితామమంచతాయజత్రాః । ఎవాత్వమస్త త్ప్రీముంచావ్యగ్ం హఃప్రాతాగ్యగ్నైప్రతరాంసతయస్వాహా ॥ అగ్న యేగ్ం హేలూముచభదం । యావామింద్రావరుణాయతవ్యాతనూస్తయే మమగ్ంహసోముంచతగ్న్స్వాహా ॥ ఇంద్రావరుణాభ్యామగ్ం హేలూము గ్భ్యామిదం । యావామింద్రావరుణాసహస్యాతనూస్తయేమమగ్ం హ సోముంచతగ్న్స్వాహా॥ ఇంద్రావరుణాభ్యామగ్ం హేలూముగ్భ్యామిదం యావామింద్రావరుణారక్షస్యాతనూస్తయే...స్వాహా ॥ ఇంద్రావ... మిదం । యావామింద్రావరుణాతేజస్యాతనూస్తయే...స్వాహా॥ ఇంద్రా వరు...మిదం । యోవామింద్రావరుణావగ్నోస్రామస్తంవామేతేనావ యజేస్వాహా ॥ ఇంద్రావరుణాభ్యామిదం । యోవామింద్రావరుణాద్వి పాత్సుపశుషుస్రామస్తంవామేతేనావయజేస్వాహా ॥ ఇంద్రావరుణాభ్యా మిదం । యోవామింద్రావరుణాచతుష్పాత్సుస్రామస్తంవా...యజేస్వా హా॥ ఇంద్రా...దం । యోవామింద్రావరుణాగోష్ఠీషుస్రామ...యజేస్వా హా॥ ఇంద్రా...దం । యోవామింద్రావరుణాగృహేషుస్రామస్తంవా . స్వాహా ॥ ఇంద్రా...దం । యోవా...ణావపుస్రామ...స్వాహా ॥ ఇం ద్రావ...దం । యోవా...ణానీషధీషుస్రామ...యజేస్వాహా॥ ఇంద్రా.. దం । యోవామింద్రావరుణావసస్పతిషుస్రా...యజేస్వాహా ॥ ఇంద్రా. మిదం । పవమానస్సవజానఃపవిత్రైఃవిచర్షణః । యఃపోతాసపునాత మాస్వాహా ॥ అగ్నయేపవమానాయేదం । పునంతుమాదేవజనాఃపునంత

మనవోధియా । పునఃతువిశ్వతయవస్వాహా ॥ దేవజనమనువిశ్వాయుభ్య
 ఇరంజాతవేదఃపవిత్రపత్న విత్రేణపునాహిమా । శుక్రేణదెవనీద్యదగ్న
 క్రత్వాక్రతూగ్గ్ంరసుస్వాహా ॥ జాతవేదసేగ్నయఇరం యత్రైవపిత్రమ
 ర్చిష్యగ్నపిత్రమంతరా । బ్రహ్మతేనపునీమహేస్వాహా ॥ అగ్నయేపవమా
 నాయేదం । ఉభాభ్యాందేవసపితః పవిత్రేణసవేనచ । ఇరంబ్రహ్మపునీమ
 హేస్వాహా ॥ దేవాయసపిత్రఇరం । వైశ్వదేవీపునతీదేవ్యాగాధ్యవై
 బహీష్టనువోవీతపుస్తాః । తయామదంతస్సథమాద్యేషువయగ్గ్స్యామపత
 యోరయీణాగ్ స్వాహా ॥ వైశ్వదైవ్యేపునత్యాఇరం । వైశ్వానరోరశ్మి
 భిర్వాపునాతువాతఃప్రాణేనెషిరోమయోభూః । ద్యావాపృథివీపయసాప
 యోభిర్ తావరీయజ్ఞియేమాపునీతాగ్ స్వాహా ॥ వైశ్వానరాయనాతేషి
 రాయద్యావాపృథివీభ్యామృతావరీభ్యామిదం । బృహద్భిస్సపితస్త్వభిర్వర్
 షిష్టైదేవమవ్శభిః । అగ్నేనత్రైవపునాహిమాస్వాహా ॥ సవిత్రేదేవాయే
 దంయేనదేవాఅపునతయేనాపోదివ్యంకశః । తేనదివ్యేనబ్రహ్మణేదంబ్రహ్మ
 పునీమహేస్వాహా ॥ బ్రహ్మణఇరంయఃపావమానీరధ్యేత్యపిభిస్సంభృత
 గ్గ్ంరసం । సర్వగ్ంసపూతమశ్నాతిస్వదితంమాతరిశ్వనాస్వాహా ॥ పావ
 మానీభ్యఇరం । పావమానీర్యోఅధ్యేత్యపిభిస్సంభృతగ్గ్ంరసం । తస్మై
 సరస్వతీదుహేక్షీరగ్ంసర్పిర్నగ్నాదకగ్ స్వాహా ॥ మంత్రోక్తదేవతాభ్య
 ఇరం । పావమానీస్త్వస్త్వయనీస్సుమఘాహిపయస్వతీః । ఋషిభిస్సంభృ
 తోరసోబ్రాహ్మణేష్యమృతగ్ంహితగ్ స్వాహా ॥ మంత్రోక్తదేవతాభ్యఇరం
 పావమానీర్నిశంతునఇమంలొకమథోఅముం । కామాత్సమర్థయంతునో
 దేవీదేవతైస్సమాభృతాస్వాహా ॥ పావమానీభ్యఇరం । పావమానీస్త్వ
 స్త్వయనీస్సుమఘాహిమృతశ్చుతః । ఋషిభిస్సంభృతోరసోబ్రాహ్మణేష్య
 మృతగ్ంహితగ్ స్వాహా ॥ పావమానీభ్యదంయేనదేవాపవిత్రేణ...పునం
 తుమాస్వాహా ॥ పావమానీభ్యఇరంప్రాజాపత్యంపవిత్రం...బ్రహ్మపునీమ
 హేస్వాహా ॥ ప్రాజాపత్యామపవిత్రాయేదం । ఇంద్రసునీతీసహమాపు
 నాతు...పునాతుస్వాహా ॥ ఇంద్రాయసునీత్యాసహితాయసోమాయస్వ

స్త్రోతహితాయమనానసమిచ్యాసహితాయ యనూయరాజ్ఞేప్రమృణా
భిస్సహితాయజాతవేదస ఊజాయంత్యాసహితాయెదం । యదైవాదేవ
హేదనందే...మాముతస్వాహా ॥ దేవేభ్యఅదిత్యేభ్యఇదం । దేవాజీవన...
మూదిమ । అగ్నిర్ద్యౌతస్తాదేనసోగార్ హపత్యః ప్రముంచతుమరితాయాని
చక్రమకరోతుమామనెనస్గ్ స్వాహా ॥ దేవేభ్యోగ్నయేగార్ హపత్యా
యేదం । ఋతేనద్యావాప్యథివీ...స్వతీ । ఋతాన్యాయంచతాగ్ంహసో
యదన్యకృతమారిమస్వాహా ॥ ద్యావాప్య...ఇదం । సజాతశగ్ంసామత
వాజామిశగ్ంసాజ్యాయసశ్శగ్ం...యసః । ఆనాహితం దేవకృతంయదే
నస్తస్తాత్వమస్తాజాతవేదోముముగ్ధిస్వాహా ॥ అగ్నయేజాతవేదసఇదం ।
యద్యాచాయన్త...అగ్నిర్ద్యౌతస్తాదేనసోగార్ హ...నెనస్గ్ స్వాహా ॥ అ
గ్నయేగా...దం । యథస్తాభ్యాంచకరికి...ఘృమానః । దూరేపశ్యావరా
ప్రభిభృచ్ఛతాన్యసరసావ...నిస్వాహా । దూరేపశ్యారప్రభిభృద్భ్యామిదం ।
అదీప్యంస్యంయదహంచకారయద్యాదాస్యక్తుంజగారాజనెభ్యః । అ
గ్నిర్ద్యౌతస్తాదేనసో...నెనస్గ్ స్వాహా ॥ అగ్నయేగార్ హపత్యామేదం । య
న్తయిమాతాగభే...నెనస్గ్ స్వాహా ॥ అగ్నయేగార్ హపత్యామేదం ।
యదాపిపెష...భవామిస్వాహా ॥ అగ్నయేఇదం । యదంతరిక్షం... నెనస్గ్
స్వాహా ॥ అగ్నయేగార్ హపత్యామేదం । యదాశసా...నెనస్గ్ స్వా
హా ॥ అగ్నయేగార్ హపత్యామేదం । అతిక్రమామిదురితంయదే...కగ్
స్వాహా ॥ సుకృతానులోకాయేదం । త్రితేదేవా...నెనస్గ్ స్వాహా ॥ అగ్న
యేగార్ హపత్యామేదం । దివిజాతా...శుంధసాస్వాహా ॥ అగ్నిశ్శుంధసీ
భ్యఇదం । యదాపోనక్తం...నీతనస్వాహా ॥ అదీప్యహిరణ్యవణ్ణాభ్యఇదం ।
ఇమంమేవరుణతత్పాయామి త్వంమోఅగ్నోసత్వంవో అగ్నోత్వమగ్నై
అయాసి । వైశ్వానరో...వాహసాస్వాహా ॥ అగ్నయేవైశ్వానరాయేదం ॥
ఋతావానంవైశ్వానరమృతస్యజ్యోతిషస్థితిం । అజస్రంఘర్కసి చ హిస్వా
హా ॥ అగ్నయేవైశ్వానరాయేదం । వైశ్వానరస్యదగ్ంసనాభ్యోబృహదరిణా
దేకస్వపశ్యయంకరిః । ఉభాపితరామహయన్నజాయతాగ్నిర్ద్యావాప్యథివీ

ఘోరిరెతసాస్వాహా ॥ అగ్నయైవైశ్వానరాయేదం । పృథ్విదీపిష్య...నక్షన్
 స్వాహా ॥ అగ్నయై...యేదం । జాతోయదగ్నై భువనావ్యుః పశుంసగో
 పాశ్చర్యః పరిజ్ఞా । వైశ్వానరబ్రహ్మణేవిందగాతుం యూయంపాత స్వప్తిభి
 స్సదానసాస్వాహా ॥ అగ్నయైవైశ్వానరాయేదం । త్వమగ్నైశోఽమాశోశు
 చానఆరోదసి అపృణా జాయమానః । త్వందేవాగ్ం అభిశ సైరముంచోవై
 శ్వానరజాతవేదోమహిత్యాస్వాహా ॥ అగ్నయైవైశ్వానరాయేదం । అస్తా
 కమగ్నై మఘపత్సుధారయా నామిత్రమజరగ్ం సుప్త్యం । వయంఽయై
 మశేషగ్ం సహస్రిణం వైశ్వానరవాజమగ్నై తవోఽభిస్వాహా ॥ అగ్నయై
 వైశ్వానరాయేదం । వైశ్వానరస్యసుమతౌ స్యామరా జాహికం భువనానా
 మభిశ్రీః । ఇతో జాతోవిశ్వమిదం విచక్షేవైశ్వానరాయతతెనూర్వైశ్వా
 హా ॥ అగ్నయైవైశ్వానరాయేదం । అగ్నయైస్విప్తకృతేస్వాహా ॥ అగ్నయై
 స్విప్తకృతేదం ॥ సమిత్యన్నహనప్రహరణాదితంత్రః । అపరేణాగ్నిం ప్రా
 బ్ధుః పశ్యత్యత్యస్పత్యస్థిర్భువుంజేవై (ప్ర)రాజ్ఞానం సంపాదయేత్ *****
 హూమాం తేయజ్ఞపురుషంధ్యాయామీత్యోపచారి కావదేత్

—(*)సింహానువాకః.(*)—

యజమానః పూర్వమగ్నైరుత్తరణః ప్రాచ్యాంవాహాపితంస్వర్చ్యగం
 కలశంకృసీత్వా మహాజనైస్సప్తివాచన పతనైస్సహ చతుష్పథంగత్వా
 తత్రరంగవల్వారోభి తదేకేకలశం నిధాయ పక్షీనవైతస్సక్ ఆసీనశ్చతుర్ది
 త్తుదద్యైః పరిస్తీకృప్రాణానాయవ్యవవం...ర్థం । వైశ్వదేవాశ్చింత్య
 ప్రారభమాణ ఆదోసమస్తాం హూనివృత్త్యర్థం సింహానువాకమంత్రపత
 నంకరిష్యభిసంకల్ప్య కలశస్థజలైస్సప్రతిబింబమీక్షమాణ సింహానువాక
 పతనంకుర్యాత్ ॥ మయాకృతప్రాతస్సవనమాధ్యంధినసవన తృతీయసవన
 ప్రాయుక్తగణ హూమాంగ త్వేనోసవనపక్షసంకల్పవిశేషః॥

సిగ్ం హౌమేమన్యః । వ్యాఘ్రే మేతరామయః । వృకే మేతుత్ । అ
 శ్వే మేఘసిః । ధన్వనిమేవిహాసా । రాజన్యగృహమేశనయా । అశ్వనిమే
 తందిః । గర్జభేమేర్యః । శయ్యకేమేసీగ్రిః । అశ్వభేమేవేషభుః॥ ౧॥ కూ

యైమంగరోగః । బహైమెపసర్యా । అప్రియైమెమృత్యుః । భాగ్యవ్యైమెపా
 ప్తా । సపత్నైమెనిర్ ౪ తిః । దుష్కీర్తైమెవృద్ధిః । పరస్వశమెసమృద్ధిః । ఖ
 ద్దైమెఆర్తిః । గీవమెమె ఆంధ్యం । గౌరమెబాధిర్యం ॥ ౨ ॥ ఋతైమెశోకః ।
 గోధాయాంమెస్వేదః । జరాయాంమెహిమః । కృష్ణశకునెమెభీరుతా ।
 కశేమెపాపగంధః । ఉలూకమెశ్వభ్యశః । క్లోకెనఈష్వా । మర్కటైమె
 దుర్బుద్ధిః । కులలేమెనుగ్గస్యా । ఉలలేమెప్రథా ॥ ౩ ॥ ఉష్ట్రైమెశృష్టా ఋశ్యై
 మెశ్రమః । అవ్యాంమెఆర్యం । కోశేమెగంధః । కుమార్యాంమెలంకారః ।
 సూకరైమెక్లగదుః । పదాఖునిమెస్వప్నః । అశగరేమెదుస్వప్నః । విద్యుతి
 మెస్త్వయః । లోభాయాంమెక్లేదః ॥ ౪ ॥ శలభేమెపాప్తాలక్ష్మీః । స్త్రీషు
 మెస్మృతం । అజాసుమెకర్కశః । వ్రాత్యైమెఈత్యా । శూద్రైమెస్తైయం ।
 వైశ్యైమెకార్తకృత్యం । రాజన్యబంధునిమెజ్ఞానం । నైషాదైమెబ్రహ్మహత్యా ॥
 కులుంగైమెక్షువధుః । ఉలలేమెబలాసః ॥ ౫ ॥ ఉద్రిణిమెవమనిః । కింపురు
 షైమెరోదః । ద్విపినిమెనిష్ఠవత్ । హస్తినమెకిలాసః । శునిమెదురిప్రసా
 వన్యైషుమెమైచ్చుః । విదెహైషుమెశీపధుః । మహావర్షైషుమెగ్లాః । మూజ
 వత్సుమెతపానా । దుందభామెకాశికా ॥ ౬ ॥ ఇత్యైషుమెపిష్టం । కళిం
 గైషుమెమెధ్యం । అశ్వతర్యాంమెప్రజస్తా । పుగ్గశ్చల్యాంమెదుశ్చరిత్రం ।
 ఆఖునిమెవంతరోగః । మక్షికాయాంమెశ్వలగళః । శుకైషుమెహరిమా ।
 మయూరైమెజల్పాన్ । వృషైమెజరా । చామైమెపవాదః । అపుమెశ్రమం ॥
 ౭ ॥ బ్రాహ్మణ్యైమెకిల్బిషం । అపెహిపాప్తౌ । పునరపనాశనోభవానః ।
 పాప్తౌత్సుకృతస్యలోకే । పాప్తౌధేహ్యవిహృతః । యోనఃపాప్తన్న
 జహతి । తముత్వాజహినోవయం । అన్యత్రాస్తన్నివిశరాత్ । సహస్రా
 ణోఅమర్త్యః । యోమోద్వేష్టిసరిష్యతు । యమున్విష్టస్తముజహి । కల
 శోదకంకింబిచ్ఛామావిస్మయ । కలశఆజ్ఞానంసమ్యగాలోక్య । సుమిత్రాన
 ఆపటపథయస్సంతు దుక్కిత్రాస్తస్యైభూయాసుః । యోస్యా । ద్వేష్టియం
 చవయంద్విష్టః । ఇతియస్యాందిశిద్వేష్టస్తస్యాందిశికలశం నిరస్యపాణీ
 పాదౌప్రతౌళ్యాచమ్యాప్రతీక్షమాణోగృహంగచ్ఛేత్ ॥ ఇతిసంహానువాకః ॥

—(*)అథపునరాధేయం. (*)—

వధూముక్తరక్షణపద్యైస్సయందక్షిణతలసినః పాశానాయమ్య
 ఎవం...త్యగ్గంఅనుగతస్యాశ్నైపునస్సంధానాశ్యం. కర్మకరివ్యమాణస్తదం
 గత్వైన తదాదౌశుశ్యంశంశ్యగ్గంశంశ్యగ్గ మభ్యుదయాగ్ధంచ మహా
 జనైస్సహస్వస్తిపుశ్యాహవాచనంకరిష్యే । ఆకానిర్విమైససరిసమాప్త్య
 గ్ధం శ్రీమహాగణాధిపఃపూజాంకరిష్యే । గణాధిపఃపూజాంకృత్వా । పు
 శ్యాహంవాచయిత్వాపునఃప్రాణానాయమ్య । ఎవం...త్యగ్గంబోపాసనాం
 తరిత దినాదారభ్యఎత్తక్షణప్రత్యంతంపాసనాలిక్తిమణదోష నివృత్త్యగ్ధం
 వైశ్వ దెవెంతరితెపునర్వైశ్వదెవాధికారసిద్ధ్యగ్ధం ప్రపద్ధోమెంతరితెపు
 నఃప్రపద్ధోమాధికార సిద్ధ్యగ్ధంయథాశక్తి సంభవరాప్తియశ్చిత్తంకరిష్యే
 సమస్తసంపత్సమవాప్తి...పాదపంకజం । అశేషేహ పరిపన్నదీయాంవిజ్ఞా
 పనామవధార్య నయాసదర్శితాం పరిపన్నక్షిణాం యథోక్తిదక్షిణామివ
 స్వీకృత్య మమాపాసనాంతరితదినాదారభ్య ఎత్తక్షణప్రత్యంతంపాసనా
 తిక్రమణతన్తోషకృత్యగ్ధంవైశ్వదెవెంతరితెపునర్వైశ్వదెవాధికారసిద్ధ్యగ్ధం
 ప్రపద్ధోమెంతరితెపునఃప్రపద్ధోమాధికారసిద్ధ్యగ్ధంప్రాయశ్చిత్తంకరిష్యే
 ఉపదిశ్యమామనుగృహ్యమామ పాసనాధికారసిద్ధిరస్త్విభవంతోబ్రువంతు ।
 బోపాసనాధికార సిద్ధిరస్తుపునఃప్రాణానాయమ్య । ఎవం...త్యగ్గంభర్త
 వత్సీసమేతస్యమమశరీరశుశ్యగ్ధం స్వణాభ్యధాన్యకృత్యాచరిష్యే । స్వ
 గ్ధంపవిత్ర...ప్రయచ్ఛమే । కామధేనోస్సముద్భూతం...ప్రయచ్ఛమేభగ్యం
 కరోషి...ప్రయచ్ఛమే ॥ శ్రీమహావిష్ణుస్వరూపాయబ్రాహ్మణాయకృత
 యప్రత్యామాయంయథాశక్తిహిరణ్యం తుభ్యమహంసంప్రదదేనమః ।
 పూర్వోక్తఎవం...తిథౌమమూక్తతైరేభిస్సద్భాభ్యధాన్యకృత్యైర్భుగవాక్
 సర్వాశ్తకః శ్రీమహావిష్ణుస్సప్రీతోవరదో భూత్వానుమ శరీరశుశ్చిరస్త్వి
 తిభవంతోబ్రువంతు । శరీరశుశ్చిరస్తుపునఃప్రాణానాయమ్య । ఎవం...తి
 థౌమమాపాసనత్యాగ దోషనివృత్త్యగ్ధంహిరణ్యదానంకరిష్యే । శ్రీమహా
 విష్ణుస్వరూపాయ బ్రాహ్మణాయ బాపాసనత్యాగదోషనివృత్త్యగ్ధం యథా

శక్తిహిరణ్యంతుభ్య మహంసంప్రదదేనమమ | పునఃపాణా నాయమ్య |
 ఎవం... యోమహాపాసనాంతరిత హేలూమద్రవ్యదానంకరిపెయి | బ్రాహ్మ
 ణమభ్యర్చయి | అస్త్రైబ్రాహ్మణాయ హేలూమాః శ్రమణవోషనివృత్త్యం
 హేలూమద్రవ్యంతుభ్యమహంసంప్రదదేనమమ | శ్లో || మాసత్రయైతుకృ
 ఛగ్రింస్యాజ్ఞానైద్విగుణంభవేత్ | త్రిగుణనవమాసైతుపంచకృచ్ఛాణి
 వత్సరే | వృషప్రథమినంధాన్యం ప్రస్త్రోగమిదంఘృతం | ఔపాసనార్థమా
 భ్యాతంచత్వరస్యహనీషిభిః | ఎవంప్రకారేణ హేలూమద్రవ్యదానంకుర్యా
 త్ | పునఃపాణా నాయమ్య | ఎవం... యోమహాపాసనాంతరిత హేలూమద్రవ్యదా
 నంకరిపెయి | స్థండిలోగ్లగ్లవాద్యగ్ని ప్రతిష్ఠాపనాంతంకృత్వాసమిధ
 మాధాయ | ఉపావరోహజాతవేదః పునస్త్యందేవేభ్యోహవ్యంపహనః
 ప్రజానన్ | ఆయుఃప్రజాగోరయమచ్ఛసుధేవ్యాజప్రోదిదిహినోచరోజైత
 దగ్నాసమిధంనిక్షిప్య | బహిర్గతనాశశ్చైత్ ఉపావరోహణంనకర్తవ్యం
 అగ్నింధనాదిచతుష్పత్రిమియోగంకుర్యాత్ పూర్వపరిషేచనంకృత్వా
 సుగ్రీవేణచతుగృహీతంగృహీర్వాన్వారణాయాం | అయాశ్చైగ్నైస్సనభి
 శఃస్తీశ్చసప్త... భేషజ్గోస్వావహే | ఆయగేగ్నయిత్రం | సుగ్రీవేణాభ్యామాదా
 యభూమ్భుచస్సప్తస్వావహే | ప్రజాపతయిత్రం | చతుర్గ్రహీతంగృహీ
 త్వాహహహాక్షిర్హోరా | సవ్యహపిరధ్వర్యః | అచ్యుతమాజాఅగ్నిత్...న
 మఃపృథివ్యైస్వావహే | వాచస్పతయైబ్రహ్మణాభి | పునశ్చతుర్గ్రహీతంగృ
 హీత్వా | మనోజ్యోతిర్జాపరామాయామిచ్ఛిన్నంయజ్ఞగోసమిధంధధా
 తుయాగప్రాఉపాసోమమృచశ్చ తాస్మంధధావిహవిషాఘృతైస స్వావహే
 ఉమోనిమృగ్భ్యైత్రం | యదప్యేయజ్ఞైంతరగామమంత్రితః కర్తతోవా |
 అనయాహుత్యాతచ్ఛమయామిసర్వం తృప్యంతుదేవా అపృథంరాంఘృ
 తైసస్వావహే దేవేభ్యైత్రంశ్రియస్త్రీగోంశత్రంతవోయేవతత్సరేయిత్రమం
 యజ్ఞగోస్వధయాదదంతే తేషాంభిన్నంప్రత్యేతద్దధామిస్వావహే ఘృతోదే
 వాగోఽప్యేతుస్వావహే | దేవేభ్యైత్రంతంతుంతస్వగ్రహిణాభాను షణ్వి
 హిజ్యోతిష్కతఃపథోరక్షధియాకృతాన్ | అనుబ్ధిణంవయతజోగువామహే

మనుగ్భవజనయాచైవ్యంజనగ్ స్వాహా । అగ్నయేతంతుమతథదం । ఉద్భు
 ధ్యస్వాగ్నే పరీజాగృహ్యోనమిష్టాహూతైస్సంస్మజేధామయంచ । పునఃకృ
 త్వగ్ స్వాపితరం యువానమన్వాహాగ్ంసేత్వయితంతుమేతగ్ స్వాహా । అ
 గ్నయేతంతుమతథా ॥ ఉద్యుతమంచరూపాశ మస్తనవాధమంచమన్వ
 మగ్ శ్రీధాయ । అధావయమాదిత్యవ్రతేతవానాగ్నిసో అదితయేస్వామ
 స్వాహా । వరుణాయాదిత్యాయేదం । ఉద్వయంతమసస్పరిపశ్యంతోజ్యో
 తిరుత్తరం । దేవందేవత్రాసూర్యమగ్నజ్యోతిరుత్తమగ్ స్వాహా ॥ సూ
 ర్యాయేదం । ఉద్యుతంజాతనెదసదేవంపహంతికెతవః । దృశేవిశ్వాయ
 సూర్యగ్ స్వాహా ॥ సూర్యాయేదం । చిత్రందేవానామురగాఽనికం చతు
 ద్వితస్యపరుణస్వాగ్నేః । అప్రాద్యావాప్యధిపీంతరిక్షగ్ంసూర్య అత్తా
 జగతస్తస్మషశ్చస్వాహా ॥ సూర్యాయేదం । అగ్నేభ్యావత్రిన్నభినవర్త
 స్వామిమవచసా । సన్యామేధయాప్రజయాధనైస్వాహా । అగ్న
 యేభ్యావత్రినభదం । అగ్నేఅగ్నిరశ్శంతంలెసం త్వావృతస్సహస్రంతఉ
 పావృతః । తాసాంపోషస్యపామో పునరోచప్తమాకృధి పునరోరయి
 మాకృగ్ స్వాహా । అగ్నయేంగిరనభదం । పుంబుజానివత్రిస్వ పునరగ్న
 భషాయుషా । పునర్మపాహి విశ్వశస్స్వాహా ॥ అగ్నయభదం । సహ
 రయ్యునివర్తస్వాగ్నేపిన్వస్వధారయా । విశ్వస్నియావిశ్వతస్పరిస్వా
 హా ॥ అగ్నయభదం । స్రువేణాన్యమాదాయ । సర్వప్రాయశ్చిత్తంకరి
 ప్యే । భూభువస్సువస్వాహా ॥ ప్రజాపతయభదం । ద్వాదశగృహీతేన
 స్రుచంపూరయిత్వా । సప్తతేఅగ్నేసమిధస్సప్తజహ్వోస్సప్తర్షయస్సప్త
 ధామప్రియాణి । సప్తహూత్రాస్సప్తధాత్వాయజంతిసప్తయోనీరావృణ
 స్వామృతేనస్వాహా ॥ అగ్నయేసప్తవతభదం । ఉత్తరపరిషేచనంకృత్వా ।
 ప్రాణానాయవ్యువివం...ప్రీత్యంతంపునస్సంధానాంగత్వేనాగ్ని దాహ్యా
 త్థంతంతుమతీస్థాలిపాకంకరిష్యే । పత్నీరహంతిచరుగ్ శ్రవయిత్వాభి
 ఘార్యప్రాచీనముదీచనం వోద్వాస్యప్రతిష్ఠితమభిఘార్యగ్నేరు పసమా
 ధానాద్యాభ్య ఖాగాంతే స్రుచ్యుపస్తీర్యచరుమధ్యాద్విరవదాయాభిఘా

కృహవిప్రత్యభిఘారయతి । అగ్నయేస్వాహా ॥ అగ్నయశ్చకం । దర్వా
ముపస్తీర్య చతుశ్చాద్విరవదాయాభిఘార్యహవిప్రత్యభిఘారయతి । అ
గ్నయేతుమతెస్వాహా ॥ అగ్నయేతుమతశ్చకం । పునరుపస్తీర్యక్ష
రాధాశ్చకృన్విష్టకృతేవదాయ ద్వరభిఘార్యహవిప్రత్యభిఘారయతి ।
అగ్నయేస్విష్టకృతేస్వాహా ॥ అగ్నయేస్విష్టకృతశ్చకం । సమిత్సన్నహనం
జయాది ప్రవప్యతేహిహింసమంజనంకృత్వాశమ్భా అహిహింస
కృతేకర్తవ్యేర్వాదిపరిషేదనంతం కృత్వాప్రణేతామాజానంబ్రహ్మ
ద్వాసనంచ కృత్వాజౌపాసనం వైశ్వదేవంచపర్యాత్ * * *

శ్లో॥ విచ్ఛిన్నవహ్నిస్సంధిత్వపరిధీన్ప్రహరెన్నయి । చయంజయాదికం
కుర్యాన్న సంధేహికపదితా । పునస్సంధానవహ్నితుపరిధిప్రహరణం
నహి । జయాదిహిమఃకిర్తవ్యోనసంచహికిర్తనా । అర్చనారోపణా
తూర్వమనలైకాంతమాగతే । పునస్సంధానచెఱాయామాదౌ నోపా
వరోహణం । అగ్నోచారివిహీనోయచ్చిరకాలగతోభవేత్ । పునస్సం
ధానచెఱాయామాదౌ నోపావరోహణం । కాలశబ్దోబుత్తుపర్యాయః ।
నాశంగతేగ్నోయఃకుక్షిమధ్యేపర్యాజ్ఞుగ్నోవమనంపురస్తాత్ । బహి
గతే నాశముపైలివహ్ని సంధానమగ్నైర్విదితాకిర్తెన్న । వహనం
డపావరోహణం * * * * *

చతుర్థి హిమామద్రశ్మలీర్రాత్రమధ్యేతులఘుపునస్సంధానంకుర్యాత్.

—(*, అశలఘుపునస్సంధానవిధిః. (*)—

శ్లో॥ నిత్యోధార్యోయమగ్నిర్యదిసమనుగతో మంధ్యశ్చల్పాది నోక్తావ
హ్నిర్విష్టకృతేచైవోనిరసన ముపవాసశ్చ పత్యశ్చపత్నాః । నాశే
నైవాపహారేజ్వలన ముపసమాధాయసంస్కార్యసర్విశ్చాపయశ్చ వ్యాహృ
తీద్వేహుతభుజబు హుయాశ్చక్రస్సవాభ్యాంక్రమేణ ॥ ప్రాణానాయవ్య
ఎవం... ప్రీత్యర్థం అనుగతస్యాగ్నేఃపునస్సంధానాశ్యాంకిర్తిగరిష్యే, శ్రోత్ర
యాగారాదగ్నిమాహృత్యాయతనేషి నాగ్నిం ప్రశిష్టాప్యధ్యాత్వాలంకృ
త్యచతుష్పత్రయోగం కృత్వాదితేమమన్యస్వేత్యాదిభిః పరిషేచ్యసకృ

గృహీతంగృహీతాన్వారథాయాం । అయశ్చగైస్య... భేషజ్గ్ స్వా
హా॥ అయశ్చగైస్య... ॥ ప్రవేశాజ్యమాదాయ । సర్వప్రాయశ్చిత్తార్థం
భూభవస్సుచస్వాహా ॥ ప్రజాపతయత్ ॥ ఉత్తరపరిషేచనంకృత్వా
అనంతరమాపాసనంకుర్యాత్ * * * * *

గ్లో॥ అధీతవేదస్యగృహగృహీతాని ధాయపహ్నింఽపిచినాసమిక్లేత
జ్యోతుసంసక్తైస్తపశ్శక్యం హీతానిచిత్తైశ్చైగ్నైజహుయావయాశ్చ ।
ప్రాయశ్చిత్తైశ్చ హుమామేషుచతుష్పత్రప్రయోగతః । నాఘారోచయషీ
వైప్రణీఢ్యంవినాకృతం । నాఘారోనాజ్యభాగౌదన చెత్తంసజయాద
యః॥ చతుష్పత్రప్రయోగేశుచిచ్ఛిత్త్యేక్తింకపత్తినా * * * * *
ఎవ మేవోద్ధిరాణిచలఘులనస్సంధానానికర్తివ్యాని .....*

—(*)అథఔ పాసనం (*)—

గ్లో॥ ముఖ్యోగౌణశ్చవిభాత్యతిథిధర్మోవ్యవస్థితః॥ ముఖ్య కర్తృమతక్తానాం
గౌణ ఏవవిధియతే । ఇథాపింగళనాడీభ్యాం సస్సాన్యహృదయంబుజా
త్ । తాభ్యామానాహయేద్వహ్నింతాభ్యామిద్వాపయేద్ధృతి । అక్షతా
నింధమాదాయ సమ్యక్స్వాదుంనిగృహ్యచిమంప్రముక్త్వాహృత్సపహ్నిం
వమన్నగ్నోఽపిషీపేత్ ॥ ఉపావరోహ...చురోణే । లవగ్నోసమిధం
నిషీప్యప్రాణానాయుష్య । ఎవం .. ప్రీత్యర్థం । సాయంప్రాతరౌపాసనం
తంతువై హుమాన్యామి ॥ ఔ పాసనంపూర్వముక్తిం॥

ప్రాణానాయుష్య । ఎవం...త్యర్థం । సాయంప్రాతరౌపాసన
హుమామేష తాహుశితంతులవైశ్వదేవంకరిష్యే । పూర్వపరిషేచనం
కృత్వా॥ అగయేస్వాహా అగ్నయత్ ॥ విశ్వేభ్యోదేవేభ్యస్సాహా విశ్వే
భ్యోదేవేభ్యత్ ॥ ధృవానుశూమాయస్వాహా॥ ధృవాయశూమాయేదం
ధృవక్షితయేస్వాహా । ధృవక్షితయత్ ॥ అచ్యుతక్షితయేస్వాహా॥ అచ్యు
తక్షితయత్ ॥ అగ్నయేస్విత్త్యతేస్వాహా ॥ అగ్నయేస్విత్త్యతత్ ॥ ఉ
త్తరపరిషేచనంకృత్వా । బృహత్యానుక్షుశ్ర...సగరైరక్షు ॥ అగ్నుప
ఘాతప్రాయశ్చిత్తం । పునస్త్యాదిత్యా...కామాస్సాహా ॥ దివానక్తం

చారిభ్యోవసుభ్యోరుద్రేభ్య ఆదిత్యైభ్యశ్చదం । యేభూతాఃప్రచరంతిదివా
నక్తంబలిమిచ్ఛంతోవితువస్య...దృఢాఃసూహాః ॥ దివానక్తంచారిభ్యో
భూతైభ్యశ్చమంబలిం దదామి । పాదౌప్రత్యైశ్చౌచమ్య । నమస్తైగార్
హపత్యాయ...తుమస్వపురుషోస్తమ ॥ ఎతస్మిన్ముంబుగ్యం॥...*

—(*)అర్చారోపణం.(*)—

యాతేఅగ్నేయజ్ఞయాత మాన్తమైహ్యారోహేన్ద్రానం ॥ అచ్ఛావ
సూనికృష్ణాన్నస్యైనర్యాపురాణి । యజ్ఞోహూత్యాన్తయజ్ఞమాసీగస్వాంయో
ని॥జాతవోరోభవ ఆజాయమానస్సక్షయిషిహిన్లోయదాసంభీయతేవ
హ్నిఃపాతర్ద్యంబిసేపివా । తదాసాయం విజానీయాత్సాయమాహు
తిపూర్వకం । ఉపావరోహణార్హ్య మనతేశాంతిమాగతే । పునఃగ్నిం
ప్రొష్ఠాప్యపునస్వైతీసమింధనం ఉపావరోహణార్హ్యంసూయతేసూత
కద్వయం । కృత్వాచౌపాసనసంసంగమగ్నిమంత్రనిక్షిపేత్ । నిత్యమా
పాసనకాలేవమనంయఃప్రయత్నతః । సర్వమాపాసనంసృజ్యా చాత్మ
న్యారోపమేత్పునః । జలసంయుక్తమేతద్ధిధారణంనిష్ఫలంభవేత్ । కర్ణ
లంధారణంయర్యాశ్చుత్రిదాగాభివృద్ధమి । హవిషంధారణంవైవసమా
రోపణపూర్వకం । తతఃపశ్చార్షమగ్నిసంసంగంనిష్ఫలంభవేత్ । యా
తేఅగ్నేదంబజప్త్వాహస్తేనాగ్నోప్రతప్యత । త్రివారంపాసంసృజ్యాత్వా
చాత్మన్యగ్నింసమావయేత్ ॥ స్ఫుటంమంత్రంజపేద్వాయు మాసమాప్తేర్ని
గృహ్యచ । ఎవంతివారముత్వాగ్నోహస్తేనాస్తంముఖేక్షిపేత్ ॥ .....*

—(*)అగ్నిగృహనిర్మాణం.(*)—

గృహనిర్మాణస్యకర్తవ్యతే । గృహనిర్మాణాన్యైకకర్తకరిష్య మాణ
స్తదంగత్వేనతదాదౌశుశ్చస్థింవృద్ధ్యర్థం శాంత్యర్థమభ్యుపయాగ్దంచమహాజ
నైస్సహస్రస్తిపుణ్యాహవాచనంకరిష్యే । ఆదోనిర్విఘ్నైరపరిసమాప్త్యర్థం
గణాధిపతిపూజాంకృత్వా । పుణ్యాహంవాచయిత్వా పునఃప్రాణానాయ
యమ్య । ఎవం...త్యర్థం । గృహనిర్మాణంకరిష్యే । దుఃశాత్రత్యక్ప్రవణమ
గారావకాశముద్ధత్యపాలాశేనశమీమయేనవోదూహేనైరామేపదిశము

త్తరయోకూహతి । ఎతామెవదిశం దక్షిణా ప్రతీచీనాం దిశం యద్భూమెరి
శ్యచాడీకూహతి । యద్భూమెక్రూరంతదిశోహరామిప రావీంధిర్
తినిర్వాహయామి । ఇన్ద్రశైయేపసానమాన్తదేవాగో వదశ్యావది
దమస్తుప్రభూమ । ఎవంక్రః । వంద్రాప్యత్తిశ్చభవతి । ప్రాగువస్త్రివణం
కృతముత్తరయాభివృశతి । సోనాపృథివిభవాన్మయరాణవేణీ । యచ్ఛా
నశ్శక్తనప్రధాః । ప్రక్షిణ్దస్థాణాగర్భానమిత్వా భ్యంతరంపాగం
సూనుమాహ్య । దక్షిణావహునమీపాత్ । ఉత్తిరాభ్యాం దక్షిణాం ద్వా
రఘాణామవదధాత । ఇహైవగ్నిమిరాశిల్పయాస్యాసిరావతీ । మధ్యే
తాల్ప్యస్యోస్తాత్వాప్రాచన్నభూయవః । ఆర్వాకుమంతగుణలవతో
జగతాసహ । ఆర్వాపరిస్మతః కుంభాత్కన్యః పరీరయత్ । ఎవమితరాం
ఇహైవతి... కలశీరయత్ । యథా సతమితరా లన్వపచాయ । వగేశ
మాదీయమానముత్తరేణ యజుషాభిమంత్రయత్ । ఋతేనఘాణావధిరో
హవగ్ం శోగ్రోవిరాజన్నపన్నోరహత్ । సన్నితస్మహముత్తైవైథా
లింగమనుమంత్రయత్ । బ్రహ్మంత్రేనత్రంచవ్రాద్వైస్థాణైలభిరక్షుతుః పూ
ర్వాన్గం యజ్ఞశ్చక్షిణాన్చపత్రికాక్షిణాన్ధిం । ఇషశ్చైవశాశ్చపరైపశ్చ
మాన్ధం । మిత్రశ్చచరణశ్చిత్తై । ఉత్తరాన్ధం । ఇన్ద్రైస్థాణారాజశ్రీ
స్తైస్తవః । మధ్యమం బ్రతిగృహాన్దాన్... *

—(*) కృహ ప్రవేశః. (*)—

అథకృహప్రవేశం వ్యవహరే... వ్యవహరం... వ్రీత్యన్గం కృహప్రవే
శంకర్తకరిష్యే । తదంగర్వేనగణాధిపిపూజాంకృత్వా । పుణ్యాహంవా
చయిత్వా । ప్రాణానాయవ్యగ్ కృహప్రవేశాంగర్వేన వాస్తుపూజాంకరి
ష్యే । వాస్తోష్పతభిమంత్రేణ వాస్తులయవ్యవోడ శోపచారపూజాంకృ
త్వా పునఃప్రాణానాయవ్య । ఎవం... వ్రీత్యన్గం । కృహప్రవేశంకరిష్యే ।
బౌపాసనెపాలాశంశమీమయంవేత్తమాదీప్యోత్తరయ్యాగ్నిముగ్ధత్య । ఉ
ధియమాణఉద్ధరపాష్టసోమాయ దవిద్వాక్యచ్చవిద్వాగ్ శ్చకార ।
అహస్మీయదెనఃకృతమస్తిపావగ్ం రాత్వాగ్నియదెనః కృతమస్తిపావగ్ంస

ర్యక్తిశ్చోష్ణతోముచితక్తిశ్చ | సర్వమగ్నిముద్ధరః | ఉత్తరైః యజుషాగా
 రంప్రవాద్యే | ఇంద్రస్యస్వహావసుమంతోవ రూద్రస్సస్తానహగ్ం సుమనసః
 ప్రవద్యే | ఉత్తరపూర్వదశై గారస్యయతక్వచాగ్నిమిత్యాదికృణ్యా | ఉత్త
 రయాతప్తగ్నిగ్నిప్రస్థా పయతి | ఆహృతాహుతమమృగాయాంజుపేలా
 మృగ్నింపునెవ్యావమృగాభ్యజ్ఞేయే | తయానంతంకామమహుజయానిప్ర
 జాపశిర్భంప్రథమోజుగామ్యాగ్నిమక్సాస్వాహా | తస్మాదగ్నేర్దక్షిణముద
 ధానాయతతంభవతి | తప్తేల్విషూదీనాగ్రాణవర్భాంతస్స స్తేర్యతేమా
 త్తరయావ్రీహేయవాస్సుగ్న్యే | అన్నపతేర్నస్యవోదేహ్య నమీవస్యశు
 ప్తేణః | ప్రప్రదాతారం రాచషడృణంవోధేహ ద్విపదచతుష్పదే | తే
 మాత్తరై యజుషాదశుర ఉచకుంభానానయతి | అగ్నిం లస్త్యకంపీరా
 స్సంతుమాపగాపేచిమేగనం | ప్రోకుంభంమంద్రావృత్తిః | బ్రాహ్మణభా
 జనపాసమాప్తేః ప్రాగ్గీర్ణంచత్తయు త్తరియామమంత్రయతే | భూమిర్భూ
 మిమగావ్తా రామాతరమగ్న్యగాత్ | భూయాస్త్యుజ్యైః పశుభిర్యోహోద్వేష్టే
 సభిద్యతాం | పునఃప్రాణా నాయన్య | ఏం...త్యగ్ం | గృహప్రవేశం
 గత్వైర వాన్సుపూజాంకరిష్యే | వాస్తోష్పతేప్రశ...చతుష్పదే | ఇతిమం
 త్రైః యోజ్యోపచారపూజాంకృణ్యా | ప్రాణానాయన్య | ఏం...త్యగ్ం
 వాస్తోష్పహుతామంకరిష్యే | అగ్నేరుపసమాగానాద్యాభ్యాగాంత
 ఉత్తరాహుతీహుతాత్వా | వాస్తోష్పతేప్రజానీ...శంచతుష్పదేస్వా
 హా | వాస్తోష్పతయత్తరం | వాస్తోష్పతేశ్శయం...స్యప్తిభిస్సూనస్సాన్వ
 హా వాస్తోష్పతయత్తరం | వాస్తోష్పతేత్రతరణోన పక్షగోభిరశ్వేభిరిందో
 అజరానస్తేసఖ్యస్యామపితేవపుత్రాన్పుత్రివోజుషస్యస్వాహా || వా...దం |
 అమీవసోవాస్తోష్పతే విశ్వానూపాణ్యావిశాత్సఖానుశేవపక్షసస్సాన్వహా ||
 వా...దం | జయాదిప్రశాప్త్యతేవరిషేచనాంతంకృత్వా ఉత్తరైః యజు
 షోచకుంభేన్మతేః ప్రదక్షిణమంతరతో గారంనివేశనంవా ప. పిద్యశివగ్ం
 శివం | బ్రాహ్మణాభోజయేదప్రాప్తేస్సుక్తుభిరోదనెనతి | తతస్తఅశీర్వ
 చనందయ్యః || హరిఃఓంతత్సత్ || ఇతిగృహప్రవేశః.

—(*)శ్వేతగ్రహగృహీతస్యశాంతిః(*)—

ప్రాణానాయమ్య । ఎవం...త్యర్థం । శ్వేతగ్రహగృహీతస్య శాంతిం కరిష్యే । తపోయుక్తః । యావత్తనస్తోమసశనాదియుక్తః జాలెనప్రచాఛ్య । అన్యైశ్చరుషేణిక్ గంధంహం । కింశీం ఘంటాంవాహ్రోదయన్ నాదయన్ పుమార మాచాయలద్వాదేణ సభాంప్రవేశ్యసభామధ్యేన దేవసముద్ధ్య అవోత్యోత్రాస్యప్యాత్రేమూర్తానం నిపాత్య దక్షా లవణమిశ్రేణాంజలి వోత్తరైరవోత్సేత్ । కూరురస్సుకూరురస్సుకూరురోవాలబంధనః । ఉపాప్తాద్యదేజాయశ్చతీయస్యాభితోదివః । బేలబిజ్జత్తముపాహ్వయ తాజీకంఛామశ్శబలః । అథో రాష ఉలుంబలస్సారమేయోహధావతి । సముద్రమవచాకశత్ । విభ్రన్నిమ్రంచరుక్తంచశునామగ్రగ్ంసువీణః । సువీరిణస్పృజస్పృజశునకస్పజైక వాక్ర్యస్పృజచ్ఛత్ । తస్య త్యంయత్సేంద్రోబ్రహ్మగ్ంస్సాస్వశయస్యేతాప్యగ్ంస్సాస్వశయిత్వాగచ్ఛస్తంత్వాబ్రహ్మదేవహోత్రాభ్యవిగ్ం హీతివరంవృణోష్యేకుమారమేవాహం వరంవృణాభ్యబ్రహ్మత్ । పిశ్చవ్యాబాహుస్థవసేద్యామవచాకశత్ । విభ్రన్నిమ్రంచరుక్తంచశునామగ్రగ్ంసువీణః । సువీరిణస్పృజస్పృజశునకస్పజైక వాక్ర్యస్పృజచ్ఛత్ । తస్య త్యంయత్సేనరమామాతారోహితేపితా । అమీయేకేసరిస్యకా అవచావతిత్వతీయస్యాభితోదివః । తేకశ్చసరసమతంట శ్చతులశ్చ విశూలశ్చాజ్జునశ్చలోహితశ్చగులాహనామవో మాతా మంధాకకోహవః పితాసంతత్రాహంతి చక్రీనోససీనరీదత । ఛదపేహిసీ సరమసారమేయనమస్తై అస్తుసీసరసమశ్వావృషాణః పదోససీనరీదత । శ్వా నమిచ్ఛాచ్చదన్నపురుషంఛత్ । ఎవంపాశ్రీత్తర్థ్యందినెసాయం కాలేత్రిష్వపిప్రవేశనాది ప్రోక్షణాంతమావతయేత్ అగదోభవతి ఆరోగోభవతి॥

—(*)అథశంఖగ్రహగృహీతస్యపుమారస్యశాంతిః(*)—

ప్రాణానాయమ్య । ఎవం...త్యర్థం । శంఖగ్రహగృహీతస్యకుమారస్య శాంతింకరిష్యే । ఉత్తరాభ్యామభిమంత్ర్య । ఎతేతేప్రతిదృశ్యేతే సమానవసనెఉభే । తెఅహగ్ంసారయేణ ముసతేనావహస్యిలూఖలే ।

హతశృంఖోహతశృంఖపితాహతశృంఖకురుర్వకః । అప్యేషాగ్ధస్థపాన్ద్రా
తఃక్షుర్యోదయోదకుంభేనశీరస్తఉపనయేత్ । ఋషిగోధఃప్రబోధస్సప్త
ష్టామాతరిశ్వా । తేతేసాణాన్మరిష్యంతీమాభైషీ ర్నమరిష్యసి॥ఎవంత్రి
ష్యసికాలేషుకుర్యాత్॥అగదోభవశీకుమారః॥ .....*

— (*) అథ సగ్మబలిః. (*) —

సర్వబలిరుచ్యతే । శ్రావణ్యాంపార్జమసాస్యమస్తమితే సాయమా
పాసనగ్ంహుత్వాకృతప్రాణాయామస్సర్వబలింకరివ్యభిసంకల్ప్య । ఔ
పాసనెస్థాలీపాకన్తే శ్రవయిత్వాశ్రవణాభిఘారణం ప్రశ్టితాభిఘారణం
చకృత్వాగై రుపసమాధానాది ప్రాత్రప్రయోగేదేవపాత్రాణా మంత్రే
ద్వితీయదర్వాన్వససాస్యాంజలిః ప్రయోక్తవ్యః । అంజలెచ్ఛప్రక్షుణతపన
సమ్మర్జనానికరోతి । ఆజ్యభాగాంతేముఖాహుతిగ్ంహుత్వా । శ్రావ
ణ్యేపార్జమసైస్యాహుతిచరోజాహుతి । అత్రశ్రావణీపార్జమాసీ
దేవతా । జగ్ధోమశకభ్యస్వాహాకారాంతైర్మంత్రైఃప్రతిస్వాహాకారమం
జలినాగ్ంశుకానీపలాశపుచ్చునిజాహుతి । జగ్ధోమశకోజగ్ధావిశృష్టిర్జ
గ్ధోవ్యధ్వరోస్సాహా ॥ మశకాదిభ్యిత్తరం । జగ్ధోవ్యధ్వరోజగ్ధోమశకోజ
గ్ధావిశృష్టిస్సాహా ॥ వ్యధ్వరాదిభ్యిత్తరం । జగ్ధావిశృష్టిర్జగ్ధోవ్యధ్వరోజ
గ్ధోమశకస్సాహా ॥ విశృష్ట్యాదిభ్యిత్తరం । అత్రాపిద్విరవరానోపస్తరణాభి
ఘారణాన్యశక్తౌ పత్న్యావాకర్తవ్యాసీత్వక్తం । అంతేక్షతాభిఘారణం
కిగ్ంశుకాహుతిమేషుసర్వాదేవతాః । ఇంద్రజహీతీతస్మభిస్తినోఽరగ్వధ
మయీస్సమిధాహుతి । అత్రప్రథమర్చ్యఇంద్రోదేవతా । ఇంద్రజహీదం
దశుకంపక్షిణంయస్సగీస్మపః । దక్షిణతంచ దశంతంచసర్వాగ్స్తానిం
ప్రజంభయస్వాహా ॥ ఇంద్రాయేదం । అపుజాలినరైన్వధదేవానామపి
హస్త్యైః । త్వమగ్నైర్ఇంద్రప్రేషితస్సహాహిగ్ంసీస్సాహా ॥ అగ్నయ
ఇదంత్రాణమసిపిత్రాణమసిపరిధిరిసి । అన్నెనమనుష్యాగ్స్త్రీయసే
త్యజైఃపశుస్తరైససర్వాణ్యజైనదేవా త్వధయాపితౄణాత్సాహా ॥
అగ్నయఇదంత్రత్యత్యమితిచతస్మభిఃప్రత్యృచమాజ్యా హుతీజాహుతి ।

అసాంసర్పాదవరాః । తస్యస్యాయతైమావాస్యాయాంచ పార్థమా
స్యాంచవిషబలిగ్ం హరంశసర్పరూపరసర్పిణః । తత్రైవైతత్వయినంది
శంతిత్యయినస్తతస్త్యయినద్యోవర్షాభ్యోనః పరిదేశిస్వాహా ॥ సర్పే
భ్యఇదం । నమోఅస్తుసర్పైభ్యఇతిత్రః । నమోఅస్తుసర్పైభ్యోయైకేవ
పృథివీమను । యేఅంతరిక్షేయేదిపితేభ్యస్సర్పేభ్యోనమస్సాహా ॥ సర్పైభ్య
ఇదం । యేదోరోచనైవోయేవాసూర్యస్యరక్షిషు । యేషామఘ్నసదఃకృతం
తేభ్యస్సర్పేభ్యోనమస్సాహా ॥ సర్పైభ్యఇదం । యాఇషవోయాశుధా
నానాంయవాఽనన్యగ్ంరను । యేవావైషు శైతతేభ్యస్సర్పేభ్యో
నమస్సాహా ॥ సర్పైభ్యఇదం । తతశ్చరోరుక్షరాధాన్యకృన్విప్తకృతేవ
దాయద్విరభిఘార్యసహవిప్రత్యభిఘారయతి । అగ్నయైస్విప్తకృతేస్వా
హా ॥ అగ్నయైస్విప్తకృతేఇదం । ప్రతిపథ్యానీపాక వల్గపప్రాశనం । జయాది
ప్రతిపద్యతే పరిషేచనాంతంకృత్వా ప్రణీతామాజ్ఞానంబ్రహ్మచారిన్
నంచ కృత్వావాగ్యరస్సం భారానాదాయసంభారాన్ తస్మాత్థానా
లాజానాంజనాభ్యం జనైస్థగరోశీరమితిసంభారానాదాయప్రాచీముదీచీం
వాదిశముపనిష్కామ్యశుచౌదేశేపీతంకృత్వా తత్రప్రాచీరుదీచీశ్చతీ ప్రస్తి
స్రోరేఖాలిఖత్వా రేఖాకిరణ ప్రకారఃపూర్వమేవోక్తః । తాస్వద్భిరుపని
య । నమోఅస్తుసర్పైభ్యోయైపార్థివాఇత్యాది బలింసారిష్యమీత్యం
తేరేఖానుక్రమేనసక్తున్నివపతి । సకృదేవమంత్రః । నమోఅస్తుసర్పైభ్యో
యైపార్థివాయ ఆంతరిక్ష్యాయేదివ్యాయేదిశ్యః । తేభ్యఇదంబలిగ్ం
హరిష్యామి । తేభ్యఇదంబలిమహోపం । ఇత్యుత్పజ్జనేవితేషః । సంఘ
షాగ్ధానాలాజానాం జనాభ్యంజనైస్థగరోశీరమితి తూష్టీనివపతితక్షక
వైశాలేయేతి తిస్రుభిస్సమీచీనామాసి ప్రాచీదీప్తేతయోనామస్థేతి ద్వా
దశభిఃపర్యాయైరుపస్థాయ ॥ తక్షకవైశాలేయధృతరాష్ట్రేరావతతేజీవా
స్త్యయినస్తతస్త్యయినద్యోవర్షాభ్యోనఃపరిదేశి । ధృతరాష్ట్రేరా
వతతక్షకవైశాలేయతేజీవాస్త్యయినస్తతస్త్యయినద్యోవర్షాభ్యోనః

పరిచెను । అహిగం సాతిబలతెజీవాస్త్యయినస్సగస్త్యయి సద్భ్యోవర్షా
భ్యోవఃపరిచెను । అతిబలాహిగం సతెజీవాస్త్యయిన స్సతస్త్యయిసద్భ్యో
వద్వాభ్యోవఃపరిచెను । యదండశూకాపాథివాస్తాగ్ స్త్యమితఃపరోగ
భ్యూతిఃవేశయ । సంత్తివైనశ్శఫినస్సంతిదండి నస్తైవో నెధినసాత నెమ్య
యమస్తాక్ హినసాత । ద్వానశవర్యాయానా ముపస్థానప్రయోగఉచ్యతే
సమీచీనా మాసిప్రాచీదిక్తస్యాస్తైగ్నిరధిపఠరసితోరక్షితా యశ్చాధిపతి
శ్చశ్చగోష్టాతాభ్యాం నమస్తావోమృడయతాంతేయం ద్విష్టోయశ్చమో
ద్వెష్టి తంవాంజంభేదధామి । ఓజస్విసీనామాసి దక్షిణాదిక్తస్యాస్తథిం
ద్రోధిపతిఃపృథాహూ రక్షితాయశ్చాధిపతిర్యశ్చ గోష్టాతాభ్యాం నమస్తా
వోమృడయతాంతేయం ద్విష్టోయశ్చనోద్వెష్టితంవాంజంభేదధామి, పా
చీనామాసిప్రతీచీదిక్తస్యాస్తైసోమోధిపతీస్సజోరక్షితాయశ్చ...దధా
మి, అవస్థావానామామృషీచీదిక్తస్యాస్తై వరుణోధిపతిస్తీరశ్చరాజీరక్షితా
యశ్చ...దధామి, అధిపతీనామాసిబృహతీదిక్తస్యాస్తై బృహస్పతిరధిపతి
శ్శ్వేత్రోరక్షితా యశ్చాధిపతి...దధామి । వశినీనామాసీయందిక్తస్యాస్తై
యమోధిపతిః కల్పషగ్నివోరక్షితాయశ్చాధిపతి...దధామి, హేతయోనా
మస్థతేషాంవజ్రపురోగృహం అగ్నిర్వత్సవస్సలిలోవాత నామంతేభ్యోవో
నమస్తైవోమృడయంతుతేయం ద్విష్టోయశ్చమోద్వెష్టితంవో జంభేదధా
మి, నిలింపానామస్థతేషాంవో దక్షిణాగృహంఃపితరోవత్సవస్సగరోవాత
నామంతేభ్యో వోనమస్తైమోమృడయంతుతేయం ద్విష్టోయశ్చనోద్వె
ష్టితంవోజంభేదధామి । వజ్రిణోనామస్థతేషాంవజ్రావృహస్సస్వప్నోవ
త్సవవోగహ్వరోవాతనామంతే భ్యోవోనమస్తైమోమృడయంతుతేయం
ద్విష్టోయశ్చమోద్వెష్టితంవోజంభేదధామి । అవస్థావానోనామస్థతేషాం
వఉత్తరావృహం అపోవత్సవస్సముద్రోవాతనామం...తంవోజంభేదధా
మి, అధిపతయోనామస్థతేషాంవ ఉపరిగృహంవర్షంవత్సవవోవస్వాక్
వాతనామంతే భ్యోవోనమ...తంవోజంభేదధామి । క్రవ్యానామస్థపా
థివాస్తైషాంవత్సవగృహంఅన్నంవత్సవవోనిమిషోవాతనామంతేభ్యోవో

నమస్తై...తంవోజంభేదథామి । ఎవంద్వాదశపర్యామై రుపస్థాయాపః
పరిషిచ్యా ప్రక్షుప్తాస్థిమెల్యాపశ్వైతపదేతి ద్వాభ్యామృగ్భ్యాముదకం
భేనత్రిః ప్రదక్షిణమంతరతోగారంనివేశనంవాపరిషిచ్య । అపశ్వైతపదా
జహిపూర్వేణచాపరేణచ । సప్తచమానుషీరిమాస్త్రస్రశ్చ రాజబంధవిః ।
నవైశ్వైతస్యాభ్యా సారేహిజణ్ఘానకంచన । శ్వేతాయవైదర్వాయన
మోనమశ్వేతాయవైదర్వాయ ॥ బ్రాహ్మణాభోజయెద్ధానాః కుమారా
రాప్రాశయంతి ॥ సమాప్తంకన్తు...హరిఃఓంతత్సత్ ॥ ఎవమహస్య
హనోదనెనసక్తుభిర్వైశంబలిగ్ంహ రెదోభృగాత్ ... *
—(*)అథసర్వబలైరుత్సర్జః.(*)—

మార్గశీర్ష్యాం పాణమాస్యా మస్తుమితేచాపాసనగ్ం హుత్వా
ప్రాణానాయమ్య । ఎవం...ప్రీత్యగ్ంసర్వబలైరుత్సర్జనంకరిష్యే । సర్వ
బలివత్సాలీపాకాశ్చగ్నిముఖాంతే స్థాలీపాకాదవదాయ మార్గశీర్ష్యే
పార్ణమాస్యేస్వాపేతిహుత్వా । మార్గశీర్ష్యేపార్ణమాస్యాశ్చరం । ఎవం
జగ్ధోమశశ ఇత్యాదిహుత్వాజయాదిపరిషేచనాంతం కృత్వాపూర్వవదో
దనం వాసక్తున్వాదాయ ప్రాచీనువీచీంవెత్వాదిబలిప్రక్షేపణవిశేషః । తే
భ్యిశ్చమంబలిమహర్షిషమితి మంత్రసన్నామః । తతఃపస్థాయాపఃపరిషిచ్య
త్యాగ్యత్రేనముత్సృజతి । తతోబ్రాహ్మణాభోజనమాకీర్వచనంచ ॥ ఉత్స
ర్జణంసమాప్తం॥... *
—(*)ఆగ్రయణస్థాలీపాకః.(*)—

అథాగ్రయణముచ్యతే ॥ వమోసుశ్యామాకాగ్రయణం శరదీప్రీహీ
ణాంశ్యామానాం సమాసఉపలభ్యతే । వసంతేయవానాం । పార్ణమాస్యా
మమావాస్యాయాంవా ప్రాతరౌపాసనగ్ం హుత్వాకృతప్రాణాయా
మః ఆగ్రయణంకరిష్యిష్యంకల్ప్య । పత్నీవహననాదిన వానాం స్థాలీపాక
గ్గ్శ్రవయిత్వా శ్రవణాభిఘారణం ప్రక్షిప్తాభిఘారణంచ కృత్వాగ్నైరుప
సమాధానాద్యాభ్యభాగాంతేముఖాహుతిగ్ం హుత్వాదర్వామ్యుపస్తీ
ర్వస్థాలీపాకాన్మధ్యాన్న్యైరవదాయాభిఘార్య । ఇంద్రాగ్నిభ్యాగ్ స్వాహా ।

మధ్యేజుఃసూత్రాః । ఇంద్రాగ్నిభ్యామిదం । పునశ్చైవమవదాయాభిఘ్నా
 విశ్వేభ్యోదేవేభ్యస్సాహా । విశ్వేభ్యోదేవేభ్యఇదం । పునశ్చైవమవదా
 యాభిఘ్నార్యక్షతాభిఘ్నారణంచకృత్వా । ద్యావాపృథివీభ్యాగ్ సాహా ।
 ద్యావాపృథివీభ్యామిదం । పునస్సుమ్యవస్తీర్యఽక్షతరాధాత్సకృత్స్విష్టకృతే
 వదాయద్విరభిఘ్నార్య । నహవిఃప్రత్యభిఘ్నారయతి । అగ్నయేస్విష్టకృతేస్సా
 హా । అగ్నయేస్విష్టకృతేభ్యం । ఇన్ద్రసన్నహనాన్యస్థిస్సగ్నస్సృశ్యాగ్న
 ప్రహరతి । రుద్రాయతంతిచరాయేదం । అపఉపస్పృశ్య । అపయోఽరిత్యా
 దిపరిషేచనాంతేనవానాంతండులూనామపకృత్వానాంముఖంపురయిత్యా
 గీర్త్యభక్షయిత్యాచమ్య । చరుశేమాశ్చించిదోదనంపిండగ్ం సంయుత్య
 పరమేష్ట్యసతియజుషాపృథవంశ ఉద్విధేత్ - పరమేష్ట్యసీ పరమాంమాగ్
 శ్రేయంగమయ ॥ శ్యామాకాగ్రయణేసోపవసప్రధానదేవతా । సమాప్త
 మాగ్రయణం॥ ... .. *

—(*) హేమంతప్రత్యవరోహణం.(*)—

హేమంతప్రత్యవరోహణముచ్యతే । హేమంతరౌప్రత్యవరోహణం
 కర్తవ్యంకృతప్రాణాయామః । హేమంతప్రత్యవరోహణంకరిష్యత్సంక
 ల్ప్య । ప్రత్యవరూఢోనోహేమంతః । ఇత్యేతావమక్త్యాఖట్వాడేఃప్రత్యవరు
 హ్యశయనదేశేనవగ్ స్యుస్తరమాస్తీర్యప్రతిక్షత్రభితి శ్రీభిర్నంత్సేర్వక్షిణేః
 పార్శ్వైశ్చనావస్పృష్టరేయజమానాదయస్సంవిశంతి । ప్రతిక్షత్రేప్రతితిష్ఠామి
 రాప్తౌప్రత్యశ్వేషుప్రతితిష్ఠామిగోషు । ప్రశ్రవజాయాంప్రతితిష్ఠామిభవ్యే
 ఇహాధ్యతిహవిధ్యుఃకరిహరంతరిహరమతిః । దక్షిణతుపితోద్ధరితోమాతా
 మధ్యేకర్తా । ఏవమితరేజ్యేష్టాదయస్సంహతాఘాత్యాసంవిశేయః । ఉ
 త్తరాధ్యాంపుథివీమభిమృశతి । స్యానాపుథివిభవాన్యక్షరానివేశనీ । య
 చ్చాచశ్శర్కసప్రధాః । బడిర్ధాపర్వతానాంఖద్రంబిభషిః । ధివి । ప్రయా
 భూమిప్రయత్వతిమహ్నిజిహ్వోపిమహిని ॥ ఏవంసోమేశనాదిపుణ్యభిమర్శ
 నాంశంసర్వేషాంమంత్రావృత్తిస్త్రీశర్తవ్యా ॥ సమాప్తంహేమంతప్ర
 త్యవరోహణం॥ ... .. *

—(*)అథేశాసనబలిః.(*)—

ఈశాసనబలిరుచ్యతే । ఉదగయనాదిషుకృత ప్రాణాయామఃవివరం...
 ప్రీత్యర్థం ఈశాసన బలింకరిష్యే ఇతి సంకల్ప్య । ఈశానాగమోబుధ్యాస్థానీ
 పాకన్ శ్రవయిత్వా శ్రవణాభిఘోరణం ప్రక్షిప్తాభిఘోరణం చకృత్వా । క
 ద్రాయావంతస్సపిండాః స్త్రీకుమారాస్తైషాం భోక్తుం పర్యాప్తం బృహ
 ద్భాండైశ్చ కేకైశ్చ తైశ్చ శ్రవణం చరుగ్ శ్రవయిత్వా భిఘోరై పాసనాన్ని
 మాదాయ యేన చాస్యేన ద్రవ్యేణాథీభవతి తాత్పర్యానాదాయ ప
 త్నావ్యవేశ్య సహప్రాచీముదీచీంచా దిశముపనిషక్రియబహిర్గ్రామేశు
 చాదేశేనవీరై శైలాగ్రవాస్తంజిలంకల్పయిత్వాగ్నేరుపసమాధానాది
 పాత్రప్రయోగకాలే । దేవప్రారాణామంత్రే కాంస్యపాత్రత్రయం ద్విచ
 త్వా రింశత్పలాశపద్మాని చ ద్వంద్వం ప్రయుజ్యకంసపాత్ర పలాశపద్మానా
 మపి పృథక్ తపససమ్మజాన ప్రతరపన ప్రాక్షణాదీనికర్తవ్యాని । అగ్నిము
 ఖాంతేవరేణాగ్నిం ద్వైతరీప్రాగ్దూరై కృత్వా వ్యయోగ్నశ్శేజయం తా
 యాపియథా వకాశోభవతీతథాకుటీకరోతి । ఆత్మావహంస్విత్యైచాద్వ
 యోఃకుట్యోః దక్షిణస్యాంకుట్యామీశాసనం మహాదేవమావాహయతి । ఆ
 త్మావహంతు హరయస్స చేతసశ్శ్వైరైరైస్సహకతుమ్భిః । వాతా
 జైరైర్భువంభర్షన్ శ్వైరాయాహి శీఘ్రం మమహవ్యాయశరీర్వం । ఉత్త
 రస్యాంకుట్యాంకుట్యం ముహూచపీ మాయాహిమీఘ్రీలౌకిక్యా వాచా
 ఆవాహయతి । మధ్యైవ కాశే ఆయుషీజయంతేతిజయంత సుబ్రహ్మణ్య
 భగవంతమావాహయామీతి ఆవాహ్య ఈశానాయమీఘ్రమై జయంతా
 యెత్యావాహన క్రమేణ మోదశోపచారపూజాంకృత్వా । కంసత్రయమా
 దాయావరేణాగ్నిం కుట్యోః పురస్తాదావాహనక్రమేణ నిధాయ । త్రిషు
 కంసేషు ఈశానస్థానీపాకోదనాత్ర ల్పయిత్వా ఒదనసహితాకంసా
 నాదాయాన్ని సమీపమాహృత్యయథాస్థానం నిధాయ । ఉపస్పృశతుమీ
 థ్యామీఘ్రమీస్వాహా ॥ ఇతి ఈశానంస్వ మోదనముపస్పృశ్య । ఉప
 స్పృశతుమీఘ్రమీ మిఘ్రమైస్వాహా ॥ ఇత్యుమాంచేంస్వ మోదనముప

స్పృశతి | జయంతోపస్పృశజయంతాయస్వాహా || ఇతియజుషాజయం
 తంస్వమోదనముపస్పృశ్య | దర్వాముపస్తీర్య ఈశానస్యదవాద్విరవ
 దాయాభిఘార్య | భవాయదేవాయస్వాహాత్యప్తభిః స్వాహాకారాం
 తైర్మంత్రైర్విష్టాహుఃస్థాపూతి | అంతేక్షతాభిఘారణంచ | ఓంభ
 వాయదేవాయస్వాహా || భవాయదేవాయదేవం | శర్వాదేవాయస్వా
 హా|| శర్వాదేవాయదేవం | ఈశానాయదేవాయస్వాహా || ఈశానా
 యదేవాయదేవం | పశుపతయేదేవాయస్వాహా | పశుపతయేదేవాయదేవం |
 రుద్రాయదేవాయస్వాహా | రుద్రాయదేవాయదేవం | ఉగ్రాయదేవా
 యస్వాహా || ఉగ్రాయదేవాయదేవం | భీమాయదేవాయస్వాహా||భీమా
 యదేవాయదేవం | మహతేదేవాయస్వాహా|| మహతేదేవాయదేవం | ఎవం
 మీఘస్య ఓదనాద్విరవదాయాభిఘార్య | భవస్యదేవస్యపత్నైర్విస్వా
 హాత్యప్తభిస్వాహాకారాంతైర్మంత్రైర్విష్టాహుఃస్థాపూతి | అంతే
 క్షతాభిఘారణంచ | భవస్యదేవస్యపత్నైర్విస్వాహా || భవస్యదేవస్యప
 త్నైర్విశదం | శర్వస్యదేవస్యపత్నైర్విస్వాహా | శర్వస్యదేవస్యపత్నైర్
 విశదం | ఈశానస్యదేవస్యపత్నైర్విస్వాహా || ఈశానస్యదేవస్యపత్నైర్
 విశదం | పశుపతేదేవస్యపత్నైర్విస్వాహా || పశుపతేదేవస్యపత్నైర్విశదం
 రుద్రస్యదేవస్యపత్నైర్విస్వాహా | రుద్రస్యదేవస్యపత్నైర్విశదం | ఉగ్రస్య
 దేవస్యపత్నైర్విస్వాహా | ఉగ్రస్యదేవస్యపత్నైర్విశదం | భీమస్యదేవ
 స్యపత్నైర్విస్వాహా || భీమస్యదేవస్యపత్నైర్విశదం | మహతేదేవస్య
 పత్నైర్విస్వాహా || మహతోదేవస్యపత్నైర్విశదం | స్రుచ్యపస్తీర్యమథా
 దోదనాదవదాయాభిఘార్య | హవిఃప్రత్యభిఘారయతి | జయంతాయ
 స్వాహా || జయంతాయదేవం | దర్వాముపస్తీర్య సర్వతస్సకృత్సకృదవ
 దాయద్విరభిఘార్య | అగ్నేయేస్విష్టకృతేసుహుతహుత ఆహుతీనాంకా
 మానాగ్ం సమర్థయిత్రేస్వాహా || అగ్నేయేస్విష్టకృతవిశదం | ఉత్తరేణ
 యజుషాగ్నిముపస్థాయ | స్వస్తినఃపూర్ణముఖఃపరిక్రామతు | సమిత్యన్న
 హసంవకృత్వా లెపయోరిత్యాదిపరిషేచనాంతే పలాశపణ్ణాన్యాదాయ

సమిపేనిధాయ ఏకంపర్ణమాదాయ ఉపస్తీర్యఈశానస్యాన్నా దవదా
యాభిసూర్య । గృహపాపస్పృశగృహపాయస్వాహా ॥ గృహపామేదం
ఈశానాయఃక్షిణస్యాం కుట్యాంఃత్వా పురరపిపణ్ణాంతరం పూర్వమం
త్రైజ్ఞైవేశానాయదత్వాఏవమితరయోరపి ఆవాహనక్రమేణక్షత్రస్యాం
గృహపుష్పస్పృశగృహప్రేస్వాహా ॥ గృహప్రార్థనం । ఇతిద్వైపణ్ణైదాత
వ్యై । ఘోషిణఉపస్పృశతఘోషిభ్యస్సాహా ॥ ఘోషిభ్యిదం । ఇత్యై
కెనమంత్రేమధ్యేద్వైపణ్ణైదాతవ్యై । పునశ్చశ్వాసినఉపస్పృశతశ్వాసిభ్య
స్సాహా ॥ శ్వాసిభ్యిదం । దక్షిణస్యాంద్వైదాతవ్యై । విచిన్వంతఇత్యు
త్తరస్యాంద్వై । విచిన్వంతఉపస్పృశతవిచిన్వన్భ్యస్సాహా ॥ విచిన్వన్భ్య
ిదం । ప్రపున్వంతఉపస్పృశతప్రపున్వన్భ్యస్సాహా ॥ ప్రపున్వన్భ్యిదం ।
మధ్యేద్వై । సమశ్చుంతఉపస్పృశతసమశ్చున్భ్యస్సాహా ॥ సమశ్చున్భ్య
ిదం । దక్షిణస్యాంద్వై । దేవసేనాఉపస్పృశతదేవసేనాభ్యస్సాహా ॥ దేవసే
నాభ్యిదం । ఇతిదక్షిణస్యామేవదశపణ్ణానిసోదనాఃదదాతి । యాఆభ్యాతా
ఇతిదశకృత్వస్తస్యామేవకుట్యాంపునరదాతి । యాఆభ్యాతాయాశ్చానా
భ్యాతాదేవసేనాఉపస్పృశతదేవసేనాభ్యస్సాహా ॥ దేవసేనాభ్యిదం ।
ద్వారపాపస్పృశద్వారపాయస్వాహా ॥ ద్వారపామేదం । ఇతిదక్షిణస్యాం
ద్వై । ద్వారపుష్పస్పృశద్వారప్రేస్వాహా ॥ ద్వారప్రార్థనం । ఇత్యు
త్తరస్యాంద్వై । అన్వాసారిణఉపస్పృశతాన్వాసారిభ్యస్సాహా ॥ అన్వా
సారిభ్యిదం । ఇతిమధ్యేద్వై । నిషంగిన్చుపస్పృశనిషంగిణైస్సాహా ॥ నిషం
గిణిదం । దక్షిణస్యాంద్వై । ఏవంయథాస్వమోషనైభ్యఃపణ్ణాదానం ।
తత్రశ్లోకః । త్రిభిర్యథోఢంపరిదాయమంత్రైస్తథాపరైర్ముఖ్యకుటౌత్రిభిస్తు ।
త్రిభిర్యథోఢంపునరుక్తమేకం ముఖ్యస్యసందేశకపదిశిష్యః । పణ్ణదానశే
షోదనంపిండంకృత్వాపర్ణపుటేవధాయ । నమోనిషంగిణిభ్యముభిమతే ఇత్యేవ
మంతముక్త్యావృక్షాసపతి । తప్తీనాంలెనమపైరుద్రమన్వవ ఇత్యేతంత్ర
శ్చంజపేత్ । ప్రథమోత్తమానువాకావాక్రత్తమానువాకేవిశేషః । సహ
సరాణిసహస్రశతైరదశసుమం । లెషులేషాగ్ం సహస్రయోజనైవదనాని

తన్మసీత్యనుపంగః । సహస్రాణిసహస్రశోయేరుద్రాఅధిభూమ్యాః । తెమా
గ్ంసహస్రయోజనైవధన్వానితన్మసి । అస్మిన్మహాత్యర్థవేంతరితైభవాఅధి
తెమాగ్ం...సి । నీలగ్రీవాశ్శితకంఠాశ్శర్వాఅధఃక్షమానరాః । తెమా
గ్ం...సి । నీలగ్రీవాశ్శితకంఠాదివగ్ంరుద్రాఉపశ్రితాః । తెమాగ్ం...
సియైవృతైషుసస్పంజరాణ్లగ్రీవావిలోహితాః । తె...సియైభూతానా
వధిపతయోవిశిఖాసఃకపడినః । తె...సియైఅస్మైషువివిధ్యంతిపాత్రైషు
పిబతోజనాః । తె...సియైపథాంపథిరక్షయ విలబ్ధవాయువృష్టిః । తె...
సియైతీర్థానిప్రచరంతేస్రుకావంతోనిపంగిణః । తె...సియైతావంతశ్చ
భూయాగ్ంసశ్చదిశోరుద్రావితస్థిరై । తె...సిపశ్చాదయంవిశేషః । నమో
రుద్రైభ్యోయైవృధివ్యాంయేషామన్నమిషవస్తైభ్యోదశప్రాచీదశదక్షిణా
...దధామి । నమోరుద్రైభ్యోయేంతరితైయేషాంవాత ఇషవస్తైభ్యోదశ
ప్రాచీ...దధామి । నమోరుద్రైభ్యోయేదివియేషాంవర్షమిషవస్తైభ్యోదశ
ప్రాచీ...దధామి । అభితవతమగ్నింగాస్థాపయతి । యథాప్రథాన హేమా
మకాలవై నాగాఃభూమః ప్రాక్షుయాత్ తథాస్థాపయతి । తస్మిన్కాలే
తాగాశ్చందనాదిగంధేనదగ్ధ్యమృష్టినాహోక్షతి । వృషాణమేవాగ్రేవో
క్షతి । అనగ్నోయైత్రస్యపతియజతే । శుచౌచైశేఅత్వావహంత్యేత్యుచా
అవాహ్యకూర్చంధాయ తౌకికపణాని చత్వారిసప్తవాదాయ సమీపే
నిధాయ ఏకంపణమాదాయ ఉపస్తీర్యతైత్రపత్యాదన్నాదవదాయ ।
యైత్రస్యపతయైత్వాదదామీతి దత్వా ఏవంక్షేకృత్యష్టబ్రువ్యోవా । అథ
యైత్రస్యపతినావయమిత్వృగ్భ్యంయైత్రపతిముపతిష్ఠతే । యైత్రస్యపతినా
వయగ్ం హితేనైవజయామసి । గామశ్వంపోషయిత్వాసమోమృడా
తీద్యశే । యైత్రస్యపతేమధుమంతమూర్కింధేనురివపయోఅస్తాసుధుత్వమ
ధుశ్చుతంఘృతమివసుపూతమృతస్యనః పతయోమృడయంతే ॥ సంతీష్ఠతే
క్షుశానస్థాలీపాకః । తేనసర్పిష్ఠతాద్రాహ్మణామౌభజయే ॥ తతఃతీర్థ
చనంచ । తతస్సపిండాస్సస్త్రీకాఃయైత్రపత్యంప్రాశ్చంతి । తతశ్చౌపాస
నాగ్నిమాదాయగృహాగ్ంత్వాయత్రక్వచాగ్ని మిత్యాదివిధీనాగ్నిం ప్రతి
ష్ఠాపయతి ॥ ఇతీశానబలిః ॥ ... .. *

—(*)మాసిశ్రాద్ధం.(*)—

మాసిశ్రాద్ధముచ్యతే || అపరపక్షయస్తిన్నసానిక్రియతే । తతఃపూర్వే
 ద్వయైవసాయమా పాసన హూమేహుతేప్రాచీనావీరీ కృతప్రాణా
 యామః । ఎవం...ప్రీత్యర్థం శ్వేభూతేమాసిశ్రాద్ధం కర్తాప్రీతిమనసా
 సంకల్ప్య । తస్మిన్నైవకాలేకృతసాయమాశనాః బ్రాహ్మణానయుక్తా
 నిమంత్రయతే । నిమంత్రణప్రకారః || శ్వశ్శాద్ధంభవితాతత్రవిశ్వేదవాధే
 త్తుణః ప్రసాదఃకరణీయః । అస్తుకరణీయః | పాచీనావీరీ శ్వశ్శాద్ధంభ
 వితాతత్రపితృపితామహా ప్రపితామహాధేతుణఃప్రసాదఃకరణీయః । అస్తు
 కరణీయః । మాతామహాధికారిచేత్ । శ్వశ్రాద్ధంభవితాతత్రమాతామ
 హమాతుః పితామహమాతుః ప్రపితామహాధేతుణఃప్రసాదఃకరణీయః | అ
 స్తుకరణీయః | అథపరేద్యుర్బ్రాహ్మణానాహూయప్రాణానాయవ్య | ఎవం.
 ప్రీత్యర్థంమాసిశ్రాద్ధంకరిష్యే । తత్రభవతాదేవాధేతుణఃప్రసాదఃకరణీ
 యః | ప్రాచీనావీరీపితృపితామహప్రపితామహాధేభవద్భిఃతుణః ప్రసాదః
 కరణీయః | అస్తుకరణీయః | మాతామహమాతుఃపితామహమాతుఃప్రపితా
 మహాధేభవద్భిఃతుణః ప్రసాదఃకరణీయః । అస్తుకరణీయః | అక్రోధనైః...
 కర్తవ్యః । తతోశృహంఽణైత్యాద్యర్చనాంతంకుర్యాత్ । ఉక్తియతామగ్నో
 చక్రియతామితకర్తా । కామముద్రియతాంకామమగ్నో చక్రియతామితి
 భోక్తారఃప్రతిబ్రూయః । హవిష్యం అన్నమగ్నో వశిశ్రిత్య ఉహిగుద్వా
 స్య అద్భిః ప్రోక్ష్యఅభిఘార్య । అగ్నేరుపప మాధానాద్యగ్నిముఖాంతే |
 అన్నస్యోర్తరాభిజుః హూతి । యన్మేమాతేత్యాదిభిస్తప్తభిఃప్రత్యేచం
 ప్రధానాహుతీజుః హూతి । స్రుచ్యుపస్తీర్యద్విరవదాయాభిఘార్య | య
 న్మేమాతాప్రలులోభచర త్యనమప్రతా | తన్మేరతః పితావృక్షామాభురవ్యో
 పవన్యతాం | యజ్ఞైశ్వరశర్మణస్వాహా || యజ్ఞైశ్వరశర్మణసిత్రక్షవం ద్విమా
 తృకశ్చేత్ । యన్మేమాతరౌప్రలులుభతుశ్చరత అనసుప్రతే | తన్మేరతః...
 స్వాహా || యజ్ఞై...దం । బహుమాతృకశ్చేత్ । యన్మేమాతరఃప్రలులుభు
 శ్చరం త్యనమప్రతాః । తన్మేరతః...స్వాహా || యజ్ఞైశ్వర...ఇదం || పూ

ర్వవత్పునరవదాయ । యస్త్విన్తంతియాధావంతియా అద్వోక్తిః పరిత
స్థపీః । అద్విర్విశ్వస్యభావోభిరంతరస్యం పితౄగ్ధేయజ్ఞైశ్వరశర్మణేస్వా
హా॥ యజ్ఞైశ్వరశర్మణేప్రపితామహాయెదం । పూర్వవత్పునరవదాయ । యన్యైప్రపితా
మహీప్రలులోభవరత్యననువ్రతా । తన్యైరెతఃప్రపితామ హూవృక్షామాభు
రన్యోపపద్యతాం యజ్ఞైశ్వరశర్మణేస్వాహా॥ యజ్ఞైశ్వరశర్మణేప్రపితామహా
యెదం । ద్విప్రపితామహీకస్య యన్యైప్రపితామహ్యోప్రలులుభతుశ్చరత అనను
వ్రతే తన్యైరెతః... స్వాహా॥ యజ్ఞైశ్వరశర్మణేప్రపితామహాయెదం । బహు
ప్రపితామహీకస్య యన్యైప్రపితామహ్యోప్రలులుభతుశ్చరన్యోననువ్రతాః । తన్యై
రెతఃప్రపితా... స్వాహా॥ యజ్ఞైశ్వర... యెదం । పూర్వవదవదాయ అంత
దృఢపర్వతైరంతర్వహ్యేపృథివ్యా । ఆభిదిగ్భిరనంతాభిరంతరస్యం పితా
మహాద్దధేయజ్ఞైశ్వరశర్మణేస్వాహా॥ యజ్ఞైశ్వరశర్మణేప్రపితామహాయెదం ।
పునరవదాయ । యన్యైప్రపితామహీప్రలులోభవరత్యననువ్రతా । తన్యైరె
తఃప్రపితామ హూవృక్షా మాభురన్యోపపద్య తాం యజ్ఞైశ్వరశర్మణేస్వా
హా॥ యజ్ఞైశ్వరశర్మణేప్రపితామహాయెదం । ద్విప్రపితామహీకస్య యన్యైప్ర
పితామహ్యోప్రలులుభతుశ్చరత అననువ్రతే । తన్యైరెతఃప్రపితామ హూ
... స్వాహా॥ యజ్ఞైశ్వరశర్మణేప్రపితామహాయెదం । బహుప్రపితామహీ
కస్య యన్యైప్రపితామహీ ప్రలులుభతుశ్చరన్యోననువ్రతాః । తన్యైరెతః...
స్వాహా॥ య... దం । పునరవదాయ అంతదృఢముతుభిర హూరాత్రై
శ్చసంధిభిః । అగ్ధమాదైశ్చమాదైశ్చాంతరస్యంప్రపితామహాద్దధేయజ్ఞైశ్వ
రశర్మణేస్వాహా॥ యజ్ఞైశ్వరశర్మణేప్రపితామహాయెదం । పునరవదాయ యె
దృఢపర్వతయోచనహయాగ్ శ్చవిత్తయాగ్ ంకచనప్రవిక్ర । అగ్నేతా
వేధ్యం దితే జాతవేదస్తయాప్రత్యగ్ స్వధయామదంతస్వాహా॥ అవిజ్ఞా
తేభ్యఃపితృభ్య ఇదం । స్వాహాపితృభ్యపిత్రికాప్రతిమంతం వృధాజ్యాహు
తీజా హూతి । స్వాహాపితృపిత్ర ఇదం । పితృస్వాహాపిత్ర ఇదం । స్వా
హాపితృ । పిత్ర ఇదం పిత్ర స్వాహా॥ పిత్ర ఇదం । స్వాహాపితృపిత్ర ఇదం । పి
త్ర స్వాహా॥ పిత్ర ఇదం । స్వధా స్వాహా క్షయే కవ్యవాహ నాయస్వధా

స్వాహా॥ అగ్నయై కవ్యవాహనాయైదం । ఎతద్వావిపరీతం । యజ్ఞోపవీతీస్వి
 ట్టకృతసువదాయ॥ అగ్నయైస్వి ట్టకృతే స్వాహా॥ అగ్నయైస్వి ట్టకృతశ్చదం ప్రా
 చీనాపీత్యుదీచీనముష్ణం । ధిస్వాహోహ్యఅహవిష్యోఽగ్నించదవదాయ । స్వా
 హా॥ ప్రజాపతయశ్చదం । యజ్ఞోపవీతీసర్వప్రాయశ్చిత్తంకరిష్యే । భూర్భు
 వస్సువస్సాహా ॥ ప్రజాపతయశ్చదం । ప్రాచీనాపీతీ । లెపయోరిత్యా
 దివరీషేచనాంతంకృత్వా । ఎవతేతతేత్యాదియజుగ్ంషితే మహీమ
 త్యేతదంతముక్త్యాన్నంవ్యంజనానిచాభిస్మృతే । అసంభవత్యభిమర్శనెమం
 త్రావృత్తిః । ఎవతేతతమధుమాగ్ం ఊర్తిస్సరస్వాయావానగ్నిశ్చ
 పృథివీతావత్యస్యమాత్రాతావతీంత ఎతాంమాత్రాందధామి యథా
 గ్నిరక్షితోనుపదస్తవంమహ్యం పిత్రేక్షితోనుపదస్తస్వధాభవతాంత్య
 గ్ం స్వధాంతైస్సహూపజీవగ్ం నైమహీమా । ఎవతేప్రపితామహమధుమా
 గ్ం ఊర్తిస్సరస్వాయావానాదిత్యశ్చ ద్యౌశ్చతావత్యస్యమాత్రా
 తావతీంత ఎతాంమాత్రాందధామి యథావాయురక్షితోను పరస్త
 ఎవంమహ్యంపి తామహాయాక్షితోనుపదస్త స్వధాభవతాంత్యగ్ం స్వ
 ధాంతైస్సహూపజీవసామానితేమహీమా । ఎవతేప్రపితామహమధు
 మాగ్ం ఊర్తిస్సరస్వాయావానాదిత్యశ్చ ద్యౌశ్చతావత్యస్యమాత్రా
 తావతీంత ఎతాంమాత్రాందధామి యథాదిత్యోక్షితోనుపదస్త ఎవంమ
 హ్యంప్రపితా మహాయాక్షితోనుపదస్తస్వధాభవతాంత్యగ్ం స్వధాంతై
 స్సహూపజీవయజుగ్ంషితేమహీమా । అభత్యతీయమామంత్రీణాం దై
 వెక్షణఃకర్తవ్యశ్చదేవార్థే । శార్దక్షణఃకర్తవ్యశ్చపిత్రార్థే । యజ్ఞోపవీతీ
 హవిష్యదేకంగాసమాదాయ విశ్వేదేవపాత్రేనిధాయ । దేవసవితః
 ప్రసువ । పృథివీతేపాత్రం...లోకే । ఇదంవిష్ణుర్విచక్రమే...సురేస్వా
 హా॥ శ్రీవిష్ణుహవ్యంరక్షస్వ । పురురవార్ద్రావసంజ్ఞా కావిశ్వేదేవాశ్చదం
 వోహవ్యంసపరికరం ... సనుస్తతీర్థేషుదత్తమస్తు । యేదేవాదివ్యే...
 జుషస్వం ॥ ప్రాచీనాపీతీ । హవిష్యదేకంగాసమాదాయ । పితృహ
 త్రైధాయ । పృథివీతేపాత్రం...లోకే శ్చదం...సురేస్వధా । శ్రీవిష్ణో

కన్యంగతుస్స । పితృపితామహప్రపితామహఃవితద్వ్యంకన్యంసప్రసక్తం...
 దత్తమస్తు ॥ యోచేహపితరోయ...జుషస్వ । సప్తవ్యాధాదశాణ్ణేష్య
 త్యాది బ్రాహ్మణభోజనాంతేసృస్తాస్సేత్యాది ఓకిరిపిండాంతేఉత్తరా
 పాశినందద్యాత్ । భుక్తవతోనువ్రజ్యప్రదక్షిణీకృత్య । కుశతలశ్రుత్వాణీ
 త్యాది మాచయాచ్యుకంచనేత్యంతంకృత్వా । అథసర్వేభ్యోన్నశేషే
 భ్యః పిండాథంపాశనాథంచోద్ధృత్యఅన్న శేషఃకింక్రియతామితి శేషం
 నివేదయేత్ । తెచఇష్టేస్సహభుజ్యతామితిబ్రూయః । అగ్న్యమేనఫలం
 జయైత్యాద్యాసేమాంతంకృత్వా । ప్రాణానాయమ్య । ఎవం...ప్రీత్యర్థం
 మాసిక్రాద్ధీయతి లోదకిపిండప్రదానంకరిష్యే । శుచౌచేత్యైవైధందక్షి
 ణాగ్రాద్రాదర్భాత్సగ్గోస్తీర్య । ఎవంమాతామహమాతా మహీనామపి
 దర్భాత్సగ్గోస్తీర్య । తెమాత్తరైరపోదత్వా । పూర్వస్త్రిన్నాస్తరణేమా
 జ్జయంతాంమమపితర ఇశిప్రతమంత్రందక్షిణాపవనం పిత్రాదీనాం
 యథాక్రమమపోదత్వా । మార్జయంతాంమమపిత రోమార్జయంతాం
 మమపితామహమ్మార్జయంతాంమమప్రపితామహః । పశ్చిమాస్తరణే మా
 జ్జయంతాంమమమాతరో మాజ్జయంతాంమమపితా మహ్యో
 మాజ్జయంతాం మమప్రపితామహ్యః । యదిమాతామహః । మా
 జ్జయంతాంమమమాతామహో మాజ్జయంతాంమమమాతూః పితామ
 హోమాజ్జయంతాం మమమాతూః ప్రపితామహః । మాజ్జయంతాంమ
 మమాతామహ్యోమాజ్జయంతాంమమమాతూఃపితామహ్యోమా
 జ్జయంతాం మమమాతూఃప్రపితామహ్యః । ఓకనాద్యంజనైభ్యశ్చోపా
 దాయపట్టిండాకృత్య । మాతామహోధికారిచేత్ । ద్వాదశపిం
 డాకృత్య । పితృపితృగోత్రశర్కరూపయేచత్వామను । తేభ్యశ్చ
 యంపిండఃతస్మైతేస్సధానమః । గయాయాంద్రంతంబస్తపితామహగోత్ర
 శర్కరూపయేచత్వామనుతేభ్యశ్చయంపిండఃతస్మైతేస్సధానమః । ప్రపి
 తామహగోత్రశర్కరూపయేచత్వామనుతేభ్యశ్చయంపిండఃతస్మైతేస్స

ధానమః । ఎతతైమాతఃగోత్రేదాయీకూపెయాశ్చ త్వామనుతాభ్యశ్చ
యంపిండఃతస్యైతస్వధానమఃపితామహిగోత్రే...నమః । ప్రపితామహిగో
త్రే...నమః । ఎతతైమాతామహిగోత్రశర్మకూపయేచత్వామనుతేభ్యఃపిం
డఃతస్యైతస్వధానమః । మాతుఃపితామహిగోత్రశర్మక...నమః । మాతుః
ప్రపితామహిగోత్ర...నమః । ఎతతైమాతామహిగోత్రేదాయీకూపెయా
శ్చత్వామను । తాభ్యశ్చయంపిండఃతస్యైతస్వధానమః । మాతుఃపితా
మహిగోత్రే...నమః । మాతుఃప్రపితామహిగోత్రే...నమః । ద్విమాతృక
స్యఎతద్వాంపూతరౌ । గోత్రేదాయీ । కూపెయాశ్చయవామను ।
తాభ్యశ్చయంపిండః । తస్యైతస్వధానమః । బహుమాతృకస్య ఎతద్వో
మాతరోగోత్రాదాయోకూపయాశ్చవోనుతాభ్య...నమః । ద్విపితృ
మహీకస్య । ఎతద్వాంపితామహ్యో గోత్రేదాయీకూపెయాశ్చయ
వామను । తాభ్య...నమః । బహుపితామహీకస్య । ఎతద్విపితామ
హ్యోగోత్రాదాయోకూపయాశ్చవోనుతాభ్యశ్చయం...నమః
మాజన్యంతా మితిస్వత్రమాజన్యైర్వా । యేచవోత్రే పితృపిండా
నుపస్థాయ । యేచవోత్రయేచాస్తాస్వాశ్శగ్గ్సంతే । యాశ్చవోత్రేతేమా
తృపిండా । యాశ్చవోత్రయాశ్చాస్తాస్వాశ్శగ్గ్సంతే । తేచవహం
తామితి పితృపిండా । తేచవహంతాంరాశ్చవహంతామితిమాతృపిం
డా । రాశ్చవహంతాం । తృప్యంతుభవంతేభిషితృపిండా । తృప్యం
తుభవంతః । తృప్యంతుభవత్యిత్థిమాతృపిండా । తృప్యంతుభవత్యః
తృప్యంతృప్యతేతిసర్వేషాముపస్థానం । తృప్యతృప్యత । పుత్రాన్పత్రా
నభితర్పయంతీత్యుచాత్రిః ప్రసవ్యంపిండావశిషించతి । పుత్రాన్పత్రా
నభితర్పయంతీతాపోమధుమతీమః । స్వధాంపితృభ్యోలమృతంచహా
నా ఆపోదేవీరుభయాగ్ సగయంతు । చరిషిన్సన్మణిపారాగ్ని । య

ప్రాచీనావీత్యేవ । శోభాతేద్యతీయం తృతీయమామం త్రణం చక్య
 త్వాగాముప స్పర్శయత । పితృభ్యస్తాజ్జప్తాముపాక రోమి । ఇతి
 తూష్ణీం పంచాజ్ఞా హుతీజ్ఞాపెహత । స్వాహాకారోపినా స్తి । ఉ
 పాకరణం చపశుధర్తాణాం ప్రయోజకం । అతస్సర్వ ధర్తానా
 రోతి । తెషాం ప్రయోగః । అగ్నేఃపురస్తాత్పదమపితూష్ణీ మవటంఖా
 త్వాశస్తీన్నవ టె హుదిరంపాలాశం వాయూపంప్రతిష్ఠాప్యత్రప్వతాయూ
 పంతూష్ణీంపరివీయ । పశురశనామ పితూష్ణీమాదాయ । పశోఽఽపీ
 జేచాపశాత యారశనయాపరి వీయోర్ధ్వముత్కృప్య । దక్షిణేతిరసి
 పాశేనాగ్నియా ప్రతిముచ్యపితృ భ్యస్తాజ్జప్తాం నియనన్తి । ఇత్యు
 త్తరతోయాపస్య నియనన్తి । ప్రోతూమీతిప్రోవతీ । తూష్ణీంపర్యగ్ని
 కృత్వాయాపాశ్చిపు విస్యజ్యశమితాసంజననంకృ త్వాసంజ్ఞపై పశుం
 ప్రయోజ్య ప్రాయశ్చి తైనభవితవ్యం । దోషసిఘాతార్థంపలాయమా
 నస్యహర్యవత్ । యదస్య పారేజనస్యక్రంజ్యోతిరజాయత ! తన్నః
 పరుషదతిద్వియగ్నే వైశ్వానరా స్వాహా । అగ్నయైవైశ్వానరా యదం
 యస్తాద్భీషావ్యస్తాస్తతోనో అభయంకృధి । ప్రజాభ్యస్సర్వాభ్యా
 మృషామోసు ద్రాయమీధుషే స్వాహా ॥ రుద్రాయమీధుష ఇదం । అపడ
 పస్పృశ్య । యఇదమక స్తస్త్వై నమస్తస్త్వై స్వాహా ॥ రుద్రాయమీధుష ఇదం
 అపడపస్పృశ్య । యదస్యపారే ... స్వాహా ॥ అగ్నయైవైశ్వానరా
 యదం । యస్తాద్భీషావ్యస్తాస్తతోనో అభయంకృధి । ప్రజాభ్యస్స
 ర్వాభ్యా ... మీధుషే స్వాహా ॥ రుద్రాయమీధుష ఇదం । అపడప
 స్పృశ్య । యఇదమక ... స్వాహా ॥ రుద్రాయ = దం । అప = శ్య
 యదస్యపారే = స్వాహా ॥ అగ్నయై = దం । యస్తాద్భీషావేపిష్ఠా
 స్తతోనో అభయంకృధి । ప్రజాభ్య = మే స్వాహా ॥ రుద్రాయ = దం
 అ = శ్య । యఇదమక = స్వాహా ॥ రుద్రాయ = దం । అ = శ్య ।
 యదస్యపారే = స్వాహా ॥ అగ్నయై = దం । యస్తాద్భీషాపలాయ
 స్తాస్తతోనో అభయంకృధి । ప్రజాభ్య = స్వాహా ॥ రుద్రాయ = దం ।
 అ = శ్య । యఇదమక = స్వాహా ॥ రుద్రాయ = దం । అ = శ్య । యదస్య

హ = అగ్ని = దం॥ యస్తా ద్భిషానమజ్ఞాస్తాస్తతోనోఅభయంకృధిప్రజా
భ్య = హ॥రు = దం॥అ = శ్వ॥యఇ = హ॥రు = దం॥అ = శ్వ॥యదస్య = హ॥
అ = దం॥ యస్తా ద్భిషానిమేహనితతోనోఅభయంకృధిప్రజాభ్య = హ॥
రు = దం॥అ = శ్వ॥యదస్య = హ॥అ = దం॥ యస్తా ద్భిషాశక్యతకరోపితతో
నోఅభయంకృధిప్రజాభ్య = హ॥రు = దం॥ అవఉ = శ్వ॥ వాశిస్యప
దవెపిష్ఠాః పలాసమనిమేశకృత్ । ఆదిర్యదస్యసప్తానాం యఇదంనాంత్య
యోర్ద్యయోః ॥ సంజప్తహేమంతూష్ఠిం హుత్వా । ద్వితూలామేక
శూలాం చాదాయ । పితృభ్యస్తా వ్విజుష్టాముతకృంతామి । ఇతివపా
ముతకృత్య । వపాధర్మైణ శ్రవయిత్వా । అవరేణాగ్నిందర్భాక్ త్వ
గ్గోస్తీన్యస్తక్షశాఖాయాం వపాంనిధాయ । పశుంవిశశ్య । అన్వప్త
కార్థంమాంసమవశిష్యే తరత్యౌస్సంతుకేక ప్రకారేణ శ్రవయిత్వా
తదేశదేశం మాసి శ్రాద్ధవ ద్రాప్తృణభో జనార్థాదన్నాద్ధోమార్త
ముద్ధృతేన్నైసగంస్సృజ్య । మాంసమిశ్రంచరు గ్గోశ్రవయిత్వా । అవ
రంపిష్ఠాధకం పయసిశ్రవయిత్వా ఉభయత్ర ప్రవణాభి ఘూరణంప్రతి
ష్ఠితాభిఘూరణంచ కృత్వాగ్నేరుపసమాధా నాద్యగ్నిముఖాం తెమాసి
శ్రాద్ధవద్భౌష్పణానామూయపాదవ్రతేశనంకృత్వా । తుణెవిశేషః
మధ్యమాష్టకా శ్రాద్ధేక్షణిక ర్తవ్య ఇత్య క్తేఽంతేథతి వ్రతివచనం ।
పూర్వవత్ । తతస్సంకల్పసిద్ధిర స్త్విత్యక్తేఅస్తుసంకల్ప సిద్ధిరితివ్రతివచనం
ఉద్ధియతామగ్నోచక్రియతామిత్యక్తేకామము ద్రియతాంకామష గ్నో
చక్రియతామితి వ్రతివచనం । తతఃపల్లడపస్తీన్య । హిరణ్యశకలమవ
ధాయకృత్సంకల్పం వపాంనిధాయ । హింస్యా శకలముదరిష్టత్యు
త్వాభి ఘూర్వపహ వపామిశ్య చావపాంజు హోతి । వహవపాంజా
తవేదః పితృభ్యాయత్రై తాన్వేద్య హితాస్తరాకే । మేదసఃకూ
ల్యాఉపతాక్తృరంతుసత్యా ఏతాఅశిషస్సంతుకామైస్సాన్వహా ॥ అస్తి
స్వపాపిహమేవిత రోదేవతా । పితృభ్యఇదం । యజ్ఞోపవీత చిగ్వాన్య
మపస్తీన్యమాం సోదనం ద్విరవదా యాభిఘూర్వ । యా జనాఇతస
ప్రభిప్రత్యౌచంసప్తాజ్యాహుతీ జుహోతి । యాంజనాది చతస్స
ష్యేయాఖలా ఇత్యేతస్యాం చోక్త్యాః పునః ప్రసూజ్యో పవీతీన్యాత్ ।

అ త్రస్తోకః ॥ యాంజనాద్యా శ్చతస్రోయాయా చైకాలాఖలా ఇతి ।
 యజ్ఞో పతమేవస్యా దుక్ఖాదిభువనప్రసూ । యాంజనాదిసప్తస్వేకా
 ష్టకాదేవతా । యాంజనాః ప్రతినందం తీరాత్రిం ధేయమివా యతీం
 సంవత్సరస్యయావత్తీ సానోఅస్తుసుమంగళీస్వాహా ॥ ఏకాష్టకాయాఇ
 దం । ఇయమేవ సాయావ్రథ మావ్యోచ్ఛ దంతరస్యాంచరతప్రవిష్టా
 వధూజకా జానన దగజ్జలత్రీత్రయేనాం మహి మాసస్సచంతేస్వాహా ॥
 ఏకాష్టకాయాఇదం । ఛందస్వతీ ఉషసాపెపి కానన మానం యోసి
 మనుసం చరంతీ । సూర్యపత్నీ విచరతః ప్రజానతీ కేతుంకృత్వానైతి
 జరేఘాః రేతసా స్వాహా ॥ ఏకాష్టకాయాఇదం । ఋతస్యపంథామ
 నుతిస్రతగుస్త్ర యోఘర్తా సోఅనుజ్యోతిషాగుః । ప్రజామే కారక్ష
 త్యూజకా మేకావ్రతమేకా రక్షతి దేవయానాగ్ స్వాహా ॥ ఏకాష్టకా
 యాఇదం । ఏకాష్టకాం పశ్యతదోహ మానామన్నం మాగ్ంసపిష్ట
 వత్స్వధావత్ । తద్రాప్తాస్తై రతిపూత మనంత సుత్యయ్యమమష్టిక
 లోకేస్థీంఽచ్చ తుమపితృ భ్యస్వాహా ॥ ఏకాష్టకాయాఇదం । బౌ
 లాఖలా గ్రావాణో ఘోషమ క్రతహ వివక్త్యాంతః పరివస్సరీణం
 ఏకాష్టకేసుప్రజా వీరవం తోవయగ్ స్వామ పతియోర యాతాగ్ స్వా
 హా ॥ ఏకాష్టకాయా ఇదం । ఏకాష్ట కాశపసాతెప్య మానాసంవత్సర
 స్యపత్నీ దుదుహేనపీహ । తందో హముపజీ వాధపితరస్య హప్ర
 ధారమమష్టిక లోకేస్వాహా ॥ ఏకాష్టకాయాఇదం । పిష్టానాంపిష్ట
 కృతమ లవణం । తస్మైదవదాయో క్థ్యచైత్యృ చాజుహోతి ॥ ఉక్త్య
 శ్చాస్యధిరాశ్చసాద్యసీక్రీశ్చందసానహ । ఆపూపఘృతాహుతేన
 మస్తేతిస్తు మాగ్ంసపిష్టలెవాహా ॥ మాగ్ంసపిష్ట లాయాఇదం । ఘాః
 పృథివ్యాగ్నినైత్య స్థాధిః ప్రతిమం త్రవస్థా హుతీజకా హేహతి । ఘాః
 పృథివ్యాగ్నినచాక ముంసుయికామం నియనజ్ఞి స్వాహా ॥ మాగ్ంస పి
 ప్పలాయాఇదం । భువోవాయు నాంతరిక్షేణ సామ్నామం మయికా
 మంనియనజ్ఞి స్వాహా ॥ మాగ్ంస పిష్టలాయా ఇదం । సువహివాదిత్యై
 నయజుషామం మయికామం నియనజ్ఞి స్వాహా ॥ మాగ్ంస పిష్టలా

యాజగం । జనదద్భి రథర్వాంగి రోభిరముం మయికామం నియ
నజ్జి స్వాహా ॥ మాగ్ంసపిష్ప లాయాజగం । రోచనా యాజ రా
యాగ్నయే దేవజాత వేదసెస్వాహా । అగ్నయేజాతవేదస ఇదం ।
కతవేదస వేదబహుజేదేవ జాతవేదసె స్వాహా ॥ బ్రహ్మజేజాతవే
దసఇదం ! స్వధాస్వాహా ॥ స్వధాయా ఇదం । అగ్నయేకవ్యవాహ
నాయస్వధాస్వాహా ॥ అగ్నయేకవ్యవాహనాయేదం । అగ్నయేస్వీష్ట
కృతెస్వాహా ॥ అగ్నయేస్వీష్టకృతిఇదం ॥ గ్రాసవర్ణాప్య ప్రాశ
నాంతం సర్వంమాసి శ్రాద్ధవత్ ॥ ఇతిషధ్యమాప్తకా ॥

~~~~~* దధ్యంజలిః-~~~~~

అథైతదవరందధ్య ఏవాంజలినాజుహోతి ॥ ప్రతపమధ్యసయోః
ప్రత్యామ్నాయః । అప్తమ్యాంప్రాతరా పాసనేకృతే యజ్ఞోపవీతీ కృ
తప్రాశాయా మోదధ్యంజలిహోమంహోమ్యామితిసంకల్ప్య । అగ్నే
రుపసమాధానాది ప్రతిపద్యతే । అంజలిదర్వ్యోస్సగ్గ్ సాగరః । అగ్ని
ముఖాంలేఅంజలాప్రవస్తీర్య దధోర్ద్విరవదాయాభిహార్యయాంజనా ఇ
త్యృచాముఖేనబుహోతి । యాంజనాః ప్రతినందంతిరాత్రింధేరుమివా
య తిం=స్సుమంగలిస్వాహా ॥ అప్తకాయాఇదం । దర్వాన్య స్వీష్టకృత
జుహోతి । పరిషేచనాంతకుర్యాత్ । అస్తిస్మత్యేషివమ్యాచన్వప్తకా
కర్తవ్యా - తత్యిజ్ఞోకః ॥ హోమోదధ్యంజలః । ప్రాతరప్తమ్యా ముపవీ
తినా । పత్యేచాస్తిన్నవమ్యాంతుభవేదన్వప్తకాక్రియా ॥ ఇతిదధ్యంజలిః ॥

అభ్యాప్తకా-

అప్తమ్యాంరాత్రోసాయమాపాసనగంహుత్వా । వ్రాచీనా వీతి
కృతప్రాణాయామః । ఏవం ... ప్రీత్యర్థం శ్వః అన్వప్తకాశ్రాద్ధం క
ర్తాస్తీజిసంకల్ప్య- సర్వంమాసి శ్రాద్ధవత్ । పరణేచిశేషః । శ్వోష్ట
కాశ్రాద్ధంభవిష్యతి । తత్రభవద్భిఃక్షణప్రసాదః కరణేనః । ఇతిక్ష
ణేచిశేషః- అన్వప్తకాశ్రాద్ధేక్షణః కర్తవ్యఇత్సుక్తేఽంతేధేత్యాదిసర్వం
మాసిశ్రాద్ధవత్కుర్యాత్ ఇత్యప్తకాప్రక్రియా ॥

అథావశిష్టమంత్రవినియోగః-

అథాగ్నికాండంతిమప్రశ్నో తమఖండికావశిష్ట మస్త్ర వినియోగప్రకారఉచ్యతే॥ సనిముత్వోత్తరాం జపిత్యార్థం బ్రూయాత్ - ఆచార్యవివాహయజ్ఞమాసృపిత్యాభ్యర్థం ధర్మశాస్త్రావగతంభీతుణముద్దిశ్య గత్వాఉత్తరాన్నిమివతేద్యశేషత్యాదిసప్త మంత్రాన్ జపిత్యా - ఆచార్యార్థంభవంతం భక్షత్యాదితత్త్వదర్శప్రయోజనంబ్రూయాత్ । సప్తమేమంత్రే అసావిత్య త్రయజ్ఞశర్తన్నిత్యాది దాతుర్నానుగృహ్ణీయాత్ । అన్నమివతేద్యశే భూయాసం । వస్త్రమివతేద్యశే భూయాసం । విత్తమివతేద్యశే భూయాసం । ఆశేవతేద్యశే భూయాసం । శ్రద్ధేవతేద్యశే భూయాసం । సగ్గీస్రవంతు దిశోఽహీస్స మాధావంతు సూర్యతాః । సర్వేకామాఅభయస్తు మాప్రియాఅభరక్షస్తుమాప్రియాః । యశోసి యశోహం త్వయి భూయాసం యజ్ఞశర్తృకృతః ।

పిండపితృయజ్ఞః-

అమావాస్యాయాం యద హశ్చంద్రిమసం నవశ్యన్తి తదహః పిండపితృ యజ్ఞం కురుతే॥ పరాష్ణాధిపృథు సూర్యే వాపిండపితృ యజ్ఞేన చరంత్యపాం మేఘంయజ్ఞే యమితి సమూలగ్ం సకృదా చ్ఛిన్నంబర్హిరహరతి సకృదాచ్ఛిన్నానివాత్మ ణాన్య పమూలం దినాని దక్షిణాపాగ్నిరైర్దక్షిణైర్దక్షిణమగ్నిం పరిస్తీగ్యదక్షిణతః పశ్చాద్వాదర్భాత్సగ్గీస్తీగ్య దక్షిణాపాగ్నించ్యైకైతః పిండపితృయజ్ఞపాత్రాణి ప్రయన్తీ స్ప్యంమేక్షణంకృష్ణాజినములూఖలంముసలగ్ంహూర్పమాజ్యస్థాలీంచరుస్థాలీం యనచా న్యేనార్థిభవతి దక్షిణతఃప్రాగీషం వ్రీహిమచ్ఛకటమవస్థితం భవతి ధ్వజ్యరురుపవీతిస్థా లీమేకపవి త్రేణాంతర్థాయతే యదక్షిణ తశ్శకటా దధినిర్వ పత్యస్త రశోవాప్రాచీనావీతి తాంపూరయిత్వాని మూర్ధ్నిమృణ్మయేనివపతి పితృభ్యోజుష్టం నిర్వపామీతితూష్ణీంవాపరేణాన్వా హార్య పదనంప్రత్యగదగ్గీవే కృష్ణాజినఉలూఖలముసలప్రతిష్ఠితేదక్షిణాప్రాచీతస్థంతీపత్స్యహంతి పరాపావమవివేకగ్ంసకృష్ణలికరోఽ దక్షిణా గ్నాజీవ తండుగ్గీ శ్రవయ్య

పహతాఅనుచారత్వే గంసిపితాచావెదివద ఇత్యంతరాగర్ హపత్య
 వ్యాహార్యపచన దక్షిణపూర్వేణ వాహ్వాహార్య పచనందక్షిణా ప్రా
 చీమకస్థానం పరాచీంవెదిముద్ధ్య శుంభంతా పితర ఇత్యధిర వో
 త్యాయంత పితరోమనోజవస ఇత్యధిమన్త్రీసకృదాచ్చి స్మైబర్హీ
 రూద్రామృదు సోమంపితృ భ్యస్త్యధిరామృహం । అస్మిక్ త్సదంతుమే
 పితరసోమ్యాఃపితానుహః ప్రపితామహశ్చానుగైస్సహతి సకృదాచ్చి
 స్మైబర్హీషావెగ్గస్తృణాతి ॥౧॥ ఉత్పాతేనప్రవనీతేనానుత్పా
 తేనవాస్విషా స్థాలీపాకమభిఘాతైకస్థానాయాం మేకేనూసాద్య
 స్థాలీపాకమాసాదయతి దక్షిణతఃకలి పూవబర్హణ మాంజనమ
 భ్యంజన ముదకుంభమిత్యేకైకశ ఆసాదయశ్శస్వర్యురుపవీతదక్షిణంజా
 న్వాచ్యమేతద ఉత్తీర్యతేనాపదాయాభి ఘార్యసోమాయపితృపితాయ
 స్వధానమఇతి దక్షిణాగ్నాజుహోతి యమాయాంగిరస్వతేపితృయతేస్వ
 ధానమఇతి ద్విత్రియామగ్నయైకవ్యవాహనాయస్వధానమఇతిశ్రీయాంఽ
 మేక శతంతులాంస్తాకమాత్వా తూష్టింమేక్షణమాదధాతినయమాయ
 జుహోతిత్యేకేవ యంత్యసురాః పితృరూపాయేగుంపాణి ప్రతిముచ్యా
 చరన్తి । పరాభురోనిభురోయే భరంత్యగ్నిష్టాల్లోకాత్ప్రీణదాశ్వస్తాత్
 యేదేవాఃపితరో యేచమానుషా యేగర్భేరుమురుతయే ప
 రాస్తాః । యఉద్ధతాఉతయే నిఖాతాస్తైస్సవ్యంచ ఇహమాదయంతాం ।
 యేరూపాణిప్రతిముంచమానాఅను రాస్సంతస్స్వ ధయాచరన్తి పరా
 భురోని భురోయే భరంత్యగ్నిష్టాల్లోకాత్ప్రీణదాశ్వస్తాత్ యేజ్ఞా
 పీశాం ప్రతిరూపాః పితౄణామాయయాసురాః ప్రవిష్టాః । పరాభు
 రోని భురోయేభరంత్యగ్నే తానస్తాత్ప్రీణదస్వలోకాదితదక్షిణాగ్నే
 చైకొల్తు కంధూపాయద్ధగతిదక్షిణపూర్వమవాంతర దేశగంసకృత్యైస్స
 నోల్లిభ్యోదీరతామవర ఇత్యధిరవోత్యోల్లిభితాం తెసింధాతియ జమా
 నోశఉద్ధ్యం ప్రాచీనావీతికర్తాణికరోతి మాన్యయంతాంమమ పిత
 రోమాన్యయంతాంమమపితామహ మాన్యయంతాంమమ ప్రపితామహ
 ఇత్యేకస్థానాయాంత్రిక్షదకాంజల్పినయతిప్రసవ్యంవాక్రిఃపరిషించన్త్రీ

నుదపాత్రాకవాజసనైవనస్సమామనంతి॥౨॥ సవ్యంబాన్వాన్వావాచీన
 పాణిస్సకృదాచ్చిస్సైబరహిషిదక్షిణాపవర్గాన్విందాన్తదాశ్శేతశ్శేతతా
 సాయుచత్వాచిన్విశ్యేతైః ప్రతిమంత్రంతుష్టింబతుర్గంసకృతాకృతః
 ప్రపితామహప్రప్తీన్వాసామిగృహీతంగచ్చతియదిబంధునవిద్యాన్వ
 ధాపితృభ్యఃపృథివిదధ్యభిప్రథమంపిండందద్యాన్వధాపితృభ్యోంతరి
 ష్ట సద్యభి ఇతిద్వితీ యగ్గ స్వధాపితృభ్యోదివిదధ్యభి ఇతి తృతీయం
 యదిద్విపితాసాగ్ధై కస్తిన్విండద్వాద్యాభవతుయే ద్యదిజేపపితా న
 దద్యానా హామూత్కృత్వా విరమేద్యన్తేనూతా ప్రప మద యచ్చ
 చారాననువ్రతం॥ తన్నైరేతః పితావృక్షామాభురన్యోపపద్యతాం । ప
 తృభ్యస్స స్వధావిభ్యస్స స్వధానమః పితామహేభ్యస్స స్వధావిభ్యస్స స్వధా
 నమః ప్రపితామహేభ్యస్స స్వధావిభ్యస్స స్వధానమ ఇత్యుపస్థాయా త్రపి
 తేరోయ ధాభాగంమందధ్యమిత్యక్తాపరాజావతకత ఓస్తతో వ్యాగు
 త ఉపాస్తేమిమదంతపితరస్సోమ్యాఇతివ్యాప్వతే ఊష్ట్యభిపర్యా వర్త
 తే ౨ వ్యావృత్తే వ్యాయస్థాన్వ్యాగ్ం శేషస్తమవజిఘ్రితియసమానాస్స
 మనసః పితరోయమరాశ్యే । తేహంలోక స్వధానమో యజ్ఞో జే
 వేషు కల్పతాం । వీరం ధత్తపితరఇత్యాశయా వినా ప్రాశ్నోన్నాద్య
 కామేన ప్రాశ్నోయోల మన్నాద్యాయసన్నాద్యైనవా ప్రాశ్నః పూ
 వ్యవజేకస్సాన్వయాం త్రీమదకాంజలీ నువసీనియాం జనాభ్యంజనేవా
 సశ్చత్రీరసుపిండం దదాత్వాంత్వ తతాసావాం త్వపితామహాసావాం
 త్వ ప్రపితామహాసావిత్వాం జనమేవ మభ్యంజన మభ్యంత్వేతిమం
 త్రగ్ం సన్నమయతీయచ నామాని నవిద్యాదాం జతాం శుమ పితర
 బుజతాం మమపితామహ ఆంజతాం మమ ప్రపితామహ ఇత్యాంజ
 సమేవ మభ్యంజనమభ్యంజతామిమంత్రగ్ంసన్నమయ॥౩॥ ఏతా నవః
 పితరో వాసాగ్ స్యతో న్యోస్యిపితరో మాయోష్టేతి వాస సోదశాం
 నిత్యాః దధామ్యుష్ణాస్త్రుకాంవా పూర్వేనయన్యైర్ ఆయుషి స్వం
 గోమ వీతో ప్తమపిండేషు నమోవః పితరో రసా యేరి నమస్క
 గాకబహస్ససంస్తం పితరోదత్తసదోవః పితరోనష్టే కిర్హా నవ

తిష్ఠతఃస్థితం వహంతీరమృతం ఘృతం పయఃకీలాంపరిస్పతం । స్వధా
 స్తుతర్ప యతమే పితౄనిత్యుదకం నినయతి మనోన్వాహువామహ ఇతి
 మనస్వతీభిరుపతిష్ఠతఃస్థితపితరః ప్రేత శూరాయమస్య పంథామన
 వేతా పురాణం । ధత్తాదస్తాసుదీవిణం యచ్చ భద్రంప్రణోబూతా
 ద్భాగధాం దేవతాస్వితీపితౄనుత్థాపయతి । పరేత పితర సోమ్యాఇ
 తిప్రవాహణ్యాపితౄన్ ప్రవాహయతి ప్రజాపతేన త్వ దేతాసీతి య
 జ్ఞోవవీతీ గార్హపత్యదేశం గచ్ఛతి యదంతరిక్ష మితి పంక్త్యా గా
 మాపత్యముపతిష్ఠతే పాంత్యోషధీనాగ్ం రసం ప్రాశయామి । భూ
 తక్యతంగర్భంధత్సేవతి మధ్య మపిండం పత్తేప్రయచ్ఛత్యా ధత్తిపి
 తరోగర్భం కుమారం పుష్కరస్సజం । యథేహ పురుషోనదితి తింప
 త్తిప్రాశ్నాతి పుమాగ్ంసగ్ం హజానుకాభవతీతి విజ్ఞాయతే యస
 జాతాస్సనుసో జీవాచీవేషు మామకాః । తేషాగ్ శ్రీర్తయికల్ప తా
 మస్తీక్లోకేశతగ్ం సమా ఇత్యవశిష్టా నామకం యజమానః ప్రా
 శ్నాతి నవాస్థాల్యాం పిండాక్ త్వమ వ ధాయ యే స మా నా ఇతి
 సక్యదాచ్చిన్న మగ్నై ప్రహరత్య భూవో దూతో హ విషో జాత
 వేదా అవాడ్ధవ్యా నిసురభీ నికృత్వా । ప్రా దాః పితౄ భ్య స్సవధ
 యాతే అక్షస్స గ్రిజానన్న గ్నేపునర ప్యేహిదేవా నిత్యైకోల్లుకంప్రత్య
 పిస్సజ్య ప్రోత్య పాత్రాణిద్వంద్వమభ్యుదాహరతి సంతిష్ఠతే పిండపితౄ
 యజ్ఞో వఃపిండానభ్యవహరే ద్భాగ్హంసంవా ప్రాశయేత్సోయమేవం
 విహితవీవానాహితాగ్నే రోపాసనైశ్రవణధర్మా హోమక్వాచి ప్రణీతే
 వాజుహుయాద్యస్తీక్ జుహుయాత్తముపతిష్ఠతేత్ర గామాపత్యశబ్దో
 లుప్యేతసగ్ం స్కారప్రతిషేధాత్ ॥ శ్రీశ్రీశ్రీ ॥ * * *

~~~~~ ఆర్థిక మంత్రము : ~~~~~

స్వాత్మ్యావస్థ | పవిత్రవంతఃపరివాజమానతత్త్వమంత్రేణపవిత్రం
 ధృత్వాశ్రీగోవిందగోవింద | పూర్వోక్తైవం గుణ విశేషణ విశిష్టాయాం
 శ్రీకృష్ణార్థో (ప్రాచీనావీతి) యజమానస్య పితుఃప్రతిసాంపత్సరికమృతాహః
 ఖ్యాన్న శ్రాద్ధం కరిష్యే | కాలే అధికారసిద్ధ్యథం యథాశక్తి
 సంభవతాప్రియశ్చిత్తం కరిష్యే | (మరువ్వ) | సమస్త సంపత్సమ
 వాస్తిహేతవస్సముశ్చితా పశ్చులధూమ కేతవః | అపార సంసార
 సముద్ర సేతవః వ్రుంతు మాంబ్రాహ్మణ పాదపాంసవః | ఆపద్భు
 నధ్వాంత సహస్రభానవస్సమీహితాథాకర్పణ కామ ధేనవః | సమ
 స్త్రీర్థాంబుపవిత్రమూర్తయోరక్షంతుమాంబ్రాహ్మణపాదపాంసవః | ఆ
 ధివ్యాధిహారంస్యాశాం మృత్యువారిద్యోనాశనం | శ్రీపుష్టికీర్తిరవంతే
 విప్రశ్రీ పాదపంకజం | విప్రభుదగ్ధా శ్చవ్యఃక్షీయంతే పాపరాశ
 యః | వంశనాన్తంగళా వాప్రీర్ధనాదచ్యుతంపదం | సమోబ్రహ్మణ్య
 దేవాయ గోబ్రాహ్మణహితాయచ | జగత్తాయకృష్ణాయగోవిందా
 యసమోనమః॥

యాచతీర్వై దేవతాస్తాస్సర్వా వేదివిది బ్రాహ్మణేవసంతి | తస్మా
 ద్బ్రాహ్మణేభ్యో వేదవిద్యోదివేదివై నమస్కుర్యాన్నాశ్లీలం కీర్తయే
 దేతా ఏవదేవతాఃప్రీతాతి | యజమానస్య పితుఃప్రతిసాంపత్సరిక మృ
 తాహః ఖ్యాన్న శ్రాద్ధంకర్తుంముఖ్యకాలోభూతాఅధికారసంపదస్త్య
 తిభవంతోమృంతు | అధికారసంపదస్తు | కాలశ్చేముఖ్యకాలాస్తు | పా
 కాదీసాంపవిత్రతాస్తు | సర్వేపాకాశ్చుచయోభవంతు | దేవతాభ్యఃపి
 తృభ్యశ్చ మహాయోగిభ్యవీవచ | నమస్వధామౌస్వాహమౌ నిత్యమేవ
 నమోనమః | ఈశానఃపితృయాపేణమహాదేవోమహేశ్వరః | ప్రియతాం
 భగవానీశః పరమాత్మాసదాశివః | ప్రాణోనాయకః - ఏవం గుణ
 త్యాది ... తిథో ప్రా... - యజమానస్య పితుఃప్రతిసాంపత్సరికమ
 తాహఃన్న శ్రాద్ధస్మిన్తామహా ప్రపితామహా నాం గోత్రాశాం

శమణాంయాపాణాంసన్యంపురూరవార్ధ్యసంజకానాంవిశ్వేషాం
వానాంచ(ప్రాచీనావీత) పితుః ప్రతిసాంవత్సరికమృతాహస్తిశ్రాద్ధం
న్నేనహవిషాపావణావిధానేన యుష్మదనుజ యాసదైశ్రాద్ధం
న్నాదీద్రవ్యేణాద్యకరమ్యే॥(కురుప్వ) ॥ (సన్య) పురూరవార్ధ్యసంజ
కానాంవిశ్వేషాంచేవానాం స్థానే ఆనావ సీయాథేక్షులందత్వ భవ

ద్భిఃకుణఃప్రసాదఃకరణీయః|అస్తుకరణీయః|(ప్రా-తి,యజమానస్య పితృ
పితౄహ ప్రపితౄహహానాంగోత్రాణాం శర్మణాం వసురుద్రాదిత్య
రూపాణాం స్థానే ఆహవ నీయాధేక్షుణం దత్వా భవ
ద్భిఃకుణఃప్రసాదఃకరణీయః | అస్తుకరణీయః | అక్రోధవైశ్శౌచైశ్చై
స్సతతంబ్రహ్మవాదిభిః | భవిత్యంభవద్భిశ్చమయీచశ్రాద్ధకర్తృభిః |
తతఃగృహంగణేగోమదగహితేగోమూత్రేణ ఉపక్ష్యమందితౄణాన్
వంచమండలం క్రమేణోదీచ్యాం దక్షిణస్యాంచదియజ్ఞోపవీతినా ప్రాచీ
నావీతినాచగౌమయేనానులిప్తాయాం భవిత కర్తవ్యం ! పురూరవార్ధ్య
సంజకానాంవిశ్వేషాంచేవానాం పాద్యస్తానేసాక్షతా ఇమేకుశాః |
పుష్పసహితా ఇమేఅక్షతాః|అయంగంధః|ఇమేకుశాః|సకలారాధనైస్స
చ్చితేనస్తు|ప్రాచీనావీతిపితృపితౄహహాపృపితౄహహానాంగోత్రాణాం
శర్మణాం వసురుద్రాదిత్యరూపాణాం పాశ్వత్తానేసతిలా ఇమేకుశాః|
పుష్పసహితా ఇమేలాః|అయంగంధః|అయంకణ్డాగ్రా ఇమేకుశాః| సక
లారాధనైస్సచ్చితేమస్తు | పురూరవా... సంజకాపిశ్వేదేవాః స్వాగ
తం | సుప్వాగతం | పురూర... చేవానాంపాశ్వత్తానేఇదమానసంసఖా
ససంశంసోదవీరభిష్టయతపోభవంతుపీతయే|శంయోగః|స వ హ నః|
పురూరవార్ధ్యస... చేవాః|ఇదంపఃపాద్యం|సుప్వాగం,పశ్చిమవిప్రజ్యు
క్రమసిజ్యోతిరసిలేజ్యోసిహవస్సోతోత్పన్నాన్వచ్చి-తా వవిశ్రేణవసో
స్సూర్యస్యరక్షిభిః | చరణంపవిత్రంవిశేషంపురాణంరాసప్రాతర్తరణికు
ప్యతః | లేసపశ్చిమధానపూతాతిపాప్తాననరాంతరేయ |
లోకస్యద్వారవచ్చిమత్పవిత్రంబోధోస్తద్బ్రాహ్మణమానంమహస్వతీ|అన్య
సస్యధారా హవిధాదోహమానంచరణం సోలోకేసుధితాచదధాను | న
మోక్షస్యైవోదాగోబ్రాహ్మణహితాయచ|బ్రహ్మతాయ కృష్ణా

ముగోవి చాయన మోనమః పవిత్రం ధృత్వా పునః పాద్యం యమహం
 మయియశోపయ్యాం ద్రియవీగ్యం సవ్యేనాపిత్యపితృషహప్రపితృపహః
 స్వాగతం సుస్వాగతం ప్రాచీనావీతీ-పితృపితౄమహాప్రపితౄమహానాం
 ...శామిదమాననం-సుఖాననం-శంఖోదేవీ...వంతుః పితృపితౄమహాప్ర
 పితౄమహః గోత్రాః శగ్ధాః కసురుద్రాదిత్యయాపాః ఇదం పాద్యం
 సుపాద్యం శుక్రమసిజ్యోతిరసితేజోసిదేవోఽస్సనితోత్పనా... పయ్యాం
 ద్రియవీగ్యం శ్లో॥ యదీచ్ఛసి మహారాజ సర్వతీర్థాన గాహనం సిప్రపా
 దవిన్నుక్తభోయం సిరసిధారయేత్ కర్తాస్వయంచపాదాప్రత్యభ్యక్షశా
 న్యమః ఉపవిశ్యావప్యపిశ్వేదేవాః ప్రాజ్ఞభాషితరఉదజ్ఞభాః ఆవప్య
 పురూరవార్దగ్రం సంజ్ఞకావిశ్వేదేవాః-సమాధ్వం ఇతి సవ్యేన పాణినా ఆస
 నం స్పృశేత్ ఉపేతేన ద్రావ్త్వాం స్పృశేత్ ఉపేతేన యతః భూర్భువస్సువ
 హస్తాం అయం వోవిష్టరః అత్రోపవిశంతు భవంతః ఉప శామః (పితృపి
 తౄమహాప్రపితౄమహః సమాధ్వం) భూర్భువస్సువస్సవిధాస్తాం అయం
 వోవిష్టరః అత్రోపవిశంతు భవంతః ఉపవిశామః శాస్త్రధర్మామాగయాం
 ధ్యాత్వా ధ్యాత్వా దేవం జనార్దనం తాభ్యాం చైవ నమస్త్యుత్యతశ్శాస్త్ర
 ధర్మప్రవర్తయేత్ ఆవప్య పాశానామయ్యువరం...ప్రీత్యర్థం యజమా
 నస్య పితౄప్రతీసాం వస్సం మృతాం పితౄన్న శాస్త్రైభవదనుజ్ఞయాపత్రా
 తు శాస్త్రధర్మకర్తృష్యే కురుష్య ప్రాచీనావీతీ అవహతా అసురారక్షాగ్ం
 సిపిశాచాయేషు సుంకృతీషు ఇతి అశ్వతేతోగచ్ఛంతు మత్రైహం గ
 తం మనః ఉదీరతాపవర ఉపరాస ఉత్తధ్యహాః పిత రస్సోమ్యాసః
 అసురయతః మరవృకా ఋశన్జాస్తైవోపంతు పితరోహదేషు లీలావికే
 రేత్ ముజ్ఞోపవీతీ మాస్తోవకందత్వా విశ్వేదేవదైవేషుః క్రియ
 తాం ఓతహా ప్రాప్నురంతు భవంతః ప్రాప్నునామః పురూరవార్దగ్ర
 వసంజ్ఞకావవిశ్వేదేవాః భవత్స్వానామాయేష్య ఆవాహయ వి
 శ్వేదేవాన ఆగతీత్రుణుతావ ఇహగ్ం హవం బరహిర్నిషీదత ఆగ
 చ్ఛంతు మహాభాగా విశ్వేదేవా మహాబలాః ముహ్యత్రవిహితా శ్శాస్త్రధైసా
 విధానాభవంతు తే పాదధానాస్తస్య ఇతి తేన వాచ్య విశ్వేదే

వా. శ్శుక్లతేన గంహవం మయే అంతరిక్షే య ఉద్భవ్యవిష్టా | యే అగ్నిజిహ్వ
ఉత వాయజత్రా ఆసద్యాస్తీ స్ఫర్ హిషిమాదయధ్వం | ఇతి జప్తాన్ | ఓష
ధయస్సంపదంతే సోమేన సహరాజ్ఞా | యస్తైకరోతి బ్రాహ్మణస్తగ్ం
రాజన్పరయావసి | ఇతి పాదాదిమస్త కాంతం అకతాన్ వికరేత్ | త
తోవై శ్వదేవార్థబ్రాహ్మణభూమిం ప్రాదక్షిణ్యేన యవై రాస్తీన్యతస్థ
పాత్రే ఆసాద్య | ఉత్తానప్రోక్ష్య | పవిత్రే స్థావై శ్లవీ వాయుర్వాం మన
సాశునాతు | పవిత్రే కృత్వా | పాత్రయోర్నిధాయ | శంఖోదేవీరభిష్ట
య ఆపోభ... వంతునః | సపవిత్రయోః పాత్రయోరపః క్షీప్త్వా | య
వోసిధాన్య రాజోవా వారుణోమధు సంయుతః | సిగ్ధోఽస్సర్వ పాపా
నాం పవిత్రమృషీభిస్తన్యతం | యవాన్ క్షీప్త్వా అగ్నిపాత్రయోరయం
గంధః | ఇమాని బ్రహ్మణే ఇమే కుశాః | సకలారాధవై స్వచ్ఛితవస్తు |
స్వాహార్ఘ్యః | ఇమిమన్త్రేణ దేవతార్థబ్రాహ్మణసమీపే నిక్షిపేత్ | సం
త్వర్ణాత్ | హస్తోదకం దత్వా | యాదివ్యా ఆపః పయసా సంబభూవుర్యా
అంతరిక్ష ఉత పాథవీర్యాః | హిరణ్యవర్ణాయ జ్ఞియాస్తాన్ ఆప్సగ్న్ సోగ్నా
స్సహవా భవంతు- పవిత్రాంతర్హిత్ బ్రాహ్మణహస్తే ఇదం వో అగ్నిమి
త్యుదకపూర్వకం ప్రత్యేమర్ఘోదకం వినిక్షిపేత్- పురూరవసంజకా విశ్వే
దేవా ఇదం వో అగ్నిం- అస్తవ్యుం- తేన శ్శుద్ధోదకం- యాదివ్యా... వా
భవంతు | అర్చనసంజకా విశ్వే దేవా ఇదం వో అగ్నిం | అస్తవ్యుం
తేన ఉదకం దత్వా | గంధర్వారాం- దురాధర్ హంసత్యే పుష్టాం కరీషి
ణీం | ఋక్సగ్ం సర్వభూతానాం తామిహా సహ్వయశ్రియం | పురూ
రవా... వాః | ఆమివో గంధాః | సుగంధాః | అర్చితప్రార్చితే క్షియ మే
ధాసో అర్చత | అర్చంతు పుత్రకా ఉత పురస్న ధృష్ట్యర్చత | పురూ
ర... దేవాః | ఇమాని బ్రహ్మణే | ధూరసిధూర్వ ధూర్వంతం ధూర్వతం
యోస్తానూన్వీతం ధూన్వయం వయం ధూర్వామః | పురూర... దే
వాః | ఆయో వో ధూపః | సుధూపః | ఉదీప్య స్వజాత పేదోవ ఘ్న
గ్నిరోతిం మమ | పశుగ్ం శ్చ మహ్యమావహాబీషనంచ దినోదిత | పురూ
ర... దేవాః | అయో వో జ్యోతిః | సుజ్యోతిః | యవా సువాసాః పరివీత ఆ

గాగ్న ఉశ్రేయాస్థవతిజాయమానః | తం దీరానః కవయ ఉన్నయంతి
 స్వాధియోమనసాదేవయంతః | పురూర---దేవాః | అంతః ప్రావరణార్థం
 బహిః ప్రావరణార్థంవః ఆచ్ఛాదనార్థంవపిత్రార్థ మలంకరణార్థం
 మిదంవోవాసః సునాసః | తదభావేనాత్మతా ఇమే కుశా ఇహితకృతం
 సం పూర్ణ | అస్తుపం... సంకల్పసిద్ధిః | ప్రాచీనావీతీ | అ ప్రదక్షిణంపిత్రార్థ
 కృతంకుర్యాత్ | భవదనుజ్ఞయాపిత్రార్థవక్తాసంకరమ్యే || ప్రాచీనావీతీ, పి
 తృస్థానస్య హస్తాదకంద త్వా | పితృపితామహ ప్రపితామహానాం గో
 త్రాణా శమకణాం- వసురుద్రాదిత్య రూపాణామిదమానసం | సు
 ఖానసం | హస్తాదకంద త్వా | యజమానస్యపితృఃసంసాంపత్సరికవృ
 తాహాఖ్యాన్న శ్రాద్ధక్షిణిక్రియతాం | ఓంతథా | ప్రాప్నువంతుభవంతః
 ప్రాప్నువామః | పితృపితామహప్రపితామహాన్ గోత్రాన్ శమకణివ
 సురుద్రాదిత్యరూపాన్ భవత్స్వానాసాయిష్యే | ఆవాహయ | ఉంతస్తా
 హవామహాఉశంతస్సమిధీమహి | ఉశంసుశత ఆవహపిత్ర్యాన్ హవిషే
 అత్తవే | ఇత్యా వాహ్య | నమోవః పితరీరనాయనమోవః పితరశ్శు
 ప్తాయనమోవఃపితరీ జీవాయనమోవఃపితరశ్శుధాయనమోవఃపిత
 రోమస్యవేనమోవః పితరీ ఘోరాయ పితరీనమోవాయవితస్తీన్
 లోకేస్థయామ్నాగ్నైరుయెస్తీన్ లోకేమాంతేనయవితస్తీన్ లోకేస్థయా
 యం తేషాంవసీష్ఠా భూయాస్తయెస్తీన్ లోకేమాంతేనయవితస్తీన్ లో
 కేస్థయాయం-తేషాంవసీష్ఠా భూయాస్తయెస్తీన్ లోకేమాంతేషాంవసీష్ఠో
 భూయాసం || ఇతిమస్తుకాదిదక్షిణపాదాంతం తిలానవకర్య || ఆయం
 తునఃపితర సోమ్యాసోగ్నామ్నా త్తైవధిభిర్దేవయానైః || అస్మిన్ య
 జ్ఞే స్వధయః మదంస్వధియవంతుస్తే అవంత్యస్తాన్ || ఇత్యుపస్తాయ || అప
 హతా అనురారతుగ్ంసపిశాచా ... గతంమనః | త్రిస్సర్వతోదశం తి
 లాన్ ప్రక్షిప్య | తతోదక్షిణా గ్రేఖుదభేక్షు దక్షిణా పవర్గతయాఅ
 ర్యుపాత్రాణ్య సాద్య | ఉత్తానాన్ప్రొక్ష్య | పవిత్రాణిస్తవైష్ణవాని
 వాయురోమనసాపునాతు | పవిత్రాణిస్తేష్వా | పాత్రేష్వసథాయ |
 శంసో దేవీరభిష్ట ను ... వంతునః | సవన్త్రేష్వపా త్రేష్వసఃక్షిప్తాన్ |

తిలోసిహో శవత్వో గోసవేదేవన్దితః || ప్రత్నవస్థిః ప్రత్నవస్త్వస్థ
 ఎహి | పితరంగోత్రంశర్వాణంవసురూపంఇమాన్ లోకాన్ప్రీణయా
 హేనస్త్వధానమః || అలోసి.. ఎహి | ప్రతామహంగోత్రంశర్వాణంరుద్ర
 రూపంఇమాన్ లోకాన్...నమః | తిలోసి.. ఎహి | ప్రపితామహంగో
 త్రం.. ఆదిత్యరూపంఇమాన్ లోకాన్...నమః | అర్చ్యపాత్రేష్వయఃగం
 ధః | ఇమాసప్రమ్నాణే || అయంకుశః క్షమానశ్రీతులస్తీభృంగరాజదగ్భ్యతౌ
 నివ | సకలారాధనైస్సర్వీతమస్తు || స్వధార్హాస్త్వస్త్వధార్హాస్త్వం || ఇతమస్త్రీ
 ణపిత్రర్థ బ్రాహ్మణసమీపేష్టావయేత్-సంతప్త్యుత్తః | హస్తోదకందత్వా
 యాదివ్యాఘ్రః.. భవంతుప్రతః-గోత్ర-శర్కృ-వసురూప-ఇంద్ర-అర్చ్యం
 అస్తవ్యుగ్ం- తతశ్శుద్ధోదకం- యాదివ్యాఘ్రః.. భవంతు- పితామహ-
 గోత్ర-శర్కృ-రుద్రరూపఇంద్ర-అర్చ్యం అస్తవ్యుగ్ం | తతశ్శుద్ధోద
 కం- యాదివ్యా- భవంతు | ప్రపితామహ-గోత్ర- శర్కృ-ఆదిత్యరూప
 ఇంద్ర-అర్చ్యం అస్తవ్యుగ్ం | తతశ్శుద్ధోదకం - వస్త్రతాంసర్హితే
 బ్రాహ్మణసైఇదం వో అర్చ్యమితి ప్రత్యేకముదపూర్వంద ద్యాత్ |
 అస్త్వందత్వాతేషామగ్న్యోదకానాంసంప్రాపాన్ విప్రహస్తేభ్యఃపా
 త్రేషు గళితాన్ పితృపాత్రేసంస్కర్యతత్వాశ్రంశ్యజ్జంపితృశ్యస్థానమ
 సీతిభూహునిధాయ | అస్యోవరికుశాన్దద్యాత్ | (గంధపుష్పధూపదీ
 పాచ్ఛారసానియథాపూర్వంద ద్యాత్) | గంధద్యారాండు... యంపితృ
 పితామహప్రపితామహః | అమీవోగంధాః | అర్చత.. త | కిత్తపితా
 మహప్రపితామహః | ఇమాసప్రమ్నాణేసప్రమ్నాణి | ధూపసి ధూర్వ..
 ధూర్వంః- పితృపితామహప్రపితామహః- అయంవోధూపః- సుధూ
 పః- ఉద్దిప్తస్యకాంతి.. నిశోదిత- పితృపితామహప్రపితామహః- జ్వలాభే
 దేవగృహంతగస్థితంవోద్యోతిః-సుద్యోతిః-యవాసువాసాఃపరివీత.. దేవ
 యంతః-పితృపితామహ.. మహః-అంతఃప్రావరణాగ్ధృబహిఃప్రావరణా
 గ్ధృవఃఆచ్ఛారసాగ్ధృపవిత్రాగ్ధృ మలంకరణాగ్ధృమిదంవోవాసః- సువాసః-
 తదభావేసతిలాభమేకుశాః- సుకుశాః- యుష్మదనుజ్ఞానామండలోద్వర్త
 నంకరీష్యే(కురుష్వ)ప్రాణానాయవ్యవం...ప్రీత్యగ్ధంయజమానశ్శక్తిః

ప్రతిసాంవత్సరిక మృతాహార్యాన్ని శ్రాద్ధే అన్నసంస్తా రాక్షస గ్నాకరష్యే
 కురుష్వ . ప్రాచీనావీతి . అన్నమగ్నానధిశ్రీత్య ఉదగుద్వాస్య . అద్భిః
 ప్రోత్య . అన్నంచతుర్థావిభజ్య . ఈశాన్యభాగే అధిఘార్య . తూష్ణీమ
 ప్రదక్షిణంపరిషిచ్య . ఉపవీతి . మేక్షణ ఉపస్తీర్య . తేనావదాయాభిఘా
 ర్య . హవిః ప్రత్యధిఘారయతి . సోమాయపిశ్యపీతాయస్వధా (సవ్యం) ।
 అర్ధంబు హోతి . సోమాయపిశ్యపీతాయదు . మేక్షణ ఉపస్తీర్య .
 తేనావదాయాభిఘార్యహవిః ప్రత్యధిఘారయతి . యమాయంగిరస్వ
 తేపితృయతేస్వధా (సవ్యం) నమః అర్ధంబు హోతి . యమాయంగిరస్వ
 తే పితృయతేఇదం . హోమద్వయ శిష్ట మాదాయానువస్తరణాధిఘార
 ణే నబుహోతి . అగ్నయ కవ్యవాహనాయస్వధా (సవ్యం) నమః । అగ్న
 య కవ్యవాహనాయదు . ప్రాచీనావీతి . తూష్ణీంప్రదక్షిణంపరిషిచ్య .
 ఉపవీతి . చతుర్నాగరవగ్యంశం . అభి వాదయ . ప్రాచీనావీతి . పిశ్యస్థా
 నస్య హస్తోదకందత్వా . వాయవ్య భాగమాదాయ . భోజనపాత్ర
 ఉపస్తీర్య . స్వధేయం స్వధేయం స్వధేయం . అస్తుస్వధా . ఛనరభి
 ఘార్య . పునః హస్తోదకందత్వా . సవ్యేనమేక్షణమగ్నో ప్రహరతి . అస్తుధే
 త్యా శ్రావయతి అస్తుస్వధేతి ప్రత్యా శ్రావయతి । స్వధానమ ఇతివ
 మట్కరతి . స్వధాకారోహిపిశ్యాణాం . విశ్వేదేవపాణౌ హస్తోద
 కందత్వా పాత్రే అధిఘార్య . ఓం భూర్భువస్సువః ... ప్రచోదయాత్
 ప్రాణానాయచ్య . పూర్వా కైవంకుణ...తిథౌ . యజమానస్య పితుః
 ప్రతిసాంవత్సరిక మృతాహార్యాన్ని శ్రాద్ధే అన్న శుభ్యథాం ఆఘ్రాణ
 దోష హరి సూరారథం అన్న సూక్తయంత్రవతనం కరి డ్యై
 కురుష్వ . మహావదైస్సహ ఆశ్రావయిష్యే . ఆశ్రావయ . సమోబ్రహ్మ
 తేనమోఅస్తుగ్నయే నమః పృథివ్యై నమః పథీభ్యః . సమోవాచే స
 మోవాచస్సనయం నమోవిష్ణవే బృహతేకరోమి ॥ ఓం శాం తిశ్శాం తి
 శ్శాం తిః . ఏవంతిః ॥ అన్న సూక్తంబపిత్వా . దేవసవిత్ర ప్రసువ ।
 సపాత్రంవిశ్వేదేవబ్రాహ్మణం ప్రదక్షిణ పరిషిచ్య . పృథివీతేపాత్రం
 వ్యోగపిథానం బ్రహ్మణస్త్యా ముఖేజుహూమి బ్రాహ్మణానంతా ప్రా

అపానయోజుఁ హూన్యశీతమసిమైసాంక్షుస్థాఅముత్రాముష్కిలో
 క - ఇదంవిష్టువిచక్రమే త్రేధానిదధేవదం - సమూభయస్యపాగంసు
 రేస్వాహా ఇతివిశ్వేదేవహస్తమంగుత్త రహితంగృహీత్వా . శ్రీవిష్టుహ
 వ్యంరక్షస్వసూరూరవాద్ధిఃసంజ్ఞ కావిశ్వేదేవా ఇదంవోహవ్యం - సవ
 రికరం విశ్వేదేవా దేవతేద మన్నం హవ్యం బ్రాహ్మణ స్త్వాహవ సి
 య్మారేదత్తం దాస్యమానంచాత్మప్తైస్తత్సవంకయేయంభూ గ్గదాధరో
 భూత్వా అన్నంబ్రహ్మ అహంచబ్రహ్మ భోక్తావబ్రహ్మ సౌవర్ణమిదం
 పాత్రం అక్షయవటచ్చాయేయం పూరూరవాద్రక్షవసంజ్ఞకభ్యో వి
 శ్వేభ్యోదేవేభ్యఇదమన్నంఅస్మతస్వరూపంఅక్షయతృప్త్యర్థం యథా
 భాగంహవ్యంతిత్సత్ - స్వాహానమమనమమ - గయాయాంశ్రీవిష్టు పా
 దాదిసమస్తతీర్థేషుదత్తమస్తీతిభవంతో బ్రువంతు | గయాయాంశ్రీవిష్టు పా
 దాదిసమస్తతీర్థేషుదత్తమస్తు||యేదేవాదివ్యేకాదశస్థ పృథివ్యా మధ్యే
 కాదశస్థాఘ్నపదో మహినైకాదశస్థతే దేవాయజ్ఞ మమంజుపధ్యం ||
 ప్రాచీనావీతి - దేవసవితప్రసువ - పితృగ్రబ్రాహ్మణంపాత్రసహిత మ
 ప్రదక్షిణంపరిషిచ్య - పృథివీతేపాత్రంద్యౌరపిధానం బ్ర...సురేస్వధా
 శ్రీవిష్ణోకవ్యంరక్షస్వ - యజమానస్యపితృపితామహ ప్రపితామహః గో
 త్రాఃశర్త్తాణివసురుద్రాదిత్యరూపావీతద్యఃకవ్యంసవరికరంపితృ పితా
 మహప్రపితామహః గోత్రాః శర్త్తాణః - రూపాదేవా దేవతేద మ
 న్నంకవ్యంద్రాహ్మణస్త్వాహవసియాధేదత్తం దాస్యమానంచాత్మప్తై
 స్తత్సవంకయేయం భూగ్గదాధరో భూత్వాఅన్నం బ్రాహ్మణంపాత్రం
 బ్రహ్మభోక్తావబ్రాహ్మణజితమయం పాత్రం అక్షయవటచ్చాయే యంపి
 తృపితామహ ప్రపితామహేభ్యఃగోత్రేభ్యః శవకభ్యోరూపేభ్యః ఇ
 దమన్నం అస్మతస్వరూపం అక్షయతృప్త్యర్థంయథాభాగం కవ్యం త
 త్సత్ స్వధానమమనమమ-గయాయాంశ్రీవిష్టుపాదాదిసమస్తతీర్థే
 షుదత్తమస్తు | యేదేవా పితరోయేవ సహయాగ్ శృవిర్దయగ్ం ఉ
 చనప్రవిర్త్త అగ్నేశ్వంవేద్యుదితే జాతవేద స్వధాన్యగ్ం సుకృతం

జుషస్వ|| (సవ్యం) స ప్రవ్యాధాదశాణేషు మృగాః కాలంబరేగిరా-చ
 క్రవాకాశ్వరద్విపెహంసాస్సరసిమానసే - యస్తజాతాః కురుక్షేత్రే
 బ్రాహ్మణావేదపారగాః - ప్రస్థితాదీఘమధ్యానం యాయంతే భ్యో
 వసీదత - అమూర్తానాంచమూర్తానాం పితౄణాం దీప్తతేజసాం - న
 మస్యామిసదాతేషాం ధ్యాయనాం యోగచక్షుషాం - చతుర్భిశ్చచ
 తుర్భిశ్చద్యాభ్యాం పంచభిరేవచ - హూయతేచ వ్రణద్వాభ్యాం స
 మేవిష్టుః పసీదతు - బ్రహ్మర్పణం బ్రహ్మహవిర్బ్రహ్మగ్నా బ్రహ్మణా హు
 తం - బ్రహ్మైవ తేన గంతవ్యం బ్రహ్మకర్మణమాధినా - యజ్ఞశ్వరోహ
 వ్యసమస్తకవ్యభౌక్తావ్యయాత్తా హరిశ్వరోత్ర - తత్సన్నిధానా దప
 యాంతుసద్యో రక్షాంస్యశేషాణ్యసురాశ్చసర్వే ! త్వాంయోగినశ్చింత
 యంతిత్యాం యజంతిచయజ్వసిః । హవ్యకవ్యభుగేకస్తవం పితౄదేవ
 స్వరూపభృత్ । కర్తాక్రియాణాంసస ఇజ్యతేకతుస్సవితశ్కర్మఫలం
 చ్చయచ్చస్మగదియత్సాధన మవ్యతేషంహరేర్నకించి ద్వ్యతిరిక్తమస్తి
 గయాయాంభుమిష్యమైచసదసిబ్రహ్మణస్తతేగయా శీర్షే వత్సేదవపి
 త్మాణాందస్తమత్యయం । దేశకాలపాత్రమంత్రితంత్రకర్తృ భోక్తృ
 స్థలపావిర్గ్రహ్యదిభ్యస్సర్వంన్యూనాతి రిక్తాభ్యామచ్ఛిద్రమస్తీవీభవం
 తోబ్రువంతః| సర్వంన్యూనాతిరిక్తాభ్యామచ్ఛిద్రమస్తునివీతి| ఈశానవిష్ణుక
 మలాసనకాతికేయవహ్నిత్రయార్కరజనీశ గణేశ్వరాణాం| క్రాం
 చామరేంద్ర కలశోద్భవకశ్యపానాం పాదాన్నమామి సతతం పితృము
 క్తిహేతుక్ । వ్రాణానాయశ్య । ఎరం--- కేధాయజమానస్య పితృః
 ప్రతిసాంవత్సరికమ్మతాహాభ్యాన్న శ్రాద్ధే పితృపితామహ ద్రవితామ
 హా గోత్రాగ్ శమణాః| వసు రుద్రాదిత్యరూపాక్ । పురూరవార
 ర్గ్రహసంజ్ఞకాన్విత్వా దేవానుద్గ్రహయజమానస్యపితృః ప్రతిసాంవత్సరిక
 మ్మతాహాభ్యాన్న శ్రాద్ధేన పితృపితా--- హానాం గోత్రాణాం శమ
 ణాం రూపాణాం| ఎతేషాం(ఏతాసాం) గయాన్న శ్రాద్ధేనైవ అక్ష
 యాతృప్తిర్భూత్వాపునరావృత్తిరహితశాశ్వత బ్రహ్మలోక నివాససి
 దిగస్తీవీ భవంతోబ్రువంతః| పునరావృత్తిరహితశాశ్వతబ్రహ్మలోకని

వా ససిద్ధిరస్తు । సర్వంసగుణమస్తు । యథాకాలదత్తమస్తు । సమోదేవే
భ్యః । స్వధాపితృభ్యః । ఓంతద్భిష్టా ఓంతద్వాయః । ఓంతదాత్తా
ఓంతత్సత్వం. ఓంతత్సర్వం । ఓంతత్పురోంసమి- అంతశ్చరతిభూతేషుగు
హాయాంవిశ్వమూర్తికామ- త్వంయజ్ఞస్తవంవషటూరస్తవమింద్రస్తవ
గ్గింరుద్రస్తవం విష్ణుస్తవంబ్రహ్మస్తవంవజ్రావతి- త్వంతదావ ఆపో
జ్యోతీరసోమృతం బ్రహ్మభూర్భువస్సువరోం । శ్రీధాయాంప్రాణేనివి
ష్టోమృతంజుహోమి శ్రీధాయామపానేనివిష్టోమృతంజుహోమి । శ్రద్ధా
యాంవ్యానేని విష్టోమృతంజుహోమి- శ్రీధాయా ముదానేని విష్టోమృ
తంజుహోమి- శ్రీధాయాగ్ంసమానేని విష్టోమృతంజుహోమి-బ్రహ్మ
ణేమ ఆత్తామృతత్వాయ॥ ఓంభూర్భువస్సు-త్- సశ్యంశ్వరైఃపరిషిం
చామి- హస్తోదకందత్వా పితృప్రానే । ఓంభూ- మి- హస్తోదకంద
త్వాపితృభ్యఃఅమృతమస్తు-దేవేభ్యఃఅమృతమస్తు-అమృతోవస్తరణమ
సింధయంభూర్గయావతేదాబ్రహ్మణాగదాధరాఃపితృరూపీశ్రీజనార్దనఃప్రి
యతాంతత్సద్భిష్టాగ్ంసమస్తు॥శ్రీధాయాంప్రాణేనివిష్టోమృతంజుహో
మిశివోమావిశాప్రదాహాయ ప్రాణాయస్వాహ శ్రద్ధాయామ పానే
ని---య, అపానాయస్వాహ॥శ్రద్ధాయాంవ్యానేని---య॥వ్యానాయస్వా
హ॥శ్రద్ధాయాముదానేని---య॥ఉదానాయస్వాహ॥ శ్రద్ధాయాగ్ం స
మా---య॥సమానాయస్వాహ॥బ్రహ్మణేమ ఆత్తామృతత్వాయ॥ఓంభూ
ర్భు-త్॥ఇతిగాయత్రీంత్రివారంజపేత్ । మధువాతాఋతాయతేవధు
క్షరంతిసింధవః । మాధ్వీగ్ంసంతోవధీః । మధునక్తముతోవసి న సమ
త్పాద్ధివగ్ంరజః । మధుద్యౌరస్తునఃపితా । మధుమాన్తో వసస్పృశివ
ధుమాగ్ం అస్తుసూర్యః । మాధ్వీగ్ంసోభవంతునః । మధు- వధు- మ
ధు॥ యథాసుఖంజుషస్వం । జుషామహే । కత్రాకలికృతాక దోషాక
ద్రవ్యదేహత్వసంభవాక । సర్వాకహరతి చిత్తస్థోభగవానేనశీ సుతః ।
మంత్రీమధ్యక్రియామధ్యే విష్ణోస్త్రుగణపూర్వకం । యత్క్రియోక్తియ
తేకమకత త్కర్తృసఫలభవేత్ । అపేక్షితంయచితవ్యం త్యాగ్యంచై
వాసపేక్షితం । ఉపవేశ్యసుశ్చైవభూక్త్యం గర్వస్థమానైః । యత్కా

యద్వాస్వరాస్వధితారిక్రమస్తి | యద్ధస్తయోశ్చమితుశ్చస్తభేషు సర్వా
 తాతే అపిదేవేష్యస్తు || మక్షికాబాధానివృత్తిరస్తు || విద్య మానవ
 దాధేకం యద్రోచతే తద్దాగ్నిం | యస్మిరోచతే తత్త్యాజ్యం |
 సుభేన మానేన భోక్తవ్యం | ఎవం ప్రాథమ్యేత్ | ప్రాణానాయ
 మ్య | ఏవం... ప్రీత్యగ్ధంయజమానస్య పితుః | ప్రతిసాంవత్సరికమృతాహం
 భ్యాన్నశాగ్ధీయ బ్రాహ్మణభోజనకాలే రాక్షసస్సు వైష్ణవప్రత్యేక అ
 వ్రతరథపురుషసూక్త ఇత్యాదిపస్త్రపఠనం కరిష్యే || మహాజనై స్సహ
 ఆశ్రావయిష్యే | ఆశ్రావయః గాయత్రీం శ్రీవారంజపేత్ | ప్రాంతమధు
 వా... సః | మధు-మధు-మధు-పితృపితా మహాప్రపితామహః | తృప్తాస్థ
 తృప్తాస్థ | తృప్తాస్థ | ఆనంసక్తప్రమీతాయైత్యాగినీయైః కు
 లస్తీయైః | దాస్యామితేభ్యోవికిరమన్నం తాభ్యశ్చపైతృకం | పరిషి
 చ్య | పూరూర... వాః | తృప్తాస్థ | తృప్తాస్థ | తృప్తాస్థ | అసోమ
 పాశ్చయదేవాయజ్ఞభాగవివర్జితాః | తేషామన్నంప్రదాస్యామి వికి
 రంవైశ్వదేవికం | పరిషిచ్య | దేవపితృసుధ్యే ప్రోక్ష్య | తిలదర్భా నా
 స్తీర్యతేషుతిలోదకం నీనియ | యే అగ్నిదగ్ధా యే అగ్నిదగ్ధాయేవా జా
 తాః కులేమమధు మూదతైసపిండేనతృప్తాయాంతువరాంగతిం | అగ్నిద
 గ్ధేభ్యః అనగ్నిదగ్ధేభ్యః అస్త్యుక్తలప్రసూతమృతేభ్యః ఏష పిండః ఉపతి
 వతుః | అగ్నిదగ్ధాశ్చ అనగ్నిదగ్ధాశ్చమాజాయంతాం | ఏకద్వస్తీ
 లోదకంవికిరందత్వాపాదావ్రతృశ్చైవన్య | పాత్రోచ్చిష్టభాగోభ్య
 న్నందీయతాం | యజమానకులేజాతాదాసాదాసోశ్చ కాంక్షీణః | తే
 సశ్వేశ్చ ప్రిమాయాంతుమయాద తైసభూతే | అమృతాపి భానమసి
 శ్రద్ధాయాం ప్రాణే నివిశ్యామృతగ్ం హుతం | ప్రాణానైసాప్యా
 యస్య | శ్రద్ధాయామపానేనివిశ్యామృతగ్ం హుతం | అపానమన్నేనా
 ప్యాయస్య | శ్రద్ధాయాంవ్యానేనివిశ్యామృతగ్ం హుతం | వ్యానమన్నే
 నాప్యాయస్య | శ్రద్ధాయామదానేనివిశ్యామృతగ్ం హుతం | ఉదా
 నమన్నేనాప్యాయస్య | శ్రద్ధాయాగం సమానేని... సమాన మన్నేనా
 ప్యాయస్య | ప్రాణానాగ్రంధిసేరుద్రోమావిశాంతకః | తేనాన్నే

నాప్యాయస్వ । నమోరుద్రాయవిష్ణవైమృత్యుర్దేవాహి । అంగుష్ఠమా
 త్రఃపురుషోంగుష్ఠంచనమాశ్రితః ఈశస్సర్వస్యజగతిఃప్రభుః ప్రీణాతివిశ్వ
 భృక్ ॥ రౌరవేపుణ్యనిలయే ... తిష్ఠతు ॥ యజమానః । ఆవప్యప్రాణా
 నాయశ్శాన్తి ॥ ఏవం--ర్థంయజమానస్య--శ్రాద్ధీయతిలోదకపిండప్రదానంక
 రీష్యేఅపాంమధ్యంయజ్ఞియగ్ంసదేవగ్ంశివమస్తుమే॥అచ్ఛేత్తావోమా
 రివంజీవానిశరదశ్శతం॥అచ్చినన్తి॥అవఉవస్పృశ్య॥అవహతా అసురార
 త్తాగ్ంసిపికాచావేదిషదః॥తూష్టింప్రభృవ్య॥శుంధంతాంపితరః । శుంధం
 తాంపితామహః । శుంధంతాంప్రపితామహః । ఆయంతుపితహోషనో
 జవనః. ఇత్యభిమంత్య ॥ సకృదాచ్చిన్నం బర్హిరూణాన్ మృదస్యో
 నంపితృభ్యస్తావభాగాశ్శ్యాహం॥అస్తిక్తీశ్చదంతుమే పితృస్సోమ్యాః పితా
 వహః ప్రపితావహాశ్చాచ్యునైస్సహ- దర్శానాస్తీర్య- పితః - గోత్రీ-
 శర్తృ- రూప- అవసనిక్త ఏవంత్రిః. ఎవం పితామహా ప్రపితావహా
 యోరపి ఏత త్రైపితః గోత్రశర్తృరూపయేచత్వామను ఏత త్రైఅస్తప్తి
 త్రేగోతాద్రు వసు రూపాయ యేచత మనుగచ్ఛంతి॥తేభ్యశ్చయంపి
 డః- తస్మైతేస్వధానమః- గయా-యాందత్తమస్తు - పితామహగో---త
 స్మైతేస్వధానమః-గయా---మస్తు-ప్రపితామహగో---దత్తమస్తు॥ యస్తే
 మాతాప్రముమా...పద్యతాంపితృభ్యస్సప్తధావిభ్యస్సప్తధానమఃపితామ
 హేభ్యస్సప్తధావిభ్య స్సప్తధానమః ప్రపితామహేభ్య స్సప్తధావిభ్యస్సప్త
 ధానమః॥అప్రపితరోయధాభాగంమందధ్వంకత్యక్తావ్విడిదమ్మ ఖమావృత్య
 ... దంశిషిలోత్తేహ్యంశశిరోమీవృజంతేపితరః । ప్రాణానాయవ్య-అ
 నుశ్చస్సన్నైవపర్యోహ్యో- అపిషిషి-అతిషిసనీడితేత్వవిడ్భవ్యేనై- అ
 మీషిదంతేత్సభిమంత్య ॥ యేసమానాస్సవనసః పితరోయమరాశ్య
 తేషాంలోకస్సప్తధానమః- యజ్ఞోదేవేష కల్పతాం- యేసజాతాస్సమ
 నసః- దేవాదేవేషుమామకాః- తేషాగ్ శీర్ష్యుకల్పతాం . అస్తిక్లో
 కేశతేగ్ంసమాః-(సవ్యం)పిరంధ్రోపితరః॥అఘ్నాయచవ్య-హుర్జ యం
 తాంమమపితరః-మాజాయంతాం పితామహః- మాజాయంతాంప్రపి
 తామహః॥ఏత త్రైఅస్తృప్వితః--రూప-అంత్య-పితామహగో-- ప-అం

త్వ | ప్రపితా మహా గో --- వ - అభ్యక్ష్యపితః గో---వ - అభ్యం
క్ష్యపితామహా--- వ - అభ్యక్ష్యప్రపితామహా--- వ - అభ్యంక్ష్య. అంత్య
భ్యక్ష్యపితరః - ఎతద్వః పితరోవాసోమానుగతోనోన్యత్పితరో యం
క్ష్యమితివ సందత్వా. సవ్యేనపార్వణపూజాంకరిష్యే | - పిండపితృదే
వతాభ్యోనపి ఇతి తిలాక్షతాది సర్వోపచారాః కుర్యాత్. ఉర్జంవహం
తీరమృతంఘృతం వయః కీలాంపరిస్సృతం- స్వధాస్తు తవయ తమేపి
త్యాగ్ స్తృప్యతత్పవ్యత. ఉదపాత్రంతేషాముపరిసత్స్య - నమోవః పి
తరో---భూయాసం- మనోన్వాహువామహేనారాశిగ్ం సేనస్తోమేన పి
తృణాంచ మన్తభిః - అనంతమనఃపునః క్రీష్వంత్యాయజీవసే | జ్యో
త్సూర్యం దృశే- పునర్నః పితరో వహోదదాతు దైవ్యోజనః - జీవం
వ్రాతగ్ం సచేమహి-యదంతరిక్షం పృథివీమతద్ద్యాయన్తాతరంపితరం
వాజిహిగ్ం సిమ | అగ్నిమాతస్తదేససో గార్హ పత్యః ప్రమంచతుమరితా
యాసచక్రమకరోతుమామనేనసం | పాణానాయవ్యవం-తిథౌప్రా- తి
యజమానస్య పితృ- గోత్రాగ్ శమణః || వసు---పాణ | సవ్యం | పు
రూర---వాసుద్ధిశ్యమయాకృతేనా సేనయజమానస్య వ్రతినాం వత్సరిక
మృ-ద్ధీయతలాదకపిండప్రదానేనపితృ-యాపాణాంవతేషాం మయాద
త్తాఃపిండాః గయాపిండసవ్యశాభవంత్యతిభవంతోబ్రువంతు || గయాపిండ
సవ్యశాభవంతు | సవ్యేనపిండాన్నమస్మశ్య - వరేతపితరసోమాగ్ం
భీరైఃవధిభిః పూర్వైవ్యః - అథాపితృణామివిదతాగ్ం అపితయ మే
నయసథమాదంమదంతి - పిండానుద్వాస యిష్యే - ఉద్వాసయ. అ
యోధ్యా మధురా మాయా కాశీ కాంచీ హ్యవంతికా - పురీద్వారవ
తీచై వస పైతౌ మోక్ష దాయకాః - అహం కాశీం గమిష్యామి త
తే వనివసాన్యహం . ఇతిబ్రువాణస్సతతం కాశీవాసఫలంలభేత్ - శమీ
పత్రవృమాణేన పిండందద్యాద్దయాశిరే - ఉద్ధరేన్-ప్రగోత్రాగ్ శికులమే
కోశరం శతం || పిండస్థానేశాంతిరస్తు పుష్పిరస్తుతుష్పిరస్తువృద్ధిరస్తు అ
పిష్టుమస్తా వ్యుష్యమస్తా వ్రోగ్యమస్తు స్వస్తీతోభాగ్ంహదిః || అగ్నే
తమద్యాశ్వన్నస్తోమైఃక్రతున్నభక్తగ్ంహృదిస్సృశం - శ్చియుధ్యమాత

ఓహో . అగ్నించితగత్వా . యదంశరితం వృధివీ ముతవ్యా య
 న్నాతరం పితరంవాచిహగ్ంసిమ | అగ్నిర్హుతస్త్వా దేనసః ప్రమంవతు
 దురితాయానివ కృనుకరోతుమామనెనం | ఇన్యగ్నిము ప తి ష్ఠేత్ |
 సకృదాచ్ఛిష్ణుమగ్నో ప్రహరేత్ || ప్రా = ఐ-పితృన్ధి నబ్రాహ్మణపాణే |
 ఏకంధ్వ- త్రిణి- చ అప్వర-పంచ- షట్ - ఇహస్తోదకందత్వ- సవ్యం
 విశ్వే దేవ పాణౌహస్తోదకందత్వా-అక్ష తాక్ష తత్వాఅభివాం యే యస్త
 త్వసాదేనాస్తద్గోత్రం - వధక-తాం - స్వస్తీ వధక-తాంగోత్రం | విశ్వే
 దేవ ప్రసాదో అస్తు- పితృ ప్రసాదో అస్తు | నేవాశ్చ పితః స్వ
 స్తీతిబ్రూత . బ్రూహిస్వస్తీ భోజం పాత్రోన్యచ్చాప యి ష్యే ||
 ఉచ్చాలయ | పితృ ... హఃస్వస్తీతిబ్రూత | స్వస్తీ-బ్రూత | బ్రూహిస్వస్తీ
 పురూ...వాః - స్వ...త- స్వ...త-బ్రూహిస్వస్తీ | పితృ ... హఃమ
 యాచరితంశాగ్ధ మక్షయ్యమస్తీ వ్వితిబ్రూత | ఇతి బ్రాహ్మణహస్తేజ
 లం దద్యాత్ | అస్తవక్షయ్యం- పురూర ... వాః- మయాద్రుం శాగ్ధమ
 క్షయ్యమస్తీ వ్వితిబ్రూత | అస్తవక్షయ్యం- ఉపవిష్టేభ్యోబ్రాహ్మణభ్యఃశా
 గ్ధసాదు శాగ్ధంపనశాఃపాంతు- పాంతు దక్షిణాః | స్వాహంవాచయి
 ష్యే - స్వధాం వాచయిష్యే - వాచ్యతాం - ఋచేత్వా రుచేత్వా
 సమిత్య క్రింతిసరితోనధేవాః | అంత్యుక్ దామనసా పూయ మా
 నాః-ఘృతస్సధారాఅభిచాకశీమీ-హిరణ్యమోవేతసోమధ్యతాసాంశస్తీం
 త్పువతోమధుకృత్కులాయా భజన్నాస్తేమధు నేవతాభ్యః- తస్యా స
 వేహగయ స్వ వ్రతేస్వధాంతుహనా ఆమృతస్సధారాం పాత్రీ - పితృ
 భ్యంపితామహేభ్యఃప్రపితామహేభ్యఃగోత్రేధ్యస్స పితృ రూపే
 భ్యః స్వహోవ్యతామిహ...అస్తుస్వధా-చూమోజలంసింహేత్ - పు... వా
 శ్యప్రియంతాం ప్రియంతాంవిశ్వేదేవాః-విశ్వ పితావనాప్రపితామహ
 శ్యప్రియంతాం - ప్రియంతాం ప్రపితామహ పితావహాభ్యః - వాశే
 వాశేవతవాచివోవోననేషు విగ్ధ్య అమృతాముశణ్ణాః | అగ్నిమధ్యపి
 బతమానయ్యంత్వస్తాయాతవధిక్తేవయై - ప్రా - ఉత్తీష్ఠస పి
 తరః-అంగచ్ఛంతు విశ్వే కేవైస్సహ | అనావాజస్య ప్రసవో జగ

మృదాద్యావాపృథివీవిశ్వశంభూ | అమా గంతాం పితరామతిరా
 చామాసోమోఅమృత త్వాయ గమ్యాత్ దాతారోనోభివర్ధంతాం- వే
 దాస్సంతతీరేవనః | శ్రద్ధాచనోమావ్య గమత్ - బహుదేయంచ నోస్తు |
 అన్నంచనోబహుభవేత్ | అతిథీగ్ శ్చలభీషహి | యాచితా రశ్చవ
 స్సంతు | మాచయాచిష్ట కంచనశ్చక్ర రాదాతారోవోభివర్ధంతాం | వే
 దేదా స్సంతతీరేవనః- శ్రద్ధాచనోమావ్య గమత్ | బహుదేయంచ నో
 స్తు | అన్నంచనోబహుభవేత్ | అతిథీగ్ శ్చలభీషవ్యం. యాచితారశ్చవస్సం
 తు | మాచయాచిష్టం కంచన || ఇతి బ్రాహ్మణాః || సత్య
 ఏతా ఆశీషస్సంతు | సంత్యా శిష్టః . పవిత్రం విప్రస్య | అ
 శేషః కింక్రయతాం | ఇష్టైస్సహభుజ్యతాం | స్వాదుషగ్ంసదః పితరోవయో
 ధాః కృత్రేణీతశ్చక్రీరంతో గభీరాః- చిత్రసేనా ఇహబలా అమధా
 స్సతోవీరా ఉరవోవ్యాత్రసాహః | బ్రాహ్మణానః పితరస్సోమ్యాసశ్చివే
 నోద్యావాపృథివీలనేహసా - పూషానః పాతుదురితాదృతావృధోర
 త్తామూకిరో అఘశగ్ంసతుశత | ఇహౌవస్తంమా వియోష్టం విశ్వమా
 యర్వ్యశ్శుశం | క్రీడంతుభుజైర్మృప్తభిమోదమానోస్వగృహే
 సర్వస్యాద్యై సర్వస్యజ్యై సర్వమేవతేనాహ్నితి సర్వం జయతి - ఇత
 మానంభవతిశతాయః పురుషశ్చ తేంద్రియ ఆయుష్యే వేంద్రియప్ర
 తిష్ఠతి | సత్యావతా ఆశీషస్సంతు | గోత్రాభివృద్ధిరస్తు- వంశాభివృద్ధిరస్తు
 గంధపుష్పదక్షిణా తాః బూలానిదత్యాత్ - పవిత్రం వినా- అద్యమే సఫలం
 జన్మభవత్పాదాభివందనా తే | అద్యమే వంశజాన్సర్వేయా తావోనుగ్రహ
 నివం | పత్రశా కాదివానేన క్షేణి తాయా యమీదృశాః | తస్మై శ జా
 కంచి తైః పువిష్టుశ్శుశంతు నుహాథనసిష్ఠవామదేవాః మునిభిస్తుల్యతాం
 తాః- విశ్వో కామసుగృహంతు బ్రహ్మణశ్శాశ్వతం వదం || ప్రాతీ-పితః
 ప్రాతీసాం వస్సంకృతా నాభ్యాశ్చక్ర శ్చిధిరభూత్-తత్రే ఆసనభాజన
 శాకపాకద్రవ్యదక్షిణాదీః కిమపి సత్కృతం భవన్భిరేవ సత్కృతం మ
 యాకృతా గ్నోకగం బ్రాహ్మణభోజనపిండప్రదానకర్మకత్రయం యథో
 క్తం భూత్వా యథా శాస్త్రేయం సుగంధాశ్చార్ధఫలదవస్తు- యస్తయ

విహితంశ్రాద్ధంపరిపూణకంతదస్తుతే. అనేన పితృయజ్ఞేనభగవాన్తస్స
 రాత్తకఃశ్రీజనాదకసఃప్రియతాంశ్రాద్ధసాద్గుణ్యార్థం నామత్రయమం
 త్రజవంకరిష్యే. అచ్యుతాయనమః. అనంతాయనమః. గోవిందాయనమః
 అచ్యుతేభ్యోనమః. అయస్థిప్రజాంధనంవిద్యాంస్వర్గంమోక్షంసుఖానిచప్ర
 యచ్ఛంతతథారాజ్యంపీత్యానృణాంపితామహః. ఉత్తానంపాత్య
 ముద్ధృత్య. వాజేవాజేవతవాజినోనోధనేషువిపా. అమృతాః ఋ
 తజ్ఞాః. అస్యమధ్వఃపిబతమాదయధ్వంతృప్తాయాత పథిభి ర్దేవయా
 నైః. ఉత్తిష్ఠపితరఃప్రేతశూరాయమస్యపంథామనపేతాపురాణంధత్తా
 దసాస్తుద్రవిణంయచ్ఛభద్రంప్రణోబూతాద్భాగధాండేవతాసు-పిష్ట
 ---హః. ఉత్తిష్ఠంతుఅనుత్తిష్ఠంతువిశ్వేదేవాః. అనాదరమతి క్రవ్యసవస్తా
 రంతుపూర్వకం ఉభయోః కరమూర్ధ్వా హమాసీమాంతమనువ్రజే అ
 నువ్రజ-కయానశ్చిత్రఅఘవయాతీసదావృధస్సఖా - కయా శచిష్ఠ యా
 వృతా- వామదేవాయనమోజ్యేష్ఠాయనమశ్చేష్ఠాయ నమో రుద్రా
 యనమః కాలాయనమః కలివికరణాయనమోబలవికరణాయనమో బ
 లాయనమోబలప్రమథనాయ నమ స్సర్వభూత దమనాయ నమోమ
 నోస్తనాయనమః. అష్టావష్టావశ్యేషధిష్ఠియేషాపదధాత్యష్టా శఫాః
 పశవః పశూనెవావరుంధేషణ్ణౌజాళీయషడ్వాఋతవ ఋతవఃఖ
 లువైదేవాః పితరఋతూనెవదేవాస్త్రిష్టాస్త్రిణాతి || గోతాభివృద్ధి
 రస్తు. అస్యగృహశ్రీమహాలక్ష్మ్యైశ్చైస్థైస్సర్వసిద్ధిరస్తు ||

శ్రాద్ధాంగ తర్పణం.

పరేద్యుఃప్రాణానాయత్య. ఏవం ప్రీత్యంయజమానస్య పి
 తుః ప్రతిసాంవ...శ్రాద్ధాంగ తిలతర్పణంకరిష్యే || యజమానస్యపిత
 రంగోత్తంశమాణం రూపం స్వధానమస్తవాయామి. ఎవంత్ర || పి
 తామహంగ్రింశమాణంరూపంస్వధానమస్తవాయామి. ఎవంత్ర
 ప్రపితామహంగ్రింశమాణంరూపం స్వధానమస్తవాయామి || ఎ
 వతిః || సర్వసాగ్రతేతు పరేహనికతావ్యేషిసంకల్పవిశేషః ||

~~~~* అన్నసూక్తం, *~~~~

నమోబ్రహ్మణేనమోఅస్త్యగ్నాయేనమః పృథివ్యైనమ ఓషధీభ్యః |
 నమోవాచేనమోవాచ స్పతయేనమోవిణ్ణవెబృహతేకరోమి | ఓంశాం
 తిశ్శాంతిశ్శాంతిః॥

నహవై దేవానాంచాసురాణాంచయజ్ఞో వ్రతతావాస్తాం వయగ్గ్
 స్వగ్గం లోకమేష్యామోవయ మేష్యామ ఇతితేసురాస్సన్నహ్య సహస్రై
 వాచర స్ప్రిహ్యచర్కేణతపసైవదేవాస్తేసురా అముహ్యగ్గ్ సైనప్రాజా
 నగ్గ్ సైవరాభవంతేన స్వగ్గం లోకమాయస్పిస్పతేనచైయజ్ఞేన దేవాస్వ
 గ్గం లోకమాయన్న వ్రస్పతేనాసురా స్పరాభావయస్పిస్పతోహవైయ
 జ్ఞోపవీతివో యజ్ఞోవ్రస్పతోనుపవీతివో యత్కించబ్రాహ్మణో యజ్ఞోప
 వీత్యధీతేయజత ఏవతత్తస్మాద్యజ్ఞోపవీత్యేవాధీయాత యాజయేద్యజేత
 వాయజ్జస్య వ్రస్పత్య అజినంవాసోవాదక్షిణత ఉపవీయ దక్షిణంచా
 హుముద్ధరతే వధ త్రైసవ్యమియజ్ఞోపవీతమేతదేవ విపరీతంత్రాచీనావీ
 తగ్గ్ సంవీతంమానుషం॥ ౧॥ రక్షాగ్ం సిహవాభరోనునాకెతపోగ్రమ
 తిష్ఠంతతాఽ వ్రజాపతిర్యరేణో పామంత్రయతతానివరమ వృణీతాది
 త్యోవోయోధాభితాస్పిజాపతిరబ్రవీద్యోధయధ్వమితి తస్మాన్మత్తిష్ఠం
 తగ్గ్ హవాతానిరక్షాగ్ం స్యాదిత్యం యోధయంతి యావదస్తమస్వగా
 త్తానిహవాతాని రక్షాగ్ం సిగాయత్రియాభి మంత్రితేనాం భసాశా
 వ్యంతితదుహవా ఎతేబ్రహ్మ వాదిసః పూర్వాభిముఖా స్సంధ్యాయాం
 గాయత్రియాభిమంత్రితా అవఉక్థ్యం విక్షిపంతితా ఏతాఅపోవక్షిభూ
 త్వాతానిరక్షాగ్ం సిమందహరుణేద్వీపే వ్రక్షిపంతి యత్ప్రక్షిణం
 వ్రక్రమంతి తేనపాస్తానమవధూన్వం త్యద్యంతమస్త్రయంత మాదిత్యమ
 భిధ్యాయుక్కుర్వన్సాస్పిహ్యణోవిద్వాన్ త్యకలంభద్రమన్నతేసావాదిత్యో
 బ్రహ్మేతిబ్రహ్మైవసస్ప్రిహ్యకేతియఏవంవేద ॥ ౨॥ అహమస్మివ్రథ
 మజాఋగ్స్య | పూర్వంజేవేభ్యో అమృతస్యనాభిః | యోమాదదా
 తిసత్తదేవ మావాః | అహమన్నమన్నమదంతమర్చి | పూర్వమగ్నై
 రపిదహత్యన్నం | యత్తైసఃపాతే అహముత్తరేషు | వ్యాస్తేషుస్య

వశవస్సుజంభం । వశ్యంతిధీరాః ప్రచరంతిపాశాః । జహాన్యన్యం
 నజహాన్యన్యం । అహమన్నంవశే మిచ్చరామి ॥ ౩ ॥ సమానమర్థం
 ర్శ్యమిభుంజత్ । శోమామన్నం మనుష్యో దయేత్ । పరాశే అన్నం
 హితం లోకమితత్ । విత్వైర్వైజైః పితౄ భిర్గుప్తమన్నం । యదద్యతే
 ప్యతేయత్పరోవ్యతే । శతతమిసాత నూర్జేబభూవ । మహంతౌచ
 రూసకృద్ధుగ్ధసప్తప్రా । దివంచనృశ్చీప్రథివీంచ సాకం । తత్సంపి
 బంతోనమినం తివెధనః । నైతద్బుద్ధా యోభవతి నో కనీయః ॥ ౪ ॥
 అన్నం ప్రాణమన్న మపానమాహుః । అన్నం మృత్యుంతముజ్జీవాతు
 మాహుః । అన్నం బ్రహ్మణో జరసంవదంతి । అన్నమాహుః ప్రజననం
 ప్రజానాం । మోఘమన్నం విందతే అవ్రచేతాః । సత్యం బ్రవీమివధ
 ఇత్యశస్య । నార్యమణం పుష్యణి నశాయం । కేవలా ఘోభవ
 తికేవలాదీ । అహం మేఘస్తనయన్ వర్షన్నస్తి । మామదంత్యమామ
 ద్ద్యన్యాక్ ॥ ౫ ॥ అహగ్ం నదమృతోభవామి । మదాదిత్యాదిస
 ర్వేతపంతి । క్లిగ్స్విదాసీత్పూర్వచిత్తిః క్లిగ్స్విదాసీద్బృహద్వయః ।
 క్లిగ్స్విదాసీత్పిశంగిలా క్లిగ్స్విదాసీత్పిలిప్పిలా । ద్యౌరాసీత్పూర్వచిత్తి
 రశ్వతీసీద్బృహద్వయః । రాత్రిరాసీత్పిశంగిలా విరాసీత్పిలిప్పిలా
 కస్త్విదేకాకీచ రతికాస్విజ్ఞాయతేపునః । క్లిగ్స్విద్ధి మన్యభవజం ।
 క్లిగ్స్విదావపనం మహత్ । సూర్యఏకాకీచరతిచంద్ర మాజాయతే
 పునః ॥ ౬ ॥ అగ్నిర్హిమస్య భవజం । భూమిరావపనం మహత్ ।
 పృచ్ఛామిత్యా పరమంతం పృథివ్యాః పృచ్ఛామిత్యా భువనస్యహిం ।
 పృచ్ఛామిత్యాపృష్టోఅశ్వస్య రేతోపృచ్ఛామివాచః పరమంవ్యోమ । వె
 దిమాహుః పరమంతం పృథివ్యాం జ్ఞమాహుర్భువనస్యనాభిః । సోమ
 మాహుర్వృష్టోఅశ్వస్య రేతోబ్రహ్మైవవాచః పరమంవ్యోమ । తే
 జసావాఏష బ్రహ్మ వర్చసేనభ్యర్థకతే । యోశ్వ మేనేభ్యజతే ।
 హూతాచబ్రహ్మచ బ్రహ్మార్చ్యం వదతః । తేజసాచైవైవనం బ్రహ్మ
 వర్చసేనచసమర్థయతః ॥ ౭ ॥ దక్షిణతో బ్రహ్మభవతి । దక్షిణతలయ
 తనోవైబ్రహ్మ । బార్హస్పత్యోవైబ్రహ్మ । బ్రహ్మవర్చ సమేవాస్య

దక్షిణతో దధాతి | తస్మాద్దక్షిణోర్థో బ్రహ్మవర్చ సీతరః | ఉత్తర
 తో హూతాభవతి | ఉత్తరతలయతనో వైహూతా | అగ్నియైవైహూతా |
 తెజోవా అగ్నిః | తెజవీవాస్యోత్తర తోదధాతి | తస్మాత్తైరోర్థస్తైజస్వి
 తరః || ౮ || యూపమభితోవదతః | యజమానదేవత్యోవైయూపః | యజమా
 నమేవతేజసాచ బ్రహ్మవర్చ సేనచ సమర్థయతః | కిగ్గ్ స్విదాసీ త్పూర్వచి
 త్తీరిత్యాహ | ద్యౌరైవృష్టిః పూర్వ చిత్తీః | దివమేవవృష్టిమవరుం
 థ | కిగ్గ్ స్విదాసీ దృహద్యయత్త్యాహ | అశ్వోవై బృహద్యయః |
 అశ్వమే వావరుంథే | కిగ్గ్ స్విదాశీప్రశంగిలై త్యాహ || ౯ || రాత్రి
 రైవశంగిలా | రాత్రిమేవావరుంథే | కిగ్గ్ స్విదాసీత్పిలిప్పిలైత్యాహ |
 రైవశిలిప్పిలా | అన్నాద్యమేవావరుంథే | కస్వి దేకాకీచరతీత్యాహ |
 అసావాఆదిత్య ఏకాకీచరతి | తెజవీవావరుంథే | కాస్వి జ్ఞాయతేపు
 సరిత్యాహ | చంద్రమారై కాయతేచనః || ౧౦ || ఆయురేవావరుంథే |
 కిగ్గ్ స్విద్ధి మస్య భేషజమిత్యాహ | అగ్నిరైవహిమస్య భేషజం | బ్ర
 హ్మ వర్చ సమే వా వరుంథే | కిగ్గ్ స్వి దావపనంమహదిత్యాహ | అ
 యంవై లోక ఆవపనంమహత్ | అస్తి నేవలోకప్రతితిష్ఠతి | పృచ్ఛా
 మిత్యావరమంతంవృధివ్యాత్యాహ | వేదిరైవరంతః పృథివ్యాః | వే
 దిమేవావరుంథే || ౧౧ || పృచ్ఛా మిత్యా భువనస్య నాభిమిత్యాహ |
 యజ్ఞోవై భువనస్యనాభిః | యజ్ఞమేవావరుంథే | పృచ్ఛా మిత్యావృష్టో
 అశ్వస్య రేతత్త్యాహ | సోమోవై వృష్టో అశ్వస్య రేతః | సోమవీధమే
 వావరుంథే | పృచ్ఛా మివాచః పరమంవ్యో మేత్యాహ | బ్రహ్మవై వా
 చః పరమంవ్యోమ | బ్రహ్మవర్చ సమేవావరుం థే || ౧౨ || ఆ బ్రహ్మస్యా
 హ్మణో బ్రహ్మవర్చ సీజాయతామాస్తి | బ్రాహ్మే రాజస్య ఇషవ్య శ్శూరో
 మహారథో జాయతాందోగ్ధిధేనుర్వో ధాన్యానా శుశ్పతిః | పురఃధి
 ర్యోషాజిహ్మూ రథేష్టాస్స థే యాయవాస్య యజమానస్య వీరోజాయ
 తాంనికామేనికామేనః వర్జన్యో వర్షతుఫలీన్యో నదీషధయః పవ్యంతాం
 యోగతేమోనః కల్పతాం || ౧౩ || ఆ బ్రహ్మస్యాగ్నిస్తా నో బ్రహ్మవర్చసీ
 జాయతామిత్యాహ | బ్రాహ్మణ ఏవ బ్రహ్మ వర్చసందధాతి | తస్మాత్తు

రాజాస్త్రాణాం బ్రహ్మవర్చః స్యజాయత | అస్మిన్రాష్ట్రే | రాజస్య ఇషవ్య
 శ్చూరోమహారథోజాయతా మిత్యాహ | రాజస్య ఎవశార్యం మహీ
 మానందధాతి | తస్మాత్పురా రాజస్యఇషవ్యశ్చూరోమహారథోజాయ
 త | దోగ్ధిధేనురిత్యాహ | ధేన్వామేవజయోదధాతి - తస్మాత్పురాదో
 గ్ధిధేనురజాయత | వోధానద్వానిత్యాహ | అనదుహ్యో వవీర్యందధా
 తి - తస్మాత్పురావోధానద్వా నజాయత | అశుస్సప్తిరిత్యాహ || ౧౪ ||
 అశ్వ ఎవజవందధాతి | తస్మాత్పురాశురశ్వోజాయతీ - పురంధిర్యోషే
 త్యాహ | యోషిత్యే వరూపందధాతి - తస్మాన్ప్రియవతిః ప్రియాభా
 వుకా | జిష్ణుగధేష్ఠా ఇత్యాహ | అహవైతత్రజిష్ణుగధేష్ఠాజాయతే | యత్రై
 తేనయజ్ఞేనయజంతే - సభేయాయవైత్యాహ | యోవేపూర్వవయసీససభే
 యాయవా | తస్మాద్భువాభుమాస్పి | యోభావుకః | అస్యయజమానస్యవీరో
 యతామిత్యాహ | అహవైతత్రయజమానస్యవీరోజాయతే | యత్రైతేన
 యజ్ఞేనయజంతే || ౧౫ || నికామేనికామనః పఞ్చన్యోవర్షప్యిత్యాహ |
 నికామేనికామహవైతత్రై పఞ్చన్యోవర్షప్తి | యత్రైతేనయజ్ఞే నయ
 జంతే | ఫలిన్యో నేఽపధయః పచ్యంతామిత్యాహ | ఫలిన్యోహ వై త
 త్రాపధయః పచ్యంతే | యత్రైతేనయజ్ఞే నయజంతే | యోగక్షేమో
 నః కల్ప తామిత్యాహ | కల్ప తేహవై తత్రప్రజాభ్యోయోగక్షేమః |
 యత్రైతేనయజ్ఞే నయజంతే || ౧౬ || అన్నాద్వైప్రజాఃప్రజాయం
 తే | యాఃకాశ్చ సృధిక్షీగ్గ్రీతాః | అథోఅన్నైవైవజీవంతి | అదై న
 దపీయంత్యంతతః | అన్నగ్ంహిభూతానాంజ్యేష్ఠం | తస్మాత్సన్వాప
 ధముచ్యతే | సగ్వంవైతేన్నమశ్నువంతి | యెన్నుబ్రహ్మే పానతే |
 అన్నగ్ంహిభూతానాంజ్యేష్ఠం | తస్మాత్సన్వాపధముచ్యతే | అన్నా
 ద్భూతానిజాయంతే | జాతాస్యన్నైవ వర్ధంతే | అద్యతైత్తిచభూ
 తాని | తస్మాదన్యంతదుచ్యత ఇతి | తస్మాద్వా ఎవస్తా ద్భూతసమయా
 త్ | అన్యోం తరత్రా ప్రాణమయః | తేనైవపూర్ణః | వా ఎవపు
 రుపవిధ ఎవ | తస్యపురుష విధతాం | అస్య యంపురుషవిధః | తస్య
 ప్రాణ ఎవశిరః | వ్యానో దక్షిణఃపక్షః | అపాన ఉత్తరః పక్షః | ఆ

కాశ ఆత్మ । పృథివీపుచ్చంప్రతిష్ఠా । తదప్యేషశ్లోకోభవతి । సహనావ
వతు । సహనాభసేతు । సహవీర్యంకరవాపహై । తెజ స్వినావధీతమస్తుమా ।
విద్విషావహై । ఓంకాన్తిశ్చాన్తిశ్చాన్తిః ॥

అధిశ్రవణం.

యంజతేమన ఉతయుంజతే ధియోవిప్రవిప్రసృజ్యమాతో వివశ్చి
తః । విహూత్రాదధేవయునావిదేక ఇన్ద్రహీ దేవస్యసవితఃపరిష్టుతిః ।
సువాగ్దేవదుర్యాగ్ం ఆవదదేవశ్రుతౌదేవేష్వా ఘోషేథామానోవీరో
జాయతాం । కర్మణోయోగ్ం సవేకసుజీవామయో బహూనామసద్వ్యక్తిః ।
ఇదంవిష్టువికచక్రమే త్రేధానిదధేపదం । సమాభమస్య ॥ ౧ ॥ పాగ్ం
సురభిరావతీధేనుమతీహిఘాతగ్ం సూయవసినీమనవే యశస్యే । వ్య
సగ్భాన్ద్రోదసీవిష్టురేతేదాధార పృథివీషభితోమయూతైః । ప్రాచీ
ప్రేతమధ్వరంకల్పయంతీ ఊర్ధ్వంయజ్ఞంనయతంమాజీహ్వరతమ త్రరమే
ధాంవ ర్క్షపృథివ్యాదివోవావిష్ట ఉతవాపృథివ్యా మహూవావిష్ట ఉ
తవాంతరిక్షాదస్తాప్యణస్వ బహుభివకసవ్యైరావ్రయచ్చ ॥ ౨ ॥ దక్షి
ణాదోతసవ్యాత్ । విష్ణోనుకంవీయాణేప్రవోచంయః పాథికవానివి
మమేరజాగ్ంసియో అస్తభాయదు త్తరగ్ంసధస్థం విచక్రమాణస్తేన్ధ్రా

రుగాయో విష్ణోరరాటమసివిష్ణోఃపృథమసివిష్ణోశ్చప్రేస్థోవిష్ణో స్యూర
సివిష్ణోర్ధ్వవమసివైష్ణవమసి విష్ణవేత్వా ॥ ౩ ॥ అస్యయచ్చైచ్ఛికాన్నచ
త్వారిగ్ంశచ్చ ॥ ౧ ॥ కృణుష్వపాజఃప్రసీతింన్నపృథీవీయాహిరాణేవా
మవాగ్ం ఇభన త్వష్టీమనుప్రసీతిందృఢాణానోస్తాసివిధ్యరతునస్తవిష్టేః
తవభిమానతయూపతంత్యనుస్పృశదృశతాశోభుచానః । తపోగ్ంవ్య
గ్జుహ్వపశంగానంసదితోవిస్పజవిష్వసులూకః- ప్రతిస్పశోవిస్పజ తూ
ణితమోభవాపాయువిశోఅస్యాఅదభ్యః - యోనోదూరేఅఘశగ్ం
సః ॥ ౪ ॥ యోఅంత్యగ్నమాచష్టేవ్యధిరాదధర్షితే । ఉదగ్నతిష్ఠప్ర
త్యాతనుష్వస్యమిత్రాగ్ంబుషతాత్తిగ్మహేతే - యోనోఅరాతిగ్ం సమి
ధానచక్రే నీచాతంధత్వశసన్నశుషగ్ం - ఊర్ధ్వోకభవప్రతివిధ్యాధ్య
న్నదావిషగ్నృణుష్వచైవ్యాశ్యగ్న - అవస్థిరాతనుహియాతుజూనాం జా

మిమజామింప్రీయ్యణీహితశ్రూక్ - శతే || ౫ || జానాతిసుమతిం యవిష్క
యతవతేబ్రహ్మణేగాతుమైరతు | విశ్వస్యస్మై సుదిసో నిరాయో ద్యు
మ్నాస్యయోకవిదురోఅభిద్యోత్ | సేదగ్నై ఆస్తుసుభగస్సుదానుయక
స్వావిద్యోగహవిషాయతక్తః - పిప్రీషతిస్వతః యషిదురోణేవిశ్వేరస్మైసు
దినాసానదిష్టిః అగ్నామితేసుమతిం క్షూప్యవాకక్సంతేపావాతాజరతాం
౬ || ఇయగీః || స్వశ్వాస్త్యా ౫ రధావజాయమాస్తే తత్రాణిధారయేర
శుద్యూక్ ఇహత్వభూయావరెదువత్సందోషావస్తనీదివాగ్ం సమ
శుద్యూక్ - క్రిడంతస్త్యానుమనసస్సపేమాభిద్విష్మాతస్థివాగ్ం సోజనా
నాం - యస్త్యాశ్శ్వాస్సు హిరణ్యో అగ్నోదవయాతి వసుమతారథేన
తస్యతాతాభవసితస్యసఖాయస్త ఆతీభ్యమానువగుజోవత్ | మహూ
రుజామి || ౮ || బంధుతావచోభిస్తన్తాపిశుగోకతమాదన్వి యాయ
త్వనోఅగ్గరచసప్తికిధిహూతయక విష్ణునక్రితోదమూనాః అస్వవృజ
స్తరణయన్సు సేవాఅతేంద్రాసోవృకాఅత్రవిష్టాః | తేపావయస్సద్రియం
చోనవద్యాగ్నేతవనః పాత్యమూ - యేపాణువో మామతేయంతే
అగ్నేవశ్యంతో అంధంద్రితాదరక్ష - రరక్షతాకత్సుకృతోవిశ్వవేదా
దిభంతజ్జదివవోనాహ || ౯ || కేభుః || స్వియావయగ్ం సధస్యస్తో తా
స్తవవ్రణీవృస్యామవాజాక - ఉభాశగ్ం సాసుదయసత్యతాతే నుష్ఠ
యాక్యణుహ్యద్రూయాణ - అయాతేఅగ్నే సమిధావిధేమ వ్రతిస్తోమ
గ్ం శస్యమానంగృభాయ - దహంతిసారక్షిణః వాహ్యస్తా దుహోని
వోమిత్రమహాఅవద్యాత్ - రక్షోహణంతాజిన మాజిఘమిక యత్రం
వ్రధిష్మ మావయామిశర్క | శిశానోఆగ్నిః క్రతుభిస్సుమిద్ధస్సవోదివా ||
సంహంపాతునక్తం | విజ్యోతిషాబృహతాభాత్యగ్నిరాపిర్వశ్వానికృ
ణుతేమహితా | ప్రాదేవీర్తయస్సహతేదురేవాశ్శీత్యైకంగరక్షసే
సినితే | ఉతస్వానాసాదివిషంగ్యగ్నేస్తీగ్నాయుధారక్ష సేహంతవా
ః | మదేవిదస్యవ్రరుజంతిభామాన వరంతేపరిబాధోఆదేపిః || ౧౦ ||
గర్హపణోవలగ హనోవై వ్యహాననామీద మహంతం వలగముద్వపా
మియన్నస్సమానో యమసమానోని చఖానెదమేనవధరంకరోమి యో

సస్యమానోయోసమానోరాతీయతిగాయతేణ చందసావబాధో వలగః
 మత్యేభద్రంతన్నాసహవిరా డసిసవత్ హసమాదసి భాస్యశ్యహః
 స్వరాడస్య భిమాతిహః విశ్వారాడసి విశ్వాసాం నాష్టాణాగ్ం హం
 తా॥౧౧॥రక్షోహనో వలగహనః ప్రోక్షామి వైష్ణవానిక్షో హణోవల
 గహనోవనయామివైష్ణవాన్ యవోసియవయాస్త ద్వేషో యవయారా
 తీ రక్షోహణోవలగహనోవస్తృణామివైష్ణవానిక్షోహణో వలగహ
 నోభిజహామి వైష్ణవానిక్షోహణో వలగహనాభుపదధామి వైష్ణవీర
 షోహణోవలగహణోవర్యూహమి వైష్ణవీరక్షోహణోవలగహనాపరిస్తృ
 ణామివైష్ణవీరక్షోహణోవలగహనావైష్ణవీబృహన్నసీబృహద్ధ్రావాబృ
 హతీ మిం ద్రాయ వాచం వద ॥ ౧౨ ॥ సోమాయశిశ్య
 మతే భురోదాశగ్ం షక్కుపాలం నివకవతి పితృభ్యోబర్హివద్యోన్
 ధానాః పితృభ్యోగ్నిప్వాతై భ్యోభి వాన్యామైదుగ్ధ మంధయేతత్తేత
 యేచత్వా మన్వేతతై పితామహ ప్రపితామహ యేచత్వా మన్వత్ర పి
 తరో యథాభాగం మందధ్వగ్ం సుసంస్యగ్ం త్రావయం మహున్తై
 దీప్తిమహి ॥ ప్రసూనంపూర్ణ వంశం స్తుతో యాశివశాగ్ం అను ।
 యోజాన్వింద్రతేహరీ ॥ ౧౩ ॥ అక్షన్నమీమదంతహ్యవ ప్రియా ఆధూ
 వత । ఆస్తోషతస్వధానవో విప్రానివిష్ణయీమతీ యోజాన్వింద్రతేహ
 రీ । అక్షన్నితరో మీమదం తపితరో తీతృవంతపితరో మీవృజంతపిత
 రః । వరేతపితరస్సోమ్యాగ్భరైః పథిభిఃపూర్వైః । అధాపిత్రాన్
 త్సువిదత్రాగ్ం అపితయమేనయేసథమాదంమదంతి । మనోన్వాహువా
 మహేనారాశగ్ం సేనస్తోమేనపితృణాంచ మన్తభిః । ఆ ॥ ౧౪ ॥ న
 వీరుమనః భునః క్రతేష్వ రక్షాయజీచసే । జ్యోక్ష్మ సూర్యంధృతే । భున
 నకః పితరోమనోదదాత్తునైవ్యోజనః । జీవం వ్రాతగ్ం సంచేమహి । య
 దంతరిక్షం పృథివీసుత ద్యం యస్తాతగంపితగం వాజిహిగ్ంసిమ । ఆ
 గ్నిమాతస్తా దేనసోగార్ హవశ్యఃప్రమంచతుదురితా యాని చక్రు
 మకరోతు మామనేసం ॥ ౧౫ ॥ ఉశంతస్తావహామహ ఉశంతస్స
 మిధీమహి । ఉశంసుశతఅనహవిహ్వాహవిషేఅశ్తవే । త్వగ్ం సోమ

ప్రచికితో మనీషాత్వగింరజిష్ఠమనునేషివంథాం । తవప్రణీతిపితరొనభం
దోదేవేషురత్న మభజంతధీరాః । త్వయాహీనః పితరస్సోమపూజే ౩
మూణిచక్రూపవమానధీరాః । వన్యన్నవాతః పరిధీగ్గింరపూజువీరేభి
రశ్వైర్మూఘవాభవ ॥ ౧౬ ॥ సః ॥ స్వగింసోమపితరస్సం విదానో నుద్యా
వాపృథివీతతంథ । తస్మైత ఇందో హవిషావిధేమవయగ్గిస్యా మవత
యోరయీణాం । అగ్నిష్వాత్తైః పితరవహగచ్ఛత సదస్సదస్సదతసుప్ర
ణీత యః । అత్తాహవీగ్గంషిప్రయతానిబర్హిష్యధారయిగ్గం సవ
వీరందధాతన । బహివ దఃపితరణ్యైవాగ్నిమావోహవ్యాచ్యమాజుష
ధ్వం । త ఆగతావసాశం తమేనాధాన్తభ్యం ॥ ౧౭ ॥ శం యోరరపోదధాతి ।
అహంపిశ్యూసువిదత్రాగ్ అవిత్సినపాతంచవిక్రమణంచవిష్టోః । బర్హి
షదోయేస్వధయాసుతస్యభజంతపిత్వస్త్యభహగమిష్ఠాః । ఉవహూతాః
పితరస్సోమ్యాసోబహివ్యై ఘనధిషుప్రియేషు । త ఆగమంతుత ఇహ
శృవంత్యధిబురంతుతే అవంత్యస్తా ౬ । ఉదీరతామవరఉత్పరాసఉన్న
ధ్యమాఃపితరస్సోమ్యాసః ॥ అసుం ॥ ౧౮ ॥ యఈయరవృకాబుతజ్ఞా
స్తేనో వతు పితరోహ వేషు । ఇదంపితృభ్యోనమోఅస్త్యయేపూ
వాసోయ ఉవరాస ఈయుః । యేవార్థివే రజస్యానిషత్తా యేవా
నూనగింసువృజనాసువితు । అథాయథానఃపితరఃవరాసః ప్రత్నాసో
అగ్నబుతమాశుషాణాః । శుచీదయందీధితి ముగ్ధశాసః త్నామాభిందం
నో అరుణీరవప్ర ౬ । యదగ్నే ॥ ౧౯ ॥ కవ్యవాహనపితౄణ్యయత్యృ
తావృథః । ప్రచహవ్యానివత్ససిదేవేభ్యశ్చపితృభ్యత । త్వమగ్న ఈడి
తోజాతవేదోవాడ్ధవ్యాని సురభీణి కృత్వా । ప్రాదాః పితృభ్య స్వధ
యాతే అక్షన్న ద్ధిత్వం దేవప్రయతాహవీగ్గం షి । మాతీతీకవై వ్య
మోలింగి రో భిర్భృహస్పతిర్ కవభిర్వావృధానః । యగ్ శ్చ దేవావా
వృధుర్యేదదేవా త్స్విహస్యే స్వధయాస్యే మదంతి ॥ ౨౦ ॥ ఇమం
యమ వ్రస్త రమాహిసీదాం గిరోభిః పితృభిస్సంవిధానః । ఆత్వాషం
త్రాః కవిశస్త్రావహంత్యేనారాజక హవిషామదయస్వ । అంగిరోభి
రాగహియజ్జయేభిర్యమవై రూపైరిహ మాచయస్వ । ఇవస్వం తగ్ం

హువెయఃపి తాతేస్తి క్షయజ్ఞేబర్హిష్యా విషద్య| అంగిరసానఃపితరోన
 వగ్వాఅధర్వాణోభ్యగవసో మ్యాసః | తేషాంవయగంసుమతౌయజ్ఞ
 యానామపిభద్రై సౌమనసైస్యామ || ౨౦ || భక్షహిమావిశ దీర్ఘాయు
 త్వా యశంతనుత్వాయ రాయసో పాయవర్చ సేసుప్రజాస్త్యా ఏహివ
 సోపు రోవసోప్రియోమహ్య దోస్య శ్వినోస్త్యా బాహుభ్యాగ్ సంభూ
 సంస్య చక్షుసంత్యా దేవసోమసుచక్షౌ అవిశ్వేషం మంద్రాభిభూతః
 కేతుర్యజ్ఞానావాగ్జుషాణా సోమస్యస్య పృథుమం ద్రాస్వరావ్యది
 తిరనాహ తతోష్ణి వాగ్జుషాణా సోమస్య తృప్య త్వేహివిశ్వవర్షణే
 || ౨౧ || శుభూర్కయోభూస్యస్తి మాహరివర్ణ ప్రచర క్రత్వే ద
 తౌయరాయసో పాయసుపిగతాయై మామారాజక్ విభిక్షోమా
 మహర్ది త్విషావధిః | వృషదేశుష్టాయాయుషేవర్చసే | నసుమద్గ
 ణస్య సోమదేవతే మతివిదః ప్రాతస్య వసస్య గాయ త్రచందస ఇం
 ద్రపీతస్య నరాశగ్ం సపీతస్య పితృ పీతస్య మధుమత ఉవహూతస్యో
 వహూతోభక్షయామి | రుద్రవద్గణస్యసోమదేవతే మతి విదోమాధ్యం
 దినస్య సవనస్య త్రిష్టుప్చందస ఇంద్రపీతస్య నరాశగ్ం సపీతస్య || ౨౨ ||
 పితృపీతస్య మధుమత ఉవహూతస్యోవహూతో భక్షయామ్యారిత్య వ
 ద్గణస్య సోమదేవతే మతివిదస్త్యతీయస్య సవనస్య జగతి చందస ఇం
 ద్రపీతస్య నరాశగ్ం సపీతస్య పితృపీతస్య మధుమత ఉవహూ తస్యోవ
 హూతోభక్షయామి | ఆప్యాయస్య సమేతుతే విశ్వశస్సోమవృష్టియం |
 భవావాజస్యసంగధే | హిన్వమే గాత్రాహరివో గణాన్తే మావితిత్య
 టః - శివోమే సస్త్రీకనువతిత్య మామేవాహ్వాభివతి || ౨౩ || గాః | అ
 పామసోమమృతా అభూమా దక్షజ్యోతి రవిదామ దేవాక్ | కిమ
 స్తాక్ కృణవదరాతః కిముధూతేకరమృతమగ్రస్య | యస్త ఆత్మినోమిం
 దాభూరగ్ని స్తస్మై రాహజాతవే దావిచర్షణః | పునరిగ్నిశ్చక్షు
 రదాత్పునరింద్రోబృహస్పతిః | పునమేక అగ్నినాయుశంచక్షురాధస్త
 మత్యోః | ఇష్టయజుషస్తేదేవసోమస్తస్తామస్య || ౨౪ || శస్త్రోన్యహ
 రివత ఇంద్రపీతస్య మధుమత ఉవహూతస్యో వహూతోభక్షయామి - అ
 పూర్వస్థామాపూర్వగుహ్యజయాచధనేనచ - ఏతైతతయేచ త్వామ
 న్యేగస్తేపి తామహుప్రపి తావహుమేవ తామ్యేవస్యప్రపిరోయధాభా

గంతుంధర్వంనమోవః పితరోరసాయనమోవః పితరశ్శుష్ణాయనమో
 వః పితరోజీవాయ నమోవఃపితరః || ౨౬ || స్వధాయై నమోవః పిత
 రోమన్యవేనమోవఃపితరోఘోరాయపితరోనమోవోయ ఎత్స్తిల్లోకేస్థ
 యుష్మాగ్స్తే నుయెస్తిల్లోకే మాంతెనయ ఎత్స్తిల్లోకేస్థ యూ
 యం తెషాం వశిష్ఠాభూయాస్థ యెస్తిల్లోకేహం తెషాంవశిష్ఠో
 భూయానంప్రజాపతేనత్వ దేతాన్య న్యో విశ్వా జాతాఃపరితాబభూ
 వ || ౨౭ || యతామస్తజు హుమస్తవో అస్తువయగ్గ్ స్యామపతయో
 రయితాం దేవకృతస్యై నసోవయజనమసిమనుష్యకృతస్యై నసో వయ
 జనమసి పితృకృతస్యై నసోవయజనమన్యభృతస్యై నసో వయ దేవతే నృభి
 స్సృతస్యేష్టయజుషస్తతస్తోమన్య శస్తోకస్యయోభతో అశ్వసఃర్యో గోస
 నిస్తస్య తేషాంపితృభిర్భక్షం కృతస్యోపహూతస్యోపహూతోభక్షయామి ||
 ౨౮ || విశ్వచర్షణేత్రిష్టుప్తుందస ఇంద్రపీతస్య నరాశగ్ంసపీతస్య
 తిస్తుతస్తోమన్య జీవాయనమోవః పితరోబభూవచతుశ్చత్వారిగ్ంశచ్చ ||
 ౨౯ || ధృవాసి ధరుణాస్తృతా విశ్వకమాణా సుకృతా | మాత్వాస
 ముద్రఉద్వధీన్తా సుపనోకాన్యధమానాపృథివీందృగ్ంహ ప్రజాపతిస్తా
 సాదయతు పృథివ్యాః పృష్ఠే వ్యచస్వతీం ప్రథస్వతీం ప్రథాసి పృథివ్య
 సిఘారసి ఘామిరస్య దితి రసి విశ్వధాయా విశ్వస్య భువనస్య ధర్మీ
 పృథివీయచ్చ పృథివీందృగ్ంహపృథివీం మాహిగ్ంసీర్విశ్వస్తైప్రాణా
 యాపానాయవ్యావాయోదానాయప్రతిష్ఠాదై || ౩౦ || ఛరిత్రాయగ్ని
 స్తా వృథిపాతు మహ్యస్వస్త్యాధిడిషాశంతమేనతయా దేవతే యంగిర
 స్వధుగ్నివాసీద | కాండాతాగ్ండాత్పృరోహతి పరుషః పరుషః ప
 రి ఎవానోదూర్వేప్రతనసహస్రేణ శతేనచ- యశతేనప్రతనోషి స
 హస్రేణవిరోహసి- తస్యాస్తేదేవీష్టకే విధేమహ విహవయం | అషా
 థాసి సహమానా సహ స్వారాతీ సుహస్వారాతీ యత స్సహస్వప్యత
 నాస్సహస్వప్యతస్యతః - సహస్రవీర్యా || ౩౧ || అసినామాజిన్వ | మ
 ధువాతాబుతాయతేమధుక్షరంతిసి-ధవః - మార్ధ్వర్షస్సత్వోష ధీః-
 మధునక్రమతోవసి మధుమత్పార్థివగ్ం రజః - మధు ద్యౌరస్తనః పి
 తా- మధుమాన్వో వనస్పతిర్న ధుమాగ్ం అస్తు సూర్యః - మార్ధ్వగ్ం
 వోభవంతునః- మహీద్యౌః సృథివీచన ఇచంయజ్ఞం మిమిక్ష తాం- పిన్వ

తానోభరీమభిః- తద్విష్ణోఃపరమం॥ ౩౨ ॥ వదగ్ంసదా పశ్యంతిసూర
యః । దీవీవచత్సూరాతతం- ధృవాసివృధివి సహస్వపృతస్యతః - సూర
తాదెవభిరమృతేనాగాః । యానైలగ్నసూర్యేరుచఉద్యతోఽవ మాత
న్యంతిరశ్చిభిః - తాభిస్సర్వాభీరుచే జనాయనస్కృధి-యావోదేవాస్సూ
ర్యేరుచోగోష్వశ్వేషుయారుచః। ఇంద్రాగ్నితాభిస్సర్వాభీరుచనోద్ధత
బృహస్పతే - విరాట్॥ ౩౩ ॥ జ్యోతిరధారయత్సంమాజ్ఞ్యోతి రధార
యత్సర్వాజ్ఞ్యోతిరధారయత్ । అగ్నేయత్సహియేతవాశ్వాసో దేవ
సాధవః । అరంవహంత్యాశవః - యత్సహి దేవసూతమాగ్ం అ
శ్వాగ్ంఅగ్నేరధీరివ - నిహూతాపూర్వ్యస్సదః । ద్రఘశ్చసంధప్య
ధివీషునుద్యామిమంచయోనిమనుయచ్ఛూర్యః - తృతీయం యోని మను
సంచరంతంద్రఘంజుహూవ్యసు సప్త॥ ౩౪ ॥ హూత్రాః ॥ అభూ
దిదంవిశ్వస్య భువనస్యవాజినమగ్నై రైవశ్వానరస్యచ । అగ్నిర్జ్యోతిషా
జ్యోతిష్టా నుక్త్వావర్చసావర్చసావృత్ । ఋచేత్వారుచేత్వాసమత్సృజం
తిసరితోనిధేనాః । అంతర్ హృదామససాపూయమానాః । ఘృతస్యధా
రాఅభిచాకశీమ - హిరణ్యయోవేతసోమధ్య ఆసాం - తస్మిన్ త్సుప
ణోమధుకృతులాయాభజన్నా నైమధుదేవతాభ్యః - తస్మాజ్జినతే
హరయస్సప్తరే- స్వధాం దుహానా అమృతస్యధారాం॥ ౩౫ ॥ ఆశు
శ్చిశానోవృషభోనయుధ్చేఘనాఘనః- క్షోభసచ్చిర్షణేనాం- సంక్రం
చనోనిమష ఏకవీరశ్శతగంసేనా అజయత్సాకమందః - సంక్రంద పే
నానిమిషేణ జిహ్వునా యత్కరేణ దుచ్యవనేన ధృష్టునా- తదింద్రేణ
జయతేతత్సహధ్వంయుధోనర ఇషుహస్తేనవృష్టా । సఇషుహస్తేస్సనిషం
గిభిరశీ సగ్గ్రస్తాసయధ ఇంద్రో గణేన । సగ్ంసృష్టజిహ్వోషపాచా
హుశిర్ధూర్ధ్వధన్వాప్రతిహితాభిరస్తా ! బృహస్పతేవదియా॥ ౩౬ ॥
రథేనరక్షోహేమిత్రాగ్ంఅపచాధమానః । ప్రథంజన్ త్సేనాః ప్రమృ
ణాయధాజయన్నస్తాకమేధ్య వితారధానాం - గోత్రభిరంగోవిదంవ
బ్రహ్మహుంజయంతిమజ్జప్ర్యుణంతమోజసా - ఇషగ్ంసజాతాఅనువీ
రయధ్యమింద్రగ్ంసఖాయోనుసగ్ంరభధ్వం- బలవిజ్ఞాయ స్థవిరః ప్రవీ
రస్సహస్వాన్ వాజీసహమాన ఉగ్రః - అభివీరో అభిసత్వా సహాజా
జైత్రమంద్రరథమాతీష్ఠగోవిత్ - అభిగోత్రాజీసహసా గాహమానో

చాయః || ౩౭ || వీరశృతమన్యరింద్రః - దుశ్చ్యవనఃపుతనాపాడయ
 ధ్యోస్తాకగ్ం సేనా అవతుప్రయత్ను - ఇంద్ర ఆసాంనతాబృహస్పతిగ్
 ష్టానాంజః పురవతసోమః- దేవసేనా నామభి భజ తీనాం జయంతి
 నాంమరుతోయంత్యగే - ఇంద్రస్యవృష్టివరుణస్యరాజ్ఞాతిత్యానాం మ
 రుతాగ్ంశరక్షగ్ం - మహామనసాం ఘనవద్య వానాం ఘోషో దేవా
 నాంజయతామీదస్తాత్ - అస్తాకమింద్రస్సన్మతేషు ధ్వజేవ్యస్తాకంయ
 ఇవస్తాజయంతు || ౩౮ || అస్తాకం విరాడస్తరే భవంత్యస్తాకే దేవా
 అవతాహవేషు - ఉద్ధర్షయమఘవన్నా యథా న్యత్సత్వనాం మామ
 కానాంమహగ్ంసి - ఉద్వృత్తిహావాజినాంవాజినాన్యగ్ద్ర ఘానాం జ
 యతామెతుఘావః - ఉపప్రేతజయతానరిస్థిరావస్సంతు చాహవఃఇం
 ద్రోవశృవక్యచ్యత్వనాధృష్ట్యా యథానద - అవస్పృష్టావరావత శర
 వ్యేబ్రహ్మగ్ంశిత - గచ్ఛామిత్యాన్వ) || ౩౯ || విశ్మయేషాం కంచవో
 చ్ఛిపః - మహాణితే వమభిశ్చగయామి సోమస్తావరాజామృతే
 నాభివస్తాం - ఉరోర్వరీయోవరివస్తైఅస్తుజయం తం త్వమను మదంత
 దేవాః- యత్రచాణాస్సంపతుతీకుమారా విశిఖాఇవ - ఇంద్రోనస్తత్ర
 వృత్రహావిశ్వాహాశమక్యచ్యతు || ౪౦ || ఉదేనముత్తరాంస ఏతి సమి
 ధతదధాతీయథాజనం యతే వసంకరోతి తాదృగేవతత్త్రాతద ధాతి
 త్రివృద్వాత్కిర్యావావేవాగ్నిస్తస్తై భాగధేయం కరీత్యేదుంబరీర్భ
 వంత్యుర్గాడదుంబర ఉజ్జమేవాస్తాఅపిదధాత్యుదుత్వావిశ్వే దేవా
 ఇత్యాహప్రాణావై విశ్వేదేవాప్రాణై||౪౧||ఏవై నముద్యచ్ఛతేగ్నై భ
 రంతచిత్తభింత్యహంస్తాఏవై నంచితాయోద్యచ్ఛతేతేనైవైగ్ం సమ
 ర్థయతిపంచదిశోదై వీగ్యజనువంతుదేవిత్యాహ ఓకోహ్యేషామృచ్ఛవ
 తేపామతింద్వర్త తింబాధమానాఇత్యాహగతుసావ వహతే యరాయస్య
 ష్టయజ్ఞ పతిమాభజంతీ రిత్యాహ పశవోవై రాయస్వీపః ||౪౨|| వ
 శూనవావరుంధేసద్భి ర్ హంతీషడ్వా ఋతవఋతభి రేవైగ్ం హ
 రతిశ్వపరిగృహ్య వతీభః తొంతసామవహత్యైస్సూర్యి ర్ హరితః
 పురస్తాదిత్యా హ ప్రసూత్యైతః పావకా అహోనాజమతామిత్య
 హస్మంవై పావకొన్న మేవావరుంధే దేవాసురాస్సూర్యతాఅసంతేద
 వా ఏద ప్రతిరథమవ్యంతేనైవై ప్రతి ||౪౩|| అసురాన జయం తద

ప్రతిరథస్యా ప్రతిరథత్వం యదప్రతిరథం ద్విత్వీయోఽపూతాన్వాహప్ర
 త్యేవ తేనయజమాన్ భృత్యవ్యాన్తే యత్యథో అసభిజితమేవాభిజయ
 తి దశర్పంభవతిదశాక్షరావిరాడ్వ రాజేమాలోకా విధృతావనయో
 ర్లోకయోర్విధృత్యా అహోదశాక్షరావిరాడన్నంవిరాడ్వ రాజ్యేవాన్నా
 ద్యే ప్రతితివృత్త్య సదివవా అంతరిక్షమంతరిక్షమివాగ్ని ధ్రుమాగ్నిధే ||
 ౪౪ || ఆత్మానం సిదధాతిసత్వా యద్వా భ్యాంప్రత్యప్తిత్యైవిమానఏషది
 వోనుధ్య ఆస్తథిత్యాహవ్యే వైతయామిమితేయధ్యేదివోసహితః పృశ్చి
 రత్తైత్యాహంనైపుశ్చంన మేవావరుంధే చతస్య రాభుచ్చాదేతి
 చత్వారిధందాగ్ం సిఛందోభి రేవేంద్రంవిశ్వా అవీవృధన్నిత్యాహవృ
 ద్ధిమేవోపావర్తతే వాజానాగ్ం సత్పతింపతిం || ౪౫ || ఇత్యాహం
 నైవైవాజోన్న మేవావరుంధే సుష్మహూగ్యజ్ఞోదేవాగ్ం ఆచచక్షుది
 త్యాహ ప్రజావైపశవస్సున్నం ప్రజామేవపశూనాత్తై ధత్తేయశ్శ
 దగ్ని దైవోదేవాగ్ం ఆచచక్షుదిత్యాహస్వగాకృత్యైవాజస్యమా ప్రస
 వెనోద్గ్రాభేణోద గ్రభీదిత్యాహసౌవా ఆదిప్రేక్షద్యన్నగ్రాభ ఏషని
 మోచన్నిగ్రాభో బ్రహ్మణేవాత్తా సముగ్రస్థాతి బ్రహ్మణాభాస్య
 వ్యంనిగృహ్లాతి || ౪౬ || అగ్ని ఉనధేయతే ఇషుర్యవానామతీయానోమృ
 డతస్యాస్తేనమస్తస్యాస్త ఉపజీవంతోభూయాస్తా గ్నేరుధగ్రహ్యేగ్ం
 శిలవన్యయాత ఇషుర్యవానామతీయానోమృడతస్యాస్తేనమస్తస్యాస్త ఉప
 జీవంతోభూయాస్త పంచవా ఏతేగ్నయోనుచ్చేతయ ఉదధిరేచనామప్ర
 థ మోమధిః || ౪౭ || ద్వితీయోగహ్యస్తృతీయఃకేగ్ం శిలశ్చతుర్థోవ
 న్యః పంచమస్తేభ్యో యదాహుతీర్ష జాహుయాదిధ్వర్యంచ యజమా
 నంచ ప్రదహేయ్యేనేతా ఆహుతీర్షాహూతి భాగధేయేనైవైనాన్
 ఛమయతీనాతీకమాఘ్యోన్యోన్యోగ్యజమానో వాఙ్మఆసన్నసోః ప్రాణో
 త్యోశ్చక్షుః కర్ణయోశ్శృంగ్రిణం బాహువోఽపల మూరువోగోజోఽస్థా
 విశ్వస్యంగానితనూః || ౪౮ || తినువా మసహంనమస్తే అస్తుమామాహీ
 గ్ం సిరివవా ఏతేస్తాత్పరేణాకావంతి యోగ్నంచీన్వోనికావంతి
 వాఙ్మ ఆసన్నసోః ప్రాణ ఇత్యాహ ప్రాణానావాన్తై ధత్తేయోరు
 దోఅగ్నోయోఅఘ్నయోఽప ధీమయోరుదోవిశ్వ
 ఘవనాపవేశతేస్తేరుద్రాయనమో అస్తాహుతీభాగవాఅగ్ని

రుద్రాహ విభాగాః ॥ ౪౯ ॥ అగ్నేశతరుద్రయగ్ం హుత్వాగావీధు
 కంచరుమతేన యజమాచరమాయా మిష్టకామ్యం నివధ్యాద్భుగధే
 యునైవైవగ్ం శమయతి తస్యత్యైశశరుద్రయగ్ం హుతమిత్వాహుర్వ
 స్త్యైవగ్ం క్రియతఇతి వసవస్తావరుద్రైః పురస్తాత్పాంతు పీతరస్తావ
 యమరాజానః పిశ్యభిర్దక్షిణతః పాంత్యైవత్యాస్తావైవైర్వైర్వైః ప
 శ్చత్పాంతుద్యుతాస్తావమారుతో మరుచ్చిరుత్తరతః పాతు ॥ ౫౦ ॥
 దేవాస్త్యైంద్రజ్యేష్ఠా వరుణరాజానో ధస్తాచ్ఛివరిష్ఠాచ్ఛపాంతునవా
 ఏతేనపూతాన మిధ్యోనప్రోక్షితో యదేనమతః ప్రాచీనం ప్రోక్షతియ
 త్సంచితమాశ్లేషప్రోక్షితేన పూతస్తేమధ్యస్తేనప్రోక్షితః ॥ ౫౧ ॥ శిరో
 వా ఏతద్యజ్ఞస్యయధవిధానంప్రాణా ఉపరవా హవిర్ధానై ఖాయం
 తే తస్మాచ్ఛివస్వామిణా అధస్తాభ్యామంతే తస్మాదధస్తాచ్ఛిర్వస్వప్రా
 ణాంత్ హవో వలగహనోవైష్ణవాస్త నామిత్యాహ వైష్ణవాహిదేవత
 యోషరవా అసురావై నిర్వంతో దేవానాం పాణేషువలగాన్యఖనస్తా
 వ్వానుమాత్రేన్వవిందకతస్మాద్వానుమాత్రాఃఖాయంత ఇదన హం
 తంవలగముద్వపామి ॥ ౫౨ ॥ యస్మస్సమానోయనుసమానోనిచఖానైత్యా
 హద్వావావ పురుషాయత్సైవసమానోయశ్చసమానో యమేవాస్త్యై
 తోవలగన్విఖనత స్తమేవోద్వవతి సంతృణతి తస్మాస్సంతృణ్నా అం
 తరతఃప్రాణానసంభవత్తితస్మాదసంభిన్నాః ప్రాణా అపోవసయతితస్మా
 దార్ధ్రాఅంతరతఃప్రాణాయవమతీరవసయతీ ॥ ౫౩ ॥ ఊర్వైయనఃప్రాణా
 ఉపరవాః ప్రాణేష్యేవోజకందధానిబహిఃకరవస్తృణాతితస్మాల్లోమ
 శాఅంతరతః ప్రాణాఆశ్లేషవ్యాఘారయతితేజోవాఆజ్యంప్రాణాఉపర
 వాఃప్రాణేష్యేవతేజోదధాతిహనూవావతేయజ్ఞస్య యదధిషవణేనసం
 తృణత్యసంతృణ్నే హిహనూఅథోఖలుదీర్ఘ సోమసంతృప్యద్వైత్వీరో
 వా ఏతద్యజ్ఞస్యయధవిధానం ॥ ౫౪ ॥ ప్రాణా ఉపరివాహనూఅధి
 షవణే జిహ్వచర్మగ్రాహణోదంతాముఖమూహవసీయో నాసికోత్తరవే
 దిరుదరగ్ం సదోయదాఖలువైచిహ్యయా దత్వ్యధిఖాద్యధ ముఖం
 చ్చతియదాముఖంఽచ్చశ్యథోదరంఽచ్చ తస్మాదవిధానైచర్మన్నధి
 గ్రాహభి రభీషుత్యాహవసీయ హుత్వాప్రవ్యంచః పరేశ్య సదసి భక్ష
 యంతి యోవైవిరాతో యజ్ఞముఖేదోహంచేక దుహవీవై నామయన్వై

విరాట్స్వైత్యుచ్చమోహాధిషవతే స్తనా ఉపరవా గ్రావాణోవత్స
 ఋత్విజోదుహంతి సోమః పయోయ ఏవంవెదదుహ ఏవై వాం॥౫౫॥ ఆ
 సావాదిత్యోస్త్విక్లాకతస్మీన్ద్రిశవాః సృష్టేః పరిగృహ్య సువర్గం లోక
 వగవయస్వరై రవస్తాపరిగృహంతి దివాకీర్త్యైన సువగేలాక ప్రత్య
 స్థావయస్వరైః పరస్తాత్పరిగృహ్య పృష్టైరుపావారోహంసేవాతనా
 వాదిత్యోముష్టిక్లోకే వరైరుభయతఃపరిగృహీతో యత్పృష్టానిభ
 వంతిసువగమేవతై లోకకలయజమానాయంతి పరైర వస్తాత్పరిగృ
 హంతి దివాకీర్త్యైన ॥ ౫౬ ॥ సువగేలోకే ప్రతితిష్ఠంతి పరైఃప
 రస్తాత్పరిగృహంతిసృష్టైరుపావారోహంతి యత్పరై పరస్తాన్నిస్యః
 పరాంచ స్సురగాః క్లాకాన్తి పృథ్వీన్ యదవస్తాన్తిస్యఃప్రజా
 నిదా హేయగభితోదివాకీర్త్యైంపంస్సామానోభవంతిసువర్గవైనాం
 లోకఉభయతః పరిగృహంతియజమానా వై దివాకీర్త్యైంసంవత్సరః
 పరస్సామానాభితోదివాకీర్త్యైంపరస్సామానోభవంతి సంవత్సరవివోభ
 యతః ॥ ౫౭ ॥ ప్రతితిష్ఠంతిసృష్టం వైదివాకీర్త్యైంపాశ్వేక పరస్సామా
 నాభితోదివాకీర్త్యైంపరస్సామానోభవంతి తస్తాదభితఃప్యష్టంపాశ్వేక
 భూయస్తాగ్రహగృహ్యంతే భూయస్తగ్లతస్య తేయజ్ఞస్వైత్యవత్స
 ధ్యతోగ్రంథిగ్రధ్వంత్యవిద్రగ్ం సాయసప్రగృహ్యంతేసప్తవైశిరేష
 శ్యాః ప్రాణాః ప్రాణానెవయజమానేషుదధతయత్పరాచీనానిప్యస్తా
 నిభవంత్యమమైర్లోకమభ్యారోహంతియదిమంలాకంస ॥ ౫౮ ॥ ప్ర
 త్యురరోహేయరుద్వామాద్యై యగ్యజమానాః ప్రవాహియే రన్య
 స్ప్రతీచీనాని సృష్టానిభవంతీ మమైవ తైలోక కంప్రత్యురరోహంత్య
 భౌతస్త్విన్నవలూకే ప్రతితిష్ఠంత్యనుస్తాదాయేంద్రోవాత్రాశ్శిత ఆసీ
 త్య ప్రజాపతి ముసాధావత్తప్త ఏతమేకవిగ్ంశతి రాత్రంప్రాయచ్చ
 త్తమాహరతైనాయజత తతో వైసప్రత్యోష్ఠ ద్యౌబహుయాజినో ప్రతి
 ష్ఠితాః॥౫౯॥ సుగ్రస్త ఏకవిగ్ంశతి రాత్రమాసీరక్ ద్వాదశమాసాః పంచ
 ర్తవస్త్రీయగమిలూకాత సావాదిత్యఏకవిగ్ంశతపతావంతోవైశేవలూకా
 నైష్ట్యేవయథాపూన్యంప్రశ్నైస్తంభ్యసావాదిత్యైశ్వర్యోచతసప్రజాప
 తిముసాధావత్తస్తా ఏతమేకవిగ్ం శతి రాత్రంప్రాయచ్చత్తమాహ
 రతైనాయజత తతో వైసరోచతయ ఏవందిద్వాగ్ంస ఏకవిగ్ంశతి

రా త్రమానతేగోచంత ఏనైకవిగ్ంశతిరా త్రాభవతిరుగ్వా ఏకవిగ్ం శోరుచమే వగచ్ఛంత్యథా ప్రతిష్ఠామేవ ప్రతిష్ఠాప్యేకవిగ్ంశతి రా త్రావభిత్భవతోబ్రహ్మవచ్ఛసస్యపరిగృహీత్యై ॥ ౬౦ ॥ గృణ్ణంతిదివా కీర్యైవై వోభయతోనాప్రతిష్ఠితా ఆనతఏకవిగ్ంశతిచ్ఛ॥

మహాలయప్రకరణమ్.

ఆదాపితాతథామాతా సాపత్నీ జననీతథా । మాతామహా స్సవ త్నీకాఆత్మవత్ప్రస్తవంతరం । సుతభ్రాతృపితృవ్యాశ్చమాతృలాస్స హభాయకాః । దుహితాభగినీచైవ దాహిత్రోభాగినేయకః । పితృ ప్తసా మాతృప్తసా జామాతా భావుకస్సుపసా । శ్వశుర స్సాస్యలక శ్చైవ స్వామిహోగురురి క్షిణః॥

పితౄణాంపశ్చిమేభాగే మాతృ పిండం యథాక్రమమ్ । మాతా మహాశ్చతత్సూనకం ఆశ్చసత్ప్రస్తదుత్తరం । సుతభ్రాతృపితృవ్యాశ్చ మాతాపిత్రోశ్చుధ్యమే । మాతాషహ పహీమధ్యే మాతృలా స్సహ భాయకాః । దుహితాది తతోన్యేషాం శేషందక్షిణతోవిధిః । పుం పిండంవామత స్త్రీణాంతత్పుత్రంసముపస్థితం । అంగుష్ఠ పరిమాణంతు గోత్రమన్యంసంస్పృశేత్ ॥ నిరాశాః పితరోయాంతివివరీభేభవేద్యః॥

ఏవంగుణ ... పుణ్యోధౌయజమానస్యపితృపితామహ ప్రపితామహా నాం గోత్రాణాంశర్తృణాం వసురుద్రాదిశ్య రూపాణాం మాతృ పితామహీ ప్రపితామహీనాం గో త్రాణాం పదాయీనాం వసు... ణాం । సాపత్నీమాతుఃగోత్రాయాః దాయ్యాఃరూపాయాఃమాతామ హ మాతుఃపితామహమాతుఃప్రపితామహానాంగోత్రాణాంశర్తృణాం వసురు...పాణాం । మాతామహిమాతుఃపితామహిమాతుఃప్రతామ హీనాం గోత్రాణాంపదా...పాణాంఆశ్చవత్ప్రయోగోత్రాయాః ప దాయ్యాఃవసురూపాయ్యాఃసుతస్యగోత్రస్య శర్తృణాం వసురూపస్య । భ్రాతుఃగోత్రస్య శర్తృణాంవసురూపస్య । పితృస్య స్యగోత్రస్యశర్తృణాం వసురూపస్య మాతులస్య గోత్రస్య శర్తృణాంవసురూపస్య దుహితుః గో త్రాయాః పదాయాః వసురూపాయాః । ఆశ్చభగిన్యాః । గోత్రా యాఃపదాయాః వసురూపాయాః దాహిత్రస్య । గోత్రస్య । శర్తృణాం వసురూపస్య । భాగినేయకస్య । గోత్రస్య ... స్య పితృప్తయఃగోత్రా

యః । పదాయ్యాః పసురూపాయః మాతృప్యసుః గోత్రాయః
 పదాయ్యాః పసురూపాయః జామాతః గోత్రస్య శర్మణః పసురూ
 పస్య భావుకస్య గోత్రస్య శర్మణః పసురూపస్య స్నుషాయః గోత్రా
 యః పదాయ్యాః పసురూపాయః శ్వశురస్య గోత్రస్య శర్మణః పసు
 రూపస్య శ్వశ్వాగ్రిః గోత్రాయః పదాయ్యాః పసురూపాయః స్వాల్ప
 కస్య గోత్రస్య శర్మణః పసురూపస్య స్వాదినః గురోరిక్తి నః ధూవ
 లోచనసంజ్ఞ కానాం విశ్వేషాం దేవానాంచ కన్యాగతేన వితరితా ధ్యా
 వి పంచమాసరసత్వే కతతాస్య సక్యస్తహలయా ఖ్యాన్త శ్రాద్ధం అన్వేన
 తావిషామాసశ్రాద్ధ విధానెన సదైవ మద్య కరిష్యే । కాలే అధికారసి
 ద్ధ్యర్థం యథాశక్తి సంభవత్ప్రాప్తియశ్చ త్తంకరిష్యే । సమస్తసంపత్తయః ...
 యుష్మదనుజ్ఞయానుండలార్చనంకరిష్యే । ఉద్రీయతాపగ్నో చక్రియ
 తామితీకర్తా ! కామ ముద్రీయతాం కామయగ్నో చక్రియతామితీభాక్తా
 రః । హవిస్య సన్నంపాత్రే తాదాయ అన్నమగ్నా వధిశిష్య ఉదగు
 ద్వాస్య । అశీఘ్నా । నాత్ర పాత్రప్రయోగోత్తరతంత్రే । తప్తకృతి
 భూతమాసశ్రాద్ధవీరతత్వేన విధిసిద్ధత్యాత్ । ఇతరశ్శ్రవణం మాసశ్రాద్ధ
 వత్ . తీర్థశ్రాద్ధాదిస్వరూపే వమేవ ॥ సపిండీకరణానుమా
 కోనాద్వికసంవత్సరవిమోకప్రతిసాంవత్సరికాఖ్యా నిపిండత్రయయక్తా
 నిపిండపితృయజ్ఞ ప్రకృతికాని ఇతరాణి సర్వాణ్యపి శ్రాద్ధాని పిండవటా
 యక్తాని మాసశ్రాద్ధప్రకృతికాని ॥ శ్లో ॥ కర్మాసమన్వితం ముక్తావతదా
 ర్యశ్రాద్ధఖండనం । ప్రత్యాబ్ధికంచ శేషేషు పిండాన్యుష్మడితిస్థితిరిత్తగ
 ణాత్ । ఎతద్విషయకగ్రింథవిస్త రస్తవ్యతామినుసంధయః ॥

హిరణ్యశ్రాద్ధమ్.

ఎవం---పుణ్యశిథాయజమానస్య పితృ పితామహ ప్రపితామ
 హానాం గోత్రాణాం శర్మణాం పసురుద్రాదిత్యరూపాణాం మాతృపితా
 మహాప్రపితామహీనాం గో---ణాం । మాతామహమాతః పితామహ
 మాతః ప్రపితామహానాం గో---ణాం సపత్నీకానాం దనురుచి సంజ్ఞ
 కానాం విశ్వేషాం దేవానాం వకరసంక్రమణాదిశ్రాద్ధ ప్రతినిధి హి
 రణ్య శ్రాద్ధం హేత్వా దర్శయేణ సంకల్ప విధానెన యుష్మదనుజ్ఞయా స
 దైవమద్యకరిష్యే । కాలే అధికారి సిద్ధ్యర్థం యథాశక్తి సంభవత్ప్రాప్తియ
 శ్చ త్తంకరిష్యే । సమస్త---కృణోతి యజమానస్య పితృగ్రీవాం హి

[illegible]

సంకల్ప శ్రాద్ధం

అనాహవాఘ్నానానేతరగ్నా కరణమేవ | సింహస్యధానినయః సంకల్పపంశవ
జయేత్ || అంగానిత్యయజ్ఞస్యయదాకర్తునశక్తుయత్ | సంకల్పశ్రాద్ధంనానాకర్య
దఘ్నాదివజేతమితి || ౧ || అత్యక్రాగేస్తు సింహోక్తిస్తస్యకల్పభూయేత్ || సంక
ల్పంకురుదామగ్నాన్నకర్యాత్పత్త్యభిరం | నానాహవాగ్నాకరణంసింహాశ్రయ
మహాపమితి | ఉచ్చిష్టసింహానినాతస్య | సంకల్పయదాశ్రాద్ధంనకర్యాత్పత్తి
యజ్ఞం | వికరతమతమనినతతతత్ ||

*** అథశర్వప్రాయశ్చిత్తం. ***

దశద్వాదశవి ప్రాణపరిషదము పెత్తస్మాత్వా చవ్యప్రాణానా
యమ్య ఎవంప్రీత్యర్థం అముక గోత్రస్య అముక నామధేయస్య మమజ
న్తా భ్యాసాజ్జన్తప్రభృత్యైతన్న గవర్యంతం చాల్యయావన కామారవ్య
ధత్వేషు జాగ్రత్స్వ ప్నసుషు ప్ర్యవస్థాసుమనోవాక్కాయేంద్రియనా
పారైః రహసిప్రకాశేచజ్ఞానతోజ్ఞానతత్త్వమయాకృతానాం ప్రకాశ
కృత మహాపాతక చతుష్టయ వ్యతిరిక్తానాం ప్రకాశ కృతానాం
మహాపాతకా తిదిష్టరూప మహాపాతక ప్రతాతి దేశిక రూపాతి
పాతకానాం మహాపాతక సమ రూపాను పాతకానామపపాత
కానాం సంకలీకరణానాం మలినీకరణానాం అపాత్రీకరణానాం జాతి
భ్రంశ కరాణామవకీర్ణ కానాం ప్రకీర్ణకానాం రహస్యకృతానాం మహా
పాతకానాం మహాపాతకా తిదిష్టరూప మహాపాతక ప్రతాతి దేశి
క రూపాతిపాతకానాం మహాపాతక సమరూపాను పాతకానాము
ప పాతకానాం సంకలీ కరణానాం మలినీకరణానాం అపాత్రీకరణా
నాం జాతిభ్రంశకరాణా మవకీర్ణ కానాం అజ్ఞానతస్స కృత్యకృతా
నామ జ్ఞానతోభ్య స్తానాం జ్ఞాన తస్స కృత్యకృతానాం జ్ఞానతోభ్య స్తా
నామ జ్ఞానతో జ్ఞానతత్త్వంతాభ్యస్తానా మజ్ఞానతోజ్ఞానతత్త్వ నిరం
తరాభ్య స్తానామ జ్ఞానతో జ్ఞానతత్త్వ చిరకాలాభ్య స్తానాం బహూ
నాం బహువిధానాం సర్వేషాం పాపానామప నోదకంశర్వప్రాయ
శ్చిత్తంప్రరిషదుపస్థాన పూర్వకం శక్యవ్రత్యామ్నాయ రూపేణాచ
రిష్యే । ఇతిసంకల్ప్య సృశాఖయా సంకల్పపురస్సరం వృత్తికాన్మా
నం విధాయ సంకల్పపురస్సరం పరిష దుపస్థానం కుర్యాత్॥శ్లో॥నివేద
యితు కామోహం పాపం పరిషదిస్వకం । స్నానంశరీర శుభ్యర్థం కరి
ష్యఇతికీర్తయేత్ । పూదః ప్రాగుపస్థానా త్వశ్చ త్సాయంత నెపివా ।
సంకల్పత్రయ మామ్నానం ప్రాయశ్చిత్తేచిక్షి తే ॥ కేచనవ్రత గ్రహ
ణాత్పూర్వేద్య స్సాయాహ్నోపరిషదుపస్థానంకార్యఖుతి వచంతియజ
మానఃఆర్ద్రవాసాంపూషదంత్రిప్రదక్షణీకృత్యపరిషదద్వితీయాంసృజిత్యా
వంశవత్ప్రణమ్యవిజ్ఞాపయేత్ ॥ విజ్ఞాపనప్రకారః । అశేషే హపరిషన్త

దీయాంవిజావనామాకర్ణ్యమయా సమర్పితామిమాంపరివద్దక్షిణాయ
 త్తోక్షదక్షిణామివస్వీకృత్యమాముద్ధర|అముక గోత్రస్యనామధేయస్యమ
 మజన్తాభ్యాసాజన్తప్రభృత్యేతశ్చ ణవర్యంతంమయాకృతానాం ప్రకాశ
 కృతమహాపాతక చతుష్టయవ్యతిరిక్తానాంప్రకాశకృతానాంమహాపాత
 కాతిదిష్టరూపమహాపాతక ప్రతాతిదేశికరూపాతిపాతకానాంమహాపా
 తకసమరూపానుపాతకానామపహావకానాంసంకల్పీ కరణానాంమలిసీ
 కరణానాంఅపాత్రీకరణానాంజాతిభృంశకరాణాంఅవక్షీర్ణ కానాంప్ర
 క్షీర్ణ కానాంరహస్యకృతానాంమహాపాతకానాంమహాపాతకాతిదిష్టరూ
 పమహాపాతకప్రతాతిదేశికరూపాతిపాతకానాంమహాపాతకసమరూ
 పానుపాతకానాముపపాతకానాం సంకల్పీకరణానాంమలిసీకరణానాం
 అపాత్రీకరణానాం జాతిభృంశకరాణాంఅవక్షీర్ణ కానాంప్రక్షీర్ణ కానా
 మజ్ఞాన తస్యకృత్కృతానాం అజ్ఞానతోభ్యస్తానాం జ్ఞానతస్యకృత్కృ
 తానాం జ్ఞానతోభ్యస్తానా మజ్ఞానతో జ్ఞానతశ్చాత్యంతాభ్యస్తానాం
 అజ్ఞానతో జ్ఞానతశ్చ నిరంతరాభ్యస్తానామ జ్ఞానతోజ్ఞానతశ్చ చిరకా
 లాభ్యస్తానాం బహునాం బహువిధానాం సర్వేషాం పాపానామ
 పనోదక ప్రాయశ్చిత్తము పది నెతి విజ్ఞాప్యప్రసః ప్రణమేత్| తతస్త్రీక్
 పంచవావిధాయకాక్ వృణుయాత్|అస్మిన్ప్రాయశ్చిత్తైవిధాయకంత్యా
 మహంవృణే| తతోనువాదకవరణం|అస్మిన్ప్రాయశ్చిత్తైనువాదకం
 త్యామహంవృణే త్యనువదంతం వృణుయాత్| విధాయకాను వాదః
 హేవిద్వక్ అశేషేహ పరివదముక గోత్రస్య నామధేయస్యయజమా
 నస్య జన్తాభ్యాసాజన్తప్రభృత్యేతశ్చ ణవర్యంతం సర్వేషాం పాపా
 నామపనోదకం సర్వప్రాయశ్చిత్తంపద్మణితపదబ్దకృచ్ఛీరూపం ఉత్త
 మస్యాపనోదకంమధ్యమస్యద్విగుణితం అథమస్య త్రిగుణితం ఏవంసచ్చ
 త్యాగ్గోళమత్తరద్విశతాధికత్రిసహస్రసంఖ్యాకప్రాజాపత్యకృత్ప్రాత్యక
 ప్రాయశ్చిత్తముపనోదకంభవతి| ఇదంగీర్ణితం ప్రాయశ్చిత్తయజ
 మానస్యోపదిశేత్యేకవిశచ్చి తంనియోజయేత్|పరివదపిజ్ఞాపితానాం
 నిమిత్తానామపనోదకంసవకప్రాయశ్చిత్తంఅధికారసామర్థ్యకథేదాత్||

సాక్షాద్వాశక్య ప్రత్యామ్నాయరూపేణ వాని నిజయేదధనిణితంప
 క్తుణితపడబృక్మరూపంసర్వ ప్రాయశ్చిత్తంసాక్షాద్వాశక్య ప్రత్యా
 మ్నాయమశీత్యధిక సహస్రసంఖ్యాక ప్రాజాపత్యకృత్ప్రత్యామ్నాయ
 భూతధేనుదానాదికంవాస్యోపదిశేత్యేకంవివక్షితునియోజయేత్॥ అను
 వాదప్రకారః॥ సోపివిశేషసంభావనాంసంప్రాప్య॥ శ్లో॥ సూస్తంప్రసార్యో
 పదేష్టప్రాణాయామపురస్కరం॥ ఉత్థాయానువదేగ్ధవభాషయావరదీరి
 తం॥ ప్రాయశ్చిత్తంప్రాజ్ఞుఖస్సక్త్రవారంచ పునఃపునః॥ ప్రాయశ్చి
 త్తం బ్రాహ్మణస్యసాక్షాదు పదిశేద్బుధః॥ అంతరాబ్రాహ్మణంకృ
 త్వాక్షత్రవిట్చుద్రజన్తనాం॥ ఇత్యాయేనానువదేత్॥ అనువాదః॥
 హేగోత్రనామధేయఅశేషేహపరిషత్త్వదీయాంవిజ్ఞాపనామకణ్యకత్వ
 యాసమపిణితాంపరిషద్దక్షిణాంయథోక్తదక్షిణామివస్వీకృత్యత్వదుక్త
 నిమిత్తానాం సవేషాం పాపానామపనోదకం సవక ప్రాయశ్చిత్త
 మఖండమేకం నిణేకయాస్తస్మిన్మీళితం ప్రాయశ్చిత్తం తవోపదిశేతవి
 ధాయ కముఖనమాం ప్రేషితవతీ అహమభ్యు పదిశామి సావధానస్స
 మాకర్ణయ॥ హేగోత్రనామధేయ తవజన్తాభ్య సాజ్ఞప్రభృత్యేత
 త్తణపర్యంతం త్వయాకృతానాం ప్రకాశకృత మహాపాతక చక్షుప్తయ
 వ్యతిరిక్తానాం ప్రకాశకృతానాం మహాపాతకా తిదిష్టరూప మహాపాత
 క ప్రతాత దేశికరూపాతి పాతకానాం మహాపాతక సమరూపాను
 పాతకానాముప పాతకానాం సంకలీకరణానాం మలినీకరణానామ
 పాత్రీకరణానాం జాతిభింశక రాణాం అవకీర్ణ కానాం ప్రక్షణకా
 నాం రహస్య కృతానాం మహా పాతకానాం మహా పాతకాతి
 దిష్టరూప మహాపాతక ప్రతాతి దేశికరూపాతి పాతకానాం మహా
 పాతక సమరూపాను పాతకానాముపపాతకానాం సంకలీకరణానాం
 మలినీ కరణానామ పాత్రీకరణానాం జాతిభింశ కరాణాం అవకీర్ణ
 కానాం ప్రక్షణకానాం అజ్ఞానశస్సకృతకృతానాం అజ్ఞాన తోభ్యస్తా
 నాం జ్ఞానశస్స కృతకృతానాం జ్ఞానతోభ్య స్తానామజ్ఞానతోజ్ఞానత
 శ్చాత్మ్యం తాభ్యస్తానామజ్ఞానతో జ్ఞానతత్ప నిరంతరాభ్య స్తానాంజ్ఞా

తస్మాత్తేకా న్వపాన్వహం । జంఘూరు వక్షః కత్తుసులోమాని భుజ
యోఃక్రమాత్ । కుక్షిలోమ శిఖావజ్జంత్కశ్రుకేశాం శ్చవాప యే
త్ । క్రమేణపాణిపాదస్య నిఖానిచనికృంతయేత్ । కేశానాం వపనం
వాస్తినారీణాంవ్రతసత్రయాః । మహా దోషేషుసర్వేషు ఛేదయేద
గుర్ద్యయం । పాదయోశ్చైవపాణ్యోశ్చ కుర్యాన్నఖనికృంతనం । వ్ర
తద్వైగుణ్యముచరే తేగ్రాక్షుతి చెన్విత్ । తథాపి లోమ కపనం
కారయేన్నఖకృంతనం । అనేనక్రమేణ వపనం కుర్యాత్ । శ్లో॥ రాజా
వా రాజభుక్తోవా ప్రాప్తాణోవా బహుశ్రుతః । కేశానాంవపనంహి
త్వా ప్రాయశ్చిత్తంసమాపయేత్ ॥ కేశానాంరక్షణార్థాయ ద్విగు
ణువ్రతమాచరేత్ । ద్విగుణేవ్రతఆదిష్టేదక్షిణాద్విగుణార్థవేత్ । ఏత
న్ప్రహాపాతకప్యసిరిక్తపయం ॥

శ్లో॥ విద్యద్విప్రస్యవస్త్రీణాంనెష్యతేకేశవాపనం । ఋతేషహాపా
తకిణోగోహంతుశ్చానకీర్ణశ్చతివచనాత్ । సర్వప్రాయశ్చిత్తార్థంమహా
పాతకానాం ప్రకాశకృతగోహనన దోషస్యావకీర్ణోదోషస్యావనోద
కం । తతస్సర్వప్రాయశ్చిత్తస్థితేనర్వేషాంవపనంకర్తవ్యం । వపనంకృ
త్వాస్నాత్వాప్రాణానాయమ్య । ఎవంప్రీత్యర్థంచయాఆచరిష్యమా
ణసర్వప్రాయశ్చిత్తంక్షేపదంతథావనంకరిష్యే॥ శ్లో॥ ఆయర్చలంయ
యశోవర్చః ప్రజాఃపశువసూనిచ । బ్రహ్మప్రజ్ఞాంచమేథాంచత్వంసో
దేహీవనస్పతే । ఇతిమంత్రేణదంతకాష్ఠమాదాయదంతథావనంకృ
త్వాస్నాత్వాప్రాణానాయమ్య । ఎవంప్రీత్యర్థంచయాఆచరిష్యమా
ణసర్వప్రాయశ్చిత్తంక్షేపదంతకాష్ఠమాదాయదంతథావనంకరి
ష్యే । శ్లో॥ భస్తగోమయ
మృద్వారిపంచగవ్యైస్తతఃపరం । స్నాత్వాతదక్షవిధినా చాఘమర్షణ
మాచరేత్ । అగ్నిరస్తిజన్తనా జాతవేదాఘృతం మేచక్షురచ్యుతంమత
సక । అర్కస్త్రిధాతూ రజసోవిమానో జస్రోఘర్తౌహవిరస్తినాను ।
ఇతి భస్తస్నానం । గంధ ద్వారామితి గోమయ స్నానం । స్యోనా
స్పథివీ భవాస్పతరా నివేశనీ । యచ్ఛాన శ్చర్మసప్రథాః । ఇతి మృ
త్తికా స్నానం । ఆపోహిష్ఠా మయో భువఇతి వారిణా స్నానం ।

గాయత్ర్యగోమూత్రం । గంధ ద్వారామితి గోమయం । అప్యా
య స్వేద తీరం । దధి క్రావణ్ణ ఇతి దధి । శుక్రమసీ త్యాజ్యం । ద
శస్య త్యాగవితుఃపా స్తాభ్యాగ్గంసరస్వత్యైవాచాయంతర్యంత్రే నా
గ్నై స్త్వాసామ్రాజ్యే నాభిషించా మింద్రస్యబృహస్పతేస్తావ సామ్రా
జ్యే నాభిషించామి । ఇతి కుశోదక స్నానం । హిరణ్యశృంగం పరుణం
ప్రపద్యే తీర్థం మేదేహియాచితః । యన్తయాఘక్త మసాఘానాం పా
పేభ్యశ్చ ప్రతిగ్రహః । యన్తేనునసా వాచా కర్తవ్యావాదుష్యుతిం
కృతం । తన్న ఇంద్రో వరుణో బృహస్పతి స్సవితౌచ వనంతు పునః
పునః । నమోగ్నయే పుష్కమలై నమఇంద్రాయ నమోవరుణాయ నమో
వారుణ్యై నమోద్భ్యః । యదపాం క్షూరం యదమేధ్యం యదశాం
తం తదవగచ్ఛతాత్ । అత్యాశనా దతీహనా ద్యచ్ఛక్తగా త్ప్రతిగ్ర
హత్ । తన్నోవరుణో రాజాపాణి నాహ్యవ మర్శతు । సోహమ
పాపో విరజోనిరుక్తో ముక్తకిచ్ఛిషః । నాకస్యస్పృశ మారుహ్య గచ్ఛే
ద్భ్రష్టస లోకతాం । యశ్చాఘ్న పరుణ స్సప్రనా త్వఘమర్షణః ।
ఇమం మెగంగే యమునై సరస్వతి శుతుద్రిస్తోమగ్గంసవతావక్ష్మయా ।
ఆసిక్ష్మియా మరుద్వృధైవితస్తయూజీక కేయశ్చ ణుహ్య సుషోమయా ।
ఋతంచ సత్యంచాభీద్ధాత వసోఽఽఽజాయత । తతో గాత్రీ రజాయత
తతస్సముద్రో అగ్రవః । సముద్రాదగ్రవా దధి సంవత్సరో అజాయత ।
అహో రాత్రాణి మిదధిద్విత్వస్య మిషతోవశీ । సూర్యా చంద్ర మ
సౌధాతా యథా పూర్వమకల్ప యత్ । దివంచ పృథివి చాంతరి
క్షమథోసువః । యత్ప్రృథివ్యాగ్గంసరస్వమాంతరిక్షేపరోదసీ । ఇమా
గ్నస్తదాపో పరుణః పునాత్వఘమర్షణ । పునంతు వసవః పునాతు వ
రుణః పునాత్వఘమర్షణః । ఏష ఘాత స్యమధ్యే భువనస్య గొస్తా ।
ఏష పుణ్యకృతాం లోకానేష మృత్యోర్హిరణ్మయం । ద్యవా పృథి
వ్యోర్హిరణ్మయగ్గంసగ్గత్రితగ్గంసువః । పనస్సువస్సగ్గంశిశాధిఇత్యఘ
మర్షణమస్నానం । ఏవం స్నాత్వాచవ్యపూతోహమస్తీ త్యాజ్యం
ఘాయేత్ । అథపంచగవ్యవిధిః ! శ్లో ॥ కృష్ణాయాఅహ రేన్నుత్రం

రక్తాయా గోమయంతథా । వీతాయాస్తుపయంతే చైవ శ్వేతాయా ఆ
 హరైదధి । కపిలాయాఘృతంచేతి గవాంవర్ణాఃప్రకీర్తితాః । పలమేకం
 తు గో మూత్రం అంగుష్ఠార్థం గోమయం । క్షీరంసప్తపలం గా
 హ్యందధిచత్విపలంతథా । పుత్రమేకపలం గాహ్యంపలమేకంకుశోదకం ।
 గోమూత్రం గోమయం క్షీరందధిసర్పిఃకుశోదకం । పంచగవ్యమితప్రో
 క్తమృషిభిర్గౌతమాదిభిః । గాయత్ర్యాగ్నిహ్యతేమూత్రంగంధమంత్రే
 ణ గోమయం । ఆప్యాయస్వేతిమంత్రేణక్షీరంగాహ్యమనంతరం । ద
 ధిమంత్రేణంసంగాహ్యందధిచాజ్యంతతఃపరం । శుక్రమశీతియజుషా
 దశస్యత్వాకుశోదకం । ఆననవిధినాపంచగవ్యంతత్తామ్రపాత్రౌక । మే
 శయిత్యావశాగ్నేస్తుత్తిరాల్పాద్యవిభుద్ధయేత్ । ప్రాశయేత్ప్రీతయే
 ద్వాతున్నావయేత్ప్రీణవేనతు । నారాయణేతిమంత్రేణస్త్రీణాంప్రా
 శనమిష్యతే । ఇత్యేతద్విషినాప్రోక్తంభరద్వాజేనధీమతా । భస్త్రగో
 మయమృద్వాదిపంచగవ్యానులేపనైః । ప్రాశనంపంచగవ్యస్యదహత్యగ్ని
 రివేంధనం । మలాపకషణం కార్యంబాహ్యశాశోవసిద్ధయే । ప్రాణా
 నాయమ్య । ఎవం...విభౌపర్షుపదిష్టప్రాయశ్చిత్తప్రాచ్యంగత్వేన శా
 లాగ్ని హేమామంకరిష్యే చతుష్పాత్రప్రయోగః । పూర్వోక్తరపరిషే
 చనేన, భూస్వాహా । భువస్వాహా । సువస్వాహా । భూభువస్సువస్వా
 హా । మంత్రోక్తదేవతాః । ప్రాణానాయమ్య । ఎవం...ప్రీత్యర్థంమమసమ
 స్తపాపక్షయార్థం పర్షదుపదిష్టప్రాయశ్చిత్తప్రాచ్యంగత్వేన పంచగ
 వ్యప్రాశనంకరిష్యేపంచగవ్యంప్రాశ్య|ఆచమ్య|యత్స్వగ్నిగతం|పాపం
 దేహేతిష్ఠతిమామకే । ప్రాశనంపంచగవ్యస్య దహత్యగ్ని రివేంధనం ।
 ప్రాణానాయమ్య । ఎవం...ప్రీత్యర్థంమయ ఆచరిష్యమాణ ప్రాయశ్చిత్త
 ప్రాచ్యంగత్వేన దశవిధప్రాశనాని కరిష్యే । అగ్నిరస్తీతి భస్త్రప్రాశ
 నం । గంధర్వారామితి గోమయప్రాశనం । సోమసావధివీతిమృత్ప్రాశ
 నం । ఆపోహిష్ఠేతివారిప్రాశనం । గాయత్ర్యాగోమూర్తంగంధద్వా
 రామితిగోమయం । ఆప్యాయస్వేతిక్షీరం దధిక్రావ్ణ్యఇదిదధిప్రాశనం ।
 దశస్యత్వేతికుశోదకప్రాశనం । అథత్యతీయసంకల్పః । ఎవం...ప్రీత్యర్థం

జర్జరుపదిష్ట ప్రాయశ్చిత్తంకరిష్యే | ప్రాయశ్చిత్తంకృత్వా | పాతా నా
యమ్య | జర్జరుపదిష్ట సర్వప్రాయశ్చిత్తస్యా దీచ్యాంగ త్వేనకాలాగ్నిహు
మంకరిష్యే | చతుష్పాతప్రయోగః | పూర్వోత్తరపరిషేచనసభూస్వా
హః | భువస్వాహః | సువస్వాహః | భూభువస్సువస్వాహః | మంత్రోక్తదేవ
తాః | మయాఅచరిత ప్రాయశ్చిత్తస్యా దీచ్యాంగ త్వేనదశదానానికరి
ష్యే || శ్లో || గవామంగమతిష్ఠంతి భువనాని చతుర్దశ | యస్తాత్తస్తాచ్ఛివంమే
స్యాదతత్త్వాంతిం ప్రయచ్ఛమే | సర్వసస్యా శ్రయాభూమిర్వరాహేణ
సముభృతా | అనంతపుణ్య ఫలదాఅతత్త్వాంతిం ప్రయచ్ఛమే | తిలాఃపాష
హరానిత్యం విష్ణోదేహ సముద్భవాః | పాపంహరతుమేషీ ప్రమత
త్వాంతిం ప్రయచ్ఛమే | హిరణ్య గర్భగర్భస్థంహేమ బీజంవిభావసోః
అనంతపుణ్య ఫలదమతత్త్వాంతిం ప్రయచ్ఛమే | కామధేనోస్సముద్భూ
తం సర్వక్రతుషు సంస్థితం | దేవానామాజ్య మాహరషతత్త్వాంతిం ప్ర
యచ్ఛమే | శీతవాతోష్ణసంత్రాణంలజ్జా యాలక్షణంవరం | దేహాలం కర
ణం వస్త్రగుతత్త్వాంతిం ప్రయచ్ఛమే | ధన్యంకరోషిదాతారమహాలో
కేవరత్రయ | యస్తాత్తస్తాచ్ఛివం మేస్యాదతత్త్వాంతిం ప్రయచ్ఛమే | ఇత్యు
కాండ సముద్భూతోనుదా వధువిరాజనః | యస్తాత్తస్తా ... ప్రయ
చ్ఛమే | పితృప్రీతి కరంత్యంహిరౌప్యం చంద్రసమద్యతే | త్వదానాది
హచాముత్ర శ్రేయస్సాద్రజతమమ | రసానామగ్రతః శ్రేష్ఠంలవణంబ
లవర్ధనం | యస్తాత్తస్తా ... మే | గోభూతిల హిరణ్యాజ్యవాసోభాస్య
గుణానిచ | రౌప్యంలవణమిత్యాహుర్దశదానానిపండితాః |

ఎవ మేవసర్వత్రకృత్వాదిప్రాయశ్చిత్తేషు ప్రాచ్యో దీచ్యాంగకలా
పఃకర్తవ్యః ||

~~~~~ అథ మృత్తికాస్నానం. ~~~~~

అథాతోమృత్తికాస్నానవిధింవ్యాఖ్యాస్యామోబ్రహ్మ చారిగృహస్థ
వానప్రస్థ పరివ్రాజకానా మశ్వక్రాంతేసహస్రపరమాదేవీతి భూమిం
దూర్వామభిమంత్ర్య || అశ్వక్రాంతే రథక్రాంతే విష్ణుక్రాంతేవసుంధ
రా శీరసాధారయిష్యామిరక్షస్వమాంపదేపదే | సహస్ర పరమాదే

ఏ శతమూలాశతాంకురాశి సవణ్గంహరతుమే పాపం । దూవాణా
దుస్వప్ననాశనీ ఉద్ధృతాసీతి నదీతీరే లోప్తమాదాయ । ఉద్ధృతా
సివరాహేణ కృషేనశతబాహునా । కాండాతాగ్ండాదితిద్వాభ్యాం
దూవాణమాదాయ । కాండాతాగ్ండాశ్రురోహంతీపరుషఃపరుషః
పరి , ఏవానోదూరేప్రతనుసహస్రేణశతేనచ । యాశతేనప్రతనో
షిసహస్రేణిరోహసి । తస్యాస్తైదేవీష్టకేవిధేషహఃషావయం । వృత్తి
కేహన మేపాపమితి దూవాణం లోష్టేప్రతిష్ఠాప్య । వృత్తికేహనమే
పాపంయన్తయాదుష్కృతంకృతం । వృత్తికేబ్రహ్మదత్తాసిశ్యపే
నాభిమంత్రితా । వృత్తికే దేహిమేళుష్టిం త్వయి సవణం ప్రతిష్ఠితం ।
వృత్తికేప్రతిష్ఠితేసవణంతస్యైనిర్దుదవృత్తికే । తయాహతేన పాపేన
గచ్ఛామిపరమాంగతింయతేఇంద్రస్వస్తిదాస్వస్తిసఇంద్రస్తాతారమిం

ద్రమోపాంత మన్యః పరంవృత్తో ఇతి ప్రతిమంత్రం ప్రతిదేశలోప్త
ముత్సృజ్య యతేఇంద్రభ యామహేతతోనోఆభయంకృధి మఘవణ్
గ్ధివతన్న ఊతయేవిద్విషోవిమృధోజహి । స్వస్తిదావిశస్పతిర్వృతహ
విమృధోవశీవృషేంద్రఃపుర ఎతున స్వస్తి దాఅభయంకరః । స్వస్తి
ఇంద్రోవృద్ధత్రవాఃస్వస్తిసఃపూషావిశ్వవేదాః । స్వస్తిసస్తార్వో ఆరి
ష్టనెమిస్వస్తిసోబృహస్పతిర్దధాతు । త్రాతారమింద్రమవితారమింద్ర
గ్ం హవేహవెసుహవగ్ం, శూరమింద్రగ్స్వస్తిసో మఘవాధాత్విం
ద్రః । ఆపాంతమన్యస్తృపల ప్రభర్తాధుసగ్ధిమీవాంఛరు మాగ్ంఋ
జీషీ । సోమోవిశ్వాన్యత సావనానినార్యాగింద్రంప్రతిమానా దేభుః ।
పరంవృత్తోఅనుపరేహిపం థాంయస్తైస్వ ఇతరోదేవయానాత్ । చక్షు
ష్టతేత్రుగ్వతేతేబ్రహ్మమానః । పజాగ్ం రీయోమోతవీరాణ్ । గంధద్వా
రామితిలోప్తమాదాయ । గంధద్వారాండురాధర్షాంసశ్యపుష్టాం కరి
షిణీ । ఈశ్వరగ్ం సర్వభూతానాంతామిహూవహ్వయేశ్రియం । ఉదు
త్యంజాతవేద సమిత్యాదిత్యాదుదగ్ధయిత్యా । ఉదుత్యంజాతవేదసందే
వంవహంతికతపః । దృశేవిశ్వాయసూర్యం । శ్రీరైభజ త్వత్ప్రీత్యైరైశ్య
శ్వితిశిరః ప్రదక్షిణీకృత్య । శ్రీరైభజతు । అలక్ష్మీరైశ్యశు । సహస్రశీర్

షేతిశిరఃపరివృత్తసహస్రశీర్షాపూర్ణువస్సహస్రహస్తపాత్ । సభూ
 మివిశ్వతోవృత్వాత్వత్తిష్ఠద్దళాంగులం । విష్ణుముఖాభిముఖం । విష్ణుము
 ఖావైశేవాశ్చందోభిరమాన్ లోకానసవజయ్యుపభ్యజయన్ । ఓజోగ్రీవా
 భిరితిగ్రీవాం । ఓజోగ్రీవాభిర్నిగృత్తిమస్థిరిః । డ్రగ్ స్వపసావహేనరుద్ర
 స్య విచలస్తంధో హూరాత్రయోర్ద్వితీయార్థమాసానాంతృతీయోమాసా
 నాంచతుర్థః । ఋతూనాంపంచమస్యవశ్యసృష్టపక్షః । మహాగ్ం ఇంద్రోవ
 బ్రహ్మహుతిబ్రాహ్మణా । మహాగ్ం ఇంద్రోవబ్రహ్మహుష్టోడశీశర్తయచ్చతు
 స్త్వస్తివోమఘవాకరోతుహంతుపాప్తానంయోస్తాక ద్వేష్టి । సోమానగ్ం
 స్వరణమితికౌ । సోమానగ్ం స్వరణంకృణహేబ్రహ్మణస్తతే । కక్షీవం
 తంయజ్ఞాశిజం । శరీరంయజ్ఞశమలమితి శరీరం । శరీరంయజ్ఞశమలంకుసీ
 దంత స్తీకత్సేదతుయోస్తాక ద్వేష్టి । నాభిర్వైచిత్తమితి నాభిం । నాభిర్వైచి
 త్తంవిజ్ఞానం । పాయుర్వైపచితిర్భసత్ । ఆపాంత మన్యూరికటిం । ఆపాం
 తమన్యస్త్రపలవ్రభర్తా ధునిశ్శిమీవాంఛరుమాగ్ం ఋబీష్మి । సోమోవిశ్వా
 న్మతసావనానినార్యాగింద్రంవ్రతిమానాసిదేభుః । విష్ణోరరాటమసీతివృ
 త్తం । విష్ణోరరాటమసి విష్ణోఃప్రప్తమసి విష్ణోశ్చ ౨ ప్రైస్థోఽష్టో స్సూరసి
 విష్ణోర్ధ్రువమసివైష్ణవమసివిష్ణవైత్వా । వరుణస్యస్కంభనమసీతిమేధ్రం ।
 వరుణస్యస్కంభనమసివరుణస్యస్కంభనజహమస్యప్రక్తోవరుణస్యపా
 శః । ఆనందనందావిత్యందౌ । ఆనందనందావాందౌమే । భగస్సేభాగ్యం
 వనః । ఊర్వోరోజోరీత్యూరూ । ఊర్వోరోజోరీష్టాశ్చాగ్ం గానితనూః ।
 తనువామేసహనమైత్యస్తమామాహిగ్ం సీః । ఊరూఅగర్త్మజాననీతిజా
 నునీః । ఊరూఅగర్త్మజానునీ । విశోమేంగానిసర్వతః । జంఘాభ్యామితిజం
 ఘే । జంఘాభ్యాంపద్భ్యాంధన్వీ । విశిరాజావ్రతిష్ఠితః । చరణంపవిత్ర
 మితిచరణే । చరణంపవిత్రంపవిత్రశంఖురాణా యేనపూతస్తరతిదుపహృ
 తాని । తేనపవిత్రేణసంధేనపూతానిపాప్తాననరాతింతరేషు । ఇదంవి
 ష్ణస్త్రీణివదేతి ద్వాభ్యాంపాదౌ । ఇదంవిష్ణుర్విచక్రమేత్రేధానిదధేవదం ।
 సమూధుస్యపాగ్ం సురైః । త్రీణిపదావిచక్రమేవిష్ణుర్లోపాలదాభ్యః । త
 తోధర్తానిధారయత్ । సజోషాభ్యంత్రేతి శేషం దూర్వాసహితంబో

ష్టగ్ం శిరసినిధాయః । సజోషాఇంద్రసగణోమరుద్భిస్సోమంపిబ వృత్ర
 మాక్షాభూరవిదవాక్ । జహీశత్రూగ్ంరవమృధోనుదస్వాథాభయంకృ
 ణహివిశ్వతోనః । హిరణ్యశృంగమతితీగ్ంగత్వా । హిరణ్యశృంగంవరు
 ణం ప్రవక్ష్యతీగ్ంమదేహీయాచితః । యన్తయాభుక్తమసాధూనాం పా
 పేభ్యశ్చప్రతిగ్రహః । యన్తేమనసావాచాకర్షణావా దుష్కృతంకృ
 తం । తన్నఇంద్రోవరుణోబృహస్పతిస్సవితౌచపునంతపునఃపునః । సుమి
 త్రానఆవఇత్యాత్వా సమభిషించేత్ । సుమిత్రానఆవపక్షధయస్సంతు । ఉ
 దకాంజలిమదాయ లోప్తదేశేసీనియ । దుర్నిత్రాస్తస్తా ఇతిశ్రవణం ।
 యోస్తాక్ ద్వేష్టిద్వితీయం । యంచవయంద్విష్టఇతితృతీయం । దుర్ని
 త్రాస్తస్తైభూయాసుః । యోస్తాక్ ద్వేష్టి । యంచవయంద్విష్టః । ఆపో
 హిష్మేతి తస్మభిర్నిరణ్యవర్ణా ఇతిచతస్మభిః పవమానస్సువజన్ఇత్యేతే
 నానువాకేనచమాజయంత్యా । ఆపోహిష్ఠామయోభువః... ఆపోజనయ
 థాచనః హిరణ్యవర్ణాశ్శుచయః పావకాయాసుజాతః...నిధన్తః । పవమా
 నస్సువజన్ః...జాతవేదామోజయంత్యాపునాతు॥ నమోగ్నయేఘ్న
 మతేఇతిసమసగృత్యనమోగ్నయేఘ్నమతే సవ ఇంద్రాయనమో వరుణా
 యనమోవారుణ్యేనమోద్భ్యః । యదపాంక్త్యోగమిత్యద్భిస్త్రీ రాల్ల
 త్య । యదపాంక్త్యోగంయదమేధ్యంయదశాంతంతదవగచ్ఛతాత్ । అ
 త్యాశనాదతీ పానాద్యచ్ఛుక్తగ్రాత్యీతిగ్రహాత్ । తన్నోవరుణోరాజా
 పాణినాహ్యవమర్శతు । సోహమపాపోవిరజోనిర్దుక్తోముక్తశ్చిషః । నా
 కస్యవృష్టమారుహ్యగచ్ఛేన్నీహ్నసలోకతాం । యశ్చాఘ్నవరుణస్సపు
 నాత్వసుమర్షణః । ఇమంమే గంగఇశ్యపోభి మన్త్యి । ఇమంమే గంగే
 యమునె సరస్వతిశుతుద్రిస్తోమగ్ంసచతాపరుష్ణియా । అసిక్తియామరు
 ద్వృధే వితస్తయాజీకీయేశ్శూణహ్య సుషోమయా । ఋతంచసత్యం వే
 త్యసుమర్షణ సూక్తేనాప్సవగాహేత । ఋతంచ సత్యం చాభీధ్ధాత
 వసోధ్య జాయత । తతోరాత్రిరజాయత తతస్సముద్రోఽగ్రజః । సము
 ద్రాదగ్గవాదధి సంవత్సరోఅజాయత । అహోరాత్రాణిమదధద్విశ్వ
 స్యవిషహోవహే । సుర్యాచంద్రమసౌధాతాయథాపూర్వఃకల్పయత్ ।

దేవంచవృధివీంచాంతరిక్షమథోసువః | యత్పృథివ్యాగ్ంరజస్వమాంత
రిక్షేవిరోదసి | ఇమాగ్ స్తదా పోవరుణః పునాతవృషమర్షణః | పు
నాతువసవః పునాతువరుణః పునాత్వృషమర్షణః | ఏషభూతస్యమిథ్యేభు
వసస్యగోప్తా | ఏషపుణ్యకృతాంల్లోకానేషమృత్యోర్హిరణ్మయం | ద్యా
వాపృథివ్యోర్హిరణ్మయగ్ంస్థగ్ శ్రితగ్ంసువః సనస్సవస్సగ్ంశిశ ధి | ఆ
ర్ధగ్ంజ్వలతీత్యాచమ్య | ఆర్ధగ్ంజ్వలతీజ్యోతిరహమస్తి | జ్యోతిర్జ్వలతీబ్ర
హ్మహమస్తి | యోహమస్తి బ్రహ్మహమస్తి | అహమస్తి బ్రహ్మహమస్తి |
అవమేవాహంమాంబుహూమిస్వాహం | ఆకార్యకారీతిపునస్సామిత్వా |
ఆకార్యకార్యవర్ణీర్షైవోభూణహంగురుతల్పగః | వరుణోపామఘమర్ష
ణస్తస్మాత్పాపాస్పృముచ్యతే | రహస్యపాపాపనోదనార్థంపునస్సామి
యాత్ | రజోభూమిత్వమాగ్ంరోదయస్వప్రవదంతిధీరాః | పునంత్యృ
షమః పునాతువసవః పునాతువరుణః పునాత్వృషమర్షణః | ఆక్రాంత్య
ముద్రణిజపేత్ | ఆక్రాంత్యముద్రః ప్రథమేవిధర్మంజనయన్ప్రజాభువ
నస్యరాజా | వృషాపవిత్రేఅధిపానోఅవ్యేబృహతోమోహావృధేసువా
నఇందుః | ప్రాణానాయమ్య ఏవం... శృగ్ధంమయాకృతమృత్తికాస్మా
నాంగత్వేన దేవర్షి పితౄనాదుర్దిశ్యదేవర్షి పితౄప్రీత్యర్థం దేవర్
షి పితౄతర్పణం కరిష్యే | దేవాదీంస్తన్నయేత్ | శుచీవో హవ్యేతి
ధాతవస్త్రమద్భిః ప్రోత్య | శుచీవో... పావకాః | దేవస్యత్వేతివ
స్త్రమాదాయ | దేవస్యత్వా... దదే | అవధూత మిత్యవధూయ
అవధూతగ్ంరక్షోవధూతా... ఆరాతయః | ఉదుత్యం జాతవేద సమి
త్యాదిత్యామశ్కయిత్వా | ఉదుత్యం... సూర్యం | ఆవహంతీతిపరి
ధాయ | ఆవహంతీవితన్వానా... లోమశాంపశుభిస్సహస్వాశ్శతేద్విరా
చమ్య | ఉత్కామింతుభూతపిశాచాః యేభూతాశ్చనిశాచరాః | ఎతే
షామవిరోధనే బ్రహ్మకమక సమారభే | ఇతి దభాసనం ప్రతిష్ఠాప్య
ప్రాణాయామత్రయం కృత్వా | అష్టత్తరశతగాయత్రీ జపం కృత్వా
ద్వాదశసూర్యనమస్కారా నశ్వత్థ ప్రదక్షిణానిచకృత్వా (అవస్తాప్ర
దక్షిణమంత్రః) శ్లో || మూలతోబ్రహ్మరూపాయ మధ్యతోవిష్ణురూపి

జే| అగ్రతశ్చివ రూపాయ వృక్షరాజాయతే నమః | ఇతివ్రతాద్భ్యు
ప్తాణిః పూర్వోధవతి | బ్రహ్మహత్యా గోవధగురుతల్పగమన స్వణా
స్త్రేయ సురాపానాదప్రణాశనమితి విజ్ఞాయతే | ధ్యాత్వాదేవం నా
రాయణంప్రపద్యతి ఇత్యాహుభగవాన్సోధాయనః | ఇతిస్త్రుతిరత్నమ
హూదధిక్యతే || ఇతిమృత్తికాస్నానవిధిః ||

* స్నాన ప్రకరణం *

దక్షః | అస్నాతోనాచరేగ్గమః జపహోమాదికంచయత్ |
లాలాస్పేదనమాకీర్ణః శ్మయనాదుల్లితఃపుమాన్ || అస్యంతమలినః కా
యోనవచ్ఛిద్ర సమన్వితః | స్రవత్యేవదివాన క్తంప్రాతస్నానం విశోధ
నం | ముత్తాభతే | అస్నాతస్త్రుపుమాన్సార్వో జప్యగ్నిహవనా
దిషుప్రాతస్నానంతదధంతు సిల్కిస్నానం ప్రకీర్తితం || స్రోత సో
భిముఖస్నానయాన్వాజానేచాఘసంహారే | అన్యత్రార్క మఖో రా
త్రాప్రాగుదబ్జ్యఖివవహ || సంకల్పస్సూక్తవతసం మాజానం చాఘమ
హణం | దేవాదితర్పణంచైవస్నానం పంచాంగముత్తమం || పితృమి
త్రః | తతోసదీం సమాగత్యగంగాధ్యానపురస్కరం | నాభిమాత్రేజలేస్థి
త్వాత్రివారంస్నానమాచరేత్ || విష్ణుః | నాభిమాత్రేజలేస్థిత్వాకృత్వా
కేశాన్ద్విధాద్విజః | నిరుద్ధకర్ణనాసస్తు త్రివారంవజ్జనం చరేత్ || అశ్వ
లాయనః | త్రిరాత్నస్యసమాచమ్యశిఖాంబద్ధావసమాచరేత్ | ప్రాణా
నాయవ్య సంకల్ప్యత్రివారంవజ్జయేత్పునః ||

* అథగంగాప్రార్థనా *

గంగాగంగేతియోబ్రూయద్వోజనానాం శతైరపి | ముచ్యతే
సర్వపాపేభ్యోవిష్ణులోకంసగచ్ఛతి || అంబత్వద్దగ్ధనాస్తుక్తేర్నజానే స్నాన
జంభలం | స్వగ్ధారోహణ సోపానే మహాపుణ్య తరంగిణి | వందేకా
శీంగుహంగంగాంభవానీంమణిక్లకాం || అతితీక్ష్ణ మహాకాయ కల్పం
తదహవోపమ | భైరవాయనమస్తభ్య మనుజాం దాతుమహాసీ || త్వం
రాజాసర్వతీర్థానాం త్వమేవజగతిః పితా | యాచితం తీర్థమేదేహి
సర్వపాపాపనుత్తయే || యోసాసర్వగతోవిష్ణుచ్చి త్వరూపీనిరంజనః ||

సవవద్రవరూపేణగంగాంభోనాత్రసంశయః॥ నందినీనలినీతా మాలి
నీచమహావగావిష్టపాదాబ్జసంభూతా గంగాత్రిపథగామినీ । భాగీర
తీభోగవతీజాహ్నువీత్రిదశేష్వరీ ॥ ద్వాదశైతాని నామాని యత్రయ
త్రజలశయై స్నానకాలేపశ్చైత్యంమహాపాతకనాశనం॥

అత్రాయంప్రయోగః । తత్రగంగాధ్యానపురస్కరంగంగాంక్రవి
శ్యనాభిమాత్రజలేస్థిత్యాశీఖాంద్విధావిధాయ నిరుద్ధకణానాసస్తీ ॥ రా
వుత్యఅచమ్యశీఖాంబధ్వపునరాచామేత్ ॥ ప్రాణానాయమ్య । ఎవం.. ।
ప్రీత్యథకం । ప్రాతస్సానమహంకరిష్యే । హిరణ్య శృంగమితి సూ
క్తంజపేత్ ॥ హిరణ్యశృంగం వరుణంప్రపద్యేతీథకంమే దేహి యాచి
తః । యత్తయాభుక్తిమసాధూనాం పాపేభ్యశ్చ ప్రతిగ్రహః । యస్తే
మనసావాచాకషణావా దుపక్రమశ్చ తం । తన్నత్రంద్రో వరుణో
బృహస్పతిస్సవితాచ పునంతు పునఃపునః ॥ తతోమాజకయేత్ । ఆపో
హిష్ఠామయోభువః...చనః । హిరణ్య... నిధత్ । ఇదమావః ప్రవహ
తావద్యంచమలంచయత్ । యద్వాహుభిదుద్రోహానృతం యద్వాశేపే
అభీరుణం । ఆపో మాతస్నాదేససో విశ్వాన్తుంచత్వగ్హవః । నిమాక
ముంచామిశవధార్మిమాకవరుణాదధి । నిమాక యవ స్యవద్యేశాత్సగ్వ
స్తాదైవకల్పిషామతో మనుష్యకల్పిషాత్ । వవమానస్సువజకనః ... జా
తవేదామోజకయంత్యాపునాతు ॥ పుననికషజ్య । నమోగ్నయే పును
త ఇతి నమస్కృత్య ॥ నమోగ్నయేపునమతే నమ ఇంద్రాయ నమో వ
రుణాయ నమోవారుణ్యే నమోద్భ్యః । యదపాంక్రూరమితి సాంగుష్ఠ
యజ్ఞసూత్రేణాచ్చిస్తీంస్థత్య । యదపాంక్రూరం యదమేధ్యం య
దశాంతం తదవ గచ్ఛతాత్ । అత్యాశనాదతీ పానాద్యచ్చ ఉగ్రా
త్ప్రతిగ్రహత్ । తన్నోవరుణో రాజాపాణినాహ్యవమర్శతు । సోహ
మపాపోవిరజోనిముక్తోము క్తకల్పిషః । నాకస్య పృథ్వి మారుహ్యగచ్ఛే
ద్భ్రీష్టసఖాకతాం । యశ్చాస్సవరుణ స్సహనాత్పృథుమషకణః । ఇమంమే
గంగా-ఇశ్యపోభిమంశ్య । ఇమంమేగంగేయమనెసరస్వతికుక్షుద్రస్తామి గం
సవ తాపరుష్ణియా ! అనిష్ఠియామరుద్వృధేవితస్తయాగ్నీకీయే ప్రణుహ్య

సుమోమయాః ఋతం చేత్యఘమర్షణ సూక్తేనాప్స్వవగాహేత । ఋతంచ
 నత్యంచాభీధాత్తపసోద్ధ్యజాయత । తతోరాత్రిరజాయతతతస్సముద్రోఅ
 ర్ణవః । సముద్రాదణావాదధిసంవత్సరోఅజాయత । అహూరాత్రాణి
 మిదధద్విశ్వస్య మిషతోవశీ । సూర్యాచంద్రమసౌధాతాయథాపూర్వ
 మకల్పయత్ । దివంచవృధివీంచాంత రిక్షమథోసువః । యత్పృథివ్యాగ్గో
 రజస్వమాంతరిక్షేవిరోదస్తి । ఇమాగ్స్తదాపోవరుణః పునాత్యఘమవ
 ణః- పునంతువసవఃపునాతు వరుణఃపునాత్యఘమర్షణః । ఏషభూతస్య
 మధ్యేభువనస్యగోష్టా । ఏషపుణ్యకృతాల్కాకానేషమృత్యోర్హర్షి
 యం । ద్యావాపృథివ్యోర్హర్షియగ్ంసగ్గ్ శ్రితగ్ంసువః । సనస్సువస్సగ్ం
 శిశాధి॥ అర్దగ్ంజ్వలతీత్యాచమ్య । అర్దగ్ంజ్వలతిజ్యోతిరహమస్తిః జ్యోతిర్జ్వ
 లతిబ్రహ్మహమస్తి । యోహమస్తి బ్రహ్మహమస్తి- అహమస్తి బ్రహ్మహ
 మస్తి- అహమేవాహంమాంజ హోమిస్సాహ- ఆచవ్య- ఏచంః ప్రిత్యర్థం
 స్నానాంగ తేనదేవాదితర్పణంకరిష్యే । బ్రహ్మదయోయేదేవాః తాన్దే
 వాగ్స్తర్పయామి- భూర్దేవాగ్స్తర్పయామి- భువర్దేవాగ్స్తర్పయామి-
 సువర్దేవాగ్స్తర్పయామి - భూర్భువస్సు- వర్దేవాగ్స్తర్పయామి । కృ
 ణ్ణదైవపాయ నాదయోయే ఋషయః । తాన్ ఋషీగ్స్తర్పయా
 మిత ర్పయామి । ద్విః ! భూర్ ఋషీగ్స్తర్పయామి । ద్విః ॥
 భువ ఋషీగ్స్తర్పయామి ॥ ౧ ॥ సువఋషీగ్స్తర్పయామి ॥
 ౨॥ భూర్భువస్సువ ఋషీగ్స్తర్పయామి॥ ౩॥ సోమఃపితృమాన్యమోం
 గి రస్సాసగ్నిష్వాత్తాగ్నికవ్యవాహనాదయోయేపితరః । తాన్పితృ
 గ్స్తర్పయామి । ఏవంత్రః । భూఃపితృగ్స్తర్పయామి॥ ౩॥ భువఃపితృ
 గ్స్తర్పయామి॥ ౩॥ సువఃపితృగ్స్తర్పయామి॥ ౩॥ భూర్భువస్సువఃపి
 తృగ్స్తర్పయామి॥ ౩॥ ఆచవ్య । యస్తయాదూషితంతోయంశారీరమల
 సంయతం । తస్యపాపవిశుద్ధ్యర్థంయత్క్షేణంతర్పయావ్యహం ॥ అసం
 సాగ్రాశ్యయేకేచిజ్జలాశాఃపితరోమమ । తేషామాప్యాయనార్థాయ
 దీయతేనలిలంమయా ॥ ఇతితతేహస్తాభ్యాం ఉదకంనిక్షిప్య । క్షస్త్రించ
 తుర్గుణీకృత్య । యేకేచాస్తత్కులేజాతా అపత్రాగ్గోత్రణీమృతాః ।
 తేగృహ్లాంతుమయాదత్తంవస్త్రగిష్ఠీడనోదకం ॥ ఇతిప్రాచీనా వీతినావ
 స్త్రగిష్ఠీడ్యఅసీనాః స్వేనవస్త్రేణాంగంపరిమార్జయేత్ ॥ ఇతిస్నానవిధిః ॥

సింధుస్నానవిధిః

శ్లో॥ అశ్వత్థసాగరౌసెక్యానస్సృష్టవ్యాకదాచన | అశ్వశం మందవారేతు సాగరంపర్వణి స్పృశేత్ || అత్రసముద్రోదకేన నాచమనంతార్యం | కింశూద కాంతరేణైవ | తథాచోక్షం | అక్షౌరా భిరద్భిరాచామేషితి || తత్రైవాచమన యోగ్యస్థలాని॥ శ్లో॥ గోకణేచప్రభాసేచ గంగాసాగరసంఘే | జగన్నాథేరామసేతా వద్దావాచమనంచరేత్ | సింధౌకృత్యమాహ || ధనుర్వాణౌలిఖత్వథ సమస్కృత్యశ్రుతిం జపేత్ | సింధౌప్రక్షిప్య సూత్రాణిసరస్వంసహరీతకం॥

అత్రాయంప్రయోగః - సింధుతీరం ప్రాప్యతత్ర ధనుర్వాణౌలిఖత్వా ప్రాణానాయవ్య ఎవం... ప్రీత్యర్థంసింధుస్నానమహంకరిష్యే ఇతినంకల్ప్యాయానికానిచ... రక్షరక్షజనాదాన ఇత్యాశ్చప్రదక్షిణత్రయంకృత్వా | సముద్రాయవయనాయ సింధునాం పతయేనమః | న దీనాగ్ంస ర్వాసాంపిత్రేజుహుతా ఏవకమణివిశ్వాహమర్చ్యగృహ విః ఇతినమస్కృత్య | రత్నహారితకసహితాని యజ్ఞోపవీతాని సింధౌప్రక్షిప్య | పిప్పలాదాన్సముత్పన్నై కృత్యే లోకభయంకరే | పాషాణంతెనుయాదస్తమాహారాధాంప్రకల్ప్యతాం | ఇతిపాషాణంప్రక్షిప్య ప్రాథమ్యే | విశ్వాచీచఘృతాచీచ విశ్వయోనే విశాంపతే | సాన్నిధ్యంకురుమేదేవ సాగరేలవణాంభసి | త్రితచ్ఛాశ్తకమీశానం న మోవిష్ణుముమావతిం | సాన్నిధ్యంకురుమేదేవసాగరేలవణాంభసి | న మస్తేవిశ్వగుప్తాయ నమోవిష్ణవపాంపతే | నమోజలధిరూపాయ నదీనాంపతయేనమః | ఇతినమస్కృత్య | సమస్తజగదాధార శంఖ చక్ర గదాధర | దేవదేహిమమానుజ్ఞాం తపత్రానిషేవణే | ఇత్యనుజ్ఞాం స్వీకృత్య | పుంశ్రం పతేత్ | అగ్నిశ్చయోని రనిలశ్చ దేహారెతోధవామృత్యురమృతస్యనాభిః | ఎతచ్చుభం పాండవ సత్యవాక్యం శ్రుత్వా వ గాహేనవతినదీనాం | తతస్సాన్నత్వా | ఆపహిస్తామయోభువ ఇతితిస్సన్నిగణ్యవద్ధా ఇతిచతస్పదః పవమాన స్సవజాన ఇత్యేలేనానువాకేన దైవ్యదిధి స్నానయత్ | ప్రాణానాయవ్య ఎవం...ప్రీత్యర్థం

సింధుస్నానాంగ త్స్మ్యప్రదానంకరిష్యే॥ శ్లో॥ సర్వరతోఽర్చవశ్శ్రీమాన్
 సర్వరత్నకరో యతః॥ సర్వరత్నప్రదాత స్త్వంగృహణ్యాగ్న్యం మహా
 దధే । ఇత్యగ్న్యందత్వా - ఉదకాంతరేణాచవ్య - ఎవం... ప్రిత్యగ్ం
 సింధుస్నానాంగ పిష్పలాదితర్పణంకరిష్యే - పిష్పలాదంవికణ్వంచ క్ష
 తాంతంజీవనేశ్వరం । వసిష్ఠం వామదేవంచ పరాశర మపాంపతిం॥
 వాత్సీకంనారదంచైవ వాలఖిల్యం స్తథైవచ । నలంసీలం గవాక్షంచగ
 వయం గంధమాదనం । జాంబవంతం హనూమంతం సుగ్రీవంచాంగ
 దంతథా । మైందంచ ద్వివిదంచైవ వృషభం శరభం శథా । రా
 మంచలక్ష్మణంచైవ సీతాంచైవ యశస్వినిం॥ ఎతాంస్తుతర్పయేద్విదవాన్
 జలమధ్యేవిశేషతః - అబ్రహ్మస్తుంబవర్యంతంయత్కించిత్యచరాచరం॥
 మయాద తైసతోయేనత్యప్తిమేవాభిగచ్ఛతీతి॥ ఇతిసింధుస్నానవిధిః॥ స్నా
 నానంతరంశుక్లవస్త్రీపరిధానవిధిః॥ మృత్తికాస్నానవర్గ ప్రవ్యతి॥

ఉర్ధ్వపుండ్రవిధిః.

స్నాత్వామృత్తికయాచోర్ధ్వపుండ్రంకుర్యాత్ప్రయత్నతః ! జప
 కాలేమృదాకుర్యాత్సంధ్యాకాలేచవారిణా॥ భస్మనాహ్నామకాలేతచం
 దనంసార్యకాలికం॥ తస్మింకారః॥ గోపీచందనపావఘ్న విష్ణుదేహసముద్భ
 వః॥ చక్రాశ్శీతనమస్తుభ్యంధారణాన్తుక్తిదోభవ॥ ఇతిమృత్తికామాదాయ
 ఇచుంమెగంగైయమునె సరస్వతిశుభద్రస్తోమగ్ంసచతాపరుష్ణియా । అ
 సిక్కియామరుద్యృథేవితస్తయారీజీయ శృణుహ్యసు షోమయా ॥ ఇతి
 జలమాదాయ॥ విష్ణోరరాటమసీతిమర్దయేత్॥ విష్ణోరరాటమసివిష్ణోఃపృథ
 మసివిష్ణోశ్చైత్రిస్తోవిష్ణో సూరసివిష్ణోర్ధ్వివమసి వైష్ణవమసివిష్ణవే
 త్వా-అతోదేవా ఇత్యేతాభివిష్ణుగాయత్యోగ్రివత్రివారషభిమంత్యై-అ
 తోదేవా అచంతునోయతోవిష్ణుర్విచక్రమే - పృథివ్యాస్పష్టధామభిః- ఇ
 దంవిష్ణుర్విచక్రమే త్రేధానిదధేపదం- సమూళమశ్యుగ్ంంసురే - త్రి
 ణేవదావిచక్రమే విష్ణుర్గోపాఅదాభ్యః - తతోధర్మణిధారయన్ - త
 ద్విష్ణోఃపరమపదగ్ంసదాపశ్యంతిసూరయః - దివిపచక్షురాతతం- త
 దం॥ పాసో విపననోజా గ్నచాంసస్సమంధతే విష్ణోగ్యస్పరమం పదం॥

నారాయణాయచిద్ద హేవాసుదేవాయ ధీమహి - తన్నోవిష్ణుః ప్రచో
దయాత్ - శంఖచక్రదాపాణే ద్ధ్వారకానిలయాచ్యుత - గోవింద
ఘండరీకాక్ష రక్షమాంశరణాగతమితి ధ్యాత్వా గృహస్థో లలాటేషు
స్థానైషు నామికాంగుల్యావిష్ణుగాయత్ర్యా కేశవాది ద్వాదశ నామ
భిర్వాధారయేత్ - బ్రహ్మచారీవానస్రస్థోవా లలాట కేశ హృదయ
మూలేషు వైష్ణవ గాయత్రీ కృష్ణాదిపంచనామభిర్వాధారయే ద్యతి
స్వరన్యాశిరో లలాటహృదయేషు ప్రణవేనధారయేత్స రమహంసోలలా
టేనై కమూర్ధ్వపుండ్రంధారయేత్ || ఇతి షష్ఠ్యంధ్రవిధిః ||

అథభస్త్రధారణవిధిః.

శ్లో॥ స్నాత్వా చారపరిశ్రాంతః పంచ పూజావిహారదః. త్రిపుండ్రం
భస్త్రనామర్వక్ చందనేనవసువ్రతః- స్నాత్వా పుండ్రంమృదా కుర్యా
ద్ధుత్వాచైవతుభస్త్రనా - దేవానభ్యర్చ్యగంధసంస్పృశాపాపను త్తయే.
ఊర్ధ్వపుండ్రంతిపుండ్రంచ ద్వావేతో ధారయేద్ద్విజః - తయో
రెకంపరిత్యజ్యరారవం నరకంవ్రజేత్ || బృహస్పతిః || సర్వభస్త్రాగ్నిహో
త్రాంతే ధార్యమే వాగ్నిహోత్రః | అనాహి లాగ్నేర్యగ్నిష్ట
ఖ్య మాపాసన సముచ్ఛవమ్ | ఔపాస నాగ్నిజంబాగ్నిష్టం సర్వ
భస్త్రతు వైష్ణవం | సర్వభస్త్రవరం బ్రహ్మన్యాయం సంసార తారకం |
తయోరన్యతర త్సేవ్యం సంసార భయభరుణా - ధార్యంభస్త్రత్రిసంధ్యంతు
గృహీణాజలసంయుతం || పర్వకాలేభవే త్రీణాంయతీనాంజలవర్జితమితి ||

భస్త్రసోద్ధూళనంచైన తథైవాపాదమస్తకంయః కరోతి సదామ
ర్త్యః సముక్తోభవతిధృవమితి || స్కాందే || భస్త్రసోద్ధూళనంచైన శ
థాతిర్యక్తిపుండ్రకం - రుద్రాక్షధారణం కృత్వాముక్తిం ప్రాప్నోతి
మానవభి - యస్యపాలే భవేద్భస్త్రకంలే రుద్రాక్షమాలికా - తస్య
పాపాననశ్యంతి బ్రహ్మహత్యాదికానిచ - స్వణాస్త్రేయసురాపానగు
రుతల్పాదికైరపి - భస్త్రధారణ మాత్రేణ ముచ్యతే సర్వకల్పిషైః | త్రి
యంబకంజపేస్తస్యైకస్త్రీయాయుషమథాపివా - యఃపుణ్యవాన్భవేస్త
ర్త్యః పరంబోకంసయాశ్శరీరి - భస్త్రోద్ధూళనమాహస్త్యం దణికాకుం

కేనశక్యతే - యననారాయణ శ్రీమానభూద్యైకుంత నాయకః - ౧
 భూతిరుచ్ఛితైశ్వర్యమణిమాద్యప్తసిద్ధిపం - తస్తాద్విప్రస్సదోధూళ్యబ్ర
 హ్మభూయామకల్పత ఇతి - యస్యసాలేత్రయారేఖా భస్తనా రాజతేన
 దా - తనశివఃకేవలబ్రహ్మ నారాయణ ఇతిరిత ఇతి - రుద్రాక్ష మాలి
 కాయస్య కంఠే రాజతినర్వదా - సవిప్రస్సాత్వికశ్శుద్ధస్సశివః పరమేశ్వ
 రః || బ్రహ్మాండే - భస్తనోద్ధూళ్యమేధావీకంఠే రుద్రాక్ష మాలికాం
 జప్త్వాపంచాక్షరీం నిత్యంపరంబ్రహ్మాధిగచ్ఛతి - తిర్యక్పండ్రం భవేద్య
 స్యతీథాస్నానఫలంసరః - సలభేన్నక్తేమాప్నోతిశివతుల్యోపివాభవత్ -
 యస్యపంచాక్షరీనాస్తికంఠే రుద్రాక్షమాలికా - సచండాల తమోజ్ఞే
 యస్సచాహ్యస్సవిగహితః । సత్యముద్ధూళయే తస్తాద్భస్త్రబ్రహ్మ భి
 మంత్రితం - తేనపాపాని నశ్యంతిముక్తిస్తస్యకర స్థితా - భస్తరుద్రా
 క్షధారీయస్సచూర్జ్యోనాన్యఉచ్యతే - తస్తాత్త్రైంగాహ యేద్విద్వాన్ము
 జాదానాదికమహు-విభూతిర్నాస్తియత్ఫలతం ర్భష్టాస్మా నమాచ
 రేత్ । తస్తాత్కాలత్రయేవిప్రః కుర్యాద్భస్త్రత్రిపుండ్రకం- నాస్తిపం
 చాక్షరీ యస్య తస్తు భం నావ లోకయేత్ - దూరత స్తంత్యజేద్విప్ర
 స్సాస్మానకాలేవిశేషశక్తిః ||

అథకాలాగ్ని రుద్రోపనిషత్.

ఓంసహనావవతు-సహనౌభుక్తు సహవీర్యం కరవావహై - తేజ
 స్వినావధీతమస్తుమావిద్విషావహై - ఓంశాంతిశాంతిశాంతిః || హరిః
 ఓం || అథకాలాగ్నిరుద్రోపనిషదః- సంవత్సరేగ్నిరుషిః- అనమృత్యు
 దః - శ్రీకాలాగ్నిరుద్రో చేవతా-ఓంబీజం-నమశ్శక్తిః-శివాయేతేకీలం
 మమసమస్తపాపక్షయార్థే భస్త్రధారణేనియోగః || ఓమతిషడంగన్యా
 సః-ధూర్భువస్సుకరోమితదిగ్బంధః-ధ్యానః-యుతేగ్ంసత్యం - సమోన-
 మః - శాంతం పద్మా...నమామి- అథకాలాగ్నిరుద్రం భవంతం సన
 త్కుమారః పవ్రచ్చ - అగ్నిహోభగవత్ త్రిపుండ్రవిధిం - కుతత్వం -
 కామూర్తిః - కోపధిః - కింద్రవ్యం - కింస్థానం-కతిప్రమాణం - కా
 భూ - కేమంత్రః - కాదేవతాః - కాశ్మణిః - కంకర - కింద్రవ

తం- కింఫలమితచ - తగ్ం హూవాచ భగవాన్కా-లాగ్నిరుద్రః -
 యద్భివ్యంతదాగ్నేయంభస్త - సద్యో జాతాఽభిః పంచ బ్రహ్మమం
 త్రైః పరగృహ్య- గాయత్ర్యం భస్మమేత్య - వృత్త త్రకొణం విన్య
 స్య | మాయాబిందుర్గాయత్రీ కొణపాదంచ - బ్రహ్మణోచక్రం ప్ర
 ణవేనాపూర్య - ప్రజాపతే నేత్యభిషంత్యై - బ్రాహ్మణముచ్చరేత్ -
 మూర్తిశ్శాంకరీ - తత్త్వమదైవతం - భలంకైవల్యం-రేఖామూర్తిత్ర
 యాత్తికాః - త్రిపుండ్రంత్రదైవతం - విధిర్వైద గోచరః - త్రియంబ
 కత్రియాయుషాగ్నిరిత్యాదయస్త్రయోమాళియోమంత్రరాజాశ్చ - బ)
 హ్మోగ్నిర్వసేత్తనారాయణాదయః పరమపితాయః | గరుర్గారిశః స
 ద్యోజాతం... సమః - వామదేవాయ... సమః - అఘోరేభ్యో... రూపే
 భ్యః - తత్పురుషాయ ... యాత్ - ఈశానః ... శివోమ్ - అగ్నిరిత్యభి
 మంత్యై - అగ్నిరితిభస్త - వాయురితిభస్త - జలమితిభస్త - స్థలమితి భస్త
 వ్యోమేతిభస్త - సర్వంభివృద్ధంభస్త యోహం భస్తాభిషంత్రయే సో
 హంబ్రహ్మ-మానస్తోకేత్యంభసాగంమృజ్య - త్రియాయుష మితిశిరోల
 లాటవక్షఃస్కంధేషు - త్రియాయుషేస్త్రీయంబకైస్తీర్వక్తీస్త్రీ రేఖాః
 ప్రకుర్వీత - ప్రతమేతచ్ఛాంభవం - సర్వేషువేదేషు వేదవాదిభిరుక్తుభ
 వతి-తస్మాత్సమాచరేత్తు ముక్షుగ్నపునెగ్భవాయ - అథోవాచ ప్రణమ్య
 సంతా- మాంఃప్రమాణమస్య త్రిపుండ్రగ్య- త్రిధాచరేఖా - అలలా
 టాదాచక్షుషోశ్చ - భృహద్ధ్యతశ్చ - యాస్య ప్రథమా రేఖా సా
 గాహాపత్యశ్చాకారోరేఖోభూలోకస్యాత్పక్రియాశక్తి ఋగ్వేదః
 ప్రాతస్సవనగ్ం సదాశివోదేవతేతి-యాస్యర్వతియా-రేఖా సాఅహః ని
 యోమకారః-తమోద్భ్యారోకః-పరమాత్మజ్ఞానశక్తియజుర్వేదోమాగ్న్యం
 దినగ్ంసవనంసదాశివోదేవతేతియాస్యస్థితియా-రేఖాసాదక్షిణాగ్నిరు
 కారస్సత్వమంత రిక్షమంత రాత్తేచ్ఛాశక్తిస్సమవేదస్త్ర తీయసవన
 గ్ంమహాదేవోదేవతేతివంత్రీపుండ్రం భస్త నాకరోతి యోవిద్వాన్య
 త్తాచారీ గృహస్థో వానప్రస్థో యతిర్వాసమహా పాతకౌ పపాతకేభ్యో
 పూతోభవతి | ససర్వాన్వేదా నధ్యాతోభవతి | ససర్వేషుశ్చేషు

స్నాతోభవతి । ససర్వేషు వేదవ్యధీతో భవతి । ససర్వరుద్రమంత్ర
జాపీభవతి । ఏతద్వైరుహూపని పదమధీతే । సవిద్యాస్థితతి । ప్రా
తరథి యానోరాత్ర కృతంపాపం నాశయతి । సాయమధీయా నో దివ
సకృతంపాపం నాశయతి- సాయంప్రాతరుధీయానోపాపో అపాపోభ
వతి- ఎసంయఃకురు తేసత్యంబ్రహ్మభూయాంభవతి- ససర్వాస్థోకా
న్భం కైదేహంభ్యక్తౌ వశేవనంయుజ్యమేతి ఇత్యహభగవానా హ-లాగ్ని
రుద్రః॥ ఇత్యుప సమతీ - సమానాపవత్...వస్తై । ఓంశాంతేశ్శాంతి
శ్శాంతిః ॥ ఇ భస్మధారణవిధిస్సమాప్తః॥ * * * *

~~~~~* జ్ఞానానందం *~~~~~

ప్రాణానాయుర్యి ఎవం...భేదకం । సాయమానానందంబ్రహ్మ
ర్నోమ్యామి అగ్నియధ్వా । చ త్వరిత్యంగా త్రియోఅస్యపాదా ద్వేశీరైస
ప్రహస్తాసోఅస్యత్రిధాబద్ధోవృషభో రోరవీతిమపేనాదేవోమర్త్యాగ్ం
అవిచేతి । సప్తహస్తశ్చతుశ్శృంగ స్సప్తజిహ్వాద్విశేషిత్వతిః । త్రేపాత్పృ
సన్నవదనస్సుఖానీనస్సుచిన్తతిః । స్వానాంతరుదతుః జేహాద్వేషదేవీంహ
మస్వధాంతథా । భగ్నద్వక్షణహస్తైశ్చ కేమన్నంస్రుచంస్రువం । తో
మరంవ్యజనంవామైశ్చృతపాత్రం బుధారయన్ । మేషేయాభంజటా
బద్ధం గౌరకర్ణంమహూజనం । ధూమధ్వజం లోహిలాతం సప్తాచ్ఛిస్స
ర్వకాయదం । ఆత్మాభిముఖమానీన మేవంధ్యాయేర్థతాశనం । ఏష
హిదేవః ప్రదేశోనుసర్వాః పూర్వోహిజాతస్స ఉగచ్ఛలన్తః । సవి
జాయమానస్సజ నిష్యమాణః ప్రత్యజ్జుఖాస్తీప్యతీపేత్యతోమఖః । ప్రా
జ్జుఖాగ్నైమమి అభిముఖోభవ । సుముఖోభవ । సుప్రసన్నోభవ । వ
రదోభవ । యథోక్తజిహ్వయాహవిర్భూతా । ఓంభూర్భువస్సువం...
త్ । సోదకేనపాణవాప్రదక్షిణమగ్నింవరణమూహ్య । అలంకృత్య
అగ్నియనమః । హుతివహాయనమః । హుతాశినేనమః । కృష్ణవర్చ
నేనమః । దేవముఖాయనమః । సప్తజిహ్వాయనమః । వైశ్వానరాయనమః
జాతవేదసేనమః । అగ్నింపతిషించతి । ఆదితేనమస్యే । అనుమతేను
మస్యేస్వ సరస్వతేన వస్యస్వ దేవసవితేప్రసవ । ఇతి హస్తేనైతైలహు

తీతండులై గ్యవై ర్యాజుహుయా త్సాతీపాకవదైవగంసారీపూర్వాహు
 తిః ప్రాతరిత్యైకే | ఓం! అగ్నయేస్వాహం || అగ్నయేభ్యం మధ్యే గ్నోజు
 హూతి | ఓం! అగ్నయేస్విష్టకృతేస్వాహం || అగ్నయేస్విష్టకృతేభ్యం ఆ
 హుతిసంసగతా దోషసప్తశ్శ్రీభకంవనస్సతిహూమంకంజ్యే | యత్రవేద
 వనస్సతే దేవానాం గుహ్యేనామాసి | తత్రహవ్యాసి గామయ | వనస్సత
 యేభ్యం | పూర్వవత్సంసంపరిచితే | అదిత్యేష్వగ్గ్నాః | అమమతే స్వ
 మగ్నాస్తాః | సరస్వతేష్వమగ్నాస్తాః | దేవసవితేప్రానావీ | ఇతి | అగ్నే
 త్వంనోఅంతచ | ఉగ్రతాతానిభవవయాత్త్యం | సంత్యాశోచిష్టనీదివః |
 సుమ్నాయసూనమీమహేసభిభ్యః | వసురగ్నిర్వసుత్రవాః | అచ్ఛానతే
 ద్యుమస్త్రేమోగయించాః | ససోబోధిత్రుభీహవమురుమ్యాణో అఘాయ
 తస్యమస్తాతే | ఇత్యుపస్తాయాసీనః | హోనసాద్గత్యోభకమనాజ్ఞాతత్ర
 యమంత్రజపంకరిష్యే | అనాజ్ఞాతంయదా జ్ఞాతంయజ్ఞస్య క్రియతేమి
 థ | అగ్నేతదస్యకల్పయత్వగ్ంహివేతయథాతథం | పురుషసమ్మితోయ
 జ్ఞోయజ్ఞఃపురుషసమ్మితః | అగ్నేతదస్యకల్పయత్వగ్ంహివేతయథాతథం |
 యత్పాకత్రామనసాదీనదత్తాయజ్ఞాయస్వతేమర్తాసః | అగ్నిష్టద్ధోతా
 క్రతువిద్విజానన్తాయజ్ఞిస్తాదేవాగ్ంబుశుశోయజాతి || అనేనసాయమాపా
 సనహోమేవజపేనభగవాన్సర్వాన్తక్తీన్ప్రియజ్ఞేన్వోస్సుప్రీతాత | ఆచ
 మ్య | ప్రాణానాయచ్య | ఏవం... ప్రీత్యగ్ంజ్ఞానోవయోగతాసిద్ధ్యగ్ంభం
 దస్సుక్తాదిభిస్సమిదాధానంకరిష్యే || యశ్చందసాహృపభౌవిశ్వయం
 వః | భువోభ్యోగ్యమృతాశ్చంబభూవ | సమంద్రోమేధయాస్పృతోతు
 అన్యతస్యదేవధారణో భూయసం | శరీరంమేవచపకణం - జిహ్వమే
 మధుమస్తమా - కర్ణాభ్యాంభూరివిశ్రవం | బ్రహ్మణఃకోశోసేమేధయా
 పిహః | శ్రవణంమేగోపాయ - ఇతిజపః | అవహత్రేవితీన్వానా - కుర్వా
 నాచీరమాత్మనః - దాహగ్ంసేయమగావశ్య - అన్నపానేవసర్వదా - తి
 తోమేత్రియమాచహ - లోమగ్ంపసభిస్సహస్వాహం || ఇంద్రాయేదం |
 ఆమాయంతబ్రహ్మచారిణస్సవ్యవః || ఇంద్రాయేదం | విమాయంతబ్ర
 హ్మచారిణస్సవ్యవః || ఇంద్రాయేదం | బ్రహ్మచారిణస్సవ్య

హః||ఇంద్రాయదం|దమాయంతుబ్రహ్మచారిణస్సాహ||ఇంద్రాయదం
శమాయంతుబ్రహ్మచారిణస్సాహ||ఇంద్రాయదం-యశోజనేసానిస్సాహ
ఇంద్రాయదం||శ్రేయాః వస్యసోసానిస్సాహ||ఇంద్రాయదంతంత్యాభ
గప్రవిశానిస్సాహ || ఇంద్రాయదం|సమాభగప్రవిశస్సాహ || ఇంద్రాయదం|తస్మిన్ శ్రహస్రశాభేనిభగాహంత్వయిమృజేస్సాహ|| ఇంద్రాయదం | యథాపఃప్రవతాయంతి | యథామాసాఅహర్జరం || ఏవం
మాంబ్రహ్మచారిణః | ధాతరాయంతుసర్వశస్సాహ||ఇంద్రాయదం
ప్రతివేశాసి ప్రమాభాహిప్రమావద్యస్వ||ఇత్యు ప్తాయసమిధమాదధా
తిహూరన్నమగ్నయేపృథివైస్సాహ||అన్నయాగ్నయేపృథివ్యాఇదం
భువోన్నంవాయవెంతరితాయస్సాహ||అన్నయవాయవెంతరితాయ
దం | సువరన్నమాదిత్యా యదివెస్సాహ||అన్నయాదిత్యా యదివ
దం | భూభువస్సువరన్నంచంద్రమసేదిగ్భ్యస్సాహ|| అన్నయ
చంద్రమసేదిగ్భ్యైదం | నమోదేవేభ్యస్సధాపితృభ్యో భూర్భువ
స్సువరన్నమో - పూర్వదువస్థానంసమిదాధానంచ - భూరగ్నయే
పృథివైస్సాహ||అగ్నయే పృథివ్యాఇదం-భువోవాయవెంతరితాయ
స్సాహ||వాయవెంతరితాయదం - సువరాదిత్యా యదివెస్సాహ||ఆదిత్యా
యదివదం-భూర్భువస్సుచంద్రమసేదిగ్భ్యస్సాహ||చంద్రమసేది
గ్భ్యైదం|నమోదేవేభ్యస్సధాపితృభ్యో భూర్భువస్సువరగ్నః| పూ
ర్వదువస్థానంసమిదాధానంచ-భూరగ్నయేచపృథివైచమహాతేవ
స్సాహ||అగ్నయేపృథివైమహాతేదం-భువోవాయవెంతరితాయ
చమహాతేవస్సాహ||వాయవెంతరితాయమహాతేదం|సువరాదిత్యా
యదివేచమహాతేవస్సాహ||ఆదిత్యా యదివేచమహాతేదం-భూభువస్సువ
శ్చంద్రమసేచనక్షత్రైభ్యశ్చదిగ్భ్యశ్చ మహాతేవస్సాహ || చంద్ర
మసేనక్షత్రైభ్యదిగ్భ్యమహాతేదం | పాహిన్అగ్నమసేస్సా
హ || అగ్నయైదం | పాహిన్విశ్వవేధసేస్సాహ || విశ్వవేద
సైదం | యజ్ఞంపాహి విభావసోస్సాహ || విభావసవైదం | స
ర్వంపాహి శతక్రతోస్సాహ || శతక్రతవైదం | పాహిన్అగ్న

దాయాంస్వ-- మి || ౩ || ప్రపితామహీం-గోత్రం దాయాంస్వ--మి |
 ౩ | మాతామహం-గోత్రం శర్వాణంస్వధా--మి ౩ || మాతుఃపితామహం
 గోత్రం శర్వాణంస్వధా--మి | ౩ | మాతుఃప్రపితా మహం గోత్రం
 శర్వాణంస్వధా--మి | ౩ | మతామహీం గోత్రం దాయాంస్వ--మి
 ౩ | మాతుఃపితామహీం-గోత్రం దాయాంస్వ --మి | ౩ | మాతుఃప్రపి
 పితామహీం-గోత్రం దాయాంస్వ-- మి | ౩ || అనంతరం కారుణ్య త
 వణం కుర్యాత్ || శ్లో || ఆదాపితాతథామాతాసాపత్నీమాతరస్తథా |
 మాతామహస్సపత్నీకా ఆత్మపత్నీస్త్యనంతరం || సుతశ్రాశ్రుపితృ
 వ్యాశ్చమాతులాస్సహభార్యకాః | దుహితాభగినీచైర దాహితృభా
 గినేయకః || పితృష్వసామాతృష్వసా జామాతాభాభుకస్సృషా | శ్వ
 సురస్సృలకశ్చైవస్వామినోగురుకినః || * * * * *

య న త వ ణం ,

యతర్పణం వృద్ధానునోక్తం శ్లో|| దీపోత్సవతదశ్యాం కా
 ర్యంచయమతవణం | కృష్ణాంగారచతుదశ్యానుపికార్యంతథైవచ |
 నియమస్తు || దక్షిణాభిముఖోధూత్వాజితైస్సవ్యం సమాహితః | దేవతీ
 ధౌనదేవత్వాజితైః ప్రేతాధివతత్వైః || ఏవం కుర్వతః ఫలమాహవనః |
 యత్ర క్వచననద్యాం హిసాన్వత్వా కృష్ణచతుదశీం | సంతర్ప్య ధర్మ
 రాజానం ముచ్యతే సర్వ కీర్తిషేరితి ||

స్త్రుత్యాచమనం కృత్వా | ప్రాణానాయత్య | ఏవం... శ్లో|| గంధీ
 పోత్సవతదశ్యాం యమతర్పణం కరిష్యే | దక్షిణాభిముఖస్తీగే బర్హి
 పి దేవతీ దేవతీలమిత్రితంజలందద్యాత్ | యమంతర్పమామి || ౧ || ధర్మ
 రాజంతర్పయామి || ౨ || వృశ్యంతర్పయామి || ౩ || అంతకంతర్పయామి ||
 ౪ || వై వస్వతంతర్పయామి || ౫ || కాలంతర్పయామి || ౬ || సర్వభూతక్ష
 యంతర్పయామి || ౭ || ఔదుంబరంతర్పయామి || ౮ || దధ్నుః తర్పయామి ||
 ౯ || నీలంతర్పయామి || ౧౦ || పరమేష్ఠినంతర్పయామి || ౧౧ || వృకౌదరంత
 ర్పయామి || ౧౨ || చిత్రంతర్పయామి || ౧౩ || చిత్రగుప్తంతర్పయా మి || ౧౪
 ఇతి తర్పయేత్ || తర్పణసంగ్రహశ్లోకౌ | యమాయధర్మ రాజాయవ్య

శ్రవేచాంతకాయచ | వైవస్వతాయ కాలాయ సర్వభూతతయాయచ ||
౧ || జౌదుంబరాయ దధ్నాయ నీలాయ పరమేష్ఠినే | వృకోదరాయ చి
త్రాయ చిత్రగుప్తాయ తేనమః || ౨ || కృష్ణాంగారకచతుర్దశ్యామితత్తిథి
సంకల్పవిశేషః ||

~~~~~* అభిభీష్త తర్పణమ్ *~~~~~

వ్యాసః || శుక్లాష్టమ్యాంతు మాఘస్య దద్యాద్భిష్టాయ యోజలం |
సంవత్సరకృతం పాపంతక్షణాదేవనశ్యతి || ఆచవ్యప్రాణానాయవ్య |
ఏవం... ర్థం మాఘశుక్లాష్టమ్యాంభిష్త తర్పణం కరిష్యే || వైయాఘ్రీసా
దగోత్రం సాంకృతిప్రవరం గంగాభుత్రవర్తాణంతర్పయామి | వైయా
ఘ్రీపాదగోత్రం సాంకృతిప్రవరంభిష్తవర్తాణంతర్పయామి | వైయా
ఘ్రీపాదగోత్రం సాంకృతిప్రవరం అశుత్రవర్తాణంతర్పయామి || ఇతి తర్ప
యేత్ || అన్వైవాన్యశ్చకల్పః | వైయాఘ్రీపాదగోత్రాయ సాంకృతిప్ర
వరాయచ | గంగాభుత్రాయభిష్టాయ ప్రదాస్యే హంఠిలోదకం || అశుత్రా
యదదామ్యే శజ్జలంభిష్టాయవర్తణ ఇతి || ఇతిభీష్త తర్పణమ్ ||

~~~~~* పంచాయతనపూజా, *~~~~~

ఆగమాగంతుదేవానాం గమనార్థంతురతుసాం | కురుఘంటార
వంత్రదేవతాహ్వనలాంఛనం || అపసర్పంతుయేభూతాయేభూతాభూ
మిసంస్థితాః | యేభూతావిఘ్నకర్తారస్తేశ్యంతుశివాజ్ఞయా || ఉత్తిష్టం
తు... సమాగభే | ప్రాణానాయవ్య ఏవం... ప్రీత్యర్థం | బోధాయనోక్త
సూత్రప్రకారేణ ఆచనానాద్యంగ దేవతాసహితమహాదేవపరిచర్యాం
కరిష్యే | తదంగకలశారాధనంకరిష్యే | కలశే గంధపుష్పక్షత్రైభ్య
ర్చ్యే | కలశస్య... సమాశ్రితాః | ఇశికలశేదశకళాత్తనైవహ్నిమండలా
యనమః | మధ్యేద్వాదశకళాత్తనైసూర్యమండలాయనమః | ఆధారే
షోడశకళాత్తనైవంద్రమండలాయనమః | బ్రహ్మాండోదరతీర్థాని కరై
స్సప్తస్తానితేరవే | తేనసత్యేనమదేవతీర్థందేహిదివాకర | ఇశ్యంతుశ
ముద్రయాతీర్థాన్యాకృప్య | ఆకలశేఘ్రావతి... వరాహం | గంగే
చయ... కురు | ప్రణవేనదశవారాసభిసుంత్యే | గాయత్రీత్రవారంజ

సేత్ | అథ గాయత్రీసావిత్రిశాంతిః పుష్టికరీశ్వరీ | ఆయాంతుకలశపూజార్థం
 దురితశః సుకారకాః || కలశోదకేన శంఖమూపూర్ణ్య శంఖం ప్రత్యక్ష్య | పునః
 స్సంఖం పూరయి త్వా | శంఖపీఠే బహుణమావాహయామి - శంఖహృద
 యే ఆదిత్యమావాహయామి - శంఖమధ్యే చంద్రమావాహయామి | శంఖా
 గ్రగంగాసరస్వతీతవాహయామి - శంఖే గంధపుష్పాక్షతైరభ్యర్చ్య | త్వం
 పురాసాగరోత్పన్నో విష్ణునావిధ్యశంకరే | సర్వదేవహితార్థాయ పాం
 చజన్యమోస్తుతే - శంఖంచంద్రాక్షరైః వశ్యం వరుణంచాధిదైవశం | పృ
 స్థే ప్రజాపతిం విద్యాగ్రగంగాసరస్వతీ-స్పృధివ్యాం యాః తీర్థాః వాసుదే
 వస్య నాజ్ఞయా - శంఖే శివం సద్వాణి శస్త్రాచ్చంఖం ప్రపూజయేత్ | అథ
 శంఖోదకం యాగోపకరణ ప్రవ్యాజితేదమాత్మానంచ సంహోత్య | కేష
 ముత్సృజ్య | పునః ద్వారశవారం పూరయి త్వస్థాప్య | తతః పీఠాన్నసం
 కుర్యాత్ | పాగ్ద్వారే ద్వారశ్శియోనమః - ధాత్రేనమః | విధాత్రేనమః |
 చిచ్ఛక్త్యేనమః | నూయాశక్త్యేనమః | క్రియాశక్త్యేనమః | ముగ్ధామైసమః |
 గణపత్యేనమః | తైత్తిరీపాలకాయనమః | శస్త్రశ్చేవాస్త్రసరుసాయనమః |
 దక్షిణద్వారే ద్వారశ్శియోనమః - వశ్చిమద్వారే ద్వారశ్శియోనమః | ఉ
 త్తరద్వారే ద్వారశ్శియోనమః - తదవప్యధీవైశ్చిశమః - శస్త్రశ్చేద్వార
 దశకళాస్త్రనే చంద్రమండలాధిపతయే నమః | సంతాప్తాయనమః - సం
 పరమాత్మనేనమః - సర్వాధారకీరతశ్చక్త్యేనమః | అగ్రేనం గంధాక్షుని
 పత్రపుష్పధూపదీప నైవేద్యతాబూతైరభ్యర్చ్య | అథ పాగ్ ప్రతి
 స్థాపనం కుర్యాత్ | అనుభూతే ... ముపహ్వయతే | స్థిరోభవ | కర
 దోభవ | ఓం ధూః మహాదేవ మావాహయామి | ఓం భువః మహా
 దేవ మావాహయామి | ఓం సువః మహాదేవ మావాహయామి | ఓం
 భూర్భువస్సువః - మహాదేవ మావాహయామి | ఆయాభగవాన్ మ
 హాదేవ ఇతి ప్రవీర్షదకేనావాహ్య | స్వాగత మాగతం భగవతే మ
 హాదేవాగస్త్యాగతమాప్యభ్య | ఎతదాగన ముపక్తుప్రపంతాస్త్రాంతంభ
 గవాస్తమాదేవ ఇతి ఆననం కుర్యాత్ | భగవతోయం కూర్చోదగ్భుమ

యస్త్రీవృద్ధశశువణాస్తంబుపశ్వేతికూర్చు ద్రవ్యచ్ఛేది | అగ్రశః |
 బ్రహ్మ జేకల్పయామి | విష్ణు వెకల్పయామి | క్షత్రిజతిః | స్కంధాయ
 కల్పయామి | వినాయకాయకల్పయామి | వశ్యమతః : శూలాయకల్ప
 యామి | మహాకాలాయకల్పయామి | ఉత్తరశః | ఉన్మాదై కల్పయా
 మి - నంది కేవ్వరాయకల్పయామి | ఓం భూర్భువస్సువః | భగవతే
 మహాదేవాయపాదయోః పాశ్యంసమర్పయామి | ఓం భూర్భువస్సువా
 యహస్తయోరభ్యాంసమర్పయామి-శుద్ధాచమనీయం-సగ్వయామి- సో
 దకకలశేన సహదిత్యందర్శయత్వా | పాత్రంత్రీః ప్రత్యక్ష | అవతసి
 య | ఓమితివవిలేణసహదిత్యందర్శయేత్ || ఓమితిమాత్రాణ్య మహా
 ప్త్య | ఆహాహిస్థాయయోభువ ఇతిస్పృశహిరణ్యవర్ణాభివశస్పృశివ
 వమాన ఇత్యనువాకేన నైకచమకపురుషసూక్తే శ్చాభిషేకంకృత్వా ఆ
 హిహిస్థాయ = చనః | హిరణ్య --- సిఫస్త | పవమానస్సువ --- పునా
 తు | ఓం భూర్భువస్సువః --- యతుద్ధోదకస్నానం సమర్పయామి | స్నా
 నానంతరం ఆచమనీయంసమర్పయామి | భవం దేవంతేవకయామి- శ
 ర్వం దేవం తవకయామి - ఈశానం దేవం తవకయామి - పశుపతిం
 దేవంతవకయామి :- రుద్రం దేవంతేవకయామి - ఉగ్రం దేవం తవక
 యామి- క్షేమం దేవంతేవకయామి-మహింశం దేవంతేవకయామి-భవస్య
 దేవస్యవత్ప్రస్థర్పయామిశర్పయామి- శర్పస్యదేవస్యవత్ప్రస్థర్పయామి
 ౨|| ఈశాన్యదేవస్యవత్ప్రస్థర్పయామి||౨|| పశుపతేర్దేవస్య వత్ప్రస్థ
 యామి||౨|| రుద్రస్యదేవస్యవత్ప్రస్థర్పయామి||౨|| ఉగ్రస్య దేవస్యవత్ప్ర
 వకయామి||౨|| క్షేమస్యదేవస్యవత్ప్రస్థర్పయామి||౨|| ఓం భూభువస్సు
 వః భూయవస్త్ర | మగ్ధంసమర్పయామి - వస్త్రానంతరం ఆచమనీ
 యంసమర్పయామి - యజ్ఞోపవీతం...తేజః| ఓం భూభువస్సువః...
 యయజ్ఞోపవీతంసమర్పయామి-యజ్ఞోపవీతానంతరం ఆచమనీయం సమ
 ర్పయామి- సమస్తేనుద్రమన్యవడితోతగ్రవ నెనమః-సమస్తేఅస్తుధన్వనైబా
 ఘుభ్యాముశ తేనమః-ఓం భూర్భువ...యశ్రీగంధంసమర్పయామి-ఈశా నం
 త్వాభువనానామృత్రీయం స్తోమ్యగ్ధుడరుక్తశగ్ంసువీరంహరిమోగం

మః | ఆనందనీ రాజనంసమర్పయామి | కర్పూరనీరాజనం || హిరణ్యపా
త్రంమధోపూణకందదాతి | మధివ్యోసాసీతి | ఏకథాబ్రహ్మణ ఉప
హరతి | ఏకథైవయజమాన ఆయుస్తైజోదధాతి || సామ్రాజ్యం భౌ
జ్యం | స్వాంజ్యవై రాజ్యం పాతమేష్ఠిం రాజ్యం - మహారాజ్య మా
ధిపత్యం | అయగ్ంసముద్రవర్యాయాస్యాత్సర్వభౌమస్సార్యాయమా
ధాతివరాగ్ధాప్యధివీసముద్రవర్యంతాయా ఏకాశీతి | యశస్కరం
బలవంతుప్రభుత్వం | తేమేవరాజ్యాధిపతిర్భూమావసంకీర్ణానాగాశ
పతిర్నరాణాంసుమంగల్యంసతతేందీసుమా ముహూర్భువస్సుకః-
యనమః-కర్పూరనీరాజనంసమర్పయామి | నీరాజనానంతరం ఆపవనీ
యంసమర్పయామి | సహస్రశీర్షం దేవవిశ్వాత్సంవిశ్వశంభువం విశ్వంనా
రాయణం దేవమక్షరంపరమంపదం | విశ్వతఃపరమూసత్యంవిశ్వంనారా
యణగ్ంహరిం | విశ్వ మవేదం పురుష స్తద్విశ్వ మువచేవతి | విశ్వంవిశ్వ
స్యాత్తే శ్వరగ్ంశశ్వగ్ంశివమచ్యుతం | నారాయణం మహాశ్లేయం
విశ్వాత్తానం వరాయణం | నారాయణ వరోజ్యోతిరాత్మా నారాయ
ణవరః నారాయణవరంబ్రహ్మ తత్త్వంనారాయణః పరః | నారాయణవరో
ధ్యాతాధ్యానం నారాయణః పరః | యచ్చకించి జగత్సర్వం దృశ్యతే
శ్రూయతేపివా | అన్తర్చహిత్య తత్సర్వం వ్యాప్య నారాయణస్థితః | ఆ
సంతమవ్యయం కవిగ్ంసముద్ర తంవిశ్వ శంభువం | వద్ద కూశ ప్రతి
కాశగ్ంహృదయం చావ్యథో ముఖం | అథోన్మిష్యావితస్త్యాంతేనా
భ్యాముపరితప్తతి | జ్వాలమాలాకులంభాతివిశ్వ స్యానుతంమహత్ |
సంతతగ్ంశిలాభిస్తులంబత్యకౌశసన్నిభం | తస్యాంతే సుషిరగ్ంసూ
క్షంతస్తే తత్సర్వంప్రతిష్ఠితం | తస్యమధ్యేమహాసగ్నిర్వశ్యాచ్ఛిర్వశ్వతో
ముఖః | సోగ్రభుగ్విభజకతిష్ఠ స్నహారమజరః కపః | తస్యగూర్ధ్వమ
ధశ్శాయీరశ్వయఃస్తస్యసంతతా | సంతాపయతిస్త్వం దేవామాపాచత
లమస్తగః | తస్యమధ్యేవహ్నిశిఖా అదీయోగ్ధావ్యవస్థితః | నీలతో
యద మధ్యస్థాద్విద్యుల్లేభేవభాస్వరా | నీవాంఘ్రాకవ స్తైస్త్వీపితాధా
స్వప్రణావమంతస్యాశ్శిఖాయామధ్యేవరమంతా వర్ణవస్థితః | సప్రస్తా

సశివస్య హరిస్సేష్ఠి స్సోమకరః పరమస్వరాట్ । రాజాధీరాజా
 యవ్రహ్మసాహినే । నమోవయం వైశ్రవణా యకుర్మహే ।
 సమేకామానాగ్ మకామాయ మహ్యం । కామేశ్వరోవైశ్రవణో
 దదాతు । కుబేరాయవై శ్రవణాయ । మహారాజాయనమః । ఓం
 ధృత్వే । ఓంతద్వాయుః । ఓంతదాత్తా । ఓంతత్సత్యం । ఓంతత్స
 ర్వం । ఓంతత్పరోనమః । అంతశ్చరతిభూతేషు గుహాయాం విశ్వ
 మూర్తిషు । త్వంయజ్ఞస్త్వంవషటూరస్త్వమంద్రస్త్వగ్గోంరుద్రస్త్వం
 విష్ణుస్త్వంబ్రహ్మత్వంప్రజాపతిః । త్వంతదాప ఆపోజ్యోతీరసోమృతం
 బ్రహ్మభూభృతస్సచరోం ॥ ఈశానస్సర్వవిద్యావామిశ్వరస్సర్వభూతా
 నాంబ్రహ్మోధి పతిస్సృష్టాణోధిపతిర్నృచ్ఛశివోమే అస్తుసదాశివోం । ఓం
 భూర్భువస్సువఃభ ... యననః । సుచర్లదివ్యమంద్రపుష్పంసమర్పయా
 మి । యానికానిచ ... మహేశ్వర । ఓం భూ...యః । ఆశ్చప్రదక్షి
 గననస్కారాత్ సస్సర్వయామి- ఛక్రంధారయామి । చామరం ధీజ
 యామి । గీతం శాసయామి । నృత్యందశ్శయామి । వాద్యం
 ఘోషయామి । సమస్త రాజోప చారాత్ తనూర్పయామి । స
 మస్తచేవోపచారాత్ సమర్పయామి । తత్పురుషాయైతిజ పంకుర్యా
 త్ । తత్పురుషాయవిద్మహే ... యత్ । తదుపరిశంఖనైవేద్యం
 కుర్యాత్ । యస్యస్త్వత్యాచనామోక్త్యాతపః పూజాక్రియాదిభు ।
 న్యూనంసంపూర్ణ తాంయాని సద్యోవందే మహేశ్వరం । వస్త్రోహీ
 నంక్రియాహీనంభక్తిహీనం మహేశ్వర । యశ్చూర్జితం పయోదేవ
 పరిపూర్ణంతదస్తుతే । అపయాధ్యావావాహనాదిరీడశోపచార పూ
 జయాచ భగవాన్శాశ్వత్స కఃశ్రీపర మేశ్వరస్సుప్రీతాతు । యజ్ఞ
 నయజ్ఞమయజంతదేవాః ... దేవాః ॥ ఓంభూమహాదేవముద్వాస
 యామి । ఓంభువః మహాదేవముద్వాసయామి । ఓగ్గోంసువఃమహాదే
 వముద్వాసయామి । ఓ భూభువఃవస్సువః మహాదేవ ముద్వాసయా
 మి । ప్రహుతుభగవానితసర్వ దేవనిమగ్నత । అనెనహవిష్యా
 హోభువగమనాయచ । పునస్సంద్య చాయచ ॥ తతఃతీర్థప్రాశ

నంకుర్యోత్తరతఃగురువృద్ధ సమసా రఃకార్యః॥

సూర్యోపస్థానం.

సహనావవతు * ఓం * తిః॥ ఓం ఆదిత్యోవా ఏష ఏతన్నండలంతవ
తితత్రతా ఋచస్తద్యచామండలగ్ం సముచాం లోకోథయ ఎష ఏతస్తి
న్నండలెచ్చిదీప్యతే తాని సామాని ససామ్నాం లోకోథయ ఎష ఏత
స్తిన్నండలెచ్చిషి పురుషస్తాని యజాగ్ంరి పిన యజుషా మండలగ్ంసయ
జుషాం లోకిస్సై సౌత్రయ్యవ విద్యాతపతియ ఏషాంతరాదిశ్యే హి
రణ్మయః పురుషః । ఆదిత్యోవై తెజఃజోబలం యశశ్చక్షుశ్శ్రోత్ర
మాత్తా వనో మన్యర్షసుర్నృత్యస్సత్యోబుతో వాయురాకాశఃప్రా
ణోలోకపాలః కః కింకంతస్సిత్యమన్నమృతో జీవో విశ్వః కతమ
స్వయంభుబ్రహ్మేతదమృతఏష పురుష ఏషభూతానామధి పతిర్భృ
హ్మణస్సాయజ్యగ్ం సలోకతామాప్నోత్యే తాసామేవ దేవతానాగ్ం
సాయజ్యగ్ం సాపితాగ్ంసమాన లోకతా మాప్నోతి య ఎవంవే
దేత్యుపనిషత్ ॥ సహనావవతు * తిః ॥ మండలాంతరగతం హిరణ్మ
యంభోజిమాన వపుషం శుచిస్తితం । చండదీధితి మఖండవిగ్రహం
చింతయెన్నునిసహస్ర సేవితం । ధ్యేయస్సదాసవితృ మండల మధ్య
వతీః నారాయణస్సరసి జానన సన్నివిష్టః । కేయూరవాన్తాకర కుం
డలవాన్కిరీటీహరి హిరణ్మయవపుర్ధృతశిజ్జచక్రః । నమస్సవిత్రే జగదే
కచక్షుషే జగత్ప్రసూతి స్థితి నాశ హతవే త్రయీమయాయత్రగుణౌ
త్తధారిణే విరించి నారాయణశంకరాక్షసే ॥ ఇతి సూర్యోపస్థానం ॥

పంచపూజావిధానిరూపణం.

నిజాయసింధౌ । శంభౌ మధ్యగతే హరీనహరభూదేవ్యో హ
రాశంకరే భాస్యే నాగసుతారమౌ హరిగణేశౌ జాంబికా స్థాపయే
త్ । దేవ్యాంవిష్ణుహరే భవక్తగ్రవయో లంబోదరే ధ్యేయే నారా
యణ్యంకర దిబ్బుఖాన్తఫలదావ్యస్తాన్తతే హనిదాః । మధ్యేస్థితస్యదేవస్య
వేధాకుశాస్యతస్యభః । దేవస్య ముఖమారభ్య దిశం ప్రాచీం ప్రకల్ప
యేత్ । అన్యానావరణే పీఠే వహ్నిరక్షోమరుత్సుచ । బుద్ధస్సన్ధి ద

గ్రహోదేవోబుద్ధాస్యః పృష్ఠతః పరే - తస్మాదీశాదికోదేవచతస్రోదే
వతాశ్చభాః - మంత్రేణ హంస గాయత్ర్యాగాయత్ర్యా ప్రణవేన
వా - వ్యాసృత్యా పారుషేణా థస్వేష్ట దేవస్వయారుచా ॥ సదా
చారసంగ్రహే పంచాయ తనపూజాయాః కామిభాగ ఉక్తః । బ్రా
హ్మీయమూర్తమారభ్య పూజయేత్కాలపంచకే । ఆదిత్యమంబికాం
విష్ణుం గణనాథం మహేశ్వరం - పారుషంతు భవేద్విష్ణుః ప్రణవః
పరమేశ్వరః - వ్యాసృతస్సన్యస్తథా ధ్యాయేత్ప్రతాస్సుత్యః పంచదే
వతాః - సంధ్యాంబికా దేవహవిధినాధిపః పితృమనుష్యస్యచ వి
ష్ణురీరితః । బ్రహ్మేశ్వరాధూతబలేగణాధిపా యజ్ఞేశ్వరాస్సన్యస్యజ
నీయదేవతాః ॥ విష్ణుస్తపః పూర్తికరస్సకమణాం సాక్షి రవి మణం
త్రయూపనోష్ఠియా - ధ్యాతుస్సవిఘ్నోక్తా స్పృదంబికాసతోజ్ఞాన
ప్రదశ్యంభురీతీర్యతేమిత్థైః ॥ మంత్రేణరుద్ర గాయత్ర్యాప్రణవేనాథవా
శ్చుః - విశానెనాథవారాదైస్త్రింబకెణసమాహితః । అభొంసమశ్శివా
తిమంత్రేణా నెనవాయజేత్ । సప్తకోటిమహామంత్రా శ్శివవక్త్రాన్వి
సిస్రుతాః । వజ్రాక్షరస్య మస్త్రస్యకలాంనార్హంతి యోదశీం । గో
శ్యగంమాక్రికంశంఖం శైవంశాక్తంచవైష్ణవం । అనోగ్యమపికల్పం
స్యాస్తులసీబిల్వచంబులం । గృహేలింగద్వయంనార్చ్యం సాలగ్రామత్ర
యంతథా । శక్తిత్రయంతధైవస్యా గ్గణేశద్విత్యంతథా । రత్నా
కరే వాయువ్యసంహితాయాంచ ॥ స్త్రీపూద్రద్విజబంధూనాం తంత్ర
మగ్గేధికారితా । స్త్రీణాంతు భర్తృశిశ్రూషాదాసభర్తృస్సనాతనః ।
మదర్చసంతు కళ్యాణనియోగోభర్తురస్తిచేత్ । నిత్యమార్చ్యసం
కార్యంగౌర్యావజ్ఞాతురేణతు । యానారీఫర్తృశిశ్రూషాంపిహాయద్ర
తతత్పరా । సానారీనరకంయతి నాత్రకార్యావిచారణా । విశ్వాని
త్రాహ్నిక పార్థయోః - ఆదిత్యమంబికాంవిష్ణుం గణనాథంమహేశ్వ
రం । బ్రాహ్మణఃపూజయేత్పంచ పంచపూజాపరాయణః - ఈశేవిష్ణు
ర్బాస్కరో వహ్నిదేవేసామ్యశక్తిరక్షిణేవిఘ్నరాజః । మధ్యేశంభు
ర్ముఖ్యతఃపూజనీయోవజ్ఞాం గోయంపూజతోయంచితాత్మా ॥ ఇతి ॥

~~~~~ దేవతార్చనమ్, ~~~~~

ఏవం... ధం । హనుమత్సీతాలక్ష్మణభరతశతృష్ణు పరివారసమేత
 శ్రీరామచంద్రదేవతాముద్దిశ్యశ్రీరా = ధం । సంభవద్విద్యవై శ్రీసంభ
 వద్భిరుపచారైస్సంభవితానియమేనపురుషసూక్తవిధానేన యావచ్ఛ్రీ
 ధ్యానావాహనాది మోడకోపచారపూజాంకరిష్యే । అన్యశ్రీపురుష
 సూక్తమహామంత్రస్యనారాయణఋషిః । గాయత్రీఛందః । శ్రీపురుషో
 త్తమోదేవతా । శ్రీనారాయణారాధనేవినియోగః । ఓంనారాయణా
 యఅంగుష్ఠాభ్యాంనమః । మాధవాయ- త- హృషీకేశాయ- మ- జనా
 ర్దనాయ । అశ్రీవిష్ణవే- క- పురుషోత్తమాయ- క - మూర్ధ్నికేశవాయ
 నమః- లలాటే నారాయణాయనమః- కర్ణయోర్ధ్వధవాయనమః- నే
 త్రయోర్గోచించాయనమః । ఘ్రాణేవిష్ణవేనమః - ముఖే మధుసూదనా
 యనమః- కంఠేత్రివిక్రమాయనమః - భుజయోర్వామనాయనమః- నా
 భాహృషీకేశాయనమః - కట్యాం పద్మనాభాయనమః - పాదయోర్ధ
 మోదరాయనమః॥ శ్లో॥ పురస్తాప్తైశవః పాతుచక్రీజాంబూనదప్రభః । ప
 శ్చాస్తూరాయణశ్శంఖీనీలబీమాతసన్నిభః॥ అగ్నేయ్యమరవిందాభో
 మసలీమధుసూదనః । త్రివిక్రమఃఖడ్గపాణీర్నైర్మలత్వాంజ్వలనప్రభః॥
 వాయవ్యాంవామనో వజ్రీతరుణాదిశ్యచీర్తిమాన్ । ఈశాన్యాంపుండరీ
 కాక్షశ్శీధరఃపట్టసాయధః ॥ విద్యుష్పభౌపృష్ఠీ కేశోహ్యధస్తాశి
 ముగ్ధలీ - హృత్పద్మై పద్మనాభోమేసహస్రాంగుళసమప్రభః ॥ సర్వాయు
 ధస్సర్వశక్తిస్సర్వజ్ఞస్సర్వతోముఖః - ఇంద్రగోపకసంకాశ పాశహస్తః
 పరాజితః ॥ సహహ్యభ్యంతరందేవోవ్యాప్యదామోదరిస్తేతః- ఇదంసర్వ
 ప్రసంత్యజ్ఞానామ్నంద్యదశపంజరం॥ ప్రహ్లాదహం మేకించిచ్ఛయమ
 న్నికదాచన - వామహస్తేసహస్రేతిపురుషవేతిదక్షిణే ॥ ఎతావాన్వా
 మపాదేదత్రిపాదోగ్రేతిదక్షిణే - తస్తాద్విరాడామః క్షేయత్పురు
 షమితిదక్షిణే - సప్తాస్యానన్ గుహ్యదేశే తంయజ్ఞంనాభిదేశతః - త
 స్సాన్యజ్ఞార్చనార్థేనైతస్తాద్యజ్ఞార్చకలతః । తస్తాదిశ్వావామబాహుకా
 నామగుహ్యదేశాన్ ॥ శ్లో ॥ బాహుతోసంముఖేనానందాద్ర మూవామకర్ణ

తఃనాభ్యాసీద్దక్షిణేతువేదాహంవామనైతక । ధాతాపురస్తద్దక్షిణే
 చయజ్ఞేనశిరసిస్యసేత్ । అతోదేవాఅవంతునోఽఘతో విష్ణుర్విచక్రమే ।
 పృథివ్యాస్తప్తధామభిః । హృదయాయ ! ఇనంవిష్ణుర్విచక్రమత్రేధాని
 దధేవదం । సమూఢమస్య వాగ్ంసురే ॥ శిరసెస్వాహం । త్రిణివదావి
 చక్రమే విష్ణుర్వోపా అదాభ్యః । తతోధర్తాణిధారయత్ । శిఖాయై
 వాషట్ । విష్ణోఃకర్తాణివశ్యశయతోవ్రతానివస్పశే । ఇంద్రస్యయ
 జ్యస్థఖా । కవచాయహుం । తద్వ... తతః । నేత్రత్రయాయవాషట్ ।
 తద్వి = పదం । అస్త్రాయఘట్ । భూర్భువస్సువరోమితిదిగ్బంధః- ధ్య
 నం । గోక్షీరాభంపుండరీకాయతాతం చక్రాద్యజైర్భూప్తైర్భూషి
 తాంఁగం॥శ్రీధూమిభ్యామర్చితయోగ పీతయస్తంజేదం పూజయే త్వ
 రుషేణ॥ యోజపెత్పరుషసూక్తంతు త్రివారంతుదిసేదనే-పారాయణ
 ఫలంతస్యవేదానాంస్తైసహస్రశః ॥ బ్రహ్మాండోదరతీర్థాని = కర। సూర్య
 మండలాదంకుశముద్రయాతీర్థాన్యావాహ్య । యస్యకేశేభుజీమూతాస
 ద్యస్సర్వాంగసంధిభు । కుక్షోసముద్రాచ్చత్వారస్తస్తైతోయాస్తసేన
 మః । తతఃకలశపూజాంకరిష్యే । కలశస్య... తాః । గాయత్ర్యాత్రివ
 రశుభిమంత్యైప్రణవేనదశవారానభిమంత్యై । శంఖచక్రయోనిసురభిము
 దాప్రదర్శ్యఅస్త్రీయాదశదిగ్బంధః । కూర్మముద్రయా కలశోదకం
 ప్రచ్ఛాద్య । కలశోదకేనశంఖమాపూర్య । శంఖేగంధపుష్పాక్షతాన్ని
 షీప్య । తతఃశంఖపూజాంకరిష్యే । శంఖపీలేబ్రహ్మణమావాహయామి
 శంఖమధ్యే అదిత్యమావాహయామి । శంఖహృదయే చంద్రమావాహ
 యామి । శంఖాగ్రేగంగాసరస్వతీ ఆవాహయామి । శంఖేహస్తప్ర
 సార్యశంఖంచం... పూజయేత్ । త్వంపురాసాగరో... నమోస్తుతే॥ గ
 ర్భాదై త్యాదిభూతానాంవిశీర్యంతేసహస్రశః । తవనాదేనపాతాశే
 పాంచజన్యనమోస్తుతే । దర్శనేనాపిశంఖస్యస్పర్శనేనతుస్వతః । విల
 యంయాంతి పాపాఃహిమవద్భాస్కరోదయే । స్తుత్వాశంఖంకరేధ్య
 త్వామంత్రైరేధిస్తున్నైష్టనైః । పృథివ్యాంయానితీర్థానవాసు... పూజ
 యేత్ । అనేకమంత్రేణదేవోపకరణాని సంప్రదీప్య పూజాద్రవ్యాని

సంప్రోక్ష్య దేవమాత్మా సంచసంప్రోక్ష్య పునశ్శంఖంపూరయిత్వా । త
 తఃపీతార్చనంకుర్యాత్ । ఆధారశక్త్యై నమః । మూలప్రకృత్యై నమః । మ
 ధ్యాయనమః । కూర్మాయనమః । అనంతాయనమః । శేషాయనమః ।
 గరుడాయనమః । అథ ద్వారపూజా । ప్రాగ్ద్వారేద్వారశ్రియై నమః । ధా
 త్రేనమః । విధాత్రేనమః । దక్షిణద్వారేద్వారశ్రియై నమః । చండాలు
 నమః । స్రవండాలునమః । పశ్చిమద్వారేద్వారశ్రియై నమః । జయాయ
 నమః । విజయాయనమః । ఉత్తరద్వారేద్వారశ్రియై నమః । బలాయన
 మః । ప్రబలాయనమః । చిచ్ఛక్త్యై నమః । మాయాశక్త్యై నమః । గంగా
 యై నమః । యమునాయై నమః । దిగ్జెభ్యో నమః । కేసరేభ్యో నమః । తప్త
 ధ్యే శ్వేతద్వీపాయనమః । శ్వేతద్వీపమధ్యేవేదికాయనమః । వేదికామ
 ధ్యే కల్పవృక్షాయనమః । కల్పవృక్షస్యాథస్తాద్రత్నసింహాసనాయనమః ।
 మధ్యే శ్రీరామచంద్రాత్మనే నమః । ధ్యానం । శాంతాకారం భుజగశయ
 నం వత్సనాభం సురేశం విశ్వాకారం గగనసదృశం మేఘవర్ణం శుభాం
 గం । లక్ష్మీకాంతం కమలనయనం యోగిహృద్యానగవ్యం వందే విష్ణు
 భవభయహరం సర్వలోకైకనాథం । సహస్రశీర్షే త్యావాహనం - స
 హస్రశీర్షే మాపురుషస్సహస్రసాక్షు సహస్రపాత్ - సభూమిం విశ్వతోవృ
 త్స్వశ్చ = లంజ్యోతిశ్శాంతం సర్వలోకాంతరస్థ మోంకారాఖ్యం యోగి
 హృద్యానగవ్యం । సాంగం శక్తిం సాయధంభక్తీసేవ్యం సర్వాకారవి
 స్టుమావాహయామి । ఆహవానం సమర్పయామి । పురుషవివేచేన్యసనం ।
 పురుష... హతి । కల్పద్రుమూలే మణివేదిమధ్యే సింహాసనం స్వర్ణమయం
 సురత్నం । విచిత్రవస్త్రావృతమచ్యుతప్రభాగృహణలక్ష్మీధరణీసమన్వి
 త । ఆసనం । ఏతావానస్యేతపాద్యం । ఏతావానస్య = దివిశ్రీకృష్ణస్సర్వ
 దేవానామధికస్సర్వకాచుదః । మయానివేదితంతుభ్యం సగృహణసుపా
 ద్యకం - పాద్యం । త్రిపాదూర్ధ్వ ఇన్ద్రోక్ష్యం । త్రిపా = అభి । గం
 గాజలసమాసీతం సువర్ణకలశేస్థితం । అర్ఘ్యం సృహగభగవత్ కాలగూఢ
 నమోస్తుతే । అర్ఘ్యం । తస్మాద్విరాడిత్యాచరణం । తస్మా ... పు

౪: జనాదకనాయ దేవాయనమస్త జగదాత్మనే । నిమలజ్ఞాన రూ
 పాయ దత్తనూచమనీయకం । ఆచమనీయం । యత్పురుషే జెతిమ
 ధువర్కం । యత్పు-- ధవి: । మధ్యాజ్య దధిసంయుక్తం స్వర్ణపాత్రేప్ర
 త్యీతం । మధువర్కం గృహాణత్వం లక్ష్మీకాంతనమోస్తుతే । మధువ
 ర్కం । సప్తాస్యాసన్నితీస్నానం । సప్తా=పశుం । తీర్థోదకై: కాం
 చనకుంభసంసై స్సువాసితై ర్దేవకృపారసార్తై: । మయాప్యితం స్నా
 నవిధిం గృహాణపాదాబ్జసిన్ధూత నదీవ్రవాహ - స్నానం - తంయజ్ఞమి
 తవస్త ౧ం । తంయజ్ఞం=యశ్చయే । స్వర్ణాంచలంస్వర్ణవిచిత్ర శోభితం
 కాశేయయుగ్మంపరికల్పితం మయా । దామోదరప్రావరణం గృహాణ
 మాయాబల పావృతదివ్యరూప । వస్త ౧ం । తస్మాద్యజ్ఞాదితి యజ్ఞోపవీ
 తం । తస్మాద్యజ్ఞ త్వర్వమాత స్సంభృతం పృషదాజ్ఞం । పశూన్
 స్తాగ్ ... య- సువణాతం తూర్భవయజ్ఞసూత్రం ముక్తాఫలస్యూత మ
 నేకరత్నం - గృహాణతద్వత్కృత మస్త్రీయంస్వకమసూత్రం ధర
 తేనమోస్తుతే - యజ్ఞోపవీతం - తస్మాద్యజ్ఞాదితిగంధం - తస్మా=త-
 కస్తూరికాకడళమచందనాని కాశ్మీరసంయోజిత గంధసార్తై: - విలేప
 నంస్త్రీకురు దేవదేవ శ్రీదేవివత్సోజ విలేపనాంగ - గంధం - తస్మాదశ్వా
 ఇతిపుష్పం - తస్మా=వయ: - చామంతికా వకుళ చంపక పాటలాబ్జ
 పున్నాగ జాజికరవీరరసాలపుష్పై: । బిల్వ ప్రవాళ తులసీదళ వల్లికా
 భిస్త్యాంఘ్రాజియామి జగదీశ్వర వాసుదేవ । ఆరామపుష్పానిమనోహ
 రాణి జలాశయసాని సువల్లవాని - సువణాపుష్పాణి మయాపితా
 నిత్వంగృహ్యతాం దేవవరస్రసీద ॥ కరవీరైర్జాజి కుసుమై శ్చంపకై
 ర్వకులైశ్చుభై: - శతపత్రైశ్చక్లూరైరర్చయే త్పురుషోత్తమం - పు
 ష్పాణి - కేయూరకటక చైవ హస్తేచిత్రాంగుళీయకం - మాణిక్య
 లాసిమకుటంకుండలే హరిశోభితం ॥ నాభౌనాయకరత్నంచ నూపురై
 పాదపద్మయో: - అంగులీమూర్తికాశ్చైవమయాదత్తం మనోహరం ।
 ఆభరణాని-యత్పురుషమతిధూవం - యత్పు=తే । శ్రీ ఖండలాక్షర
 సకుండ దివ్య కర్పూర కాలాగరు చందనాని - కచోరకృష్ణాగరు

దేవదారుమాచీ యుతాస్సేనజ పూతికాశ్చ || ధూపం | బ్రాహ్మణో
 స్వేతిదీపం బ్రాహ్మణో = త - సూర్యేందుకొటి ప్రభవాసుదేవ నీపా
 వలీగోఘృతవతికాయ క్తం - స్వమాయయాంధీకృత సర్వలోకజ్ఞానప్రదీ
 పంకురుతేన మోస్తు | దీపం - చంద్రమామనసేతి నైవేద్యం, చంద్ర ...య
 త - సౌవణికస్థాలిమధ్యేమణిగణఖచితే గోఘృతాక్తాకసుపక్తాక భ
 య్యోకభాజ్యాంశ్చ తేహ్యనపరిమితరసాక్ చోవ్యచున్నం నిధాయ |
 నానాశాక్తై రుపేతందధి మధుస గుడక్షీర పానీయ యుక్తం తాంబూ
 లందాపివిష్ణుః ప్రతిదివసమహం మానసేకల్పయామి || నైవేద్యం - నా
 భ్యాఆసీదితి తాంబూలం - నాభ్యా యక్ | పూగీఫలై = తాం - తాంబూ
 లంవేదాహమేతమితిసీరాజనం | వేదాహ = సై | సర్వప్రజాంమే గోపాయ
 శానిభవంతు - ధాతాపురస్తాదితిమంత్రపుష్పం | ధాతా = విద్యతే - స
 హస్రశీషణం దేవం = శివం - సుపణాదివ్యమంత్రపుష్పం సమర్పయా
 మి || యానికానివ = జనాదణ | ఆత్మప్రదక్షిణ సమస్కారాక్ తస్మ
 వక్యామిళత్రంసమవక్యామి ...యామి || యస్యస్త్వత్వాచ ...పణ
 మస్తు || యజ్ఞేన = దేవాః || శ్లో || శంఖమధ్యేస్థితం తోయంభ్రామితంకే
 శవోపరి | అంగలగ్నం మనుష్యాణాం బ్రహ్మహత్యాయతం దహేత్ -
 సాలగ్రామశిలావారి పావహారి విశేషతః | ఆజన్త కృత పాపానాం
 ప్రాయశ్చిత్తందినేదినే | అకాలమృత్యుహరణం సర్వవ్యాధినివారణం - స
 మస్తపావక్షయకరంవిష్ణుపాదోదకం శుభం || ఇతిదేవతార్చనవిధిః ||
 పుత్రస్త్రీకారః .

ప్రాణానాయమ్య ఏవం...ప్రీత్యథాంమమ పితౄణాం శాశ్వత
 పుణ్యలోకఫలావాప్తిద్వారాశ్రీపరమేశ్వర ప్రీత్యథాం పుత్రదానం కరి
 ష్యే | తదంగత్వేనగణాధిపతిపూజాం కృత్వాపుణ్యాహంవాచయిత్వా
 ప్రాణానాయమ్య శ్రీపరమేశ్వరప్రీత్యర్థం | ఆపుత్రస్యమేపుత్రత్వగ్నిధ్య
 గ్ధంపుత్రస్త్రీకరణంకరిష్యే | ఇతిప్రతి గ్రహీతృసంకల్పః - ఎతి గ్రహీతృ
 మంత్రః | తవబీజసముత్పన్నం సర్వాలంకార సంయుతం | ఐహికా
 ముష్టికాథాయ పుత్రందేహివరంమమ | ఇతి - మమబీజ సముత్ప

న్నంస రవ్యలంకారసంయతం | విహికాముష్టి కాథాయతుభ్యందత్తో
మయాసుతః | ఇంద్రాగ్నియమనై ర్భౌత్యై వరుణా నిలయత రాట్ | ఈ
శానోబ్రహ్మ నిష్ణావ సాక్షిణో భాస్కరాదయః | విశ్వంభర స్సగ్వ
భూతాస్సాక్షిణ్యస్సగ్వదేవతాః || మమపుత్రంకుమారం శ్రీమహా విష్ణు
ప్రీతింకామయ మాస్తుభ్యహహంసంప్రద దేనమమ || దేవస్యత్వా...
హస్తాభ్యాంవృత్తికృష్ణంబు | రాజాత్వా... ప్రజాపతయే పురుషం | తే
వాన్భు...కృష్ణాశుభ్రతోవానసాద్ధ్యుదక్షిణాందద్భౌత్||శ్లో||సాక్షిణస్సా
మరుద్రాద్ధ్యాభాస్కరశ్చ సచంద్రమాః | ఇమం కుమార మద దం
వరలోకసుఖేచ్ఛయా || ఇతి వానవిధిః||

అథ రత్న హేమ మాః,

ప్రాణానాయమ్యవ్రం...గ్ధం అపత్రస్యమే స్వీకృతస్య పుత్రస్య
పుత్రస్వస్థిద్వివారా శ్రీవరమేవ్వర ప్రీత్యగ్ధం రత్న హేమ మాఖ్యం కర్తృక
రిష్యమాస్తదంగత్వేన తదాదౌ శుభ్యగ్ధం ...పుణ్యహ వాచనం కరి
ష్యే | అదాన్వీభ్యుర...గణాధిపతి పూజాంకరిష్యే | గణాధిపతి పూ
జాన్వృత్వా పుణ్యహం వాచయిత్వా మాతే కుమారమితి కుమారం
మాశురంక ఆధార - మాతే కుమారగ్ధం రత్నో ...గృహే | అ
యం కుమార ఇతిమాతృపక్షిణగ్ధ స్తవంప్రతిధాస్య | అయంకుమా
రో --- యశోబలం - తతోగ్నిం ప్రతిష్ఠాప్యగ్నేరుప సమాధానా
ద్యాజ్యభాగాంతేన్వాగ్ధాయాం ప్రాతరగ్నిమితినస్తాజ్యా హుతీర్హు
త్వా | ప్రాతరగ్నిం --- వెమస్వాహం | అగ్నిదీరుత్రావరుణాశ్వి
భగపూషబ్రహ్మణస్సప్తసోమసుక్రభ్య ఇదం | ప్రాతరజితం---స్వాహం
భగాయేదం - భగప్రతిత --- స్వరంతస్సామస్వాహం - భగాయే
దం | ఉతేదానీం--- స్వామస్వాహం - భగాయేదం - భగవీవ --- వే
హస్వాహం - భగాయేదం - సమభ్య --- ఆరహంతు స్వాహం - భగే
భ్యోనాజిభ్య ఇదం | అగ్నివతీ --- సస్వాహం - వాచిభ్య ఇదం | అ
గ్ని...హం | అ --- దం - సమిశ్చన్నహనం - జయదిహేమమంచక్య
త్వా బ్రహ్మవిసయ సాంతే | అంగవంగాది ద్వభ్యాభిమన్త్రీ

మూర్ధన్యవహునిజాపాః | అంగాదంగా --- రోహిణి - నామకరణం | ఆభ్యుదయకంకమణః పుణ్యహ వాచనంచ కుర్యాత్ - తతఃశీర్వచనంచ కుర్యాత్ || ఇతిద త్తపశుమస్సమాప్తః.

అభ్యుదయార్చనసంసగః.

యస్యైకైకగ్నో ద్వితీయ వివాహస్సాస్మత్ తద్విత్వీయవివాహప్రభృత్యభావగ్నిధారయేత్ - తతస్తావిధివత్సంయోజయేత్ - తత్ప్రకారః | అథైకాదశ్యం ద్వాదశ్యం వాతిథాపుభావగ్ని పూర్వవత్ప్రథమే ధక్ష్ణాస్తాపయిత్వా ప్రాణానాయవ్య | ఏవం --- ధం పత్నీభ్యం సహితస్త్వగృహ్యగ్నిసాధ్యానాం కషణాం తంత్రా నష్టాన ఫలిసిద్ధ్యం జపాసనాగ్నిద్యయసంసగంకరిష్యే | ఇతినంకల్ప్య | ద్వితీయాయా అగ్నో ఆజ్యసంసాగారాంతే ద్వితీయాయామన్వారణాయాం చతుర్గృహీతమాజ్యంగృహీత్వా నమస్త్రయషేగద | అన్యథాయైత్వాస్వధాయైత్వా | మూఞ్చంద్రాభితస్త్య రృష్టావిష్టాసః | ఎవాబ్రహ్మంతవేదస్తుస్వాహా | బ్రహ్మణఇదం | భూర్భువస్సువస్సాస్వహా | ప్రజాపతయ ఇదం | తతః | అయంతేయోని --- రయం | ఇత్యేతమగ్నిం సమిధ్యా రోవ్యభార్యయాన్వారణం | ఆజుహ్వనస్సు ప్రతీకః పురస్తాదగ్నే స్వాంయోనిమాసీదసాధ్యా | అస్తిత్వధస్థ అధ్యుత్తరస్తిక్ విశ్వేదేవా య జమానశ్చసీదత | ఉద్బుధ్యస్వాగ్నే ప్రతిజాగృహ్యేనమిష్టాపూతేనగం సృజే ధామయంచ | పునఃకృణ్వగ్ స్వాపితరంయువానమన్వాతాగ్ం సీత్యయితంతుమేతం | ఇతిర్వాభ్యం మంత్రాభ్యం శ్లేష్ఠాయా అగ్నో తాంసమిధంప్రహృత్య | తస్మిన్నగ్నో వాజ్యసంసాగారాంతే ప్రత్యేకం చతుర్గృహీతమాజ్యంగృహీత్వా | యోబ్రహ్మబ్రహ్మణఉజ్జభారప్రాణేశ్వరః కృత్తివాసాః పినాకీ | ఈశానోదేవస్సనత్రయగ్ధాతుతస్తై జహౌ మిహవిషాఘృతేనస్వాహా || బ్రహ్మణేప్రాణేశ్వరాయ కృ. జివాససేపినాకిన ఈశానాయదేవాయేదంసమవ || ౧ || విభ్రాజమానస్స రిరస్యమధ్యాద్రోచమానో ఘర్షరుచిగృతగాత్ | సప్తత్యపాశాదపనుద్యఘోరాది హయమెవగ్ధ మానోఘృతేనస్వాహా | ఘర్షరుచయ ఈశానాయదేవాయే

దంనమమ॥౨॥బ్రహ్మ జ్యోతిరబ్రహ్మవత్పితృగర్భంయ మోదదాత్పురురూ
పంజయ త్తంసువర్ణగర్భగ్రహమకావర్ణంతమాయుషేవర్ణమావోఘృతే
నస్వాహాః పురురూపాయ జయంతాయ సువర్ణా గర్భగ్రహణాయా
ర్యాయదం నమమ ॥ ౩ ॥ త్రియంచ లక్ష్మీమాపలా మంబికాం
గాంపత్నీంజయా మీంద్రసేనేశ్వతామః । తాంవిద్యాం బ్రహ్మ
యోనింస రూపామిహాయుషేతర్పయా మోఘృతే నస్వాహాః । శ్రీ
యైలక్ష్మ్యబౌపలాయై అంబికాయైపత్నీ యైంద్రసేనాయైబ్రహ్మయో
నై సరూపాయా ఇదంనమమ ॥ ౪ ॥ దాతౌయిత్య స్మర్వయోన్యస్సు
యోన్యస్సహ స్రశోచిన్విశ్వా విశ్వరూపా విరూపాః । ససూనవస్స
వత్తయస్సయాధ్యాతయషేనోఘృతమిదంజపంతాగ్ స్వాహాః । దా
తౌయితేభ్య స్మర్వయోని భ్యస్సు యోనిభ్యో విశ్వరూపాభ్యో విరూపా
భ్య స్ససూనభ్యస్స వత్తీభ్య స్సయాధ్యాభ్య ఇదంనమమ॥ ౫ ॥ దివా
గణా బహురూపాః పురాణాతయచ్చిదో నప్రమదంతవీరాః । తె
భ్యోబహుమి బహుధాఘృతేనమాసః ప్రజాగ్ం రిరిషోమోతపిరాం
త్స్వహాః దివ్యేభ్యోగణేభ్యో బహురూపేభ్యః పురాణేభ్య ఆయుః
ద్యౌఇదంనమమ॥ ౬ ॥ ఎకంవరస్తాద్య ఇదంబహువయతోబహువభువన
స్యగోస్తా యమస్యేతిధువనగ్ంసాంపరాయెసనాహ విఘ్నృతమిహా
యుషే శు దేవస్వాహాః । భువనస్యగోప్రీతుశానాయ దేవాయెదంన
మమ॥౭॥వసూస్రదానాదిత్యాస్తరుతోధనాధ్యా నృభూ౯ యతౌ౯
గంధర్వాగ్ శ్చపితృంశ్చవిశ్వా౯ భృగుంతృపా౯ంశ్చాంగిర సోద
సాధ్యా౯ ఘృతంపశుత్వాస్వాయుష్యామహాయావ శశ్వత్సాస్వహాః । వ
సుభ్యోరుద్రేభ్య ఆదిత్యేభ్యోమరుద్యభ్య ఋభుభ్యోయతేభ్యోగంధర్వై
భ్యోపితృభ్యో విశ్వేభ్యో భృగుభ్య స్సర్వైభ్యోగిరోభ్య సాక్షేభ్య ఇ
దంనమమ ॥ ౮ ॥ యస్తాత్తనోమిందా భూదగ్నస్తప్తన రాహః
జాతవేదావిచర్షణిస్సాస్వహాః । అగ్నయేజాతవేదస ఇదంనమమ ॥ ౯
పునరగ్నిశ్చక్షురదా త్పునరిందో బృహస్పతిః - పునమేఅశ్వేనాయ
వంచతురా ధస్తమక్ర్యోస్సాస్వహాః । అగ్నయ ఇంద్రాయ బృహస్పత

య అభ్యభ్యామిదం || ౧౦ || ఓంఘాఘావస్సువస్సాన్వహః । ప్రజాపత
య ఇదంసమమః । ఇత్యాభ్యాహుతీర్ ముత్వా । తతోస్త్రిన్నగ్నోచరు
గ్నిత్రపయిత్వాగ్నింధనాద్యగ్నిముఖాంతే । స్రుచ్యవస్తీగ్య చరుమవ
దాయ - సమితమితి పురోసు వాక్యాననూచ్యాగ్నే పురోమ్యేతియాజ్య
యాజుషేనాతి - సమితగ్ంసంకల్పే ధాగ్ంసంప్రియారోశమ్లాసుమన
స్యమానౌ । ఇషమూజకంభి సంవసానౌ సంహం మచాగ్ం సినంవ
తా సమచిత్రాన్యాకరం । ఇతిమంత్రముచ్చాగ్య । అగ్నే పురోమ్యాధి
పాభవాత్వంశః । ఇషమూజకం యజమానాయ ధేహిస్సాహః । అ
గ్నయేపురోమ్యయేదం । ఇతిచరుమహుత్వా స్రుచ్యవస్తీగ్య । స్వీప్తకృ
ద్దేవతాన్దాస్త్రిప్తకృశమవదాయ । అగ్నేనశ్చాద్య హేకషిసిధాయ తత
స్రువేణాభ్యాగ్నోహేత్వా-పురోమ్య స్త్రిమగ్నోమయ మాక ఫష్టిమాగ్ం
అసి-శివాః కృత్వాశిశ్పర్వాస్సాన్వహౌ యోమిహానదస్సాన్వహః । అగ్న
యేపురోమ్యయేదంసమమః ॥ భవతం నస్సమససౌ సమేకసావరేవసౌ-మా
యజ్ఞగ్ంహిగ్ం సిప్తంసూయజ్ఞ పతిం జాతవేదసాశివాభవత వద్యన
స్సాన్వహః । అగ్నిభ్యాంజాతవేదోభ్యా మిదంసమమ-మాతేవఫత్రం వృధి
విపురోమ్యయగ్నిగ్నేయోనావభారుణా - తాం విశ్వైర్వైర్వైర్వైర్ తు
చిస్సం విదానః ప్రజాపతీర్విశ్వకర్మాకవిముంచతుస్సాన్వహః ! ప్రజాపత
యేవిశ్వకర్మాక ఇదం - యదస్యపారెదజనత్సక్రం జ్యోతిరజాన్యత-
తన్నఃపరుషదతిర్విషోగ్న వైశ్వానరస్సాహః అగ్నయేవైశ్వానరాయే
దం - నాన్యదే గృణేత్సర్వాశీయాసయం విచ్యతాబంధమేతం-య
మేనస్త్వంయమ్యాసం విదానాస్తేమంసః । అగ్నేకాదం పగ్ని సాన్వహః-
సిగ్యవైర్విశ్వమూపాయా ఇదంసమమ - యత్తేకవీ సిగ్యోరాబ బంధ
దాపగ్రివాస్య విచర్యకం । ఇదంతేతద్విస్వాన్యయిషోసమధ్యాకథా
జీవః పితృనర్ధి ప్రముక్షస్సాన్వహః । తేవైర్గ్నిగ్ం త్యాచంసమమ ॥
యస్యాస్మైఅస్యాఃకూగ్రి అసకౌజుషామ్యేషాం బంధానామవ సజక
నాయ ! ఘామితిత్వా జనాసిదుకారోతరితత్వసాం పరవేద విస్వ
తస్సాన్వహః . తేవైర్గ్నిగ్ం త్యా ఇదం ॥ అనుస్మంతే . యజమానమ

చ్ఛనైసస్యేత్యాంతసూరస్యాస్తేషి | అస్యమస్తదిచ్చసాతత్త్యానమోదే
 వినిర్తేతత్తత్తస్య స్వాహా | ఛవైస్సేర్త్యా ఇదం || ఛవీమహం
 నిర్తేతం వందమానః పితేవభూత్రం దనయే వచోభిః - విశ్వస్య యా
 జాయమానస్య వేదజిగ్భిః ప్రతీసూరీచిచష్టే స్వాహా - ఛవైస్సేర్త్యా
 ఇదం - నివేసేన స్సంగమనో వసూనాం పశ్వో యాపాభి చష్టే - శచీభి
 ర్దేవ ఇరసవి తాసస్య భర్తేంద్రో సతస్థానమరేణధీనాగ్ స్వాహా | ఛవా
 యసేవిత్ర ఇంద్రో యేదం సమమ || సంవరత్రా దధాతే ససిరాహం వాక్ కృ
 తోతన - సింహామహం ఆపటముద్రణం వయం విశ్వాహం దస్తమక్షిపిన్
 స్వాహా | అవటాయాక్షితాయేదం | విష్కృతాహం వమవటగ్ సంవరత్ర
 గ్ సంమేచనం | ఉద్రణగ్ సంసింహే ఆసిన్ గ్ స్వాహా | అవటాయాక్షితా
 యేదం | సీరాయం బంధేవ యాయ గావిత్యతేస్యభక్ | ధీరాఛవే
 ఘనున్నూరూ స్వాహా | సీతే శ్లోకవిభ్యు ఇదం | యనక్త సీరావియా గాత
 నాతక్యతేయానావవతేహవీసం | సిరాచక్రప్తిః స్వభరాఅగ్నో నేదీ
 య ఇశ్య స్వక్యావక్యమానుత్పత్స్వాహా | సీతేభ్యం కవిభ్యు ఇదం | లాం
 గలంపవీరవగ్ సంమేగ్ సంమగ్ స్వగు | ఉదిత్యృపతిగామవిం ప్రభ
 వ్యం వందవీరీం ప్రస్తావద్రథవాహగ్ స్వాహా | లాంగలాయేదం | భు
 నంసంఘాలావితుదంతు భూమిగ్ సంసంకీనాశా అభియంతే వాహుకా | భు
 నంపక్షవ్యోమధునావతాభీశ్చ నాసీరా సన మస్తానువత్తగ్ స్వాహా | ఘా
 లేభ్యం కీనాతేభ్యః వజ్రాయేదం నాసీరాభ్యా మిదం సమమ || కానం
 కామదుఘ్నుఘ్నీమిత్రాయ వరుణాయచ | ఇంద్రాయాగ్నయే పూష్ట
 ఓషధీభ్యో వ్రజాభ్యు స్స్వాహా | మిత్రాయ వరుణాయేంద్రాయాగ్న
 యే పూష్ట ఓషధీభ్యో వ్రజాభ్యు ఇదం | ఘృతేన సీతావధునానాసక్తాపైతేవ
 ఛేవైరనుమతామరుద్భిః | ఉద్జస్వతీవయసాపి స్వమానాస్తాసీస్సేతేవ
 యసాభ్యావ వృశ్స్వ స్వాహా | ఉద్జస్వతీభూమా ఇదం | ఇతీమ్రవే
 నాజ్యాహుతీహుతాత్వా | పూర్వవత్తేనచరిణా | అగ్నయేస్సిష్టక్యతే
 స్వాహా | ఇస్సిష్టక్యగ్ సంహుత్యాజయాదిబ్రహ్మ విస్వనాంతంకుర్యా
 త్ | తతః ఆత్మరూపణ కుర్యాత్ | తథాచోక్తం | పూర్ణాశ్రమశ్చ | ౩

థాచకారికాః । రాగాద్వహస్వస్యవివాహపూతేపత్యైశ్చవేతాయ
 దితశ్రవహత్వా । వత్సైమిసంసర్గ మనుక్రమేణ గాహన్తస్య తంత్రస్య
 సక్పత్ప్రసీధ్యై ! ద్వితీయవహ్నిం విధినాసమింధే ద్వితీయపత్న్యావ
 లంబితాయాం । నమస్తత్రభ్యతతఃపరస్తాంస్త్రి పక్షంత వేదస్తీతిమం
 త్రకేన । చతుర్గ్రహీతంజుహుయాస్తదగ్నావయంతమంత్రేణ సమిధ్య
 థాగ్నిం । ఆరోహ్యపూర్వా విధినాసమిధేహ్యగ్నావయంతమిధం నిద
 ధ్యాత్ । ఆజుహ్వఉచ్ఛస్య పదద్వయేన దారైరుపస్పృశేతఏవభతాః ।
 యోబ్రహ్మసూక్తేనచతుర్గ్రహీత్వాపరిస్తృతేగ్నాజుహుయాత్సృచై
 వ । సమాదిమంత్రేణపురోనువాక్యాదునూచ్యమంత్రేణ పరేణహోమః ।
 పురోహ్యత్రభ్యతతోనువాకశేషాభిర్భుజాహుయాద్భుతేన । పూర్వ
 వత్తేనచరుణాహోమ స్పిష్టిప్రకృతఃపునః । జయా దీంశ్చ తతోహుత్వా
 బ్రహ్మణేదక్షిణాంతతః ॥ ఇత్యేకఃపక్షః ॥ అథాపరఃపక్ష ఉచ్యతే ॥ పూర్వో
 వ్రాతాగ్నిదక్షిణతోత్ర తత్సప్తావయత్వా । ద్వయోరగ్నోఽప్రాతరౌ
 పాసనగ్ంహుత్వా పత్నీభ్యాంసహితః । ప్రాణానాయుశ్చపూర్వవస్సంక
 ల్ప్యాద్వయోరగ్నోఽగ్నైశ్చ స్థండిలోద్దైఖనాదీనికృత్వా - భవతం సస్స
 మనసానమోకసావ... ద్యుః - అగ్నావగ్నిశ్చ రతిప్రవిష్ట
 ఋషీణాం శత్రతో అధిరాజ ఏషః । స్వాహాకృత్య బ్రహ్మణా
 తేజు హోమి మాదేవానామిభుయా కథాక్ష ధేయం । ఇతిద్వా
 భ్యామంత్రాభ్యాంప్రత్యక్షౌ పాసనాగ్ని స్థండితసకృదేవతీతే । ప
 త్నీభ్యాంస్తావయత్ । తతస్తస్త్రిష్టగ్నాచరుగ్గత్రవయత్వా । అగ్నిం
 ధనాద్ధగ్నిముఖాంతే । అగ్నయేతంతుమతేస్వాహా । అగ్న...దం । అ
 గ్నయేస్పిష్టకృతేస్వాహా । అగ్న...దం । ఇత్యగ్నయేతంతుమతేస్థావీహం
 కృత్వా । సమత్సహసంజయాదిబ్రహ్మవిసజ్జానాంశంకుర్యాన్నాత్త
 రోపణంకుర్యాద్బ్రహ్మణేవరందద్యాత్ - ఇత్యేకఃపక్షః । అస్తిష్టధే
 త్రికాండకారికాః । లోకాగ్నావితరోద్వాహోయదిగ్నహ్యైశ్చలన్వయః ।
 రుద్రస్వామిమతేనాథశశ్పంసర్గవిధింవచత్ ॥ ద్వితీయోద్వాహమార
 భ్యస్సభక్తు త్వానతిద్వయం । సంధింబోధాయనఃప్రాహ వివాహాదిని

శ్రయే । గృహ్యగ్నిద్వయహూమానాం తంత్రానుష్ఠాన సిద్ధయే । శు
మాగ్నిద్వయసంసర్గాంకరిష్యత్సోవదేత్ । పాత్రద్వయే నిధాయా
గ్నిపత్తిభ్యాంసహితస్మదః । అంతరాగ్నితతఃకుర్యాత్సండిలాల్లభనాది
కం । భవతస్సస్మమనసావగ్నావగ్నిరిద్వయం - జపిత్యాస్థండిలేగ్ని
ద్వే యగపత్సంప్రయోజయేత్ - పత్తిభ్యాం స్థాపయే ద్వావతుస్సస్వా
గ్నేస్సంప్రవేశనం - తతోగ్నితంతుమత్సంతంయ జేదితివిధిక్రమః - తత
ః పాసనంకుర్యాద్వావజ్జీవంతదంతరం । ఉపసంస్పృష్టపవాగ్నాసీమం
తాదిక్రియాఅపి - యస్తకస్ససంసర్గాం నకరోతిద్విసమ్మామాన్ - ని
త్యమగ్నిద్వయంధాయకం శుక్లతోనప్యథక్రియాత్రివిద్విభాయకస్యా
పాసనాగ్నిద్వయసంసర్గాహూమాదికంసమాప్తం ॥ అథవా ॥ వివా
హకతాన్ ప్రథమేవివాహేలోకాగ్నిమిధ్వా జుహుయాత్తదగ్నాద్వి
తీయపాణిగ్రహణాదికేతుపూర్వాగ్నిమిధ్వాజుహుయాత్తదగ్నాత్తథా
చోక్తం ॥ కామీసంతాన కామోవాయదీచ్ఛేత్సగుద్వహం- ఉపావ
రోహంకర్ణాన్యంనై వాహికనుతఃవరం ॥ ఇచ్ఛావివాహంపున రేవ య
స్యస్యాపాసనోస్యవివాహ ఇష్టః - వివాహభేదేపినవహ్ని భేదోయద్య
గ్నిభేదో స్తినతోగ్నిభేదః ॥ ఇత్యాదిపత్రాంతరాణితత్తద్గ్రహ్యకల్పాను
సారీణ్యన్వేష్టవ్యాని ॥ అత్రపక్షవైకత్వికమేవదశితం ॥

*అశ్వారోహణం.

అశ్వముత్తరైరారోహయేత్ । అశ్వోసి । హయోసి । అశ్వోసి ।
సరోసి - అర్వాసి । సప్తిరసి - వాజ్యసి । వృషాసి । నృమణా అసి - యయు
ర్వామాసి - ఆదిత్యానాంపత్వాన్వహి - ఏతై రశ్వమారోహయేత్ ॥

Xజారోహణం.

హస్తీసముత్తరయా । హస్తీయశ సమసిహస్తీయశ సీఘాయా
సంసహకాలవహ శ్రియం మాభివహ । ఇంద్రస్యత్వా వశ్రేణాభిని
దధామిసుందరగజై ఇత్యాదితత్తదజప్రసిద్ధనామ గృహ్ణాయేత్ సర్వో
వ్యయంమస్త్రః ఆరోహణ ఏవ వినియక్త త్వాన్నత్వం కుశని ధానే
యోజయితుంశక్యఇతి* * * * *

తాభ్యాంపతితస్యకర్త

తాభ్యాం శరీర రేషణే పూర్వవస్పృధివీ మభిమృశేత్ | అ
 శ్వహస్తిభ్యాంపత నాచ్ఛరీరబాధేహేమంత ప్రశ్యవరోహణవత్ సోఽ
 నాచ్ఛధివిబడిద్ధేయే తాభ్యా మ్మగ్భ్యాం పృథివీమభిమృశేత్ | సోఽనా
 పృథివిభవాన్యోక రా వేశనీ | యచ్ఛాన్యమకానప్రథాః | బద్ధిగాపర్వ
 తానాభిద్రంబిభిషికపృథివీ | ప్రయాధూమిప్రయత్వతి | వహ్స్జినోషి
 మహని | అతశ్శరీరచాధోవిసృజతి. * * * *

సంవాదీనుభవీకరణహేమః.

సంవాదమెవ్యక్తస్యేన పాణినాఛత్రం దండంచాదతే | దక్షి
 ణేనభవీకరణ ముష్టి ముత్తర యాహుర్వ్యోత్సరాజపేత్ | సభా
 వ్యవహారాదిషున మేనపాణినాఛత్రం దండంచ స్పృహీయాత్ | స్యపా
 ణిచ్ఛతఛత్రదండ ఏవదక్షిణేన పాణినాఛవీకరణముష్టి మవ జిహ్వకత్యై
 తయాస్వాగ్నోజుహోతి | నతువరీక్షరణ మపేచనాది | అజిహ్వకని
 జిహ్వకావత్వా హవిషాయతే | తత్స్యం యదహం బ్ర వీమ్యధరో
 మద్యజ్ఞ శమావ దత్స్వీహే || అగ్నయజ్ఞం | తతస్సంవాద జె
 శంగత్వా ప్రత్యధికనంపశ్యన్నతే వాచమ్యేతాం జపేత్ | ఆతేవా
 చమాస్యాం దదతమచస్యాగ్ం హృద యదధి | యత్రయత్రతే వాఙ్మి
 హితాతాంత ఆవదే | తత్స్యంయదహంబ్ర వీమ్యధరో మత్పిద్య స్వయ
 జశర్క | కృధ ముత్తరాభ్యావభిమంత్రయేత పిత్రోధోభవతి || యా
 తఏషాయత్తఏతదిత్యై తాభ్యామృగ్భ్యాంకోశయక్తం ప్రశ్యధికన మ
 భిమంత్రయేత తతః కోపరహితోభవతి | యాతఏషారరాట్యా తనూ
 నుకనోక్తృప్రశ్ననాశనీ | తాం దేవాబ్రహ్మ చారిణో విసయంతు సు
 మేధసః | యత్తవితన్తుభేమతేగ్ం రరాటముదిపవిధ్యసి | వితే క్రోధం
 నయామసిగర్భమత్వతర్కా ఇవత్తి.

స్వభార్యాయాఛరుంషాతరసంగతినరాసాగ్ంకర్త.

అనంభవేఘ్నః పరేషాగ్ స్థూలధారికా తీవచూణాణి కార
 యత్వోత్తరయానుస్తాయాస్యం బాధ ఉపవపేత్ | గ్రామాంతరం ప

యాస్యై గృహేవతమానాయా భార్యాయాః పరపురుషోపసభోగ
మకామయమానశ్చత చరణానామకారణ్యకసర్పవిశేషస్య జీవత ఏవా
త్తనాప్రహారేణ చూర్ణాని కారయిత్వా తాస్య వజ్ర్యా మవె త్యేతయ
ర్చా ప్రాప్త నిద్రాయా భార్యాయాయోనా నిక్షిపేత్ | అవజ్ర్యామ
వధస్యవో హృదోమన్యుతనోమితే | ఇంద్రా పాశ్యఫలి గమన్యేభ్యః
పురుషేభ్యోస్యత్రుతే | ఎవంకృతేన్యానుపయోగ్యా భవతి |

పునస్తద్భార్యోపయోగకరణం.

సిద్ధ్యర్థేబధ్నిమూత్రేణ ప్రత్యక్షయాత | పూర్వకృతచికిత్సయో
పభోగా యోగ్యా యా భార్యాయా యోనిస్సోపభోగాథకం కపిలా
గోమూత్రేణ ప్రత్యక్షయాత తతోగమన యోగ్యాభవతి | సుప్తకా
ల ఏవై తత్ప్రత్యక్షనం కార్యం.

.అథపణ్యహేమః.

క్రయవిక్రయాదివ్యవహారవతః పురుషస్య పణ్య ద్రవ్యస్యాగ్లో
తకషాపకషాది లాభాథకంకర్త విధీయతే || యదస్యగృహేపణ్యగ్
స్యాత్తతః తరయాజుహుయాత్ .

ప్రాణివృత్తిరిక్తక్రయ్యద్రవ్యాదవ దాయాయః హేమః కర్త
వ్యః | అస్య ప్రయోగః | ప్రాణానా యవ్య ! ఎవం ... త్యర్థం మమ
పణ్య ద్రవ్యాగ్లో సిద్ధ్యర్థంపణ్యహేమం కరిష్యే | అగ్నేరుప సమా
ధా నా ద్వాజ్య భాగాంతే ప్రకృత వజ్ర్యాద్విహీయవమరీచ్యాదర్ద
వ్యాదవనాయ యదహమిత్యేనయా జుహోతి | యదహమగ్నేనప్రప
ణ్యగ్నేశ్వరామి ధనేన దేవాధన మిచ్ఛమానః | తస్మిన్ తస్మైమారుచ
మాదధాన్వగ్నిరిదోబృహస్పతిత్వ స్వాహా || సోమాగ్నింద్ర బృహ
స్పతిభ్య ఇదం | తతస్తంత్ర శేషంసమావయేత్ | ఎవంకృతేగ్నిధిభవతి ||

భార్యాయాభక్తృవశ్యకర్త

యంకామయేతనాయ మచ్చిద్యే తేకేబేషః పాణ్యమూత్రమానీ
యసుస్తసుస్త గాభ్యాం త్రిః పరిపించేత్ | యస్తీ స్వధర్తారం సప
త్నీ బాధాహితం కామయేతనా జీవంత్యాగోన్యాయంబలాద హృ

త్య తస్మిన్ త్వమాత్రమానీయతేన సుప్తం పరింత్యాగి రె రమి హమిత్యే తాభ్యామ్భ్యాం తిరవదక్షిణం పరిషించేత్ । పరిత్వాగి రెరమిహం పరిభ్రాతుః పరమస్వసుః । పరిసర్వభ్యా జ్ఞాతిభ్యః పరిషీ తః క్వప్యసి । శశ్వత్పరికుపితేన సంకామేణావిచ్ఛదా । ఉతేన పరిషీ తోసి పరిషీతోన్యతేన ॥ ఇతి వంకృతేభర్తాభార్యాయావశేష్మతి॥

దాసాదిపలాయననిమిత్తంకర్త.

యేన పథాదాస కమకారాః పలాయెర్గ్ ప్రస్థినిత్యాన్యవ ధాయోత్తరా ఆహుతీజాహూతి । దాసాదాస్యోభృతికమక కరాః యేనమాగేణపలాయెర్కతస్థిన్తార్గెనారుమయాణి వలయాన్యవధా యతే ష్వేవావతకనవతకయే త్యాదిభిశ్చతసరి ఆజ్యాహుతీర్జ్జుహుయా త్ । ఆవర్తనవర్తయని నివర్తనవర్తయేంద్ర నదకబుద । ధూమ్యాశ్చ తస్రఃప్రదిశస్తాభిరావతకయావునస్సాస్వహః । ఇంద్రాయదం । ఆదర్తననివ తకనావతకన నివతకయస్సాహః । ఇంద్రాయదం । అనుపాహ్వదను హ్వయోనివతకనోన్యవీవృతత్ । ఐంద్రః పరిక్రోశోవఃపరిక్రోశతు ౪౭ ర్వితస్సాస్వహః । ఇంద్రాయదం । యదిమానుదిమన్యాధ్వ ఆదేవా దేవ వస్తరం ఇంద్రః పాశేన సిక్తావోమహ్యమిద్విశమానయా త్సాస్వహః । ఇంద్రాయదం । నాత్రపూర్వోత్తరతంత్రాదికం॥

ఆకస్తికవృక్షఫలాదిపతనమ్.

యశ్యేనంవృక్షాశ్ఫలమభినిపతేద్వయోవాభివిషీ షేతావగ్న శక్యే వాన్బిందురభి నిపతేత్తేమస్తరై ర్యథాలింగంప్రత్యశయాత । అకస్మాద్వృ ష్టాశ్ఫలపాతనేకాకకంకాది కుత్సి తపక్షివక్షాభిఘాతేవిద్యున్నేఘ ఘ రోవాతాది రహితాకాలికా న్తరిత్యాన్బిందువతనే చోత్తరై ర్యదివృక్షా దిత్యాదిభిస్తిభిర్నంప్రైర్యథాలింగం తస్మిన్నిమిత్తస్పృష్టం దేశంప్రత్య శయాత । యదివృక్షాద్యద్యన్తరిత్యాశ్ఫలమభ్యవతే తదుపయోగేవ । య త్రాస్పృక్షతనువంయత్రవాస ఆపోబాధం తాంసిర్గతం పరాశైః । ఇతిఫలపతన ప్రదేశంప్రత్యశయాత । యేవక్షిణఃపత యంతిభిభ్యతో సిర్గతైస్సహ । తేమాశివేనశక్తేనతేజసోవంతువర్షసా । ఇతిపక్షివా

తాభిఘాతదేశం । దివోనుమాబృహతో అంతరిక్షాదపాగ్ స్త్రోమైః
భృప తచ్చివేన । సమహమింద్రియేణమనసాహమాగాంబ్రహ్మణానం
వృచాఃస్సుకృతాకృతేన । ఇశ్యచ్ఛిందుసంస్పృష్టదేశమితి॥

అద్భుతోత్పాతనిమిత్తమ్.

అగారస్థానావిరోహణే మధున ఉపవేశనేకుప్త్యాంకపోతదర్శనే
మాత్యానాగ్ం శరీరరేషణేస్యేషు చాద్భుతోత్పాతేష్వ మావాస్యా
యాంసిశాయాయత్రాపాంశశృణుయాత్తదగ్నేరుపసమాధా నాద్యా
జ్యభాగాంతే ఉత్తరాపహుతీర్నుత్వాజయదిప్రతిపద్యతే పరిషేచనాం
తంకృత్యాభిమృతేభ్య ఉత్తరయాదక్షిణతో శ్చానంపరిధినిదధాతిని
దధాతి । గృహస్యోపర్యంకురాద్యత్వ తైసారఘస్యాస్యస్య వాషధున
ఉపవేశనేఅంబరీషేకపోతదర్శనే పుత్రభ్రాత్రాదీనాంమరణే గృహమ
ధ్యేవత్తికహస్తాద్యాకృత్య త్వత్వాదిష్వద్భుతోత్పాతేషు చామావాస్యా
యాంసిశాయాం అపాంశబద్ధరహిత ప్రదేశంగత్వాత్రోత్తరావీకాదశా
జ్యాహుతీర్జుహుయాత్ ... అత్రాయంప్రయోగః । ప్రాణానాయవ్యపి
వం... ప్రిత్యగంఅగారస్థానావిరోహణాద్యద్భుతోత్పాతనిమిత్తప్రాయ
శ్చిత్తంకరిష్యే । అగ్నేరుపసమాధానాద్యాజ్యభాగాంతేయథావద్భృహీ
త్వాన్వారభ్దాయాం ఇమంమేవరుణ... చకేస్వాహా । వరుణాయేదం । త
త్వా -- ఓహ్స్వాహా । వరుణాయేదం । త్వంహం -- హా । అగ్నివరుణా
భ్యామిదం । సత్వంహం... హా । అగ్నివరుణాభ్యామిదం । త్వమగ్నే ...
హా । ఆయ సేగ్నయ ఇదం । వ్రజావతేనత్వ-- స్వాహా । వ్రజావతయ ఇదం ।
ఘనః । వ్రజావతే ... హా । వ్ర... దం । సమాజంచవిరాజంచాభిశ్రీర్యా
చనోగృహే । లక్ష్మీరాష్ట్రస్యయాముఖేతయామాసగ్ం సృజామసిస్వా
హా । లక్ష్మ్యే ఇదం । భూస్వాహా । అగ్నయ ఇదం । భువస్వాహా ।
వాయవ ఇదం । సువస్వాహా । సూర్యాయేదం । జయదిప్రతిపద్యతేపరి
షేచనాంతంకుర్యాత్ । అమాత్యశరీరరేషణవిషయేత్వయంవిశేషః ।
అగ్నే రక్షిణదేశే దీప్తవటంభాత్వాతస్త్రిస్తవతే । ఇమంజీవేభ్యః పరి
ధిరధామి । మైమంసుగాదపరోఅర్థమేతం । శతంజీవంతు శరదః పు

రూచీర్తిరోమృత్యుందధతాంపర్వతేన । ఇత్యేతయర్చాపుతామృతపరి
ధిరూపంపాషాణం సంస్థావయతి । తతఃఆభ్యుదయకంక్షర్షణః పుణ్యా
హుచమర్యాత్ ॥ ఇన్యద్భుతోత్పాతనిమిత్తప్రాయశ్చిత్తం ।

అథకదలీవివాహః -

అథాతః కదలీవివాహవిధిం వ్యాఖ్యాన్య స్యామో బ్రాహ్మణైస్స హఃరో
కదలీ సమీపంగత్వా । పుణ్యాహం వాచయిత్వా చాన్యంవృణేయ
తత్రవేదికాంగిర్తా యతేద్వేదికా మధ్యేఆథకపరిమిత శ్వేతకుండులోపరి
కదలీం సంస్థాప్య పంచగవ్యేన ఆపోహిష్ఠామయో భువ ఇతితిస్సభిః
పవమానసూక్తేనాశ్చిర్త్యా జ్వయత్వావస్త్రుభూషణాది సర్వాలంకారైర
లంకృత్య । అనుహవమతిపాదౌ ప్రత్యుత్థ్యాచమ్యరత్నాబంధనంయజ్ఞో
పవీతంకన్యావరణంవినా గౌరీపూజాంచబృహత్సమేకకదళ్యాంకంక
ణంబధ్వామహాసంకల్పముచ్చార్యనస్త్రీగోత్రాయపౌత్రాయపుత్రాయ
వరాయ కదళ్యాం గోత్రనామానివర్జయిత్వా కదలీ నామ్నమిమాం
కన్యాప్రతిపాద యామి తితతోవర స్త్వర్గాం మవేదేభ్యోయజ్ఞ రేష
ఘ్నాస్త్రంత్రాక్ జపిత్వాఆథవర మిత్యాదీంకల్పయతేత్యం తంజపేత్
తతస్సుమహూత్రేన్వ యందృష్టేత్యాది శతిత్వా కపిలా వాచనాది
బ్రహ్మగ్రంథింకుర్యాత్ । లాజహామంవినాప్రధానహామంకుర్యాత్
ఆశీర్వచనం కారయేత్ । రత్నాన్విస్రస్యవస్త్ర ద్వయసహిత వధూ
మలంకార సహ తామాచా ర్యాయదద్యాత్ । పృథివీం గచ్ఛేతి
తత్సంక్త్యకదలీ మృత్యుశ్చక్తావ్యవ శ్చేదంత్యశేత్ । స్నాత్వాచ వ్యగో
భూతి లేత్యాది దశదానాని కుర్యాత్ శూర్పవాచునిం చదిద్యాత్ ।
స్నాత్వాచామేదితి ఏవమేవార్యవివాహః.

~~~~~చంద్రగ్రహణమోహమాః~~~~~

ప్రాణానాయవ్యవీవం -- ర్థంరాముగ్రస్తసోమోపరంగప్రయక్త
గ్రహణహామాక్ కిరిమ్యైదౌపాసనాగ్నింప్రజ్వాల్యపూర్వ వరిషేచ
సంక్య త్వా స్పృశేదచతుర్గు హీతమాజ్యంగ్మ హీల్వ । ఆప్తాయ
స్య సమేతుతే పితృ సోమవ ప్రియం । భవావాజస్య సం గ ధే

స్వాహా । సోమాయేదం । సం తేవయాగ్ం సిసముః శంతు వాజాన్సం
 వృష్టియాణ్య భిమాతీషాహః - ఆప్యాయమానో అప్యతాయసోమదివి
 శ్రవాగ్ స్వతీమాని ధివ్వశ్వాహః సోమాయేదం - యాతేధామాని
 దివియావృధివ్యాం యావర్వతేష్వోష ధీవ్వస్స - తేభిరోవిత్వైస్సుహా ।
 నాఅహేడవ్రాజన్ తోమప్రతి హవ్యాగృభాయస్వాహః సోమాయేదం
 ఉత్తిరపరి మేచనం కృత్యావ్వస్తి శ్రద్ధామిత్యాదిమసాగరః కార్యః ।
 ఇతిచంద్రగ్రహణహోమాః॥

అథసూర్యగ్రహణహోమాః.

ప్రాణానాయచ్యవవం...ర్థం కేతుగ్రస్తసూర్యోవరాగప్రయుక్తగ్రహ
 ణహోమానిఘోష్యే । జౌహసనాగ్నింప్రజ్ఞాల్యపూర్వపరిమేచనంకృ
 త్వాసృవెణచతుర్థృ హీతేమాజ్యం గృహీత్వా । తరణిద్విశ్వదర్శతో
 జ్యోతిషక్రౌడసిసూర్య । విశ్వమాథాసిరోచనగ్న్ స్వాహా॥ సూర్యాయే
 దం॥ ఉర్వయం...జ్యోతిరుతషగ్ స్వాహా॥ సూర్యాయేదం॥ ఉమత్యం...సూ
 ర్యగ్ స్వాహా॥ సూ...దం॥ చిత్రం...తస్తస్థషశ్చస్వాహా॥ సూ...దం॥ ఉత్తిరప
 రిమేచనంకృత్యా॥ స్వస్తిశ్రద్ధా మిత్యాదినా నమసాగరం కుర్యా తే॥
 ఇతిసూర్యగ్రహణహోమాః॥

అథసమగ్రహోమః.

స్మృతితత్త్వదీపికాయాం । యజమానేవ్రవసతి త్వగ్నిసంస్థావ
 నాదికం । కారయిత్వాశ దారభ్య పత్తి సూవవసే దితి ॥ ద్విత్రిదిస
 వ్యపిసమస్యహేమ మహా మరీచిః । ప్రవాసి నోగ్ని హేమాత్రంస్వా
 త్తి ॥ వంచాహంచ సప్తవా । హోతవ్యోహోమ ఏకాహో సాయం
 ప్రాతః పృథక్ పృథక్ ॥ కాలద్వయే ప్య శక్త్యై డెకస్త్రినాగ్నివీవహా
 పాగ్నికుక్తేనై నవిధినాసమ్యం హేమమాచ రేత్ ॥ బృహస్పతిః ॥ సా
 యంప్రాశర్హోమయక్తాసాయమేవ సమస్యతు । అవనోజుహు యాన్త
 త్రసమిదేకాథరాద్వయం ॥ చక్షస్ర ఆహుతీః కుర్యాన్తత్రైవ సాయ
 మాహుతీ । డెప్రప్రాశరాహుతీశ్చై తదువసానం స్మృతిగ్ ॥

ప్రాణానాయమ్య || ఎవం... ర్థం సాయమాపాసనం సమస్యహోమ
పక్షమాశ్రిత్య అనుక్రమ్య కృతైః పూర్వాహస్సాయమాపాసనైస్సహ తం
దులైహోహ్మి || ఔపాసన సంఖ్యయా తండుల గ్రహణం || ఎ
వమేవప్రాతః .

అథపక్షహోమాః.

స్త్రోత్యగసారే । సమస్యదగ్నిహోత్రాణి యథాసంభవ మా
పది । ప్రతిపద్యన్నియైత్సయ మాపద్యన్యత్ర వాదినే ॥ యావంత్యవ
సధాహోత్రప్రాగ్గనాని భవంతహి । తావంతి ప్రతిగృహ్ణీయాన్ పుతరు
న్నియనాసతు ॥ ప్రాతర్హోమాక్ త్వమస్మై వజ్రహుయా ద్వాపరే హ
సి । సంపదౌ పవసధ్యాహే సాయంహోమః పృథగ్భవేత్ ॥ తత్రైవ
యజనీయాహఃప్రాతర్హోమః పృథగ్భవేత్ ॥ అయంక్రమః ॥ ప్రాణానాయ
మ్య || ఎవం... ర్థం ప్రతిపత్సాయం ప్రభృతి చతుర్దశీవగ్యంతం చతుర్దశసా
యమాపాసన హోమా నపక్రమ్య పక్షహోమపక్షమాశ్రిత్య తండు
లైహోహ్మి ॥ పక్షదినాని సంఖ్యాయసంకల్పః కార్యః । తత్సంఖ్య
యా ఆహుతీద్రవ్యోన్నయనంచ కార్యం । అస్మిన్నపి పక్షే ఔపవసధ్య
హనిసాయంహోమః కతావ్యః ॥ ఎవమేవద్వితీయాయాం ప్రాత రౌపా
సనాన్య పక్రమ్య పక్షహోమ పక్షమాశ్రిత్య తండులైహోహ్మి ।
పక్షదినసంఖ్యాయనంపూర్వవత్ ॥ అత్రయజనీయహని ప్రాతర్హోమశ్చైక
తావ్యః ॥ ఇతిపక్షహోమప్రకరణమ్ ॥

అథఅక్షరాభ్యాసః.

ప్రాణానాయమ్య || ఎవం... ర్థం అస్య కుమారస్యాక్షరాభ్యా
సాఖ్యంకర్త కరిష్యే... గణాధిపతిపూజాంకరిష్యే । గణాధిపూజాంకృ
త్వా । పుణ్యాహంబాదయిత్వా । పునఃప్రాణానాయమ్య । ఎవం... ర్థం
అక్షరాభ్యాసాంగత్వేన అంగదేవతాసహితశ్రీమహాసరస్వతీ పూజాంక
రిష్యే । మధ్యే సరస్వతీం - దక్షిణతోహరిం - పశ్చిమక్షిం - ఉత్తర
తో దేవీం చావాహ్య । అప్తసు దిక్షుదిక్పాలకా నావాహ్య । భూరిత్యాది
మూఃమనైః ॥ షోడశోపచార పూజాంకృత్వా । తతఃప్రాణానాయ

మ్య! ఎవం... ర్థం అక్షరాభ్యాసాంగ త్వేన హా కంకరిష్యే స్తంధిలో
 త్తేభనాదిపూర్వపరిషేచనాంతకృత్వా తతః - సరస్వత్యై స్వాహా-స
 రస్వత్యా ఇదం - హరయే స్వాహా - హరయ ఇదం! లక్ష్మ్యై స్వాహా! ల
 క్ష్మ్యై ఇదం - దేవ్యై స్వాహా! దేవ్యా ఇదం! ఇతిచతస్రస్సు బ్రాహ్మ
 తాహుతీహుతాత్వా ఉత్తర పరిషేచనకృత్వా స్వస్తీశ్రద్ధా మిత్యం
 నా నమస్కారంకుర్యాత్ । తతః శ్రీగురుః ప్రాజ్ఞుభో భూత్వా పృ
 త్యజ్ఞు ఖంశివ్యంశినాయనమఇతిమంత్రమువదిశేత్ ॥ హరిః ఓం తత్సత్
 అక్షరాభ్యాసస్సమాప్తః॥

~~~~~విధురవైశ్యదేవః~~~~~

అనగ్నికస్య వైశ్యదేవ మాహవృద్ధవసీష్ఠః । అనగ్నికస్తు యోవి
 ప్రసోన్నంవ్యాహృతిభిస్సయిం! హుత్వాశాకల మంత్రైశ్చ శిష్టంశా
 క బలిం హ శేత్ ॥ టీ॥ దేవకృతస్యై నస ఇత్యాద్యాశ్శాకలవంత్రాః ।
 విష్ణురపి । అన్నంవ్యాహృతిభిర్హుత్వాహుత్వామంత్రైశ్చ శాకలైః ।
 ప్రాజాపత్యైర్హవిహుతాత్వాపూజయే దతిథీంస్తత ఇతి ॥ ప్రథమతస్య
 ర్వ ప్రాయశ్చిత్తిపూర్వకం వైశ్యదేవమారభేత్ । తస్మింకారః । ప్రా
 ణానాయమ్య ఏవం ... ప్రిత్యర్థం ప్రాతర్వైశ్యదేవంకరిష్యే అగ్నిమిథ్య
 త్యాది అన్నం గౌవధిశ్రిత్య ఉదగుద్వాస్య అన్నం ద్వేధావిభజ్యా కిఘా
 ర్య! ప్రథమ భాగా దాదాయ । భూస్సావహా! అగ్నయ ఇదం! భువ
 స్సావహా! వాయవ ఇదం! సువస్సావహా! సూర్యాయేదం । భూర్భువ
 స్సువస్సావహా! ప్రజాపతయ ఇదం! శాకబలిః । ఉదీచీనముష్ణం భస్తా
 పోహ్య । స్వాహా! ప్రజాపతయ ఇదం । దేవయజవర్జం మహా యజ్ఞాన
 గ్రదానంచకుర్యాత్! ప్రాణానాయమ్య । ఏవం...ప్రిత్యర్థం । వైశ్యదే
 వాంగ శ్వేనశాకల హూమాన్కురిష్యే । సమిధ ఆహృత్యైర్జుహుయా
 త్ । దేవకృతస్యై నసోవయజనమసిస్వాహా । అగ్నయ ఇదం । మ
 నుష్యకృతస్యై నసోవయజనమసిస్వాహా! అగ్నయ ఇదం । పిశ్యకృతస్యై
 నసోవయజన మసిస్వా హా! అ... దం । అస్త్యకృతస్యై నసోవయజన మ
 సిస్వాహా । అ... దం । అన్యకృత...స్వాహా! అ...దం॥ అస్త్యకృతస్యై

నసోమయజనమసిస్వాహా | అ...దం | యద్వివాచనక్తంచై నచ్చ కృమత
స్యావయ జనమసిస్వాహా | అగ్నయభదం | యత్స్వపం తత్సజాగ్రత
తైచ్చనచ్చకృమతస్యావయజనమసిస్వాహా | అగ్నయభదం | యత్సు
తత్సజాగ్రత తైచ్చనచ్చకృమతస్యావయజనమసిస్వాహా || అగ్నయభదం |
యద్విద్వాగ్ం సశ్చవిద్వాగ్ం సతైచ్చనచ్చకృమతస్యావ యజనమసిస్వా
హా | అ...దం - ఏకససోవయజనమసిస్వాహా - అగ్నయభదం - ఇతిశా
కలహూమాక్ హుత్వాస్యస్తీశ్రద్ధా మిత్యాదినానమస్కృత్యశ్వాన బ
లింహ్య త్వాతిథీకపూజయేత్ అత్రవైశ్వదేవే అగ్నయంకరణపూర్వో
త్తరపరిషేచనాదికం సర్వం మహాయజ్ఞాది తంత్రం చ వైశ్వదేవవద్ద్రష్ట
వ్యం - ఇతివిధుగవై శ్వదేవవ్రకరణం || * * * *

సామూన్యాశీః .

మమాగ్నై రరోచ్యవిహవేష్వస్తు వయంత్యేంధానాస్తనవంపుషే
మ | మహ్యంనమంతాంవదిశశ్చ తస్రస్త్వయా ధ్యక్షేణప్వ తనాజయే
మ | మమదేవావిహవేసంతు సర్వఇంద్రావంతో మరుతోవిష్ణురగ్నిః |
మమాంతరిక్ష మురుగోపమస్తుమహ్యంవాతఃవవతాంకామే అస్తిక్ |
మయిదేవా ద్రవిణమాయజంతాం మయ్యాగీరస్తు మయిదేవహూతిః |
దైవ్యాహూతారా వనిషంతపూర్వై రిష్టాస్సాన్య మత నువా సువీరాః
మహ్యాయజంతు మమయానిహవ్యా కూతీస్సత్యా మనసోమే అస్తు
ఏనోమానిగాం కతమచ్చ నాహం విశ్వే దేవాసో అ ధివోచతా
మి || దేవీష్వదుర్వి రురుణః కృణోత విశ్వేదేవాన ఇహవీరయధ్వం |
మాహస్తహీవ్రజయామా తనూభిర్వారథా మద్విషతే సోమ రాజః |
అగ్నిమౌక్త్యంప్రతినుదన్తురస్తాదదభ్యోగోపాః పపాహినస్త్యం | వ్ర
త్యంచోయంతునిగుతఃపునస్తైష్టేషాంచిత్రంప్రబుధా వినేశత్ | ధాతా
ధాతృశాంభువనస్య యస్పతిదేవగ్ం సవితారమభిష తిషాహం - ఇ
మం యజ్ఞమశ్వినోభాబృహస్పతిదేవః పాంసుయజమానశ్శర్లాత్ |
ఉరువ్యచానోమహిషశ్శమౌయగం సదస్తిక్ హవే పురుహూతఃపురు
క్షుసనఃప్రజామైహరియశ్వమృడయేన్ద్రమానోరీషో మావరాదాః |

యేనస్సపత్నా అపతేభవంత్యింద్రాగ్నిభ్యామవబాధామహేతాః ॥ వ
సవోరుద్రా ఆదిత్యా ఉపరిస్పృశం మోక్షం చెత్తైః రమధిరాజమక్రకా | అ
ర్వా చ మింద్రమముతోహ వామహయోగో జిద్ధనజిదశ్వజిద్ధ్యః | ఇమం
నోయజ్ఞం విహ వెజువ స్యాస్యకుమోహారివోమేది నంత్యా ॥

అశుశ్చి శానో వృషభో నయుక్తా ఘనాఘనః | ఊభణశ్చర్ష
ణీనాం | సంక్రదనో నీమిషవికవీరశ్మతగ్ం సేనా అజయత్సాకమింద్రః |
సంక్రంద సేనానిమిషేణ జిష్ణునాయుతాః | రేణుశ్చ్యవనై నభృష్టునా |
తదింద్రేణ జయతతస్సహధ్వంయుభానర ఇషుహస్తై నవృష్టా | స ఇషుహ
స్తైస్సనిషంగిభిర్వశీస్గ్ సప్తాసయుధ ఇంద్రో గణేన | సగ్ం సృష్టజత్సోమ
పా బాహుశర్ధూర్ధ్వధన్వా ప్రతిహితా భిరస్తా | బృహస్పతే పరిదీ
యారథేనరక్షోహామిత్రాగ్ం అపబాధమానః | ప్రభంజితైస్సనాః ప్రమృ
ణోయుధాజయన్తుస్తాకమేధ్యవితారథానాం | గోత్రభిదంగోవిజం
పజ్రబాహుంజయంతమజ్జప్రమృణంతమోజసా | ఇమగ్ం సజాతా అనువీ
రయధ్వనింద్రగ్ం సఖాయోను సగ్ం రభధ్వం | బలవిజ్ఞాయస్థవిరః ప్రవీరస్స
హస్వావాశీసహమానఉద్రః | అభివీరో అభిసత్వాసహూజాజై
త్రమింద్రరథమాత్మిన్ గోవిత్ | అభిగోత్రాణిసహసాగాహమానోదా
యోవీరశ్మతమన్యరింద్రః | మశ్చ్యవనః పృతనామాడయుభ్యాస్తాకగ్ం
సేనా అవతుప్రయుత్సు | ఇంద్ర ఆసాం నేతాబృహస్పతిర్దక్షిణాయజ్ఞః
పురవతుసోమః | దేవసేనానా మభిభంజతీనాం జయంతీనాం మరుణో
యంత్యగై | కన్త్రస్యవృష్టోవరుణస్యరాజ్ఞ ఆదిత్యానాం మరుతాగ్ం శర్ధ
ఉద్రం | మహామనసాంభవనచ్యవానాం ఘోషోదేవానాం జయతాము
దస్థాత్ | అస్తాకమింద్రస్సమృతేషుధ్వజైవ్యస్తాకంయా ఇషవస్తాజయం
తు-అస్తాకంపీరాఉత్తరభవంత్యస్తాను దేవా అవతాసావేషు | ఉద్ధర్
వయమఘవన్నాయుధాన్యత్సత్వనాం మామకానాం మహాగ్ం సి ఉద్వృ
త్రహావాజినాం వాజినాన్యద్రథానాం జయతామేతుఘోషః | ఉప
ప్రేతజయతానరస్థిరావస్సంతుబాహవః | ఇంద్రోవశ్శర్మయచ్ఛత్వనా
భ్యవ్యాయథాసథ | అవస్సృష్టాపరావతశరవ్యేబ్రహ్మసగ్ం సిత | గచ్ఛ

మిత్రాస్పృశితమై మాంశం చ నోచ్ఛివః । మర్త్యాణితే వర్త్యభిశ్చాదయా
మిసోమస్త్యైరాజాన్ముతేనాభివస్తాం । ఉరోర్వరీయో వరివస్తైః । అమృత
యంతంత్యావను సుదంతు దేవాః । యత్ర వాణాస్స పతంతి తు మారా
విశిఖాభవ । ఇంద్రోనస్తత్రవృత్రహవిశ్వాహాశర్మయచ్ఛతు ॥

✽ ఆశీర్వదనమంత్రాః ✽

ఆయుర్దాదేవజరసంగృణానోఘృతప్రతీకోఘృతయోనిరెధిఘృ
తంపిబన్నమృతంచారుగవ్యంపితేవపుత్రంజరసేనయేమం । సుప్రజాఃప్ర
జయాభూయాస్సువీరోవీరైస్సువరాచవర్చసాసుపోవఃపోక్షైః । నారా
యణశక్తైవతే దేవసూర్యబ్రహ్మచారీతం గోపాయ సమామృతైవతే
సూర్యపుత్రస్సద్విద్యాయుస్సమామృతయాగ్ స్వస్తిమగ్ని ర్వాయుస్సూ
ర్యశ్చంద్రమా ఆపోనుసుచరంతితాగ్ స్వస్తిమనుసంచర నారయణశ
ర్మక । ఇమమగ్న ఆయుషివర్చసేకృద్వియగ్ రెతోవరుణసోమరా
జక । మాతేవాస్తాఅదితేశర్మయచ్ఛచిశ్వేదేవాజరదష్టిర్యథాసత్ । ఆ
గ్నిష్టఆయుఃప్రతరాండధాత్వగ్నిష్టైపుష్పైప్రతరాంకృతోతు । ఇంద్రో
మరుద్భిగృతుథాకృణోత్వాదిత్యైసేవమధిరాదధాత్ । మేధాంతేదే
వస్సవితామేధాందేవీసరస్వతీ । మేధాంతే శ్వినాదేవావాధత్తాపుం
వరస్త్రజా । త్వయిమేధాంత్యయి ప్రజాంవ్యమృగ్యస్తైశోదధాతుత్వ
యిమేధాంత్యయి ప్రజాంత్యయింద్రోద్రయిందధాతుత్వ । మేధాం
త్యయిప్రశాంత్యయిసూర్యోభ్రాజోదధాతు । ఆగ్నిరాయుష్మాకత్సవ
నస్పృథిభిరాయుష్మాకత్సైనత్వాయుషాయుష్మంతంశరోమి । సోపీఆయు
ష్మాకత్సపీవధీభిరాయుష్మాకత్సైనత్వాయుషాయుష్మంతంశరోమి । య
జ్ఞిఆయుష్మాంత్యదక్షిణాభిరాయుష్మాకత్సైనత్వాయుషాయుష్మంతంశ
రోమి ॥ బ్రహ్మయుష్మత్తద్భ్రాస్తైసైనాయుష్మత్సైనత్వాయుషాయుష్మ
తంశరోమి । దేవాఆయుష్మంతస్తైమృతేనాయుష్మంతస్సైన్తత్వాయుషా
యుష్మంతంశరోమి । ఘృతంనిష్పిబత్యాయురైవఘృతమఘృతగ్ంహిర
ణ్యమమృతాదేవాయుర్నిష్పిబతి । శతమానంభవతిశతాయఃపురుషశ్శ
తేంద్రయిఆయుష్వేవేంద్రయైప్రతితిష్ఠతి ॥

యోజై తాంబ్రహ్మహోవేదఅమృతేనామృతాంపురీం । తస్మై

బ్రహ్మచబ్రహ్మచరయఃకీర్తికాంప్రజాందభుః । భాగభేయేనైవై సంప్రణ
యతి । బ్రాహ్మహుఆర్షేయఉద్ధరేత్ । బ్రాహ్మహోవై సర్వాదెవతాః ।
సర్వాభిరేవై సం దెవతాభిరుద్ధరతి । యావత్తీర్వై దెవతాస్తాస్సర్వావే
దవిదిబ్రాహ్మదేవసంతి- తస్మాద్బ్రాహ్మణేభ్యోవేదవిద్యోదివేదివే
నమస్తు-ర్యాన్నాగ్నీలంకీతకాయదేతావదెవతాఃప్రీణంతి-పర్యాప్త్యా
అసంతరాయానుసర్వస్తోమోతిరాత్రఉత్తమమహానివతి । సర్వస్యా
త్రైవిసర్వస్యజత్రైవిసర్వమేవతేనాప్నోతిసర్వంజయతి । శతంజవశరదో
వర్ధమాన ఇత్యభినిగమోభవతిశతమితిశతందీర్ఘమాయుర్మరుతపరావర్ధ
యంతిశతమేవతేశతాత్త్వాంభవతిశతమసంతంభవతిశతమైశ్వర్యం
భవతిశతమితిశతందీర్ఘమాయుః । అగ్నియశస్వీకాయశసేమమర్చయేం
ద్రావతీమపచితీమహావహా । అయంమూర్ధాపరమెష్ఠీసువర్చాస్సమానా
నాముత్తమశ్లోకోఅస్తు॥

అయమగ్నిర్గృహాతిస్సుసగంసత్సప్తీవర్ధకః । యథాభగస్యా
భ్యాందదద్రయింపుష్టింధోప్రజాం । ప్రజాయాఅభ్యాంప్రజావతఇంద్రా
గ్నీశర్మయచ్ఛతం । యత్రైనయోర్నప్రమీయారా ఉభయోర్జీవతోః
ప్రజాః । తేనభూతేనహవిషాయమాప్యాయతాంపురః । జాయాంయా
మస్తాఅవాక్షుస్తాగంరసేనాభివర్ధతాం । అభివర్ధతాంపయసాభీతా
ష్ట్రీణవధకతాం । రయ్యాసహస్రపావసేమాస్తాయనపిత్రితే । ఇస్త్రీ
వస్తంమావియోష్టంవిశ్వమాయుర్యశుశ్చతం॥ ... ..

అయం । అగ్నిః । గృహపతిరితిగృహ+వతిః । సుసగంసదితిసు+స
గంసత్ । పుష్టివధకానఇతిపుష్టి+వధకానః । యథా । భగస్య । ఆభ్యాం । దద
త్ । రయం । పుష్టిం । అధో । ఇతి । ప్రజామితిప్ర+జాం । ప్రజాయాఇతిప్ర+జా
మై । ఆభ్యాం । ప్రజావతఇతిప్రజా+వతే । ఇంద్రాగ్నీఇతింద+అగ్ని । శర్మ
యచ్ఛతం । యథా । ఎనయోః । న । ప్రమీయారాఇతిప్ర+మీయాత్ । ఉభ
యోః । జీవతోః । ప్రజాఇతిప్ర+జాః । తేనభూతేనహవిషా । అయం । ఎ
తి । ప్యాయతాంపురః । జాయాం । యాం । అస్మై । అవాక్షుః । తాం । రసేనా

అభీతి వధకాతాం అభీతివధకాతాంపయసా అభీతిరాష్ట్రేణవ
ర్ధతాంరయ్యా సహస్రప్రసాసేతిసహస్రప్రసాసా ఇమాస్తాంఅనపె
క్షితావిత్యనప+ఈక్షితౌ ఇహ ఏవస్తం మావీతియోష్టంవిశ్వం
ఆయుఃవీతిఅశ్నుతం || ... .. *

అయమగ్నిః అగ్నిర్వహపతిః గృహపతిస్సుసగ్ంసత్ గృహ+
పతిః సుసగ్ంసత్పుష్టివర్ధనః సు+సగ్ంసత్ ప్రష్టి+వధకానః యథాభగ
స్యభగస్యాభ్యాం ఆభ్యాంవదత్ దదద్రయిం రయింపుష్టింపుష్టిమధో అ
థోప్రజాం-అథోఇత్యథో ప్రజామితిప్ర+జాం ప్రజాయాఆభ్యాం ప్ర
జాయాఇతిప్ర+జాయౌ ఆభ్యాంప్రజాపతే-ప్రజాపతఇంద్రాగ్ని ప్ర
జా+పతే-ఇంద్రాగ్నిశర్మ-ఇంద్రా+గ్ని-శర్మయచ్ఛతంయచ్ఛతమితియ
చ్ఛతం-యశేనయోః-ఎనయోర్న-నప్రమీయాతై-ప్రమీయాతాఉ
భయోః-ప్ర+మీయాతై, ఉభయోర్జీవతోః, జీవతోఃప్రజాః-ప్ర+జాః
తేనభూతేన-భూతేనహవిషాహవిషాయం-అయమా-ఆప్యాయతాం
ప్యాయతాంపునః పునరితిపునః జాయాంయాం-యామస్తై-అస్మాఅ
వాక్షుః అవాక్షుస్తాం-తాగ్ంరసేన-రసేనాభి-అభివర్ధతాం-వర్ధతా
మితివర్ధతాం-అభివర్ధతాం-వర్ధతాంపయసా-పయసాభి-అభిరాష్ట్రే
ణ-రాష్ట్రేణవర్ధతాం-వర్ధతామితివర్ధతాం-రయ్యాసహస్రప్రసాసా-
సహస్రప్రసాసేమా సహస్రప్రసాసేతిసహస్రప్రసాసా ఇమా
స్తాం స్తామనపెక్షితౌ అనపెక్షితావిత్యనప-ఈక్షితౌ ఇహేవ ఏవ
స్తం స్తంమామావివియోష్టయోష్టంవిశ్వంవిశ్వమాయా ఆయుర్వి
వ్యశ్నుతం అశ్నుతమిత్యశ్నుతం || త్వష్టా జాయామజనయ త్వష్టాప్యై
త్వాంపతిం త్వష్టాసహస్రమాయాగ్ంషిదీర్ఘమాయఃకృణోతువాం ||

(నవోనవోభవతిజాయమానోహ్ంకెతురుషసామెత్యగ్రే ఛా
గందేవేభ్యోవిదధాత్యానస్ప్రిచంద్రమాస్తీరతిదీర్ఘమాయః) నవోన
వఇతినవఃనవః భవతిజాయమానః అహ్ంకెతుః ఉషసాం ఎతి
అగ్రేభాగం దేవేభ్యఃవీతి దధాతిఆయన్నిత్యాయాః పెతి శం
ద్రమాఃతిరతిదీర్ఘంఆయుః || నవోనవోభవతి నవోనవఇతినవఃన

వః! భవతిజాయమానః! జాయమానోహ్నిం! అహ్నింకృతేః! కేతురు
 వసాం! ఉవసామెతి! ఎత్యగ్రే! అగ్రత్యగ్రే! భాగందెవేభ్యః! దేవే
 భ్యోవివిదధాతి! దధాత్యాయక్! ఆయన్పు! ఆయన్నిత్యా- యక్
 ప్రచంద్రమాః! చంద్రమాస్తీరతి! తిరతిదీర్ఘ! దీర్ఘమాయుః! ఆయురిత్యా
 యుఃసవోసహ! భవతి జాయమాన! తిపురోసునా క్యాభ వత్యాయు
 రేవాస్మిక్ తయాదధాతియ మాదిత్యా అగ్ంశమాప్యాయ యంతీతి
 యావైవైన మేతయాప్యాయయతి॥ ఆయుర్దాఅగ్నేహవిమోజషాణా
 ఘృతప్రతీకోఘృతశూనిరేధి | ఘృతంఘీత్యామఘచారుగవ్యంపితేవపు.
 త్రమభిరక్షతాదిమం॥ ఆయుర్దాత్యాయుః- దాః! అగ్నే! హవిషః! జ
 షాణః! ఘృతప్రతీకతిఘృత- ప్రతీకః! ఘృతయోనిరితిఘృత! యోనిః! ఎ
 ధిఘృతం.ఘీత్యామఘ! చారుగవ్యంపితా! ఇవపుత్రం! అభీతి | రక్ష
 తాత్! ఇమం॥ ఆయుర్దాఅగ్నే! ఆయుర్దాత్యాయుః- దాః! అగ్నేహవి
 షః! హవిమోజషాణః! జషాణాఘృతప్రతీకః! ఘృతప్రతీకోఘృతయో
 నిః! ఘృతప్రతీకతి! ఘృత- ప్రతీకః! ఘృతమే నిరేధిఘృతయోనిరితి
 ఘృత- యోనిః! ఎధీత్యేధిఘృతంఘీత్యా! ఘీత్యామఘ! మఘచారు! చారు
 గవ్యం! గవ్యంపితా! పితేవ! ఇవపుత్రం! పుత్రమభి! అభిరక్షతాత్! రక్ష
 తాదిమం! ఇమమితీమం! శోచిషేగశోఘృతనిర్నిక్వాచకః! సుయజ్ఞోఅగ్ని
 ర్యజధాయదేవాక్! ఘృతైస్స మిద్ధోఘృతమస్యాన్నం | ఘృతపుష్
 స్త్వాసరితోవహంతి! ఘృతంపిబక్త్యుయజాయక్షీ దేవాక్! ఆయుర్దా
 అగ్నేహవిమోజషాణః | ఘృత ప్రతీకోఘృతయోనిరేధి! ఘృతంఘీత్యా
 మఘ చారుగవ్యం- పితేవ పుత్రమభి రక్షతాదిమం॥ ఆశాస్తైయంయజ
 మానోసా - ఆయురాశాస్తై! సుప్రజాస్త్యమాశాస్తై - సజాతవసస్యా
 మాశాస్తై- ఉత్తరాందేవయజ్యామాశాస్తై- భూయ! హవిషగరణమా
 శాస్తై- దివ్యంధామాశాస్తై- విశ్వంప్రియమాశాస్తై- యదనేసహవిషా
 శాస్తై- తదశ్యాత్తద్యధ్యాత్- తదస్త్యై దేవారాసంతాం - తదగ్నిర్దేవో
 దేవేభ్యోవసతే- వయమగ్నేర్మానుషాః- ఇష్టంచవీతంచ-ఉభేచనోద్యా
 వా! పృథివీ- అగ్ంహసస్సాంతాం- ఇహగతిర్యామస్యేదంచ-నమోదేవే

భ్యః॥ శతమానాభవతిశతాయః పురుషశ్శతేంద్రియ ఆయుష్యేవేంద్రి
యైప్రతిత్థతి॥ *అథ ఋగ్వేదాశీః*

ఇంద్రశ్రేష్ఠానిద్రవిణానిధేహిచిత్వందక్షస్యసుభగత్వమస్మై- పో
మంరయాణామరిష్టింతనూనాం స్యాత్త్వనంవాచస్సుదిసత్వమహ్నం ।
ఇంద్ర శ్రేష్ఠానిద్రవిణానిధేహిచిత్వందక్షస్య- సుభగత్వమితిసుభగ
త్వం - అస్మై పోమం- రయాణాం- అరిష్టిం-తనూనాం- స్యాత్త్వనం-వా
చః-సుదిసత్వమితిసుదిస-త్వం- అహ్నం॥ ఇంద్రశ్రేష్ఠాని- శ్రేష్ఠానిద్రవిణాని-
ద్రవిణానిధేహి- ధేహిచిత్వం- చిత్వందక్షస్య- దక్షస్యసుభగత్వం । సుభ
గత్వమస్మై- సుభగత్వమితిసుభగ-త్వం- అస్మైత్వస్మై- పోమంరయా
ణాం । రయాణామరిష్టిం-అరిష్టింతనూనాం- తనూనాం స్యాత్త్వనం స్యాత్త్వ
నం-వాచః- వాచస్సుదిసత్వం- సుదిసత్వమహ్నం । సుదిసత్వమితిసుదిస-త్వం-అ
హ్నమిత్వమహ్నం-తతోనదేతాంద్వంద్వమింద్రేణదేవతాస్స్యస్యంతే-ద్వం
ద్వం-వైమిళునంతస్సార్ధద్వంద్వార్చిభునంప్రజాయతే- ప్రజాత్వైప్రజాయ
తే-ప్రజయా-సఖభిర్గృహవం-వేద-ఇత్యౌగ్వేదాశీః—ఎవమేవ సామవేదా
శీః॥ ఆయుర్విశ్వాయుర్విశ్వంవిశ్వమాయురసిమాయప్రజాంత్యష్టాతా
జానిధేహ్యస్మై శాంతం జీవేమశతరదోవఆతయంతే॥ ॥

అథ సవణ శాంతివిధిః.

అథాతస్సర్వశాంతివిధిం వ్యాఖ్యాన్యామోపుణ్యాహేదంపత్యోశ్చంద్ర
శరాబలాన్వితేపూవాన్ స్థేదంపతీమంగళ స్నాతౌధూత్వా॥ పుణ్యా
హంవాచయిత్వా॥ తస్యపత్నీదుష్టనక్షత్రేచరణేవారెతిశౌప్రథమరశస్య
లాసతీయోదావస్య మజనితద్దోషపరిహారద్వారాతన్నక్షత్రదేవతా
ధిదేవతాప్రత్యధిదేవతాఉద్దిశ్యః॥ ప్రీత్యర్థం నవగ్రహపురస్కర కృత్తికా
నక్షత్రే శాంతిహోమాః॥ కరిష్యేతి సంకల్ప్య ॥ వెదవంతః త
టుంబినంవిత్తహీనమాచారవంతౌబ్రాహ్మణమాచార్యై నేహాజ్యవం
లక్షణసంపన్నమపరంవిప్రంబ్రహ్మత్వేనియోజ్యవంవిధానవశేష్టా బ్రా
హ్మణాదతురానాభద్రాగద్రాక్షే సహస్రశీర్షానమస్తైరుద్రీమన్యక
శతీకదృచ్ఛామౌతివాగ్మయన్తే ఋఋతిశాయవ్య ఈశాన్యకాదేను

దావరజుల ర్విజ్యేమః యోజ్యేవం విధానవశిష్టా బ్రాహ్మణాః రుద్ర
జపశాంతి జపగాతాపత్యసౌ రమృత్యుంజయరుద్రాభిషేకాశ్వత్థ ప్రి
దక్షిణగ్రహమభార్థం చనియోజ్యం హస్తోత్తరదిగ్భాగైరతిష్ఠ్యయ
మాత్రం చతురశ్రీంఘాతమపిద్విరత్తిమాత్రం చతురస్ర్యుంజయం గుళో
త్సేదం మెఖలాత్రేయయుక్తం పశ్యమతామధ్యమమే ఖలాయామశ్వత్థ
దళసంకాశయోనిం కృత్వా తత్పూర్వః పూజార్థం చతురశ్రీంఘటపఠ్య
త్వా గౌమ యెనాపలిః స్వస్తిశంఖ పద్మాదిరంగవల్లీకృత్వా ఏవం
త్వాక్తరూపంధ్యాత్వా క్తరూపకృత్ ప్రకారేణ స్థండిల పూజాం కృత్వా
కలశారాధనం రుద్రాత్ ॥ స్తోత్రా పృథి వీతి పృథివీ సంపాద్య ॥
యోనాకాయేతి ధాన్యరాశీస్పరికల్ప్య ॥ తంతుంతస్వైతి కలశాత్ తం
తునావేష్టయి త్వా ఆకలశేష్వితి సుధ్యే ప్రానకలశంతద్దక్షిణః ఆధి
దేవతాంతయత్తరతః ప్రత్యధిదేవతాం ప్రాచ్యగ్ంతతచిద్భ్రంస తుక్ల
వస్త్రం దక్షిణతా బ్రహ్మకలశమాగ్నేయాదిచతుష్టాణేషు వతస్తోత్రా
రుణకలశాః ఋత్విజ్ఞానిభాయతత ఓషధాసంగం సృజ్యయథాకల
శసంఘ్యాకావిభజ్య । యాఓషధీరితి సర్వాః సంభారానవపంతి ।
తేషామభావే విష్ణుక్రాంతసహదేవీతులసీతతావరీవా । తేషామప్యభా
వే హేమమూలంవా । బహధయస్సంవదంతః తియవగోధూమమ పము
ద్గప్రియంగుచణకరాజమాషతిలకుళృత్థ శ్యామాకాన్నిశ్చీయ । ఉద్ధృతా
సీతిగజాశ్వరథ గోకులరాజద్వార చతుష్పథమృత్తికాః ॥ రువతిభీమతి
త్యోమంబరవటాశ్వత్థస్థామ్రత్వచః । ప్రవోయజ్ఞేష్వితి త్వగధోక్త
శాఖాః । సహితాన్పీతి ముక్తా ప్రవాళవజ్రవైడూర్యనీలా ॥ గంధ
ద్వారమితి కుంకుమాగరుకపూరచందనరోచనాని । హిరణ్యరూపతి
సువణా రజతతాంబ్రుతనీలా ॥ గాయత్రీ స్తోమూత్రం । గంధ
ద్వారామితి గోమయం । ఆప్యాయస్వేతి చక్షీరం । దధిత్రాపుణ్యేతి ద
ధిశుక్రమసీత్యాజ్యం । దేవస్య త్వేతి ద్విరావృత్త్యా కుశోదశం ఆప్యాయస్వేతి
క్షీరందధిత్రాపుణ్యేతి దధిశుక్రమసీత్యాజ్యం । మధువాతాతిమధు । స్వాదుః
పవస్వేతి శరీరా కాందాత్థాండాదితి దూర్వా ॥ పునఃతు మాదేవజ

నాశితికుశగ్రంథియః ఫలిరీరితి ఫలపుష్పాణి ఇమం మేగం గె । ఆపోవా
 ఇదం । యః ప్రవతోనివతశితి సర్వకలశేవ్యపః పూరయిత్వా । తతో
 కలశానన్వారభ్యజపతి । కలశస్యముఖే బ్రహ్మమధ్య ఈశస్థితస్సవ్యయః
 కలశాధస్థితో విష్ణుః కూమరూపేణ సంస్థితః । గంగాగోదావరీచైవ తుం
 గభద్రాసరస్వతీభాగీరథీనమౌ దాచయమునా కృష్ణవేణికా । మలాప
 హారీకావేరి చంద్రభాగాదుముద్యతీ । పయోష్ఠీ ఫల్గునీరమ్యాః దీధీమరథీ
 శుభ్రాపంపాపాపప్రశమనీ ప్రణీతా బ్రహ్మనిమిత్తా ॥ ఆజుసీవంజుళా
 దేవీయాశ్వాన్యాస్సింధుసంగతాః । ఎఱః పుణ్యామహానద్యః నిత్యం కల
 శమాశ్రితాః । కవమాత్రసువణేన త దర్భార్థేన వా కృతప్రతిమా
 అగ్నిస్సప్తిమితి సూక్తేన ప్రతిమాతప్తశుద్ధిం కృత్వా పంచగవ్యపంచామృ
 తైరభిషిచ్యతే సామధ్యే ఆపోహిష్ఠేతి వారుణస్నానం కృత్వా ఇమం
 మేవరుణ త్వాయామిత్యం నో అగ్నే సత్సవో అగ్నే ఇత్యోగ్నేయ్యాది
 చతుష్టో ణస్థితకలశానాముపరివస్త్రయ్యుగ్మసమన్వితప్రతిమాఽఽముత్వి
 జాసిధాయాచార్యో మూలమంత్రేణావాహనాదికల్పిత ప్రకారేణ
 మోక్షోపచారపూజాంకుర్యాత్ । ఆనోభద్రా భద్రాగ్నే సహస్రశీ
 మానమస్తైరుద్రమన్యవ ఇతి కన్దుద్రామైతి వా అష్టోత్తరశతసహస్రమ
 ష్టోత్తరశతం వా జప్తాయ జ్ఞేనయజ్ఞమయజంతశితి పుష్పంజలిం కృత్వా
 పూజాంసమాప్య పూజోత్తరుండే విధివదగ్నిప్రతిష్ఠాపనాద్యగ్నిము
 ఖాంతే సవేషు శాంతిహుతామేషుపాలాశసమిదాజ్యవరుభిస్సహాచా
 ర్యః ఆతవేపరమాన్నేన గాయత్రీహుత్వా మూలమంత్రేణ త్యక్తిం
 బకమంత్రేణాజ్యదూవతిలాక్షతైహుత్వా యజమానస్యాపమృ
 త్యునాశ్యత్వా యువకోతామిత్యక్త్యేంద్రాదిలోకపాలానామే
 కైకాజ్యాహుతీహుత్వా శ్వేషేణస్విష్టకృతం హుత్వా పాస్తసమి
 ధమిచ్ఛసన్నహసంచాగ్నే ప్రహృత్యచిత్తంచెత్యష్టపంచాశడ్భువహూ
 మాహుత్వా బహిస్సమంజనం వజ్రం మధ్యమపరిధిం ప్రహృ
 త్యేత్వా ద్విబ్రహ్మవిసజ్జానాంతంకుర్యాత్ ॥ ౨ ॥ తతోమంటపస్యే శా
 నదిగాభగే అభిషేకమంటపం కృత్వా తస్మిన్ దంపతీడపవేశ్య ఋత్విగ్ని
 స్సహాచార్యస్సవ్యదిక్షుస్థితౌ స్వస్వకలశోదకై మాజాయంతః ॥

ఆపోహిమైతి తిస్సుభిహి రణ్యవణా ఇతిచతస్పతిఃపవవత్తనస్సువ
 యనాత్యైతైరనువాతైశ్చమాణ్యంతః । దేవస్యత్వాసవేషువా
 ఎముజాతవేత్తానైతుశరమాది చతుర్థకానువాతైర్యదై వాదేవహ
 జనమిత్యను వాకద్వయైనదేవస్యత్వైత్యను వాకశేషిణదేవీరాపోహ
 విష్వతీదృక్ పదాదివముంచతుయైశ్చదం భూతంచితృతిస్తాపు నాతుశ్చ
 న్నోదేవీరపాగ్ంరసః! అగ్నిదేవతాగ్నిరాయుష్సానక్షిభ్యాంతే । ని
 వసాదధృతవ్రతానత్యైనత్యాదినవగ్రహూక్తమంత్రైస్తాత్తారమిం
 ద్రంత్యంన్నో అగ్నేసుగంసఃపంథామసుస్వం తంతత్వాయామ్యానో
 నియుద్భిజణ్యగ్ం సోమతమీశాన మస్మైకుద్రాసోయా పృథివీన
 ముద్రత్యైష్టామంచామిత్యైతిరజస్వలాశాంతిశ్చేతా । శ్రీసూక్తఘృత
 సూక్తఆయువ్యసూక్తవిష్ణుర్యోనిమితిసురాస్తావమభిషించంతుబ్రహ్మ
 విష్ణుమహేశ్వరాః । వాసుదేవోజగన్నాథస్తథాసంకర్షణోవిభుః
 వ్రద్భ్యమ్నశ్చాచిరుధృశ్చభవంతువిజయాంతే! ఆఖండలొగ్నిభణగవా
 స్యమోవైనిర్ఋతిస్తథా । వరుణఃపవనశ్చైవవధనాధ్యక్షస్సదాశివః
 బ్రహ్మణాసహితశ్శంభుడిక్పాలాః పాంతుమేసదా । కీర్తిలక్ష్మీ
 ధృతిమేధా పుష్టిశ్శ్రీధాక్షమామతిః । బుద్ధిలక్ష్ణావపుశ్శాంతిః
 పుష్టిఃకాంతిశ్చమాతరః । ఏతాస్తావమభిషించంతుధర్మపత్నైస్సమా
 గతాః । ఆదిత్యశ్చంద్రమాభౌమోజుధవవసితాకాజాః । గ్రహస్తావ
 మభిషించంతురాహుకేతూచసవదా । దేవదానవగంధర్వాయక్ష
 రాక్షసపన్నగాః । ఋషయోమునయోగావోదేవామాతరపవచ । దే
 వపత్నైస్తథానాగాదైత్యాశ్చాస్సరసాంఽణాః! అస్త్రాణీసవశస్త్రా
 ణీరాజానోవాహనానిచ । జౌహధానిచరత్సానికాలస్యావయవాశ్చ
 యైసవేణసముద్రాస్సరితస్త్రీథాణిజలదానదాః! ఆయాంతుయజమా
 నస్యదురితక్షయకారకాః! ఇత్యైతైరభిషిచ్యమంగళాతికర్యంకుర్యాత్ ।
 ఘంచవర్ణాన్నానిసర్వదిక్షువిన్యస్యాద్రవస్త్రాణీవిస్రస్యాచారాయ
 దత్వా । నవవస్త్రాణీధారయేత్ । ఆచమ్య! గంధమాలైర్వరలంకృత్య
 స్వణక్రయక్తంకాంస్యపాత్రంగోఘృతపూరితం । కూపయాపంప్రతి

రూపోఽనువతదస్యరూపంప్రతిచక్షణాయ । ఇంద్రోమాయాభిః పృ
 రురూప ఈయతేయైక్తాహ్యస్య హరయశ్శతాదశ । కల్యాణజననం
 పుణ్యంసర్వకల్పమనాశనం । ఆయుష్కధికరంయస్తాత్మై ర్భాదాజ్య
 వలోకనం । ఇత్యేతాభ్యామాజ్యమవలోక్యసదక్షిణాజ్యకాంస్యపాత్రం
 మృత్యుంజయస్వరూపితేదద్యాత్ । చత్వారింశప్రలాదూర్ధ్వమయఃపిం
 డంసదక్షిణం తవాధీనాననవాణిశస్త్రాగ్నిస్త్రాగ్నియానిచ । అయఃపిం
 డనమస్తున్యంధుష్టారిష్టంనివారయ ॥ ఇతిసదక్షిణమయః పిండందద్యాత్ ।
 కలశారాధనమంటపే దేవస్యపురతఃస్థిత్వా । ఋత్విగ్నిస్సహచార్యోపూ
 జాద్యైఃకారితఃఫలంలభ్యైతేషాంవస్త్రాభరణకలశప్రతిమాదికందద్యా
 దాచార్యా యగాందద్యా ద్భాస్త్రిజేభ్యా దక్షిణాందద్యాదితరే
 భ్యోదక్షిణాందద్యాప్సంగుదీచాం ధర్మపణాదీనిసంత్యక్ । శతంపంచా
 శత్పంచవింశతిర్యా బ్రాహ్మణాన్భాజయేదిత్యాహ భగవాన్భాదా
 యనః ॥ దిగ్భరిమంత్రః ॥ యానీహభూతానివసంతానిబలింగృహీత్వావి
 ధివత్ప్రియుక్తం । అస్యత్రవాసఃపరికల్పయంతునమోస్తుతే భ్యస్సకల
 గ్రహేభ్యః । అగ్నిసూక్తం ॥ అగ్నిస్సప్తీ వాజంభరందదాత్యగ్నిరీవరంశృ
 త్యుకమాన్తాం అగ్నిరోదసీవివరత్సమంజగ్నగ్నివాకోరీ పీరతుక్షిం
 పురంధిం । అగ్నేరప్ససస్సమిదస్తుభద్రా అగ్నిమగ్నీరోదసీఆవివేశ ।
 అగ్నిరేకంవోదయత్సవత్సగ్నిర్వృత్రాగ్నిదయతేపురూణి । అగ్నిర్హ
 వ్యంజరతః కణకమావాగ్నిరదోభ్యైరదహజరూథం । అగ్నిరత్రింశు
 మాఉరువ్యగంతరగ్నిర్నవమేధంప్రజయాశృజత్సం । అగ్నిదాత్రవిణం
 పీరపేతాఅగ్నిర్ ఋషింయస్సహస్రసాననాతి । అగ్నినిఽవిహవ్యమాత
 తానాగ్నేధామానివిభృతాపురుత్రా । అగ్నిముక్తైశ్చపయోవిహ్వయం
 తగ్నింసరయోమనివాధితానః । అగ్నింపయోఅంతరిక్షేపతంతాగ్నిః
 సహస్రసాపర్యాతిగోనాం । అగ్నింవిశ ఈభతేమానుష్యైరగ్నింమను
 షోసహసమోవిజాతాః । అగ్నిగాఢంభవీంపథ్యా మృతస్యోగ్నేగఢ
 పూతిఘృతేఅనిమక్తా । అగ్నయేబ్రహ్మేరుభవస్తతక్షురగ్నింమహీ
 మవోచామానువృత్తిం । అగ్నయేప్రావజరితారంయ విస్థాగ్నమహీ

నాథ వైష్ణవ శాంతిః.

త్రవిణమాయశస్య || గ్రహధాన్యాః || గోధూమాస్తండులాః ఖల్వాఃము
 గ్ధాశ్చణకబభూకరాః | తిలమావకుభుత్థాశ్చగ్రహధాన్యాఃప్రకీర్తితాః |
 గజాశ్వరథవర్షికగోకుల ముహదెమచ | రాజద్వారైసంగమమమృ
 త్రికాష్టాప్రకీర్తితాః ||

ఏకనక్షత్రజనన శాంతిః.

సోదరభ్రాతృభగినోన్యనక్షత్రైః భ్రాతృభగిన్యాభ్రాతృత్వైః గోప్ర
 సవమకృత్వైః శాంతిమాత్రంకార్యం | భ్రాతృత్రికనక్షత్రాత్పత్తిసూ
 చితసర్వారిష్టశాంత్యథాం | భ్రాతృత్రికనక్షత్ర జననశాంత్యాభ్యైకమక
 ణిలక్రేమానక్షత్రపూజాంతతద్విహిత సూచనాదిక చకరిష్య ఇతిసం
 కల్ప్య స్వస్తివాచనైష్యేవమేవసంకల్ప్యః | కలశైరక్షవస్త్రైః ఆశ్రేమానక్ష
 త్రప్రతిమాంసపకప్రతిమాంవా | యస్మిన్నక్షత్రైశ్చ తన్నక్షత్రప్రతి
 మాంతన్నక్షత్ర దేవతాప్రతిమాంవానక్షత్రైః పృథక్తైః తిరీయకమంత్రైః
 పూజయేత్ | అన్వాధానై— ఇదంనక్షత్రం అముకాంనక్షత్ర దేవతాం
 చాసమిచ్ఛరాజ్యద్రవ్యైః ప్రతిద్రవ్యం అష్టోత్తరశతసంఖ్యం జహుయా
 త్ | స్విష్టకృదాదేహూచ శేవంసమాప్య | ఉత్తరపూజాంకృత్వా |
 యయోరేహంవా ఏకనక్షత్రైశ్చ తయోస్తైహంవాభిషేకః | అత్రగ్రహ
 మఖోపినావశ్యకః | కరణేనదోమః | తదుభయ స్యాన్యత్రవిశేషోక్తా
 నిదేశాత్ | క్వచిత్సంపూజితమారిహర ప్రతియాదానమ పుష్కం ||
 శాంత్యకరణేతు||శ్లో|| ఏకస్మిన్నేవనక్షత్రేభ్రాతృత్వోర్వాపితృపుత్రయైః |
 ప్రసూతిశ్చైత్రయోర్ముత్తులృకృతృవేదకస్యశ్చిత్తః || ఇత్యైకనక్షత్రజ
 ననశాంతిః || అథజన్మనక్షత్రేరోగోత్పత్తౌ శాంతిః ||

ధర్మసింధౌ.

దేశకాలాసంక్రీర్య మమోత్పన్నాభిజీవచ్ఛరీరావిరోధేనస
 మూలనాశాథాం మహానక్షత్ర శాంతింబవంతః కుర్వంత్యితియుత్విశా
 న్మణుయాత్ | గజేశపూజా | స్వస్తివాచనం || ఆచార్యంపుత్వాకుంభా
 మ్మరిపూర్ణపాత్రద్వాదశదశే నక్షత్రదేవతాప్రతిమాంసౌఖ్యంసంపూ

జ్య | ద్వాదశదశేనంక్షణాదిద్వాదశ మూర్తీస్సంపూజ్యమాన్వానమి
త్రి లక్ష్మీరాజైర్గ్రాయత్క్రితత్తదేవతాయా అష్టోత్తరశతంమూత్వా
దధ్యాదనబలిందత్వాకలశోదకేనయజమానంమార్దయేత్ | మార్దనమం
త్రాః | మఘాఅష్టావాక్యాశి-గాయత్రీతద్విష్ణోః | మంచామిత్యాత్రియం
బకేన || ఆపాహిష్ఠాది-ఆయుష్యసూక్తం || దేవస్వత్వతిమార్దయేత్ || ఆచా
ర్యాయకలశవస్త్రప్రతిమాంగంచదద్యాదిసంతృప్తిః ||

నాళవెష్టనశాంతిః.

శ్లో || నాళవెష్టనజాతస్య పితృభ్రాతృశ్చమాతులః | ఉపవీతాకృతిస్స
వ్యలపనవ్యచమాలికా | పిత్రాదీనాం ద్వేషయంతంమాతులస్యవిశేషతః |
తద్దోషశమ నార్థాయ శాంతిం కుర్యాద్యథావిధి || సూతకాంతేశుబ
దినే బ్రాహ్మణైస్సహపుణ్యాహంశాచయిత్యా | సంకల్పస్య సవంశుజ్ఞేత్వా
ది శుభతిథౌ | యజమానస్యకుశలస్యనాళవెష్టనజననపుత్రారిష్టపిత్రా
రిష్ట భ్రాతృరిష్ట మాతులారిష్టాది సర్వారిష్ట నివృత్త్యర్థం మారాది
లోభికోక్త్యా—ర్థం-ధనకనకవస్తువాహనసమృద్ధ్యర్థం-అపమృత్యుప-
ర్థం-ఆయుష్యాభివృద్ధ్యర్థం-యమలొక్తప్రకారేణ నాళవెష్టనజననశాంతి
కమకరిష్యే | ఆచార్యాదిరుత్విగ్వరణంకృత్వా | కలశారాధనంకుర్యా
త్ | అస్మిన్కులశేనీలంశచ్చాయమితివరుణంభ్యాత్వా | సవంప్రతిమాపూ
జాంచకుర్యాత్ | కరాలవదనఃఖడ్గః వజ్ర శూలవరప్రదః | నీలసింహా
సనస్థఃశ్చరాహుస్తత్రప్రశస్యతే | సరోవరక్షస్త్రిణైత్రశ్చద్విభుః | వీర
వస్త్రభువత్ | పాశాంకుశధరస్త్రీక్షోదివ్యాభరణభూషితః | నమో
అస్తుసర్పభ్య ఇతిమంత్రేణ పూజయేత్ | శ్లోకద్వయేనమంత్రమేకేన
పూజయేత్ | ఎహిదైత్యకులోద్భూతగ్రహణోద్భూతకారణాత్ | గ్వ
హాణపూజాంసంపాద్యకసుస్థిరౌభవవిష్టరే | అనెనావాక్యా | భిన్నాం
జనసమానీతంనీలమెఘసమప్రభం | స్థాపయామిమహావక్త్రంరాహుంశం
ద్రావణమర్దనం | అనెనస్థాప్యమణ్ముద్రాం | పునశ్చమృత్యుంజయం
భ్యాత్వా | తత్తత్సంత్రేణ దిక్పాలకకలశారాధనంకుర్యాత్ | ఓంఘాః

వరుణమావాహయామీత్యావాహ్యాశయానశ్చిత్ర-వృతా । భూభూ
 వస్సు వరొంబుకారదేశ జంపైతీనసగోత్రజం అంగీరసార్షజం అశ్వినీ
 నక్షత్రంహుతాశనాగ్ని భద్రచర్మమూల వరదంచతుర్భుజంకృష్ణాంబర
 భరంగంధమాల్యామలెపనంగొమెధికరత్నాభరణభూషితంకీరీటినంకృ
 ష్టధ్వజ పతాకినంకరాభవదనోపేతంకృష్ణ సింహవాహనం నీలాశ్వం
 కృష్ణధూసరరథారుహ్యం । అధిదేవతాంశాలం ప్రత్యధిదేవతాం సర్పం
 నాభాత్మకంరామమహా-మి॥ తద్దక్షిణపార్శ్వే । పాశదండభరంభీ
 మంకరాభవదనాన్వితం । సర్పవృశ్చికరోమాణం కాలంరాహ్వాధిదేవ
 తాం । వరంమృత్యోరితిమంత్రేణావాహ్య ॥ తద్వామభాగై-సర్పాన్త-
 మండలుధరానక్షసూత్రసమన్వితాః । ఎకభాగప్రీభోగాన్వాభూషణా
 న్నుభవశంయుతాః । ఆయంగోరితిమంత్రేణప్రత్యధిదేవతాంసర్పమా-మి॥
 పంచామృతస్నానం । కెతకీరజోగంధధూపపుష్పైశ్చతైరభ్యర్చ్య । ప్రా
 గాద్యష్టదశేషుభిర్నామభిఃపూజయేత్ । కామికాయ । రాహవేన ।
 ఉరగాయన-ధూమాంగాయన-చక్రకాయ । సింహికాతనయాయ । చంద్ర
 సూర్యవిమర్దనాయన । ఏవంసంపూజ్య । ధూపదీపమాంసప్రత్యాక్షా
 యలవణోపేతపాయసనైవేద్యతోంబూలాదిపూజాంకృత్వా । హేమా
 మంకుర్యాత్ । ఎవంగుణైత్యాదిజన్మనక్షత్రజన్మరాశ్యపేక్షయాజన్మా
 ద్యరిష్టస్థానస్థితరామణాసూచితనాభవెష్టనదోష సర్వారిష్టనివృత్త్య
 ర్థంయమోక్ష ప్రకారేణనాభవెష్టనశాంతింగురూచీసమిధ దూర్వా
 జ్వలవణోపేత పాయసతిలైరష్టౌత్తరశత సంఖ్యయాహేమమంకరివ్య
 ఇతినంకల్ప్య । అగ్నేరుపసమాధానాద్యాజ్యభాగాంతే । నమోఅస్తుస
 ర్పైభ్యశితిమంత్రేణపూర్వోక్షద్రవ్యాణిహుత్వా । అధిప్రత్యధిదేవతా
 మంత్రాభ్యాంయథాశక్తిహుత్వా । ఇతరకలశాదిదేవతా ఇంద్రాది
 లోకపాలనాంఎకైకాహుతింహుత్వా । మృత్యుంజయేతితిలహేమం
 హుత్వా । స్విష్టకృవాదిహేమామశేషంసమాప్య । ఆచార్యఃలవణోపేత
 పాయసేనచతుర్దిక్షునమో అస్తుసర్పైభ్యశితిమంత్రశతుష్టయేనబలిం
 దత్వా । ఉత్తరపూజాంకుర్యాత్ । గురూచీలతయాశిరోర్నాభంయథా

వెష్టతితదైవభావ్యతే । ఆచార్యఃపత్నిపుత్రభాతృమాతుభయజమానం
సమస్తశ్చైష్వేతిమంత్రేణ-ఆపూహితైతిస్పృశిః అక్షిభ్యామితిసూక్త
సవమానాను వాకేనత్రియంబకేనాసత్యేనైత్యాది సవగ్రహమంత్రే
స్సురాస్త్యామభిషి చంత్వితిఘావశాంతి ఆయుష్యసూక్తేనైత్యాదిమం
త్రైగ్రభిషేచయేత్ । అనంతరంకర్తా ఆద్రవాససఃఆచార్యాయదత్వా
సవవస్త్రాణిభ్యత్వా । భూవణాద్యైరలంకృతస్సౌ ఆజ్యావలోకినం
కృత్వా ॥ అయఃపిండకార్పాసాదికంకర్తవ్యముః । కలశవస్త్రప్రతిమా
దానంకుర్యాత్ । ఆచార్యాయవస్త్రాంగుళీయక ఆభరణాదికందోద్యా
త్ ॥ బ్రాహ్మణాయదక్షిణాసహితగుఘాచీదానంకుర్యాత్ । దానమం
త్రః ॥ నాశాధిదేవతారాహుఃకాలస్సం ప్రియతామమతస్మాదస్యాః
ప్రదానై-ప్రయచ్ఛమే|ఇమాంగోమయానురేపితరంగవల్క్యాదిరచితఘా
భాగోపరికల్పితపం చద్రోణపరిమితభావ్యరాశ్య పరికల్పితదుపరిలి
ఖత అష్టదళపద్మాపరిస్థితార్థో దశనపూరిత వస్త్రయుక్తైసవెష్టితకుం
భోపరిస్థాపితతామ్రపాత్రైప్రసారితవస్త్రోపరిస్థితాం నిమగ్నపరిమాణ
స్వర్ణనిర్మితాం సర్వలక్షణ లక్ష్మితాంగంభపుష్పార్గర్భితాం ఆధిదేవతా
ప్రత్యధి దేవతాసహితాంనాశాధి దేవతాప్రతిమాంపూర్వోక్తఫలం
కామయమానస్తుభ్యమహంసం ప్రదదేనమమేతిదద్యాత్ । సవత్సం
గామాచార్యాయదద్యాత్ । బ్రాహ్మణ భోగ్యముత్విగోభ్యదక్షిణాం
దద్యాత్ । సవగ్రహమభిభిషేకజపాది బ్రాహ్మణేభ్యో యథాశక్తి
దక్షిణాందద్యాత్ । బ్రాహ్మణాన్భజయేదితి ॥ ఇతిశ్రీశానకియేశాభ
వెష్టనశాంతిస్సమాప్తా॥

స్వస్తిమంత్రార్థాః

స్వస్తి॥ మంత్రార్థాస్సత్యాస్స ఫలాస్సంత్వితిభవంతోమహాంతోమ
గ్యహంతు । ఇతిసభ్యఃపర్వదముద్దిశ్యబ్రూయాత్-అనంతంశర్వదుచ్చైస్త
థాన్త్వితిసభ్యోద్దేశంపూరయేత్ ఏతత్పూరణం యజమానస్వక్రియా
లోపపూర్వైవవతిగ్లో॥ జపచ్ఛిదంతపచ్ఛిదంయచ్ఛిదంయజ్ఞకర్తృణి
సర్వంభవతినిశ్చిదంప్రచ్ఛిదంపాపాదితమితి । స్మృతేః॥ ఏవమంత్ర

త్రాప్త్యాహనీయం॥ ఉపనయనేవటో రాశీర్వాదః॥ అస్యవటోః వేదోక్తం
పరిపూర్ణమాయుష్యం భూయాదితి భవంతో మహంతో నుగ్గృహం
తు॥ అస్యవటోర్దుకులవాస బ్రహ్మచర్యవ్రతకాలద్వయాగ్ని కాగ్యవేదా
భ్యయనభిక్షాచరణగురుశుశ్రూషణాచామతిరచంబలాస్తీతిభ...
గృహంతు । తథాస్తు । అస్యవటో గురుదేవతాసుగ్రహేణ ప్రణవ
శ్రద్ధామేధాసిద్ధిరస్తీతిభ... తథాస్తు । అస్యవటోః వేదాస్సర్వేప్రతి
భాసంతామితిభ... తథాస్తు । అస్యవటోః సాంఘికవేదవేదాంతపారం
గతత్వమస్తీతిభ... స్తు॥ అస్యవటోః సకలవిధ్యానైపుణ్యమస్తీతిభ...
స్తు॥ అస్యవటోః పరిపూర్ణబ్రహ్మహగ్నస్వీత్సంభూయాదితిభ... స్తు॥

వివాహే॥ అనయోర్దంపత్యోః ప్రీతిరవిచ్ఛిన్నాస్తీతిభ... తథాస్తు॥
అనయోర్దంపత్యోః గృహస్థాశ్రమ ధర్మకర్తృనిష్ఠా గరిష్ఠత్వభూయాది
తిభ... స్తు॥ ఇమాదంపతీ అన్యోన్య ప్రీతియుక్తౌ సాలంకారాసంతానసం
వత్సమృద్ధౌ కీర్తిమంతౌ సుఖభాగినౌ భూయాస్తామితిభ... స్తు॥ ఇమాదా
యాదంపతీ వాణీహిరణ్యగర్భానివపూజ్యౌ । లక్ష్మీనారాయణావివపూ
జానందౌ । గౌరీశంకరావివనిత్యాచపాయా అరుంధతీవశిష్ఠావివత
పస్సమృద్ధౌ సీతారామావివసకలభౌ గ భాగ్యౌ పెతౌ రాధాకృష్ణావివ
సఫలమనౌ రథౌ అనసూయాశ్రీఇవపాత్రివత్సృత్యశౌచపరాయణౌ
చిరాయుష్యంతౌ ధనకనకవస్తువాహనపుత్రపౌత్రాద్యనివృద్ధిమంతౌ చ
స్యాతామితిభ... స్తు॥ గురుదేవతాప్రసాదేన నిర్జితౌ నిరుపద్రవౌ
సీరోగౌ నిర్వ్యాసనౌ సర్గుః ఛాభగవద్భక్తిభాజౌస్తామితిభ... స్తు॥

సర్వముహూర్తానంతరం కర్తవ్యాశీర్వాదః । అస్మిన్ముహూర్తే లగ్న
ముహూర్తాద్రేకాంశానవాంశద్వాదశాంశత్రింశం శాదిసమయేషు యే
యే గ్రహాః యజమానస్య జన్మనక్షత్రజన్మరాశివశాత్ నామనక్షత్రనామ
రాశివశాచ్ఛుభభేదస్థానేషు స్థితాః తేషాం గ్రహాణాం శుభఫలదాతృ
త్వం భూయాదితి భవంతో... స్తు॥ యే చ గ్రహాః శుభస్థానేషు స్థితాః తే
షాంత్యంతి శుభఫలదాననానుకూలాభవంతితిభ... స్తు॥ యే వా గ్రహాః
అంగచారవశాత్ గోచారవశాత్ నిత్యచారవశాత్ లబ్ధిస్తేషలత్రవేదా

క్రాంతవశాత్ ప్రతిమాలఫలదాఇతివిజ్ఞాయంతే తేపియజమానకృత్
 జనేనుప్రితాఃమహాజవా శీర్వాదబలనవిశేషశుభప్రదా ఏవభు
 నురితిభ...స్తు | అనుష్ఠితమెత్లగ్నంచసకలదోషవిరహితంశుభబలకలి
 తంచనుభుప్రదంభూయాదితిభ...స్తు | యచ్చయజమానహృదయంయే
 చయజమానానుబంధినఃసర్వేపిభగవత్ప్రసాదేనకల్యాణాభిసంధయః
 కల్యాణాభాజశ్చభవంత్యిభ...స్తు | యదప్యన్తిమహాత్మవైయతిం
 చిదపశబ్దితంయాజకానాంయచ్చా! శావిపరుషంజనైః యవ్యశ్యశమస్థీ
 లంచాతత్సర్వ మపివేదఘోషేణబ్రాహ్మణాశీర్వచనబలేనచశాంతక
 లుమంసుమంగలంసుస్థీలంశ్రావ్యంస్వస్తికృచ్చసూయాదితిభ...స్తు | సం
 తతశ్రీరస్తు | సమస్తసత్త్వంగశాసభవంతః || తతస్సభాంప్రతిసాష్టాంగం
 ప్రణమ్యమంత్రాక్షత్రాక్షప్రతికృష్ణాయాదిదిదేశ కులాచారానురో
 ధేనసంప్రదాయపరిపాట్వమనర్తవ్యేతిత్ |
 యచ్చేహంగపద్ధతినాభినందేత్తంధిక్ | తతస్సభాసదోయధోచితం
 సంపూజ్యదక్షిణావానాదినాసమారాధయేతితిత్ || ఓంతత్సత్ |
 సమాప్తీయంత్రాంతః-

శ్లో || త్రిశుక్లాతటిసేతట వేదకటపురవాసివి ప్రవర్త్యే | ములుకుట్లవి
 శ్వవాథాహ్వయనుధి యాస్తార్తకర్తృర్జీతం || శాఖాసూత్రంప్రాక్త
 నశిష్టాచారందదేశకులరీతిం | సంకృహ్యాయచితిభయాప్రయోగచిం
 తామణిః కృతోజియాత్ | బ్రాహ్మణతోషో భూయాదిద్యే వహిము
 ద్రితంప్రస్తు | ఐరప్యన్యాక్రాంతంగం గాహరణేదగీరసోభూయాం ||

